

Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

Vinayapiṭake

Mahāvaggapāli

1. Mahākhandhako

1. Bodhikathā

1. [udā. 1 ādayo] Tena samayena buddho bhagavā uruvelāyaṁ viharati najjā nerañjarāya tīre bodhirukkhamūle paṭhamābhisambuddho. Atha kho bhagavā bodhirukkhamūle sattāhaṁ ekapallaṅkena niśidi vimuttisukhapatiṣamvedī [vimuttisukham patisamvedī (ka.)]. Atha kho bhagavā rattiyaṁ pathamam yāmaṁ paṭiccasamuppādaṁ anulomapaṭilomaṁ manasākāsi – “avijjāpaccayā saṅkhārā, saṅkhārapaccayā viññāṇam, viññāṇapaccayā nāmarūpaṁ, nāmarūpapaccayā salāyatanam, salāyatanapaccayā phasso, phassapaccayā vedanā, vedanāpaccayā taṇhā, taṇhāpaccayā upādānam, upādānapaccayā bhavo, bhavapaccayā jāti, jātipaccayā jarāmaraṇam sokaparidevadukkhadomanassupāyāsā sambhavanti – evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. “Avijjāyatveva asesavirāganirodhā saṅkhāranirodhā, saṅkhāranirodhā viññāṇanirodhā, viññāṇanirodhā nāmarūpanirodhā, nāmarūpanirodhā saṅayatananirodhā, saṅayatananirodhā phassanirodhā, phassanirodhā vedanānirodhā, vedanānirodhā taṇhānirodhā, taṇhānirodhā upādānanirodhā, upādānanirodhā bhavanirodhā, bhavanirodhā jātinirodhā, jātinirodhā jarāmaraṇam sokaparidevadukkhadomanassupāyāsā nirujjhanti – evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotī”ti.

Atha kho bhagavā etamattham viditvā tāyam velāyaṁ imam udānam udānesi –

“Yadā have pātubhavanti dhammā;
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa;
Athassa kaṅkhā vapayanti sabbā;
Yato pajānāti sahetudhamma”nti.

2. [udā. 2] Atha kho bhagavā rattiyaṁ majjhimaṁ yāmaṁ paṭiccasamuppādaṁ anulomapaṭilomaṁ manasākāsi – “avijjāpaccayā saṅkhārā, saṅkhārapaccayā viññāṇam, viññāṇapaccayā nāmarūpaṁ...pe... evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hotī...pe... nirodho hotī”ti.

Atha kho bhagavā etamattham viditvā tāyam velāyaṁ imam udānam udānesi –

“Yadā have pātubhavanti dhammā;
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa;
Athassa kaṅkhā vapayanti sabbā;
Yato khayaṁ paccayānam avedī”ti.

3. [udā. 3] Atha kho bhagavā rattiyaṁ pacchimaṁ yāmaṁ paṭiccasamuppādaṁ anulomapaṭilomaṁ manasākāsi – “avijjāpaccayā saṅkhārā, saṅkhārapaccayā viññāṇam, viññāṇapaccayā nāmarūpaṁ...pe... evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti...pe... nirodho hotī”ti.

Atha kho bhagavā etamattham viditvā tāyam velāyaṁ imam udānam udānesi –

“Yadā have pātubhavanti dhammā;
 Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa;
 Vidhūpayam tiṭṭhati mārasenam;
 Sūriyova [sūriyova (sī. syā. kam.)] obhāsayamantalikkha”nti.

Bodhikathā niṭṭhitā.

2. Ajapālakathā

4. [udā. 4] Atha kho bhagavā sattāhassa accayena tamhā samādhimhā vuṭṭhahitvā bodhirukkhamūlā yena ajapālanigrodho tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā ajapālanigrodhamūle sattāham ekapallaṅkena nisīdi vimuttisukhapaṭisamvedī. Atha kho aññataro humhuṇkajātiko brāhmaṇo yena bhagavā tenupasaṅkami. Upasaṅkamitvā bhagavatā saddhim sammodi. Sammodanīyam katham sāraṇīyam vītisāretvā ekamantam atṭhāsi. Ekamantam thito kho so brāhmaṇo bhagavantam etadavoca – “kittāvatā nu kho, bho gotama, brāhmaṇo hoti, katame ca pana brāhmaṇakaraṇā [brāhmaṇakārakā (ka.) brāhmaṇakaraṇā (?)] dhammā”ti? Atha kho bhagavā etamattham viditvā tāyam velāyam imam udānam udānesi –

[netti. 103] Yo brāhmaṇo bāhitapāpadhammo;
 Nihumhuṇko nikkasāvo yatatto;
 Vedantagū vusitabrahmacariyo;
 Dhammena so brahmavādām vadeyya;
 Yassussadā natthi kuhiñci loke”ti.

Ajapālakathā niṭṭhitā.

3. Mucalindakathā

5. [udā. 11] Atha kho bhagavā sattāhassa accayena tamhā samādhimhā vuṭṭhahitvā ajapālanigrodhamūlā yena mucalindo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā mucalindamūle sattāham ekapallaṅkena nisīdi vimuttisukhapaṭisamvedī. Tena kho pana samayena mahā akālamegho udapādi, sattāhavaddalikā sītavātaduddinī. Atha kho mucalindo nāgarājā sakabhavanā nikhamitvā bhagavato kāyam sattakkhattum bhoge hi parikkhipitvā uparimuddhani mahantam phaṇam karitvā atṭhāsi – “mā bhagavantam sītam, mā bhagavantam uṇham, mā bhagavantam ḍamṣamakasavātātapasarīsapasamphasso”ti [...sirīm sapa... (sī. syā. kam.)]. Atha kho mucalindo nāgarājā sattāhassa accayena viddham vigatavalāhakam devam viditvā bhagavato kāyā bhoge viniveṭhetvā sakavaṇṇam paṭisamharitvā māṇavakavaṇṇam abhinimminitvā bhagavato purato atṭhāsi pañjaliko bhagavantam namassamāno. Atha kho bhagavā etamattham viditvā tāyam velāyam imam udānam udānesi –

[kathā. 338 kathāvatthupāliyampi]“Sukho viveko tuṭṭhassa, sutadhammassa passato;
 Abyāpajjam sukhām loke, pāṇabhūtesu samyamo.

[kathā. 338 kathāvatthupāliyampi]“Sukhā virāgatā loke, kāmānam samatikkamo;
 Asmimānassa yo vinayo, etam ve paramam sukha”nti.

Mucalindakathā niṭṭhitā.

4. Rājāyatana-kathā

6. Atha kho bhagavā sattāhassa accayena tamhā samādhimhā vuṭṭhahitvā mucalindamūlā yena

rājāyatanam tenupasankami, upasankamitvā rājāyatanamūle sattāham ekapallaṅkena nisīdi vimuttisukhapaṭisaṁvedī. Tena kho pana samayena tapussa [tapassu (sī.)] bhallikā vānijā ukkalā tam desam addhānamaggappaṭipannā honti. Atha kho tapussabhallikānam vānijānam nātisālohitā devatā tapussabhallike vānije etadavoca – “ayam, mārisā, bhagavā rājāyatanamūle viharati paṭhamābhisebuddho; gacchatha tam bhagavantam manthena ca madhupiṇḍikāya ca patimānetha; tam vo bhavissati dīgharattam hitāya sukhāyā”ti. Atha kho tapussabhallikā vānijā manthañca madhupiṇḍikañca ādāya yena bhagavā tenupasankamīsu, upasankamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam atthāmsu. Ekamantam thitā kho tapussabhallikā vānijā bhagavantam etadavocum – “paṭiggañhātu no, bhante, bhagavā manthañca madhupiṇḍikañca, yaṁ amhākam assa dīgharattam hitāya sukhāyā”ti. Atha kho bhagavato etadahosi – “na kho tathāgatā hatthesu paṭiggañhanti. Kimhi nu kho aham paṭiggañheyayaṁ manthañca madhupiṇḍikañcā”ti? Atha kho cattāro mahārājāno bhagavato cetā cetoparivitakkamaññāya catuddisā cattāro selamaye patte bhagavato upanāmesum – “idha, bhante, bhagavā paṭiggañhātu manthañca madhupiṇḍikañcā”ti. Paṭiggahesi bhagavā paccagghe selamaye patte manthañca madhupiṇḍikañca, paṭiggahetvā paribhuñji. Atha kho tapussabhallikā vānijā bhagavantam onītapattapāṇīm viditvā bhagavato pādesu sirasā nipatitvā bhagavantam (onītapattapāṇīm viditvā bhagavato pādesu sirasā nipatitvā bhagavantam) [C) sī. syā. potthakesu natthi] etadavocum – “ete mayaṁ, bhante, bhagavantam saraṇam gacchāma dhammañca, upāsake no bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupete saraṇam gate”ti. Te ca loke pathamam upāsakā ahesum dvevācikā.

Rājāyatanakathā niṭhitā.

5. Brahmayācanakathā

7. [ayaṁ brahmayācanakathā dī. ni. 2.64 ādayo; ma. ni. 1.281 ādayo; ma. ni. 2.336 ādayo; sam. ni. 1.172 ādayo] Atha kho bhagavā sattāhassa accayena tamhā samādhimhā vuṭṭhahitvā rājāyatanamūlā yena ajapālanigrodho tenupasankami. Tatra sudam bhagavā ajapālanigrodhamūle viharati. Atha kho bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evam cetaso parivitakko udapādi – “adhigato kho myāyam dhammo gambhīro duddaso duranubodho santo pañño atakkāvacaro nipoṇo pañditavedanīyo. Ālayarāmā kho panāyam pajā ālayaratā ālayasammuditā. Ālayarāmāya kho pana pajāya ālayaratāya ālayasammuditāya duddasam idam thānam yadidam idappaccayatāpaaccasamuppādo; idampi kho thānam sududdasam yadidam sabbasaṅkhārasamatho sabbūpadhipaṭinissaggo taṇhākkhayo virāgo nirodho nibbānam. Ahañceva kho pana dhammam deseyyaṁ, pare ca me na ājāneyyum, so mamassa kilamatho, sā mamassa vihesā”ti. Apissu bhagavantam imā anacchariyā gāthāyo paṭibhaṇsu pubbe assutapubbā –

“Kicchena me adhigataṁ, halam dāni pakāsitum;
Rāgadosaparetehi, nāyam dhammo susambudho.

“Paṭisotagāmīm nipoṇam, gambhīram duddasam aṇum;
Rāgarattā na dakkhanti, tamokhandhena āvuṭā [āvaṭā (sī.)]”ti.

Itiha bhagavato paṭisañcikkhato apposukkatāya cittaṁ namati, no dhammadesanāya.

8. Atha kho brahmuno sahampatissa bhagavato cetā cetoparivitakkamaññāya etadahosi – “nassati vata bho loko, vinassati vata bho loko, yatra hi nāma tathāgatassa arahato sammāsambuddhassa apposukkatāya cittaṁ namati [namissati (?)], no dhammadesanāyā”ti. Atha kho brahmā sahampati – seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṁ vā bāham pasāreyya, pasāritam vā bāham samiñjeyya evameva – brahmañloke antarahito bhagavato purato pāturahosi. Atha kho brahmā sahampati ekam̄sam uttarāsaṅgam karitvā dakkhiṇājānumaṇḍalam pathaviyaṁ nihantvā yena bhagavā tenañjalim pañāmetvā bhagavantam etadavoca – “desetu, bhante, bhagavā dhammam, desetu sugato dhammam. Santi sattā apparajakkhajātikā, assavanatā dhammassa pariñhāyanti, bhavissanti dhammassa aññātāro”ti. Idamavoca

brahmā sahampati, idam vatvāna athāparam etadavoca –

“Pāturaḥosi magadhesu pubbe;
Dhammo asuddho samalehi cintito;
Apāpuretaṁ [avāpuretaṁ (sī.)] amatassa dvāraṁ;
Suṇantu dhammam vimalenānubuddhaṁ.

“Sele yathā pabbatamuddhaniṭṭhito;
Yathāpi passe janataṁ samantato;
Tathūpamaṁ dhammadayam sumedha;
Pāsādamāruhya samantacakkhu;
Sokāvatiṇṇam janatamapetasoko;
Avekkhassu jātijarābhībhūtaṁ.

“Uṭṭhehi vīra vijitasaṅgāma;
Satthavāha aṇaṇa [anaṇa (ka.)] vicara loke;
Desassu [desetu (ka.)] bhagavā dhammam;
Aññātāro bhavissanti”ti.

[] sī. syā. potthakesu natthi, mūlapaṇṇasakesu pāsarāsisutthe brahmayācanā sakim yeva āgatā]
 [Evanu utte bhagavā brahmānaṁ sahampatiṁ etadavoca – “mayhampi kho, brahme, etadahosi – ‘adhigato kho myāyam dhammo gambhīro duddaso duranubodho santo paṇīto atakkāvacaro nipiṇo paṇḍitavedanāyo. Ālayarāmā kho panāyam pajā ālayaratā ālayasammuditā. Ālayarāmāya kho pana pajāya ālayaratāya ālayasammuditāya duddasam idam thānam yadidam idappaccayatāpaṭiccasamuppādo; idampi kho thānam sududdasam yadidam sabbasañkhārasamatho sabbūpadhipaṭinissaggo taṇhākkhayo virāgo nirodho nibbānaṁ. Ahañceva kho pana dhammam deseyyam, pare ca me na ājāneyyam, so mamassa kilamatho, sā mamassa vihesā’ti. Apissu mam, brahme, imā anacchariyā gāthāyo paṭibhamsu pubbe assutapubbā –

‘Kicchena me adhigatam, halaṁ dāni pakāsitum;
Rāgadosaparetehi, nāyam dhammo susambudho.

‘Paṭisotagāmiṁ nipiṇam, gambhīraṁ duddasam aṇum;
Rāgarattā na dakkhanti, tamokhandhena āvuṭā’ti.

Itiha me, brahme, paṭisañcikkhato apposukkhatāya cittam namati no dhammadesanāyā”ti.

Dutiyampi kho brahmā sahampati bhagavantam etadavoca – “desetu, bhante, bhagavā dhammam, desetu sugato dhammam; santi sattā apparajakkhajātikā, assavanatā dhammassa pariḥāyanti, bhavissanti dhammassa aññātāro”ti. Idamavoca brahmā sahampati, idam vatvāna athāparam etadavoca –

“Pāturaḥosi magadhesu pubbe;
Dhammo asuddho samalehi cintito;
Apāpuretaṁ amatassa dvāraṁ;
Suṇantu dhammam vimalenānubuddhaṁ.

“Sele yathā pabbatamuddhaniṭṭhito;
Yathāpi passe janataṁ samantato;
Tathūpamaṁ dhammadayam sumedha;
Pāsādamāruhya samantacakkhu;
Sokāvatiṇṇam janatamapetasoko;

Avekkhassu jātijarābhībhūtam.

“Uṭṭhehi vīra vijitasaṅgāma;
Satthavāha aṇaṇa vicara loke;
Desassu bhagavā dhammam;
Aññatāro bhavissantī”ti.

Dutiyampi kho bhagavā brahmānam sahampatiṁ etadavoca – “mayhampi kho, brahme, etadahosi – ‘adhigato kho myāyam dhammo gambhīro duddaso duranubodho santo pañito atakkāvacaro nipiṇo paṇḍitavedanīyo. Ālayarāmā kho panāyam pajā ālayaratā ālayasammuditā. Ālayarāmāya kho pana pajāya ālayaratāya ālayasammuditāya duddasam idam thānam yadidam idappaccayatāpaṭiccasamuppādo; idampi kho thānam sududdasam yadidam sabbasaṅkhārasamatho sabbūpadhipaṭinissaggo taṇhākkhayo virāgo nirodho nibbānam. Ahañceva kho pana dhammam deseyyam, pare ca me na ajāneyyam, so mamassa kilamatho, sā mamassa vihesā’ti. Apissu mam, brahme, imā anacchariyā gāthāyo paṭibhamṣu pubbe assutapubbā –

‘Kicchena me adhigatam, halam dāni pakāsitum;
Rāgadosaparetehi, nāyam dhammo susambudho.

‘Paṭisotagāmīm nipiṇam, gambhīram duddasam aṇum;
Rāgarattā na dakkhanti, tamokhandhena āvuṭā’ti.

Itiha me, brahme, paṭisañcikkhato apposukkhatāya cittam namati, no dhammadesanāyā”ti.

Tatiyampi kho brahmā sahampati bhagavantam etadavoca – “desetu, bhante, bhagavā dhammam, desetu sugato dhammam. Santi sattā apparajakkhajātikā, assavanatā dhammassa pariḥāyanti, bhavissanti dhammassa aññatāro”ti. Idamavoca brahmā sahampati, idam vatvāna athāparam etadavoca –

“Pāturaḥosi magadhesu pubbe;
Dhammo asuddho samalehi cintito;
Apāpuretam amatassa dvāram;
Suṇantu dhammam vimalenānubuddham.

“Sele yathā pabbatamuddhaniṭṭhito;
Yathāpi passe janataṁ samantato;
Tathūpamam dhammamayaṁ sumedha;
Pāsādamāruhya samantacakkhu;
Sokāvatiṇṇam janatamapetasoko;
Avekkhassu jātijarābhībhūtam.

“Uṭṭhehi vīra vijitasaṅgāma;
Satthavāha aṇaṇa vicara loke;
Desassu bhagavā dhammam;
Aññatāro bhavissantī”ti.

9. Atha kho bhagavā brahmuno ca ajjhesanaṁ viditvā sattesu ca kāruññataṁ paṭicca buddhacakkhunā lokam volokesi. Addasā kho bhagavā buddhacakkhunā lokam volokento satte apparajakkhe mahārajakkhe tikkhindriye mudindriye svākāre dvākāre suviññāpaye duviññāpaye, appekacce paralokavajjabhayadassāvīne [dassāvino (sī. syā. kam.)] viharante, appekacce na paralokavajjabhayadassāvīne viharante. Seyyathāpi nāma uppaliṇiyam vā paduminiyam vā puṇḍarīkiniyam vā appekaccāni uppalaṇi vā padumāni vā puṇḍarīkāni vā udake jātāni udake

saṁvaḍḍhāni udakānuggatāni anto nimuggaposīni, appekaccāni uppalāni vā padumāni vā puṇḍarikāni vā udake jātāni udake saṁvaḍḍhāni samodakam̄ thitāni, appekaccāni uppalāni vā padumāni vā puṇḍarikāni vā udake jātāni udake saṁvaḍḍhāni udakam̄ accuggamma thitāni [tiṭṭhanti (sī. syā.)] anupalittāni udakena, evamevam̄ bhagavā buddhacakkunā lokam̄ volokento addasa satte apparajakkhe mahārajakkhe tikkhindriye mudindriye svākāre dvākāre suviññāpaye duviññāpaye, appekacce paralokavajjabhayadassāvine viharante, appekacce na paralokavajjabhayadassāvine viharante; disvāna brahmānam̄ sahampatiṁ gāthāya paccabhāsi –

“Apārutā tesam̄ amatassa dvārā;
Ye sotavanto pamuñcantu saddham̄;
Vihimsasaññī paguṇam̄ na bhāsim̄;
Dhammad̄ paññitam̄ manujesu brahme”ti.

Atha kho brahmā sahampati “katāvakāso khomhi bhagavatā dhammadesanāyā”ti bhagavantam̄ abhivādetvā padakkhiṇam̄ katvā tatthevantaradhāyi.

Brahmayācanakathā niṭṭhitā.

6. Pañcavaggiyakathā

10. [ma. ni. 1.284 ādayo; ma. ni. 2.339 ādayo] Atha kho bhagavato etadahosi – “kassa nu kho aham̄ paṭhamam̄ dhammad̄ deseyyam̄? Ko imam̄ dhammad̄ khippameva ājānissatī”ti? Atha kho bhagavato etadahosi – “ayam̄ kho ālāro kālāmo paññito byatto medhāvī dīgharattam̄ apparajakkhajātiko; yaṁnūnāham̄ ālārassa kālāmassa paṭhamam̄ dhammad̄ deseyyam̄, so imam̄ dhammad̄ khippameva ājānissatī”ti. Atha kho antarahitā devatā bhagavato ārocesi – “sattāhakālaṅkato, bhante, ālāro kālāmo”ti. Bhagavatopi kho nāñam̄ udapādi – “sattāhakālaṅkato ālāro kālāmo”ti. Atha kho bhagavato etadahosi – “mahājāniyo kho ālāro kālāmo; sace hi so imam̄ dhammad̄ suṇeyya, khippameva ājāneyyā”ti. Atha kho bhagavato etadahosi – “kassa nu kho aham̄ paṭhamam̄ dhammad̄ deseyyam̄? Ko imam̄ dhammad̄ khippameva ājānissatī”ti? Atha kho bhagavato etadahosi – “ayam̄ kho udako [uddako (sī. syā.)] rāmaputto paññito byatto medhāvī dīgharattam̄ apparajakkhajātiko; yaṁnūnāham̄ udakassa rāmaputtassa paṭhamam̄ dhammad̄ deseyyam̄, so imam̄ dhammad̄ khippameva ājānissatī”ti. Atha kho antarahitā devatā bhagavato ārocesi – “abhidosakālaṅkato, bhante, udako rāmaputto”ti. Bhagavatopi kho nāñam̄ udapādi – “abhidosakālaṅkato udako rāmaputto”ti. Atha kho bhagavato etadahosi – “mahājāniyo kho udako rāmaputto; sace hi so imam̄ dhammad̄ suṇeyya, khippameva ājāneyyā”ti

Atha kho bhagavato etadahosi – “kassa nu kho aham̄ paṭhamam̄ dhammad̄ deseyyam̄? Ko imam̄ dhammad̄ khippameva ājānissatī”ti? Atha kho bhagavato etadahosi – “bahukārā kho me pañcavaggiyā bhikkhū, ye mam̄ padhānapahitattam̄ upaṭṭhahiṁsu; yaṁnūnāham̄ pañcavaggiyānam̄ bhikkhūnām̄ paṭhamam̄ dhammad̄ deseyya”nti. Atha kho bhagavato etadahosi – “kaham̄ nu kho etarahi pañcavaggiyā bhikkhū viharanti”ti? Addasā kho bhagavā dibbena cakkunā visuddhena atikkantamānusakena pañcavaggiye bhikkhū bārānasiyam̄ viharante isipatane migadāye. Atha kho bhagavā uruvelāyam̄ yathābhiraṇtam̄ viharitvā yena bārāṇasī tena cārikaṁ pakkāmi.

11. Addasā kho upako ājīvako bhagavantam̄ antarā ca gayam̄ antarā ca bodhiṁ addhānamaggappaṭipannam̄, disvāna bhagavantam̄ etadavoca – “vippasannāni kho te, āvuso, indriyāni, parisuddho chavivaṇṇo pariyodāto. Kam̄si tvam̄, āvuso, uddissa pabbajito? Ko vā te satthā? Kassa vā tvam̄ dhammad̄ rocesī”ti? Evam̄ vutte bhagavā upakam̄ ājīvakanam̄ gāthāhi ajjhabhāsi –

[dha. pa. 353; kathā. 405] “Sabbābhībhū sabbavidūhamasmi,
Sabbesu dhammesu anūpalitto;

Sabbañjaho tañhākkhaye vimutto,
Sayam abhiññaya kamuddiseyyam.

[mi. pa. 4.5.11 milindapañhepi; kathā. 405] “Na me ācariyo atthi, sadiso me na vijjati;
Sadevakasmim lokasmiñ, natthi me pañipuggalo.

[kathā. 405 kathāvatthupāliyampi] “Ahañhi arahā loke, aham satthā anuttaro;
Ekomhi sammāsambuddho, sītibhūtosmi nibbuto.

[kathā. 405 kathāvatthupāliyampi] “Dhammadakkam pavattetum, gacchāmi kāsinam puram;
Andhībhūtasmiñ lokasmiñ, āhañcham [āhaññim (ka.)] amatadundubhi”nti.

Yathā kho tvam, āvuso, pañijānāsi, arahasi anantajinoti.

[kathā. 405 kathāvatthupāliyampi] “Mādisā ve jinā honti, ye pattā āsavakkhayam;
Jitā me pāpakā dhammā, tasmāhamupaka [tasmāhamupakā (sī.)] jino”ti.

Evam vutte upako ājīvako hupeyyapāvusoti [huveyyapāvuso (sī.) huveyyāvuso (syā.)] vatvā sīsam
okampetvā ummaggam gahetvā pakkāmi.

12. Atha kho bhagavā anupubbena cārikam caramāno yena bārāṇasī isipatanam migadāyo, yena pañcavaggiyā bhikkhū tenupasankami. Addasamtu kho pañcavaggiyā bhikkhū bhagavantam dūratova āgacchantam; disvāna aññamaññam katikam [idañ padañ kesuci natthi] sañthapesum – “ayam, āvuso, samañ gotamo āgacchati, bāhulliko padhānavibbhanto āvatto bāhullāya. So neva abhivādetabbo, na paccuññtabbo, nāssa pattacīvarañ pañiggahetabbam; api ca kho āsanam ṭhapetabbam, sace so ākañkhissati nisidissatī”ti. Yathā yathā kho bhagavā pañcavaggiye bhikkhū upasankamati, tathā tathā [tathā tathā te (sī. syā.)] pañcavaggiyā bhikkhū nāsakkhiṁsu sakāya katikāya sañthātum. Asañthahantā bhagavantam paccuggantvā eko bhagavato pattacīvarañ pañiggahesi, eko āsanam paññapesi, eko pādodakam, eko pādapīṭham, eko pādakaṭhalikam upanikkhipi. Nisidi bhagavā paññatte āsane; nisaja kho bhagavā pāde pakkhālesi. Apissu [api ca kho (pāsarāsisuttha)] bhagavantam nāmena ca āvusovādena ca samudācaranti. Evam vutte bhagavā pañcavaggiye bhikkhū etadavoca – “mā, bhikkhave, tathāgatañ nāmena ca āvusovādena ca samudācaratha [samudācarittha (sī. syā.)]. Araham, bhikkhave, tathāgato sammāsambuddho, odahatha, bhikkhave, sotam, amatamadhigatam, ahamanusāsāmi, aham dhammañ desemi. Yathānusīttham tathā pañipajjamānā [yathānusīttham pañipajjamānā (syā.)] nacirasseva – yassatthāya kulaputtā sammadeva agārasmā anagāriyam pabbajanti tadanuttaram – brahmacariyapariyosānam diññheva dhamme sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharissathā”ti. Evam vutte pañcavaggiyā bhikkhū bhagavantam etadavocum – “tāyapi kho tvam, āvuso gotama, iriyāya [cariyāya (syā.)], tāya pañipadāya, tāya dukkarakārikāya nevajjhagā uttari manussadhammā [uttarimanussadhammā (syā. ka.)] alamariyaññādassananavisesam, kiñ pana tvam etarahi, bāhulliko padhānavibbhanto āvatto bāhullāya, adhigamissasi uttari manussadhammā alamariyaññādassananavisesa”nti? Evam vutte bhagavā pañcavaggiye bhikkhū etadavoca – “na, bhikkhave, tathāgato bāhulliko, na padhānavibbhanto, na āvatto bāhullāya; araham, bhikkhave, tathāgato sammāsambuddho. Odahatha, bhikkhave, sotam, amatamadhigatam, ahamanusāsāmi, aham dhammañ desemi. Yathānusīttham tathā pañipajjamānā nacirasseva – yassatthāya kulaputtā sammadeva agārasmā anagāriyam pabbajanti tadanuttaram – brahmacariyapariyosānam diññhevdhamme sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharissathā”ti. Dutiyampi kho pañcavaggiyā bhikkhū bhagavantam etadavocum...pe.... Dutiyampi kho bhagavā pañcavaggiye bhikkhū etadavoca...pe.... Tatiyampi kho pañcavaggiyā bhikkhū bhagavantam etadavocum – “tāyapi kho tvam, āvuso gotama, iriyāya, tāya pañipadāya, tāya dukkarakārikāya nevajjhagā uttari manussadhammā alamariyaññādassananavisesam, kiñ pana tvam etarahi, bāhulliko padhānavibbhanto āvatto bāhullāya, adhigamissasi uttari manussadhammā alamariyaññādassananavisesa”nti? Evam vutte bhagavā pañcavaggiye bhikkhū etadavoca – “abhijānātha

me no tumhe, bhikkhave, ito pubbe evarūpam pabhāvitameta'nti [bhāsitametanti (sī. syā. ka.) tīkāyo oloketabbā]? “Nohetam, bhante”. Araham, bhikkhave, tathāgato sammāsambuddho, odahatha, bhikkhave, sotam, amatamadhibatam, ahamanusāsāmi, aham dhammadam desemi. Yathānusittham tathā paṭipajjamānā nacirasseva – yassatthāya kulaputtā sammadeva agārasmā anagāriyam pabbajanti tadanuttarambrahmačariyapariyosānam ditthevadhamme sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja viharissathāti. Asakkhi kho bhagavā pañcavaggiye bhikkhū saññāpetum. Atha kho pañcavaggiyā bhikkhū bhagavantam sussūsiṁsu, sotam odahimṣu, aññā cittam upaṭṭhāpesum.

13. Atha kho bhagavā pañcavaggiye bhikkhū āmantesi –

“[sam. ni. 5.1081 ādayo] Dveme, bhikkhave, antā pabbajitenā na sevitabbā. Katame dve [idam padadvayam sī. syā. potthakesu natthi]? Yo cāyam kāmesu kāmasukhallikānuyogo hīno gammo pothujjaniko anariyo anatthasamphito, yo cāyam attakilamathānuyogo dukkho anariyo anatthasamphito. Ete kho, bhikkhave, ubho ante anupagamma, majjhimā paṭipadā tathāgatena abhisambuddhā, cakkhukaraṇīñānakaraṇī upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya samvattati. Katamā ca sā, bhikkhave, majjhimā paṭipadā tathāgatena abhisambuddhā, cakkhukaraṇīñānakaraṇī upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya samvattati? Ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo, seyyathidaṁ – sammādiṭṭhi, sammāsaṅkappo, sammāvācā, sammākammanto, sammājīvo, sammāvāyāmo, sammāsati, sammāsamādhi. Ayaṁ kho sā, bhikkhave, majjhimā paṭipadā tathāgatena abhisambuddhā, cakkhukaraṇīñānakaraṇī upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya samvattati.

14. “Idam kho pana, bhikkhave, dukkham ariyasaccam. Jātipi dukkhā, jarāpi dukkhā, byādhipi dukkho, maraṇampi dukkham, appiyehi sampayogo dukkho, piyehi vippayogo dukkho, yampiccham na labhati tampi dukkham. Samkhittena, pañcupādānakhandhā [pañcupādānakhandhāpi (ka)] dukkhā. “Idam kho pana, bhikkhave, dukkhasamudayaṁ [ettha “idam dukkham ariyasaccanti ādīsu dukkhasamudayo dukkhanirodhō vattabbe dukkhasamudayaṁ dukkhanirodhanti liṅgavipallāso tato”ti paṭisambhidāmaggaṭṭhakathāyam vuttaṁ. visuddhimaggāṭīkāyam pana uppādo bhayantipāṭhavaṇṇāyam “satipi dvinnam padānam samānādhikaraṇabhāve liṅgabhedo gahito, yathā dukkhasamudayo ariyasacca”nti vuttaṁ. tesu dukkhasamudayo ariyasacca”nti sakaliṅgikapāṭho “dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasacca”nti pāliyā sameti.] ariyasaccam – yāyam taṇhā ponobbhavikā [ponobhavikā (ka).] nandīrāgasahagatā [nandīrāgasahagatā (sī. syā.)] tatrataṭrābhinandini, seyyathidaṁ – kāmatan̄hā, bhavataṇhā, vibhavataṇhā.

“Idam kho pana, bhikkhave, dukkhanirodhām ariyasaccam – yo tassā yeva taṇhāya asesavirāganirodho, cāgo, paṭinissaggo, mutti, anālayo. “Idam kho pana, bhikkhave, dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccam – ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo, seyyathidaṁ – sammādiṭṭhi, sammāsaṅkappo, sammāvācā, sammākammanto, sammājīvo, sammāvāyāmo, sammāsati, sammāsamādhi.

15. “Idam dukkham ariyasaccanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Tam kho panidam dukkham ariyasaccam pariññeyyanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Tam kho panidam dukkham ariyasaccam pariññātanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

“Idam dukkhasamudayam ariyasaccanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Tam kho panidam dukkhasamudayam ariyasaccam pahātabbanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Tam kho panidam dukkhasamudayam ariyasaccam pahīnanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum

udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

“Idam dukkhanirodham ariyasaccanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Tam kho panidam dukkhanirodham ariyasaccam sacchikātabbanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Tam kho panidam dukkhanirodham ariyasaccam sacchikatanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

“Idam dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Tam kho panidam dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccaṁ bhāvetabbanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Tam kho panidam dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccaṁ bhāvitanti me, bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum udapādi, nāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

16. “Yāvakañca me, bhikkhave, imesu catūsu ariyasaccesu evam tiparivat̄tam dvādasākāram yathābhūtam nāṇadassanam na suvisuddham ahosi, neva tāvāham, bhikkhave, sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrahmaṇiyā pajāya sadevamanussāya anuttaram sammāsambodhim abhisambuddhoti paccaññāsim. Yato ca kho me, bhikkhave, imesu catūsu ariyasaccesu evam tiparivat̄tam dvādasākāram yathābhūtam nāṇadassanam suvisuddham ahosi, athāham, bhikkhave, sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrahmaṇiyā pajāya sadevamanussāya anuttaram sammāsambodhim abhisambuddhoti [abhisambuddho (sī. syā.)] paccaññāsim. Nāṇañca pana me dassanam udapādi – akuppā me vimutti, ayamantimā jāti, natthi dāni punabbhavo’ti. Idamavoca bhagavā attamanā pañcavaggiyā bhikkhū bhagavato bhāsitam abhinandunti [idamavoca...pe... abhinanduntivākyam sī. syā. potthakesu natthi].

Imasmiñca pana veyyākaranāsmiñ bhañnamāne āyasmato konḍaññassa virajam vītamalam dhammadakkhum udapādi – “yam kiñci samudayadhammam sabbam tam nirodhadhamma”nti.

17. Pavattite ca pana bhagavatā dhammadacakke, bhummā devā saddamanussāvesum – “etam bhagavatā bārāṇasiyam isipatane migadāye anuttaram dhammadakkam pavattitam, appaṭivattiyam samañena vā brāhmañena vā devena vā mārena vā brahmunā vā kenaci vā lokasmi”nti. Bhummānam devānam saddam sutvā cātumahārājikā devā saddamanussāvesum...pe... cātumahārājikānam devānam saddam sutvā tāvatiṁsā devā...pe... yāmā devā...pe... tusitā devā...pe... nimmānaratī devā...pe... paranimmitavasavattī devā...pe... brahmakāyikā devā saddamanussāvesum – “etam bhagavatā bārāṇasiyam isipatane migadāye anuttaram dhammadakkam pavattitam appaṭivattiyam samañena vā brāhmañena vā devena vā mārena vā brahmunā vā kenaci vā lokasmi”nti. Itiha, tena khañena, tena layena [tena layenāti padadvayam sī. syā. potthakesu natthi] tena muhuttena yāva brahmalokā saddo abhuggacchi. Ayañca dasasahassilokadhātu samkampi sampakampi sampavedhi; appamāṇo ca ulāro obhāso loke pāturahosi, atikkamma devānam devānubhāvam. Atha kho bhagavā imam udānam udānesi – “aññāsi vata, bho konḍañño, aññāsi vata bho konḍañño”ti. Iti hidam āyasmato konḍaññassa ‘aññāsikoṇḍañño’ tveva nāmañ ahosi.

18. Atha kho āyasmā aññāsikoṇḍañño ditthhadhammo pattadhammo vitudhammo pariyoḡālhadhammo tiṇṇavicikiccho vigatakathaṅkatho vesārajjappatō aparappaccayo satthusāsane bhagavantam etadavoca – “labheyyāham, bhante, bhagavato santike pabbajam, labheyyam upasampada”nti. “Ehi bhikkhū”ti bhagavā avoca – “svākkhāto dhammo, cara brahmacariyam sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tassa āyasmato konḍaññassa

‘aññāsikoṇḍañño’ tveva nāmañ ahosi.

vappassa āyasmato ca bhaddiyassa bhagavatā dhammiyā kathāya ovadiyamānānam anusāsiyamānānam virajam vītamalam dhammadakkhum udapādi – yam kiñci samudayadhammañ, sabbañ tam nirodhadhammanti.

Te diṭṭhadhammā pattadhammā veditadhammā pariyogālhadhammā tiṇnavicikicchā vigatakathamkathā vesārajjappattā aparappaccayā satthusāsane bhagavantam etadavocum – “labheyyāma mayam, bhante, bhagavato santike pabbajam, labheyyāma upasampada”nti. “Etha bhikkhavo”ti bhagavā avoca – “svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyam sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tesam āyasmantānam upasampadā ahosi.

Atha kho bhagavā tadavasese bhikkhū nīhārabhatto dhammiyā kathāya ovadi anusāsi. Yam tayo bhikkhū piṇḍāya caritvā āharanti, tena chabbaggo yāpeti. Atha kho āyasmato ca mahānāmassa āyasmato ca assajissa bhagavatā dhammiyā kathāya ovadiyamānānam anusāsiyamānānam virajam vītamalam dhammadakkhum udapādi – yam kiñci samudayadhammañ, sabbañ tam nirodhadhammanti. Te diṭṭhadhammā pattadhammā veditadhammā pariyogālhadhammā tiṇnavicikicchā vigatakathamkathā vesārajjappattā aparappaccayā satthusāsane bhagavantam etadavocum – “labheyyāma mayam, bhante, bhagavato santike pabbajam, labheyyāma upasampada”nti. “Etha bhikkhavo”ti bhagavā avoca – “svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyam sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tesam āyasmantānam upasampadā ahosi.

20. Atha kho bhagavā pañcavaggiye bhikkhū āmantesi –

[sam. ni. 3.59 ādayo] “Rūpañ, bhikkhave, anattā. Rūpañca hidam, bhikkhave, attā abhavissa, nayidam rūpañ ābādhāya samvatteyya, labbhetha ca rūpe – ‘evam me rūpañ hotu, evam me rūpañ mā ahosī’ti. Yasmā ca kho, bhikkhave, rūpañ anattā, tasmā rūpañ ābādhāya samvattati, na ca labbhati rūpe – ‘evam me rūpañ hotu, evam me rūpañ mā ahosī’ti. Vedanā, anattā. Vedanā ca hidam, bhikkhave, attā abhavissa, nayidam vedanā ābādhāya samvatteyya, labbhetha ca vedanāya – ‘evam me vedanā hotu, evam me vedanā mā ahosī’ti. Yasmā ca kho, bhikkhave, vedanā anattā, tasmā vedanā ābādhāya samvattati, na ca labbhati vedanāya – ‘evam me vedanā hotu, evam me vedanā mā ahosī’ti. Saññā, anattā. Saññā ca hidam, bhikkhave, attā abhavissa, nayidam saññā ābādhāya samvatteyya, labbhetha ca saññāya – ‘evam me saññā hotu, evam me saññā mā ahosī’ti. Yasmā ca kho, bhikkhave, saññā anattā, tasmā saññā ābādhāya samvattati, na ca labbhati saññāya – ‘evam me saññā hotu, evam me saññā mā ahosī’ti. Sañkhārā, anattā. Sañkhārā ca hidam, bhikkhave, attā abhavissamsu, nayidam [nayime (ka.)] sañkhārā ābādhāya samvatteyyum, labbhetha ca sañkhāresu – ‘evam me sañkhārā hontu, evam me sañkhārā mā ahesu’ti. Yasmā ca kho, bhikkhave, sañkhārā anattā, tasmā sañkhārā ābādhāya samvattanti, na ca labbhati sañkhāresu – ‘evam me sañkhārā hontu, evam me sañkhārā mā ahesu’ti. Viññānam, anattā. Viññānañca hidam, bhikkhave, attā abhavissa, nayidam viññānam ābādhāya samvatteyya, labbhetha ca viññāne – ‘evam me viññānam hotu, evam me viññānam mā ahosī’ti. Yasmā ca kho, bhikkhave, viññānam anattā, tasmā viññānam ābādhāya samvattati, na ca labbhati viññāne – ‘evam me viññānam hotu, evam me viññānam mā ahosī’ti.

21. “Tam kiñ maññatha, bhikkhave, rūpañ niccam vā aniccam vāti? Aniccam, bhante. Yam panāniccam dukkham vā tam sukham vāti? Dukkham, bhante. Yam panāniccam dukkham vipariñāmadhammam, kallam nu tam samanupassitum – etam mama, esohamasmi, eso me attāti? No hetam, bhante. Vedanā niccā vā aniccā vāti? Aniccā, bhante. Yam panāniccam dukkham vā tam sukham vāti? Dukkham, bhante. Yam panāniccam dukkhamvipariñāmadhammam, kallam nu tam samanupassitum – etam mama, esohamasmi, eso me attāti? No hetam, bhante. Saññā niccā vā aniccā vāti? Aniccā, bhante. Yam panāniccam dukkham vā tam sukham vāti? Dukkham, bhante. Yam panāniccam dukkhamvipariñāmadhammam, kallam nu tam samanupassitum – etam mama, esohamasmi, eso me attāti? No hetam, bhante. Sañkhārā niccā vā aniccā vāti? Aniccā, bhante. Yam panāniccam dukkham vā tam sukham vāti? Dukkham, bhante. Yam panāniccam dukkham

vipariṇāmadhammaṁ, kallam nu tam samanupassitum – etam mama, esohamasmi, eso me attāti? No hetam, bhante. Viññānam niccaṁ vā aniccaṁ vāti? Aniccaṁ, bhante. Yam panāniccam, dukkham vā tam sukham vāti? Dukkham, bhante. Yam panāniccam dukkham vipariṇāmadhammaṁ, kallam nu tam samanupassitum – etam mama, esohamasmi, eso me attāti? No hetam, bhante.

22. “Tasmātiha, bhikkhave, yam kiñci rūpam atītānāgatapaccuppannam ajjhattam vā bahiddhā vā olārikam vā sukhumam vā hīnam vā pañītam vā yam dure [yam dure vā (syā.)] santike vā, sabbam rūpam – netam mama, nesohamasmi, na meso attāti – evametam yathābhūtam sammappaññaya daṭṭhabbam. Yā kāci vedanā atītānāgatapaccuppannā ajjhattam vā bahiddhā vā olārikā vā sukhumā vā hīna vā pañītā vā yā dure santike vā, sabbā vedanā – netam mama, nesohamasmi, na meso attāti – evametam yathābhūtam sammappaññaya daṭṭhabbam. Yā kāci saññā atītānāgatapaccuppannā ajjhattam vā bahiddhā vā olārikā vā sukhumā vā hīna vā pañītā vā yā dure santike vā, sabbā saññā – netam mama, nesohamasmi, na meso attāti – evametam yathābhūtam sammappaññaya daṭṭhabbam. Ye keci saṅkhārā atītānāgatapaccuppannā ajjhattam vā bahiddhā vā olārikā vā sukhumā vā hīna vā pañītā vā ye dure santike vā, sabbe saṅkhārā – netam mama, nesohamasmi, na meso attāti – evametam yathābhūtam sammappaññaya daṭṭhabbam. Yam kiñci viññānam atītānāgatapaccuppannam ajjhattam vā bahiddhā vā olārikam vā sukhumam vā hīnam vā pañītam vā yam dure santike vā, sabbam viññānam – netam mama, nesohamasmi, na meso attāti – evametam yathābhūtam sammappaññaya daṭṭhabbam.

23. “Egam passam, bhikkhave, sutavā ariyasāvako rūpasmimpi nibbindati, vedanāyapi nibbindati, saññāyapi nibbindati, saṅkhāresupi nibbindati, viññāṇasmimpi nibbindati; nibbindam virajjati; virāgā vimuccati; vimuttasmiṁ vimuttamiti ñānam hoti, ‘khīñā jāti, vusitam brahmacariyam, kataṁ karaṇīyam, nāparam itthattāyā’ti pajānātī’ti.

24. Idamavoca bhagavā. Attamanā pañcavaggiyā bhikkhū bhagavato bhāsitam abhinandunti [abhinandum (syā.)]. Imasmiñca pana veyyākaraṇasmiṁ bhaññamāne pañcavaggiyānam bhikkhūnam anupādāya āsavehi cittāni vimuccim̄su. Tena kho pana samayena cha loke arahanto honti.

Pañcavaggiyakathā niṭhitā.

Paṭhamabhāṇavāro.

7. Pabbajjākathā

25. Tena kho pana samayena bārāṇasiyam yaso nāma kulaputto setṭhiputto sukhumālo hoti. Tassa tayo pāsādā honti – eko hemantiko, eko gimhiko, eko vassiko. So vassike pāsāde cattāro māse [vassike pāsāde vassike cattāro māse (sī.)] nippurisehi tūriyehi paricārayamāno na heṭṭhāpāsādaṁ orohati. Atha kho yasassa kulaputtassa pañcahi kāmaguṇehi samappitassa samañgībhūtassa paricārayamānassa paṭikacceva [paṭigacceva (sī.)] niddā okkami, parijanassapi niddā okkami, sabbarattiyo ca telapadīpo jhāyati. Atha kho yaso kulaputto paṭikacceva pabujjhitvā addasa sakam parijanam supantam – aññissā kacche viñām, aññissā kanṭhe mudingam, aññissā kacche ālambaram, aññam vikesikam, aññam vikkhelikam, aññā vippalapantiyo, hatthappattam susānam maññe. Disvānassa ādīnavo pāturahosi, nibbidāya cittam sañṭhāsi. Atha kho yaso kulaputto udānam udānesi – “upaddutam vata bho, upassattham vata bho”ti.

Atha kho yaso kulaputto suvaṇṇapādudukāyo ārohitvā yena nivesanadvāram tenupasaṅkami. Amanussā dvāram vivariṁsu – mā yasassa kulaputtassa koci antarāyamakāsi agārasmā anagāriyam pabbajjāyāti. Atha kho yaso kulaputto yena nagaradvāram tenupasaṅkami. Amanussā dvāram vivariṁsu – mā yasassa kulaputtassa koci antarāyamakāsi agārasmā anagāriyam pabbajjāyāti. Atha kho yaso kulaputto yena isipatanam migadāyo tenupasaṅkami.

26. Tena kho pana samayena bhagavā rattiya paccūsasamayam paccuṭṭhāya ajjhokāse cañkamati. Addasā kho bhagavā yasañ kulaputtam dūratova āgacchantam, disvāna cañkamā orohitvā paññatte āsane nisīdi. Atha kho yaso kulaputto bhagavato avidure udānam udānesi – “upaddutam vata bho, upassaṭṭham vata bho”ti. Atha kho bhagavā yasañ kulaputtam etadavoca – “idam kho, yasa, anupaddutam, idam anupassaṭṭham. Ehi yasa, nisīda, dhammadam te desessāmī”ti. Atha kho yaso kulaputto – idam kira anupaddutam, idam anupassaṭṭhanti haṭṭho udaggo suvaṇṇapādūkāhi orohitvā yena bhagavā tenupasañkami, upasañkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnassa kho yasassa kulaputtassa bhagavā anupubbim kathañ kathesi, seyyathidañ – dānakatham sīlakatham saggakatham, kāmānam ādīnavam okāram sañkilesam, nekkhamme ānisamsam pakāsesi. Yadā bhagavā aññāsi yasañ kulaputtam kallacittam, muducittam, vinīvaraṇacittam, udaggacittam, pasannacittam, atha yā buddhānam sāmukkāmsikā dhammadedesanā tam pakāsesi – dukkham, samudayam, nirodham, maggam. Seyyathāpi nāma suddham vattham apagatakālakam sammadeva rajanam paṭiggaṇheyya, evameva yasassa kulaputtassa tasmiṃyeva āsane virajam vītamalam dhammadakkhum udapādi – yan kiñci samudayadhammañ, sabbam tam nirodhadhammantī.

27. Atha kho yasassa kulaputtassa mātā pāsādam abhiruhitvā yasañ kulaputtam apassantī yena sethi gahapati tenupasañkami, upasañkamitvā sethi gahapatim etadavoca – “putto te, gahapati, yaso na dissatī”ti. Atha kho sethi gahapati catuddisā assadūte uyyojetvā sāmaṇyeva yena isipatanam migadāyo tenupasañkami. Addasā kho sethi gahapati suvaṇṇapādūkānam nikhepam, disvāna tamyeva anugamāsi [anugamā (sī. syā.)]. Addasā kho bhagavā sethi gahapatim dūratova āgacchantam, disvāna bhagavato etadahosi – “yaṁnūnāham tathārūpam iddhābhisañkhāram abhisainkhareyyam yathā sethi gahapati idha nisinno idha nisinnam yasañ kulaputtam na passeyyā”ti. Atha kho bhagavā tathārūpam iddhābhisañkhāram abhisainkharesi. Atha kho sethi gahapati yena bhagavā tenupasañkami, upasañkamitvā bhagavantam etadavoca – “api, bhante, bhagavā yasañ kulaputtam passeyyā”ti? Tena hi, gahapati, nisīda, appeva nāma idha nisinno idha nisinnam yasañ kulaputtam passeyyāsīti. Atha kho sethi gahapati – idheva kirāham nisinno idha nisinnam yasañ kulaputtam passissāmīti haṭṭho udaggo bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnassa kho sethissa gahapatissa bhagavā anupubbim kathañ kathesi, seyyathidañ – dānakatham sīlakatham saggakatham, kāmānam ādīnavam okāram sañkilesam, nekkhamme ānisamsam pakāsesi. Yadā bhagavā aññāsi sethi gahapatim kallacittam, muducittam, vinīvaraṇacittam, udaggacittam, pasannacittam, atha yā buddhānam sāmukkāmsikā dhammadedesanā, tam pakāsesi – dukkham, samudayam, nirodham, maggam. Seyyathāpi nāma suddham vattham apagatakālakam sammadeva rajanam paṭiggaṇheyya evameva sethissa gahapatissa tasmiṃyeva āsane virajam vītamalam dhammadakkhum udapādi – yan kiñci samudayadhammañ, sabbam tam nirodhadhammantī. Atha kho sethi gahapati diṭṭhadhammo pattadhammo viditadhammo pariyogālhadhammo tiṇḍaviciκiccho vigatakathamkatho vesārajjappatto aparappaccayo satthusāsane bhagavantam etadavoca – “abhikkantam, bhante, abhikkantam, bhante, seyyathāpi, bhante, nikujjitañ [nikujjitañ (ka.)] vā ukkujjeyya, paticchannam vā vivareyya, mūlhassa vā maggām ācikkheyya, andhakāre vā telapajjotam dhāreyya – cakkhumanto rūpāni dakkhantīti – evamevam bhagavatā anekapariyāyena dhammo pakāsito. Esāhañ, bhante, bhagavantam saraṇam gacchāmi, dhammañca, bhikkhusaṅghañca. Upāsakanam mam bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupetam saraṇam gata”nti. Sova loke paṭhamam upāsako ahosi tevāciko.

28. Atha kho yasassa kulaputtassa pituno dhamme desiyamāne yathādiṭṭham yathāviditam bhūmim paccavekkhantassa anupādāya āsavehi cittam vimucci. Atha kho bhagavato etadahosi – “yasassa kho kulaputtassa pituno dhamme desiyamāne yathādiṭṭham yathāviditam bhūmim paccavekkhantassa anupādāya āsavehi cittam vimuttañ. Abhabbo kho yaso kulaputto hīnāyāvattitvā kāme paribhuñjitum, seyyathāpi pubbe agārikabhūto; yaṁnūnāham tam iddhābhisañkhāram paṭippassambheyya”nti. Atha kho bhagavā tam iddhābhisañkhāram paṭippassambhesi. Addasā kho sethi gahapati yasañ kulaputtam nisinnam, disvāna yasañ kulaputtam etadavoca – “mātā te tāta, yasa, parideva [paridevī (ka.)] sokasamāpannā, dehi mātuyā jīvita”nti. Atha kho yaso kulaputto bhagavantam ullokesi. Atha kho bhagavā sethi gahapatim etadavoca – “tam kim maññasi, gahapati, yassa sekkhena ñāñena sekkhena

dassanena dhammo diṭṭho vidito seyyathāpi tayā? Tassa yathādiṭṭham yathāviditam bhūmiṃ paccavekkhantassa anupādāya āsavehi cittam vimuttam. Bhabbo nu kho so, gahapati, hīnāyāvattitvā kāme paribhuñjitum seyyathāpi pubbe agārikabhūto”ti? “No hetam, bhante”. “Yasassa kho, gahapati, kulaputtassa sekkhena ñāñena sekkhena dassanena dhammo diṭṭho vidito seyyathāpi tayā. Tassa yathādiṭṭham yathāviditam bhūmiṃ paccavekkhantassa anupādāya āsavehi cittam vimuttam. Abhabbo kho, gahapati, yaso kulaputto hīnāyāvattitvā kāme paribhuñjitum seyyathāpi pubbe agārikabhūto”ti. “Lābhā, bhante, yasassa kulaputtassa, suladdham, bhante, yasassa kulaputtassa, yathā yasassa kulaputtassa anupādāya āsavehi cittam vimuttam. Adhivāsetu me, bhante, bhagavā ajjatanāya bhattam yasena kulaputtena pacchāsamañenā”ti. Adhivāsesi bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho sethi gahapati bhagavato adhivāsanam veditvā uṭṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho yaso kulaputto acirapakkante sethimhi gahapatimhi bhagavantam etadavoca – “labheyyāham, bhante, bhagavato santike pabbajjam, labheyyam upasampada”nti. “Ehi bhikkhū”ti bhagavā avoca – “svākkhāto dhammo, cara brahmacariyam sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tassa āyasmato upasampadā ahosi. Tena kho pana samayena satta loke arahanto honti.

Yasassa pabbajjā niṭṭhitā.

29. Atha kho bhagavā pubbañhasamayaṃ nivāsetvā pattacīvaramādāya āyasmatā yasena pacchāsamañena yena sethissa gahapatissa nivesanam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisidi. Atha kho āyasmato yasassa mātā ca purāṇadutiyikā ca yena bhagavā tenupasaṅkamim̄su, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisidim̄su. Tāsam bhagavā anupubbim katham kthesi, seyyathidam – dānakatham sīlakatham saggakatham, kāmānam ādīnavam okāram samkilesam, nekkhamme ānisam̄sam pakāsesi. Yadā tā bhagavā aññāsi kallacittā, muducittā, vinīvaraṇacittā, udaggacittā, pasannacittā, atha yā buddhānam sāmukkāmsikā dhammadesanā tam pakāsesi – dukkham, samudayam, nirodham, maggam. Seyyathāpi nāma suddham vattham apagatakālakam sammadeva rajanam paṭiggaṇheyya, evameva tāsam tasmiṃyeva āsane virajam vītamalam dhammacakkhum udapādi – yam kiñci samudayadhammam, sabbam tam nirodhadhammant. Tā diṭṭhadhammā pattadhammā veditadhammā pariyogālhadhammā tiṇavicikicchā vigatakathamkathā vesārajjappattā aparappaccayā satthusāsane bhagavantam etadavocum – “abхikkantam, bhante, abхikkantam, bhante... pe... etā mayam, bhante, bhagavantam saraṇam gacchāma, dhammañca, bhikkhusaṅghañca. Upāsikāyo no bhagavā dhāretu ajjatagge pāñupetā saraṇam gatā”ti. Tā ca loke paṭhamam upāsikā ahesuṃ tevācikā.

Atha kho āyasmato yasassa mātā ca pitā ca purāṇadutiyikā ca bhagavantañca āyasmantañca yasam paññtena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā, bhagavantam bhuttāvīm onītapattpāñim, ekamantam nisidim̄su. Atha kho bhagavā āyasmato yasassa mātarañca pitarañca purāṇadutiyikañca dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahamsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

30. Assosum kho āyasmato yasassa cattāro gihisahāyakā bārāṇasiyam sethānuseṭṭhīnam kulānam puttā – vimalo, subāhu, puṇṇaji, gavampati – yaso kira kulaputto kesamassum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajitoti. Sutvāna nesam etadahosi – “na hi nūna so orako dhammadvinayo, na sā orakā pabbajjā, yatha yaso kulaputto kesamassum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajito”ti. Te [te cattāro janā (ka.)] yenāyasmā yaso tenupasaṅkamim̄su, upasaṅkamitvā āyasmantam yasam abhivādetvā ekamantam atthamsu. Atha kho āyasmā yaso te cattāro gihisahāyake ādāya yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisidi. Ekamantam nisino kho āyasmā yaso bhagavantam etadavoca – “ime me, bhante, cattāro gihisahāyakā bārāṇasiyam sethānuseṭṭhīnam kulānam puttā – vimalo, subāhu, puṇṇaji, gavampati. Ime [ime cattāro (ka.)] bhagavā ovadatu anusāsatū”ti. Tesaṃ bhagavā anupubbim katham kthesi, seyyathidam – dānakatham sīlakatham saggakatham kāmānam ādīnavam okāram samkilesam nekkhamme ānisam̄sam pakāsesi, yadā te bhagavā aññāsi kallacitte muducitte vinīvaraṇacitte udaggacitte pasannacitte, atha yā buddhānam sāmukkāmsikā dhammadesanā, tam

pakāsesi dukkham samudayam nirodham maggam, seyyathāpi nāma suddham vattham apagatakālakanam sammadeva rajanam patiggaṇheyya, evameva tesam tasmīmyeva āsane virajam vītamalam dhammadakkhum udapādi “yam kiñci samudayadhammam, sabbam tam nirodhadhamma”nti. Te diṭṭhadhammā pattadhammā veditadhammā pariyoḍalhadhammā tiṇavacikicchā vigatakathaṁkathā vesārajjappattā aparappaccayā satthusāsane bhagavantam etadavocum – “labheyyāma mayam, bhante, bhagavato santike pabbajjam, labheyyāma upasampada”nti. “Etha bhikkhavo”ti bhagavā avoca – “svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyam sammā dukkhassa antakiriyā”ti. Sāva tesam āyasmantānam upasampadā ahosi. Atha kho bhagavā te bhikkhū dhammiyā kathāya ovadi anusāsi. Tesam bhagavatā dhammiyā kathāya ovadiyamānānam anusāsiyamānānam anupādāya āsavehi cittāni vimuccim̄su. Tena kho pana samayena ekādasa loke arahanto honti.

Catugihisahāyakapabbajā niṭhitā.

31. Assosum kho āyasmato yasassa paññāsamattā gihisahāyakā jānapadā pubbānupubbakānam kulānam puttā – yaso kira kulaputto kesamassum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajitoti. Sutvāna nesam etadahosi – “na hi nūna so orako dhammavinayo, na sā orakā pabbajjā, yattha yaso kulaputto kesamassum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajito”ti. Te yenāyasmā yaso tenupasaṅkamim̄su, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ yasam abhivādetvā ekamantam atṭhamsu. Atha kho āyasmā yaso te paññāsamatte gihisahāyake ādāya yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho āyasmā yaso bhagavantam etadavoca – “ime me, bhante, paññāsamattā gihisahāyakā jānapadā pubbānupubbakānam kulānam puttā. Ime bhagavā ovadatu anusāsatū”ti. Tesam bhagavā anupubbiṁ kathaṁ kathesi, seyyathidaṁ – dānakathaṁ sīlakathaṁ saggakathaṁ kāmānam ādīnavam okāram saṅkilesam nekkhamme ānisamṣam pakāsesi. Yadā te bhagavā aññāsi kallacitte muducitte vinīvaraṇacitte udaggacitte pasannacitte, atha yā buddhānam sāmukkāmsikā dhammadesanā, tam pakāsesi dukkham samudayam nirodham maggam, seyyathāpi nāma suddham vattham apagatakālakanam sammadeva rajanam patiggaṇheyya, evameva tesam tasmīmyeva āsane virajam vītamalam dhammadakkhum udapādi yam kiñci samudayadhammam, sabbam tam nirodhadhammantī. Te diṭṭhadhammā pattadhammā veditadhammā pariyoḍalhadhammā tiṇavacikicchā vigatakathaṁkathā vesārajjappattā aparappaccayā satthusāsane bhagavantam etadavocum – “labheyyāma mayam, bhante, bhagavato santike pabbajjam, labheyyāma upasampada”nti. “Etha bhikkhavo”ti bhagavā avoca – “svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyam sammā dukkhassa antakiriyā”ti. Sāva tesam āyasmantānam upasampadā ahosi. Atha kho bhagavā te bhikkhū dhammiyā kathāya ovadi anusāsi. Tesam bhagavatā dhammiyā kathāya ovadiyamānānam anusāsiyamānānam anupādāya āsavehi cittāni vimuccim̄su. Tena kho pana samayena ekādasi loke arahanto honti.

Paññāsagihisahāyakapabbajā niṭhitā.

Niṭhitā ca pabbajjākathā.

8. Mārakathā

32. Atha kho bhagavā te bhikkhū āmantesi [saṁ. ni. 1.141 mārasamyuttepi] – “muttāham, bhikkhave, sabbapāsehi, ye dibbā ye ca mānusā. Tumhepi, bhikkhave, muttā sabbapāsehi, ye dibbā ye ca mānusā. Caratha, bhikkhave, cārikam bahujanahitāya bahujanasukhāya lokānukampāya atthāya hitāya sukhāya devamanussānam. Mā ekena dve agamittha. Desetha, bhikkhave, dhammam ādikalyānam majjhēkalyānam pariyoṣānakalyānam sāththam sabyañjanam kevalaparipuṇṇam parisuddham brahmacariyam pakāsetha. Santi sattā apparajakkhajātikā, assavanatā dhammassa parihāyanti, bhavissanti dhammassa aññātāro. Ahampi, bhikkhave, yena uruvelā senānigamo tenupasaṅkamissāmi dhammadesanāyā”ti.

33. Atha kho māro pāpimā yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam gāthāya ajjhabhāsi –

“Baddhosi sabbapāsehi, ye dibbā ye ca mānusā;
Mahābandhanabaddhosi, na me samaṇa mokkhasī”ti.

“Muttāham [muttohaṁ (sī. syā.)] sabbapāsehi, ye dibbā ye ca mānusā;
Mahābandhanamuttomhi, nihato tvamasi antakāti.

[sam. ni. 1.151 mārasaṁyuttepi] “Antalikkhacaro pāso, yvāyam carati mānaso;
Tena tam bādhayissāmi, na me samaṇa mokkhasīti.

[sam. ni. 1.1151 mārasaṁyuttepi] “Rūpā saddā rasā gandhā, phoṭṭhabbā ca manoramā;
Ettha me vigato chando, nihato tvamasi antakā”ti.

Atha kho māro pāpimā – jānāti maṇi bhagavā, jānāti maṇi sugatoti dukkhī dummano
Tatthevantaradhāyīti.

Mārakathā niṭhitā.

9. Pabbajjūpasampadākathā

34. Tena kho pana samayena bhikkhū nānādisā nānājanapadā pabbajjāpekkhe ca
upasampadāpekkhe ca ānenti – bhagavā ne pabbājessati upasampādessaññī. Tattha bhikkhū ceva
kilamanti pabbajjāpekkhā ca upasampadāpekkhā ca. Atha kho bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa
evam cetaso parivitakko udapādi – “etarahi kho bhikkhū nānādisā nānājanapadā pabbajjāpekkhe ca
upasampadāpekkhe ca ānenti – bhagavā ne pabbājessati upasampādessaññī. Tattha bhikkhū ceva
kilamanti pabbajjāpekkhā ca upasampadāpekkhā ca. Yaṁnūnāham bhikkhūnaṁ anujāneyyam –
tumheva dāni, bhikkhave, tāsu tāsu disāsu tesu tesu janapadesu pabbājetha upasampādethā”ti. Atha kho
bhagavā sāyanhasamayam paṭisallānā vuṭṭhito etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe dhammīm katham
katvā bhikkhū āmantesi – “idha mayham, bhikkhave, rahogatassa paṭisallīnassa evam cetaso parivitakko
udapādi – ‘etarahi kho bhikkhū nānādisā nānājanapadā pabbajjāpekkhe ca upasampadāpekkhe ca ānenti
bhagavā ne pabbājessati upasampādessaññī, tattha bhikkhū ceva kilamanti pabbajjāpekkhā ca
upasampadāpekkhā ca, yaṁnūnāham bhikkhūnaṁ anujāneyyam tumheva dāni, bhikkhave, tāsu tāsu
disāsu tesu tesu janapadesu pabbājetha upasampādethā”ti, anujānāmi, bhikkhave, tumheva dāni tāsu
tāsu disāsu tesu tesu janapadesu pabbājetha upasampādetha. Evañca pana, bhikkhave, pabbājetabbo
upasampādetabbo –

Paṭhamam kesamassum ohārāpetvā [ohāretvā (ka.)], kāsāyāni vatthāni acchādāpetvā, ekam̄sam
uttarāsaṅgam kārāpetvā, bhikkhūnaṁ pāde vandāpetvā, ukkuṭikam nisīdāpetvā, añjalim paggañhāpetvā,
evam vadehīti vattabbo – buddham saraṇam gacchāmi, dhammam saraṇam gacchāmi, saṅgham saraṇam
gacchāmi; dutiyampi buddham saraṇam gacchāmi, dutiyampi dhammam saraṇam gacchāmi, dutiyampi
saṅgham saraṇam gacchāmi; tatiyampi buddham saraṇam gacchāmi, tatiyampi dhammam saraṇam
gacchāmi, tatiyampi saṅgham saraṇam gacchāmi”ti. “Anujānāmi, bhikkhave, imehi tīhi
saraṇagamanehi pabbajjam upasampada”nti.

Tīhi saraṇagamanehi upasampadākathā niṭhitā.

10. Dutiyamārakathā

35. Atha kho bhagavā vassamvuṭṭho [vassamvuṭṭho (sī.)] bhikkhū āmantesi [sam. ni. 1.155] – “mayhaṃ kho, bhikkhave, yoniso manasikārā yoniso sammappadhānā anuttarā vimutti anuppattā, anuttarā vimutti sacchikatā. Tumhepi, bhikkhave, yoniso manasikārā yoniso sammappadhānā anuttaram vimuttiṃ anupāpuṇātha, anuttaram vimuttiṃ sacchikarothā”ti. Atha kho māro pāpimā yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam gāthāya ajjhabhāsi –

“Baddhosi mārapāsehi, ye dibbā ye ca mānusā;
Mahābandhanabaddhosi [mārabandhanabaddhosi (sī. syā.)], na me samaṇa mokkhasī”ti.

“Muttāham mārapāsehi, ye dibbā ye ca mānusā;
Mahābandhanamuttomhi [mārabandhanamuttomhi (sī. syā.)], nihato tvamasi antakā”ti.

Atha kho māro pāpimā – jānāti maṃ bhagavā, jānāti maṃ sugatoti dukkhī dummano

Tatthevantaradhāyi.

Dutiyamārakathā niṭṭhitā.

11. Bhaddavaggiyavatthu

36. Atha kho bhagavā bārāṇasiyam yathābhiringantam viharitvā yena uruvelā tena cārikam pakkāmi. Atha kho bhagavā maggā okkamma yena aññataro vanasaṇḍo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tam vanasaṇḍam ajjhogāhetvā aññatarasmiṃ rukkhamūle nisīdi. Tena kho pana samayena tiṁsamattā bhaddavaggiyā sahāyakā sapajāpatikā tasmiṃ vanasaṇḍe paricārenti. Ekassa pajāpati nāhosi; tassa atthāya vesī ānītā ahosi. Atha kho sā vesī tesu pamattesu paricārentesu bhaṇḍam ādāya palāyittha. Atha kho te sahāyakā sahāyakassa veyyāvaccam karontā, tam itthim gavesantā, tam vanasaṇḍam āhiṇḍantā addasamṣu bhagavantam aññatarasmiṃ rukkhamūle nisinnam. Disvāna yena bhagavā tenupasaṅkamim̄su, upasaṅkamitvā bhagavantam etadavocum – “api, bhante, bhagavā ekaṃ itthim passeyyā”ti? “Kim pana vo, kumārā, itthiyā”ti? “Idha mayam, bhante, tiṁsamattā bhaddavaggiyā sahāyakā sapajāpatikā imasmiṃ vanasaṇḍe paricārimhā. Ekassa pajāpati nāhosi; tassa atthāya vesī ānītā ahosi. Atha kho sā, bhante, vesī amhesu pamattesu paricārentesu bhaṇḍam ādāya palāyittha. Te mayam, bhante, sahāyakā sahāyakassa veyyāvaccam karontā, tam itthim gavesantā, imam vanasaṇḍam āhiṇḍamā”ti. “Tam kiñ maññatha vo, kumārā, katamañ nu kho tumhākam varam – yañ vā tumhe itthim gaveseyyātha, yañ vā attānam gaveseyyātha”ti? “Etadeva, bhante, amhākam varam yañ mayam attānam gaveseyyāmā”ti. “Tena hi vo, kumārā, nisīdatha, dhammam vo desessāmī”ti. “Evañ, bhante”ti kho te bhaddavaggiyā sahāyakā bhagavantam abhivādetvā ekamantañ nisīdim̄su. Tesam bhagavā anupubbīm katham kathesi, seyyathidañ – dānakatham sīlakatham saggakatham kāmānam ādīnavam okāram samkilesam nekkhamme ānisamṣam pakāsesi, yadā te bhagavā aññāsi kallacitte muducitte vinīvaraṇacitte udaggacitte pasannacitte, atha ya buddhānam sāmukkāmsikā dhammadesanā, tam pakāsesi dukkham samudayañ nirodhām maggam, seyyathāpi nāma suddham vattham apagatakālakam sammadeva rajañam paṭiggaṇheyya, evameva tesam tasmiñyeva āsane virajam vītamalam dhammacakkhum udapādi “yañ kiñci samudayadhammam, sabbam tam nirodhadhamma”nti. Te diṭṭhadhammā pattadhammā viditadhammā pariyoḡalhadhammā tiṇaviciκicchā vigatakathamkathā vesārajjappattā aparappaccayā satthusāsane bhagavantam etadavocum – “labheyyāma mayam, bhante, bhagavato santike pabbajjam, labheyyāma upasampada”nti. “Etha bhikkhavo”ti bhagavā avoca – “svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyam sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tesam āyasmantānam upasampadā ahosi.

Bhaddavaggiyasaḥāyakānam vatthu niṭṭhitam.

Dutiyabhāṇavāro.

12. Uruvelapāṭīhāriyakathā

37. Atha kho bhagavā anupubbena cārikam caramāno yena uruvelā tadavasari. Tena kho pana samayena uruvelāyām tayo jaṭilā paṭīvasantī – uruvelakassapo, nadīkassapo, gayākassapoti. Tesu uruvelakassapo jaṭilo pañcannam jaṭilasatānam nāyako hoti, vināyako aggo pamukho pāmokkho. Nadīkassapo jaṭilo tiṇṇam jaṭilasatānam nāyako hoti, vināyako aggo pamukho pāmokkho. Gayākassapo jaṭilo dvinnam jaṭilasatānam nāyako hoti, vināyako aggo pamukho pāmokkho. Atha kho bhagavā yena uruvelakassapassa jaṭilassa assamo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā uruvelakassapam jaṭilam etadavoca – “sace te, kassapa, agaru, vaseyyāma ekarattam agyāgāre”ti? “Na kho me, mahāsamaṇa, garu, caṇḍettha nāgarajā iddhimā āsiviso ghoraviso, so tam mā viheṭhesī”ti. Dutiyampi kho bhagavā uruvelakassapam jaṭilam etadavoca – “sace te, kassapa, agaru, vaseyyāma ekarattam agyāgāre”ti? “Na kho me, mahāsamaṇa, garu, caṇḍettha nāgarajā iddhimā āsiviso ghoraviso, so tam mā viheṭhesī”ti. Tatiyampi kho bhagavā uruvelakassapam jaṭilam etadavoca – “sace te, kassapa, agaru, vaseyyāma ekarattam agyāgāre”ti? “Na kho me, mahāsamaṇa, garu, caṇḍettha nāgarajā iddhimā āsiviso ghoraviso, so tam mā viheṭhesī”ti. “Appeva mam na viheṭheyya, iṅgha tvam, kassapa, anujānāhi agyāgāra”nti. “Vihara, mahāsamaṇa, yathāsukha”nti. Atha kho bhagavā agyāgāram pavisitvā tiṇasanthārakam paññapetvā nisīdi pallaṅkam ābhujitvā ujum kāyam pañidhāya parimukham satim upaṭṭhapetvā.

38. Addasā kho so nāgo bhagavantam paviṭṭham, disvāna dummano [dukkhī dummano (sī. syā.)] padhūpāyi [pakhūpāsi (ka.)]. Atha kho bhagavato etadahosi – “yamnūnāham imassa nāgassa anupahacca chaviñca cammañca maṃsañca nhāruñca aṭṭhiñca aṭṭhimiñjañca tejasā tejam pariyādiyeyya”nti. Atha kho bhagavā tathārūpam iddhābhisaṅkhāram abhisainkharitvā padhūpāyi. Atha kho so nāgo makkham asahamāno pajjali. Bhagavāpi tejodhātum samāpajjivitvā pajjali. Ubhinnam sajotibhūtānam agyāgāram ādittam viya hoti sampajjalitam sajotibhūtam. Atha kho te jaṭilā agyāgāram parivāretvā evamāhamṣu – “abhirūpo vata bho mahāsamaṇo nāgena vihethiyatī”ti. Atha kho bhagavā tassā rattiyā accayena tassa nāgassa anupahacca chaviñca cammañca maṃsañca nhāruñca aṭṭhiñca aṭṭhimiñjañca tejasā tejam pariyādiyitvā patte pakkhipitvā uruvelakassapassa jaṭilassa dassesi – “ayam te, kassapa, nāgo pariyādinno [pariyādinno (ka.)] assa tejasā tejo”ti. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma caṇḍassa nāgarajassa iddhimato āsivisassa ghoravisissa tejasā tejam pariyādiyissati, natveva ca kho arahā yathā aha”nti.

39. Nerañjarāyām bhagavā, uruvelakassapam jaṭilam avoca;
“Sace te kassapa agaru, viharemu aijañho aggisālamhī”ti [aggisaraṇamhīti (sī. syā.)].

“Na kho me mahāsamaṇa garu;
Phāsukāmova tam nivāremi;
Caṇḍettha nāgarajā;
Iddhimā āsiviso ghoraviso;
So tam mā viheṭhesī”ti.

“Appeva mam na viheṭheyya;
Iṅgha tvam kassapa anujānāhi agyāgāra”nti;
Dinnanti naṁ viditvā;
Abhīto [asambhīto (sī.)] pāvisi bhayamatīto.

Disvā isim paviṭṭham, ahināgo dummano padhūpāyi;
Sumanamanaso adhimano [avimano (katthaci), navimano (syā.)], manussanāgopi tattha padhūpāyi.

Makkhañca asahamāno, ahināgo pāvakova pajjali;
Tejodhātusu kusalo, manussanāgopi tattha pajjali.

Ubhinnam sajotibhūtānam;
 Agyāgāram ādittam hoti sampajjalitam sajotibhūtam;
 Udicchare jaṭilā;
 “Abhirūpo vata bho mahāsamaṇo;
 Nāgena viheṭhiyatī”ti bhaṇanti.

Atha tassā rattiyā [atha rattiyā (sī. syā.)] accayena;
 Hatā nāgassa acciyo honti [ahināgassa acciyo na honti (sī. syā.)];
 Iddhimato pana ṛhitā [iddhimato panuṭṭhitā (sī.)];
 Anekavaṇṇā acciyo honti.

Nīlā atha lohitikā;
 Mañjiṭṭhā pītakā phalikavaṇṇāyo;
 Aṅgrasassa kāye;
 Anekavaṇṇā acciyo honti.

Pattamhi odahitvā;
 Ahināgam brāhmaṇassa dassesi;
 “Ayam te kassapa nāgo;
 Pariyādinno assa tejasā tejo”ti.

Atha kho uruvelakassapo jaṭilo bhagavato iminā iddhipāṭihāriyena abhippasanno bhagavantam etadavoca – “idheva, mahāsamaṇa, vihara, aham te [te upaṭṭhāmi (iti)] dhuvabhattēnā”ti.

Paṭhamam pāṭihāriyam.

40. Atha kho bhagavā uruvelakassapassa jaṭilassa assamassa avidūre aññatarasmīm vanasaṇde vihāsi. Atha kho cattāro mahārājāno abhikkantāya rattiyā abhikkantavaṇṇā kevalakappam vanasaṇḍam obhāsetvā yena bhagavā tenupasaṅkamīmsu, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā catuddisā atṭhamsu seyyathāpi mahantā aggikkhandhā. Atha kho uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiyā accayena yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam etadavoca – “kālo, mahāsamaṇa, niṭṭhitam bhattam. Ke nu kho te, mahāsamaṇa, abhikkantāya rattiyā abhikkantavaṇṇā kevalakappam vanasaṇḍam obhāsetvā yena tvam tenupasaṅkamīmsu, upasaṅkamitvā tam abhivādetvā catuddisā atṭhamsu “seyyathāpi mahantā aggikkhandhā”ti. “Ete kho, kassapa, cattāro mahārājāno yenāham tenupasaṅkamīmsu dhammassavanāyā”ti. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma cattāropi mahārājāno upasaṅkamissanti dhammassavanāya, na tveva ca kho arahā yathā aha”nti. Atha kho bhagavā uruvelakassapassa jaṭilassa bhattam bhuñjītvā tasmīmyeva vanasaṇde vihāsi.

Dutiyam pāṭihāriyam.

41. Atha kho sakko devānamindo abhikkantāya rattiyā abhikkantavaṇṇo kevalakappam vanasaṇḍam obhāsetvā yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam atṭhāsi seyyathāpi mahāaggikkhandho, purimāhi vanṇanibhāhi abhikkantataro ca pañītataro ca. Atha kho uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiyā accayena yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam etadavoca – “kālo, mahāsamaṇa, niṭṭhitam bhattam. Ko nu kho so, mahāsamaṇa, abhikkantāya rattiyā abhikkantavaṇṇo kevalakappam vanasaṇḍam obhāsetvā yena tvam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tam abhivādetvā ekamantam atṭhāsi seyyathāpi mahāaggikkhandho, purimāhi vanṇanibhāhi abhikkantataro ca pañītataro cā”ti? “Eso kho, kassapa, sakko devānamindo yenāham tenupasaṅkami dhammassavanāyā”ti. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma sakkopi devānamindo upasaṅkamissati

dhammassavanāya, na tveva ca kho arahā yathā aha”nti. Atha kho bhagavā uruvelakassapassa jaṭilassa bhattam bhuñjitvā tasmimyeva vanasañde vihāsi.

Tatiyam pāṭīhāriyam.

42. Atha kho brahmā sahampati abhikkantāya rattiya abhikkantavaṇo kevalakappam vanasañdam obhāsetvā yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam atthāsi seyyathāpi mahāaggikkhandho, purimāhi vanṇanibhāhi abhikkantataro ca paññatataro ca. Atha kho uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiya accayena yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam etadavoca – “kālo, mahāsamaṇa, niṭhitam bhattam. Ko nu kho so, mahāsamaṇa, abhikkantāya rattiya abhikkantavaṇo kevalakappam vanasañdam obhāsetvā yena tvam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tam abhivādetvā ekamantam atthāsi seyyathāpi mahāaggikkhandho, purimāhi vanṇanibhāhi abhikkantataro ca paññatataro cā”ti? “Eso kho, kassapa, brahmā sahampati yenāham tenupasaṅkami dhammassavanāyā”ti. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma brahmāpi sahampati upasaṅkamissati dhammassavanāya, na tveva ca kho arahā yathā aha”nti. Atha kho bhagavā uruvelakassapassa jaṭilassa bhattam bhuñjitvā tasmimyeva vanasañde vihāsi.

Catutthaṁ pāṭīhāriyam.

43. Tena kho pana samayena uruvelakassapassa jaṭilassa mahāyañño paccupaṭṭhito hoti, kevalakappā ca aṅgamagadhā pahūtam khādanīyam bhojanīyam ādāya abhikkamitukāmā honti. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “etarahi kho me mahāyañño paccupaṭṭhito, kevalakappā ca aṅgamagadhā pahūtam khādanīyam bhojanīyam ādāya abhikkamissanti. Sace mahāsamaṇo mahājanakāye iddhipāṭīhāriyam karissati, mahāsamaṇassa lābhaskārō abhivadḍhissati, mama lābhaskārō parihāyissati. Aho nūna mahāsamaṇo svātanāya nāgaccheyyā”ti. Atha kho bhagavā uruvelakassapassa jaṭilassa cetasā cetoparivitakkamaññāya uttarakurum gantvā tato piṇḍapātam āharitvā anotattadahe paribhuñjitvā tattheva divāvihāram akāsi. Atha kho uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiya accayena yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam etadavoca – “kālo, mahāsamaṇa, niṭhitam bhattam. Kim nu kho, mahāsamaṇa, hiyyo nāgamāsi? Api ca mayam tam sarāma – kim nu kho mahāsamaṇo nāgacchatīti? Khādanīyassa ca bhojanīyassa ca te paṭiviso [paṭivimso (sī.), paṭiviso (syā.)] ṭhapito”ti. Nanu te, kassapa, etadahosi – ““etarahi kho me mahāyañño paccupaṭṭhito, kevalakappā ca aṅgamagadhā pahūtam khādanīyam bhojanīyam ādāya abhikkamissanti, sace mahāsamaṇo mahājanakāye iddhipāṭīhāriyam karissati, mahāsamaṇassa lābhaskārō abhivadḍhissati, mama lābhaskārō parihāyissati, aho nūna mahāsamaṇo svātanāya nāgaccheyyā”ti. So kho aham, kassapa, tava cetasā cetoparivitakkam aññāya uttarakurum gantvā tato piṇḍapātam āharitvā anotattadahe paribhuñjitvā tattheva divāvihāram akāsi”nti. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma cetasāpi cittam pajānissati, na tveva ca kho arahā yathā aha”nti. Atha kho bhagavā uruvelakassapassa jaṭilassa bhattam bhuñjitvā tasmimyeva vanasañde vihāsi.

Pañcamam pāṭīhāriyam.

44. Tena kho pana samayena bhagavato pamsukūlam uppannam hoti. Atha kho bhagavato etadahosi – “kattha nu kho aham pamsukūlam dhoveyya”nti? Atha kho sakko devānamindo bhagavato cetasā cetoparivitakkamaññāya pāñinā pokkharaṇīm khaṇītvā bhagavantam etadavoca – “idha, bhante, bhagavā pamsukūlam dhovatū”ti. Atha kho bhagavato etadahosi – “kimhi nu kho aham pamsukūlam parimaddeyya”nti? Atha kho sakko devānamindo bhagavato cetasā cetoparivitakkamaññāya mahatiṁ silam upanikkhipi – idha, bhante, bhagavā pamsukūlam parimaddatūti. Atha kho bhagavato etadahosi – “kimhi nu kho aham [aham pamsukūlam (ka.)] ālambitvā uttareyya”nti? Atha kho kakudhe adhivatthā devatā bhagavato cetasā cetoparivitakkamaññāya sākham onāmesi – idha, bhante, bhagavā ālambitvā

uttaratūti. Atha kho bhagavato etadahosi – “kimhi nu kho aham pañsukūlam vissajjeyya”nti? Atha kho sakko devānamindo bhagavato cetasā cetoparivitakkamaññaya mahatiṁ silam upanikkhipi – idha, bhante, bhagavā pañsukūlam vissajjetūti. Atha kho uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiya accayena yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam etadavoca – “kālo, mahāsamaṇa, niṭhitam bhattam. Kim nu kho, mahāsamaṇa, nāyam pubbe idha pokkharaṇī, sāyam idha pokkharaṇī. Nayimā sila pubbe upanikkhittā. Kenimā silā upanikkhittā? Nayimassa kakudhassa pubbe sākhā onatā, sāyam sākhā onatā”ti. Idha me, kassapa, pañsukūlam uppānam ahosi. Tassa mayham, kassapa, etadahosi – “kattha nu kho aham pañsukūlam dhoveyya”nti? Atha kho, kassapa, sakko devānamindo mama cetasā cetoparivitakkamaññaya pāṇinā pokkharaṇīm khaṇitvā mam etadavoca – “idha, bhante, bhagavā pañsukūlam dhovatū”ti. Sāyam kassapa amanussena pāṇinā khaṇitā pokkharaṇī. Tassa mayham, kassapa, etadahosi – “kimhi nu kho aham pañsukūlam parimaddeyya”nti? Atha kho, kassapa, sakko devānamindo mama cetasā cetoparivitakkamaññaya mahatiṁ silam upanikkhipi – “idha, bhante, bhagavā pañsukūlam parimaddatū”ti. Sāyam kassapa amanussena upanikkhittā silā. Tassa mayham, kassapa, etadahosi – “kimhi nu kho aham ālambitvā uttareyya”nti? Atha kho, kassapa, kakudhe adhivatthā devatā ja mama cetasā cetoparivitakkamaññaya sākham onāmesi – “idha, bhante, bhagavā ālambitvā uttarajtū”ti. Svāyam āharahattho kakudho. Tassa mayham, kassapa, etadahosi – “kimhi nu kho aham pañsukūlam vissajjeyya”nti? Atha kho, kassapa, sakko devānamindo mama cetasā cetoparivitakkamaññaya mahatiṁ silam upanikkhipi – “idha, bhante, bhagavā pañsukūlam vissajjetū”ti. Sāyam kassapa amanussena upanikkhittā silāti. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma sakkopi devānamindo veyyāvaccaṇ karissati, na tveva ca kho arahā yathā aha”nti. Atha kho bhagavā uruvelakassapassa jaṭilassa bhattam bhuñjitvā tasmimyeva vanasaṇḍe vihāsi.

Atha kho uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiya accayena yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavato kālam ārocesi – “kālo, mahāsamaṇa, niṭhitam bhatta”nti. “Gaccha tvam, kassapa, āyāmaha”nti uruvelakassapam jaṭilam uyyojetvā yāya jambuyā ‘jambudīpo’ paññāyati, tato phalam gahetvā paṭhamataram āgantvā agyāgāre nisīdi. Addasā kho uruvelakassapo jaṭilo bhagavantam agyāgāre nisinnam, disvāna bhagavantam etadavoca – “katamena tvam, mahāsamaṇa, maggena āgato? Aham tayā paṭhamataram pakkanto, so tvam paṭhamataram āgantvā agyāgāre nisinno”ti. “Idhāham, kassapa, tam uyyojetvā yāya jambuyā ‘jambudīpo’ paññāyati, tato phalam gahetvā paṭhamataram āgantvā agyāgāre nisinno. Idam kho, kassapa, jambuphalam vaṇṇasampannam gandhasampannam rasasampannam. Sace ākaṅkhasi paribhuñjā”ti. “Alam, mahāsamaṇa, tvameva tam arahasi, tvameva tam [tvamevetam āharasi, tvamevetam (sī. syā.)] paribhuñjhā”ti. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma mam paṭhamataram uyyojetvā yāya jambuyā ‘jambudīpo’ paññāyati, tato phalam gahetvā paṭhamataram āgantvā agyāgāre nisīdissati, na tveva ca kho arahā yathā aha”nti. Atha kho bhagavā uruvelakassapassa jaṭilassa bhattam bhuñjitvā tasmimyeva vanasaṇḍe vihāsi.

45. Atha kho uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiya accayena yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavato kālam ārocesi – “kālo, mahāsamaṇa, niṭhitam bhatta”nti. Gaccha tvam, kassapa, āyāmanti uruvelakassapam jaṭilam uyyojetvā yāya jambuyā ‘jambudīpo’ paññāyati, tassā avidūre ambo...pe... tassā avidūre āmalakī...pe... tassā avidūre harītakī...pe... tāvatimsam gantvā pāricchattakapuppham gahetvā paṭhamataram āgantvā agyāgāre nisīdi. Addasā kho uruvelakassapo jaṭilo bhagavantam agyāgāre nisinnam, disvāna bhagavantam etadavoca – “katamena tvam, mahāsamaṇa, maggena āgato? Aham tayā paṭhamataram pakkanto, so tvam paṭhamataram āgantvā agyāgāre nisinno”ti. “Idhāham, kassapa, tam uyyojetvā tāvatimsam gantvā pāricchattakapuppham gahetvā paṭhamataram āgantvā agyāgāre nisinno. Idam kho, kassapa, pāricchattakapuppham vaṇṇasampannam gandhasampannam [sugandhikam (ka.)]. (Sace ākaṅkhasi gaṇhā”ti. “Alam, mahāsamaṇa, tvameva tam arahasi, tvameva tam gaṇhā”ti) [() sī. syā. potthakesu natthi]. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma mam paṭhamataram uyyojetvā tāvatimsam gantvā pāricchattakapuppham gahetvā paṭhamataram āgantvā agyāgāre

nisidissati, na tveva ca kho arahā yathā aha”nti.

46. Tena kho pana samayena te jaṭilā aggim paricaritukāmā na sakkonti kaṭṭhāni phāletum. Atha kho tesam jaṭilānaṁ etadahosi – “nissamsayaṁ kho mahāsamaṇassa iddhānubhāvo, yathā mayaṁ na sakkoma kaṭṭhāni phāletu”nti. Atha kho bhagavā uruvelakassapam jaṭilam etadavoca – “phāliyantu, kassapa, kaṭṭhānī”ti. “Phāliyantu, mahāsamaṇā”ti. Sakideva pañca kaṭṭhasatāni phāliyimṣu. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma kaṭṭhānipi phāliyissanti, na tveva ca kho arahā yathā aha”nti.

47. Tena kho pana samayena te jaṭilā aggim paricaritukāmā na sakkonti aggim ujjaletum [jāletum (sī.), ujjalitum (ka.)]. Atha kho tesam jaṭilānaṁ etadahosi – “nissamsayaṁ kho mahāsamaṇassa iddhānubhāvo, yathā mayaṁ na sakkoma aggim ujjaletu”nti. Atha kho bhagavā uruvelakassapam jaṭilam etadavoca – “ujjaliyantu, kassapa, aggī”ti. “Ujjaliyantu, mahāsamaṇā”ti. Sakideva pañca aggisatāni ujjaliyimṣu. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma aggīpi ujjaliyissanti, na tveva ca kho arahā yathā aha”nti.

48. Tena kho pana samayena te jaṭilā aggim paricaritvā na sakkonti aggim vijjhāpetum. Atha kho tesam jaṭilānaṁ etadahosi – “nissamsayaṁ kho mahāsamaṇassa iddhānubhāvo, yathā mayaṁ na sakkoma aggim vijjhāpetu”nti. Atha kho bhagavā uruvelakassapam jaṭilam etadavoca – “vijjhāyantu, kassapa, aggī”ti. “Vijjhāyantu, mahāsamaṇā”ti. Sakideva pañca aggisatāni vijjhāyimṣu. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma aggīpi vijjhāyissanti, na tveva ca kho arahā yathā aha”nti.

49. Tena kho pana samayena te jaṭilā sītāsu hemantikāsu rattīsu antaraṭṭhakāsu himapātasamaye najjā nerañjarāya ummujjantipi, nimujjantipi, ummujjananimujjanampi karonti. Atha kho bhagavā pañcamattāni mandāmukhisatāni abhinimmini, yattha te jaṭilā uttaritvā visibbesum. Atha kho tesam jaṭilānaṁ etadahosi – “nissamsayaṁ kho mahāsamaṇassa iddhānubhāvo, yathayimā mandāmukhiyo nimmitā”ti. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma tāva bahū mandāmukhiyopi abhinimminissati, na tveva ca kho arahā yathā aha”nti.

50. Tena kho pana samayena mahā akālamegho pāvassi, mahā udakavāhako sañjāyi. Yasmiṁ padese bhagavā viharati, so padeso udakena na otthaṭo [udakena otthaṭo (sī. syā.)] hoti. Atha kho bhagavato etadahosi – “yaṁnūnāham samantā udakam ussāretvā majjhe reñuhatāya bhūmiyā cañkameyya”nti. Atha kho bhagavā samantā udakam ussāretvā majjhe reñuhatāya bhūmiyā cañkami. Atha kho uruvelakassapo jaṭilo – māheva kho mahāsamaṇo udakena vūlho ahosīti nāvāya sambahulehi jaṭilehi saddhiṁ yasmiṁ padese bhagavā viharati tam padesam agamāsi. Addasā kho uruvelakassapo jaṭilo bhagavantam samantā udakam ussāretvā majjhe reñuhatāya bhūmiyā cañkamantam, disvāna bhagavantam etadavoca – “idam nu tvam, mahāsamaṇā”ti? “Ayamahamasmi [āma ahamasmi (syā.)], kassapā”ti bhagavā vehāsam abbhuggantvā nāvāya paccutṭhāsi. Atha kho uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi – “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma udakampi na pavāhissati [nappasahissati (sī.)], na tveva ca kho arahā yathā aha”nti.

51. Atha kho bhagavato etadahosi – “cirampi kho imassa moghapurisassa evam bhavissati – ‘mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, na tveva ca kho arahā yathā aha’nti; yaṁnūnāham imam jaṭilam samvejeyya”nti. Atha kho bhagavā uruvelakassapam jaṭilam etadavoca – “neva ca kho tvam, kassapa, arahā, nāpi arahattamaggasamāpanno. Sāpi te patipadā natthi, yāya tvam arahā vā assasi, arahattamaggam vā samāpanno”ti. Atha kho uruvelakassapo jaṭilo bhagavato pādesu sirasā nipatitvā bhagavantam etadavoca – “labheyāham, bhante, bhagavato santike pabbajam, labheyām upasampada”nti. Tvam khosi, kassapa, pañcannam jaṭilasatānam nāyako vināyako aggo pamukho pāmokkho. Tepi tāva apalokehi, yathā te maññissanti tathā te karissantīti. Atha kho uruvelakassapo jaṭilo

yena te jaṭilā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te jaṭile etadavoca – “icchāmaḥam, bho, mahāsamaṇe brahmaṇacariyam caritum, yathā bhavanto maññanti tathā karontū”ti. “Cirapaṭikā mayam, bho, mahāsamaṇe abhippasannā, sace bhavaṁ, mahāsamaṇe brahmaṇacariyam carissati, sabbeva mayam mahāsamaṇe brahmaṇacariyam carissāmā”ti. Atha kho te jaṭilā kesamissam jaṭamissam khārikājamissam aggihutamissam udake pavāhetvā yena bhagavā tenupasaṅkamīmsu, upasaṅkamitvā bhagavato pādesu sirasā nipatitvā bhagavantam etadavocum – “labheyyāma mayam, bhante, bhagavato santike pabbajjam, labheyyāma upasampada”nti. “Etha bhikkhavo”ti bhagavā avoca – “svākkhāto dhammo, caratha brahmaṇacariyam sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tesam āyasmantānam upasampadā ahosi.

52. Addasā kho nadīkassapo jaṭilo kesamissam jaṭamissam khārikājamissam aggihutamissam udake vuyhamāne, disvānassa etadahosi – “māheva me bhātuno upasaggo ahosī”ti. Jaṭile pāhesi – gacchatha me bhātarām jānāthāti. Sāmañca tīhi jaṭilasatehi saddhiṁ yenāyasmā uruvelakassapo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantam uruvelakassapam etadavoca – “idam nu kho, kassapa, seyyo”ti? “Āmāvuso, idam seyyo”ti. Atha kho te jaṭilā kesamissam jaṭamissam khārikājamissam aggihutamissam udake pavāhetvā yena bhagavā tenupasaṅkamīmsu, upasaṅkamitvā bhagavato pādesu sirasā nipatitvā bhagavantam etadavocum – “labheyyāma mayam, bhante, bhagavato santike pabbajjam, labheyyāma upasampada”nti. “Etha bhikkhavo”ti bhagavā avoca – “svākkhāto dhammo, caratha brahmaṇacariyam sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tesam āyasmantānam upasampadā ahosi.

53. Addasā kho gayākassapo jaṭilo kesamissam jaṭamissam khārikājamissam aggihutamissam udake vuyhamāne, disvānassa etadahosi – “māheva me bhātūnam upasaggo ahosī”ti. Jaṭile pāhesi – gacchatha me bhātarā jānāthāti. Sāmañca dvīhi jaṭilasatehi saddhiṁ yenāyasmā uruvelakassapo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantam uruvelakassapam etadavoca – “idam nu kho, kassapa, seyyo”ti? “Āmāvuso, idam seyyo”ti. Atha kho te jaṭilā kesamissam jaṭamissam khārikājamissam aggihutamissam udake pavāhetvā yena bhagavā tenupasaṅkamīmsu, upasaṅkamitvā bhagavato pādesu sirasā nipatitvā bhagavantam etadavocum – “labheyyāma mayam, bhante, bhagavato santike pabbajjam, labheyyāma upasampada”nti. “Etha bhikkhavo”ti bhagavā avoca – “svākkhāto dhammo, caratha brahmaṇacariyam sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tesam āyasmantānam upasampadā ahosi.

Bhagavato adhiṭṭhānena pañca kaṭṭhasatāni na phāliyimsu, phāliyimṣu; aggī na ujjaliyimṣu, ujjaliyimṣu; na vijjhāyimṣu, vijjhāyimṣu; pañcamandāmukhisatāni abhinimmini. Etena nayena addhuḍḍhapāṭīhāriyasahassāni honti.

54. Atha kho bhagavā uruvelāyam yathābhīrantam viharitvā yena gayāsīsam tena pakkāmi mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṁ bhikkhusahassena sabbeheva purāṇajāṭilehi. Tatra sudaṁ bhagavā gayāyam viharati gayāsīse saddhiṁ bhikkhusahassena. Tatra kho bhagavā bhikkhū āmantesi –

[sam. ni. 4.29] “Sabbam, bhikkhave, ādittam. Kiñca, bhikkhave, sabbam ādittam? Cakkhu ādittam, rūpā ādittā, cakkhuvīññāṇam ādittam, cakkhusamphasso āditto, yamidaṁ cakkhusamphassapaccayā uppajjati vedayitam sukham vā dukkham vā adukkhamasukham vā tampi ādittam. Kena ādittam? Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittam, jātiyā jarāya marañena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittanti vadāmi. Sotam ādittam, saddā ādittā, sotaviññāṇam ādittam, sotasamphasso āditto, yamidaṁ sotasamphassapaccayā uppajjati vedayitam sukham vā dukkham vā adukkhamasukham vā tampi ādittam. Kena ādittam? Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittam, jātiyā jarāya marañena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittanti vadāmi. Ghānam ādittam, gandhā ādittā, ghānaviññāṇam ādittam, ghānasamphasso āditto, yamidaṁ ghānasamphassapaccayā uppajjati vedayitam sukham vā dukkham vā adukkhamasukham vā tampi ādittam. Kena ādittam? Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittam, jātiyā jarāya marañena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittanti vadāmi. Jivhā ādittā, rasā ādittā, jivhāviññāṇam ādittam jivhāsamphasso āditto, yamidaṁ jivhāsamphassapaccayā uppajjati vedayitam sukham vā dukkham vā adukkhamasukham vā tampi ādittam. Kena ādittam? Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittam, jātiyā

jarāya marañena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittanti vadāmi. Kāyo āditto, phoṭṭhabbā ādittā, kāyaviññāṇam ādittam kāyasamphasso āditto, yamidam kāyasamphassapaccayā uppajjati vedayitam sukhām vā dukkham vā adukkhamasukham vā tampi ādittam. Kena ādittam? Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittam, jātiyā jarāya marañena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittanti vadāmi. Mano āditto, dhammā ādittā, manoviññāṇam ādittam manosamphasso āditto, yamidam manosamphassapaccayā uppajjati vedayitam sukhām vā dukkham vā adukkhamasukham vā tampi ādittam. Kena ādittam? Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittam, jātiyā jarāya marañena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittanti vadāmi.

“Evaṁ passam, bhikkhave, sutavā ariyasāvako cakkhusimpi nibbindati, rūpesupi nibbindati, cakkhuviññāṇepi nibbindati, cakkhusamphassepi nibbindati, yamidam cakkhusamphassapaccayā uppajjati vedayitam sukhām vā dukkham vā adukkhamasukham vā, tasmimpi nibbindati. Sotasmimpi nibbindati, saddesupi nibbindati...pe... ghānasmimpi nibbindati, gandhesupi nibbindati...pe... jivhāyapi nibbindati, rasesupi nibbindati...pe... kāyasmimpi nibbindati, phoṭṭhabbesupi nibbindati...pe... manasmimpi nibbindati, dhammesupi nibbindati, manoviññāṇepi nibbindati, manosamphassepi nibbindati, yamidam manosamphassapaccayā uppajjati vedayitam sukhām vā dukkham vā adukkhamasukham vā tasmimpi nibbindati, nibbindam virajjati, virāgā vimuccati, vimuttasmiṁ vimuttamiti ñāṇam hoti. Khīnā jāti, vusitam brahmacariyam, kataṁ karaṇīyam, nāparam itthattāyāti pajānāti”ti.

Imasmiñca pana veyyākaraṇasmiṁ bhaññamāne tassa bhikkhusahassassa anupādāya āsavehi cittāni vimuccim̄su.

Ādittapariyāyasuttam niṭhitam.

Uruvelapāṭīhāriyam tatiyabhāṇavāro niṭhito.

13. Bimbisārasamāgamakathā

55. Atha kho bhagavā gayāsīse yathābhīrantam viharitvā yena rājagaham tena cārikam pakkāmi, mahatā bhikkhusaṅghena saddhim bhikkhusahassena sabbeheva purāṇajāṭilehi. Atha kho bhagavā anupubbena cārikam caramāno yena rājagaham tadavasari. Tatra sudam bhagavā rājagahe viharati laṭṭhivane [laṭṭhivanuyyāne (syā.)] suppatiṭthe cetiye. Assosi kho rājā māgadho seniyo bimbisāro – samaṇo khalu bho gotamo sakyaputto sakyakulā pabbajito rājagaham anupatto rājagahe viharati laṭṭhivane suppatiṭthe cetiye. Tam kho pana bhagavantam [bhavantam (ka.)] gotamam evam kalyāṇo kittisaddo abbhuggato – itipi so bhagavā araham sammāsambuddho vijjācaranāsampanno sugato lokavidū anuttaro purisadammasārathi satthā devamanussānam buddho bhagavā [bhagavāti (ka.)]. So imam lokam sadevakam samārakam sabrahmakam sassamaṇabrahmaṇim pajam sadevamanussam sayam abhiññā sacchikatvā pavedeti. So dhammam deseti ādikalyāṇam majjhēkalyāṇam pariyoṣānakalyāṇam sāttham sabyañjanam kevalaparipuṇṇam parisuddham brahmacariyam pakāseti. Sādu kho pana tathārūpānam arahataṁ dassanam hotīti.

Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro dvādasanahutehi [dvādasaniyutehi (yojanā)] māgadhikehi brāhmaṇagahapatikehi parivuto yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantaṁ nisidi. Tepi kho dvādasanahutā māgadhikā brāhmaṇagahapatikā appekacce bhagavantam abhivādetvā ekamantaṁ nisidiṁsu, appekacce bhagavatā saddhim sammodiṁsu, sammodanīyam kathaṁ sāraṇīyam vīṭisāretvā ekamantaṁ nisidiṁsu, appekacce yena bhagavā tenañjalim pañāmetvā ekamantaṁ nisidiṁsu, appekacce bhagavato santike nāmagottam sāvetvā ekamantaṁ nisidiṁsu, appekacce tuṇḍibhūtā ekamantaṁ nisidiṁsu. Atha kho tesam dvādasanahutānam [dvādasaniyutānam (yojanā)] māgadhikānam brāhmaṇagahapatikānam etadahosi – ‘kim nu kho mahāsamaṇo uruvelakassape brahmacariyam carati, udāhu uruvelakassapo mahāsamaṇe brahmacariyam carati’ti?

Atha kho bhagavā tesam dvādasanahutānam māgadhikānam brāhmaṇagahapatikānam cetasā cetoparivitakkamaññāya āyasmantam uruvelakassapam gāthāya ajjhabhāsi –

“Kimeva disvā uruvelavāsi, pahāsi aggim kisakovadāno;
Pucchāmi tam kassapa, etamattham katham pahīnam tava aggihuttanti.

“Rūpe ca sadde ca atho rase ca;
Kāmitthiyo cābhivadanti yaññā;
Etam malanti upadhīsu ñatvā;
Tasmā na yiṭhe na hute arañjinti.

“Ettheva te mano na ramittha (kassapāti bhagavā);
Rūpesu saddesu atho rasesu;
Atha ko carahi devamanussaloke;
Rato mano kassapa, brūhi metanti.

“Disvā padam santamanūpadhīkam;
Akiñcanam kāmabhave asattam;
Anaññathābhāvimanāññaneyyam;
Tasmā na yiṭhe na hute arañji”nti.

56. Atha kho āyasmā uruvelakassapo uṭṭhāyāsanā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā bhagavato pādesu sirasā nipativā bhagavantaṁ etadavoca – “satthā me, bhante, bhagavā, sāvakohamasmi; satthā me, bhante, bhagavā, sāvakohamasmi”ti. Atha kho tesam dvādasanahutānam māgadhikānam brāhmaṇagahapatikānam etadahosi – “uruvelakassapo mahāsamaṇe brahmacariyam caratī”ti. Atha kho bhagavā tesam dvādasanahutānam māgadhikānam brāhmaṇagahapatikānam cetasā cetoparivitakkamaññāya anupubbim katham kathesi, seyyathidam – dānakatham sīlakatham saggakatham kāmānam ādīnavam okāram samkilesam nekkhamme ānisamsam pakāsesi. Yadā te bhagavā aññāsi kallacitte muducitte vinīvaraṇacitte udaggacitte pasannacitte, atha yā buddhānam sāmukkāmsikā dhammadesanā, tam pakāsesi – dukkham, samudayam, nirodham, maggam. Seyyathāpi nāma suddham vattham apagatakālakam sammadeva rajaṇam patigganheyya, evameva ekādasanahutānam māgadhikānam brāhmaṇagahapatikānam bimbisārappamukhānam tasmiṁ yeva āsane virajam vītamalaṁ dhammadakkhum udapādi – yaṁ kiñci samudayadhammaṁ, sabbam tam nirodhadhammantī. Ekanahutaṁ upāsakattam paṭivedesi.

57. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro diṭṭhadhammo pattadhammo viditadhammo pariyoḡāḥhadhammo tiṇṇaviciciccho vigatakathamkatho vesārajjappatto aparappaccayo satthusāsane bhagavantaṁ etadavoca – “pubbe me, bhante, kumārassa sato pañca assāsakā ahesum, te me etarahi samiddhā. Pubbe me, bhante, kumārassa sato etadahosi – ‘aho vata maṁ rajje abhisīñceyyu’nti, ayam kho me, bhante, paṭhamo assāsako ahosi, so me etarahi samiddho. ‘Tassa ca me vijitam araham sammāsambuddho okkameyyā’ti, ayam kho me, bhante, dutiyo assāsako ahosi, so me etarahi samiddho. ‘Tañcāham bhagavantaṁ payirupāseyya’nti, ayam kho me, bhante, tatiyo assāsako ahosi, so me etarahi samiddho. ‘So ca me bhagavā dhammaṁ deseyyā’ti, ayam kho me, bhante, catuttho assāsako ahosi, so me etarahi samiddho. ‘Tassa cāham bhagavato dhammam ājāneyya’nti, ayam kho me, bhante, pañcamo assāsako ahosi, so me etarahi samiddho. Pubbe me, bhante, kumārassa sato ime pañca assāsakā ahesum, te me etarahi samiddhā. Abhikkantam, bhante, abhikkantam, bhante, seyyathāpi, bhante, nikkujjitam vā ukkujeyya, paṭicchannam vā vivareyya, mūlhassa vā maggam ācikkheyya, andhakāre vā telapajjotam dhāreyya cakkhumanto rūpāni dakkhantī – evamevaṁ bhagavatā anekapariyāyena dhammo pakāsito. Esāham, bhante, bhagavantaṁ saraṇam gacchāmi, dhammañca, bhikkhusaṅghañca. Upāsakam mam [mam bhante (ka.)], bhagavā dhāretu ajjatagge pānupetam saraṇam gataṁ, adhivāsetu ca me, bhante, bhagavā, svātanāya bhattam saddhiṁ bhikkhusaṅghenā”ti. Adhivāsesi bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho

rājā māgadho seniyo bimbisāro bhagavato adhivāsanam viditvā uṭṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro tassā rattiyā accayena pañītam khādanīyam bhojanīyam paṭiyādāpetvā bhagavato kālam ārocāpesi – “kālo, bhante, niṭṭhitam bhatta” nti.

58. Atha kho bhagavā pubbañhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya rājagaham pāvisi mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṁ bhikkhusahassena sabbeheva purāṇajaṭilehi. Tena kho pana samayena sakko devānamindo māṇavakavaṇṇam abhinimminityā buddhappamukhassa bhikkhusaṅghassa purato purato gacchati imā gāthāyo gāyamāno –

“Danto dantehi saha purāṇajaṭilehi, vippamutto vippamuttehi;
Siṅnikkhasavanṇo, rājagaham pāvisi bhagavā.

“Mutto muttehi saha purāṇajaṭilehi, vippamutto vippamuttehi;
Siṅnikkhasavanṇo, rājagaham pāvisi bhagavā.

“Tiṇo tiṇehi saha purāṇajaṭilehi;
Vippamutto vippamuttehi;
Siṅnikkhasavanṇo;
Rājagaham pāvisi bhagavā.

“Santo santehi saha purāṇajaṭilehi;
Vippamutto vippamuttehi;
Siṅnikkhasavanṇo;
Rājagaham pāvisi bhagavā.

“Dasavāso dasabalo, dasadhammavidū dasabhi cupeto;
So dasasataparivāro [parivārako (ka.)] rājagaham, pāvisi bhagavā”ti.

Manussā sakkam devānamindam passitvā evamāhamṣu – “abhirūpo vatāyam māṇavako, dassanīyo vatāyam māṇavako, pāśādiko vatāyam māṇavako. Kassa nu kho ayam māṇavako”ti? Evam vutte sakko devānamindo te manusse gāthāya ajjhabhāsi –

“Yo dhīro sabbadhi danto, suddho appatipuggalo;
Arahā sugato loke, tassāham paricārako”ti.

59. Atha kho bhagavā yena rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa nivesanam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṅghena. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro buddhappamukham bhikkhusaṅgham pañītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam bhuttavim onītapattapāṇīm ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnassa kho rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa etadahosi [[cūlava. 307](#)] – “kattha nu kho bhagavā vihareyya? Yam assa gāmato neva avidūre na accāsanne, gamanāgamanasampannam, atthikānam atthikānam manussānam abhikkamanīyam, divā appākiṇṇam [[appakiṇṇam \(sī. syā.\)](#), [abbhokiṇṇam \(ka.\)](#)], rattim appasaddam appanigghosam vijanavātam, manussarāḥasseyyakam, paṭisallānasāruppa”nti. Atha kho rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa etadahosi – “idam kho amhākam veluvanam uyyānam gāmato neva avidūre na accāsanne gamanāgamanasampannam atthikānam atthikānam manussānam abhikkamanīyam divā appākiṇṇam rattim appasaddam appanigghosam vijanavātam manussarāḥasseyyakam paṭisallānasāruppam. Yamnūnāham veluvanam uyyānam buddhappamukhassa bhikkhusaṅghassa dadeyya”nti. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro sovaṇṇamayam bhiṅkāram gahetvā bhagavato oṇojesi – “etāham, bhante, veluvanam uyyānam buddhappamukhassa bhikkhusaṅghassa dammī”ti. Paṭiggahesi bhagavā ārāmam. Atha kho bhagavā rājānam māgadham

seniyam bimbisāram dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahamsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe dhammiyā kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, ārāma”’nti.

Bimbisārasamāgamakathā niṭhitā.

14. Sāriputtamoggallānapabbajjākathā

60. Tena kho pana samayena sañcayo [sañjayo (sī. syā.)] paribbājako rājagahe paṭivasati mahatiyā paribbājakaparisāya saddhiṁ adḍhateyyehi paribbājakasatehi. Tena kho pana samayena sāriputtamoggallāna sañcaye paribbājake brahmacariyām caranti. Tehi katikā katā hoti – yo paṭhamam amatam adhigacchati, so itarassa ārocetūti. Atha kho āyasmā assaji pubbañhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya rājagahaṁ piṇḍāya pāvisi pāsādikena abhikkantena paṭikkantena ālokitenā vilokitenā samiñjitenā pasāritena, okkhittacakkhu iriyāpathasampanno. Addasā kho sāriputto paribbājako āyasmantam assajim rājagahe piṇḍāya carantam pāsādikena abhikkantena paṭikkantena ālokitenā vilokitenā samiñjitenā pasāritena okkhittacakkhuṁ iriyāpathasampannam. Disvānassa etadahosi – “ye vata loke arahanto vā arahattamaggam vā samāpannā, ayaṁ tesam bhikkhu aññataro. Yaṁnūnāhaṁ imam bhikkhuṁ upasaṅkamitvā puccheyyam – ‘kaṁsi tvam, āvuso, uddissa pabbajito, ko vā te satthā, kassa vā tvam dhammam rocesi’”ti? Atha kho sāriputtassa paribbājakassa etadahosi – “akālo kho imam bhikkhuṁ pucchitum, antaragharam paviṭṭho piṇḍāya carati. Yaṁnūnāhaṁ imam bhikkhuṁ piṭṭhito piṭṭhito anubandheyam, atthikehi upaññātam magga”’nti. Atha kho āyasmā assaji rājagahe piṇḍāya caritvā piṇḍapātam ādāya paṭikkami. Atha kho sāriputtopi paribbājako yenāyasmā assaji tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmatā assajinā saddhiṁ sammodi, sammodanīyam kathaṁ sāraṇīyam vītisāretvā ekamantam aṭṭhāsi. Ekamantam thito kho sāriputto paribbājako āyasmantam assajim etadavoca – “vippasannāni kho te, āvuso, indriyāni, parisuddho chavivāṇo pariyođāto. Kaṁsi tvam, āvuso, uddissa pabbajito, ko vā te satthā, kassa vā tvam dhammam rocesi”’ti? “Atthāvuso, mahāsamaṇo sakyaputto sakyakulā pabbajito, tāham bhagavantam uddissa pabbajito, so ca me bhagavā satthā, tassa cāham bhagavato dhammam rocemī”’ti. “Kiṁvādī panāyasmato satthā, kiṁkhhāyī”’ti? “Aham kho, āvuso, navo acirapabbajito, adhunāgato imam dhammavinayam, na tāham sakkomi vitthārena dhammam desetum, api ca te saṅkhittena attham vakkhāmī”’ti. Atha kho sāriputto paribbājako āyasmantam assajim etadavoca – “hotu, āvuso –

“Appam vā bahum vā bhāsassu, atthameva me brūhi;
Atheneva me attho, kiṁ kāhasi byañjanam buhu”’nti.

Atha kho āyasmā assaji sāriputtassa paribbājakassa imam dhammapariyāyam abhāsi –

[apa. 1.1.286 therāpadānepi] “Ye dhammā hetuppabhavā, tesam hetum tathāgato āha; Tesañca yo nirodho, evamvādī mahāsamaṇo”’ti.

Atha kho sāriputtassa paribbājakassa imam dhammapariyāyam sutvā virajam vītamalam dhammacakkhuṁ udapādi – “yaṁ kiñci samudayadhammam, sabbam tam nirodhadhamma”’nti.

[apa. 1.1.289 therāpadānepi] Eseva dhammo yadi tāvadeva, paccabyattha padamasokam; Adiṭṭham abbhatītam, bahukehi kappanahutehīti.

61. Atha kho sāriputto paribbājako yena moggallāno paribbājako tenupasaṅkami. Addasā kho moggallāno paribbājako sāriputtam paribbājakam dūratova āgacchantaṁ, disvāna sāriputtam paribbājakam etadavoca – “vippasannāni kho te, āvuso, indriyāni, parisuddho chavivāṇo pariyođāto. Kacci nu tvam, āvuso, amataṁ adhigato”’ti? “Āmāvuso, amataṁ adhigato”’ti. “Yathākathā pana tvam, āvuso, amataṁ adhigato”’ti? “Idhāham, āvuso, addasam assajim bhikkhuṁ rājagahe piṇḍāya

carantam pāsādikena abhikkantena paṭikkantena ālokitenā vilokitena samiñjitenā pasāritena okkhittacakkhum iriyāpathasampannam. Disvāna me etadahosi – ‘ye vata loke arahanto vā arahattamaggam vā samāpannā, ayaṁ tesam bhikkhu aññattaro. Yamnūnāham imam bhikkhum upasaṅkamitvā puccheyyam – kamsi tvam, āvuso uddissa pabbajito, ko vā te satthā, kassa vā tvam dhammam rocesī’’ti. Tassa mayham, āvuso, etadahosi – “akālo kho imam bhikkhum pucchitum antaragharam paviṭṭho piṇḍaya carati, yamnūnāham imam bhikkhum piṭṭhito piṭṭhito anubandheyyam atthikehi upaññatam magga’nti. Atha kho, āvuso, assaji bhikkhu rājagahe piṇḍaya caritvā piṇḍapātam ādāya paṭikkami. Atha khvāham, āvuso, yena assaji bhikkhu tenupasaṅkamim, upasaṅkamitvā assajinā bhikkhunā saddhim sammodim, sammodanīyam kathaṁ sāraṇīyam vītisāretvā ekamantaṁ atṭhāsim. Ekamantaṁ thito kho aham, āvuso, assajim bhikkhum etadavocam – “vippasannāni kho te, āvuso, indriyāni, parisuddho chavivāṇo pariyođāto. ‘Kamsi tvam, āvuso, uddissa pabbajito, ko vā te satthā, kassa vā tvam dhammam rocesī’’ti? ‘Atthāvuso, mahāsamaṇo sakyaputto sakyakulā pabbajito, tāham bhagavantam uddissa pabbajito, so ca me bhagavā satthā, tassa cāham bhagavato dhammam rocemī’ti. ‘Kiṁvādī panāyasmato satthā kimakkhāy’ti. ‘Aham kho, āvuso, navo acirapabbajito adhunāgato imam dhammaparivayaṁ, na tāham sakkomi vitthārena dhammam desetum, api ca te saṃkhittena attham vakkhāmī’’ti. Atha khvāham, āvuso, assajim bhikkhum etadavocam – “hotu, āvuso,

Appam vā bahum vā bhāsassu, atthameva me brūhi;
Atheneva me attho, kiṁ kāhasi byañjanam buhu”nti.

Atha kho, āvuso, assaji bhikkhu imam dhammapariyāyam abhāsi –

“Ye dhammā hetuppabhavā, tesam hetum tathāgato āha;
Tesañca yo nirodho, evamvādī mahāsamaṇo”ti.

Atha kho moggallānassa paribbājakassa imam dhammapariyāyam sutvā virajam vītamalam dhammacakkhum udapādi – yan kiñci samudayadhammaṁ, sabbaṁ tam nirodhadhammantī.

Eseva dhammo yadi tāvadeva, paccabyattha padamasokam;
Adiṭṭham abbhatītam, bahukehi kappanahutehīti.

62. Atha kho moggallāno paribbājako sāriputtam paribbājakam etadavoca “gacchāma mayam, āvuso, bhagavato santike, so no bhagavā satthā”ti. “Imāni kho, āvuso, aḍḍhateyyāni paribbājakasatāni amhe nissāya amhe sampassantā idha viharanti, tepi tāva apalokema [apalokāma (ka)]. Yathā te maññissanti, tathā te karissanti”ti. Atha kho sāriputtamoggallānā yena te paribbājakā tenupasaṅkamim, upasaṅkamitvā te paribbājake etadavocum – “gacchāma mayam, āvuso, bhagavato santike, so no bhagavā satthā”ti. “Mayam āyasmante nissāya āyasmante sampassantā idha viharāma, sace āyasmantā mahāsamaṇe brahmacariyam carissanti, sabbeva mayam mahāsamaṇe brahmacariyam carissāmā”ti. Atha kho sāriputtamoggallānā yena sañcayo paribbājako tenupasaṅkamim, upasaṅkamitvā sañcayam paribbājakam etadavocum – “gacchāma mayam, āvuso, bhagavato santike, so no bhagavā satthā”ti. “Alam, āvuso, mā agamitha, sabbeva tayo imam gaṇam parihaarissāmā”ti. Dutiyampi kho...pe... tatiyampi kho sāriputtamoggallānā sañcayam paribbājakam etadavocum – “gacchāma mayam, āvuso, bhagavato santike, so no bhagavā satthā”ti. “Alam, āvuso, mā agamitha, sabbeva tayo imam gaṇam parihaarissāmā”ti. Atha kho sāriputtamoggallānā tāni aḍḍhateyyāni paribbājakasatāni ādāya yena veluvanam tenupasaṅkamim. Sañcayassa pana paribbājakassa tattheva unham lohitam mukhato uggañchi.

Addasā kho bhagavā [bhagavāte (ka)] sāriputtamoggallāne dūratova āgacchante, disvāna bhikkhū āmantesi – “ete, bhikkhave, dve sahāyakā āgacchanti, kolito upatisso ca. Etam me sāvakayugam bhavissati aggam bhaddayuga”nti.

Gambhīre nānāvisaye, anuttare upadhisāñkhaye;
Vimutte appatte veļuvanam, atha ne satthā byākāsi.

Ete dve sahāyakā, āgacchanti kolito upatisso ca;
Etam me sāvakayugam, bhavissati aggam bhaddayuganti.

Atha kho sāriputtamoggallānā yena bhagavā tenupasañkamīmsu, upasañkamitvā

Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā bhagavantam etadavocum – “labheyyāma mayam, bhante, bhagavato santike pabbajam, labheyyāma upasampada”nti. “Etha bhikkhavo”ti bhagavā avoca – “svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyam sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tesam āyasmantānam upasampadā ahosi.

Abhiññātānam pabbajjā

63. Tena kho pana samayena abhiññātā abhiññātā māgadhikā kulaputtā bhagavati brahmacariyam caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – aputtakatāya paṭipanno samaṇo gotamo, vedhabhāya paṭipanno samaṇo gotamo, kulupacchedāya paṭipanno samaṇo gotamo, idāni anena jaṭilasahassam pabbajitam, imāni ca aḍḍhateyyāni paribbājakasatāni sañcayāni [sañjeyyāni (sī.), sañjayāni (syā.)] pabbājitāni. Ime ca abhiññātā abhiññātā māgadhikā kulaputtā samaṇe gotame brahmacariyam carantīti. Apissu bhikkhū disvā imāya gāthāya codenti –

“Āgato kho mahāsamaṇo, māgadhānam giribbajam;
Sabbe sañcaye netvāna [sañjeyyake netvā (sī.)], kaṁsu dāni nayissatī”ti.

Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamatthaṁ ārocesum...pe... na, bhikkhave, so saddo ciram bhavissati, sattāhameva bhavissati, sattāhassa accayena antaradhāyissati. Tena hi, bhikkhave, ye tumhe imāya gāthāya codenti –

“Āgato kho mahāsamaṇo, māgadhānam giribbajam;
Sabbe sañcaye netvāna, kaṁsu dāni nayissatī”ti.

Te tumhe imāya gāthāya paṭicodetha –

“Nayanti ve mahāvīrā, saddhammena tathāgatā;
Dhammena nayamānānam [nīyamānānam (ka.)], kā usūyā [ussuyā (ka.)] vijānata”nti.

Tena kho pana samayena manussā bhikkhū disvā imāya gāthāya codenti –

“Āgato kho mahāsamaṇo, māgadhānam giribbajam;
Sabbe sañcaye netvāna, kaṁsu dāni nayissatī”ti.

Bhikkhū te manusse imāya gāthāya paṭicodenti –

“Nayanti ve mahāvīrā, saddhammena tathāgatā;
Dhammena nayamānānam, kā usūyā vijānata”nti.

Manussā dhammena kira samaṇā sakyaputtiyā nenti no adhammenāti sattāhameva so saddo ahosi, sattāhassa accayena antaradhāyi.

Sāriputtamoggallānapabbajjākathā niṭṭhitā.

Catutthabhāṇavārō niṭṭhito.

15. Upajjhāyavattakathā

64. Tena kho pana samayena bhikkhū anupajjhāyakā anācariyakā [idam padam sī. syā. potthakesu natthi] anovadiyamānā ananusāsiyamānā dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍaya caranti; manussānam [te manussānam (ka.)] bhuñjamānānam uparibhojanepi uttiṭṭhapattam upanāmenti, uparikhādanīyepi uttiṭṭhapattam upanāmenti, uparisāyanīyepi uttiṭṭhapattam upanāmenti, uparipānīyepi uttiṭṭhapattam upanāmenti; sāmaṇ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjanti; bhattachgepi uccāsaddā mahāsaddā viharanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samāṇā sakyaputtiyā dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍaya carissanti; manussānam bhuñjamānānam, uparibhojanepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti, uparikhādanīyepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti, uparisāyanīyepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti, uparipānīyepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti; sāmaṇ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjissanti; bhattachgepi uccāsaddā mahāsaddā viharissanti seyyathāpi brāhmaṇā brāhmaṇabhojane”ti.

Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā santuṭṭhā lajjino kukuccakā sikkhākāmā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma bhikkhū dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍaya carissanti; manussānam bhuñjamānānam, uparibhojanepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti, uparikhādanīyepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti, uparisāyanīyepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti, uparipānīyepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti; sāmaṇ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjissanti; bhattachgepi uccāsaddā mahāsaddā viharissanti”ti. Atha kho te bhikkhū...pe... bhagavato etamattham ārocesum.

Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe bhikkhusaṅgham sannipātāpetvā bhikkhū paṭipucchi – “saccam kira, bhikkhave, bhikkhū dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍaya caranti, manussānam bhuñjamānānam upari bhojanepi uttiṭṭhapattam upanāmenti, uparikhādanīyepi uttiṭṭhapattam upanāmenti, uparisāyanīyepi uttiṭṭhapattam upanāmenti, uparipānīyepi uttiṭṭhapattam upanāmenti, sāmaṇ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjanti, bhattachgepi uccāsaddā mahāsaddā viharantī”ti? “Saccam bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā – “ananucchavikam, bhikkhave, tesam moghapurisānam ananulomikam appatirūpam assāmaṇakam akappiyam akaraṇiyam. Kathañhi nāma te, bhikkhave, moghapurisā dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍaya carissanti, manussānam bhuñjamānānam uparibhojanepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti, uparikhādanīyepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti, uparisāyanīyepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti, uparipānīyepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti, sāmaṇ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjissanti, bhattachgepi uccāsaddā mahāsaddā viharissanti. Netam, bhikkhave, appasannānam vā pasādāya, pasannānam vā bhiyyobhāvāya. Atha khvetam, bhikkhave, appasannānañceva appasādāya, pasannānañca ekaccānam aññathattāyā”ti. Atha kho bhagavā te bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā dubbharatāya dupposatāya mahicchatāya asantuṭṭhitāya [asantuṭṭhiyā (sī.), asantuṭṭhatāya (syā.)] saṅgaṇikāya kosajjassa avaṇṇam bhāsītvā anekapariyāyena subharatāya suposatāya appicchassa santuṭṭhassa salakhassa dhutassa pāsādikassa apacayassa vīriyārambhassa [vīriyārambhassa (sī. syā.)] vaṇṇam bhāsītvā bhikkhūnam tadanucchavikam tadanulomikam dhammīm katham katvā bhikkhū āmantesi –

65. “Anujānāmi, bhikkhave, upajjhāyam. Upajjhāyo, bhikkhave, saddhivihārikamhi puttacittam upaṭṭhapessati, saddhivihāriko upajjhāyamhi pitucittam upaṭṭhapessati. Evam te aññamaññam sagāravā sappatissā sabhāgavuttino viharantā imasmin dhammadvinaye vuḍḍhim virulhim vepullam āpajjissanti. Evañca pana, bhikkhave, upajjhāyo gahetabbo – ekaṁsam uttarāsaṅgam karitvā pāde vanditvā ukkuṭikam nisīditvā añjalim paggahetvā evamassa vacanīyo – ‘upajjhāyo me, bhante, hohi; upajjhāyo me, bhante, hohi; upajjhāyo me, bhante, hohi’ti. Sāhūti vā lahūti vā opāyikanti vā patirūpanti vā

pāsādikena sampādehīti vā kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya [na vācāya (ka.)] viññāpeti, gahito hoti upajjhāyo; na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na gahito hoti upajjhāyo.

66. [cūlava. 376 ādayo]“Saddhivihārikena, bhikkhave, upajjhāyamhi sammā vattitabbam. Tatrāyam sammāvattanā –

“Kālasseva vuṭṭhāya upāhanā omuñcivā ekamṣam uttarāsaṅgam karitvā dantakaṭṭham dātabbam, mukhodakam dātabbam, āsanam paññapetabbam. Sace yāgu hoti, bhājanam dhovitvā yāgu upanāmetabbā. Yāgum pītassa udakam datvā bhājanam paṭiggahetvā nīcam katvā sādhukam appaṭighaṁsantena dhovitvā paṭisāmetabbam. Upajjhāyamhi vuṭṭhite āsanam uddharitabbam. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitatbo.

“Sace upajjhāyo gāmaṁ pavisitukāmo hoti, nivāsanam dātabbam, paṭinivāsanam paṭiggahetabbam, kāyabandhanam dātabbam, saguṇam katvā saṅghāṭiyō dātabbā, dhovitvā patto sodako [saudako (ka.)] dātabbo. Sace upajjhāyo pacchāsamaṇam ākaṅkhati, timaṇḍalam paṭicchādentena parimaṇḍalam nivāsetvā kāyabandhanam bandhitvā saguṇam katvā saṅghāṭiyō pārupitvā gaṇṭhikam paṭimuñcivā dhovitvā pattam gahetvā upajjhāyassa pacchāsamaṇena hotabbam. Nātidūre gantabbam, nāccāsanne gantabbam, pattapariyāpannam paṭiggahetabbam. Na upajjhāyassa bhaṇamānassa antarantarā kathā opātetabbā. Upajjhāyo āpattisāmantā bhaṇamāno nivāretabbo.

“Nivattantena paṭhamataram āgantvā āsanam paññapetabbam, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipitabbam, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahetabbam, paṭinivāsanam dātabbam, nivāsanam paṭiggahetabbam. Sace cīvaraṁ sinnam hoti, muhuttam uṇhe otāpetabbam, na ca uṇhe cīvaraṁ nidahitabbam; cīvaraṁ saṅgharitabbam, cīvaraṁ saṅgharantena caturaṅgulam kannam ussāretvā cīvaraṁ saṅgharitabbam – mā majjhe bhaṅgo ahosīti. Obhoge kāyabandhanam kātabbam.

“Sace piṇḍapāto hoti, upajjhāyo ca bhuñjitukāmo hoti, udakam datvā piṇḍapāto upanāmetabbo. Upajjhāyo pānīyena pucchitabbo. Bhuttāvissa udakam datvā pattam paṭiggahetvā nīcam katvā sādhukam appaṭighaṁsantena dhovitvā vodakam katvā muhuttam uṇhe otāpetabbo, na ca uṇhe patto nidahitabbo. Pattacīvaraṁ nikkipitabbam. Pattam nikkipantena ekena hatthena pattam gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcam vā heṭṭhāpīṭham vā parāmasitvā patto nikkipitabbo. Na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkipitabbo. Cīvaraṁ nikkipantena ekena hatthena cīvaraṁ gaḥetvā ekena hatthena cīvaravāṁsam vā cīvararajjuṁ vā pamajjītvā pārato antam orato bhogam katvā cīvaraṁ nikkipitabbam. Upajjhāyamhi vuṭṭhite āsanam uddharitabbam, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam paṭisāmetabbam. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitatbo.

“Sace upajjhāyo nahāyitukāmo hoti, nahānam paṭiyādetabbam. Sace sītena attho hoti, sītam paṭiyādetabbam. Sace uṇhena attho hoti, uṇham paṭiyādetabbam.

“Sace upajjhāyo jantāgharam pavisitukāmo hoti, cuṇnam sannetabbam, mattikā temetabbā, jantāgharapīṭham ādāya upajjhāyassa piṭhitō piṭhitō gantvā jantāgharapīṭham datvā cīvaraṁ paṭiggahetvā ekamantaṁ nikkipitabbam, cuṇnam dātabbam, mattikā dātabbā. Sace ussahati, jantāgharam pavisitabbam. Jantāgharam pavisantena mattikāya mukham makkhetvā purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharam pavisitabbam. Na there bhikkhū anupakhajja nisiditabbam. Na navā bhikkhū āsanena paṭibāhitabbā. Jantāghare upajjhāyassa parikammaṁ kātabbam. Jantāgharā nikhamantena jantāgharapīṭham ādāya purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharā nikhamitabbam.

“Udakepi upajjhāyassa parikammaṁ kātabbam. Nahātena pathamataram uttaritvā attano gattam vodakam katvā nivāsetvā upajjhāyassa gattato udakam pamajjitatbbam, nivāsanam dātabbam, saṅghāṭi

dātabbā, jantāgharapītham ādāya paṭhamataram āgantvā āsanam paññapetabbam, pādodakam pādapītham pādakathalikam upanikkhipitabbam, upajjhāyo pānīyena pucchitabbo. Sace uddisāpetukāmo hoti, uddisitabbo. Sace paripucchitukāmo hoti, paripucchitabbo.

“Yasmiṇ vihāre upajjhāyo viharati, sace so vihāro uklāpo hoti, sace ussahati, sodhetabbo. Vihāram sodhentena paṭhamam pattacīvaraṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam. Niśidanapaccaṭharaṇam nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam. Bhisibibbohanam [bhisibimbohanam (sī. syā.)] nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam. Mañco nīcam katvā sādhukam appaṭighaṁsantena, asaṅghatṭentena kavāṭapiṭham, nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam. Pītham nīcam katvā sādhukam appaṭighaṁsantena, asaṅghatṭentena kavāṭapiṭham, nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam. Mañcapaṭipādakā nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbā. Kheṭamallako nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbō. Apassenaphalakam nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam. Bhūmattharaṇam yathāpaññattam sallakkhetvā nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam. Sace vihāre santānakam hoti, ullokā paṭhamam ohāretabbam, ālokasandhikanṇabhāgā pamajjitatbā. Sace gerukaparikammakatā bhitti kaṇṇakitā hoti, colakam temetvā pīletvā pamajjitatbā. Sace kālavaṇṇakatā bhūmi kaṇṇakitā hoti, colakam temetvā pīletvā pamajjitatbā. Sace akatā hoti bhūmi, udakena paripphositvā sammajjitatbā – mā vihāro rajena uhaññīti. Saṅkāram vicinityā ekamantaṁ chaddetabbam.

“Bhūmattharaṇam otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Mañcapaṭipādakā otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbā. Mañco otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcam katvā sādhukam appaṭighaṁsantena, asaṅghatṭentena kavāṭapiṭham, atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbō. Pītham otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcam katvā sādhukam appaṭighaṁsantena, asaṅghatṭentena kavāṭapiṭham, atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Bhisibibbohanam otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Niśidanapaccaṭharaṇam otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Kheṭamallako otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbō. Apassenaphalakam otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbam. Pattacīvaraṁ nikkipitabbam. Pattam nikkipantena ekena hatthena pattam gahetvā ekena hatthena heṭṭhamañcam vā heṭṭhāpiṭham vā parāmasitvā patto nikkipitabbō. Na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkipitabbō. Cīvaraṁ nikkipantena ekena hatthena cīvaraṁ gahetvā ekena hatthena cīvaravaṁsam vā cīvararajjuṁ vā pamajjivtā pārato antam orato bhogam katvā cīvaraṁ nikkipitabbam.

“Sace puratthimā sarajā vātā vāyanti, puratthimā vātapānā thaketabbā. Sace pacchimā sarajā vātā vāyanti, pacchimā vātapānā thaketabbā. Sace uttarā sarajā vātā vāyanti, uttarā vātapānā thaketabbā. Sace dakkhiṇā sarajā vātā vāyanti, dakkhiṇā vātapānā thaketabbā. Sace sītakālo hoti, divā vātapānā vivaritabbā, rattim thaketabbā. Sace uṇhakālo hoti, divā vātapānā thaketabbā, rattim vivaritabbā.

“Sace pariveṇam uklāpam hoti, pariveṇam sammajjitatbā. Sace koṭṭhako uklāpo hoti, koṭṭhako sammajjitatbō. Sace upaṭṭhānasālā uklāpā hoti, upaṭṭhānasālā sammajjitatbā. Sace aggisālā uklāpā hoti, aggisālā sammajjitatbā. Sace vaccakuṭi uklāpā hoti, vaccakuṭi sammajjitatbā. Sace pānīyam na hoti, pānīyam upaṭṭhāpetabbam. Sace paribhojanīyam na hoti, paribhojanīyam upaṭṭhāpetabbam. Sace ācamanakumbhiyā udakam na hoti, ācamanakumbhiyā udakam āsiñcitabbam.

“Sace upajjhāyassa anabhirati uppannā hoti, saddhivihārikena vūpakāsetabbo, vūpakāsāpetabbo, dhammadhā vāssa kātabbā. Sace upajjhāyassa kukkuccam uppānam hoti, saddhivihārikena vinodetabbam, vinodāpetabbam, dhammadhā vāssa kātabbā. Sace upajjhāyassa diṭṭhigataṁ uppānam hoti, saddhivihārikena vivecatabbam, vivecāpetabbam, dhammadhā vāssa kātabbā. Sace upajjhāyo garudhammaṁ ajjhāpanno hoti parivāsāraho, saddhivihārikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgo upajjhāyassa parivāsam dadeyyāti. Sace upajjhāyo mūlāya paṭikassanāraho hoti, saddhivihārikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgo upajjhāyam mūlāya paṭikasseyyāti. Sace upajjhāyo mānattāraho hoti, saddhivihārikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgo upajjhāyassa

mānattam dadeyyāti. Sace upajjhāyo abbhānāraho hoti, saddhivihārikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgo upajjhāyam abbheyyāti. Sace saṅgo upajjhāyassa kammaṁ kattukāmo hoti tajjanīyam vā niyassam [niyasaṁ (ka.)] vā pabbājanīyam vā paṭisāraṇīyam vā ukkhepanīyam vā, saddhivihārikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgo upajjhāyassa kammaṁ na kareyya lahukāya vā pariṇāmeyyāti. Katam vā panassa hoti saṅghena kammaṁ tajjanīyam vā niyassam vā pabbājanīyam vā paṭisāraṇīyam vā ukkhepanīyam vā, saddhivihārikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho upajjhāyo sammā vatteyya, lomam pāteyya, netthāram vatteyya, saṅgo tam kammaṁ paṭippassambheyyāti.

“Sace upajjhāyassa cīvaraṁ dhovitabbam hoti, saddhivihārikena dhovitabbam, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho upajjhāyassa cīvaraṁ dhoviyethāti. Sace upajjhāyassa cīvaraṁ kātabbam hoti, saddhivihārikena kātabbam, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho upajjhāyassa cīvaraṁ kariyethāti. Sace upajjhāyassa rajanam pacitabbam hoti, saddhivihārikena pacitabbam, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho upajjhāyassa rajanam paciyethāti. Sace upajjhāyassa cīvaraṁ rajitabbam [rajetabbam (sī. syā.)] hoti, saddhivihārikena rajitabbam, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho upajjhāyassa cīvaraṁ rajiyethāti. Cīvaraṁ rajantena [rajentena (sī. syā.)] sādhukam samparivattakam samparivattakam rajitabbam, na ca acchinne theve pakkamitabbam.

“Na upajjhāyam anāpucchā ekaccassa patto dātabbo, na ekaccassa patto paṭiggahetabbo; na ekaccassa cīvaraṁ dātabbam, na ekaccassa cīvaraṁ paṭiggahetabbam; na ekaccassa parikkhāro dātabbo, na ekaccassa parikkhāro paṭiggahetabbo; na ekaccassa kesā chedetabbā [chettabbā (sī.), cheditabbā (ka.)], na ekaccena kesā chedāpetabbā; na ekaccassa parikammaṁ kātabbam, na ekaccena parikammaṁ kārāpetabbam; na ekaccassa veyyāvacco [veyyāvaccam (katthaci)] kātabbo, na ekaccena veyyāvacco kārāpetabbo; na ekaccassa pacchāsamaṇena hotabbam, na ekacco pacchāsamaṇo ādātabbo; na ekaccassa piṇḍapāto nīharitabbo, na ekaccena piṇḍapāto nīharāpetabbo; na upajjhāyam anāpucchā gāmo pavisiṭtabbo; na susānam gantabbam; na disā pakkamitabbā. Sace upajjhāyo gilāno hoti, yāvajīvam upaṭṭhātabbo; vuṭṭhānamassa āgametabba”nti.

Upajjhāyavattam niṭhitam.

16. Saddhivihārikavattakathā

67. [cūlava. 378 ādayo] “Upajjhāyena, bhikkhave, saddhivihārikamhi sammā vattitabbam. Tatrāyam sammāvattanā –

“Upajjhāyena, bhikkhave, saddhivihāriko saṅgahetabbo anuggahetabbo uddesena paripucchāya ovādena anusāsaniyā. Sace upajjhāyassa patto hoti, saddhivihārikassa patto na hoti, upajjhāyena saddhivihārikassa patto dātabbo, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho saddhivihārikassa patto uppajjiyethāti. Sace upajjhāyassa cīvaraṁ hoti, saddhivihārikassa cīvaraṁ na hoti, upajjhāyena saddhivihārikassa cīvaraṁ dātabbam, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho saddhivihārikassa cīvaraṁ uppajjiyethāti. Sace upajjhāyassa parikkhāro hoti, saddhivihārikassa parikkhāro na hoti, upajjhāyena saddhivihārikassa parikkhāro dātabbo, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho saddhivihārikassa parikkhāro uppajjiyethāti.

“Sace saddhivihāriko gilāno hoti, kālasseva utṭhāya dantakaṭṭham dātabbam, mukhodakam dātabbam, āsanam paññapetabbam. Sace yāgu hoti, bhājanam dhovitvā yāgu upanāmetabbā. Yāgum pītassa udakam datvā bhājanam paṭiggahetvā nīcam katvā sādhukam appaṭighaṁsantena dhovitvā paṭisāmetabbam. Saddhivihārikamhi vuṭṭhite āsanam uddharitabbam. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajitabbo.

“Sace saddhivihāriko gāmam pavisiṭukāmo hoti, nivāsanam dātabbam, paṭinivāsanam paṭiggahetabbam, kāyabandhanam dātabbam, saguṇam katvā saṅghāṭyo dātabbā, dhovitvā patto sodako

dātabbo. Ettāvatā nivattissatīti āsanam paññapetabbam, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipitabbam, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahetabbam, paṭinivāsanam dātabbam, nivāsanam paṭiggahetabbam. Sace cīvaraṁ sinnam hoti, muhuttam uṇhe otāpetabbam, na ca uṇhe cīvaraṁ nidahitabbam; cīvaraṁ saṅgharitabbam, cīvaraṁ saṅgharantena caturaṅgulam kaṇṇam ussāretvā cīvaraṁ saṅgharitabbam – mā majhe bhaṅgo ahosīti. Obhoge kāyabandhanam kātabbam.

“Sace piṇḍapāto hoti, saddhivihāriko ca bhuñjitukāmo hoti, udakam datvā piṇḍapāto upanāmetabbo. Saddhivihāriko pānīyena pucchitabbo. Bhuttavissa udakam datvā pattam patiggahetvā nīcam katvā sādhukam appatīghamsantena dhovitvā vodakam katvā muhuttam uṇhe otāpetabbo, na ca uṇhe patto nidahitabbo. Pattacīvaraṁ nikkipitabbam. Pattam nikkipantena ekena hatthena pattam gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcam vā heṭṭhāpīṭham vā parāmasitvā patto nikkipitabbo. Na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkipitabbo. Cīvaraṁ nikkipantena ekena hatthena cīvaraṁ gahetvā ekena hatthena cīvaravāmsam vā cīvararajjum vā pamajjivtā pārato antam orato bhogam katvā cīvaraṁ nikkipitabbam. Saddhivihārikamhi vuṭṭhite āsanam uddharitabbam, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam paṭisāmetabbam. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajitabbo.

“Sace saddhivihāriko nahāyitukāmo hoti, nahānam paṭiyādetabbam. Sace sītena attho hoti, sītam paṭiyādetabbam. Sace uṇhena attho hoti, uṇham paṭiyādetabbam.

“Sace saddhivihāriko jantāgharam pavisitukāmo hoti, cuṇṇam sannetabbam, mattikā temetabbā, jantāgharapīṭham ādāya gantvā jantāgharapīṭham datvā cīvaraṁ paṭiggahetvā ekamantam nikkipitabbam, cuṇṇam dātabbam, mattikā dātabbā. Sace ussahati, jantāgharam pavisitabbam. Jantāgharam pavisantena mattikāya mukham makkhetvā purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharam pavisitabbam. Na there bhikkhū anupakhajja nisīditabbam. Na navā bhikkhū āsanena paṭibāhitabbā. Jantāghare saddhivihārikassa parikammam kātabbam. Jantāgharā nikhamantena jantāgharapīṭham ādāya purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharā nikhamitabbam.

“Udakepi saddhivihārikassa parikammam kātabbam. Nahātena paṭhamataram uttaritvā attano gattam vodakam katvā nivāsetvā saddhivihārikassa gattato udakam pamajjitabbam, nivāsanam dātabbam, saṅghāti dātabbā. Jantāgharapīṭham ādāya paṭhamataram āgantvā āsanam paññapetabbam, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipitabbam. Saddhivihāriko pānīyena pucchitabbo.

“Yasmiṁ vihāre saddhivihāriko viharati, sace so vihāro uklāpo hoti, sace ussahati, sodhetabbo. Vihāram sodhentena paṭhamam pattacīvaraṁ nīharitvā ekamantam nikkipitabbam; nisīdanapaccattharaṇam nīharitvā ekamantam nikkipitabbam; bhisibibbohanam nīharitvā ekamantam nikkipitabbam; mañco nīcam katvā sādhukam appatīghamsantena, asaṅghaṭtentena kavāṭapiṭham, nīharitvā ekamantam nikkipitabbo; pīṭham nīcam katvā sādhukam appatīghamsantena asaṅghaṭtentena kavāṭapiṭham nīharitvā ekamantam nikkipitabbam; mañcapaṭipādakā nīharitvā ekamantam nikkipitabbā; kheṭamallako nīharitvā ekamantam nikkipitabbo; apassenaphalakam nīharitvā ekamantam nikkipitabbam; bhūmattharaṇam yathāpaññattam sallakkhetvā nīharitvā ekamantam nikkipitabbam. Sace vihāre santānakam hoti, ullokā paṭhamam ohāretabbam, ālokasandhikanṇabhāgā pamajjitabbā. Sace gerukaparikammakatā bhitti kaṇṇakitā hoti, colakam temetvā pīletvā pamajjitabbā. Sace kālavaṇṇakatā bhūmi kaṇṇakitā hoti, colakam temetvā pīletvā pamajjitabbā. Sace akatā hoti bhūmi, udakena paripphositvā sammajitabbā – mā vihāro rajena uhaññīti. Saṅkāram vicinitvā ekamantam chadḍetabbam.

“Bhūmattharaṇam otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Mañcapaṭipādakā otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbā. Mañco otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcam katvā sādhukam appatīghamsantena, asaṅghaṭtentena kavāṭapiṭham, atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbo. Pīṭham otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcam katvā sādhukam appatīghamsantena, asaṅghaṭtentena kavāṭapiṭham, atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam.

Bhisibibbohanam otāpetvā sodhetvā papphotetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Nisīdanapaccattharaṇam otāpetvā sodhetvā papphotetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Kheṭamallako otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāthāne ṭhapetabbo. Apassenaphalakam otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāthāne ṭhapetabbam. Pattacīvaraṇam nikhipitabbam. Pattam nikhipantena ekena hatthena pattam gahetvā ekena hatthena heṭṭhamañcam vā heṭṭhāpīṭham vā parāmasitvā patto nikhipitabbo. Na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikhipitabbo. Cīvaraṇam nikhipantena ekena hatthena cīvaraṇam gahetvā ekena hatthena cīvaravāmsam vā cīvararajjum vā pamajjivtā pārato antam orato bhogam katvā cīvaraṇam nikhipitabbam.

“Sace puratthimā sarajā vātā vāyanti, puratthimā vātapānā thaketabbā. Sace pacchimā sarajā vātā vāyanti, pacchimā vātapānā thaketabbā. Sace uttarā sarajā vātā vāyanti, uttarā vātapānā thaketabbā. Sace dakkhinā sarajā vātā vāyanti, dakkhinā vātapānā thaketabbā. Sace sītakālo hoti, divā vātapānā vivaritabbā, rattim thaketabbā. Sace uṇhakālo hoti, divā vātapānā thaketabbā, rattim vivaritabbā.

“Sace pariveṇam uklāpam hoti, pariveṇam sammajjitatabbam. Sace koṭṭhako uklāpo hoti, koṭṭhako sammajjitatabbo. Sace upaṭṭhānasālā uklāpā hoti, upaṭṭhānasālā sammajjitatabbā. Sace aggisālā uklāpā hoti, aggisālā sammajjitatabbā. Sace vaccakuṭi uklāpā hoti, vaccakuṭi sammajjitatabbā. Sace pānīyam na hoti, pānīyam upaṭṭhāpetabbam. Sace paribhojanīyam na hoti, paribhojanīyam upaṭṭhāpetabbam. Sace ācamanakumbhiyā udakam na hoti, ācamanakumbhiyā udakam āsiñcitabbam.

“Sace saddhivihārikassa anabhirati uppannā hoti, upajjhāyena vūpakāsetabbo, vūpakāsāpetabbo, dhammadkathā vāssa kātabbā. Sace saddhivihārikassa kukkuccam uppannam hoti, upajjhāyena vinodetabbam, vinodāpetabbam, dhammadkathā vāssa kātabbā. Sace saddhivihārikassa diṭṭhigataṁ uppannaṇam hoti, upajjhāyena vivecabbam, vivecāpetabbam, dhammadkathā vāssa kātabbā. Sace saddhivihāriko garudhammam ajjhāpanno hoti parivāsāaho, upajjhāyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgo saddhivihārikassa parivāsam dadeyyāti. Sace saddhivihāriko mūlāya paṭikassanāraho hoti, upajjhāyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgo saddhivihārikam mūlāya paṭikasseyyāti. Sace saddhivihāriko mānattāraho hoti, upajjhāyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgo saddhivihārikassa mānattam dadeyyāti. Sace saddhivihāriko abbhānāraho hoti, upajjhāyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgo saddhivihārikam abbheyyāti. Sace saṅgo saddhivihārikassa kammapātukāmo hoti, tajjanīyam vā niyassam vā pabbājanīyam vā paṭisāraṇīyam vā ukkhepanīyam vā, upajjhāyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgo saddhivihārikassa kammapātukāmo na kareyya, lahukāya vā pariṇāmeyyāti. Kataṁ vā panassa hoti saṅghena kammapātukāmo, tajjanīyam vā niyassam vā pabbājanīyam vā paṭisāraṇīyam vā ukkhepanīyam vā, upajjhāyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saddhivihāriko sammā vatteyya, lomam pāteyya, netthāram vatteyya, saṅgo tam kammapātukāmo paṭipassambheyyāti.

“Sace saddhivihārikassa cīvaraṇam dhovitabbam hoti, upajjhāyena ācikkhitabbam evam dhoveyyāsīti, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho saddhivihārikassa cīvaraṇam dhoviyethāti. Sace saddhivihārikassa cīvaraṇam kātabbam hoti, upajjhāyena ācikkhitabbam evam kareyyāsīti, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho saddhivihārikassa cīvaraṇam kariyethāti. Sace saddhivihārikassa rajanam pacitabbam hoti, upajjhāyena ācikkhitabbam evam paceyyāsīti, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho saddhivihārikassa rajanam paciyethāti. Sace saddhivihārikassa cīvaraṇam rajitabbam hoti, upajjhāyena ācikkhitabbam, evam rajeyyāsīti, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho saddhivihārikassa cīvaraṇam rajiyethāti. Cīvaraṇam rajantena sādhukam samparivattakam samparivattakam rajitabbam. Na ca acchinne theve pakkamitabbam. Sace saddhivihāriko gilāno hoti, yāvajīvaṇam upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabba”nti.

Saddhivihārikavattam niṭṭhitam.

17. Pañāmitakathā

68. Tena kho pana samayena saddhivihārikā upajjhāyesu na sammā vattanti. Ye te bhikkhū appicchā...pe... te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma saddhivihārikā upajjhāyesu na sammā vattissanti”ti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamatthaṁ ārocesum...pe... saccam kira, bhikkhave, saddhivihārikā upajjhāyesu na sammā vattantī? Saccaṁ bhagavāti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... kathañhi nāma, bhikkhave, saddhivihārikā upajjhāyesu na sammā vattissantī...pe... vigarahitvā...pe... dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, saddhivihārikena upajjhāyamhi na sammā vattitabbam. Yo na sammā vatteyya, āpatti dukkaṭassā”ti. Neva sammā vattanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, asammāvattantam pañāmetum. Evañca pana, bhikkhave, pañāmetabbo – “pañāmemi ta”nti vā, “māyidha paṭikkamī”ti vā, “nīhara te pattacīvara”nti vā, “nāham tayā upaṭṭhātabbo”ti vā, kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, pañāmito hoti saddhivihāriko; na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na pañāmito hoti saddhivihārikoti.

Tena kho pana samayena saddhivihārikā pañāmitā na khamāpenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, khamāpetunti. Neva khamāpenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Na, bhikkhave, pañāmitena na khamāpetabbo. Yo na khamāpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena upajjhāyā khamāpiyamānā na khamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, khamitunti. Neva khamanti. Saddhivihārikā pakkamantipi vibbhāmantipi titthiyesupi saṅkamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Na, bhikkhave, khamāpiyamānena na khamitabbam. Yo na khameyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena upajjhāyā sammāvattantam pañāmenti, asammāvattantam na pañāmenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Na, bhikkhave, sammāvattanto pañāmetabbo. Yo pañāmeyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca, bhikkhave, asammāvattanto na pañāmetabbo. Yo na pañāmeyya, āpatti dukkaṭassāti.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato saddhivihāriko pañāmetabbo. Upajjhāyamhi nādhimattam pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato saddhivihāriko pañāmetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato saddhivihāriko na pañāmetabbo. Upajjhāyamhi adhimattam pemaṁ hoti, adhimatto pasādo hoti, adhimattā hirī hoti, adhimatto gāravo hoti, adhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato saddhivihāriko na pañāmetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato saddhivihāriko alam pañāmetum. Upajjhāyamhi nādhimattam pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimattā gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato saddhivihāriko alam pañāmetum.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato saddhivihāriko nālam pañāmetum. Upajjhāyamhi adhimattam pemaṁ hoti, adhimatto pasādo hoti, adhimattā hirī hoti, adhimatto gāravo hoti, adhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato saddhivihāriko nālam pañāmetum.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgataṁ saddhivihārikam appañāmento upajjhāyo satisāro hoti, pañāmento anatisāro hoti. Upajjhāyamhi nādhimattam pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgataṁ saddhivihārikam appañāmento upajjhāyo satisāro hoti, pañāmento anatisāro hoti.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgataṁ saddhivihārikam pañāmento upajjhāyo satisāro hoti, appañāmento anatisāro hoti. Upajjhāyamhi adhimattam pemaṁ hoti, adhimatto pasādo hoti, adhimattā

hirī hoti, adhimatto gāravo hoti, adhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgataṁ saddhivihārikam̄ pañamento upajjhāyo satisāro hoti, appañamento anatisāro hoti’ti.

69. Tena kho pana samayena aññataro brāhmaṇo bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjam̄ yāci. Tam̄ bhikkhū na icchim̄su pabbājetum̄. So bhikkhūsu pabbajjam̄ alabhamāno kiso ahosi lūkho dubbaṇo uppāṇḍuppañḍukajāto dhamanisanthatagatto. Addasā kho bhagavā tam̄ brāhmaṇam̄ kisam̄ lūkham̄ dubbaṇam̄ uppāṇḍuppañḍukajātam̄ dhamanisanthatagattam̄, disvāna bhikkhū āmantesi – “kim̄ nu kho so, bhikkhave, brāhmaṇo kiso lūkho dubbaṇo uppāṇḍuppañḍukajāto dhamanisanthatagatto”ti? Eso, bhante, brāhmaṇo bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjam̄ yāci. Tam̄ bhikkhū na icchim̄su pabbājetum̄. So bhikkhūsu pabbajjam̄ alabhamāno kiso lūkho dubbaṇo uppāṇḍuppañḍukajāto dhamanisanthatagattoti. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – “ko nu kho, bhikkhave, tassa brāhmaṇassa adhikāram̄ sarasī”ti? Evañ vutte āyasmā sāriputto bhagavantam̄ etadavoca – “ahañ kho, bhante, tassa brāhmaṇassa adhikāram̄ sarāmī”ti. “Kim̄ pana tvam̄, sāriputta, tassa brāhmaṇassa adhikāram̄ sarasī”ti? “Idha me, bhante, so brāhmaṇo rājagahe piṇḍāya carantassa kaṭacchubhikkham̄ dāpesi. Imañ kho ahañ, bhante, tassa brāhmaṇassa adhikāram̄ sarāmī”ti. “Sādu sādu, sāriputta, kataññuno hi, sāriputta, sappurisā katavedino. Tena hi tvam̄, sāriputta, tam̄ brāhmaṇam̄ pabbājehi upasampādēhi”ti. “Kathāham̄, bhante, tam̄ brāhmaṇam̄ pabbājemi upasampādēmi”ti? Atha kho bhagavā etasmīm̄ nidāne etasmīm̄ pakaraṇe dhammīm̄ katham̄ katvā bhikkhū āmantesi – yā sā, bhikkhave, mayā tīhi saraṇagamanehi upasampadā anuññātā, tam̄ ajjatagge paṭikkhipāmi. Anujānāmi, bhikkhave, ñatticatutthena kammena upasampādetum̄ [**upasampadām** (sī. syā.)]. Evañca pana, bhikkhave, upasampādetabbo. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho ñāpetabbo –

70. “Suñātu me, bhante, saṅgho. Ayañ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho. Yadi saṅghassa pattakallam̄, saṅgho itthannāmañ upasampādeyya itthannāmena upajjhāyena. Esā ñatti.

“Suñātu me, bhante, saṅgho. Ayañ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho. Saṅgho itthannāmañ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena. Yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Dutiyampi etamattham̄ vadāmi – suñātu me, bhante, saṅgho. Ayañ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho. Saṅgho itthannāmañ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena. Yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Tatiyampi etamattham̄ vadāmi – suñātu me, bhante, saṅgho. Ayañ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho. Saṅgho itthannāmañ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena. Yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Upasampanno saṅghena itthannāmo itthannāmena upajjhāyena. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam̄ dhārayāmī”ti.

71. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu upasampannasamanantarā anācāram̄ ācarati. Bhikkhū evamāham̄su – “māvuso, evarūpam̄ akāsi, netam̄ kappati”ti. So evamāha – “nevāham̄ āyasmante yācīm̄ upasampādetha mantī. Kissā mam̄ tumhe ayācītā upasampāditthā”ti? Bhagavato etamattham̄ ārocesum̄. Na, bhikkhave, ayācītena upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassā. Anujānāmi, bhikkhave, yācītena upasampādetum̄. Evañca pana, bhikkhave, yācītabbo. Tena upasampadāpekkhena saṅgham̄ upasaṅkamitvā ekam̄sam̄ uttarāsaṅgam̄ karitvā bhikkhūnam̄ pāde vanditvā ukkuṭikam̄ nisiditvā añjalim̄ paggahetvā evamassa vacanīyo – “saṅgham̄, bhante, upasampadām̄ yācāmi, ullumpatu mam̄, bhante, saṅgho anukampam̄ upādāyā”ti. Dutiyampi yācītabbo. Tatiyampi yācītabbo. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho ñāpetabbo –

72. “Suṇātu me, bhante, saṅgho. Ayam itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho. Itthannāmo saṅgham upasampadam yācati itthannāmena upajjhāyena. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho itthannāmam upasampādeyya itthannāmena upajjhāyena. Esā ñatti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Ayam itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho. Itthannāmo saṅgham upasampadam yācati itthannāmena upajjhāyena. Saṅgho itthannāmam upasampādeti itthannāmena upajjhāyena. Yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Dutiyampi etamattham vadāmi...pe... tatiyampi etamattham vadāmi...pe....

“Upasampanno saṅghena itthannāmo itthannāmena upajjhāyena. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametañ dhārayāmī”ti.

73. Tena kho pana samayena rājagahe paññitānam bhattānam bhattapatipāti atthitā [adhittitā (ka.)] hoti. Atha kho aññatarassa brāhmaṇassa etadahosi – “ime kho samañā sakyaputtiyā sukhasīlā sukhasamācārā, subhojanāni bhuñjītvā nivātesu sayanesu sayanti. Yaññūnāham samañesu sakyaputtiyesu pabbajeyya”nti. Atha kho so brāhmaṇo bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjam yāci. Tam bhikkhū pabbajesum upasampādesum. Tasmiñ pabbajite bhattapatipāti khīyittha. Bhikkhū evamāhaṁsu – “ehi dāni, āvuso, piṇḍāya carissāmā”ti. So evamāha – “nāham, āvuso, etamkāraṇā pabbajito piṇḍāya carissāmīti. Sace me dassatha bhuñjissāmi, no ce me dassatha vibbhamissāmī”ti. “Kim pana tvam, āvuso, udarassa kāraṇā pabbajito”ti? “Evamāvuso”ti. Ye te bhikkhū appicchā...pe... te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – kathañhi nāma bhikkhu evam svākkhāte dhammadvinaye udarassa kāraṇā pabbajissatīti. Te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum...pe... saccam kira tvam, bhikkhu, udarassa kāraṇā pabbajitoti? Saccam bhagavāti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... “kathañhi nāma tvam, moghapurisa, evam svākkhāte dhammadvinaye udarassa kāraṇā pabbajissasi. Netam, moghapurisa, appasannānam vā pasādāya pasannānam vā bhiyyobhāvāya”...pe... vigarahitvā...pe... dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, upasampādentena cattāro nissaye ācikkhitum – piṇḍiyālopabhojanam nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvam ussāho karaṇīyo; atirekalābho – saṅghabhuttam, uddesabhattam, nimantanam, salākabhuttam, pakkhikam, uposathikam, pātipadikam. Pañsukūlacīvaraṁ nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvam ussāho karaṇīyo; atirekalābho – khomam, kappāsikam, koseyyam, kambalam, sāṇam, bhaṅgam. Rukkhamūlasenāsanam nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvam ussāho karaṇīyo; atirekalābho – vihāro, addhayogo, pāsādo, hammiyam, guhā. Pūtimuttabhesajjam nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvam ussāho karaṇīyo; atirekalābho – sappi, navanītam, telam, madhu, phāṇita”nti.

Paññāmitakathā niṭṭhitā.

Upajjhāyavattabhāṇavāro niṭṭhito pañcamo.

Pañcamabhbāṇavāro

18. Ācariyavattakathā

74. Tena kho pana samayena aññataro māṇavako bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjam yāci. Tassa bhikkhū paṭikacceva nissaye ācikkhiṁsu. So evamāha – “sace me, bhante, pabbajite nissaye ācikkheyātha, abhirameyyāmahaṁ [abhirameyyāñcāham (sī.), abhirameyyam svāham (ka.)]. Na dānāham, bhante, pabbajissāmi; jegucchā me nissayā paṭikūla”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, paṭikacceva nissayā ācikkhitabbā. Yo ācikkheyā, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, upasampannasamanantarā nissaye ācikkhitunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū duvaggenapi tivaggenapi gaṇena upasampādenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, ūnadasavaggena gaṇena upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, dasavaggena vā atirekadasavaggena vā gaṇena upasampādetunti.

75. Tena kho pana samayena bhikkhū ekavassāpi duvassāpi saddhivihārikam upasampādenti. Āyasmāpi upaseno vaṅgantaputto ekavasso saddhivihārikam upasampādesi. So vassamvuṭṭho duvasso ekavassam saddhivihārikam ādāya yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Āciṇṇam kho panetam buddhānam bhagavantānam āgantukehi bhikkhūhi saddhim paṭisammoditum. Atha kho bhagavā āyasmantam upasenam vaṅgantaputtam etadavoca – “kacci, bhikkhu, khamanīyam, kacci yāpanīyam, kacci tvam appakilamathena addhānam āgato”ti? “Khamanīyam, bhagavā, yāpanīyam, bhagavā. Appakilamathena mayam, bhante, addhānam āgatā”ti. Jānantāpi tathāgatā pucchanti, jānantāpi na pucchanti, kālam viditvā pucchanti, kālam viditvā na pucchanti; atthasamhitam tathāgatā pucchanti; no anathasamhitam. Anatthasamhitite setughāto tathāgatānam. Dvīhi ākārehi buddhā bhagavanto bhikkhū paṭipucchanti – dhammam vā desessāma, sāvakānam vā sikkhāpadam paññapessāmāti. Atha kho bhagavā āyasmantam upasenam vaṅgantaputtam etadavoca – “kativassosi tvam, bhikkhū”ti? “Duvassoham, bhagavā”ti. “Ayam pana bhikkhu kativasso”ti? “Ekavasso, bhagavā”ti. “Kim tāyam bhikkhu hoti”ti? “Saddhivihāriko me, bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā – “ananucchavikam, moghapurisa, ananulomikam appatirūpaṁ assāmaṇakam akappiyam akaraṇīyam. Kathañhi nāma tvam, moghapurisa, aññehi ovadiyo anusāsiyo aññam ovaditum anusāsitum maññissasi. Atilahuṇ kho tvam, moghapurisa, bāhullāya āvatto, yadidam gaṇabandhikam. Netam, moghapurisa, appasannānam vā pasādāya pasannānam vā bhiyyobhāvāya”...pe... vigarahitvā... pe... dhammim kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, ūnadasavassena upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, dasavassena vā atirekadasavassena vā upasampādetu”nti.

76. Tena kho pana samayena bhikkhū – dasavassamhā dasavassamhāti – bālā abyattā upasampādenti. Dissanti upajjhāyā bālā, saddhivihārikā paṇḍitā. Dissanti upajjhāyā abyattā, saddhivihārikā byattā. Dissanti upajjhāyā appassutā, saddhivihārikā bahussutā. Dissanti upajjhāyā duppaññā, saddhivihārikā paññavanto. Aññataropi aññatitthiyapubbo upajjhāyena sahadhammikam vuccamāno upajjhāyassa vādaṁ āropetvā tamyeva titthāyatanaṁ saṅkami. Ye te bhikkhū appicchā... pe... te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – kathañhi nāma bhikkhū – dasavassamhā dasavassamhāti – bālā abyattā upasampādessanti. Dissanti upajjhāyā bālā saddhivihārikā paṇḍitā, dissanti upajjhāyā abyattā saddhivihārikā byattā, dissanti upajjhāyā appassutā saddhivihārikā bahussutā, dissanti upajjhāyā duppaññā, saddhivihārikā paññavantoti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. “Saccam kira, bhikkhave, bhikkhū – dasavassamhā dasavassamhāti – bālā abyattā upasampādenti. Dissanti upajjhāyā bālā, saddhivihārikā paṇḍitā, dissanti upajjhāyā abyattā saddhivihārikā byattā, dissanti upajjhāyā appassutā, saddhivihārikā bahussutā, dissanti upajjhāyā duppaññā, saddhivihārikā paññavanto”ti? “Saccam, bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... kathañhi nāma te, bhikkhave, moghapurisā – dasavassamhā dasavassamhāti – bālā abyattā upasampādessanti. Dissanti upajjhāyā bālā, saddhivihārikā paṇḍitā, dissanti upajjhāyā abyattā saddhivihārikā byattā, dissanti upajjhāyā appassutā, saddhivihārikā bahussutā, dissanti upajjhāyā duppaññā, saddhivihārikā paññavanto. Netam, bhikkhave, appasannānam vā pasādāya...pe... vigarahitvā...pe... dhammim kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, bālena abyattena upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, byattena bhikkhunā paṭibalena dasavassena vā atirekadasavassena vā upasampādetu”nti.

77. Tena kho pana samayena bhikkhū upajjhāyesu pakkantesupi vibbhantesupi kālaṅkatesupi pakkhasaṅkantesupi anācariyakā anovadiyamānā ananusāsiyamānā dunnivathā duppārutā anākappasampannā piṇḍāya caranti, manussānam bhuñjamānānam uparibhojanepi uttiṭṭhapattam upanāmenti, uparikhādanīyepi – uparisāyanīyepi – uparipānīyepi uttiṭṭhapattam upanāmenti; sāmam sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjanti; bhattachgepi uccāsaddā mahāsaddā viharanti. Manussā

ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samanā sakyaputtiyā dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍāya carissanti; manussānam bhuñjamānānam uparibhojanepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti, uparikhādanīyepi – uparisāyanīyepi – uparipānīyepi uttiṭṭhapattam upanāmessanti; sāmanā sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjissanti; bhattachgepi uccāsaddā mahāsaddā viharissanti, seyyathāpi brāhmaṇā brāhmaṇabhojane”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam ...pe... atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. Saccam kira, bhikkhave...pe... saccam, bhagavāti...pe... vigarahitvā dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi –

“Anujānāmi, bhikkhave, ācariyam. Ācariyo, bhikkhave, antevāsikamhi puttacittam upaṭṭhāpessati, antevāsiko ācariyamhi pitucittam upaṭṭhāpessati. Evam te aññamaññam sagāravā sappatissā sabhāgavuttino viharantā imasmim dhammadvinaye vuddhim viruḷhim vepullam āpajjissanti. Anujānāmi, bhikkhave, dasavassam nissāya vatthum, dasavassena nissayam dātum. Evañca pana, bhikkhave, ācariyo gahetabbo. Ekamsam uttarāsaṅgam karitvā pāde vanditvā ukkuṭikam nisiditvā añjaliṃ paggahetvā evamassa vacanīyo – ‘ācariyo me, bhante, hohi, āyasmato nissāya vacchāmi; ācariyo me, bhante, hohi, āyasmato nissāya vacchāmi; ācariyo me, bhante, hohi, āyasmato nissāya vacchāmi’ti. ‘Sāhūti’ vā ‘lahūti’ vā ‘opāyika’nti vā ‘patirūpa’nti vā ‘pāsādikena sampādehī’ti vā kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, gahito hoti ācariyo; na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na gahito hoti ācariyo.

78. [cūlava. 380 ādayo] “Antevāsikena, bhikkhave, ācariyamhi sammā vattitabbam. Tatrāyam sammāvattanā –

“Kālasseva uṭṭhāya upāhanaṃ omuñcitvā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā dantakaṭṭham dātabbam, mukhodakam dātabbam, āsanam paññapetabbam. Sace yāgu hoti, bhājanam dhovitvā yāgu upanāmetabbā. Yāgum pītassa udakam datvā bhājanam paṭiggahetvā nīcam katvā sādhukam appaṭighāmsantena dhovitvā paṭisāmetabbam. Ācariyamhi vuṭṭhite āsanam uddharitabbam. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitatutto.

“Sace ācariyo gāmam pavisitukāmo hoti, nivāsanam dātabbam, paṭinivāsanam paṭiggahetabbam, kāyabandhanam dātabbam, saguṇam katvā saṅghātiyo dātabbā, dhovitvā patto sodako dātabbo. Sace ācariyo pacchāsamanam ākañkhati, timaṇḍalam paṭicchādentena parimanḍalam nivāsetvā kāyabandhanam bandhitvā saguṇam katvā saṅghātiyo pārupitvā gaṇṭhikam paṭimuñcitvā dhovitvā pattam gahetvā ācariyassa pacchāsamanena hotabbam. Nātidūre gantabbam, nāccāsanne gantabbam, pattapariyāpannam paṭiggahetabbam. Na ācariyassa bhañamānassa antarantarā kathā opātetabbā. Ācariyo āpattisāmantā bhañamāno nivāretabbo.

“Nivattantena paṭhamataram āgantvā āsanam paññapetabbam, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipitabbam, paccuggantvā pattacīvaraṃ paṭiggahetabbam, paṭinivāsanam dātabbam, nivāsanam paṭiggahetabbam. Sace cīvaraṃ sinnam hoti, muhuttam uṇhe otāpetabbam, na ca uṇhe cīvaraṃ nidahitabbam. Cīvaraṃ saṅgharitabbam. Cīvaraṃ saṅgharantena caturaṅgulaṃ kaṇṇam ussāretvā cīvaraṃ saṅgharitabbam – mā majhe bhañgo ahosīti. Obhoge kāyabandhanam kātabbam.

“Sace piṇḍapāto hoti, ācariyo ca bhuñjitukāmo hoti, udakam datvā piṇḍapāto upanāmetabbo. Ācariyo pānīyena pucchitabbo. Bhuttavissa udakam datvā pattam paṭiggahetvā nīcam katvā sādhukam appaṭighāmsantena dhovitvā vodakam katvā muhuttam uṇhe otāpetabbo, na ca uṇhe patto nidahitabbo. Pattacīvaraṃ nikkipitabbam. Pattam nikkipantena ekena hatthena pattam gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcam vā heṭṭhāpīṭham vā parāmasitvā patto nikkipitabbo. Na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkipitabbo. Cīvaraṃ nikkipantena ekena hatthena cīvaraṃ gahetvā ekena hatthena cīvaravāmsam vā cīvararajjuṃ vā pamajjivitvā pārato antam orato bhogam katvā cīvaraṃ nikkipitabbam. Ācariyamhi vuṭṭhite āsanam uddharitabbam, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam paṭisāmetabbam. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitatutto.

“Sace ācariyo nahāyitukāmo hoti, nahānam paṭiyādetabbam. Sace sītena attho hoti, sītam paṭiyādetabbam. Sace uṇhena attho hoti, uṇham paṭiyādetabbam.

“Sace ācariyo jantāgharam pavisitukāmo hoti, cuṇnam sannetabbam, mattikā temetabbā, jantāgharapītham ādāya ācariyassa piṭhitō piṭhitō gantvā jantāgharapītham datvā cīvaraṁ paṭiggahetvā ekamantaṁ nikkipitabbam, cuṇnam dātabbam, mattikā dātabbā. Sace ussahati, jantāgharam pavisitabbam. Jantāgharam pavisantena mattikāya mukham makkhetvā purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharam pavisitabbam. Na there bhikkhū anupakhajja nisīditabbam. Na navā bhikkhū āsanena paṭibāhitabbā. Jantāghare ācariyassa parikammam kātabbam. Jantāgharā nikhamantena jantāgharapītham ādāya purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharā nikhamitabbam.

“Udakepi ācariyassa parikammam kātabbam. Nahātena paṭhamataram uttaritvā attano gattam vodakam katvā nivāsetvā ācariyassa gattato udakam pamajjitatbbam, nivāsanam dātabbam, saṅghāti dātabbā, jantāgharapītham ādāya paṭhamataram āgantvā āsanam paññapetabbam, pādodakam pādapītham pādakathalikam upanikkhipitabbam. Ācariyo pānīyena pucchitabbo. Sace uddisāpetukāmo hoti, uddisāpetabbo. Sace paripucchitukāmo hoti, paripucchitabbo.

“Yasmim vihāre ācariyo viharati, sace so vihāro uklāpo hoti, sace ussahati, sodhetabbo. Vihāram sodhentena paṭhamam pattacīvaraṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam; nīśidanapaccaṭharaṇam nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam; bhisibibbohanam nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam; mañco nīcam katvā sādhukam appaṭighāmsantena, asaṅghaṭtentena kavāṭapiṭtham, nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbo; pīṭham nīcam katvā sādhukam appaṭighāmsantena, asaṅghaṭtentena kavāṭapiṭtham, nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam; mañcapaṭipādakā nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbā; kheḍamallako nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbo; apassenaphalakam nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam; bhūmattharaṇam yathāpaññattam sallakkhetvā nīharitvā ekamantaṁ nikkipitabbam. Sace vihāre santānakam hoti, ullokā paṭhamam ohāretabbam, ālokasandhikanṭabhāgā pamajjitatbbā. Sace gerukaparikammakatā bhitti kaṇṇakitā hoti, colakam temetvā pīletvā pamajjitatbbā. Sace kālavaṇṇakatā bhūmi kaṇṇakitā hoti, colakam temetvā pīletvā pamajjitatbbā. Sace akatā hoti bhūmi, udakena paripphositvā sammajjitatbbā – mā vihāro rajena uhaññiti. Saṅkāram vicinityā ekamantaṁ chaḍdetabbam.

“Bhūmattharaṇam otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Mañcapaṭipādakā otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbā. Mañco otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcam katvā sādhukam appaṭighāmsantena, asaṅghaṭtentena kavāṭapiṭtham, atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbo. Pīṭham otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcam katvā sādhukam appaṭighāmsantena, asaṅghaṭtentena kavāṭapiṭtham, atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Bhisibibbohanam otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Nīśidanapaccaṭharaṇam otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Kheḍamallako otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbo. Apassenaphalakam otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbam. Pattacīvaraṁ nikkipitabbam. Pattam nikkipantena ekena hatthena pattam gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcam vā heṭṭhāpītham vā parāmasitvā patto nikkipitabbo. Na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkipitabbo. Cīvaraṁ nikkipantena ekena hatthena cīvaraṁ gahetvā ekena hatthena cīvaravāmsam vā cīvararajjum vā pamajjivtā pārato antam orato bhogam katvā cīvaraṁ nikkipitabbam.

“Sace puratthimā sarajā vātā vāyanti, puratthimā vātapānā thaketabbā. Sace pacchimā sarajā vātā vāyanti, pacchimā vātapānā thaketabbā. Sace uttarā sarajā vātā vāyanti, uttarā vātapānā thaketabbā. Sace dakkhiṇā sarajā vātā vāyanti, dakkhiṇā vātapānā thaketabbā. Sace sītakālo hoti, divā vātapānā vivaritabbā, rattim thaketabbā. Sace uṇhakālo hoti, divā vātapānā thaketabbā, rattim vivaritabbā.

“Sace pariveṇam uklāpam hoti, pariveṇam sammajjitatbbam. Sace koṭṭhako uklāpo hoti, koṭṭhako

sammajjitabbo. Sace upaṭṭhānasālā uklāpā hoti, upaṭṭhānasālā sammajjitabbā. Sace aggisālā uklāpā hoti, aggisālā sammajjitabbā. Sace vaccakuṭi uklāpā hoti, vaccakuṭi sammajjitabbā. Sace pānīyam na hoti, pānīyam upaṭṭhāpetabbam. Sace paribhojanīyam na hoti, paribhojanīyam upaṭṭhāpetabbam. Sace ācamanakumbhiyam udakaṁ na hoti, ācamanakumbhiyā udakaṁ āsiñcitabbam.

“Sace ācariyassa anabhirati uppannā hoti, antevāsikena vūpakāsetabbo, vūpakāsāpetabbo, dhammakathā vāssa kātabbā. Sace ācariyassa kukkuccam uppannam hoti, antevāsikena vinodetabbam, vinodāpetabbam, dhammakathā vāssa kātabbā. Sace ācariyassa diṭṭhigataṁ uppannam hoti, antevāsikena vivecetabbam, vivecāpetabbam, dhammakathā vāssa kātabbā. Sace ācariyo garudhammadā ajjhāpanno hoti parivāsāraho, antevāsikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgho ācariyassa parivāsam dadeyyāti. Sace ācariyo mūlāya paṭikassanāraho hoti, antevāsikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgho ācariyam mūlāya patikasseyyāti. Sace ācariyo mānattāraho hoti, antevāsikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgho ācariyassa mānattam dadeyyāti. Sace ācariyo abbhānāraho hoti, antevāsikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgho ācariyam abbheyyāti. Sace saṅgho ācariyassa kammaṁ kattukāmo hoti, tajjanīyam vā niyassam vā pabbājanīyam vā paṭisāraṇīyam vā ukkhepanīyam vā, antevāsikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgho ācariyassa kammaṁ na kareyya, lahkāya vā pariṇāmeyyāti. Katam vā panassa hoti saṅghena kammaṁ, tajjanīyam vā niyassam vā pabbājanīyam vā paṭisāraṇīyam vā ukkhepanīyam vā, antevāsikena ussukkam kātabbam – kinti nu kho ācariyo sammā vatteyya, lomam pāteyya, netthāram vatteyya, saṅgho tam kammaṁ paṭippassambheyyāti.

“Sace ācariyassa cīvaraṁ dhovitabbam hoti, antevāsikena dhovitabbam, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho ācariyassa cīvaraṁ dhoviyethāti. Sace ācariyassa cīvaraṁ kātabbam hoti, antevāsikena kātabbam, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho ācariyassa cīvaraṁ kariyethāti. Sace ācariyassa rajaṇam pacitabbam hoti, antevāsikena pacitabbam, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho ācariyassa rajaṇam paciyethāti. Sace ācariyassa cīvaraṁ rajitabbam hoti, antevāsikena rajitabbam, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho ācariyassa cīvaraṁ rajiyethāti. Cīvaraṁ rajantena sādhukam samparivattakam samparivattakam rajitabbam, na ca acchinne theve pakkamitabbam.

“Na ācariyam anāpucchā ekaccassa patto dātabbo, na ekaccassa patto paṭiggahetabbo; na ekaccassa cīvaraṁ dātabbam; na ekaccassa cīvaraṁ paṭiggahetabbam; na ekaccassa parikkhāro dātabbo; na ekaccassa parikkhāro paṭiggahetabbo; na ekaccassa kesā chedetabbā; na ekaccena kesā chedāpetabbā; na ekaccassa parikammaṁ kātabbam; na ekaccena parikammam kārāpetabbam; na ekaccassa veyyāvacco kātabbo; na ekaccena veyyāvacco kārāpetabbo; na ekaccassa pacchāsamaṇena hotabbam; na ekacco pacchāsamaṇo ādātabbo; na ekaccassa piṇḍapāto nīharitabbo; na ekaccena piṇḍapāto nīharāpetabbo. Na ācariyam anāpucchā gāmo pavisitabbo, na susānam gantabbam, na disā pakkamitabbā. Sace ācariyo gilāno hoti, yāvajīvaṁ upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabba”nti.

Ācariyavattam niṭṭhitam.

19. Antevāsikavattakathā

79. [cūlava. 381-382] “Ācariyena, bhikkhave, antevāsikamhi sammā vattitabbam. Tatrāyam sammāvattanā –

“Ācariyena, bhikkhave, antevāsiko saṅgahetabbo anuggahetabbo uddesena paripucchāya ovādena anusāsanīyā. Sace ācariyassa patto hoti, antevāsikassa patto na hoti, ācariyena antevāsikassa patto dātabbo, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho antevāsikassa patto uppajjiyethāti. Sace ācariyassa cīvaraṁ hoti, antevāsikassa cīvaraṁ na hoti, ācariyena antevāsikassa cīvaraṁ dātabbam, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho antevāsikassa cīvaraṁ uppajjiyethāti. Sace ācariyassa parikkhāro hoti, antevāsikassa parikkhāro na hoti, ācariyena antevāsikassa parikkhāro dātabbo, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho antevāsikassa parikkhāro uppajjiyethāti.

“Sace antevāsiko gilāno hoti, kālasseva uṭṭhāya dantakaṭṭham dātabbam, mukhodakam dātabbam, āsanam paññapetabbam. Sace yāgu hoti, bhājanam dhovitvā yāgu upanāmetabbā. Yāgum pītassa udakam datvā bhājanam paṭiggahetvā nīcam katvā sādhukam appatīgham̄santena dhovitvā paṭisāmetabbam. Antevāsikamhi vuṭṭhite āsanam uddharitabbam. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajitabbo.

“Sace antevāsiko gāmam pavisitukāmo hoti, nivāsanam dātabbam, paṭinivāsanam paṭiggahetabbam, kāyabandhanam dātabbam, saquṇam katvā saṅghātiyo dātabbā, dhovitvā patto sodako dātabbo.

“Ettāvatā nivattissatī āsanam paññapetabbam, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipitabbam, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahetabbam, paṭinivāsanam dātabbam, nivāsanam paṭiggahetabbam. Sace cīvaraṁ sinnam hoti, muhuttam uṇhe otāpetabbam, na ca uṇhe cīvaraṁ nidahitabbam. Cīvaraṁ saṅgharantena caturaṅgulam kaṇṇam ussāretvā cīvaraṁ saṅgharitabbam – mā majhe bhaṅgo ahosīti. Obhoge kāyabandhanam kātabbam.

“Sace piṇḍapāto hoti, antevāsiko ca bhuñjitukāmo hoti, udakam datvā piṇḍapāto upanāmetabbo. Antevāsiko pānīyena pucchitabbo. Bhuttavissa udakam datvā pattam paṭiggahetvā nīcam katvā sādhukam appatīgham̄santena dhovitvā vodakam katvā muhuttam uṇhe otāpetabbo, na ca uṇhe patto nidahitabbo. Pattacīvaraṁ nikkipitabbam. Pattam nikkipantena ekena hatthena pattam gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcam vā heṭṭhāpiṭham vā parāmasitvā patto nikkipitabbo. Na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkipitabbo. Cīvaraṁ nikkipantena ekena hatthena cīvaraṁ gahetvā ekena hatthena cīvaravāmsam vā cīvararajjum vā pamajjivtā pārato antam orato bhogam katvā cīvaraṁ nikkipitabbam. Antevāsikamhi vuṭṭhite āsanam uddharitabbam, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam paṭisāmetabbam. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajitabbo.

“Sace antevāsiko nahāyitukāmo hoti, nahānam paṭiyādetabbam. Sace sītena attho hoti, sītam paṭiyādetabbam. Sace uṇhena attho hoti, uṇham paṭiyādetabbam.

“Sace antevāsiko jantāgharam pavisitukāmo hoti, cuṇṇam sannetabbam, mattikā temetabbā, jantāgharapīṭham ādāya gantvā jantāgharapīṭham datvā cīvaraṁ paṭiggahetvā ekamantam nikkipitabbam, cuṇṇam dātabbam, mattikā dātabbā. Sace ussahati, jantāgharam pavisitabbam. Jantāgharam pavisantena mattikāya mukham makkhetvā purato ca pacchato ca paticchādetvā jantāgharam pavisitabbam. Na ca there bhikkhū anupakhajja nisīditabbam, na navā bhikkhū āsanena paṭibāhitabbā. Jantāghare antevāsikassa parikammam kātabbam. Jantāgharā nikhamantena jantāgharapīṭham ādāya purato ca pacchato ca paticchādetvā jantāgharā nikhamitabbam.

“Udakepi antevāsikassa parikammam kātabbam. Nahātena paṭhamataram uttaritvā attano gattam vodakam katvā nivāsetvā antevāsikassa gattato udakam pamajjitabbam, nivāsanam dātabbam, saṅghāti dātabbā, jantāgharapīṭham ādāya paṭhamataram āgantvā āsanam paññapetabbam, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipitabbam. Antevāsiko pānīyena pucchitabbo.

“Yasmim vihāre antevāsiko viharati, sace so vihāro uklāpo hoti, sace ussahati, sodhetabbo. Vihāram sodhentena paṭhamam pattacīvaraṁ nīharitvā ekamantam nikkipitabbam; nīdanapaccattharaṇam nīharitvā ekamantam nikkipitabbam; bhisibibbohanam nīharitvā ekamantam nikkipitabbam; mañco nīcam katvā sādhukam appatīgham̄santena, asaṅghāṭtentena kavāṭapiṭṭham, nīharitvā ekamantam nikkipitabbo; pīṭham nīcam katvā sādhukam appatīgham̄santena, asaṅghāṭtentena kavāṭapiṭṭham, nīharitvā ekamantam nikkipitabbam; mañcapaṭipādakā nīharitvā ekamantam nikkipitabbā; kheṭamallako nīharitvā ekamantam nikkipitabbo; apassenaphalakam nīharitvā ekamantam nikkipitabbam; bhūmattharaṇam yathāpaññattam sallakkhetvā nīharitvā ekamantam nikkipitabbam. Sace vihāre santānakam hoti, ullokā paṭhamam otāretabbam, ālokasandhikaṇṇabhāgā

pamajjitatibbā. Sace gerukaparikammakatā bhitti kaṇṇakitā hoti, colakam temetvā pīletvā pamajjitatibbā. Sace kālavaṇṇakatā bhūmi kaṇṇakitā hoti, colakam temetvā pīletvā pamajjitatibbā. Sace akatā hoti bhūmi, udakena paripphositvā sammajjitatibbā – mā vihāro rajena uhaññiti. Saṅkāram vicinitvā ekamantaṁ chaḍḍetabbam.

“Bhūmattharaṇam otāpetvā sodhetvā papphotetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Mañcapatiपādakā otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāthāne ṭhapetabbā. Mañco otāpetvā sodhetvā papphotetvā nīcam katvā sādhukam appatighamsantena, asaṅghatentena kavāṭapiṭṭham, atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbo. Pīṭham otāpetvā sodhetvā papphotetvā nīcam katvā sādhukam appatighamsantena, asaṅghatentena kavāṭapiṭṭham, atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Bhisibbohanam otāpetvā sodhetvā papphotetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Niśidanaपaccattharaṇam otāpetvā sodhetvā papphotetvā atiharitvā yathāpaññattam paññapetabbam. Kheḷamallako otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāthāne ṭhapetabbo. Apassenaphalakam otāpetvā pamajjivtā atiharitvā yathāthāne ṭhapetabbam. Pattacīvaraṇam nikhipitabbam. Pattam nikhipantena ekena hatthena pattam gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcam vā heṭṭhāpiṭṭham vā parāmasitvā patto nikhipitabbo. Na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikhipitabbo. Cīvaraṇam nikhipantena ekena hatthena cīvaraṇam gahetvā ekena hatthena cīvaravāmsam vā cīvararajjum vā pamajjivtā pārato antam orato bhogam katvā cīvaraṇam nikhipitabbam.

“Sace puratthimā sarajā vātā vāyanti, puratthimā vātapānā thaketabbā. Sace pacchimā sarajā vātā vāyanti, pacchimā vātapānā thaketabbā. Sace uttarā sarajā vātā vāyanti, uttarā vātapānā thaketabbā. Sace dakkhiṇā sarajā vātā vāyanti, dakkhiṇā vātapānā thaketabbā. Sace sītakālo hoti, divā vātapānā vivaritabbā, rattim thaketabbā. Sace uṇhakālo hoti, divā vātapānā thaketabbā, rattim vivaritabbā.

“Sace pariveṇam uklāpam hoti, pariveṇam sammajjitatibbam. Sace koṭhako uklāpo hoti, koṭhako sammajjitatibbo. Sace upaṭṭhānasālā uklāpā hoti, upaṭṭhānasālā sammajjitatibbā. Sace aggisālā uklāpā hoti, aggisālā sammajjitatibbā. Sace vaccakuṭi uklāpā hoti, vaccakuṭi sammajjitatibbā. Sace pānīyam na hoti, pānīyam upatṭhāpetabbam. Sace paribhojanīyam na hoti, paribhojanīyam upatṭhāpetabbam. Sace ācamanakumbhiyā udakam na hoti, ācamanakumbhiyā udakam āsiñcitabbam.

“Sace antevāsikassa anabhirati uppannā hoti, ācariyena vūpakāsetabbo, vūpakāsāpetabbo, dhammadhathā vāssa kātabbā. Sace antevāsikassa kukkuccam uppannam hoti, ācariyena vinodetabbam, vinodāpetabbam, dhammadhathā vāssa kātabbā. Sace antevāsikassa diṭṭhigatam uppannam hoti, ācariyena vivecetabbam, vivecāpetabbam, dhammadhathā vāssa kātabbā. Sace antevāsiko garudhammam ajjhāpanno hoti parivāsāraho, ācariyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgho, antevāsikassa parivāsam dadeyyāti. Sace antevāsiko mūlāya paṭikassanāraho hoti, ācariyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgho antevāsikam mūlāya paṭikasseyyāti. Sace antevāsiko mānattāraho hoti, ācariyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgho antevāsikam mānattam dadeyyāti. Sace antevāsiko abbhānāraho hoti, ācariyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgho antevāsikam abbheyyāti. Sace saṅgho antevāsikassa kammapam kattukāmo hoti, tajjanīyam vā niyassam vā pabbājanīyam vā paṭisāraṇīyam vā ukkhepanīyam vā, ācariyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho saṅgho antevāsikassa kammapam na kareyya, lahukāya vā pariṇāmeyyāti. Karam vā panassa hoti saṅghena kammapam, tajjanīyam vā niyassam vā pabbājanīyam vā paṭisāraṇīyam vā ukkhepanīyam vā, ācariyena ussukkam kātabbam – kinti nu kho antevāsiko sammā vatteyya, lomam pāteyya, netthāram vatteyya, saṅgho tam kammam paṭippassambheyyāti.

“Sace antevāsikassa cīvaraṇam dhovitabbam hoti, ācariyena ācikkhitabbam – ‘evam dhoweyyāsī’ti, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho antevāsikassa cīvaraṇam dhoviyethāti. Sace antevāsikassa cīvaraṇam kātabbam hoti, ācariyena ācikkhitabbam – ‘evam kareyyāsī’ti, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho antevāsikassa cīvaraṇam kariyethāti. Sace antevāsikassa rajanam pacitabbam hoti, ācariyena ācikkhitabbam – ‘evam paceyyāsī’ti, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho antevāsikassa rajanam

paciyethāti. Sace antevāsikassa cīvaraṁ rajitabbam hoti, ācariyena ācikkhitabbam – ‘evam rajeyyāsi’ti, ussukkam vā kātabbam – kinti nu kho antevāsikassa cīvaraṁ rajiyethāti. Cīvaraṁ rajantena sādhukam samparivattakam samparivattakam rajitabbam, na ca acchinne theve pakkamitabbam. Sace antevāsiko gilāno hoti, yāvajīvaṁ upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabba’nti.

Antevāsikavattam niṭṭhitam.

Chatṭhabhāṇavāro.

20. Pañāmanā khamāpanā

80. Tena kho pana samayena antevāsikā ācariyesu na sammā vattanti...pe... bhagavato etamattham ārocesum...pe... na, bhikkhave, antevāsikena ācariyamhi na sammā vattitabbam. Yo na sammā vatteyya, āpatti dukkaṭassāti. Neva sammā vattanti. Bhagavato etamattham ārocesum...pe... anujānāmi, bhikkhave, asammāvattantam pañāmetum. Evañca pana, bhikkhave, pañāmetabbo – pañāmemi tanti vā, māyidha paṭikkamīti vā, nīhara te pattacīvaranti vā, nāham tayā upaṭṭhātabboti vā. Kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, pañāmito hoti antevāsiko; na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na pañāmito hoti antevāsikoti.

Tena kho pana samayena antevāsikā pañāmitā na khamāpenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, khamāpetunti. Neva khamāpenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, pañāmitena na khamāpetabbo. Yo na khamāpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena ācariyā khamāpiyamāna na khamanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, khamitunti. Neva khamanti. Antevāsikā pakkamantipi vibbhamantipi titthiyesupi saṅkamanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, khamāpiyamānenāna na khamitabbam. Yo na khameyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena ācariyā sammāvattantam pañāmenti, asammāvattantam na pañāmenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, sammāvattanto pañāmetabbo. Yo pañāmeyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca, bhikkhave, asammāvattanto na pañāmetabbo. Yo na pañāmeyya, āpatti dukkaṭassa.

81. “Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato antevāsiko pañāmetabbo. Ācariyamhi nādhimattam pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato antevāsiko pañāmetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato antevāsiko na pañāmetabbo. Ācariyamhi adhimattam pemaṁ hoti, adhimatto pasādo hoti, adhimattā hirī hoti, adhimatto gāravo hoti, adhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato antevāsiko na pañāmetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato antevāsiko alam pañāmetum. Ācariyamhi nādhimattam pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato antevāsiko alam pañāmetum.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgataṁ antevāsikam appañāmento ācariyo satisāro hoti, pañāmento anatisāro hoti. Ācariyamhi nādhimattam pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato antevāsiko nālam pañāmetum.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgataṁ antevāsikam appañāmento ācariyo satisāro hoti, pañāmento anatisāro hoti. Ācariyamhi nādhimattam pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi

samannāgataṁ antevāsikam appaṇāmento ācariyo satisāro hoti, paṇāmento anatisāro hoti.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgataṁ antevāsikam paṇāmento ācariyo satisāro hoti, appaṇāmento anatisāro hoti. Ācariyamhi adhimattam pemam hoti, adhimatto pasādo hoti, adhimattā hirī hoti, adhimatto gāravo hoti, adhimattā bhāvanā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgataṁ antevāsikam paṇāmento ācariyo satisāro hoti, appaṇāmento anatisāro hoti”’ti.

Paṇāmanā khamāpanā niṭṭhitā.

21. Bālaabyattavatthu

82. Tena kho pana samayena bhikkhū, dasavassamhā dasavassamhāti, bālā abyattā nissayaṁ denti. Dissanti ācariyā bālā, antevāsikā paṇḍitā. Dissanti ācariyā abyattā, antevāsikā byattā. Dissanti ācariyā appassutā, antevāsikā bahussutā. Dissanti ācariyā duppaññā, antevāsikā paññavanto. Ye te bhikkhū appicchā...pe... te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma bhikkhū, dasavassamhā dasavassamhāti, bālā abyattā nissayaṁ dassanti. Dissanti ācariyā bālā antevāsikā paṇḍitā, dissanti ācariyā abyattā antevāsikā byattā, dissanti ācariyā appassutā antevāsikā bahussutā, dissanti ācariyā duppaññā antevāsikā paññavanto”’ti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum...pe... saccan̄ kira, bhikkhave, bhikkhū, dasavassamhā dasavassamhāti, bālā abyattā nissayaṁ denti...pe... saccan̄, bhagavāti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... vigarahitvā...pe... dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, bālena abyattena nissayo dātabbo. Yo dadeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, byattena bhikkhunā paṭibalena dasavassena vā atirekadasavassena vā nissayaṁ dātu”’nti.

Bālaabyattavatthu niṭṭhitam.

22. Nissayaṭippassaddhikathā

83. Tena kho pana samayena bhikkhū ācariyupajjhāyesu pakkantesupi vibbhantesupi kālaṅkatesupi pakkhasaṅkantesupi nissayaṭippassaddhiyo na jānanti. Bhagavato etamattham ārocesum.

“Pañcimā, bhikkhave, nissayaṭippassaddhiyo upajjhāyamhā – upajjhāyo pakkanto vā hoti, vibbhanto vā, kālaṅkato vā, pakkhasaṅkanto vā, āṇattiyeva pañcamī. Imā kho, bhikkhave, pañca nissayaṭippassaddhiyo upajjhāyamhā.

“Chayimā, bhikkhave, nissayaṭippassaddhiyo ācariyamhā – ācariyo pakkanto vā hoti, vibbhanto vā, kālaṅkato vā, pakkhasaṅkanto vā, āṇattiyeva pañcamī, upajjhāyena vā samodhānagato hoti. Imā kho, bhikkhave, cha nissayaṭippassaddhiyo ācariyamhā”.

Nissayaṭippassaddhikathā niṭṭhitā.

23. Upasampādetabbapañcakam

84. “Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Na asekkena [na asekhenā (ka.)] sīlakkhandhena samannāgato hoti, na asekkena samādhikkhandhena samannāgato hoti, na asekkena paññākkhandhena samannāgato hoti, na asekkena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, na asekkena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo,

sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Attanā na asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, na param asekkhe sīlakkhandhe samādapetā; attanā na asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, na param asekkhe samādhikkhandhe samādapetā; attanā na asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, na param asekkhe paññākkhandhe samādapetā; attanā na asekkhena vimuttikkhandhena samādapetā; attanā na asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, na param asekkhe vimuttiñāṇadassanakkhandhe samādapetā – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Attanā asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, param asekkhe sīlakkhandhe samādapetā; attanā asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, param asekkhe samādhikkhandhe samādapetā; attanā asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, param asekkhe paññākkhandhe samādapetā; attanā asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, param asekkhe vimuttikkhandhe samādapetā; attanā asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, param asekkhe vimuttiñāṇadassanakkhandhe samādapetā – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Assaddho hoti, ahiriko hoti, anottappī hoti, kusīto hoti, muṭṭhassati hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Saddho hoti, hirimā hoti, ottappī hoti, āraddhvāriyo hoti, upaṭṭhitassati hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Adhisile sīlavipanno hoti, ajjhācāre ācāravipanno hoti, atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, appassuto hoti, duppañño hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Na adhisile sīlavipanno hoti, na ajjhācāre ācāravipanno hoti, na atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, bahussuto hoti, paññavā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Na paṭibalo hoti antevāsim vā saddhivihārim vā gilānam upaṭṭhātum vā upaṭṭhāpetum vā, anabhirataṁ [anabhiratiṁ (syā.), uppannaṁ anabhiratiṁ (ka.)] vūpakāsetum vā vūpakāsāpetum vā, uppannaṁ kukkuccam dhammato vinodetum [vinodetuṁ vā vinodāpetuṁ vā (sabbatha, vimativinodanī tīkā oloketabbā)] āpattim na jānāti, āpattiya vuṭṭhānam na jānāti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na

nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Paṭibalo hoti antevāsiṃ vā saddhivihāriṃ vā gilānam upaṭṭhātum vā upaṭṭhāpetum vā, anabhirataṃ vūpakāsetum vā vūpakāsāpetum vā, uppānamukkuccam dhammato vinodetum āpattim jānāti, āpattiya vuṭṭhānam jānāti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Na paṭibalo hoti antevāsiṃ vā saddhivihāriṃ vā abhisamācārikāya sikkhāya sikkhāpetum, ādibrahmacariyakāya sikkhāya vinetuṃ, abhidhamme vinetuṃ, abhivinaye vinetuṃ, uppānam ditṭhigataṃ dhammato vivecetuṃ – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Paṭibalo hoti antevāsiṃ vā saddhivihāriṃ vā abhisamācārikāya sikkhāya sikkhāpetum, ādibrahmacariyakāya sikkhāya vinetuṃ, abhidhamme vinetuṃ, abhivinaye vinetuṃ, uppānam ditṭhigataṃ dhammato vivecetuṃ – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Āpattim na jānāti, anāpattim na jānāti, lahukam āpattim na jānāti, garukam āpattim na jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena na svāgatāni honti na suvibhattāni na suppavattīni na suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Āpattim jānāti, anāpattim jānāti, lahukam āpattim jānāti, garukam āpattim jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena svāgatāni honti suvibhattāni suppavattīni suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Āpattim na jānāti, anāpattim na jānāti, lahukam āpattim na jānāti, garukam āpattim na jānāti, ūnadasavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Āpattim jānāti, anāpattim jānāti, lahukam āpattim jānāti, garukam āpattim jānāti, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo”ti.

Upasampādetabbapañcakam niṭṭhitam.

24. Upasampādetabbachakkam

85. “Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Na asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena

vimuttikkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, ūnadasavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Attanā na asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, na param asekkhe sīlakkhandhe samādapetā; attanā na asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, na param asekkhe samādhikkhandhe samādapetā; attanā na asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, na param asekkhe paññākkhandhe samādapetā; attanā na asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, na param asekkhe vimuttikkhandhe samādapetā; attanā na asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhe samādapetā; ūnadasavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Attanā asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, param asekkhe sīlakkhandhe samādapetā attanā asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, param asekkhe samādhikkhandhe samādapetā. Attanā asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, param asekkhe paññākkhandhe samādapetā. Attanā asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, param asekkhe vimuttikkhandhe samādapetā. Attanā asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, param asekkhe vimuttiñāṇadassanakkhandhe samādapetā; dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Assaddho hoti, ahiriko hoti, anottappī hoti, kusito hoti, muṭṭhassati hoti, ūnadasavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Saddho hoti, hirimā hoti, ottappī hoti, āraddhavīriyo hoti, upaṭṭhitassati hoti, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Adhisile sīlavipanno hoti, ajjhācāre ācāravipanno hoti, atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, appassuto hoti, duppañño hoti, ūnadasavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Na adhisile sīlavipanno hoti, na ajjhācāre ācāravipanno hoti, na atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, bahussuto hoti, paññavā hoti, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero

upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Na paṭibalo hoti antevāsim vā saddhivihārim vā gilānam upaṭṭhātum vā upaṭṭhāpetum vā, anabhirataṁ vūpakāsetum vā vūpakāsāpetum vā, uppānamukkuccam dhammato vinodetum, āpattim na jānāti, āpattiya vuṭṭhānam na jānāti, ūnadasavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Paṭibalo hoti antevāsim vā saddhivihārim vā gilānam upaṭṭhātum vā upaṭṭhāpetum vā, anabhirataṁ vūpakāsetum vā vūpakāsāpetum vā, uppānamukkuccam dhammato vinodetum, āpattim jānāti, āpattiya vuṭṭhānam jānāti, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Na paṭibalo hoti antevāsim vā saddhivihārim vā abhisamācārikāya sikkhāya sikkhāpetum, ādibrahmacariyakāya sikkhāya vinetuṁ, abhidhamme vinetuṁ, abhivinaye vinetuṁ, uppānam diṭṭhigataṁ dhammato vivecetuṁ, ūnadasavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Paṭibalo hoti antevāsim vā saddhivihārim vā abhisamācārikāya sikkhāya sikkhāpetum ādibrahmacariyakāya sikkhāya vinetuṁ, abhidhamme vinetuṁ, abhivinaye vinetuṁ, uppānam diṭṭhigataṁ dhammato vivecetuṁ, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Aparehipi, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Āpattim na jānāti, anāpattim na jānāti, lahukam āpattim na jānāti, garukam āpattim na jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena na svāgatāni honti na suvibhattāni na suppavattīni na suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso, ūnadasavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam, na nissayo dātabbo, na sāmañero upaṭṭhāpetabbo.

“Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo. Āpattim jānāti, anāpattim jānāti, lahukam āpattim jānāti, garukam āpattim jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena svāgatāni honti suvibhattāni suppavattīni suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam, nissayo dātabbo, sāmañero upaṭṭhāpetabbo”ti.

Upasampādetabbachakkam niṭhitam.

25. Aññatitthiyapubbakathā

86. Tena kho pana samayena yo so aññatitthiyapubbo [yo so pasuraparibbājako aññatitthiyapubbo (ka.)] pajjhāyena sahadhammikam vuccamāno upajjhāyassa vādaṁ āropetvā tamyeva titthāyatanam saṅkami. So puna paccāgantvā bhikkhū upasampadām yāci. Bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum.

Yo so, bhikkhave, aññatitthiyapubbo upajjhāyena sahadhammikam vuccamāno upajjhāyassa vādam āropetvā tamyeva titthāyatanaṁ saṅkanto, so āgato na upasampādetabbo. Yo so, bhikkhave, aññopi aññatitthiyapubbo imasmim dhammadvinaye ākaṅkhati pabbajam, ākaṅkhati upasampadam, tassa cattāro māse parivāso dātabbo. Evañca pana, bhikkhave, dātabbo – paṭhamam kesamassum ohārāpetvā kāsāyāni vatthāni acchādāpetvā ekamṣam uttarāsaṅgam kārāpetvā bhikkhūnam pāde vandāpetvā ukkuṭikam nisīdāpetvā añjaliṁ paggaṇhāpetvā evam vadehīti vattabbo – “buddham saraṇam gacchāmi, dhammam saraṇam gacchāmi, saṅgham saraṇam gacchāmi; dutiyampi buddham saraṇam gacchāmi, dutiyampi dhammam saraṇam gacchāmi, dutiyampi saṅgham saraṇam gacchāmi; tatiyampi buddham saraṇam gacchāmi, tatiyampi dhammam saraṇam gacchāmi, tatiyampi saṅgham saraṇam gacchāmī”ti.

Tena, bhikkhave, aññatitthiyapubbena saṅgham upasaṅkamitvā ekamṣam uttarāsaṅgam karitvā bhikkhūnam pāde vanditvā ukkuṭikam nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo – “ahaṁ, bhante, aññatitthiyapubbo imasmim dhammadvinaye ākaṅkhāmi upasampadam. Sohaṁ, bhante, saṅgham cattāro māse parivāsam yācāmī”ti. Dutiyampi yācitabbo. Tatiyampi yācitabbo. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho ñāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Ayam itthannāmo aññatitthiyapubbo imasmim dhammadvinaye ākaṅkhati upasampadam. So saṅgham cattāro māse parivāsam yācati. Yadi saṅghassa pattakallam saṅgho itthannāmassa aññatitthiyapubbassa cattāro māse parivāsam dadeyya. Esā ñatti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Ayam itthannāmo aññatitthiyapubbo imasmim dhammadvinaye ākaṅkhati upasampadam. So saṅgham cattāro māse parivāsam yācati. Saṅgho itthannāmassa aññatitthiyapubbassa cattāro māse parivāsam deti. Yassāyasmato khamati itthannāmassa aññatitthiyapubbassa cattāro māse parivāsassa dānam, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Dinno saṅghena itthannāmassa aññatitthiyapubbassa cattāro māse parivāso. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī”ti.

87. “Evam kho, bhikkhave, aññatitthiyapubbo ārādhako hoti, evam anārādhako. Kathañca, bhikkhave, aññatitthiyapubbo anārādhako hoti? Idha, bhikkhave, aññatitthiyapubbo atikālena gāmam pavisati, atidivā paṭikkamati. Evampi, bhikkhave, aññatitthiyapubbo anārādhako hoti.

“Puna caparam, bhikkhave, aññatitthiyapubbo vesiyāgocaro vā hoti, vidhavāgocaro vā hoti, thullakumārikāgocaro vā hoti, pañḍakagocaro vā hoti, bhikkhunigocaro vā hoti. Evampi, bhikkhave, aññatitthiyapubbo anārādhako hoti.

“Puna caparam, bhikkhave, aññatitthiyapubbo yāni tāni sabrahmacārīnam uccāvacāni karaṇīyāni, tattha na dakkho hoti, na analaso, na tatrūpāyāya vīmaṇsāya samannāgato, na alam kātum, na alam samvidhātum. Evampi, bhikkhave, aññatitthiyapubbo anārādhako hoti.

“Puna caparam, bhikkhave, aññatitthiyapubbo na tibbacchando hoti ud dese, paripucchāya, adhisile, adhicitte, adhipaññaya. Evampi, bhikkhave, aññatitthiyapubbo anārādhako hoti.

“Puna caparam, bhikkhave, aññatitthiyapubbo yassa titthāyatanā saṅkanto hoti, tassa satthuno tassa diṭṭhiyā tassa khantiyā tassa ruciyā tassa ādāyassa avaṇe bhaññamāne kupito hoti anattamano anabhiraddho, buddhassa vā dhammassa vā saṅghassa vā avaṇe bhaññamāne attamano hoti udaggo abhiraddho. Yassa vā pana titthāyatanā saṅkanto hoti, tassa satthuno tassa diṭṭhiyā tassa khantiyā tassa ruciyā tassa ādāyassa avaṇe bhaññamāne attamano hoti udaggo abhiraddho, buddhassa vā dhammassa vā saṅghassa vā avaṇe bhaññamāne kupito hoti anattamano anabhiraddho. Idam, bhikkhave, saṅghātanikam aññatitthiyapubbassa anārādhanīyasmim. Evampi kho, bhikkhave, aññatitthiyapubbo anārādhako hoti. Evam anārādhako kho, bhikkhave, aññatitthiyapubbo āgato na upasampādetabbo.

“Kathañca, bhikkhave, aññatitthiyapubbo ārādhako hoti? Idha, bhikkhave, aññatitthiyapubbo nātikālena gāmam pavisati nātidivā paṭikkamati. Evampi, bhikkhave, aññatitthiyapubbo ārādhako hoti.

“Puna caparam, bhikkhave, aññatitthiyapubbo na vesiyāgocaro hoti, na vidhavāgocaro hoti, na thullakumārikāgocaro hoti, na pañdakagocaro hoti, na bhikkhunigocaro hoti. Evampi, bhikkhave, aññatitthiyapubbo ārādhako hoti.

“Puna caparam, bhikkhave, aññatitthiyapubbo yāni tāni sabrahmacārīnam uccāvacāni karaṇīyāni, tattha dakkho hoti, analaso, tatrūpāyāya vīmaṇsāya samannāgato, alam kātum, alam saṃvidhātum. Evampi, bhikkhave, aññatitthiyapubbo ārādhako hoti.

“Puna caparam, bhikkhave, aññatitthiyapubbo tibbacchando hoti ud dese, paripucchāya, adhisile, adhicitte, adhipaññāya. Evampi, bhikkhave, aññatitthiyapubbo ārādhako hoti.

“Puna caparam, bhikkhave, aññatitthiyapubbo yassa titthāyatanā saṅkanto hoti, tassa satthuno tassa diṭṭhiyā tassa khantiyā tassa ruciyā tassa ādāyassa avaṇṇe bhaññamāne attamano hoti udaggo abhiraddho, buddhassa vā dhammassa vā saṅghassa vā avaṇṇe bhaññamāne kupito hoti anattamano anabhiraddho. Yassa vā pana titthāyatanā saṅkanto hoti, tassa satthuno tassa diṭṭhiyā tassa khantiyā tassa ruciyā tassa ādāyassa vaṇṇe bhaññamāne kupito hoti anattamano anabhiraddho, buddhassa vā dhammassa vā saṅghassa vā vaṇṇe bhaññamāne attamano hoti udaggo abhiraddho. Idam, bhikkhave, saṅghātanikam aññatitthiyapubbassa ārādhanīyasmim. Evampi kho, bhikkhave, aññatitthiyapubbo ārādhako hoti. Evam ārādhako kho, bhikkhave, aññatitthiyapubbo āgato upasampādetabbo.

“Sace, bhikkhave, aññatitthiyapubbo naggo āgacchati, upajjhāyamūlakam cīvaraṇ pariyesitabbam. Sace acchinna keso āgacchati, saṅgho apaloketabbo bhaṇḍukammāya. Ye te, bhikkhave, aggikā jaṭilakā, te āgaṭā upasampādetabbā, na tesam parivāso dātabbo. Tam kissa hetu? Kammavādino ete, bhikkhave, kiriya vādino. Sace, bhikkhave, jātiyā sākiyo aññatitthiyapubbo āgacchati, so āgato upasampādetabbo, na tassa parivāso dātabbo. Imāhaṁ, bhikkhave, nītīnam āveṇikam parihāraṇ dammī”ti.

Aññatitthiyapubbakathā niṭṭhitā.

Sattamabhāṇavāro.

26. Pañcābādhavatthu

88. Tena kho pana samayena magadhesu pañca ābādhā ussannā honti – kuṭṭham, gaṇḍo, kilāso, soso, apamāro. Manussā pañcahi ābādhehi phuṭṭhā jīvakanī komārabhaccam upasaṅkamitvā evam vadanti – “sādhu no, ācariya, tikičchāhī”ti. “Aham khvayyo, bahukicco bahukaraṇīyo; rājā ca me māgadho seniyo bimbisāro upaṭṭhātabbo itthāgārañca buddhappamukho ca bhikkhusaṅgho; nāhaṁ sakkomi tikičchitu”nti. “Sabbam sāpateyyañca te, ācariya, hotu; mayañca te dāsā; sādhu, no, ācariya, tikičchāhī”ti. “Aham khvayyo, bahukicco bahukaraṇīyo rājā ca me māgadho seniyo bimbisāro upaṭṭhātabbo itthāgārañca buddhappamukho ca bhikkhusaṅgho; nāhaṁ sakkomi tikičchitu”nti. Atha kho tesam manussānam etadahosi – “ime kho samañā sakyaputtiyā sukhasīlā sukhasamācārā, subhojanāni bhuñjītvā nivātesu sayanesu sayanti. Yamnūna mayam samañesu sakyaputtiyesu pabbajeyyāma. Tattha bhikkhū ceva upaṭṭhahissanti, jīvako ca komārabhacco tikičchissatī”ti. Atha kho te manussā bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjam yācimsu. Te bhikkhū pabbajesum, upasampādesum. Te bhikkhū ceva upaṭṭhahimṣu jīvako ca komārabhacco tikičchi. Tena kho pana samayena bhikkhū bahū gilāne bhikkhū upaṭṭhahantā yācanabahulā viññattibahulā viharanti – gilānabhāttam detha, gilānupaṭṭhākabhattam detha, gilānabhesajjam dethāti. Jīvakopi komārabhacco bahū gilāne bhikkhū tikičchanto aññataram rājakiccam pariḥāpesi.

89. Aññataropi puriso pañcahi ābādhehi phuṭho jīvakam komārabhaccam upasaṅkamitvā etadavoca – “sādhu mam, ācariya, tikitcchāhī”ti. “Aham khvayyo, bahukicco, bahukaraṇīyo, rājā ca me māgadho seniyo bimbisāro upaṭṭhātabbo itthāgārañca buddhappamukho ca bhikkhusaṅgho; nāham sakkomi tikitcchitu”nti. “Sabbam sāpateyyañca te, ācariya, hotu, ahañca te dāso; sādhu mam, ācariya, tikitcchāhī”ti. “Aham khvayyo, bahukicco bahukaraṇīyo, rājā ca me māgadho seniyo bimbisāro upaṭṭhātabbo itthāgārañca buddhappamukho ca bhikkhusaṅgho, nāham sakkomi tikitcchitu”nti. Atha kho tassa purisassa etadahosi – “ime kho samañā sakyaputtiyā sukhasīlā sukhasamācārā, subhojanāni bhuñjītvā nivātesu sayanesu sayanti. Yaṁnūnāham samañesu sakyaputtiyesu pabbajeyyam. Tattha bhikkhū ceva upaṭṭhahissanti, jīvako ca komārabhacco tikitcchissati. Somhi [soham (bahūsu, vimativinodanītikā oloketabbā)] arogo vighbhamissāmī”ti. Atha kho so puriso bhikkhu upasaṅkamitvā pabbajjam yāci. Tam bhikkhū pabbājesum, upasampādesum. Tam bhikkhū ceva upaṭṭhahimṣu, jīvako ca komārabhacco tikitchi. So arago vighbhami. Addasā kho jīvako komārabhacco tam purisañ vibbhantam, disvāna tam purisañ etadavoca – “nanu tvam, ayyo, bhikkhūsu pabbajito ahosi”ti? “Evam, ācariyā”ti. “Kissa pana tvam, ayyo, evarūpamakāsī”ti? Atha kho so puriso jīvakassa komārabhaccassa etamattham ārocesi. Jīvako komārabhacco ujjhāyati khiyyati vipāceti – “kathañhi nāma bhadantā [bhaddantā (ka.)] pañcahi ābādhehi phuṭham pabbājessantī”ti. Atha kho jīvako komārabhacco yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisidi. Ekamantam nisinno kho jīvako komārabhacco bhagavantam etadavoca – “sādhu, bhante, ayyā pañcahi ābādhehi phuṭham na pabbājeyyu”nti. Atha kho bhagavā jīvakam komārabhaccam dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahañsesi. Atha kho jīvako komārabhacco bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahañsito utṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe dhammiyā kathām katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, pañcahi ābādhehi phuṭho pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Pañcābādhavatthu niṭṭhitam.

27. Rājabhaṭavatthu

90. Tena kho pana samayena rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa paccanto kupito hoti. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro senānāyake mahāmatte āñāpesi – “gacchatha, bhaṇe, paccantam uccinathā”ti. “Evam, devā”ti kho senānāyakā mahāmattā rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa paccassosum. Atha kho abhiññātānam abhiññātānam yodhānam etadahosi – “mayam kho yuddhābhīnandino gacchantā pāpañca karoma, bahuñca apuññam pasavāma. Kena nu kho mayam upāyena pāpā ca virameyyāma kalyāṇañca kareyyāmā”ti? Atha kho tesam yodhānam etadahosi – “ime kho samañā sakyaputtiyā dhammadārino samacārino brahmācārino saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā. Sace kho mayam samañesu sakyaputtiyesu pabbajeyyāma, evam mayam pāpā ca virameyyāma kalyāṇañca kareyyāmā”ti. Atha kho te yodhā bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjam yācimṣu. Te bhikkhū pabbājesum, upasampādesum. Senānāyakā mahāmattā rājabhaṭe pucchiṁsu – “kim nu kho, bhaṇe, itthannāmo ca itthannāmo ca yodhā na dissanti”ti? “Itthannāmo ca itthannāmo ca, sāmi, yodhā bhikkhūsu pabbajitā”ti. Senānāyakā mahāmattā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samañā sakyaputtiyā rājabhaṭam pabbājessantī”ti. Senānāyakā mahāmattā rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa etamattham ārocesum. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro vohārike mahāmatte pucchi – “yo, bhaṇe, rājabhaṭam pabbājeti, kim so pasavatī”ti? “Upajjhāyassa, deva, sīsam chetabbam, anussāvakassa [anussāvakassa (ka.)] jivhā uddharitabbā, gaṇassa upaḍḍhaphāsukā bhañjitatabbā”ti. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisidi. Ekamantam nisinno kho rājā māgadho seniyo bimbisāro bhagavantam etadavoca – “santi, bhante, rājāno assaddhā appasannā. Te appamattakenapi bhikkhū viheṭheyum. Sādhu, bhante, ayyā rājabhaṭam na pabbājeyyu”nti. Atha kho bhagavā rājānam māgadham seniyam bimbisāram dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahañsesi. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito

sampahaṁsito uṭṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmim̄ nidāne etasmim̄ pakaraṇe dhammiṇ katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, rājabhaṭo pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Rājabhaṭavatthu niṭhitam̄.

28. Aṅgulimālacobravatthu

91. Tena kho pana samayena coro aṅgulimālo bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussā passitvā ubbijjantipi, uttasantipi, palāyantipi, aññenapi gacchanti, aññenapi mukham̄ karonti, dvārampi thakenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samaṇā sakyaputtiyā dhajabandham̄ coram pabbājessanti”ti. Assosum̄ kho bhikkhū tesam̄ manussānam̄ ujjhāyantānam̄ khiyyantānam̄ vipācentānam̄. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham̄ ārocesum...pe... na, bhikkhave, dhajabandho coro pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Aṅgulimālacobravatthu niṭhitam̄.

29. Kārabhedakacobravatthu

92. Tena kho pana samayena raññā māgadhenā seniyena bimbisārena anuññātam̄ hoti – “ye samaṇesu sakyaputtiyesu pabbajanti, na te labbhā kiñci kātum; svākkhāto dhammo, carantu brahmacariyam̄ sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Tena kho pana samayena aññataro puriso corikam̄ katvā kārāya baddho hoti. So kāram̄ bhinditvā palāyitvā bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussā passitvā evamāhaṁsu – “ayam so kārabhedako coro. Handa, nam̄ nemā”ti. Ekacce evamāhaṁsu – “māyyo, evam̄ avacutta. Anuññātam̄ raññā māgadhenā seniyena bimbisārena – “ye samaṇesu sakyaputtiyesu pabbajanti, na te labbhā kiñci kātum; svākkhāto dhammo, carantu brahmacariyam̄ sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “abhayūvarā ime samaṇā sakyaputtiyā, nayime labbhā kiñci kātum. Kathañhi nāma samaṇā sakyaputtiyā kārabhedakam̄ coram pabbājessanti”ti. Bhagavato etamattham̄ ārocesum. Na, bhikkhave, kārabhedako coro pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Kārabhedakacobravatthu niṭhitam̄.

30. Likhitakacobravatthu

93. Tena kho pana samayena aññataro puriso corikam̄ katvā palāyitvā bhikkhūsu pabbajito hoti. So ca rañño antepure likhito hoti – yattha passati, tattha hantabbo. Manussā passitvā evamāhaṁsu – “ayam so likhitako coro. Handa, nam̄ hanāmā”ti. Ekacce evamāhaṁsu – “māyyo, evam̄ avacutta. Anuññātam̄ raññā māgadhenā seniyena bimbisārena “ye samaṇesu sakyaputtiyesu pabbajanti, na te labbhā kiñci kātum, svākkhāto dhammo, carantu brahmacariyam̄ sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “abhayūvarā ime samaṇā sakyaputtiyā, nayime labbhā kiñci kātum. Kathañhi nāma samaṇā sakyaputtiyā likhitakam̄ coram pabbājessanti”ti. Bhagavato etamattham̄ ārocesum. Na, bhikkhave, likhitako coro pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Likhitakacobravatthu niṭhitam̄.

31. Kasāhatavatthu

94. Tena kho pana samayena aññataro puriso kasāhato katadaṇḍakammo bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samaṇā sakyaputtiyā kasāhatam̄ katadaṇḍakammam̄ pabbājessanti”ti. Bhagavato etamattham̄ ārocesum. Na, bhikkhave, kasāhato

katadañdakammo pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Kasāhatavatthu niṭṭhitam̄.

32. Lakkhaṇāhatavatthu

95. Tena kho pana samayena aññataro puriso lakkhaṇāhato katadañdakammo bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samañā sakyaputtiyā lakkhaṇāhatam̄ katadañdakammam̄ pabbājessantī”ti. Bhagavato etamattham̄ ārocesum. Na, bhikkhave, lakkhaṇāhato katadañdakammo pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Lakkhaṇāhatavatthu niṭṭhitam̄.

33. Ināyikavatthu

96. Tena kho pana samayena aññataro puriso ināyiko palāyitvā bhikkhūsu pabbajito hoti. Dhaniyā passitvā evamāhaṁsu – “ayaṁ so amhākam̄ ināyiko. Handa, nam̄ nemā”ti. Ekacce evamāhaṁsu – “māyyo, evam avacuttha. Anuññātam̄ raññā māgadhenā seniyena bimbisārena – “ye samañesu sakyaputtiyesu pabbajanti, na te labbhā kiñci kātum; svākkhāto dhammo, carantu brahmacariyam̄ sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “abhayūvarā ime samañā sakyaputtiyā. Nayime labbhā kiñci kātum. Kathañhi nāma samañā sakyaputtiyā ināyikam̄ pabbājessantī”ti. Bhagavato etamattham̄ ārocesum. Na, bhikkhave, ināyiko pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Ināyikavatthu niṭṭhitam̄.

34. Dāsavatthu

97. Tena kho pana samayena aññataro dāso palāyitvā bhikkhūsu pabbajito hoti. Ayyakā [ayyikā (ka.), ayirakā (sī.)] passitvā evamāhaṁsu – “ayaṁ so amhākam̄ dāso. Handa, nam̄ nemā”ti. Ekacce evamāhaṁsu – “māyyo, evam avacuttha, anuññātam̄ raññā māgadhenā seniyena bimbisārena “ye samañesu sakyaputtiyesu pabbajanti, na te labbhā kiñci kātum, svākkhāto dhammo, carantu brahmacariyam̄ sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “abhayūvarā ime samañā sakyaputtiyā, nayime labbhā kiñci kātum. Kathañhi nāma samañā sakyaputtiyā dāsam̄ pabbājessantī”ti. Bhagavato etamattham̄ ārocesum. Na, bhikkhave, dāso pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Dāsavatthu niṭṭhitam̄.

35. Kammārabhaṇḍuvatthu

98. Tena kho pana samayena aññataro kammārabhaṇḍu mātāpitūhi saddhiṁ bhaṇḍitvā ārāmam̄ gantvā bhikkhūsu pabbajito hoti. Atha kho tassa kammārabhaṇḍussa mātāpitaro tam̄ kammārabhaṇḍum̄ vicinātā ārāmam̄ gantvā bhikkhū pucchiṁsu – “api, bhante, evarūpam̄ dārakam̄ passeyyāthā”ti? Bhikkhū ajānamyeva āhaṁsu – “na jānāmā”ti, apassamyeva āhaṁsu – “na passāmā”ti. Atha kho tassa kammārabhaṇḍussa mātāpitaro tam̄ kammārabhaṇḍum̄ vicinātā bhikkhūsu pabbajitam̄ disvā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “alajjino ime samañā sakyaputtiyā, dussilā musāvādino. Jānamyeva āhaṁsu – ‘na jānāmā’ti, passamyeva āhaṁsu – ‘na passāmā’ti. Ayaṁ dārako bhikkhūsu pabbajito”ti. Assosum kho bhikkhū tassa kammārabhaṇḍussa mātāpitūnaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham̄ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, saṅgham̄ apaloketum̄ bhaṇḍukammāyāti.

Kammārabhaṇḍuvatthu niṭṭhitam.

36. Upālidārakavatthu

99. [idam vatthu pāci. 402 ādayo] Tena kho pana samayena rājagahe sattarasavaggiyā dārakā sahāyakā honti. Upālidārako tesam pāmokkho hoti. Atha kho upālissa mātāpitūnam etadahosi – “kena nu kho upāyena upāli amhākam accayena sukhañca jīveyya, na ca kilameyyā”ti? Atha kho upālissa mātāpitūnam etadahosi – “sace kho upāli lekham sikkheyya, evam kho upāli amhākam accayena sukhañca jīveyya, na ca kilameyyā”ti. Atha kho upālissa mātāpitūnam etadahosi – “sace kho upāli lekham sikkhissati, aṅguliyo dukkhā bhavissanti. Sace kho upāli gaṇanam sikkheyya, evam kho upāli amhākam accayena sukhañca jīveyya, na ca kilameyyā”ti. Atha kho upālissa mātāpitūnam etadahosi – “sace kho upāli gaṇanam sikkhissati, urassa dukkho bhavissati. Sace kho upāli rūpam sikkheyya, evam kho upāli amhākam accayena sukhañca jīveyya, na ca kilameyyā”ti. Atha kho upālissa mātāpitūnam etadahosi – “sace kho upāli rūpam sikkhissati, akkhīni dukkhā bhavissanti. Ime kho samañā sakyaputtiyā sukasīlā sukhasamācārā, subhojanāni bhuñjitvā nivātesu sayanesu sayanti. Sace kho upāli samañesu sakyaputtiyesu pabbajeyya, evam kho upāli amhākam accayena sukhañca jīveyya, na ca kilameyyā”ti.

Assosi kho upālidārako mātāpitūnam imam kathāsallāpam. Atha kho upālidārako yena te dārakā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te dārake etadavoca – “etha mayam, ayyā, samañesu sakyaputtiyesu pabbajissāmā”ti. “Sace kho tvam, ayya, pabbajissasi, evam mayampi pabbajissāmā”ti. Atha kho te dārakā ekamekassa mātāpitaro upasaṅkamitvā etadavocum – “anujānātha maṃ agārasmā anāgāriyam pabbajjāyā”ti. Atha kho tesam dārakānaṁ mātāpitaro – “sabbepime dārakā samānacchandā kalyāṇādhippāyā”ti – anujāniṁsu. Te bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjam yāciṁsu. Te bhikkhū pabbājesum upasampādesum. Te rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya rodanti – “yāgum detha, bhattam detha, khādanīyam dethā”ti. Bhikkhū evamāhaṁsu – “āgametha, āvuso, yāva ratti vibhāyati. Sace yāgu bhavissati pivissatha, sace bhattam bhavissati bhuñjissatha, sace khādanīyam bhavissati khādissatha; no ce bhavissati yāgu vā bhattam vā khādanīyam vā, piṇḍāya caritvā bhuñjissathā”ti. Evampi kho te bhikkhū bhikkhūhi vuccamānā rodantiyeva “yāgum detha, bhattam detha, khādanīyam dethā”ti; senāsanam uhadantipi ummihantipi.

Assosi kho bhagavā rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya dārakasaddanam. Sutvāna āyasmantam ānandaṁ āmantesi – “kim nu kho so, ānanda, dārakasaddo”ti? Atha kho āyasmā ānando bhagavato etamattham ārocesi...pe... “saccam kira, bhikkhave, bhikkhū jānaṇūnāvīsativassam puggalam upasampādentī”ti? “Saccam, bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... “kathañhi nāma te, bhikkhave, moghapurisā jānaṇūnāvīsativassam puggalam upasampādessanti. Ūnāvīsativasso, bhikkhave, puggalo akkhamo hoti sītassa unhassa jighacchāya pipāsāya ḍamṣamakasavātātapasariṣapasamphassānam duruttānam durāgatānam vacanapathānam uppānnānam sārīrikānam vedanānam dukkhānam tibbānam kharānam kaṭukānam asātānam amanāpānam pāṇeharānam anadhivāsakajātiko hoti. Vīsativassova kho, bhikkhave, puggalo khamo hoti sītassa unhassa jighacchāya pipāsāya ḍamṣamakasavātātapasariṣapasamphassānam duruttānam durāgatānam vacanapathānam uppānnānam sārīrikānam vedanānam dukkhānam tibbānam kharānam kaṭukānam asātānam amanāpānam pāṇeharānam adhvāsakajātiko hoti. Netam, bhikkhave, appasannānam vā pasādāya, pasannānam vā bhiyyobhāvāya...pe... vigarahitvā...pe... dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, jānaṇūnāvīsativasso puggalo upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, yathādhammo kāretabbo”ti.

Upālidārakavatthu niṭṭhitam.

37. Ahivātakarogavatthu

100. Tena kho pana samayena aññataram kulaṁ ahivātakarogena kālaikataṁ hoti. Tassa pitāputtakā sesā honti. Te bhikkhūsu pabbajitvā ekatova piṇḍaya caranti. Atha kho so dārako pituno bhikkhāya dinnāya upadhāvitvā etadavoca – “mayhampi, tāta, dehi; mayhampi, tāta, dehī”ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “abrahmacārino ime samañā sakyaputtiyā. Ayampi dārako bhikkhunīyā jāto”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, ūnapannarasavasso dārako pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena āyasmato ānandassa upaṭṭhākakulaṁ saddhami pasannam ahivātakarogena kālaikataṁ hoti, dve ca dārakā sesā honti. Te porāṇakena āciṇṇakappena bhikkhū passitvā upadhāvanti. Bhikkhū apasādenti. Te bhikkhūhi apasādiyamānā rodanti. Atha kho āyasmato ānandassa etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na ūnapannarasavasso dārako pabbājetabbo’ti. Ime ca dārakā ūnapannarasavassā. Kena nu kho upāyena ime dārakā na vinasseyyu”nti? Atha kho āyasmā ānando bhagavato etamattham ārocesi. Ussahanti pana te, ānanda, dārakā kāke uḍḍāpetunti? Ussahanti, bhagavāti. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe dharmmīm kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, ūnapannarasavassam dārakam kākuḍḍepakam pabbājetu”nti.

Ahivātakarogavatthu niṭṭhitam.

38. Kanṭakavatthu

101. Tena kho pana samayena āyasmato upanandassa sakyaputtassa dve sāmañerā honti – kanṭako ca mahako ca. Te aññamaññam dūsesum. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma sāmañerā evarūpaṁ anācāraṁ ācarissantī”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, ekena dve sāmañerā upaṭṭhāpetabbā. Yo upaṭṭhāpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Kanṭakavatthu niṭṭhitam.

39. Āhundarikavatthu

102. Tena kho pana samayena bhagavā tattheva rājagahe vassam vasi, tattha hemantam, tattha gimham. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “āhundarikā samañānam sakyaputtiyānam disā andhakārā, na imesam disā pakkhāyantī”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. Atha kho bhagavā āyasmantam ānandam āmantesi – “gacchānanda, avāpuraṇam [apāpuraṇam (ka.)] ādāya anupariveniyam bhikkhūnam ārocehi – “icchatāvuso bhagavā dakkhiṇāgirim cārikam pakkamitum. Yassāyasmato attho, so āgacchatū”ti. Evam, bhante, ti kho āyasmā ānando bhagavato paṭissunītvā avāpuraṇam ādāya anupariveniyam bhikkhūnam ārocesi – “icchatāvuso bhagavā dakkhiṇāgirim cārikam pakkamitum. Yassāyasmato attho, so āgacchatū”ti. Bhikkhū evamāhaṁsu – “bhagavatā, āvuso ānanda, paññattam dasavassāni nissāya vatthum, dasavassena nissayaṁ dātum. Tattha ca no gantabbaṁ bhavissati, nissayo ca gahetabbo bhavissati, ittaro ca vāso bhavissati, puna ca paccāgantabbaṁ bhavissati, puna ca nissayo gahetabbo bhavissati. Sace amhākam ācariyupajjhāyā gamissanti, mayampi gamissāma; no ce amhākam ācariyupajjhāyā gamissanti, mayampi na gamissāma. Lahucittakatā no, āvuso ānanda, paññāyissatī”ti. Atha kho bhagavā ogārena bhikkhusaṅghena dakkhiṇāgirim cārikam pakkāmi.

Āhundarikavatthu niṭṭhitam.

40. Nissayamuccanakakathā

103. Atha kho bhagavā dakkhiṇāgirismīm yathābhiraṇtam viharitvā punadeva rājagahaṁ

paccāgacchi. Atha kho bhagavā āyasmantaṁ ānandaṁ āmantesi – “kim nu kho, ānanda, tathāgato ogañena bhikkhusaṅghena dakkhiṇāgirī cārikam pakkanto”ti? Atha kho āyasmā ānando bhagavato etamattham ārocesi. Atha kho bhagavā etasmīm niñāne etasmīm pakaraṇe dhammīm kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, byattena bhikkhunā pañibalena pañcavassāni nissāya vatthum, abyattena yāvajīvam.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam. Na asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti na asekkhena samādhikkhandhena, na asekkhena paññākkhandhena na asekkhena vimuttikkhandhena na asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam. Asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti asekkhena samādhikkhandhena. Asekkhena paññākkhandhena... asekkhena vimuttikkhandhena... asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam.

“Aparehipi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam. Assaddho hoti, ahiriko hoti, anottappī hoti, kusīto hoti, muṭṭhassati hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam. Saddho hoti, hirimā hoti, ottappī hoti, āraddhavīriyo hoti, upaṭhitassati hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam.

“Aparehipi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam. Adhisile sīlavipanno hoti, ajjhācāre ācāravipanno hoti, atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, appassuto hoti, duppañño hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam. Na adhisile sīlavipanno hoti, na ajjhācāre ācāravipanno hoti, na atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, bahussuto hoti, paññavā hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam.

“Aparehipi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam. Āpattim na jānāti, anāpattim na jānāti, lahukam āpattim na jānāti, garukam āpattim na jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena na svāgatāni honti na suvibhattāni na suppavattīni na suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam. Āpattim jānāti, anāpattim jānāti, lahukam āpattim jānāti, garukam āpattim jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena svāgatāni honti suvibhattāni suppavattīni suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam.

“Aparehipi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam. Āpattim na jānāti, anāpattim na jānāti, lahukam āpattim na jānāti, garukam āpattim na jānāti, ūnapañcavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam.

“Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam. Āpattim jānāti, anāpattim jānāti, lahukam āpattim jānāti, garukam āpattim jānāti, pañcavasso vā hoti atireka pañcavasso

vā – imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam.

Nissayamuccanakathā niṭhitā.

Pañcakadasavāro niṭhito.

104. “Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam. Na asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena samādhikkhandhena, na asekkhena paññākkhandhena, na asekkhena vimuttikkhandhena, na asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, ūnapañcavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam.

“Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam. Asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, asekkhena samādhikkhandhena, asekkhena paññākkhandhena, asekkhena vimuttikkhandhena, asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, pañcavasso vā hoti atirekapañcavasso vā – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam.

“Aparehipi, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam. Assaddho hoti, ahiriko hoti, anottappī hoti, kusīto hoti, muṭṭhassati hoti, ūnapañcavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam.

“Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam. Saddho hoti, hirimā hoti, ottappī hoti, āraddhavīriyo hoti, upaṭṭhitassati hoti, pañcavasso vā hoti atirekapañcavasso vā – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam.

“Aparehipi, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam. Adhisīle sīlavipanno hoti, ajjhācāre ācāravipanno hoti, atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, appassuto hoti, dappañño hoti, ūnapañcavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam.

“Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam. Na adhisīle sīlavipanno hoti, na ajjhācāre ācāravipanno hoti, na atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, bahussuto hoti, pañnavā hoti, pañcavasso vā hoti atirekapañcavasso vā – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam.

“Aparehipi, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam. Āpattim na jānāti, anāpattim na jānāti, lahukam āpattim na jānāti, garukam āpattim na jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena na svāgatāni honti na suvibhattāni na suppavattīni na suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso, ūnapañcavasso hoti – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbam.

“Chahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbam. Āpattim jānāti, anāpattim jānāti, lahukam āpattim jānāti, garukam āpattim jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena svāgatāni honti suvibhattāni suppavattīni suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso, pañcavasso vā hoti atirekapañcavasso vā – imehi kho, bhikkhave, chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabba”nti.

Abhayūvarabhāṇavāro niṭhito atṭhamo.

Atṭhamabhbāṇavāro.

41. Rāhulavatthu

105. Atha kho bhagavā rājagahe yathābhīrantam viharitvā yena kapilavatthu tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena kapilavatthu tadavasari. Tatra sudam bhagavā sakkesu viharati kapilavatthusmim nigrodhārāme. Atha kho bhagavā pubbañhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya yena suddhodanassa sakkassa nivesanam tenupasañkami, upasañkamitvā paññatte āsane nisidi. Atha kho rāhulamātā devī rāhulam kumāram etadavoca – “eso te, rāhula, pitā. Gacchassu [gacchassa (syā.)], dāyajjam yācāhi”ti. Atha kho rāhulo kumāro yena bhagavā tenupasañkami, upasañkamitvā bhagavato purato, aṭṭhāsi – “sukhā te, samaṇa, chāyā”ti. Atha kho bhagavā utthāyāsanā pakkāmi. Atha kho rāhulo kumāro bhagavantam piṭhitō piṭhitō anubandhi – “dāyajjam me, samaṇa, dehi; dāyajjam me, samaṇa, dehī”ti. Atha kho bhagavā āyasmantam sāriputtam āmantesi – “tena hi tvam, sāriputta, rāhulam kumāram pabbājehi”ti. “Kathāham, bhante, rāhulam kumāram pabbājemī”ti? Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, tīhi saraṇagamanehi sāmaṇerapabbajjam. Evañca pana, bhikkhave, pabbājetabbo – paṭhamam kesamassum ohārāpetvā kāsāyāni vatthāni acchādāpetvā ekamsam uttarāsaṅgam kārāpetvā bhikkhūnam pāde vandāpetvā ukkuṭikam nisidāpetvā añjaliṁ paggañhāpetvā evam vadehīti vattabbo – buddham saraṇam gacchāmi, dhammam saraṇam gacchāmi, saṅgham saraṇam gacchāmi; dutiyampi buddham saraṇam gacchāmi, dutiyampi dhammam saraṇam gacchāmi, dutiyampi saṅgham saraṇam gacchāmi; tatiyampi buddham saraṇam gacchāmi, tatiyampi dhammam saraṇam gacchāmi, tatiyampi saṅgham saraṇam gacchāmīti. Anujānāmi, bhikkhave, imehi tīhi saraṇagamanehi sāmaṇerapabbajja”nti. Atha kho āyasmā sāriputto rāhulam kumāram pabbājesi.

Atha kho suddhodano sakko yena bhagavā tenupasañkami, upasañkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisidi. Ekamantam nisinno kho suddhodano sakko bhagavantam etadavoca – “ekāham, bhante, bhagavantam varam yācāmī”ti. “Atikkantavarā kho, gotama, tathāgatā”ti. “Yañca, bhante, kappati, yañca anavajja”nti. “Vadehi, gotamā”ti. “Bhagavati me, bhante, pabbajite anappakam dukkham ahosi, tathā nande, adhimattam rāhule. Puttapemam, bhante, chavim chindati, chavim chetvā cammam chindati, cammam chetvā māmsam chindati, māmsam chetvā nhārum chindati, nhārum chetvā aṭṭhim chindati, aṭṭhim chetvā aṭṭhimiñjam āhacca tiṭṭhati. Sādhu, bhante, ayyā ananuññātam mātāpitūhi puttam na pabbājeyyu”nti. Atha kho bhagavā suddhodanam sakkaṁ dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampaham̄sesi. Atha kho suddhodano sakko bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampaham̄sito utthāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, ananuññāto mātāpitūhiutto pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Atha kho bhagavā kapilavatthusmim yathābhīrantam viharitvā yena sāvatthi tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena sāvatthi tadavasari. Tatra sudam bhagavā sāvatthiyam viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmato sāriputtassa upaṭṭhākakulam āyasmato sāriputtassa santike dārakam pāhesi – “imam dārakam therō pabbājetū”ti. Atha kho āyasmato sāriputtassa etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na ekena dve sāmaṇerā upaṭṭhāpetabbā”ti. Ayañca me rāhulo sāmaṇero. Katham nu kho mayā paṭipajjitabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesi. Anujānāmi, bhikkhave, byattena bhikkhunā paṭibalena ekena dve sāmaṇere upaṭṭhāpetum, yāvatake vā pana ussahati ovaditum anusāsitum tāvatake upaṭṭhāpetunti.

Rāhulavatthu niṭṭhitam.

42. Sikkhāpadakathā

106. Atha kho sāmaṇerānam etadahosi – “kati nu kho amhākam sikkhāpadāni, kattha ca amhehi sikkhitabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum...pe... anujānāmi, bhikkhave, sāmaṇerānam dasa

sikkhāpadāni, tesu ca sāmañerehi sikkhitum – pāṇatipātā veramaṇī [veramaṇī, veramaṇīm (ka.)], adinnādānā veramaṇī, abrahmacariyā veramaṇī, musāvādā veramaṇī, surāmerayamajjapamādatṭhānā veramaṇī, vikālabhojanā veramaṇī, naccagītavāditavisūkadassanā veramaṇī, mālāgandhavilepanadhāraṇamañḍanavibhūsanaṭṭhānā veramaṇī, uccāsayanamahāsayanā veramaṇī, jātarūparajatapaṭiggahaṇā veramaṇī. Anujānāmi, bhikkhave, sāmañerānam imāni dasa sikkhāpadāni, imesu ca sāmañerehi sikkhitunti.

Sikkhāpadakathā niṭṭhitā.

43. Daṇḍakammavatthu

107. Tena kho pana samayena sāmañerā bhikkhūsu agāravā appatissā asabhāgavuttikā viharanti. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma sāmañerā bhikkhūsu agāravā appatissā asabhāgavuttikā viharissantī”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum...pe... anujānāmi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatassa sāmañerassa daṇḍakammaṁ kātum. Bhikkhūnam alābhāya parisakkati, bhikkhūnam anatthāya parisakkati, bhikkhūnam avāsāya parisakkati, bhikkhū akkosati paribhāsati, bhikkhū bhikkhūhi bhedeti – anujānāmi, bhikkhave, imehi pañcahaṅgehi samannāgatassa sāmañerassa daṇḍakammaṁ kātunti.

Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “kim nu kho daṇḍakammaṁ kātabba”nti? Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, āvaraṇam kātunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū sāmañerānam sabbam saṅghārāmaṁ āvaraṇam karonti. Sāmañerā ārāmaṁ pavisitum alabhamānā pakkamantipi, vibbhamantipi, titthiyesupi saṅkamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Na, bhikkhave, sabbo saṅghārāmo āvaraṇam kātabbo. Yo kareyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, yattha vā vasati, yattha vā paṭikkamati, tattha āvaraṇam kātunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū sāmañerānam mukhadvārikam āhāram āvaraṇam karonti. Manussā yāgupānampi saṅghabhattampi karontā sāmañere evam vadenti – “etha, bhante, yāgum pivatha; etha, bhante, bhattam bhuñjathā”ti. Sāmañerā evam vadenti – “nāvuso, labbhā. Bhikkhūhi āvaraṇam kata”nti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma bhadantā sāmañerānam mukhadvārikam āhāram āvaraṇam karissantī”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Na, bhikkhave, mukhadvāriko āhāro āvaraṇam kātabbo. Yo kareyya, āpatti dukkaṭassāti.

Daṇḍakammavatthu niṭṭhitam.

44. Anāpucchāvaraṇavatthu

108. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū upajjhāye anāpucchā sāmañerānam āvaraṇam karonti. Upajjhāyā gavesanti – katham [kaham (ka.)] nu kho amhākam sāmañerā na dissantīti. Bhikkhū evamāhamṣu – “chabbaggiyehi, āvuso, bhikkhūhi āvaraṇam kata”nti. Upajjhāyā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma chabbaggiyā bhikkhū amhe anāpucchā amhākam sāmañerānam āvaraṇam karissantī”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Na, bhikkhave, upajjhāye anāpucchā āvaraṇam kātabbam. Yo kareyya, āpatti dukkaṭassāti.

Anāpucchāvaraṇavatthu niṭṭhitam.

45. Apalālanavatthu

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū therānam bhikkhūnam sāmañere apalālenti. Therā

sāmam dantakaṭṭhampi mukhodakampi gaṇhantā kilamanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, aññassa parisā apalāleṭabbā. Yo apalāleyya, āpatti dukkaṭassā ti.

Apalālanavatthu niṭhitam.

46. Kanṭakasāmaṇeravatthu

Tena kho pana samayena āyasmato upanandassa sakyaputtassa kanṭako nāma sāmaṇero kanṭakim nāma bhikkhuniṁ dūsesi. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma sāmaṇero evarūpam anācāram ācarissati”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dasahaṅgehi samannāgataṁ sāmaṇeram nāsetum. Pāṇātipāṭī hoti, adinnādāyī hoti, abrahmacārī hoti, musāvādī hoti, majjapāyī hoti, buddhassa avaṇṇam bhāsatī, dhammassa avaṇṇam bhāsatī, saṅghassa avaṇṇam bhāsatī, micchādiṭṭhiko hoti, bhikkhunidūsako hoti – anujānāmi, bhikkhave, imehi dasahaṅgehi samannāgataṁ sāmaṇeram nāsetunti.

47. Paṇḍakavatthu

109. Tena kho pana samayena aññataro paṇḍako bhikkhūsu pabbajito hoti. So dahare dahare bhikkhū upasaṅkamitvā evam vadeti – “etha, maṇī āyasmanto dūsethā”ti. Bhikkhū apasādenti – “nassa, paṇḍaka, vinassa, paṇḍaka, ko tayā attho”ti. So bhikkhūhi apasādito mahante mahante moligalle sāmaṇere upasaṅkamitvā evam vadeti – “etha, maṇī āvuso dūsethā”ti. Sāmaṇerā apasādenti – “nassa, paṇḍaka, vinassa, paṇḍaka, ko tayā attho”ti. So sāmaṇerehi apasādito hatthibhaṇḍe assabhaṇḍe upasaṅkamitvā evam vadeti – “etha, maṇī, āvuso, dūsethā”ti. Hatthibhaṇḍā assabhaṇḍā dūsesum. Te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “paṇḍakā ime samaṇā sakyaputtiyā. Yeki imesam na paṇḍakā, tepi ime paṇḍake dūsentī. Evam ime sabbeva abrahmacārino”ti. Assosum kho bhikkhū tesam hatthibhaṇḍānam assabhaṇḍānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. Paṇḍako, bhikkhave, anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti.

48. Theyyasamvāsakavatthu

110. Tena kho pana samayena aññataro purāṇakulaputto khīṇakolañño sukhumālo hoti. Atha kho tassa purāṇakulaputtassa khīṇakolaññassa etadahosi – “aham kho sukhumālo, na paṭibalo anadhigataṁ vā bhogam adhigantum, adhigataṁ vā bhogam phāṭīm kātum. Kena nu kho aham upāyena sukhañca jīveyyam, na ca kilameyya”nti? Atha kho tassa purāṇakulaputtassa khīṇakolaññassa etadahosi – “ime kho samaṇā sakyaputtiyā sukhasilā sukhasamācārā, subhojanāni bhuñjītvā nivātesu sayanesu sayanti. Yaṁṇūnāham sāmam pattacīvaraṁ paṭiyādetvā kesamassum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā ārāmaṁ gantvā bhikkhūhi saddhiṁ samvaseyya”nti. Atha kho so purāṇakulaputto khīṇakolañño sāmam pattacīvaraṁ paṭiyādetvā kesamassum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā ārāmaṁ gantvā bhikkhū abhivādeti. Bhikkhū evamāhaṁsu – “kativassosi tvam, āvuso”ti? Kim etam, āvuso, kativasso nāmāti? Ko pana te, āvuso, upajjhāyoti? Kim etam, āvuso, upajjhāyō nāmāti? Bhikkhū āyasmantaṁ upālim etadavocum – “in̄ghāvuso upāli, imaṇī pabbajitaṁ anuyuñjāhi”ti. Atha kho so purāṇakulaputto khīṇakolañño āyasmata upālinā anuyuñjiyamāno etamattham ārocesi. Āyasmā upāli bhikkhūnam etamattham ārocesi. Bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. Theyyasamvāsako, bhikkhave, anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. Titthiyapakkantako, bhikkhave, anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti.

49. Tiracchānagatavatthu

111. Tena kho pana samayena aññataro nāgo nāgayoniyā atṭīyati harāyati jigucchatī. Atha kho tassa nāgassa etadahosi – “kena nu kho aham upāyena nāgayoniyā ca parimucceyyam khippañca

manussattam paṭilabheyya”nti. Atha kho tassa nāgassa etadahosi – “ime kho samañā sakyaputtiyā dhammacārino samacārino brahmacārino saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā. Sace kho aham samañesu sakyaputtiyesu pabbajeyyam, evāham nāgayoniyā ca parimucceyyam, khippañca manussattam paṭilabheyya”nti. Atha kho so nāgo māṇavakavaṇñena bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjam yāci. Tam bhikkhū pabbājesum, upasampādesum. Tena kho pana samayena so nāgo aññatarena bhikkhunā saddhiṁ paccantime vihāre paṭivasati. Atha kho so bhikkhu rattiya paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya ajjhokāse caṅkamati. Atha kho so nāgo tassa bhikkhuno nikkhante vissaṭṭho niddam okkami. Sabbo vihāro ahinā puṇo, vātapānehi bhogā nikkhantā honti. Atha kho so bhikkhu vihāram pavisissāmīti kavāṭam paññamento addasa sabbam vihāram ahinā puṇnam, vātapānehi bhoge nikkhante, disvāna bhīto vissaramakāsi. Bhikkhū upadhāvitvā tam bhikkhum etadavocum – “kissa tvam, āvuso, vissaramakāsi”ti? “Ayam, āvuso, sabbo vihāro ahinā puṇo, vātapānehi bhogā nikkhantā”ti. Atha kho so nāgo tena saddena paṭibujjhītvā sake āsane nisīdi. Bhikkhū evamāhaṁsu – “kosi tvam, āvuso”ti? “Aham, bhante, nāgo”ti. “Kissa pana tvam, āvuso, evarūpam akāśi”ti? Atha kho so nāgo bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesi. Bhikkhū bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe bhikkhusaṅgham sannipātāpetvā tam nāgam etadavoca – “tumhe khottha nāgā aviruḍhidhammā imasmīm dhammadvinaye. Gaccha tvam, nāga, tattheva cātuddase pannarase atthamiyā ca pakkhassa uposatham upavasa, evam tvam nāgayoniyā ca parimuccissasi, khippañca manussattam paṭilabhissasi”ti. Atha kho so nāgo aviruḍhidhammo kirāham imasmīm dhammadvinayeti dukkhī dummano assūni pavattayamāno vissaram katvā pakkāmi. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – “dveme, bhikkhave, paccayā nāgassa sabhāvapātukammāya. Yadā ca sajātiyā methunam dhammam paṭisevati, yadā ca vissaṭṭho niddam okkamati – ime kho, bhikkhave, dve paccayā nāgassa sabhāvapātukammāya. Tiracchānagato, bhikkhave, anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabbo”ti.

50. Mātughātakavatthu

112. Tena kho pana samayena aññataro māṇavako mātaram jīvitā voropesi. So tena pāpakena kammena atṭiyati harāyati jigucchati. Atha kho tassa māṇavakassa etadahosi – “kena nu kho aham upāyena imassa pāpakassa kammassa nikkhantiṁ kareyya”nti? Atha kho tassa māṇavakassa etadahosi – “ime kho samañā sakyaputtiyā dhammacārino samacārino brahmacārino saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā. Sace kho aham samañesu sakyaputtiyesu pabbajeyyam, evāham imassa pāpakassa kammassa nikkhantiṁ kareyya”nti. Atha kho so māṇavako bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjam yāci. Bhikkhū āyasmantam upālim etadavocum – “pubbepi kho, āvuso upāli, nāgo māṇavakavaṇñena bhikkhūsu pabbajito. Inghāvuso upāli, imam māṇavakam anuyuñjāhi”ti. Atha kho so māṇavako āyasmatā upālinā anuyuñjīyamāno etamatthaṁ ārocesi. Āyasmā upāli bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesi. Bhikkhū bhagavato etamatthaṁ ārocesum...pe... mātughātako, bhikkhave, anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti.

51. Pitughātakavatthu

113. Tena kho pana samayena aññataro māṇavako pitaram jīvitā voropesi. So tena pāpakena kammena atṭiyati harāyati jigucchati. Atha kho tassa māṇavakassa etadahosi “kena nu kho aham upāyena imassa pāpakassa kammassa nikkhantiṁ kareyya”nti. Atha kho tassa māṇavakassa etadahosi “ime kho samañā sakyaputtiyā dhammacārino samacārino brahmacārino saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā, sace kho aham samañesu sakyaputtiyesu pabbajeyyam, evāham imassa pāpakassa kammassa nikkhantiṁ kareyya”nti. Atha kho so māṇavako bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjam yāci. Bhikkhū āyasmantam upālim etadavocum – “pubbepi kho, āvuso upāli, nāgo māṇavakavaṇñena bhikkhūsu pabbajito, inghāvuso, upāli, imam māṇavakam anuyuñjāhi”ti. Atha kho so māṇavako āyasmatā upālinā anuyuñjīyamāno etamatthaṁ ārocesi. Āyasmā upāli bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesi. Bhikkhū bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Pitughātako, bhikkhave, anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti.

52. Arahantaghātakavatthu

114. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū sāketā sāvatthim addhānamaggappaṭipannā honti. Antarāmagge corā nikkhamitvā ekacce bhikkhū acchindim̄su, ekacce bhikkhū hanim̄su. Sāvatthiyā rājabhaṭā nikkhamitvā ekacce core aggahesum, ekacce corā palāyim̄su. Ye te palāyim̄su te bhikkhūsu pabbajim̄su, ye te gahitā te vadhäya oniyanti. Addasam̄su kho te palāyitvā pabbajitā te core vadhäya oniyamāne, disvāna evamāhaṁsu – “sādhu kho mayam palāyimhā, sacā ca [sace ca, sacajja (atthakathāyam pāthantarā)] mayam gayheyyāma [gaṇheyāma (ka.)], mayampi evameva hañneyyāmā”ti. Bhikkhū evamāhaṁsu – “kim pana tumhe, āvuso, akathā”ti? Atha kho te pabbajitā bhikkhūnaṁ etamattham̄ ārocesum. Bhikkhū bhagavato etamattham̄ ārocesum. Arahanto ete, bhikkhave, bhikkhū. Arahantaghātako, bhikkhave, anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti.

53. Bhikkhunidūsakavatthu

115. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhuniyo sāketā sāvatthim addhānamaggappaṭipannā honti. Antarāmagge corā nikkhamitvā ekaccā bhikkhuniyo acchindim̄su, ekaccā bhikkhuniyo dūsesum. Sāvatthiyā rājabhaṭā nikkhamitvā ekacce core aggahesum, ekacce corā palāyim̄su. Ye te palāyim̄su, te bhikkhūsu pabbajim̄su. Ye te gahitā, te vadhäya oniyanti. Addasam̄su kho te palāyitvā pabbajitā te core vadhäya oniyamāne, disvāna evamāhaṁsu “sādhu kho mayam palāyimhā, sacā ca mayam gayheyyāma, mayampi evameva hañneyyāmā”ti. Bhikkhū evamāhaṁsu “kim pana tumhe, āvuso, akathā”ti. Atha kho te pabbajitā bhikkhūnaṁ etamattham̄ ārocesum. Bhikkhū bhagavato etamattham̄ ārocesum. Bhikkhunidūsako, bhikkhave, anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. Saṅghabhedako, bhikkhave, anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. Lohituppādako, bhikkhave, anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti.

54. Ubhatobyāñjanakavatthu

116. Tena kho pana samayena aññataro ubhatobyāñjanako bhikkhūsu pabbajito hoti. So karotipi kārāpetipi. Bhagavato etamattham̄ ārocesum. Ubhatobyāñjanako, bhikkhave, anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti.

55. Anupajjhāyakādivatthūni

117. Tena kho pana samayena bhikkhū anupajjhāyakam̄ upasampādenti. Bhagavato etamattham̄ ārocesum. Na, bhikkhave, anupajjhāyako upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū saṅghena upajjhāyena upasampādenti. Bhagavato etamattham̄ ārocesum. Na, bhikkhave, saṅghena upajjhāyena upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū gaṇena upajjhāyena upasampādenti. Bhagavato etamattham̄ ārocesum. Na, bhikkhave, gaṇena upajjhāyena upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū pañḍakupajjhāyena upasampādenti...pe... theyyasamvāsakupajjhāyena upasampādenti...pe... titthiyapakkantakupajjhāyena upasampādenti ... pe... tiracchānagatupajjhāyena upasampādenti...pe... mātughātakupajjhāyena upasampādenti...pe... pitughātakupajjhāyena upasampādenti...pe... arahantaghātakupajjhāyena upasampādenti...pe... bhikkhunidūsakupajjhāyena upasampādenti...pe... saṅghabhedakupajjhāyena upasampādenti...pe... lohituppādakupajjhāyena upasampādenti...pe... ubhatobyāñjanakupajjhāyena upasampādenti bhagavato

etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, pañḍakupajjhāyena upasampādetabbo...pe... na, bhikkhave, theyyasamvāsakupajjhāyena upasampādetabbo...pe... na, bhikkhave, titthiyapakkantakupajjhāyena upasampādetabbo...pe... na, bhikkhave, tiracchānagatupajjhāyena upasampādetabbo...pe... na, bhikkhave, mātughātakupajjhāyena upasampādetabbo ...pe... na, bhikkhave, pitughātakupajjhāyena upasampādetabbo...pe... na, bhikkhave, arahantaghātakupajjhāyena upasampādetabbo...pe... na, bhikkhave, bhikkhunidūsakupajjhāyena upasampādetabbo ...pe... na, bhikkhave, saṅghabhedakupajjhāyena upasampādetabbo...pe... na, bhikkhave, lohituppādakupajjhāyena upasampādetabbo...pe... na, bhikkhave, ubhatobyāñjanakupajjhāyena upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti.

56. Apattakādivatthu

118. Tena kho pana samayena bhikkhū apattakam upasampādenti. Hatthesu piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – seyyathāpi titthiyāti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, apattako upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū acīvarakam upasampādenti. Naggā piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – seyyathāpi titthiyāti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, acīvarako upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū apattacīvarakam upasampādenti. Naggā hatthesu piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – seyyathāpi titthiyāti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, apattacīvarako upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū yācitakena pattena upasampādenti. Upasampanne pattam paṭiharanti. Hatthesu piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – seyyathāpi titthiyāti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, yācitakena pattena upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū yācitakena cīvarena upasampādenti. Upasampanne cīvaraṁ paṭiharanti. Naggā piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – seyyathāpi titthiyāti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, yācitakena cīvarena upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū yācitakena pattacīvarena upasampādenti. Upasampanne pattacīvaraṁ paṭiharanti. Naggā hatthesu piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – seyyathāpi titthiyāti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, yācitakena pattacīvarena upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Naupasampādetabbekavīsativāro niṭṭhito.

57. Napabbājetabbadvattimśavāro

119. Tena kho pana samayena bhikkhū hatthacchinnaṁ pabbājenti...pe... pādacchinnaṁ pabbājenti...pe... hatthapādacchinnaṁ pabbājenti...pe... kaṇṭacchinnaṁ pabbājenti...pe... nāsacchinnaṁ pabbājenti...pe... kaṇṭanāsacchinnaṁ pabbājenti...pe... aṅgulicchinnaṁ pabbājenti...pe... alacchinnaṁ pabbājenti...pe... kaṇḍaracchinnaṁ pabbājenti...pe... phaṇahatthakam pabbājenti...pe... khujjam pabbājenti...pe... vāmanam pabbājenti...pe... galagaṇḍim pabbājenti...pe... lakkhanāhataṁ pabbājenti...pe... kasāhataṁ pabbājenti...pe... likhitakam pabbājenti...pe... sīpadim pabbājenti...pe... pāparogim pabbājenti...pe... parisadūsakam pabbājenti...pe... kāṇam pabbājenti...pe... kuṇim pabbājenti...pe... khañjam pabbājenti...pe... pakkhahatam pabbājenti...pe...

chinniriyāpatham pabbājenti...pe... jarādubbalam pabbājenti...pe... andham pabbājenti...pe... mūgam pabbājenti...pe... badhiram pabbājenti...pe... andhamūgam pabbājenti...pe... andhabadhiram pabbājenti...pe... mūgabadhiraṁ pabbājenti...pe... andhamūgabadhiraṁ pabbājenti. Bhagavato etamattham ārocesum...pe... na, bhikkhave, hatthacchinno pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, pādacchinno pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, hatthapādacchinno pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, kaṇṇacchinno pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, nāsacchinno pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, kaṇṇanāsacchinno pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, aṅgulicchinno pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, aḷacchinno pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, kaṇḍaracchinno pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, phaṇahatthako pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, khujjo pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, vāmano pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, galagaṇḍī pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, lakkhaṇāhato pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, kasāhato pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, likhitako pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, sīpadī pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, pāparogī pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, parisadūsako pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, kāṇo pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, kuṇī pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, khañjo pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, pakkhahato pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, chinniriyāpatho pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, jarādubbalo pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, andho pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, mūgo pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, badhiro pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, andhamūgo pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, andhabadhiro pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, mūgabadhicro pabbājetabbo...pe... na, bhikkhave, andhamūgabadhicro pabbājetabbo. Yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Napabbājetabbadvattimsavāro niṭṭhito.

Dāyajjabhāṇavāro niṭṭhito navamo.

58. Alajjīnissayavatthūni

120. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū alajjīnam nissayam denti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, alajjīnam nissayo dātabbo. Yo dadeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū alajjīnam nissāya vasanti. Tepi nacirasseva alajjino honti pāpakābhikkhū. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, alajjīnam nissāya vatthabbam. Yo vaseyya, āpatti dukkaṭassāti.

Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na alajjīnam nissayo dātabbo, na alajjīnam nissāya vatthabba’nti. Katham nu kho mayam jāneyyāma lajjim vā alajjim vā’ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, catūhapañcāham āgametum yāva bhikkhusabhāgataṁ jānāmīti.

59. Gamikādinissayavatthūni

121. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu kosalesu janapade addhānamaggappaṭipanno hoti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na anissitena vatthabba’nti. Ahañcamhi nissayakaraṇīyo addhānamaggappaṭipanno, katham nu kho mayā paṭipajjitabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, addhānamaggappaṭipannena bhikkhunā nissayam alabhamānenā anissitena vatthunti.

Tena kho pana samayena dve bhikkhū kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti. Te aññatarām āvāsam upagacchiṁsu. Tattha eko bhikkhu gilāno hoti. Atha kho tassa gilānassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na anissitena vatthabba’nti. Ahañcamhi nissayakaraṇīyo gilāno, katham nu kho mayā paṭipajjitabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave,

gilānena bhikkhunā nissayam alabhamānena anissitena vatthunti.

Atha kho tassa gilānupaṭṭhākassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na anissitena vatthabba’nti. Ahañcamhi nissayakaraṇīyo, ayañca bhikkhu gilāno, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, gilānupaṭṭhākena bhikkhunā nissayam alabhamānena yāciyamānena anissitena vatthunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu araññe viharati. Tassa ca tasmiṁ senāsane phāsu hoti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na anissitena vatthabba’nti. Ahañcamhi nissayakaraṇīyo araññe viharāmi, mayhañca imasmiṁ senāsane phāsu hoti, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, āraññikena bhikkhunā phāsuvihāram sallakkhentena nissayam alabhamānena anissitena vatthum – yadā patirūpo nissayadāyako āgacchissati, tadā tassa nissāya vasissāmīti.

60. Gottena anussāvanānujānanā

122. Tena kho pana samayena āyasmato mahākassapassa upasampadāpekkho hoti. Atha kho āyasmā mahākassapo āyasmato ānandassa santike dūtam pāhesi – āgacchatu ānando imam anussāvessatūti [anussāvessatī (syā.)]. Āyasmā ānando evamāha – “nāham ussahāmi therassa nāmam gahetum, garu me therō”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, gottenapi anussāvetunti.

61. Dveupasampadāpekkhādivatthu

123. Tena kho pana samayena āyasmato mahākassapassa dve upasampadāpekkhā honti. Te vivadanti – aham paṭhamam upasampajjissāmi, aham paṭhamam upasampajjissāmīti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dve ekānussāvane kātunti.

Tena kho pana samayena sambahulānam therānam upasampadāpekkhā honti. Te vivadanti – aham paṭhamam upasampajjissāmi, aham paṭhamam upasampajjissāmīti. Therā evamāhamṣu – “handā, mayam, āvuso, sabbeva ekānussāvane karomā”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dve tayo ekānussāvane kātum, tañca kho ekena upajjhāyena, na tveva nānupajjhāyenāti.

62. Gabbhavīsūpasampadānujānanā

124. Tena kho pana samayena āyasmā kumārakassapo gabbhavīso upasampanno ahosi. Atha kho āyasmato kumārakassapassa etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na ūnavīsativasso puggalo upasampādetabbo’ti. Ahañcamhi gabbhavīso upasampanno. Upasampanno nu khomhi, nanu kho upasampanno”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Yam, bhikkhave, mātukucchismiṁ paṭhamam cittam uppannam, paṭhamam viññānam pātubhūtam, tadupādāya sāvassa jāti. Anujānāmi, bhikkhave, gabbhavīsam upasampādetunti.

63. Upasampadāvidhi

125. Tena kho pana samayena upasampannā dissanti kuṭṭhikāpi gaṇḍikāpi kilāsikāpi sosikāpi apamārikāpi. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, upasampādentena terasa [tassa (ka.)] antarāyike dhamme pucchitum. Evañca pana, bhikkhave, pucchitabbo – “santi te evarūpā ābādhā – kuṭṭham, gaṇḍo, kilāso, soso, apamāro? Manussosi? Purisosi? Bhujissosi? Aṇañosi? Nasi rājabhaṭo? Anuññātosi mātāpitūhi? Paripuṇṇavīsativassosi? Paripuṇṇam te pattacīvaram? Kimnāmosi? Konāmo te upajjhāyo”ti?

Tena kho pana samayena bhikkhū ananusiṭhe upasampadāpekkhe antarāyike dhamme pucchanti. Upasampadāpekkhā vitthāyanti, maṅkū honti, na sakkonti vissajjetum. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, paṭhamam anusāsitvā pacchā antarāyike dhamme pucchitunti.

Tattheva saṅghamajhe anusāsanti. Upasampadāpekkhā tatheva vitthāyanti, maṅkū honti, na sakkonti vissajjetum. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, ekamantaṁ anusāsitvā saṅghamajhe antarāyike dhamme pucchitum. Evañca pana, bhikkhave, anusāsitabbo –

126. Paṭhamam upajjhām gāhāpetabbo. Upajjhām gāhāpetvā pattacīvaram ācikkhitabbam – ayam te patto, ayam saṅghāti, ayam uttarāsaṅgo, ayam antaravāsako. Gaccha, amumhi okāse tiṭṭhāhīti.

Bālā abyattā anusāsanti. Duranusiṭhā upasampadāpekkhā vitthāyanti, maṅkū honti, na sakkonti vissajjetum. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, bālena abyattena anusāsitabbo. Yo anusāseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, byattena bhikkhunā paṭibalena anusāsitunti.

Asammataṁ anusāsanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Na, bhikkhave, asammatena anusāsitabbo. Yo anusāseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, sammatena anusāsitum. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbo [sammanitabbo (ka.)] – attanā vā [attanāva (syā.)] attanāmaṁ sammannitabbam, parena vā paro sammannitabbo.

Kathañca attanāva attanāmaṁ sammannitabbam? Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo – “suṇātu me, bhante, saṅgo. Itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho. Yadi saṅghassa pattakallam, ahaṁ itthannāmaṁ anusāseyya”nti. Evam attanāva attanāmaṁ sammannitabbam.

Kathañca pana parena paro sammannitabbo? Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo – “suṇātu me, bhante, saṅgo. Itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho. Yadi saṅghassa pattakallam, itthannāmo itthannāmaṁ anusāseyya”ti. Evam parena paro sammannitabbo.

Tena sammatena bhikkhunā upasampadāpekkho upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo – “suṇasi, itthannāma, ayam te saccakālo bhūtakālo. Yam jātam tam saṅghamajhe pucchante santam atthīti vattabbam, asantam natthī”ti vattabbam. Mā kho vitthāyi, mā kho maṅku ahosi. Evam tam pucchissanti – “santi te evarūpā ābādhā – kuṭṭham, gaṇḍo, kilāso, soso, apamāro? Manussosi? Purisosi? Bhujissosi? Aṇaṇosi? Nasi rājabhaṭo? Anuññātosi mātāpitūhi? Paripuṇṇavīsativassosi? Paripuṇṇam te pattacīvaram? Kīmñāmosi? Konāmo te upajjhāy”ti?

Ekato āgacchanti. Na, bhikkhave, ekato āgantabbam. Anusāsakena paṭhamataram āgantvā saṅgo nāpetabbo – “suṇātu me, bhante, saṅgo. Itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho. Anusīṭho so mayā. Yadi saṅghassa pattakallam, itthannāmo āgaccheyyā”ti. Āgacchāhīti vattabbo.

Ekaṁsaṁ uttarāsaṅgam kārāpetvā bhikkhūnam pāde vandāpetvā ukkuṭikam nisīdāpetvā añjalim paggañhāpetvā upasampadam yācāpetabbo – “saṅgham, bhante, upasampadam yācāmi. Ullumpatu maṁ, bhante, saṅgo anukampam upādāya. Dutiyampi, bhante, saṅgham upasampadam yācāmi. Ullumpatu maṁ, bhante, saṅgo anukampam upādāya. Tatiyampi, bhante, saṅgham upasampadam yācāmi. Ullumpatu maṁ, bhante, saṅgo anukampam upādāyā”ti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Ayam itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho. Yadi saṅghassa pattakallam, ahaṁ itthannāmaṁ antarāyike dhamme puccheyya”nti? Suṇasi, itthannāma, ayam te saccakālo bhūtakālo. Yam jātam tam pucchāmi. Santam atthīti vattabbam, asantam natthīti vattabbam. Santi te evarūpā ābādhā – kuṭṭham gaṇḍo kileso soso apamāro, manussosi, purisosi, bhujissosi, aṇaṇosi, nasi rājabhaṭo, anuññātosi mātāpitūhi, paripuṇṇavīsativassosi, paripuṇṇam te

pattacīvaraṁ, kiṁnāmosi, konāmo te upajjhāyoti? Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo
ñāpetabbo –

127. “Suṇātu me, bhante, saṅgo. Ayam itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, parisuddho antarāyikehi dhammehi, paripuṇṇassa pattacīvaraṁ. Itthannāmo saṅgham upasampadām yācati itthannāmena upajjhāyena. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo itthannāmaṁ upasampādeyya itthannāmena upajjhāyena. Esā ñatti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Ayam itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, parisuddho antarāyikehi dhammehi, paripuṇṇassa pattacīvaraṁ. Itthannāmo saṅgham upasampadām yācati itthannāmena upajjhāyena. Saṅgo itthannāmaṁ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena. Yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Dutiyampi etamattham vadāmi – suṇātu me, bhante, saṅgo. Ayam itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, parisuddho antarāyikehi dhammehi, paripuṇṇassa pattacīvaraṁ. Itthannāmo saṅgham upasampadām yācati itthannāmena upajjhāyena. Saṅgo itthannāmaṁ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena. Yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Tatiyampi etamattham vadāmi – suṇātu me, bhante, saṅgo. Ayam itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, parisuddho antarāyikehi dhammehi, paripuṇṇassa pattacīvaraṁ. Itthannāmo saṅgham upasampadām yācati itthannāmena upajjhāyena. Saṅgo itthannāmaṁ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena. Yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Upasampanno saṅghena itthannāmo itthannāmena upajjhāyena. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam dhārayāmī”ti.

Upasampadākammaṁ niṭṭhitam.

64. Cattāro nissayā

128. Tāvadeva chāyā metabbā, utuppamānam ācikkhitabbam, divasabhāgo ācikkhitabbo, saṅgīti ācikkhitabbā, cattāro nissayā ācikkhitabbā [ācikkhitabbā, cattāri akaraṇīyāni ācikkhitabbāni. (ka.)] –

“Piṇḍiyālopabhojanam nissāya pabbajjā. Tattha te yāvajīvam ussāho karaṇīyo. Atirekalābho – saṅghabhattam, uddesabhattam, nimantanam, salākabhattam, pakkhikam, uposathikam, pāṭipadikam.

“Pāmsukūlacīvaraṁ nissāya pabbajjā. Tattha te yāvajīvam ussāho karaṇīyo. Atirekalābho – khomam, kappāsikam, koseyyam, kambalam, sāṇam, bhaṅgam.

“Rukkhamūlasenāsanaṁ nissāya pabbajjā. Tattha te yāvajīvam ussāho karaṇīyo. Atirekalābho – vihāro, adḍhayogo, pāsādo, hammiyam, guhā.

“Pūtimuttabhesajjam nissāya pabbajjā. Tattha te yāvajīvam ussāho karaṇīyo. Atirekalābho – sappi, navanītam, telam, madhu, phāṇita”nti.

Cattāro nissayā niṭṭhitā.

65. Cattāri akaraṇīyāni

129. Tena kho pana samayena bhikkhū aññataram bhikkhuṁ upasampādetvā ekakam ohāya pakkamiṁsu. So pacchā ekakova āgacchanto antarāmagge purāṇadutiyikāya samāgañchi. Sā evamāha – “kimḍāni pabbajitosī”ti? “Āma, pabbajitomhī”ti. “Dullabho kho pabbajitānam methuno dhammo; ehi, methunaṁ dhammam paṭisevā”ti. So tassā methunaṁ dhammaṁ paṭisevitvā cirena agamāsi. Bhikkhū evamāhaṁsu – “kissa tvam, āvuso, evam ciram akāsī”ti? Atha kho so bhikkhu bhikkhūnam etamattham ārocesi. Bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, upasampādetvā dutiyam dātum, cattāri ca akaraṇīyāni ācikkhitum –

“Upasampanna bhikkhunā methuno dhammo na paṭisevitabbo, antamaso tiracchānagatāyapi. Yo bhikkhu methunaṁ dhammam paṭisevati, assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Seyyathāpi nāma puriso sīsacchinno abhabbo tena sarīrabandhanena jīvitum, evameva bhikkhu methunaṁ dhammam paṭisevitvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Tam te yāvajīvam akaraṇīyam.

“Upasampanna bhikkhunā adinnam theyyasankhātam na ādātabbam, antamaso tiṇasalākam upādāya. Yo bhikkhu pādam vā pādāraham vā atirekapādam vā adinnam theyyasankhātam ādiyati, assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Seyyathāpi nāma pañḍupalāso bandhanā pamutto abhabbo haritatthāya, evameva bhikkhu pādam vā pādāraham vā atirekapādam vā adinnam theyyasankhātam ādiyitvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Tam te yāvajīvam akaraṇīyam.

“Upasampanna bhikkhunā sañcicca pāṇo jīvitā na voropetabbo, antamaso kunthakipillikam upādāya. Yo bhikkhu sañcicca manussaviggaham jīvitā voropeti, antamaso gabbhapātanam upādāya, assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Seyyathāpi nāma puthusilā dvedhā bhinnā appaṭisandhikā hoti, evameva bhikkhu sañcicca manussaviggaham jīvitā voropetvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Tam te yāvajīvam akaraṇīyam.

“Upasampanna bhikkhunā uttarimanussadhammo na ullapitabbo, antamaso ‘suññāgāre abhiramāmī’ti. Yo bhikkhu pāpiccho icchāpakato asantam abhūtam uttarimanussadhammam ullapati jhānam vā vimokkham vā samādhim vā samāpattim vā maggam vā phalam vā, assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Seyyathāpi nāma tālo matthakacchinno abhabbo puna viruṇhiyā, evameva bhikkhu pāpiccho icchāpakato asantam abhūtam uttarimanussadhammam ullapitvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Tam te yāvajīvam akaraṇīya”nti.

Cattāri akaraṇīyāni niṭṭhitāni.

66. Āpattiyā adassane ukkhittakavatthūni

130. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu āpattiyā adassane ukkhittako vibbhami. So puna paccāgantvā bhikkhū upasampadam yāci. Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu āpattiyā adassane ukkhittako vibbhamati. So puna paccāgantvā bhikkhū upasampadam yācati. So evamassa vacanīyo – “passissasi tam āpatti”nti? Sacāham passissāmīti, pabbājetabbo. Sacāham na passissāmīti, na pabbājetabbo. Pabbājetvā vattabbo – “passissasi tam āpatti”nti? Sacāham passissāmīti, upasampādetabbo. Sacāham na passissāmīti, na upasampādetabbo. Upasampādetvā vattabbo – “passissasi tam āpatti”nti? Sacāham passissāmīti, osāretabbo. Sacāham na passissāmīti, na osāretabbo. Osāretvā vattabbo – “passasi [passāhi (sī.)] tam āpatti”nti? Sace passati, iccetam kusalam. No ce passati, labbhamānāya sāmaggiyā puna ukhipitabbo. Alabbhamānāya sāmaggiyā anāpatti sambhoge samvāse.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu āpattiyā appaṭikamme ukkhittako vibbhamati. So puna paccāgantvā

bhikkhū upasampadaṁ yācati. So evamassa vacanīyo – “paṭikarissasi tam āpatti” nti? Sacāhaṁ paṭikarissāmīti, pabbājetabbo. Sacāhaṁ na paṭikarissāmīti, na pabbājetabbo. Pabbājetvā vattabbo – “paṭikarissasi tam āpatti” nti? Sacāhaṁ paṭikarissāmīti, upasampādetabbo. Sacāhaṁ na paṭikarissāmīti, na upasampādetabbo. Upasampādetvā vattabbo – “paṭikarissasi tam āpatti” nti? Sacāhaṁ paṭikarissāmīti, osāretabbo. Sacāhaṁ na paṭikarissāmīti, na osāretabbo. Osāretvā vattabbo – “paṭikarohi tam āpatti” nti. Sace paṭikaroti, iccetam kusalam. No ce paṭikaroti labbhamānāya sāmaggiyā puna ukkhipitabbo. Alabbhamānāya sāmaggiyā anāpatti sambhoge samvāse.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako vibbhamati. So puna paccāgantvā bhikkhū upasampadaṁ yācati. So evamassa vacanīyo – “patinissajjissasi tam pāpikam diṭṭhi” nti? Sacāhaṁ paṭinissajjissāmīti, pabbājetabbo. Sacāhaṁ na paṭinissajjissāmīti, na pabbājetabbo. Pabbājetvā vattabbo – “patinissajjissasi tam pāpikam diṭṭhi” nti? Sacāhaṁ paṭinissajjissāmīti, upasampādetabbo. Sacāhaṁ na paṭinissajjissāmīti, na upasampādetabbo. Upasampādetvā vattabbo – “patinissajjissasi tam pāpikam diṭṭhi” nti? Sacāhaṁ paṭinissajjissāmīti, osāretabbo. Sacāhaṁ na paṭinissajjissāmīti, na osāretabbo. Osāretvā vattabbo – “paṭinissajjehi tam pāpikam diṭṭhi” nti. Sace paṭinissajjati, iccetam kusalam. No ce paṭinissajjati, labbhamānāya sāmaggiyā puna ukkhipitabbo. Alabbhamānāya sāmaggiyā anāpatti sambhoge samvāseti.

Mahākhandhako paṭhamo.

67. Tassuddānam

- 131.** Vinayamhi mahatthesu, pesalānam sukhāvahe;
Niggahānañca pāpicche, lajjīnam paggahesu ca.

Sāsanādhāraṇe ceva, sabbaññujinagocare;
Anaññavisaye kheme, supaññatte asaṁsaye.

Khandhake vinaye ceva, parivāre ca mātike;
Yathāthakārī kusalo, paṭipajjati yoniso.

Yo gavam na vijānāti, na so rakkhati gogaṇam;
Evaṁ sīlam ajānanto, kiṁ so rakkheyya samvaram.

Pamuṭhamhi ca puttante, abhidhamme ca tāvade;
Vinaye avinaṭṭhamhi, puna tiṭṭhati sāsanam.

Tasmā saṅgāhanāhetum [saṅgāhanāhetum (ka.)], uddānam anupubbaso;
Pavakkhāmi yathāñāyam, suṇātha mama bhāsato.

Vatthu nidānam āpatti, nayā peyyālameva ca;
Dukkaram tam asesetum, nayato tam vijānathāti.

Bodhi rājāyatanañca, ajapālo sahampati;
Brahmā ālāro udako, bhikkhu ca upako isi.

Konḍañño vappo bhaddiyo, mahānāmo ca assaji;
Yaso cattāro paññāsa, sabbe pesesi so disā.

Vatthu mārehi timṣā ca, uruvelam tayo jaṭī;
Agyāgāram mahārājā, sakko brahmā ca kevalā.

Pāmsukūlam pokkharaṇī, silā ca kakudho silā;
Jambu ambo ca āmalō, pāripupphañca āhari.

Phāliyantu ujjalantu, vijjhāyantu ca kassapa;
Nimujjanti mukhī megho, gayā laṭṭhi ca māgadho.

Upatisso kolito ca, abhiññātā ca pabbajum;
Dunnivatthā paññamanā, kiso lūkho ca brāhmaṇo.

Anācāram ācarati, udaram māṇavo gaṇo;
Vassam bālehi pakkanto, dasa vassāni nissayo.

Na vattanti paññāmetum, bālā passaddhi pañca cha;
Yo so añño ca naggo ca, acchinna jaṭilasākiyo.

Magadhesu pañcābādhā, eko rājā [[bhaṭo coro \(syā.\)](#)] ca aṅguli;
Māgadho ca anuññāsi, kārā likhi kasāhato.

Lakkhaṇā iṇā dāso ca, bhaṇḍuko upāli ahi;
Saddham kulam kaṇṭako ca, āhundarikameva ca.

Vatthumhi dārako sikkhā, viharanti ca kiṁ nu kho;
Sabbam mukham upajjhāye, apalālana kaṇṭako.

Paṇḍako theyyapakkanto, ahi ca mātarī pitā;
Arahantabhikkhunībhedā, ruhirena ca byañjanam.

Anupajjhāyasanghena, gaṇapaṇḍakapattako;
Acīvaraṇ tadubhayam, yācitenapi ye tayo.

Hatthā pādā hatthapādā, kaṇṇā nāsā tadūbhayam;
Aṅguliaṅkāraṇam, phaṇam khujañca vāmanam.

Galagaṇḍī lakkhaṇā ceva, kasā likhitāpadī;
Pāpaparisadūsī ca, kāṇam kuṇi tatheva ca.

Khañjam pakkhahatañceva, sacchinnairiyāpatham;
Jarāndhamūgabadrhiram, andhamūgañca yam tahiṁ.

Andhabadhiram yam vuttam, mūgabadrhirameva ca;
Andhamūgabadrirañca, alajjīnañca nissayam.

Vatthabbañca tathāddhānam, yācamānena lakkhaṇā [[pekkhanā \(sabbattha\)](#)];
Āgacchatu vivadanti, ekupajjhāyena kassapo.

Dissanti upasampannā, ābādhehi ca pīlitā;
Ananusiṭṭhā vitthenti, tattheva anusāsanā.

Saṅghepi ca atho bālā, asammatā ca ekato;
Ullumpatupasampadā, nissayo ekako tayoti.

Imamhi khandhake vatthūni ekasatañca dvāsattati.

Mahākhandhako niṭṭhito.

2. Uposathakkhandhako

68. Sannipātānujānanā

132. Tena samayena buddho bhagavā rājagahe viharati gjjhakūte pabbate. Tena kho pana samayena aññatitthiyā paribbājakā cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā dhammañ bhāsanti. Te manussā upasaṅkamanti dhammassavanāya. Te labhanti aññatitthiyesu paribbājakesu pemañ, labhanti pasādam, labhanti aññatitthiyā paribbājakā pakkham. Atha kho rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa rahogatassa paṭisallīnassa evam̄ cetaso parivitakko udapādi – “etarahi kho aññatitthiyā paribbājakā cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā dhammañ bhāsanti. Te manussā upasaṅkamanti dhammassavanāya. Te labhanti aññatitthiyesu paribbājakesu pemañ, labhanti pasādam, labhanti aññatitthiyā paribbājakā pakkham. Yaṁnūna ayyāpi cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipateyyu”nti. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho rājā māgadho seniyo bimbisāro bhagavantam etadavoca – “idha mayham, bhante, rahogatassa paṭisallīnassa evam̄ cetaso parivitakko udapādi ‘etarahi kho aññatitthiyā paribbājakā cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā dhammañ bhāsanti. Te manussā upasaṅkamanti dhammassavanāya. Te labhanti aññatitthiyesu paribbājakesu pemañ, labhanti pasādam, labhanti aññatitthiyā paribbājakā pakkham. Yaṁnūna ayyāpi cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipateyyu”nti. Sādhu, bhante, ayyāpi cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipateyyu”nti. Atha kho bhagavā rājānam māgadham seniyam bimbisāram dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṁsito uṭṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam̄ katvā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmim̄ nidāne etasmim̄ pakaraṇe dhammiṇ katham̄ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitu”nti.

Tena kho pana samayena bhikkhū – bhagavatā anuññatā cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatinti – cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā tuṇhī nisīdanti. Te manussā upasaṅkamanti dhammassavanāya. Te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samañā sakyaputtiyā cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā tuṇhī nisīdissanti, seyyathāpi mūgasūkarā. Nanu nāma sannipatitehi dhammo bhāsitarbo”ti. Assosum̄ kho bhikkhū tesam̄ manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham̄ ārocesum...pe... atha kho bhagavā etasmim̄ nidāne etasmim̄ pakaraṇe dhammiṇ katham̄ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā dhammañ bhāsitu”nti.

69. Pātimokkhuddesānujānanā

133. Atha kho bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evam̄ cetaso parivitakko udapādi – “yaṁnūnāham yāni mayā bhikkhūnam paññattāni sikkhāpadāni, tāni nesañ pātimokkhuddesam̄ anujāneyyam. So nesañ bhavissati uposathakamma”nti. Atha kho bhagavā sāyanhasamayañ paṭisallānā vuṭṭhito etasmim̄ nidāne etasmim̄ pakaraṇe dhammiṇ katham̄ katvā bhikkhū āmantesi – idha mayham, bhikkhave, rahogatassa paṭisallīnassa evam̄ cetaso parivitakko udapādi ‘yaṁnūnāham yāni mayā bhikkhūnam paññattāni sikkhāpadāni, tāni nesañ pātimokkhuddesam̄ anujāneyyam. So nesañ bhavissati uposathakamma’nti. Anujānāmi, bhikkhave, pātimokkhām uddisitum̄. Evañca pana, bhikkhave, uddisitabbañ. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho ñāpetabbo –

134. “Sunātu me, bhante, saṅgho. Yadi saṅghassa pakkallam, saṅgho uposathaṁ kareyya, pātimokkham uddiseyya. Kiṁ saṅghassa pubbakiccaṁ? Pārisuddhim āyasmanto ārocetha. Pātimokkham uddisissāmi. Tam sabbeva santā sādhukam suñoma manasi karoma. Yassa siyā āpatti, so āvikareyya. Asantiyā āpattiyā tuṇhī bhavitabbaṁ. Tuṇhībhāvena kho panāyasmante parisuddhāti vedissāmi. Yathā kho pana paccekapuṭṭhassa veyyākaraṇam hoti, evamevaṁ [evameva (ka)] evarūpāya parisāya yāvatatiyam anussāvitam hoti. Yo pana bhikkhu yāvatatiyam anussāviyamāne saramāno santim āpattim nāvikareyya, sampajānamusāvādassa hoti. Sampajānamusāvādo kho panāyasmanto antarāyiko dhammo vutto bhagavatā. Tasmā, saramānena bhikkhunā āpannena visuddhāpekkhena santī āpatti āvikātabbā; āvikatā hissa phāsu hotī”ti.

135. **Pātimokkhanti** ādimetam mukhametam pamukhametam kusalānam dhammānam. Tena vuccati pātimokkhanti. **Āyasmantoti** piyavacanametam garuvacanametam sagāravasappatissādhivacanametam āyasmantoti. **Uddisissāmīti** ācikkhissāmi desessāmi paññapessāmi paṭṭhapessāmi vivarissāmi vibhajissāmi uttāniṁ karissāmi [uttānī karissāmi (sī. syā.)] pakāsessāmi. **Tanti** pātimokkham vuccati. **Sabbeva santāti** yāvatikā tassā parisāya therā ca navā ca majjhimā ca, ete vuccanti sabbeva santāti. **Sādhukam suñomāti** aṭṭhiṁ katvā manasi katvā sabbacetasa [sabbam cetasā (syā. ka.)] samannāharāma. **Manasi karomāti** ekaggacittā avikkhittacittā avisāhaṭacittā nisāmema. **Yassa siyā āpattīti** therassa vā navassa vā majjhimassa vā, pañcannam vā āpattikkhandhānam aññatarā āpatti, sattannam vā āpattikkhandhānam aññatarā āpatti. **So āvikareyyāti** so deseyya, so vivareyya, so uttāniṁ kareyya, so pakāseyya saṅghamajjhe vā gaṇamajjhe vā ekapuggale vā. **Asantī nāma āpatti** anajjhāpannā vā hoti, āpajjivtā vā vuṭṭhitā. **Tuṇhī bhavitabbanti** adhivāsetabbam na byāharitabbam. **Parisuddhāti vedissāmīti** jānissāmi dhāressāmi. **Yathā kho pana paccekapuṭṭhassa veyyākaraṇam hotīti** yathā ekena eko puṭṭho byākareyya, evameva tassā parisāya jānitabbaṁ maṁ pucchatīti. **Evarūpā nāma parisā bhikkhuparisā** vuccati. **Yāvatatiyam anussāvitam hotīti** sakimpi anussāvitam hoti, dutiyampi anussāvitam hoti, tatiyampi anussāvitam hoti. **Saramānoti** jānamāno sañjānamāno. **Santī nāma āpatti** ajjhāpannā vā hoti, āpajjivtā vā avuṭṭhitā. **Nāvikareyyāti** na deseyya, na vivareyya, na uttāniṁ kareyya, na pakāseyya saṅghamajjhe vā gaṇamajjhe vā ekapuggale vā. **Sampajānamusāvādassa hotīti**. Sampajānamusāvāde kiṁ hoti? Dukkātam hoti. **Antarāyiko dhammo vutto bhagavatāti**. Kissā antarāyiko? Paṭhamassa jhānassa adhigamāya antarāyiko, dutiyassa jhānassa adhigamāya antarāyiko, tatiyassa jhānassa adhigamāya antarāyiko, catutthassa jhānassa adhigamāya antarāyiko, jhānānam vimokkhānam samādhīnam samāpattīnam nekkhammānam nissaraṇānam pavivekānam kusalānam dhammānam adhigamāya antarāyiko. **Tasmāti taṇkāraṇā**. **Saramānenāti** jānamānena sañjānamānena. **Visuddhāpekkhenāti** vuṭṭhātukāmena visujjhitukāmena. **Santī nāma āpatti** ajjhāpannā vā hoti, āpajjivtā vā avuṭṭhitā. **Āvikātabbāti** āvikātabbā saṅghamajjhe vā gaṇamajjhe vā ekapuggale vā. **Āvikatā hissa phāsu hotīti**. Kissā phāsu hoti? Paṭhamassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, dutiyassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, tatiyassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, catutthassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, jhānānam vimokkhānam samādhīnam samāpattīnam nekkhammānam nissaraṇānam pavivekānam kusalānam dhammānam adhigamāya phāsu hotīti.

136. Tena kho pana samayena bhikkhū – bhagavatā pātimokkhuddeso anuññātoti – devasikam pātimokkham uddisanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, devasikam pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, uposathe pātimokkham uddisitunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū – bhagavatā uposathe pātimokkhuddeso anuññātoti – pakkhassa tikkhattum pātimokkham uddisanti, cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, pakkhassa tikkhattum pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, sakim pakkhassa cātuddase vā pātimokkham uddisitunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū yathāparisāya pātimokkham uddisanti sakāya

sakāya parisāya. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, yathāparisāya pātimokkham uddisitabbam sakāya sakāya parisāya. Yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, samaggānam uposathakammanti.

Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘samaggānam uposathakamma’ nti. Kittāvatā nu kho sāmaggī hoti, yāvatā ekāvāso, udāhu sabbā pathavī” ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, ettāvatā sāmaggī yāvatā ekāvāsoti.

70. Mahākappinavatthu

137. Tena kho pana samayena āyasmā mahākappino rājagahe viharati maddakucchimhi migadāye. Atha kho āyasmato mahākappinassa rahogatassa paṭisallīnassa evam cetaso parivitakko udapādi – “gaccheyyam vāham uposatham na vā gaccheyyam, gaccheyyam vāham saṅghakammam na vā gaccheyyam, atha khvāham visuddho paramāya visuddhiyā” ti? Atha kho bhagavā āyasmato mahākappinassa cetasā cetoparivitakkamaññāya – seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitam vā bāham pasāreyya, pasāritam vā bāham samiñjeyya, evameva – gjjhakūte pabbate antarahito maddakucchimhi migadāye āyasmato mahākappinassa sammukhe pāturaḥosi. Nisīdi bhagavā paññatte āsane. Āyasmāpi kho mahākappino bhagavantam abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnam khoti āyasmantam mahākappinam bhagavā etadavoca – “nanu te, kappina, rahogatassa paṭisallīnassa evam cetaso parivitakko udapādi – gaccheyyam vāham uposatham na vā gaccheyyam, gaccheyyam vāham saṅghakammam na vā gaccheyyam, atha khvāham visuddho paramāya visuddhiyā” ti? “Evam, bhante”. “Tumhe ce brāhmaṇā uposathaṁ na sakkarissatha na garukarissatha [na garum karissatha (ka.)] na mānessatha na pūjessatha, atha ko carahi uposathaṁ sakkarissati garukarissati mānessati pūjessati? Gaccha tvam, brāhmaṇa, uposathaṁ, mā no agamāsi. Gaccha tvam saṅghakammam, mā no agamāsi” ti. “Evam, bhante” ti kho āyasmā mahākappino bhagavato paccassosi. Atha kho bhagavā āyasmantam mahākappinam dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā – seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitam vā bāham pasāreyya, pasāritam vā bāham samiñjeyya, evameva – maddakucchimhi migadāye āyasmato mahākappinassa sammukhe antarahito gjjhakūte pabbate pāturaḥosi.

71. Sīmānujānanā

138. Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘ettāvatā sāmaggī yāvatā ekāvāso’ ti, kittāvatā nu kho ekāvāso hotī” ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sīmam sammannitum. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbā – paṭhamam nimittā kittetabbā – pabbatanimittam, pāsāṇanimittam, vananimittam, rukkhanimittam, magganimittam, vammikanimittam, nadīnimittam, udakanimittam. Nimitte kittetvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho nāpetabbo –

139. “Suṇātu me, bhante, saṅgho. Yāvatā samantā nimittā kittitā. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho etehi nimittehi sīmam sammanneyya samānasamvāsam ekuposatham [ekūposatham (ka.)]. Esā nātī.

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Yāvatā samantā nimittā kittitā. Saṅgho etehi nimittehi sīmam sammannati samānasamvāsam ekuposatham. Yassāyasmato khamati etehi nimittehi sīmāya summuti [summati (syā.)] samānasamvāsaya ekuposathāya, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya. Sammatā sīmā saṅghena etehi nimittehi samānasamvāsā ekuposathā. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī” ti.

140. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū – bhagavatā sīmāsammuti anuññātāti – atimahatiyo sīmāyo sammannanti, catuyojanikāpi pañcayojanikāpi chayojanikāpi. Bhikkhū uposatham āgacchantā uddissamānepi pātimokkhe āgacchanti, uddiṭṭhamattepi āgacchanti, antarāpi parivasanti.

Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na, bhikkhave, atimahatī sīmā sammannitabbā, catuyojanikā vā pañcayojanikā vā chayojanikā vā. Yo sammanneyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, tiyojanaramam sīmaṁ sammannitunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū nadīpārasīmaṁ [nadīpāram sīmam (sī. syā.)] sammannanti. Uposatham āgacchantā bhikkhūpi vuyhanti, pattāpi vuyhanti, cīvarānipi vuyhanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na, bhikkhave, nadīpārasīmā sammannitabbā. Yo sammanneyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, yathassa dhuvanāvā vā dhuvesetu vā, evarūpam nadīpārasīmaṁ sammannitunti.

72. Uposathāgārakathā

141. Tena kho pana samayena bhikkhū anupariveṇiyam pātimokkham uddisanti asaṅketena. Āgantukā bhikkhū na jānanti – “kattha vā ajjuposatho karīyissati”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na, bhikkhave, anupariveṇiyam pātimokkham uddisitabbam asaṅketena. Yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, uposathāgāram sammannitvā uposatham kātum, yam saṅgo ākaṅkhati vihāram vā adḍhayogam vā pāsādaṁ vā hammiyam vā guham vā. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbam. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo itthannāmam vihāram uposathāgāram sammanneyya. Esā nātti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Saṅgo itthannāmam vihāram uposathāgāram sammannati. Yassāyasmato khamati itthannāmassa vihārassa uposathāgārassa sammuti, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya. Sammato saṅghena itthannāmo vihāro uposathāgāram. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam dhārayāmī”ti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse dve uposathāgārāni sammataṁ honti. Bhikkhū ubhayattha sannipatanti – “idha uposatho karīyissati, idha uposatho karīyissatī”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na, bhikkhave, ekasmiṁ āvāse dve uposathāgārāni sammannitabbāni. Yo sammanneyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, ekam samūhanityvā [samuhānityvā (ka.)] ecattha uposatham kātum. Evañca pana, bhikkhave, samūhantabbam. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo itthannāmam uposathāgāram samūhaneyya [samuhāneyya (ka.)]. Esā nātti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Saṅgo itthannāmam uposathāgāram samūhanati. Yassāyasmato khamati itthannāmassa uposathāgārassa samugghāto, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya. Samūhatam saṅghena itthannāmam uposathāgāraṁ. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam dhārayāmī”ti.

73. Uposathappamukhānūjanāna

142. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse atikhuddakaṁ uposathāgāram sammataṁ hoti, tadahuposathe mahābhikkhusaṅgo sannipatito hoti. Bhikkhū asammata�a bhūmiyā nisinnā pātimokkham assosuṁ. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi “bhagavatā paññattam ‘uposathāgāram sammannitvā uposatho kātabbo’ti, mayañcamhā asammataযa bhūmiyā nisinnō pātimokkham assumhā, kato nu kho amhākaṁ uposatho, akato nu kho”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Sammatāya vā, bhikkhave, bhūmiyā nisinnā asammataযa vā yato pātimokkham suṇāti, katovassa uposatho. Tena hi, bhikkhave, saṅgo yāva mahantaṁ uposathappamukham [uposathamukham (syā.)] ākaṅkhati, tāva

mahantam uposathappamukham sammannatu. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbañ. Pañhamam nimittā kittetabbā. Nimitte kittetvā byattena bhikkhunā pañibalena sañgho ñāpetabbo –

“Suñātu me, bhante, sañgho. Yāvatā samantā nimittā kittitā. Yadi sañghassa pattakallam, sañgho etehi nimittehi uposathappamukham sammanneyya. Esā ñatti.

“Suñātu me, bhante, sañgho. Yāvatā samantā nimittā kittitā. Sañgho etehi nimittehi uposathappamukham sammannati. Yassāyasmato khamati etehi nimittehi uposathappamukhassa sammuti, so tuñhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya. Sammatam sañghena etehi nimittehi uposathappamukham. Khamati sañghassa, tasmā tuñhī, evametam dhārayāmī’’ti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiñ āvāse tadauposathe navakā bhikkhū pañhamataram sannipatitvā – “na tāva therā āgacchantī”ti – pakkamiñsu. Uposatho vikāle ahosi. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, tadauposathe therehi bhikkhūhi pañhamataram sannipatitunti.

Tena kho pana samayena rājagahe sambahulā āvāsā samānasimā honti. Tattha bhikkhū vivadanti – “amhākam āvāse uposatho karīyatū, amhākam āvāse uposatho karīyatū”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Idha pana, bhikkhave, sambahulā āvāsā samānasimā honti. Tattha bhikkhū vivadanti – “amhākam āvāse uposatho karīyatū, amhākam āvāse uposatho karīyatū”ti. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi sabbeheva ekajjhām sannipatitvā uposatho kātabbo. Yattha vā pana thero bhikkhu viharati, tatha sannipatitvā uposatho kātabbo, na tveva vaggena sañghena uposatho kātabbo. Yo kareyya, āpatti dukkaṭassāti.

74. Avippavāsasimānujānanā

143. Tena kho pana samayena āyasmā mahākassapo andhakavindā rājagahañ uposatham āgacchanto antarāmagge nadīm taranto manam vūlho ahosi, cīvarānissa [tena cīvarānissa (ka.)] allāni. Bhikkhū āyasmantañ mahākassapam etadavocum – “kissa te, āvuso, cīvarāni allānī”ti? “Idhāhañ, āvuso, andhakavindā rājagahañ uposatham āgacchanto antarāmagge nadīm taranto manamhi vūlho. Tena me cīvarāni allānī”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Yā sā, bhikkhave, sañghena sīmā sammatā samānasamvāsā ekuposathā, yadi sañghassa pattakallam sañgho tam sīmañ ticīvarena avippavāsam sammannatu. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbā. Byattena bhikkhunā pañibalena sañgho ñāpetabbo –

“Suñātu me, bhante, sañgho. Yā sā sañghena sīmā sammatā samānasamvāsā ekuposathā, yadi sañghassa pattakallam sañgho tam sīmañ ticīvarena avippavāsam sammanneyya. Esā ñatti.

“Suñātu me, bhante, sañgho. Yā sā sañghena sīmā sammatā samānasamvāsā ekuposathā, sañgho tam sīmañ ticīvarena avippavāsam sammannati. Yassāyasmato khamati etissā sīmāya ticīvarena avippavāsaya [avippavāsassa (syā.)] sammuti, so tuñhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya. Sammatā sā sīmā sañghena ticīvarena avippavāsā [avippavāso (syā.)]. Khamati sañghassa, tasmā tuñhī, evametam dhārayāmī”ti.

Tena kho pana samayena bhikkhū bhagavatā ticīvarena avippavāsasammuti anuññātāti antaraghare cīvarāni nikhipanti. Tāni cīvarāni nassantipi ḍayhantipi undūrehipi khajjanti. Bhikkhū duccolā honti lūkhacīvarā. Bhikkhū evamāhamsu – “kissa tumhe, āvuso, duccolā lūkhacīvarā”ti? “Idha mayam, āvuso, bhagavatā ticīvarena avippavāsasammuti anuññātāti antaraghare cīvarāni nikhipimhā. Tāni cīvarāni naññānipi daññānipi, undūrehipi khayitāni, tena mayam duccolā lūkhacīvarā”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Yā sā, bhikkhave, sañghena sīmā sammatā samānasamvāsā ekuposathā, sañgho tam sīmañ ticīvarena avippavāsam sammannatu, t̄hāpetvā gāmañca gāmūpacārañca. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbā. Byattena bhikkhunā pañibalena sañgho ñāpetabbo –

144. “Sunātu me, bhante, saṅgho. Yā sā saṅghena sīmā sammatā samānasamvāsā ekuposathā yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho tam sīmaṇi ticīvarena avippavāsam sammanneyya, ṭhapetvā gāmañca gāmūpacārañca. Esā ñatti.

“Sunātu me, bhante, saṅgho. Yā sā saṅghena sīmā sammatā samānasamvāsā ekuposathā, saṅgho tam sīmaṇi ticīvarena avippavāsam sammannati, ṭhapetvā gāmañca gāmūpacārañca. Yassāyasmato khamati etissā sīmāya ticīvarena avippavāsaya [avippavāsassa (syā.)] sammuti, ṭhapetvā gāmañca gāmūpacārañca, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya. Sammatā sā sīmā saṅghena ticīvarena avippavāsā [avippavāso (syā.)], ṭhapetvā gāmañca gāmūpacārañca. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametañ dhārayāmī”ti.

75. Sīmāsamūhanana

“Sīmaṇi, bhikkhave, sammannantena paṭhamam samānasamvāsasīmā [samānasamvāsā sīmā (syā.)] sammannitabbā, pacchā ticīvarena avippavāso sammannitabbo. Sīmam, bhikkhave, samūhanantena paṭhamam ticīvarena avippavāso samūhantabbo, pacchā samānasamvāsasīmā samūhantabbā. Evañca pana, bhikkhave, ticīvarena avippavāso samūhantabbo. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho ñāpetabbo –

145. “Sunātu me, bhante, saṅgho. Yo so saṅghena ticīvarena avippavāso sammato, yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho tam ticīvarena avippavāsam samūhaneyya. Esā ñatti.

“Sunātu me, bhante, saṅgho. Yo so saṅghena ticīvarena avippavāso sammato, saṅgho tam ticīvarena avippavāsam samūhanati. Yassāyasmato khamati etassa ticīvarena avippavāsassa samuggahāto, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya. Samūhato so saṅghena ticīvarena avippavāso. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametañ dhārayāmī”ti.

Evañca pana, bhikkhave, sīmā [samānasamvāsā sīmā (syā.)]. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho ñāpetabbo –

146. “Sunātu me, bhante, saṅgho. Yā sā saṅghena sīmā sammatā samānasamvāsā ekuposathā, yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho tam sīmaṇi samūhaneyya samānasamvāsam ekuposatham. Esā ñatti.

“Sunātu me, bhante, saṅgho. Yā sā saṅghena sīmā sammatā samānasamvāsā ekuposathā, saṅgho tam sīmaṇi samūhanati samānasamvāsam ekuposatham. Yassāyasmato khamati etissā sīmāya samānasamvāsāya ekuposathāya samuggahāto, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya. Samūhatā sā sīmā saṅghena samānasamvāsā ekuposathā. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametañ dhārayāmī”ti.

76. Gāmasīmādi

147. Asamatāya, bhikkhave, sīmāya atṭhapitāya, yañ gāmam vā nigamam vā upanissāya viharati, yā tassa vā gāmassa gāmasīmā, nigamassa vā nigamasīmā, ayam tattha samānasamvāsā ekuposathā. Agāmake ce, bhikkhave, araññe samantā sattabbhantarā, ayam tattha samānasamvāsā ekuposathā. Sabbā, bhikkhave, nadī asīmā; sabbo samuddo asīmo; sabbo jātassaro asīmo. Nadiyā vā, bhikkhave, samudde vā jātassare vā yañ majjhimassa purisassa samantā udakkhepā, ayam tattha samānasamvāsā ekuposathāti.

148. Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū sīmāya sīmaṇi sambhindanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Yesam, bhikkhave, sīmā paṭhamam sammatā tesam tam kammam dhammikam akuppam ṭhānāraham. Yesam, bhikkhave, sīmā pacchā sammatā tesam tam kammaṇi adhammikam kupparam atṭhānāraham. Na, bhikkhave, sīmāya sīmā sambhinditabbā. Yo sambhindeyya, āpatti

dukkatassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū sīmāya sīmām aijhottharanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Yesam, bhikkhave, sīmā paṭhamam sammatā tesam tam kammam dhammadikam akuppam ṭhanāraham. Yesam, bhikkhave, sīmā pacchā sammatā tesam tam kammam adhammadikam kupparūpam atṭhanāraham. Na, bhikkhave, sīmāya sīmā aijhottharitabbā. Yo aijhotthareyya, āpatti dukkatassāti. Anujānāmi, bhikkhave, sīmām sammannantena sīmantarikam ṭhapetvā sīmām sammannitunti.

77. Uposathabhedādi

149. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi – “kati nu kho uposathā”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Dveme, bhikkhave, uposathā – cātuddasiko ca pannarasiko ca. Ime kho, bhikkhave, dve uposathāti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi – “kati nu kho uposathakammāni”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Cattārimāni, bhikkhave, uposathakammāni – adhammena vaggam uposathakammam, adhammena samaggam uposathakammaṁ, dhammena vaggam uposathakammaṁ, dhammena samaggam uposathakammanti. Tatra, bhikkhave, yadidaṁ adhammena vaggam uposathakammaṁ, na, bhikkhave, evarūpam uposathakammaṁ, kātabbam. Na ca mayā evarūpam uposathakammaṁ anuññātam. Tatra, bhikkhave, yadidaṁ adhammena samaggam uposathakammaṁ, na, bhikkhave, evarūpam uposathakammaṁ kātabbam. Na ca mayā evarūpam uposathakammaṁ anuññātam. Tatra, bhikkhave, yadidaṁ dhammena samaggam uposathakammaṁ, evarūpam, bhikkhave, uposathakammaṁ kātabbam, evarūpañca mayā uposathakammaṁ anuññātam. Tasmātiha, bhikkhave, evarūpam uposathakammaṁ karissāma yadidaṁ dhammena samagganti – evañhi vo, bhikkhave, sikkhitabbanti.

78. Saṃkhittena pātimokkhuddesādi

150. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi – “kati nu kho pātimokkhuddesā”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Pañcime, bhikkhave, pātimokkhuddesā – nidānam uddisitvā avasesam sutena sāvetabbam. Ayam paṭhamo pātimokkhuddeso. Nidānam uddisitvā cattāri pārājikāni uddisitvā avasesam sutena sāvetabbam. Ayam dutiyo pātimokkhuddeso. Nidānam uddisitvā cattāri pārājikāni uddisitvā terasa saṅghādisese uddisitvā avasesam sutena sāvetabbam. Ayañ tatiyo pātimokkhuddeso. Nidānam uddisitvā cattāri pārājikāni uddisitvā terasa saṅghādisese uddisitvā dve aniyate uddisitvā avasesam sutena sāvetabbam. Ayañ catuttho pātimokkhuddeso. Vithāreneva pañcamo. Ime kho, bhikkhave, pañca pātimokkhuddesāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū – bhagavatā saṃkhittena pātimokkhuddeso anuññātoti – sabbakālam saṃkhittena pātimokkham uddisanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, saṃkhittena pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, āpatti dukkatassāti.

Tena kho pana samayena kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe savarabhayam [saṃcarabhayam (syā.)] ahosi. Bhikkhū nāsakkhiṁsu vitthārena pātimokkham uddisitum. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sati antarāye saṃkhittena pātimokkham uddisitunti.

Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū asatipi antarāye saṃkhittena pātimokkham uddisanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, asati antarāye saṃkhittena pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, āpatti dukkatassa. Anujānāmi, bhikkhave, sati antarāye saṃkhittena pātimokkham uddisitum. Tatrame antarāyā – rājantarāyo, corantarāyo, agyantarāyo, udakantarāyo,

manussantarāyo, amanussantarāyo, vālantarāyo, sarīsapantarāyo, jīvitantarāyo, brahmacariyantarāyoti. Anujānāmi, bhikkhave, evarūpesu antarāyesu saṃkhittena pātimokkham uddisitum, asati antarāye vitthārenāti.

Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū saṅghamajjhe anajjhīṭhā dhammam bhāsanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, saṅghamajjhe anajjhīṭhena dhammo bhāsitatbo. Yo bhāseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, therena bhikkhunā sāmaṇ vā dhammam bhāsitud param vā ajjheshitunti.

79. Vinayapucchanakathā

151. Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū saṅghamajjhe asammata vinayam pucchanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, saṅghamajjhe asammata vinayo pucchitabbo. Yo puccheyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, saṅghamajjhe sammata vinayam pucchitum. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbo – attanā vā [attanāva (syā.)] attanām sammannitabbam, parena vā paro sammannitabbo. Kathañca attanāva attanām sammannitabbam? Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suñātu me, bhante, saṅgo. Yadi saṅghassa pattakallam, aham itthannāmaṇ vinayam puccheyya”nti. Evam attanāva attanām sammannitabbam.

Kathañca parena paro sammannitabbo? Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suñātu me, bhante, saṅgo. Yadi saṅghassa pattakallam, itthannāmo itthannāmaṇ vinayam puccheyyā”ti. Evam parena paro sammannitabboti.

Tena kho pana samayena pesalā bhikkhū saṅghamajjhe sammata vinayam pucchanti. Chabbaggyā bhikkhū labhanti āghātam, labhanti appaccayam, vadrena tajjenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, saṅghamajjhe sammatenapi parisam oloketvā puggalam tulayitvā vinayam pucchitunti.

80. Vinayavissajjanakathā

152. Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū saṅghamajjhe asammata vinayam vissajjenti [vissajjanti (ka.)]. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, saṅghamajjhe asammata vinayo vissajjetabbo. Yo vissajjeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, saṅghamajjhe sammata vinayam vissajjetum. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbam. Attanā vā [attanāva (syā.)] attanām sammannitabbam, parena vā paro sammannitabbo. Kathañca attanāva attanām sammannitabbam? Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suñātu me, bhante, saṅgo. Yadi saṅghassa pattakallam, aham itthannāmena vinayam puṭho vissajjeyya”nti. Evam attanāva attanām sammannitabbam.

Kathañca parena paro sammannitabbo? Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suñātu me, bhante, saṅgo. Yadi saṅghassa pattakallam, itthannāmo itthannāmena vinayam puṭho vissajjeyyā”ti. Evam parena paro sammannitabboti.

Tena kho pana samayena pesalā bhikkhū saṅghamajjhe sammata vinayam vissajjenti. Chabbaggyā bhikkhū labhanti āghātam, labhanti appaccayam, vadrena tajjenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, saṅghamajjhe sammatenapi parisam oloketvā puggalam tulayitvā vinayam

vissajjetunti.

81. Codanākathā

153. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū anokāsakataṁ bhikkhum āpattiyā codenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, anokāsakato bhikkhu āpattiyā codetabbo. Yo codeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, okāsam kārāpetvā āpattiyā codetum – karoti āyasmā okāsam, aham tam vattukāmoti.

Tena kho pana samayena pesalā bhikkhū chabbaggiye bhikkhū okāsam kārāpetvā āpattiyā codenti. Chabbaggiyā bhikkhū labhanti āghātam, labhanti appaccayam, vadrena tajjenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, katepi okāse puggalam tulayitvā āpattiyā codetunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū – puramhākam pesalā bhikkhū okāsam kārāpentīti – paṭikacceva suddhānam bhikkhūnam anāpattikānam avatthusmim akārane okāsam kārāpentī. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, suddhānam bhikkhūnam anāpattikānam avatthusmim akārane okāso kārāpetabbo. Yo kārāpeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, puggalam tulayitvā okāsam kātu [kārāpetum (syā.)] nti.

82. Adhammakammaṭikkosanādi

154. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū saṅghamajjhē adhammakammam karonti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, adhammakammam kātabbam. Yo kareyya, āpatti dukkaṭassāti. Karontiyeva adhammakammam. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, adhammakamme kayiramāne paṭikkositunti.

Tena kho pana samayena pesalā bhikkhū chabbaggiyehi bhikkhūhi adhammakamme kayiramāne paṭikkosanti. Chabbaggiyā bhikkhū labhanti āghātam, labhanti appaccayam, vadrena tajjenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, diṭṭhimpi āvikātunti. Tesaṃyeva santike diṭṭhim āvikaronti. Chabbaggiyā bhikkhū labhanti āghātam, labhanti appaccayam, vadrena tajjenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, catūhi pañcahi paṭikkositum, dvīhi tīhi diṭṭhim āvikātum, ekena adhiṭṭhātum – ‘na metam khamatī’ti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū saṅghamajjhē pātimokkham uddisamānā sañcicca na sāventi. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, pātimokkhuddesakena sañcicca na sāvetabbam. Yo na sāveyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena āyasmā udāyī saṅghassa pātimokkhuddesako hoti kākassarako. Atha kho āyasmato udāyissa etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘pātimokkhuddesakena sāvetabba’nti, ahañcamhi kākassarako, katham nu kho mayā paṭipajjitabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pātimokkhuddesakena vāyamitum – ‘katham sāveyya’nti. Vāyamantassa anāpattīti.

Tena kho pana samayena devadatto sagahaṭṭhāya parisāya pātimokkham uddisati. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, sagahaṭṭhāya parisāya pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū saṅghamajjhē anajjhīṭhā pātimokkham uddisanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, saṅghamajjhē anajjhīṭhena pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, therādhikam [therādheyayam (aṭṭhakathāyam pāṭhantaram)] pātimokkhanti.

Aññatitthiyabhāṇavāro niṭṭhito paṭhamo [ekādasamo (ka.)].

83. Pātimokkhuddesakaajjhesanādi

155. Atha kho bhagavā rājagahe yathābhīrantam viharitvā yena codanāvatthu tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena codanāvatthu tadavasari. Tena kho pana samayena aññatarasmiṃ āvāse sambahulā bhikkhū viharanti. Tattha thero bhikkhu bālo hoti abyutto. So na jānāti uposatham vā uposathakammaṃ vā, pātimokkham vā pātimokkhuddesam vā. Atha kho tesam bhikkhūnaṃ etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘therādhikam pātimokkha’nti, ayañca amhākam thero bālo abyutto, na jānāti uposatham vā uposathakammaṃ vā, pātimokkham vā pātimokkhuddesam vā. Katham nu kho amhehi paṭipajjitattha”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, yo tattha bhikkhu byutto paṭibalo tassādheyayam pātimokkhanti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṃ āvāse tadauposathe sambahulā bhikkhū viharanti bālā abyattā. Te na jānanti uposatham vā uposathakammaṃ vā, pātimokkham vā pātimokkhuddesam vā. Te theram ajjhesiṃsu – “uddisatu, bhante, therō pātimokkha”nti. So evamāha – “na me, āvuso, vattati”ti. Dutiyam theram ajjhesiṃsu – “uddisatu, bhante, therō pātimokkha”nti. Sopi evamāha – “na me, āvuso, vattati”ti. Tatiyam theram ajjhesiṃsu – “uddisatu, bhante, therō pātimokkha”nti. Sopi evamāha – “na me, āvuso, vattati”ti. Eteneva upāyena yāva saṅghanavakam ajjhesiṃsu – “uddisatu āyasmā pātimokkha”nti. Sopi evamāha – “na me, bhante, vattati”ti. Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṃ āvāse tadauposathe sambahulā bhikkhū viharanti bālā abyattā. Te na jānanti uposatham vā uposathakammaṃ vā, pātimokkham vā pātimokkhuddesam vā. Te theram ajjheshanti – “uddisatu, bhante, therō pātimokkha”nti. So evam vadeti – “na me, āvuso, vattati”ti. Dutiyam theram ajjheshanti – “uddisatu, bhante, therō pātimokkha”nti. Sopi evam vadeti – “na me, āvuso, vattati”ti. Tatiyam theram ajjheshanti – “uddisatu, bhante, therō pātimokkha”nti. Sopi evam vadeti – “na me, āvuso, vattati”ti. Eteneva upāyena yāva saṅghanavakam ajjheshanti – “uddisatu āyasmā pātimokkha”nti. Sopi evam vadeti – “na me, bhante, vattati”ti. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukam pāhetabbo – gacchāvuso, saṃkhittena vā vitthārena vā pātimokkham pariyāpuṇitvāna āgacchāhīti.

Atha kho bhikkhūnaṃ etadahosi – “kena nu kho pāhetabbo”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, therena bhikkhunā navam bhikkhum āñāpetunti. Therena āñattā navā bhikkhū na gacchanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, therena āñattena agilānenā na gantabbam. Yo na gaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

84. Pakkhagaṇanādiuggahaṇānujānanā

156. Atha kho bhagavā codanāvatthusmiṃ yathābhīrantam viharitvā punadeva rājagahaṃ paccāgañchi.

Tena kho pana samayena manussā bhikkhū piṇḍāya carante pucchanti – “katimī, bhante, pakkhassā”ti? Bhikkhū evamāhamṣu – “na kho mayam, āvuso, jānāmā”ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “pakkhagaṇanamattamampime samanā sakyaputtiyā na jānanti, kiṃ panime aññam kiñci kalyāṇam jānissanti”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pakkhagaṇanam uggahetunti. Atha kho bhikkhūnaṃ etadahosi – “kena nu kho pakkhagaṇanā uggahetabbā”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sabbeheva pakkhagaṇanam uggahetunti.

157. Tena kho pana samayena manussā bhikkhū piṇḍāya carante pucchanti – “kīvatikā, bhante, bhikkhū”ti? Bhikkhū evamāhamṣu – “na kho mayam, āvuso, jānāmā”ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti

vipācenti – “aññamaññampime samañā sakyaputtiyā na jānanti, kiṁ panime aññam kiñci kalyāṇam jānissantī”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, bhikkhū gaṇetunti.

Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “kadā nu kho bhikkhū gaṇetabbā”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, tadauposathe nāmaggena [nāmamattena (syā.), gaṇamaggena (ka.)] gaṇetum, salākam vā gāhetunti.

158. Tena kho pana samayena bhikkhū ajānantā ajjuposathoti dūram gāmaṇ piṇḍaya caranti. Te uddissamānepi pātimokkhe āgacchanti, udditthamattepi āgacchanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, ārocetum ‘ajjuposatho’ti.

Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “kena nu kho ārocetabbo”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, therena bhikkhunā kālavato ārocetunti.

Tena kho pana samayena aññataro thero kālavato nassarati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, bhikkhunā kālavato ārocetunti.

Bhikkhunā kālavato nassarati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, yaṁ kālaṁ sarati, taṁ kālaṁ ārocetunti.

85. Pubbakaraṇānujānanā

159. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse uposathāgāram uklāpaṇ hoti. Āgantukā bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma āvāsikā bhikkhū uposathāgāram na sammajissanti”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, uposathāgāram sammajitunti.

Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “kena nu kho uposathāgāram sammajitabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, therena bhikkhunā navam bhikkhum āṇāpetunti.

Therena āṇattā navā bhikkhū na sammajjanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, therena āṇattena agilānena na sammajitabbam. Yo na sammajjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

160. Tena kho pana samayena uposathāgāre āsanam apaññattam hoti. Bhikkhū chamāyam nisīdanti, gattānipi cīvarānipi pam̄sukitāni honti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, uposathāgāre āsanam paññāpetunti.

Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “kena nu kho uposathāgāre āsanam paññāpetabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, therena bhikkhunā navam bhikkhum āṇāpetunti.

Therena āṇattā navā bhikkhū na paññāpenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, therena āṇattena agilānena na paññāpetabbam. Yo na paññāpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

161. Tena kho pana samayena uposathāgāre padīpo na hoti. Bhikkhū andhakāre kāyampi cīvarampi akkamanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, uposathāgāre padīpaṇ kātunti.

Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “kena nu kho uposathāgāre padīpo kātabbo”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, therena bhikkhunā navam bhikkhum āṇāpetunti.

Therena āṇattā navā bhikkhū na padīpentī. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, therena āṇattena agilānena na padīpetabbo. Yo na padīpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

162. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse āvāsikā bhikkhū neva pānīyam upaṭṭhāpenti, na paribhojanīyam upaṭṭhāpenti. Āgantukā bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma āvāsikā bhikkhū neva pānīyam upaṭṭhāpessanti, na paribhojanīyam upaṭṭhāpessantī”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpetunti.

Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “kena nu kho pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpetabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, therena bhikkhunā navam bhikkhunū āṇāpetunti.

Therena āṇattā navā bhikkhū na upaṭṭhāpenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, therena āṇattena agilānena na upaṭṭhāpetabbam. Yo na upaṭṭhāpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

86. Disaṃgamikādīvatthu

163. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū bālā abyattā disaṃgamikā ācariyupajjhāye na āpucchiṃsu [na āpucchiṃsu (ka.)]. Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, sambahulā bhikkhū bālā abyattā disaṃgamikā ācariyupajjhāye na āpucchanti [na āpucchanti (ka.)]. Te [tehi (ka.)], bhikkhave, ācariyupajjhāyehi pucchitabbā – “kahañ gamissatha, kena saddhiñ gamissatha”ti? Te ce, bhikkhave, bālā abyattā aññe bāle abyatte apadiseyyum, na, bhikkhave, ācariyupajjhāyehi anujānitabbā. Anujāneyyum ce, āpatti dukkaṭassa. Te ca, bhikkhave, bālā abyattā ananuññatā ācariyupajjhāyehi gaccheyyum ce, āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse sambahulā bhikkhū viharanti bālā abyattā. Te na jānanti uposatham vā uposathakammañ vā, pātimokkhām vā pātimokkhuddesam vā. Tattha añño bhikkhu āgacchatī bahussuto āgatāgamo dhammadharo vinayadharo mātikādharo paññito byatto medhāvī lajī kukkuccako sikkhākāmo. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi so bhikkhu saṅghetabbo anuggahetabbo upalāpetabbo upaṭṭhāpetabbo cuṇñena mattikāya dantakaṭṭhena mukhodakena. No ce saṅgañheyum anuggañheyum upalāpeyyum upaṭṭhāpeyyum cuṇñena mattikāya dantakaṭṭhena mukhodakena, āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā bhikkhū viharanti bālā abyattā. Te na jānanti uposatham vā uposathakammañ vā, pātimokkhām vā pātimokkhuddesam vā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukām pāhetabbo – “gacchāvuso, saṃkhittena vā vitthārena vā pātimokkhām pariyāpuṇītvā āgacchā”ti. Evañcetañ labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, tehi, bhikkhave, bhikkhūhi sabbeheva yatha jānanti uposatham vā uposathakammañ vā pātimokkhām vā pātimokkhuddesam vā, so āvāso gantabbo. No ce gaccheyyum, āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse sambahulā bhikkhū vassam vasanti bālā abyattā. Te na jānanti uposatham vā uposathakammañ vā pātimokkhām vā pātimokkhuddesam vā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukām pāhetabbo – “gacchāvuso, saṃkhittena vā vitthārena vā pātimokkhām pariyāpuṇītvā āgacchā”ti. Evañcetañ labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, eko bhikkhu sattāhākālikām pāhetabbo – “gacchāvuso, saṃkhittena vā vitthārena vā pātimokkhām pariyāpuṇītvā āgacchā”ti. Evañcetañ labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, na, bhikkhave, tehi bhikkhūhi tasmiñ āvāse vassam vasitabbam. Vaseyyum ce, āpatti dukkaṭassāti.

87. Pārisuddhidānakathā

164. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – “sannipatatha, bhikkhave, saṅgo uposatham̄ karissatī”ti. Evam̄ vutte aññataro bhikkhu bhagavantaṁ etadavoca – “atthi, bhante, bhikkhu gilāno, so anāgato”ti. Anujānāmi, bhikkhave, gilānena bhikkhunā pārisuddhiṁ dātum̄. Evañca pana, bhikkhave, dātabbā – tena gilānena bhikkhunā ekaṁ bhikkhum̄ upasaṅkamitvā ekamsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikam̄ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo – “pārisuddhiṁ dammi, pārisuddhiṁ me hara, pārisuddhiṁ me ārocehī”ti. Kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, dinnā hoti pārisuddhi. Na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na dinnā hoti pārisuddhi. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, so, bhikkhave, gilāno bhikkhu mañcena vā pīṭhena vā saṅghamajjhē ānetvā uposatho kātabbo. Sace, bhikkhave, gilānupaṭṭhākānaṁ bhikkhūnaṁ evam̄ hoti – “sace kho mayam̄ gilānam̄ thānā cāvessāma, ābādho vā abhivaḍḍhissati kālam̄kiriyyā vā bhavissati”ti, na, bhikkhave, gilāno bhikkhu thānā cāvetabbo. Saṅghena tattha gantvā uposatho kātabbo. Na tveva vaggena saṅghena uposatho kātabbo. Kareyya ce, āpatti dukkaṭassa.

Pārisuddhihārako ce, bhikkhave, dinnāya pārisuddhiyā tattheva pakkamati, aññassa dātabbā pārisuddhi. Pārisuddhihārako ce, bhikkhave, dinnāya pārisuddhiyā tattheva vibbhamati,...pe... kālam̄ karoti – sāmañero paṭijānāti – sikkhaṁ paccakkhātako paṭijānāti – antimavathum̄ ajjhāpannako paṭijānāti – ummattako paṭijānāti – khittacitto paṭijānāti – vedanāṭṭo paṭijānāti – āpattiyā adassane ukhittako paṭijānāti – āpattiyā appaṭikamme ukhittako paṭijānāti – pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukhittako paṭijānāti – pañḍako paṭijānāti – theyyasamvāsako paṭijānāti – titthiyapakkantako paṭijānāti – tiracchānagato paṭijānāti – mātughātako paṭijānāti – pitughātako paṭijānāti – arahantaghātako paṭijānāti – bhikkhunidūsako paṭijānāti – saṅghabhedako paṭijānāti – lohituppādako paṭijānāti – ubhatobyāñjanako paṭijānāti, aññassa dātabbā pārisuddhi.

Pārisuddhihārako ce, bhikkhave, dinnāya pārisuddhiyā antarāmagge pakkamati, anāhaṭā hoti pārisuddhi. Pārisuddhihārako ce, bhikkhave, dinnāya pārisuddhiyā antarāmagge vibbhamati,...pe... ubhatobyāñjanako paṭijānāti, anāhaṭā hoti pārisuddhi.

Pārisuddhihārako ce, bhikkhave, dinnāya pārisuddhiyā saṅghappatto pakkamati, āhaṭā hoti pārisuddhi. Pārisuddhihārako ce, bhikkhave, dinnāya pārisuddhiyā saṅghappatto vibbhamati,...pe... ubhatobyāñjanako paṭijānāti, āhaṭā hoti pārisuddhi.

Pārisuddhihārako ce, bhikkhave, dinnāya pārisuddhiyā saṅghappattoutto na āroceti, pamatto na āroceti, samāpanno na āroceti, āhaṭā hoti pārisuddhi. Pārisuddhihārakassa anāpatti.

Pārisuddhihārako ce, bhikkhave, dinnāya pārisuddhiyā saṅghappatto sañcicca na āroceti, āhaṭā hoti pārisuddhi. Pārisuddhihārakassa āpatti dukkaṭassāti.

88. Chandadānakathā

165. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – “sannipatatha, bhikkhave, saṅgo kammaṁ karissatī”ti. Evam̄ vutte aññataro bhikkhu bhagavantaṁ etadavoca – “atthi, bhante, bhikkhu gilāno, so anāgato”ti. Anujānāmi, bhikkhave, gilānena bhikkhunā chandaṁ dātum̄. Evañca pana, bhikkhave, dātabbo. Tena gilānena bhikkhunā ekaṁ bhikkhum̄ upasaṅkamitvā ekamsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikam̄ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo – “chandaṁ dammi, chandaṁ me hara, chandaṁ me ārocehī”ti. Kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, dinno hoti chando. Na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na dinno hoti chando. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, so, bhikkhave, gilāno bhikkhu mañcena vā pīṭhena vā saṅghamajjhē ānetvā kammaṁ kātabbam̄. Sace, bhikkhave, gilānupaṭṭhākānaṁ bhikkhūnaṁ evam̄ hoti – “sace kho mayam̄ gilānam̄ thānā cāvessāma, ābādho vā abhivaḍḍhissati kālam̄kiriyyā vā bhavissati”ti, na, bhikkhave, gilāno bhikkhu thānā cāvetabbo. Saṅghena tattha gantvā kammaṁ kātabbam̄. Na tveva vaggena saṅghena kammaṁ kātabbam̄. Kareyya ce, āpatti dukkaṭassa.

Chandahārako ce, bhikkhave, dinne chande tattheva pakkamati, aññassa dātabbo chando. Chandahārako ce, bhikkhave, dinne chande tattheva vibbhamati... pe... kālamkaroti – sāmañero paṭijānāti – sikkhaṇi paccakkhātako paṭijānāti – antimavatthūm ajjhāpannako paṭijānāti – ummattako paṭijānāti – khittacitto paṭijānāti – vedanātto paṭijānāti – āpattiya adassane ukkhattako paṭijānāti – āpattiya appaṭikamme ukkhattako paṭijānāti – pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhattako paṭijānāti – pañdako paṭijānāti – theyyasamvāsako paṭijānāti – titthiyapakkantako paṭijānāti – tiracchānagato paṭijānāti – mātughātako paṭijānāti – pitughātako paṭijānāti – arahantaghātako paṭijānāti – bhikkhunidūsako paṭijānāti – saṅghabhedako paṭijānāti – lohituppādako paṭijānāti – ubhatobyāñjanako paṭijānāti, aññassa dātabbo chando.

Chandahārako ce, bhikkhave, dinne chande antarāmagge pakkamati, anāhaṭo hoti chando. Chandahārako ce, bhikkhave, dinne chande antarāmagge vibbhamati...pe... ubhatobyāñjanako paṭijānāti, anāhaṭo hoti chando.

Chandahārako ce, bhikkhave, dinne chande saṅghappatto pakkamati, āhaṭo hoti chando. Chandahārako ce, bhikkhave, dinne chande saṅghappatto vibbhamati...pe... ubhatobyāñjanako paṭijānāti, āhaṭo hoti chando.

Chandahārako ce, bhikkhave, dinne chande saṅghappatto sutto na āroceti, pamatto na āroceti, samāpanno na āroceti, āhaṭo hoti chando. Chandahārakassa anāpatti.

Chandahārako ce, bhikkhave, dinne chande saṅghappatto sañcicca na āroceti, āhaṭo hoti chando. Chandahārakassa āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, tadauposathe pārisuddhiṃ dentena chandampi dātum, santi saṅghassa karaṇiyanti.

89. Nātakādiggahaṇakathā

166. Tena kho pana samayena aññatarām bhikkhum tadauposathe nātakā gaṇhimsum. Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhum tadauposathe nātakā gaṇhanti. Te nātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “iṅgha, tumhe āyasmanto imam bhikkhum muhuttam muñcatha, yāvāyam bhikkhu uposatham karotī”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, te nātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “iṅgha, tumhe āyasmanto muhuttam ekamantam hotha, yāvāyam bhikkhu pārisuddhiṃ detī”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, te nātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “iṅgha, tumhe āyasmanto imam bhikkhum muhuttam nissimam netha, yāva saṅgho uposatham karotī”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, na tveva vaggena saṅghena uposatho kātabbo. Kareyya ce, āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhum tadauposathe rājāno gaṇhanti,... pe... corā gaṇhanti – dhuttā gaṇhanti – bhikkhupaccatthikā gaṇhanti, te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “iṅgha, tumhe āyasmanto imam bhikkhum muhuttam muñcatha, yāvāyam bhikkhu uposatham karotī”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “iṅgha, tumhe āyasmanto muhuttam ekamantam hotha, yāvāyam bhikkhu pārisuddhiṃ detī”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “iṅgha, tumhe āyasmanto imam bhikkhum muhuttam nissimam netha, yāva saṅgho uposatham karotī”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, na tveva vaggena saṅghena uposatho kātabbo. Kareyya ce, āpatti dukkaṭassati.

90. Ummattakasammuti

167. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – “sannipatatha, bhikkhave, atthi saṅghassa karaṇīya”nti. Evaṁ vutte aññataro bhikkhu bhagavantaṁ etadavoca – “atthi, bhante, gaggo nāma bhikkhu ummattako, so anāgato”ti.

“Dveme, bhikkhave, ummattakā – atthi, bhikkhave, bhikkhu ummattako saratipi uposatham napi sarati, saratipi saṅghakammam napi sarati, atthi neva sarati; āgacchatipi uposatham napi āgacchati, āgacchatipi saṅghakammaṁ napi āgacchati, atthi neva āgacchati. Tatra, bhikkhave, yvāyam ummattako saratipi uposatham napi sarati, saratipi saṅghakammaṁ napi sarati, āgacchatipi uposatham napi āgacchati, āgacchatipi saṅghakammaṁ napi āgacchati, anujānāmi, bhikkhave, evarūpassa ummattakassa ummattakasammutiṁ dātum. Evañca pana, bhikkhave, dātabbā. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo ñāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Gaggo bhikkhu ummattako – saratipi uposatham napi sarati, saratipi saṅghakammam napi sarati, āgacchatipi uposatham napi āgacchati, āgacchatipi saṅghakammam napi āgacchati. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo gaggassa bhikkhuno ummattakassa ummattakasammutiṁ dadeyya. Sareyya vā gaggo bhikkhu uposatham na vā sareyya, sareyya vā saṅghakammaṁ na vā sareyya, āgaccheyya vā uposatham na vā āgaccheyya, āgaccheyya vā saṅghakammaṁ na vā āgaccheyya, saṅgo saha vā gaggena vinā vā gaggena uposatham karissati, saṅghakammaṁ karissati. Yassāyasmato khamati gaggassa bhikkhuno ummattakassa ummattakasammutiyā dānam – sareyya vā gaggo bhikkhu uposatham na vā sareyya, sareyya vā saṅghakammaṁ na vā sareyya, āgaccheyya vā uposatham na vā āgaccheyya, āgaccheyya vā saṅghakammaṁ na vā āgaccheyya, saṅgo saha vā gaggena vinā vā gaggena uposatham karissati, saṅghakammaṁ karissati, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Gaggo bhikkhu ummattako – saratipi uposatham napi sarati, saratipi saṅghakammam napi sarati, āgacchatipi uposatham napi āgacchati, āgacchatipi saṅghakammam napi āgacchati. Saṅgo gaggassa bhikkhuno ummattakassa ummattakasammutiṁ deti. Sareyya vā gaggo bhikkhu uposatham na vā sareyya, sareyya vā saṅghakammaṁ na vā sareyyam, āgaccheyya vā uposatham na vā āgaccheyya, āgaccheyya vā saṅghakammaṁ na vā āgaccheyya, saṅgo saha vā gaggena, vinā vā gaggena uposatham karissati, saṅghakammaṁ karissati. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam dhārayāmī”ti.

91. Saṅghuposathādippabhedam

168. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe cattāro bhikkhū viharanti. Atha kho tesam bhikkhūnaṁ etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘uposatho kātabbo’ti, mayañcamhā cattāro janā, katham nu kho amhehi uposatho kātabbo”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, catunnam pātimokkham uddisitunti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe tayo bhikkhū viharanti. Atha kho tesam bhikkhūnaṁ etadahosi – “bhagavatā anuññātam catunnam pātimokkham uddisitum, mayañcamhā tayo janā, katham nu kho amhehi uposatho kātabbo”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, tiṇam pārisuddhiuposatham kātum. Evañca pana, bhikkhave, kātabbo. Byattena bhikkhunā paṭibalena te bhikkhū ñāpetabbā –

“Suṇantu me āyasmantā. Ajjuposatho pannaraso. Yadāyasmantānam pattakallam, mayam aññamaññam pārisuddhiuposatham kareyyāmā”ti.

Therena bhikkhunā ekam̄sam̄ uttarāsaṅgam̄ karitvā ukkuṭikam̄ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā – “parisuddho aham̄, āvuso; parisuddhoti maṁ dhāretha. Parisuddho aham̄, āvuso; parisuddhoti maṁ dhāretha. Parisuddho aham̄, āvuso; parisuddhoti maṁ dhārethā”ti.

Navakena bhikkhunā ekam̄sam̄ uttarāsaṅgam̄ karitvā ukkuṭikam̄ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā – “parisuddho aham̄, bhante; parisuddhoti maṁ dhāretha. Parisuddho aham̄, bhante; parisuddhoti maṁ dhāretha. Parisuddho aham̄, bhante; parisuddhoti maṁ dhārethā”ti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe dve bhikkhū viharanti. Atha kho tesam̄ bhikkhūnaṁ etadahosi – “bhagavatā anuññātam̄ catunnam̄ pātimokkhaṁ uddisitum̄, tiṇṇannam̄ pārisuddhiuposatham̄ kātum̄. Mayañcamhā dve janā. Katham̄ nu kho amhehi uposatho kātabbo”ti? Bhagavato etamattham̄ ārocesum̄. Anujānāmi, bhikkhave, dvinnam̄ pārisuddhiuposatham̄ kātum̄. Evañca pana, bhikkhave, kātabbo. Therena bhikkhunā ekam̄sam̄ uttarāsaṅgam̄ karitvā ukkuṭikam̄ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā navo bhikkhu evamassa vacanīyo – “parisuddho aham̄, āvuso; parisuddhoti maṁ dhārehi. Parisuddho aham̄, āvuso; parisuddhoti maṁ dhārehi. Parisuddho aham̄, āvuso; parisuddhoti maṁ dhārehī”ti.

Navakena bhikkhunā ekam̄sam̄ uttarāsaṅgam̄ karitvā ukkuṭikam̄ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā thero bhikkhu evamassa vacanīyo – “parisuddho aham̄, bhante; parisuddhoti maṁ dhāretha. Parisuddho aham̄, bhante; parisuddhoti maṁ dhāretha. Parisuddho aham̄, bhante; parisuddhoti maṁ dhārethā”ti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe eko bhikkhu viharati. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā anuññātam̄ catunnam̄ pātimokkhaṁ uddisitum̄, tiṇṇannam̄ pārisuddhiuposatham̄ kātum̄, dvinnam̄ pārisuddhiuposatham̄ kātum̄. Ahañcamhi ekako. Katham̄ nu kho mayā uposatho kātabbo”ti? Bhagavato etamattham̄ ārocesum̄. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe eko bhikkhu viharati. Tena, bhikkhave, bhikkhunā yattha bhikkhū paṭikkamanti upaṭṭhānasālāya vā, manḍape vā, rukkhamūle vā, so deso sammajjivtā pānīyam̄ paribhojanīyam̄ upaṭṭhāpetvā āsanam̄ paññapetvā padīpaññam̄ katvā nisīditabbam̄. Sace aññe bhikkhū āgacchanti, tehi saddhim̄ uposatho kātabbo. No ce āgacchanti, ajja me uposathoti adhiṭṭhabbo. No ce adhiṭṭhaheyya, āpatti dukkaṭassa.

Tatra, bhikkhave, yattha cattāro bhikkhū viharanti, na ekassa pārisuddhim̄ āharitvā tīhi pātimokkhaṁ uddisitabbam̄. Uddiseyyum̄ ce, āpatti dukkaṭassa. Tatra, bhikkhave, yattha tayo bhikkhū viharanti, na ekassa pārisuddhim̄ āharitvā dvīhi pārisuddhiuposatho kātabbo. Kareyyum̄ ce, āpatti dukkaṭassa. Tatra, bhikkhave, yattha dve bhikkhū viharanti, na ekassa pārisuddhim̄ āharitvā ekena adhiṭṭhabbo. Adhiṭṭhaheyya ce, āpatti dukkaṭassāti.

92. Āpattipaṭikammavidhi

169. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu tadauposathe āpattim̄ āpanno hoti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā paññattam̄ ‘na sāpattikena uposatho kātabbo’ti. Ahañcamhi āpattim̄ āpanno. Katham̄ nu kho mayā paṭipajjitatba”ti? Bhagavato etamattham̄ ārocesum̄. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu tadauposathe āpattim̄ āpanno hoti. Tena, bhikkhave, bhikkhunā ekam̄ bhikkhum̄ upasāṅkamitvā ekam̄sam̄ uttarāsaṅgam̄ karitvā ukkuṭikam̄ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo – “aham̄, āvuso, itthannāmaṁ āpattim̄ āpanno, tam̄ paṭidesemī”ti. Tena vattabbo – “passasī”ti. “Āma passāmī”ti. “Āyatim̄ samvareyyāsī”ti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu tadauposathe āpattiyā vematiko hoti. Tena, bhikkhave, bhikkhunā ekam̄ bhikkhum̄ upasāṅkamitvā ekam̄sam̄ uttarāsaṅgam̄ karitvā ukkuṭikam̄ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo – “aham̄, āvuso, itthannāmāya āpattiyā vematiko; yadā nibbematiko bhavissāmi, tadā tam̄ āpattim̄ paṭikarissāmī”ti vatvā uposatho kātabbo, pātimokkhaṁ sotabbam̄, na tveva tappaccayaṁ

uposathassa antarāyo kātabboti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sabhāgam āpattim desenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, sabhāgā āpatti desetabbā. Yo deseyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sabhāgam āpattim paṭiggaṇhanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, sabhāgā āpatti paṭiggahetabbā. Yo paṭiggaṇheyya, āpatti dukkaṭassāti.

93. Āpattiāvikaraṇavidhi

170. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu pātimokkhe uddissamāne āpattim sarati. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na sāpattikena uposatho kātabbo’ti. Ahañcamhi āpattim āpanno. Katham nu kho mayā paṭipajjitatba”’nti? Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu pātimokkhe uddissamāne āpattim sarati. Tena, bhikkhave, bhikkhunā sāmanto bhikkhu evamassa vacanīyo – “ahañ, āvuso, itthannāmam āpattim āpanno. Ito vuṭṭhahitvā tam āpattim paṭikarissāmī”’ti vatvā uposatho kātabbo, pātimokkham sotabbam, na tveva tappaccayā uposathassa antarāyo kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu pātimokkhe uddissamāne āpattiyā vematiko hoti. Tena, bhikkhave, bhikkhunā sāmanto bhikkhu evamassa vacanīyo – “ahañ, āvuso, itthannāmāya āpattiyā vematiko. Yadā nibbematiko bhavissāmi, tadā tam āpattim paṭikarissāmī”’ti vatvā uposatho kātabbo, pātimokkham sotabbam; na tveva tappaccayā uposathassa antarāyo kātabbo.

94. Sabhāgāpattipaṭikammavidhi

171. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sabbo saṅgo sabhāgam āpattim āpanno hoti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na sabhāgā āpatti desetabbā, na sabhāgā āpatti paṭiggahetabbā’ti. Ayañca sabbo saṅgo sabhāgam āpattim āpanno. Katham nu kho amhehi paṭipajjitatba”’nti? Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sabbo saṅgo sabhāgam āpattim āpanno hoti. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukam pāhetabbo – gacchāvuso, tam āpattim paṭikaritvā āgaccha; mayam te santike āpattim paṭikarissāmāti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Ayam sabbo saṅgo sabhāgam āpattim āpanno. Yadā aññam bhikkhum suddham anāpattikam passissati, tadā tassa santike tam āpattim paṭikarissatī”’ti vatvā uposatho kātabbo, pātimokkham uddisitabbam, na tveva tappaccayā uposathassa antarāyo kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sabbo saṅgo sabhāgāya āpattiyā vematiko hoti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Ayam sabbo saṅgo sabhāgāya āpattiyā vematiko. Yadā nibbematiko bhavissati, tadā tam āpattim paṭikarissatī”’ti vatvā uposatho kātabbo, pātimokkham uddisitabbam; na tveva tappaccayā uposathassa antarāyo kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse vassūpagato saṅgo sabhāgam āpattim āpanno hoti. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukam pāhetabbo – gacchāvuso, tam āpattim paṭikaritvā āgaccha; mayam te santike tam āpattim paṭikarissāmāti. Evañcetam labhetha, iccetam

kusalam. No ce labhetha, eko bhikkhu sattāhakālikam pāhetabbo – gacchāvuso, tam āpattim paṭikaritvā āgaccha; mayam te santike tam āpattim paṭikarissāmāti.

Tena kho pana samayena aññatarasmim āvāse sabbo saṅgo sabhāgam āpattim āpanno hoti. So na jānāti tassā āpattiyā nāmagottam. Tattha añño bhikkhu āgacchati bahussuto āgatāgamo dhammadharo vinayadharo mātikādharo paṇḍito byatto medhāvī lajī kukkuccako sikkhākāmo. Tamenam aññataro bhikkhu yena so bhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tam bhikkhum etadavoca – “yo nu kho, āvuso, evañcevañca karoti, kiṁ nāma so āpattim āpajjati”ti? So evamāha – “yo kho, āvuso, evañcevañca karoti, imam nāma so āpattim āpajjati. Imam nāma tvam, āvuso, āpattim āpanno; paṭikarohi tam āpatti”nti. So evamāha – “na kho aham, āvuso, ekova imam āpattim āpanno; ayam sabbo saṅgo imam āpattim āpanno”ti. So evamāha – “kiṁ te, āvuso, karissati paro āpanno vā anāpanno vā. Ingha, tvam, āvuso, sakaya āpattiyā vuṭṭhāhī”ti. Atha kho so bhikkhu tassa bhikkhuno vacanena tam āpattim paṭikaritvā yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te bhikkhū etadavoca – “yo kira, āvuso, evañcevañca karoti, imam nāma so āpattim āpajjati. Imam nāma tumhe, āvuso, āpattim āpannā; paṭikarotha tam āpatti”nti. Atha kho te bhikkhū na icchimṣu tassa bhikkhuno vacanena tam āpattim paṭikātum. Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse sabbo saṅgo sabhāgam āpattim āpanno hoti. So na jānāti tassā āpattiyā nāmagottam. Tattha añño bhikkhu āgacchati bahussuto āgatāgamo dhammadharo vinayadharo mātikādharo paṇḍito byatto medhāvī lajī kukkuccako sikkhākāmo. Tamenam aññataro bhikkhu yena so bhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tam bhikkhum evam vadeti – “yo nu kho, āvuso, evañcevañca karoti, kiṁ nāma so āpattim āpajjati”ti? So evam vadeti – “yo kho, āvuso, evañcevañca karoti, imam nāma so āpattim āpajjati. Imam nāma tvam, āvuso, āpattim āpanno; paṭikarohi tam āpatti”nti. So evam vadeti – “na kho aham, āvuso, ekova imam āpattim āpanno. Ayam sabbo saṅgo imam āpattim āpanno”ti. So evam vadeti – “kiṁ te, āvuso, karissati paro āpanno vā anāpanno vā. Ingha, tvam, āvuso, sakaya āpattiyā vuṭṭhāhī”ti. So ce, bhikkhave, bhikkhu tassa bhikkhuno vacanena tam āpattim paṭikaritvā yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te bhikkhū evam vadeti – “yo kira, āvuso, evañcevañca karoti imam nāma so āpattim āpajjati, imam nāma tumhe āvuso āpattim āpannā, paṭikarotha tam āpatti”nti. Te ce, bhikkhave, bhikkhū tassa bhikkhuno vacanena tam āpattim paṭikareyyum, iccetam kusalam. No ce paṭikareyyum, na te, bhikkhave, bhikkhū tena bhikkhunā akāmā vacanīyāti.

Codanāvatthubhāṇavāro niṭṭhito dutiyo.

95. Anāpattipannarasakam

172. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatim cattāro vā atirekā vā. Te na jāniṁsu “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaaññino uposatham akamṣu, pātimokkhām uddisimṣu. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchimṣu bahutarā. Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaaññino uposatham karonti, pātimokkhām uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkhām uddisitabbam. Uddesakānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaaññino uposatham karonti, pātimokkhām uddisanti. Tehi uddissamāne

pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddiñtham suuddiñtham, avasesam̄ sotabbam̄. Uddesakānam̄ anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham̄ karonti pātimokkham̄ uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddiñtham suuddiñtham, avasesam̄ sotabbam̄. Uddesakānam̄ anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham̄ karonti pātimokkham̄ uddisanti. Tehi uddiñthamatte pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham̄ uddisitabbam̄. Uddesakānam̄ anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham̄ karonti pātimokkham̄ uddisanti. Tehi uddiñthamatte pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddiñtham suuddiñtham, tesam̄ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam̄ anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham̄ karonti pātimokkham̄ uddisanti. Tehi uddiñthamatte pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddiñtham suuddiñtham, tesam̄ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam̄ anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham̄ karonti pātimokkham̄ uddisanti. Tehi uddiñthamatte pātimokkhe, avuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham̄ uddisitabbam̄. Uddesakānam̄ anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham̄ karonti pātimokkham̄ uddisanti. Tehi uddiñthamatte pātimokkhe, avuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddiñtham suuddiñtham, tesam̄ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam̄ anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham̄ karonti pātimokkham̄ uddisanti. Tehi uddiñthamatte pātimokkhe, avuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddiñtham suuddiñtham, tesam̄ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam̄ anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham̄ karonti pātimokkham̄ uddisanti. Tehi uddiñthamatte pātimokkhe, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham̄ uddisitabbam̄. Uddesakānam̄ anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham karonti pātimokkham uddisanti. Tehi uddit̄hamatte pātimokkhe, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddit̄ham suuddit̄ham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham karonti pātimokkham uddisanti. Tehi uddit̄hamatte pātimokkhe, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddit̄ham suuddit̄ham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham karonti pātimokkham uddisanti. Tehi uddit̄hamatte pātimokkhe, sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham uddisitabbaṁ. Uddesakānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham karonti pātimokkham uddisanti. Tehi uddit̄hamatte pātimokkhe, sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddit̄ham suuddit̄ham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham karonti pātimokkham uddisanti. Tehi uddit̄hamatte pātimokkhe, sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddit̄ham suuddit̄ham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam anāpatti.

Anāpattipannarasakam niṭṭhitam.

96. Vaggāvaggasaññīpannaraśakam

173. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham uddisitabbaṁ. Uddesakānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposatham karonti pātimokkham uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddit̄ham suuddit̄ham, avasesam̄ sotabbaṁ. Uddesakānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino uposatham karonti pātimokkham uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddit̄ham suuddit̄ham, avasesam̄ sotabbaṁ. Uddesakānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe...pe... avuṭṭhitāya parisāya...pe... ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya...pe... sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā...pe... samasamā...pe... thokatarā. Uddiṭṭham suuddiṭṭham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam āpatti dukkaṭassa.

Vaggāvaggasaññipannarasakam niṭṭhitam.

97. Vematikapannarasakam

174. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te, kappati nu kho amhākam uposatho kātum na nu kho kappatī, vematikā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham uddisitabbam. Uddesakānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti, te “kappati nu kho amhākam uposatho kātum, na nu kho kappatī”ti, vematikā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddiṭṭham suuddiṭṭham, avasesam sotabbam. Uddesakānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatāti, te kappati nu kho amhākam uposatho kātum, na nu kho kappatī, vematikā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddiṭṭham suuddiṭṭham, avasesam sotabbam. Uddesakānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te, “kappati nu kho amhākam uposatho kātum na nu kho kappatī”ti, vematikā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe,...pe... avuṭṭhitāya parisāya...pe... ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya...pe... sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā...pe... samasamā...pe... thokatarā. Uddiṭṭham suuddiṭṭham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam āpatti dukkaṭassa.

Vematikapannarasakam niṭṭhitam.

98. Kukkuccapakatapannarasakam

175. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “kappateva amhākam uposatho kātum nāmhākam na kappatī”ti, kukkuccapakatā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham uddisitabbam. Uddesakānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “kappateva amhākam uposatho kātum nāmhākam na kappatī”ti, kukkuccapakatā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddiṭṭham suuddiṭṭham,

avasesam̄ sotabbam̄. Uddesakānam̄ āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “kappateva amhākam̄ uposatho kātum, nāmhākam̄ na kappatī”ti, kukkuccapakatā uposatham̄ karonti, pātimokkham̄ uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddittham̄ suuddittham̄, avasesam̄ sotabbam̄. Uddesakānam̄ āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “kappateva amhākam̄ uposatho kātum nāmhākam̄ na kappatī”ti, kukkuccapakatā uposatham̄ karonti, pātimokkham̄ uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe,... pe... avutthitāya parisāya... pe... ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya... pe... sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā... pe... samasamā ... pe... thokatarā. Uddittham̄ suuddittham̄, tesam̄ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam̄ āpatti dukkaṭassa.

Kukkuccapakatapannarasakam̄ niṭṭhitam̄.

99. Bhedapurekkhārapannarasakam̄

176. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhāra uposatham̄ karonti, pātimokkham̄ uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham̄ uddisitabbaṁ. Uddesakānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhāra uposatham̄ karonti, pātimokkham̄ uddisanti. Tehi uddissamāne pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddittham̄ suuddittham̄, avasesam̄ sotabbam̄. Uddesakānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhāra uposatham̄ karonti, pātimokkham̄ uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddittham̄ suuddittham̄, avasesam̄ sotabbam̄. Uddesakānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhāra uposatham̄ karonti, pātimokkham̄ uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham̄ uddisitabbaṁ. Uddesakānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhāra uposatham̄ karonti, pātimokkham̄ uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddittham̄ suuddittham̄, tesam̄ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti

cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddittham suuddittham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe, avuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham uddisitabbam. Uddesakānam āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe, avuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddittham suuddittham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe, avuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddittham suuddittham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham uddisitabbam. Uddesakānam āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddittham suuddittham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddittham suuddittham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe, sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pātimokkham uddisitabbam. Uddesakānam āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi udditthamatte pātimokkhe, sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Uddittham

suuddiṭṭham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṃ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti, pātimokkham uddisanti. Tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe, sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Uddiṭṭham suuddiṭṭham, tesam santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānam āpatti thullaccayassa.

Bhedapurekkhārapannarasakam niṭṭhitam.

Pañcavīsatikā niṭṭhitā.

100. Sīmokkantikapeyyālam

177. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṃ āvāse tadauposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā. Te na jānanti “aññe āvāsikā bhikkhū antosīmam okkamanti”ti ...pe... te na jānanti “aññe āvāsikā bhikkhū antosīmam okkantā”ti...pe... te na passanti aññe āvāsike bhikkhū antosīmam okkamante ...pe... te na passanti aññe āvāsike bhikkhū antosīmam okkante...pe... te na suṇanti “aññe āvāsikā bhikkhū antosīmam okkamanti”ti...pe... te na suṇanti “aññe āvāsikā bhikkhū antosīmam okkantā”ti...pe....

Āvāsikena āvāsikā ekasatapañcasattati tikanayato, āvāsikena āgantukā, āgantukena āvāsikā, āgantukena āgantukā peyyālamukhena satta tikasatāni honti.

178. Idha pana, bhikkhave, āvāsikānam bhikkhūnam cātuddaso hoti, āgantukānam pannaraso. Sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukeni āvāsikānam anuvattitabbam. Sace samasamā honti, āgantukeni āvāsikānam anuvattitabbam. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānam anuvattitabbam.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikānam bhikkhūnam pannaraso hoti, āgantukānam cātuddaso. Sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukeni āvāsikānam anuvattitabbam. Sace samasamā honti, āgantukeni āvāsikānam anuvattitabbam. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānam anuvattitabbam.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikānam bhikkhūnam pāṭipado hoti, āgantukānam pannaraso. Sace āvāsikā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānam nākāmā dātabbā sāmaggī. Āgantukeni nissīmam gantvā uposatho kātabbo. Sace samasamā honti, āvāsikehi āgantukānam nākāmā dātabbā sāmaggī. Āgantukeni nissīmam gantvā uposatho kātabbo. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānam sāmaggī vā dātabbā nissīmam vā gantabbam.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikānam bhikkhūnam pannaraso hoti, āgantukānam

pāṭipado. Sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukeni āvāsikānam sāmaggī vā dātabbā nissīmam vā gantabbam. Sace samasamā honti, āgantukeni āvāsikānam sāmaggī vā dātabbā nissīmam vā gantabbam. Sace āgantukā bahutarā honti, āgantukeni āvāsikānam nākāmā dātabbā sāmaggī. Āvāsikehi nissīmam gantvā uposatho kātabbo.

Sīmokkantikapeyyālam niṭṭhitam.

101. Liṅgādidassanam

179. Idha pana, bhikkhave, āgantukā bhikkhū passanti āvāsikānam bhikkhūnam āvāsikākāram,

āvāsikalingam, āvāsikanimittam, āvāsikuddesam, supaññattam mañcapītham, bhisibibbohanam, pānīyam paribhojanīyam sūpaññhitam, pariveñam susammattitham; passitvā vematikā honti – “atthi nu kho āvāsikā bhikkhū natthi nu kho”ti. Te vematikā na vicinanti; avicinitvā uposatham karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti; vicinitvā na passanti; apassitvā uposatham karonti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā ekato uposatham karonti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā pāṭekkam uposatham karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā – “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti. Āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, āgantukā bhikkhū suñanti āvāsikānam bhikkhūnam āvāsikākāram, āvāsikalingam, āvāsikanimittam, āvāsikuddesam, cañkamantānam padasaddam, sajjhāyasaddam, ukkāsitasaddam, khipitasaddam; sutvā vematikā honti – “atthi nu kho āvāsikā bhikkhū natthi nu kho”ti. Te vematikā na vicinanti; avicinitvā uposatham karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti; vicinitvā na passanti; apassitvā uposatham karonti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā ekato uposatham karonti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā pāṭekkam uposatham karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā – “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti. Āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikā bhikkhū passanti āgantukānam bhikkhūnam āgantukākāram, āgantukalingam, āgantukanimittam, āgantukuddesam, aññātakam pattañam, aññātakam cīvarañam, aññātakam nisīdanam, pādānam dhotam, udakanissekam; passitvā vematikā honti – “atthi nu kho āgantukā bhikkhū natthi nu kho”ti. Te vematikā na vicinanti; avicinitvā uposatham karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti; vicinitvā na passanti; apassitvā uposatham karonti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā ekato uposatham karonti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā pāṭekkam uposatham karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā – “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti. Āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikā bhikkhū suñanti āgantukānam bhikkhūnam āgantukākāram, āgantukalingam, āgantukanimittam, āgantukuddesam, āgacchantānam padasaddam, upāhanapappoṭanasaddam, ukkāsitasaddam, khipitasaddam; sutvā vematikā honti – “atthi nu kho āgantukā bhikkhū natthi nu kho”ti. Te vematikā na vicinanti; avicinitvā uposatham karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti; vicinitvā na passanti; apassitvā uposatham karonti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā ekato uposatham karonti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā pāṭekkam uposatham karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti; vicinitvā passanti; passitvā – “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā uposatham karonti. Āpatti thullaccayassa.

Liṅgādidassanam niññhitam.

102. Nānāsamvāsakādīhi uposathakaraṇam

180. Idha pana, bhikkhave, āgantukā bhikkhū passanti āvāsike bhikkhū nānāsamvāsake. Te samānasamvāsakadiṭṭhim paṭilabhanti; samānasamvāsakadiṭṭhim paṭilabhitvā na pucchanti; apucchitvā ekato uposatham karonti. Anāpatti. Te pucchanti; pucchitvā nābhivitaranti; anabhivitaritvā ekato uposatham karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti; pucchitvā nābhivitaranti; anabhivitaritvā pāṭekkam uposatham karonti. Anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, āgantukā bhikkhū passanti āvāsike bhikkhū samānasamvāsake. Te nānāsamvāsakadiṭṭhim paṭilabhanti; nānāsamvāsakadiṭṭhim paṭilabhitvā na pucchanti; apucchitvā ekato uposatham karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti; pucchitvā abhivitaranti; abhivitaritvā pāṭekkam

uposatham̄ karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti; pucchitvā abhivitaranti; abhivitaritvā ekato uposatham̄ karonti. Anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikā bhikkhū passanti āgantuke bhikkhū nānāsamvāsake. Te samānasamvāsakadiṭṭhim paṭilabhamti; samānasamvāsakadiṭṭhim paṭilabhitvā na pucchanti; apucchitvā ekato uposatham̄ karonti. Anāpatti. Te pucchanti; pucchitvā nābhivitaranti; anabhivitaritvā ekato uposatham̄ karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti; pucchitvā nābhivitaranti; anabhivitaritvā pāṭekkam̄ uposatham̄ karonti. Anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikā bhikkhū passanti āgantuke bhikkhū samānasamvāsake. Te nānāsamvāsakadiṭṭhim paṭilabhamti; nānāsamvāsakadiṭṭhim paṭilabhitvā na pucchanti; apucchitvā ekato uposatham̄ karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti; pucchitvā abhivitaranti; abhivitaritvā pāṭekkam̄ uposatham̄ karonti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti; pucchitvā abhivitaranti; abhivitaritvā ekato uposatham̄ karonti. Anāpatti.

Nānāsamvāsakādīhi uposathakaraṇam niṭṭhitam̄.

103. Nagantabbavāro

181. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko āvāso gantabbo, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko anāvāso gantabbo, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo, aññatra saṅghena aññatra antarāyā.

Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko āvāso gantabbo, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko anāvāso gantabbo, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo, aññatra saṅghena aññatra antarāyā.

Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā abhikkhuko āvāso gantabbo, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā abhikkhuko anāvāso gantabbo, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo, aññatra saṅghena aññatra antarāyā.

Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso gantabbo, yathassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko anāvāso gantabbo, yathassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo, yathassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena aññatra antarāyā.

Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko āvāso gantabbo, yathassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko anāvāso gantabbo, yathassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo, yathassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena aññatra antarāyā.

Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko āvāso gantabbo, yathassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko anāvāso gantabbo, yathassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadauposatthe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā

sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo, yathassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā, aññatra saṅghena aññatra antarāyā.

Nagantabbavāro niṭṭhito.

104. Gantabbavāro

182. Gantabbo, bhikkhave, tadauposathe sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso, yathassu bhikkhū samānasamvāsakā, yam jaññā – “sakkomi ajjeva gantu”nti. Gantabbo, bhikkhave, tadauposathe sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko anāvāso...pe... sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā, yathassu bhikkhū samānasamvāsakā, yam jaññā – “sakkomi ajjeva gantu”nti.

Gantabbo, bhikkhave, tadauposathe sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko āvāso...pe... sabhikkhuko anāvāso...pe... sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā, yathassu bhikkhū samānasamvāsakā, yam jaññā – “sakkomi ajjeva gantu”nti.

Gantabbo, bhikkhave, tadauposathe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko āvāso...pe... sabhikkhuko anāvāso...pe... sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā, yathassu bhikkhū samānasamvāsakā, yam jaññā – “sakkomi ajjeva gantu”nti.

Gantabbavāro niṭṭhito.

105. Vajjanīyapuggalasandassanā

183. Na, bhikkhave, bhikkhuniyā nisinnaparisāya pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Na sikkhamānāya...pe... na sāmaṇerassa ...pe... na sāmaṇeriyā...pe... na sikkhāpaccakkhātakassa...pe... na antimavatthuṁ ajjhāpannakassa nisinnaparisāya pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa.

Na āpattiyā adassane ukkhittakassa nisinnaparisāya pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, yathādhammo kāretabbo. Na āpattiyā appaṭikamme ukkhittakassa nisinnaparisāya...pe... na pāpiṭikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittakassa nisinnaparisāya pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, yathādhammo kāretabbo.

Na pañḍakassa nisinnaparisāya pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Na theyyasamvāsakassa...pe... na titthiyapakkantakassa...pe... na tiracchānagatassa...pe... na mātughātakassa...pe... na pitughātakassa...pe... na arahantaghātakassa...pe... na bhikkhunidūsakassa...pe... na saṅghabhedakassa...pe... na lohituppādakassa...pe... na ubhatobyāñjanakassa nisinnaparisāya pātimokkham uddisitabbam. Yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa.

Na, bhikkhave, pāriyāsikapārisuddhidānena uposatho kātabbo, aññatra avuṭṭhitāya parisāya. Na ca, bhikkhave, anuposathe uposatho kātabbo, aññatra saṅghasāmaggiyāti.

Vajjanīyapuggalasandassanā niṭṭhitā.

Tatiyabhāṇavāro niṭṭhito.

Upasathakkhandhako dutiyo.

106. Tassuddānam

Titthiyā bimbisāro ca, sannipatitum tuṇhikā;
Dhammaṁ raho pātimokkhaṁ, devasikam tadā sakiṁ.

Yathāparisā samaggaṁ, sāmaggī maddakucchi ca;
Sīmā mahatī nadiyā, anu dve khuddakāni ca.

Navā rājagahe ceva, sīmā avippavāsanā;
Sammanne [sammane (ka.)] paṭhamam sīmaṁ, pacchā sīmaṁ samūhane.

Asammatā gāmasīmā, nadiyā samudde sare;
Udakukkhepo bhindanti, tathevajjhottaranti ca.

Kati kammāni uddeso, savarā asatīpi ca;
Dhammaṁ vinayaṁ tajjenti, puna vinayatajjanā.

Codanā kate okāse, adhammappaṭikkosanā;
Catupañcaparā āvi, sañcicca cepi vāyame.

Sagahaṭṭhā anajjhīṭṭhā, codanamhi na jānati;
Sambahulā na jānanti, sajjukam na ca gacchare.

Katimī kīvatikā dūre, ārocetuñca nassari;
Uklāpam āsanam dīpo, disā añño bahussuto.

Sajjukam [sajjuvassaruposatho (ka.)] vassuposatho, suddhikammañca ñātakā;
Gaggo catutayo dveko, āpattisabhāgā sari.

Sabbo saṅgho vematiko, na jānanti bahussuto;
Bahū samasamā thokā, parisā avuṭṭhitāya ca.

Ekaccā vuṭṭhitā sabbā, jānanti ca vematikā;
Kappatevāti kukkuccā, jānam passam suṇanti ca.

Āvāsikena āgantu, cātupannaraso puna;
Pātipado pannaraso, liṅgasamvāsakā ubho.

Pārivāsānuposatho, aññatra saṅghasāmaggiyā;
Ete vibhattā uddānā, vatthuvibhūtakāraṇāti.

Imasmim kandhake vatthūni chaasīti.

Upasathakkhandhako niṭṭhito.

3. Vassūpanāyikakkhandhako

107. Vassūpanāyikānujānanā

184. Tena samayena buddho bhagavā rājagahe viharati veļuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena bhagavatā bhikkhūnam vassāvāso apaññatto hoti. Teidha bhikkhū hemantampi gimhampi vassampi cārikam caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samañā

sakyaputtiyā hemantampi gimhampi vassampi cārikam carissanti, haritāni tiṇāni sammaddantā, ekindriyam jīvam viheṭhentā, bahū khuddake pāne saṅghātam āpādentā. Ime hi nāma aññatitthiyā durakkhātadhammā vassāvāsam alliyissanti saṅkasāyissanti. Ime hi nāma sakuntakā rukkhaggesu kulāvakāni karitvā vassāvāsam alliyissanti saṅkasāyissanti [saṅkāsayissanti (sī. syā.)]. Ime pana samaṇā sakyaputtiyā hemantampi gimhampi vassampi cārikam caranti, haritāni tiṇāni sammaddantā, ekindriyam jīvam viheṭhentā, bahū khuddake pāne saṅghātam āpādentā”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. Atha kho bhagavā etasmiṃ nidāne etasmiṃ pakaraṇe dhammiṃ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, vassam upagantu”nti. Atha kho bhikkhūnaṃ etadahosi – “kadā nu kho vassam upagantabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, vassāne vassam upagantunti.

Atha kho bhikkhūnaṃ etadahosi – “kati nu kho vassūpanāyikā”ti? Bhagavato etamattham

Ārocesum. Dvemā, bhikkhave, vassūpanāyikā – purimikā, pacchimikā. Aparajjugatāya āsālhiyā purimikā upagantabbā, māsagatāya āsālhiyā pacchimikā upagantabbā – imā kho, bhikkhave, dve vassūpanāyikāti.

Vassūpanāyikānūjānanā niṭhitā.

108. Vassāne cārikāpaṭikkhepādi

185. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū vassam upagantvā antarāvassam cārikam caranti. Manussā tatheva ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samaṇā sakyaputtiyā hemantampi gimhampi vassampi cārikam carissanti, haritāni tiṇāni sammaddantā, ekindriyam jīvam viheṭhentā, bahū khuddake pāne saṅghātam āpādentā. Ime hi nāma aññatitthiyā durakkhātadhammā vassāvāsam alliyissanti saṅkasāyissanti. Ime hi nāma sakuntakā rukkhaggesu kulāvakāni karitvā vassāvāsam alliyissanti saṅkasāyissanti. Ime pana samaṇā sakyaputtiyā hemantampi gimhampi vassampi cārikam caranti, haritāni tiṇāni sammaddantā, ekindriyam jīvam viheṭhentā, bahū khuddake pāne saṅghātam āpādentā”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā...pe... te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma chabbaggiyā bhikkhū vassam upagantvā antarāvassam cārikam carissanti”ti? Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. Atha kho bhagavā etasmiṃ nidāne etasmiṃ pakaraṇe dhammiṃ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, vassam upagantvā purimam vā temāsam pacchimam vā temāsam avasitvā cārikā pakkamitabbā. Yo pakkameyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

186. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū na icchanti vassam upagantu. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, vassam na upagantabba. Yo na upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū tadahu vassūpanāyikāya vassam anupagantukāmā sañcicca āvāsam atikkamanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, tadahu vassūpanāyikāya vassam anupagantukāmena sañcicca āvāso atikkamitabbo. Yo atikkameyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena rājā māgadho seniyo bimbisāro vassam ukkaḍḍhitukāmo

Bhikkhūnaṃ santike dūtam pāhesi – yadi panāyyā āgame juṇhe vassam upagaccheyyunti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, rājūnam anuvattitunti.

Vassāne cārikāpaṭikkhepādi niṭhitā.

109. Sattāhakaraṇīyānūjānānā

187. Atha kho bhagavā rājagahe yathābhiraṇtam viharitvā yena sāvatthi tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikaṁ caramāno yena sāvatthi tadavasari. Tatra sudam bhagavā sāvatthiyam viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena kosalesu janapade udenena upāsakena saṅgham uddissa vihāro kārāpito hoti. So bhikkhūnam santike dūtam pāhesi – “āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātum, dhammañca sotum, bhikkhū ca passitu”nti. Bhikkhū evamāhaṁsu – “bhagavatā, āvuso, paññattam ‘na vassan upagantvā purimam vā temāsam pacchimam vā temāsam avasitvā cārikā pakkamitabbāti. Āgametu udeno upāsako, yāva bhikkhū vassan vasanti. Vassamvuṭṭhā āgamissanti. Sace panassa accāyikam karaṇīyam, tattheva āvāsikānam bhikkhūnam santike vihāram patiṭṭhāpetū”ti. Udeno upāsako ujjhāyati khiyyati vipāceti – “kathañhi nāma bhadantā mayā pahite na āgacchissanti. Ahañhi dāyako kārako saṅghupaṭṭhāko”ti. Assosum kho bhikkhū udenassa upāsakassa ujjhāyantassa khiyyantassa vipācentassa. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe dhammīm katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, sattannam sattāhakaraṇīyena pahite gantum, na tveva appahite. Bhikkhussa, bhikkhuniyā, sikkhamānāya, sāmañerassa, sāmañeriyyā, upāsakassa, upāsikāya – anujānāmi, bhikkhave, imesam sattannam sattāhakaraṇīyena pahite gantum, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo”.

188. Idha pana, bhikkhave, upāsakena saṅgham uddissa vihāro kārāpito hoti. So ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātum, dhammañca sotum, bhikkhū ca passitu”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, upāsakena saṅgham uddissa aḍḍhayogo kārāpito hoti...pe... pāsādo kārāpito hoti... hammiyam kārāpitam hoti... guhā kārāpitā hoti... parivenam kārāpitam hoti... koṭṭhako kārāpito hoti... upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti... aggisālā kārāpitā hoti... kappiyakuṭi kārāpitā hoti... vaccakuṭi kārāpitā hoti... caṅkamo kārāpito hoti ... caṅkamanasālā kārāpitā hoti... udapāno kārāpito hoti ... udapānasālā kārāpitā hoti... jantāgharam kārāpitam hoti... jantāgharasālā kārāpitā hoti... pokkharaṇī kārāpitā hoti... maṇḍapo kārāpito hoti... ārāmo kārāpito hoti... ārāmavatthu kārāpitam hoti. So ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātum, dhammañca sotum, bhikkhū ca passitu”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, upāsakena sambahule bhikkhū uddissa...pe... ekam bhikkhum uddissa vihāro kārāpito hoti... aḍḍhayogo kārāpito hoti... pāsādo kārāpito hoti ... hammiyam kārāpitam hoti... guhā kārāpitā hoti... parivenam kārāpitam hoti... koṭṭhako kārāpito hoti... upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti... aggisālā kārāpitā hoti... kappiyakuṭi kārāpitā hoti... vaccakuṭi kārāpitā hoti... caṅkamo kārāpito hoti... caṅkamanasālā kārāpitā hoti... udapāno kārāpito hoti... udapānasālā kārāpitā hoti... jantāgharam kārāpitam hoti... jantāgharasālā kārāpitā hoti... pokkharaṇī kārāpitā hoti... maṇḍapo kārāpito hoti... ārāmo kārāpito hoti... ārāmavatthu kārāpitam hoti. So ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātum, dhammañca sotum, bhikkhū ca passitu”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, upāsakena bhikkhuniṣaṅgham uddissa...pe... sambahulā bhikkhuniyo uddissa...pe... ekam bhikkhuniṁ uddissa...pe... sambahulā sikkhamānāyo uddissa...pe... ekam sikkhamānām uddissa...pe... sambahule sāmañere uddissa...pe... ekam sāmañeram uddissa...pe... sambahulā sāmañeriyo uddissa...pe... ekam sāmañerim uddissa vihāro kārāpito hoti...pe... aḍḍhayogo kārāpito hoti... pāsādo kārāpito hoti... hammiyam kārāpitam hoti... guhā kārāpitā hoti... parivenam kārāpitam hoti... koṭṭhako kārāpito hoti... upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti... aggisālā kārāpitā hoti ... kappiyakuṭi kārāpitā hoti... caṅkamo kārāpito hoti... caṅkamanasālā kārāpitā hoti... udapāno kārāpito hoti... udapānasālā kārāpitā hoti... pokkharaṇī kārāpitā hoti... maṇḍapo kārāpito hoti... ārāmo kārāpito

hoti... ārāmavatthu kārāpitam hoti. So ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātum, dhammañca sotum, bhikkhū ca passitu”nti, gantabbam, bhikkhave, sattahakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

189. Idha pana, bhikkhave, upāsakena attano athāya nivesanam kārāpitam hoti...pe... sayanigharam kārāpitam hoti... udosito kārāpito hoti... aṭṭo kārāpito hoti... mālo kārāpito hoti... āpaṇo kārāpito hoti... āpaṇasālā kārāpitā hoti... pāsādo kārāpito hoti... hammiyam kārāpitam hoti... guhā kārāpitā hoti... pariveṇam kārāpitam hoti... koṭṭhako kārāpito hoti... upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti... aggisālā kārāpitā hoti... rasavatī kārāpitā hoti... caṅkamo kārāpito hoti... caṅkamanasālā kārāpitā hoti... udapāno kārāpito hoti... udapānasālā kārāpitā hoti... pokkharaṇī kārāpitā hoti... maṇḍapo kārāpito hoti... ārāmo kārāpito hoti ... ārāmavatthu kārāpitam hoti... puttassa vā vāreyyam hoti... dhītuyā vā vāreyyam hoti... gilāno vā hoti... abhiññātam vā suttantam bhaṇati. So ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “āgacchantu bhadantā, imam suttantam pariyāpuṇissanti, purāyam suttanto na palujjati”ti. Aññataram vā panassa kiccam hoti – karaṇīyam vā, so ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātum, dhammañca sotum, bhikkhū ca passitu”nti, gantabbam, bhikkhave, sattahakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

190. Idha pana, bhikkhave, upāsikāya saṅgham uddissa vihāro kārāpito hoti. Sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “āgacchantu ayyā, icchāmi dānañca dātum, dhammañca sotum, bhikkhū ca passitu”nti, gantabbam, bhikkhave, sattahakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, upāsikāya saṅgham uddissa adḍhayogo kārāpito hoti...pe... pāsādo kārāpito hoti... hammiyam kārāpitam hoti... guhā kārāpitā hoti... pariveṇam kārāpitam hoti... koṭṭhako kārāpito hoti... upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti... aggisālā kārāpitā hoti... kappiyakuṭi kārāpitā hoti... vaccakuṭi kārāpitā hoti... caṅkamo kārāpito hoti... caṅkamanasālā kārāpitā hoti... udapāno kārāpito hoti... udapānasālā kārāpitā hoti... jantāgharam kārāpitam hoti... jantāgharasālā kārāpitā hoti... pokkharaṇī kārāpitā hoti... maṇḍapo kārāpito hoti... ārāmo kārāpito hoti... ārāmavatthu kārāpitam hoti. Sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “āgacchantu ayyā, icchāmi dānañca dātum, dhammañca sotum, bhikkhū ca passitu”nti, gantabbam, bhikkhave, sattahakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, upāsikāya sambahule bhikkhū uddissa...pe... ekam bhikkhum uddissa... pe... bhikkhunisaṅgham uddissa...pe... sambahulā bhikkhuniyo uddissa...pe... ekam bhikkhunim uddissa...pe... sambahulā sikkhamānāyo uddissa...pe... ekam sikkhamānam uddissa...pe... sambahule sāmañere uddissa...pe... ekam sāmañeram uddissa...pe... sambahulā sāmañeriyo uddissa...pe... ekam sāmañerim uddissa...pe....

191. Idha pana, bhikkhave, upāsikāya attano athāya nivesanam kārāpitam hoti...pe... sayanigharam kārāpitam hoti... udosito kārāpito hoti... aṭṭo kārāpito hoti... mālo kārāpito hoti... āpaṇo kārāpito hoti... āpaṇasālā kārāpitā hoti... pāsādo kārāpito hoti... hammiyam kārāpitam hoti... guhā kārāpitā hoti... pariveṇam kārāpitam hoti... koṭṭhako kārāpito hoti... upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti... aggisālā kārāpitā hoti... rasavatī kārāpitā hoti... caṅkamo kārāpito hoti... caṅkamanasālā kārāpitā hoti... udapāno kārāpito hoti ... udapānasālā kārāpitā hoti... pokkharaṇī kārāpitā hoti... maṇḍapo kārāpito hoti... ārāmo kārāpito hoti... ārāmavatthu kārāpitam hoti... puttassa vā vāreyyam hoti... dhītuyā vā vāreyyam hoti... gilānā vā hoti... abhiññātam vā suttantam bhaṇati. Sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “āgacchantu ayyā, imam suttantam pariyāpuṇissanti, purāyam suttanto palujjati”ti. Aññataram vā panassā kiccam hoti karaṇīyam vā, sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “āgacchantu ayyā, icchāmi dānañca dātum, dhammañca sotum, bhikkhū ca passitu”nti, gantabbam, bhikkhave, sattahakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

192. Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā saṅgham uddissa...pe... bhikkhuniyā saṅgham uddissa... sikkhamānāya saṅgham uddissa... sāmañerena saṅgham uddissa... sāmañeriyā saṅgham uddissa ... sambahule bhikkhū uddissa... ekam bhikkhum uddissa... bhikkhuni saṅgham uddissa... sambahulā bhikkhuniyo uddissa... ekam bhikkhuniṁ uddissa... sambahulā sikkhamānāyo uddissa... ekam sikkhamānam uddissa... sambahule sāmañere uddissa... ekam sāmañeram uddissa... sambahulā sāmañeriyo uddissa... ekam sāmañerim uddissa... attano athāya vihāro kārāpito hoti...pe... addhayogo kārāpito hoti... pāsādo kārāpito hoti... hammiyam kārāpitam hoti... guhā kārāpitā hoti... pariveṇam kārāpitam hoti ... koṭṭhako kārāpito hoti... upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti... aggisālā kārāpitā hoti... kappiyakuṭi kārāpitā hoti... caṅkamo kārāpito hoti... caṅkamanasālā kārāpitā hoti... udapāno kārāpito hoti... udapānasālā kārāpitā hoti... pokkharaṇī kārāpitā hoti... maṇḍapo kārāpito hoti... ārāmo kārāpito hoti... ārāmavatthu kārāpitam hoti. Sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya... “āgacchantu ayyā, icchāmi dānañca dātum, dhammañca sotum, bhikkhū ca passitū”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Sattāhakaraṇīyānujānatā niṭṭhitā.

110. Pañcannam appahitepi anujānanā

193. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. So bhikkhūnaṁ santike dūtam pāhesi – “ahañhi gilāno, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgata”nti. Bhagavato etamatthanā ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pañcannam sattāhakaraṇīyena appahitepi gantum, pageva pahite. Bhikkhussa, bhikkhuniyā, sikkhamānāya, sāmañerassa, sāmañeriyā – anujānāmi, bhikkhave, imesam pañcannam sattāhakaraṇīyena appahitepi gantum, pageva pahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu gilāno hoti. So ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi gilāno, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “gilānabhattam vā pariyesissāmi, gilānupaṭṭhākabhattam vā pariyesissāmi, gilānabhesajjam vā pariyesissāmi, pucchissāmi vā, upaṭṭhahissāmi vā”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa anabhirati uppannā hoti. So ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “anabhirati me uppannā, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “anabhirataṁ vūpakāsessāmi vā, vūpakāsāpessāmi vā, dhammadhathām vāssa karissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa kukkuccam uppānam hoti. So ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “kukkuccam me uppānam, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “kukkuccam vinodessāmi vā, vinodāpessāmi vā, dhammadhathām vāssa karissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa diṭṭhigataṁ uppānam hoti. So ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “diṭṭhigataṁ me uppānam, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “diṭṭhigataṁ vivecessāmi vā, vivecāpessāmi vā, dhammadhathām vāssa karissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu garudhammam ajjhāpanno hoti parivāsāraho. So ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi garudhammam ajjhāpanno parivāsāraho, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “parivāsadānam ussukkam karissāmi vā, anussāvessāmi vā, gaṇapūrako vā bhavissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu mūlāya paṭikassanāraho hoti. So ce bhikkhūnaṁ santike dūtam

pahiṇeyya – “ahañhi mūlāya paṭikassanāraho, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “mūlāya patikassanaṁ ussukkam karissāmi vā, anussāvessāmi vā, gaṇapūrako vā bhavissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu mānattāraho hoti. So ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi mānattāraho, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “mānattadānam ussukkam karissāmi vā, anussāvessāmi vā, gaṇapūrako vā bhavissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu abbhānāraho hoti. So ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi abbhānāraho, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “abbhānam ussukkam karissāmi vā, anussāvessāmi vā, gaṇapūrako vā bhavissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa saṅgho kammaṁ kattukāmo hoti tajjanīyam vā, niyassam vā, pabbājanīyam vā, paṭisāraṇīyam vā, ukkhepanīyam vā. So ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “saṅgho me kammaṁ kattukāmo, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “kinti nu kho saṅgho kammaṁ na kareyya, lahukāya vā pariṇāmeyyā”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Kataṁ vā panassa hoti saṅghena kammaṁ tajjanīyam vā niyassam vā pabbājanīyam vā paṭisāraṇīyam vā ukkhepanīyam vā. So ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya “saṅgho me kammaṁ akāsi, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “kinti nu kho sammā vatteyya, lomaṁ pāteyya, netthāram vatteyya, saṅgho tam kammaṁ paṭippassambheyyā”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

194. Idha pana, bhikkhave, bhikkhunī gilānā hoti. Sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi gilānā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “gilānabhattam vā pariyesissāmi, gilānupaṭṭhākabhattam vā pariyesissāmi, gilānabhesajjam vā pariyesissāmi, pucchissāmi vā, upaṭṭhahissāmi vā”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhuniyā anabhirati uppannā hoti. Sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “anabhirati me uppannā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “anabhirataṁ vūpakāsessāmi vā, vūpakāsāpessāmi vā, dhammadhathām vāssā karissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhuniyā kukkuccam uppannā hoti. Sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “kukkuccam me uppannā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “kukkuccam vinodessāmi vā, vinodāpessāmi vā, dhammadhathām vāssā karissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhuniyā diṭṭhigatam uppannā hoti. Sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “diṭṭhigatam me uppannā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “diṭṭhigatam vivecessāmi vā, vivecāpessāmi vā, dhammadhathām vāssā karissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunī garudhammaṁ ajjhāpannā hoti mānattārahā. Sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi garudhammaṁ ajjhāpannā mānattārahā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “mānattadānam ussukkam karissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunī mūlāya paṭikassanārahā hoti. Sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi mūlāya paṭikassanārahā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “mūlāya paṭikassanām ussukkam karissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunī abbhānārahā hoti. Sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi abbhānārahā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “abbhānam ussukkam karissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhuniyā saṅgo kammaṁ kattukāmo hoti – tajjanīyam vā, niyassam vā, pabbājanīyam vā, paṭisāraṇīyam vā, ukkhepanīyam vā. Sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “saṅgo me kammaṁ kattukāmo, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “kinti nu kho saṅgo kammaṁ na kareyya, lahukāya vā pariṇāmeyyā”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Kataṁ vā panassā hoti saṅghena kammaṁ – tajjanīyam vā, niyassam vā, pabbājanīyam vā, paṭisāraṇīyam vā, ukkhepanīyam vā. Sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “saṅgo me kammaṁ akāsi, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “kinti nu kho sammā vatteyya, lomam pāteyya, netthāram vatteyya, saṅgo tam kammaṁ paṭippassambheyyā”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

195. Idha pana, bhikkhave, sikkhamānā gilānā hoti. Sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi gilānā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti – gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “gilānabhāttam vā pariyesissāmi, gilānupaṭṭhākabhattam vā pariyesissāmi, gilānabhesajjam vā pariyesissāmi, pucchissāmi vā, upaṭṭhahissāmi vā”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, sikkhamānāya anabhirati uppannā hoti...pe... sikkhamānāya kukkuccam uppannam hoti... sikkhamānāya diṭṭhigatam uppannam hoti... sikkhamānāya sikkhā kupitā hoti. Sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “sikkhā me kupitā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “sikkhāsamādānam ussukkam karissāmī”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, sikkhamānā upasampajjitukāmā hoti. Sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi upasampajjitukāmā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata”nti gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – upasampadaṁ ussukkam karissāmi vā, anussāvessāmi vā, gaṇapūrako vā bhavissāmīti. Sattāham sannivatto kātabbo.

196. Idha pana, bhikkhave, sāmañero gilāno hoti. So ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi gilāno, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “gilānabhāttam vā pariyesissāmi, gilānupaṭṭhākabhattam vā pariyesissāmi, gilānabhesajjam vā pariyesissāmi, pucchissāmi vā, upaṭṭhahissāmi vā”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, sāmañerassa anabhirati uppannā hoti...pe... sāmañerassa kukkuccam uppannam hoti... sāmañerassa diṭṭhigatam uppannam hoti... sāmañero vassam pucchitukāmo hoti. So ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi vassam pucchitukāmo, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “pucchissāmi vā, ācikkhissāmi vā”ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, sāmañero upasampajjitu kāmo hoti. So ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi upasampajjitu kāmo, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnam āgata” nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “upasampadām ussukkam karissāmi vā, anussāvessāmi vā, gaṇapūrako vā bhavissāmī” ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

197. Idha pana, bhikkhave, sāmañerī gilānā hoti. Sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi gilānā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata” nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “gilānabhattam vā pariyesissāmi, gilānupaṭṭhākabhattam vā pariyesissāmi, gilānabhesajjam vā pariyesissāmi, pucchissāmi vā, upaṭṭhahissāmi vā” ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, sāmañeriyā anabhirati uppānā hoti...pe... sāmañeriyā kukkuccam uppānā hoti... sāmañeriyā diṭṭhigataṁ uppānā hoti... sāmañerī vassam pucchitukāmā hoti. Sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi vassam pucchitukāmā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata” nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “pucchissāmi vā, ācikkhissāmi vā” ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, sāmañerī sikkham samādiyitukāmā hoti. Sā ce bhikkhūnam santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi sikkham samādiyitukāmā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānam āgata” nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “sikkhāsamādānam ussukkam karissāmī” ti. Sattāham sannivatto kātabboti.

Pañcannam appahitepi anujānanā niṭhitā.

111. Sattannam appahitepi anujānanā

198. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mātā gilānā hoti. Sā puttassa santike dūtam pāhesi – “ahañhi gilānā, āgacchatu meutto, icchāmi puttassa āgata” nti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā paññattam sattannam sattāhakaraṇīyena pahite gantum, na tveva appahite; pañcannam sattāhakaraṇīyena appahitepi gantum, pageva pahiteti. Ayañca me mātā gilānā, sā ca anupāsikā, katham nu kho mayā paṭipajjitattha” nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sattannam sattāhakaraṇīyena appahitepi gantum, pageva pahite. Bhikkhusa, bhikkhuniyā, sikkhamānāya, sāmañerassa, sāmañeriyā, mātuyā ca pitussa ca – anujānāmi, bhikkhave, imesam sattannam sattāhakaraṇīyena appahitepi gantum, pageva pahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa mātā gilānā hoti. Sā ce puttassa santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi gilānā, āgacchatu meutto, icchāmi puttassa āgata” nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “gilānabhattam vā pariyesissāmi, gilānupaṭṭhākabhattam vā pariyesissāmi, gilānabhesajjam vā pariyesissāmi, pucchissāmi vā, upaṭṭhahissāmi vā” ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa pitā gilāno hoti. So ce puttassa santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi gilāno, āgacchatu meutto, icchāmi puttassa āgata” nti, gantabbam, bhikkhave, sattāhakaraṇīyena, appahitepi, pageva pahite – “gilānabhattam vā pariyesissāmi, gilānupaṭṭhākabhattam vā pariyesissāmi, gilānabhesajjam vā pariyesissāmi, pucchissāmi vā, upaṭṭhahissāmi vā” ti. Sattāham sannivatto kātabbo.

Sattannam appahitepi anujānanā niṭhitā.

112. Pahiteyeva anujānanā

199. Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa bhātā gilāno hoti. So ce bhātuno santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi gilāno, āgacchatu me bhātā, icchāmi bhātuno āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattahakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa bhaginī gilānā hoti. Sā ce bhātuno santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi gilānā, āgacchatu me bhātā, icchāmi bhātuno āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattahakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa nātako gilāno hoti. So ce bhikkhussa santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi gilāno, āgacchantu bhadanto, icchāmi bhadantassa āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattahakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhugatiko gilāno hoti. So ce bhikkhūnaṁ santike dūtam pahiṇeyya – “ahañhi gilāno, āgacchantu bhadantā, icchāmi bhadantānaṁ āgata”nti, gantabbam, bhikkhave, sattahakaraṇīyena, pahite, na tveva appahite. Sattāham sannivatto kātabbo.

Tena kho pana samayena saṅghassa vihāro undriyati. Aññatarena upāsakena araññe bhaṇḍam chedāpitam hoti. So bhikkhūnaṁ santike dūtam pāhesi – “sace bhadantā tam bhaṇḍam āvahāpeyyum, dajjāham tam bhaṇḍa”nti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, saṅghakaraṇīyena gantum. Sattāham sannivatto kātabboti.

Pahiteyeva anujānanā niṭṭhitā.

Vassāvāsabhāṇavāro niṭṭhito.

113. Antarāye anāpattivassacchedavāro

200. Tena kho pana samayena kosalesu janapade aññatarasmiñ āvāse vassūpagatā bhikkhū vālehi ubbālhā honti. Gaṇhim̄supi paripātiṁsupi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatā bhikkhū vālehi ubbālhā honti. Gaṇhantipi paripātentipi. Eseva antarāyoti pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatā bhikkhū sarīsapehi ubbālhā honti. Daṁṣantipi paripātentipi. Eseva antarāyoti pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatā bhikkhū pisācehi ubbālhā honti. Āvisantipi hanantipi [ojampi haranti (sī.), harantipi (syā.)]. Eseva antarāyoti pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatānāṁ bhikkhūnaṁ gāmo agginā daḍḍho hoti. Bhikkhū piṇḍakena kilamanti. Eseva antarāyoti pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatānāṁ bhikkhūnaṁ senāsanāṁ agginā daḍḍham hoti. Bhikkhū piṇḍakena kilamanti. Eseva antarāyoti pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatānāṁ bhikkhūnaṁ gāmo udakena vūlho hoti. Bhikkhū piṇḍakena kilamanti. Eseva antarāyoti pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatānaṁ bhikkhūnaṁ senāsanāṁ udakena vūlham hoti. Bhikkhū senāsanena kilamanti. Eseva antarāyoti pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassāti.

201. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse vassūpagatānaṁ bhikkhūnaṁ gāmo corehi vuṭṭhāsi. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, yena gāmo tena gantunti.

Gāmo dvedhā bhijjitha. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, yena bahutarā tena gantunti.

Bahutarā assaddhā honti appasannā. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, yena saddhā pasannā tena gantunti.

Tena kho pana samayena kosalesu janapade aññatarasmīm āvāse vassūpagatā bhikkhū na labhiṣsu lūkhassa vā pañītassa vā bhojanassa yāvadattham pāripūriṁ. Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatā bhikkhū na labhanti lūkhassa vā pañītassa vā bhojanassa yāvadattham pāripūriṁ. Eseva antarāyoti pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatā bhikkhū labhanti lūkhassa vā pañītassa vā bhojanassa yāvadattham pāripūriṁ, na labhanti sappāyāni bhojanāni. Eseva antarāyoti pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatā bhikkhū labhanti lūkhassa vā pañītassa vā bhojanassa yāvadattham pāripūriṁ, labhanti sappāyāni bhojanāni, na labhanti sappāyāni bhesajjāni. Eseva antarāyoti pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatā bhikkhū labhanti lūkhassa vā pañītassa vā bhojanassa yāvadattham pāripūriṁ, labhanti sappāyāni bhojanāni, labhanti sappāyāni bhesajjāni, na labhanti patirūpam upaṭṭhākam. Eseva antarāyoti pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatam bhikkhum itthī nimanteti – “ehi, bhante, hiraññam vā te demi, suvaṇṇam vā te demi, khettam vā te demi, vatthum vā te demi, gāvum vā te demi, gāviṁ vā te demi, dāsam vā te demi, dāsim vā te demi, dhītarām vā te demi bhariyatthāya, aham vā te bhariyā homi, aññam vā te bhariyam ānemī”ti. Tatra ce bhikkhuno evam hoti, ‘lahuparivattam kho cittam vuttam bhagavatā, siyāpi me brahmacariyassa antarāyo’ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagatam bhikkhum vesī nimanteti... pe... thullakumārī nimanteti... pañḍako nimanteti... nātakā nimantenti... rājāno nimantenti... corā nimantenti... dhuttā nimantenti – “ehi, bhante, hiraññam vā te dema, suvaṇṇam vā te dema, khettam vā te dema, vatthum vā te dema, gāvum vā te dema, gāviṁ vā te dema, dāsam vā te dema, dāsim vā te dema, dhītarām vā te dema bhariyatthāya, aññam vā te bhariyam ānemā”ti. Tatra ce bhikkhuno evam hoti, ‘lahuparivattam kho cittam vuttam bhagavatā, siyāpi me brahmacariyassa antarāyo’ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagato bhikkhu assāmikam nidhim passati. Tatra ce bhikkhuno evam hoti, ‘lahuparivattam kho cittam vuttam bhagavatā, siyāpi me brahmacariyassa antarāyo’ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Antarāye anāpattivassacchedavāro niṭhitō.

114. Saṅghabhede anāpattivassacchedavāro

202. Idha pana, bhikkhave, vassūpagato bhikkhu passati sambahule bhikkhū saṅghabhedāya parakkamante. Tatra ce bhikkhuno evam hoti, ‘garuko kho saṅghabhedo vutto bhagavatā; mā mayi sammukhībhūte saṅgo bhijjī’ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagato bhikkhu suṇāti – “asukasmim kira āvāse sambahulā bhikkhū saṅghabhedāya parakkamantī”ti. Tatra ce bhikkhuno evam hoti, ‘garuko kho saṅghabhedo vutto bhagavatā; mā mayi sammukhībhūte saṅgo bhijjī’ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagato bhikkhu suṇāti – “asukasmim kira āvāse sambahulā bhikkhū saṅghabhedāya parakkamantī”ti. Tatra ce bhikkhuno evam hoti – “te kho me bhikkhū mittā. Tyāham vakkhāmi ‘garuko kho, āvuso, saṅghabhedo vutto bhagavatā; māyasmantānam saṅghabhedo ruccitthā’ti. Karissanti me vacanam, sussūsissantī, sotam̄ odahissantī”ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagato bhikkhu suṇāti – “asukasmim kira āvāse sambahulā bhikkhū saṅghabhedāya parakkamantī”ti. Tatra ce bhikkhuno evam hoti – “te kho me bhikkhū na mittā; api ca ye tesam̄ mittā, te me mittā. Tyāham vakkhāmi. Te vuttā te vakkhanti ‘garuko kho, āvuso, saṅghabhedo vutto bhagavatā; māyasmantānam saṅghabhedo ruccitthā’ti. Karissanti tesam̄ vacanam, sussūsissantī, sotam̄ odahissantī”ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagato bhikkhu suṇāti – “asukasmim kira āvāse sambahulehi bhikkhūhi saṅgo bhinno”ti. Tatra ce bhikkhuno evam hoti – “te kho me bhikkhū mittā. Tyāham vakkhāmi ‘garuko kho, āvuso, saṅghabhedo vutto bhagavatā; māyasmantānam saṅghabhedo ruccitthā’ti. Karissanti me vacanam, sussūsissantī, sotam̄ odahissantī”ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagato bhikkhu suṇāti – “amukasmim kira āvāse sambahulehi bhikkhūhi saṅgo bhinno”ti. Tatra ce bhikkhuno evam hoti – “tā kho me bhikkhuniyo mittā. Tyāham vakkhāmi ‘garuko kho, bhaginiyo, saṅghabhedo vutto bhagavatā; mā bhaginīnam saṅghabhedo ruccitthā’ti. Karissanti me vacanam, sussūsissantī, sotam̄ odahissantī”ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassa.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagato bhikkhu suṇāti – “amukasmim kira āvāse sambahulā bhikkhuniyo saṅghabhedāya parakkamantī”ti. Tatra ce bhikkhuno evam hoti – “tā kho me bhikkhuniyo na mittā. Api ca, yā tāsam̄ mittā, tā me mittā. Tyāham vakkhāmi. Tā vuttā tā vakkhanti ‘garuko kho, bhaginiyo, saṅghabhedo vutto bhagavatā. Mā bhaginīnam saṅghabhedo ruccitthā’ti. Karissanti tāsam̄ vacanam, sussūsissantī, sotam̄ odahissantī”ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassati.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagato bhikkhu suṇāti – “amukasmim kira āvāse sambahulāhi bhikkhunihi saṅgo bhinno”ti. Tatra ce bhikkhuno evam hoti – “tā kho me bhikkhuniyo mittā. Tyāham vakkhāmi ‘garuko kho, bhaginiyo, saṅghabhedo vutto bhagavatā. Mā bhaginīnam saṅghabhedo ruccitthā’ti. Karissanti me vacanam, sussūsissantī, sotam̄ odahissantī”ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassati.

Idha pana, bhikkhave, vassūpagato bhikkhu suṇāti – “amukasmim kira āvāse sambahulāhi bhikkhunihi saṅgo bhinno”ti. Tatra ce bhikkhuno evam hoti – “tā kho me bhikkhuniyo na mittā. Api ca, yā tāsam̄ mittā tā me mittā. Tyāham vakkhāmi. Tā vuttā tā vakkhanti ‘garuko kho, bhaginiyo [ayyāyo

(sī.)], saṅghabhedo vutto bhagavatā; mā bhaginīnam [ayyānam (sī.)] saṅghabhedo ruccitthā’ti. Karissanti tāsam vacanam, sussūsissantī, sotam odahissantī’ti, pakkamitabbam. Anāpatti vassacchedassāti.

Saṅghabhede anāpattivassacchedavāro niṭṭhito.

115. Vajādīsu vassūpagamanam

203. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu vaje vassam upagantukāmo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, vaje vassam upagantunti. Vajo vuṭṭhāsi. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, yena vajo tena gantunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu upakaṭṭhāya vassūpanāyikāya satthena gantukāmo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, satthe vassam upagantunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu upakaṭṭhāya vassūpanāyikāya nāvāya gantukāmo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, nāvāya vassam upagantunti.

Vajādīsu vassūpagamanam niṭṭhitam.

116. Vassam anupagantabbaṭṭhānāni

204. Tena kho pana samayena bhikkhū rukkhasusire vassam upagacchanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “seyyathāpi pisācillikā”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, rukkhasusire vassam upagantabbam. Yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū rukkhaviṭabhiyā vassam upagacchanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “seyyathāpi migaluddakā”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, rukkhaviṭabhiyā vassam upagantabbam. Yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū ajjhokāse vassam upagacchanti. Deve vassante rukkhamūlampi nibbakosampi upadhāvanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, ajjhokāse vassam upagantabbam. Yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū asenāsanikā vassam upagacchanti. Sītenapi kilamanti, uṇhenapi kilamanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, asenāsanikena vassam upagantabbam. Yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū chavakuṭikāya vassam upagacchanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “seyyathāpi chavaḍāhakā”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, chavakuṭikāya vassam upagantabbam. Yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū chatte vassam upagacchanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “seyyathāpi gopālakā”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, chatte vassam upagantabbam. Yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū cāṭiyā vassam upagacchanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “seyyathāpi titthiyā”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, cāṭiyā vassam upagantabbam. Yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Vassam̄ anupagantabbaṭṭhānāni niṭṭhitā.

117. Adhammikakatikā

205. Tena kho pana samayena sāvathiyā saṅghena evarūpā katikā katā hoti – antarāvassam̄ na pabbajetabbanti. Visākhāya migāramātuyā nattā bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjam̄ yāci. Bhikkhū evamāhaṁsu – “saṅghena kho, āvuso, evarūpā katikā katā ‘antarāvassam̄ na pabbajetabba’nti. Āgamehi, āvuso, yāva bhikkhū vassam̄ vasanti. Vassam̄vuṭṭhā pabbajessantī”ti. Atha kho te bhikkhū vassam̄vuṭṭhā visākhāya migāramātuyā nattāram̄ etadavocum – “ehi, dāni, āvuso, pabbajāhī”ti. So evamāha – “sacāhaṁ, bhante, pabbajito assam̄, abhirameyyāmaham̄ [[abhirameyyam̄ cāhaṁ \(sī.\)](#)]. Na dānāhaṁ, bhante, pabbajissāmī”ti. Visākhā migāramātā ujjhāyati khiyyati vipāceti – ‘kathañhi nāma ayyā evarūpam̄ katikam̄ karissanti ‘na antarāvassam̄ pabbajetabba’nti. Kam̄ kālam̄ dhammo na caritabbo’ti? Assosum̄ kho bhikkhū visākhāya migāramātuyā ujjhāyantiyā khiyyantiyā vipācentiyā. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamatthaṁ ārocesum̄. Na, bhikkhave, evarūpā katikā kātabbā – ‘na antarāvassam̄ pabbajetabba’nti. Yo kareyya, āpatti dukkaṭassātī.

Adhammikakatikā niṭṭhitā.

118. Paṭissavadukkaṭapatti

206. Tena kho pana samayena āyasmatā upanandena sakyaputtē rañño pasenadissa kosalassa vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So tam̄ āvāsam̄ gacchanto addasa antarāmagge dve āvāse bahucīvarake. Tassa etadahosi – “yamnūnāhaṁ imesu dvīsu āvāsesu vassam̄ vaseyyam̄. Evaṁ me bahuṁ cīvaraṁ [[bahucīvaraṁ \(ka.\)](#)] uppajjissatī”ti. So tesu dvīsu āvāsesu vassam̄ vasi. Rājā pasenadi kosalō ujjhāyati khiyyati vipāceti – “kathañhi nāma ayyo upanando sakyaputto amhākam̄ vassāvāsam̄ paṭissuṇitvā visam̄vādēssati. Nanu bhagavatā anekapariyāyena musāvādo garahito, musāvādā veramañī pasatthā”ti. Assosum̄ kho bhikkhū rañño pasenadissa kosalassa ujjhāyantassa khiyyantassa vipācentassa. Ye te bhikkhū appicchā... pe... te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – ‘kathañhi nāma āyasmā upanando sakyaputto rañño pasenadissa kosalassa vassāvāsam̄ paṭissuṇitvā visam̄vādēssati. Nanu bhagavatā anekapariyāyena musāvādo garahito, musāvādā veramañī pasatthā”ti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamatthaṁ ārocesum... pe... atha kho bhagavā etasmim̄ nidāne etasmim̄ pakaraṇe bhikkhusaṅgham̄ sannipātāpetvā āyasmantaṁ upanandam̄ sakyaputtam̄ paṭipucchi – ‘saccam̄ kira tvam̄, upananda, rañño pasenadissa kosalassa vassāvāsam̄ paṭissuṇitvā visam̄vādesī’ti? ‘Saccam̄, bhagavā’ti. Vigarahi buddho bhagavā... pe... kathañhi nāma tvam̄, moghapurisa, rañño pasenadissa kosalassa vassāvāsam̄ paṭissuṇitvā visam̄vādēssasi. Nanu mayā, moghapurisa, anekapariyāyena musāvādo garahito, musāvādā veramañī pasatthā. Netam̄, moghapurisa, appasannānam̄ vā pasādāya... pe... vigarahitvā... pe... dhammiṁ katham̄ katvā bhikkhū āmantesi –

207. Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So tam̄ āvāsam̄ gacchanto passati antarāmagge dve āvāse bahucīvarake. Tassa evam̄ hoti – “yamnūnāhaṁ imesu dvīsu āvāsesu vassam̄ vaseyyam̄. Evaṁ me bahuṁ cīvaraṁ uppajjissatī”ti. So tesu dvīsu āvāsesu vassam̄ vasati. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So tam̄ āvāsam̄ gacchanto bahiddhā uposatham̄ karoti, pāṭipade [[pāṭipadēna \(ka.\)](#)] vihāram̄ upeti, senāsanam̄ paññāpeti, pānīyam̄ paribhojanīyam̄ upaṭṭhāpeti, pariveṇam̄ sammajjati. So tadaheva akaraṇīyo pakkamati. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So tam̄ āvāsam̄ gacchanto bahiddhā uposatham̄ karoti, pāṭipade vihāram̄ upeti, senāsanam̄ paññāpeti, pānīyam̄ paribhojanīyam̄ upaṭṭhāpeti, pariveṇam̄ sammajjati. So tadaheva sakaraṇīyo pakkamati. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno

purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pāṭipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pāñiyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So dvīhatīham vasitvā akaraṇīyo pakkamati. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pāṭipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pāñiyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So dvīhatīham vasitvā sakaraṇīyo pakkamati. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pāṭipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pāñiyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So dvīhatīham sattāhakaraṇīyena pakkamati. So tam sattāham bahiddhā vītināmeti. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pāṭipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pāñiyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So dvīhatīham sattāhakaraṇīyena pakkamati. So tam sattāham anto sannivattam karoti. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno purimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pāṭipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pāñiyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So sattāham anāgatāya pavāraṇāya sakaraṇīyo pakkamati. Āgaccheyya vā so, bhikkhave, bhikkhu tam āvāsam na vā āgaccheyya, tassa, bhikkhave, bhikkhuno purimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So tam āvāsam gantvā uposatham karoti, pāṭipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pāñiyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So tadaheva akaraṇīyo pakkamati. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So tam āvāsam gantvā uposatham karoti, pāṭipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pāñiyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So tadaheva sakaraṇīyo pakkamati...pe... so dvīhatīham vasitvā akaraṇīyo pakkamati...pe... so dvīhatīham vasitvā sakaraṇīyo pakkamati...pe... so dvīhatīham vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati. So tam sattāham bahiddhā vītināmeti. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa...pe... so dvīhatīham vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati. So tam sattāham anto sannivattam karoti. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno purimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti...pe... so sattāham anāgatāya pavāraṇāya sakaraṇīyo pakkamati. Āgaccheyya vā so, bhikkhave, bhikkhu tam āvāsam na vā āgaccheyya, tassa, bhikkhave, bhikkhuno purimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti.

208. Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pāṭipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pāñiyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So tadaheva akaraṇīyo pakkamati. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pātipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So tadaheva sakaraṇīyo pakkamati. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pātipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So dvīhatīham vasitvā akaraṇīyo pakkamati. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pātipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So dvīhatīham vasitvā sakaraṇīyo pakkamati. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pātipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So dvīhatīham vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati. So tam sattāham bahiddhā vītināmeti. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pātipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So dvīhatīham vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati. So tam sattāham anto sannivattam karoti. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno pacchimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya. So tam āvāsam gacchanto bahiddhā uposatham karoti, pātipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So sattāham anāgatāya komudiyā cātumāsiniyā sakaraṇīyo pakkamati. Āgaccheyya vā so, bhikkhave, bhikkhu tam āvāsam na vā āgaccheyya, tassa, bhikkhave, bhikkhuno pacchimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya. So tam āvāsam gantvā uposatham karoti, pātipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So tadaheva akaraṇīyo pakkamati. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya. So tam āvāsam gantvā uposatham karoti, pātipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So tadaheva sakaraṇīyo pakkamati...pe... so dvīhatīham vasitvā akaraṇīyo pakkamati ...pe... so dvīhatīham vasitvā sakaraṇīyo pakkamati...pe... so dvīhatīham vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati. So tam sattāham bahiddhā vītināmeti. Tassa, bhikkhave, bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa...pe... so dvīhatīham vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati. So tam sattāham anto sannivattam karoti. Tassa bhikkhave, bhikkhuno pacchimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya. So tam āvāsam gantvā uposatham karoti, pātipade vihāram upeti, senāsanam paññapeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, pariveṇam sammajjati. So sattāham anāgatāya komudiyā cātumāsiniyā sakaraṇīyo pakkamati. Āgaccheyya vā so, bhikkhave, bhikkhu tam āvāsam na vā āgaccheyya, tassa, bhikkhave, bhikkhuno

pacchimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpattīti.

Paṭissavadukkaṭāpatti niṭṭhitā.

Vassūpanāyikakkhandhako tatiyo.

119. Tassuddānam

Upagantum kadā ceva, kati antarāvassa ca;
Na icchanti ca sañcicca, ukkaḍḍhitum upāsako.

Gilāno mātā ca pitā, bhātā ca atha nātako;
Bhikkhugatiko vihāro, vālā cāpi sarīsapā.

Coro ceva pisācā ca, dadḍhā tadubhayena ca;
Vūlhodakena vuṭṭhāsi, bahutarā ca dāyakā.

Lūkhappaṇītasappāya, bhesajjupatṭhakena ca;
Itthī vesī kumārī ca, pañḍako nātakena ca.

Rājā corā dhuttā nidhi, bhedaaṭṭhavidhena [bhedā aṭṭhavidhena (sī. syā.)] ca;
Vajasatthā ca nāvā ca, susire viṭabhiyā ca.

Ajjhokāse vassāvāso, asenāsanikena ca;
Chavakuṭikā chatte ca, cātiyā ca upenti te.

Katikā paṭissuṇitvā, bahiddhā ca uposathā;
Purimikā pacchimikā, yathāñāyena yojaye.

Akaraṇī pakkamati, sakaraṇī tatheva ca;
Dvīhatīhā ca puna ca [dvīhatīham vasiṭvāna (sī.)], sattāhakaraṇīyena ca.

Sattāhanāgatā ceva, āgaccheyya na eyya vā;
Vatthuddāne antarikā, tantimaggam nisāmayeti.

Imamhi khandhake vatthūni dvepaṇñāsa.

Vassūpanāyikakkhandhako niṭṭhito.

4. Pavāraṇākkhandhako

120. Aphāsukavihāro

209. Tena samayena buddho bhagavā sāvatthiyam viharati jetavane anāthapindikassa ārāme. Tena kho pana samayena sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse vassam upagacchiṁsu. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – ‘kena nu kho mayam upāyena samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukam vassam vaseyyāma, na ca piṇḍakena kilameyyāmā’’ti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – ‘‘sace kho mayam aññamaññam neva ālapeyyāma na sallapeyyāma – yo paṭhamam gāmato piṇḍāya paṭikkameyya so āsanam paññapeyya, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipeyya, avakkārapātiṁ dhovitvā upaṭṭhāpeyya, pānīyam

paribhojanīyam upaṭṭhāpeyya; yo pacchā gāmato piṇḍāya paṭikkameyya, sacassa bhuttāvaseso, sace ākaṅkheyya bhuñjeyya, no ce ākaṅkheyya appaharite vā chaḍḍeyya, appāṇake vā udake opilāpeyya; so āsanam uddhareyya, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam paṭisāmeyya, avakkārapātiṁ dhovitvā paṭisāmeyya, pānīyam paribhojanīyam paṭisāmeyya, bhattaggam sammajjeyya; yo passeyya pānīyaghaṭam vā paribhojanīyaghaṭam vā vaccaghaṭam vā rittam tucchaṁ so upaṭṭhāpeyya; sacassa hoti avisayham, hathavikārena dutiyam āmantetvā hathavilaṅghakena upaṭṭhāpeyya; na tveva tappaccayā vācam bhindeyya – evam kho mayam samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukam vassam vaseyyāma, na ca piṇḍakena kilameyyāmā”ti. Atha kho te bhikkhū aññamaññam neva ālapim̄su, na sallapim̄su. Yo paṭhamam gāmato piṇḍāya paṭikkamati, so āsanam paññapeti, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipati, avakkārapātiṁ dhovitvā upaṭṭhāpeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti. Yo pacchā gāmato piṇḍāya paṭikkamati, sace hoti bhuttāvaseso, sace ākaṅkhāti bhuñjati, no ce ākaṅkhāti appaharite vā chaḍḍeti, appāṇake vā udake opilāpeti; so āsanam uddharati, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam paṭisāmeti, avakkārapātiṁ dhovitvā paṭisāmeti, pānīyam paribhojanīyam paṭisāmeti, bhattaggam sammajjati. Yo passati pānīyaghaṭam vā paribhojanīyaghaṭam vā vaccaghaṭam vā rittam tucchaṁ so upaṭṭhāpeti. Sacassa hoti avisayham, hathavikārena dutiyam āmantetvā hathavilaṅghakena upaṭṭhāpeti, na tveva tappaccayā vācam bhindati.

Āciṇṇam kho panetam vassamvuṭṭhānam bhikkhūnam bhagavantam dassanāya upasaṅkamitum. Atha kho te bhikkhū vassamvuṭṭhā temāsaccayena senāsanam saṃsāmetvā pattacīvaramādāya yena sāvatthi tena pakkamim̄su. Anupubbena yena sāvatthi jetavanam anāthapiṇḍikassa ārāmo yena bhagavā tenupasaṅkamim̄su, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantaṁ nisīdim̄su. Āciṇṇam kho panetam buddhānam bhagavantānam āgantuкеhi bhikkhūhi saddhiṁ paṭisammoditum. Atha kho bhagavā te bhikkhū etadavoca – “kacci, bhikkhave, khamanīyam, kacci yāpanīyam, kacci samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukam vassam vasittha, na ca piṇḍakena kilamitthā”ti? “Khamanīyam bhagavā, yāpanīyam bhagavā. Samaggā ca mayam, bhante, sammodamānā avivadamānā phāsukam vassam vasimhā, na ca piṇḍakena kilamimhā”ti. Jānantāpi tathāgatā pucchanti, jānantāpi na pucchanti. Kālam viditvā pucchanti, kālam viditvā na pucchanti. Atthasamhitam tathāgatā pucchanti, no anatthasamhitam. Anatthasamhitite setughāto tathāgatānam. Dvīhākārehi buddhā bhagavanto bhikkhū paṭipucchanti – dhammam vā desessāma, sāvakānam vā sikkhāpadam paññapessāmāti. Atha kho bhagavā te bhikkhū etadavoca – “yathākatham pana tumhe, bhikkhave, samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukam vassam vasittha, na ca piṇḍakena kilamitthā”ti.

Idha mayam, bhante, sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse vassam upagacchimhā. Tesam no, bhante, amhākam etadahosi – “kena nu kho mayam upāyena samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukam vassam vaseyyāma, na ca piṇḍakena kilameyyāmā”ti. Tesam no, bhante, amhākam etadahosi – “sace kho mayam aññamaññam neva ālapeyyāma na sallapeyyāma – yo paṭhamam gāmato piṇḍāya paṭikkameyya so āsanam paññapeyya, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipaya, avakkārapātiṁ dhovitvā upaṭṭhāpeyya, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeyya; yo pacchā gāmato piṇḍāya paṭikkameyya, sacassa bhuttāvaseso, sace ākaṅkheyya bhuñjeyya, no ce ākaṅkheyya appaharite vā chaḍḍeyya, appāṇake vā udake opilāpeyya; so āsanam uddhareyya, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam paṭisāmeyya, avakkārapātiṁ dhovitvā paṭisāmeyya, pānīyam paribhojanīyam paṭisāmeyya, bhattaggam sammajjeyya; yo passeyya pānīyaghaṭam vā paribhojanīyaghaṭam vā vaccaghaṭam vā rittam tucchaṁ so upaṭṭhāpeyya; sacassa hoti avisayham, hathavikārena dutiyam āmantetvā hathavilaṅghakena upaṭṭhāpeyya; na tveva tappaccayā vācam bhindeyya – evam kho mayam samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukam vassam vaseyyāma, na ca piṇḍakena kilameyyāmā”ti. Atha kho mayam, bhante, aññamaññam neva ālapimhā na sallavimhā. Yo paṭhamam gāmato piṇḍāya paṭikkamati so āsanam paññapeti, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipati, avakkārapātiṁ dhovitvā upaṭṭhāpeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti. Yo pacchā gāmato piṇḍāya paṭikkamati, sace hoti bhuttāvaseso, sace ākaṅkhāti bhuñjati, no ce ākaṅkhāti appaharite vā chaḍḍeti, appāṇake vā udake opilāpeti, so āsanam uddharati, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam paṭisāmeti, avakkārapātiṁ dhovitvā paṭisāmeti, pānīyam paribhojanīyam

paṭisāmeti, bhattaggam sammajjati. Yo passati pānīyaghaṭam vā paribhojanīyaghaṭam vā vaccaghaṭam vā rittam tucchaṭam so upaṭṭhāpeti. Sacassa hoti avisayham, hatthavikārena dutiyam āmantetvā hatthavilaṅghakena upaṭṭhāpeti, na tveva tappaccayā vācaṭam bhindati. Evaṭam kho mayam, bhante, samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukam vassam vasimhā, na ca piṇḍakena kilamimhāti.

Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – “aphāsuññeva [aphāsukaññeva (sī.)] kirame [kirime (ka.)], bhikkhave, moghapurisā vuṭṭhā [vutthā (ka.)] samānā phāsumhā [phāsukamhā (sī.)] vuṭṭhāti paṭijānanti. Pasusamvāsaññeva kirame, bhikkhave, moghapurisā vuṭṭhā samānā phāsumhā vuṭṭhāti paṭijānanti. Elakasamvāsaññeva kirame, bhikkhave, moghapurisā vuṭṭhā samānā phāsumhā vuṭṭhāti paṭijānanti. Sapattasamvāsaññeva kirame, bhikkhave, moghapurisā vuṭṭhā samānā phāsumhā vuṭṭhāti paṭijānanti. Kathañhi nāmīme, bhikkhave, moghapurisā mūgabbataṭ titthiyasamādānam samādiyissa”nti. Netam, bhikkhave, appasannānam vā pasādāya...pe... vigarahitvā dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – na, bhikkhave, mūgabbataṭ titthiyasamādānam samādiyitabbaṭ. Yo samādiyeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, vassamvuṭṭhānam bhikkhūnaṭ tīhi thānehi pavāretum – diṭṭhena vā sutena vā parisānkāya vā. Sā vo bhavissati aññamaññānulomatā āpattivuṭṭhānatā vinayapurekkhāratā. Evañca pana, bhikkhave, pavāretabbam. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

210. “Suṇātu me, bhante, saṅgo. Ajja pavāraṇā. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo pavāreyyā”ti.

Therena bhikkhunā ekaṭsam uttarāsaṅgam karitvā ukkuṭikam nisīditvā añjalim paggahetvā evamassa vacanīyo – “saṅgham, āvuso, pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisānkāya vā. Vadantu mam āyasmanto anukampaṭ upādāya. Passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi, āvuso, saṅgham pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisānkāya vā. Vadantu mam āyasmanto anukampaṭ upādāya. Passanto paṭikarissāmi. Tatiyampi, āvuso, saṅgham pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisānkāya vā. Vadantu mam āyasmanto anukampaṭ upādāya. Passanto paṭikarissāmi”ti.

Navakena bhikkhunā ekaṭsam uttarāsaṅgam karitvā ukkuṭikam nisīditvā añjalim paggahetvā evamassa vacanīyo – “saṅgham, bhante, pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisānkāya vā. Vadantu mam āyasmanto anukampaṭ upādāya. Passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi, bhante, saṅgham...pe... tatiyampi, bhante, saṅgham pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisānkāya vā. Vadantu mam āyasmanto anukampaṭ upādāya. Passanto paṭikarissāmi”ti.

211. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū theresu bhikkhūsu ukkuṭikam nisinnesu pavārayamānesu āsaneshu acchanti. Ye te bhikkhū appicchā...pe... te ujjhāyanti khyiyanti vipācenti – “kathañhi nāma chabbaggiyā bhikkhū theresu bhikkhūsu ukkuṭikam nisinnesu pavārayamānesu āsaneshu acchissantī”ti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum...pe... “saccaṭam kira, bhikkhave, chabbaggiyā bhikkhū theresu bhikkhūsu ukkuṭikam nisinnesu pavārayamānesu āsaneshu acchantī”ti? “Saccaṭam, bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... “kathañhi nāma te, bhikkhave, moghapurisā theresu bhikkhūsu ukkuṭikam nisinnesu pavārayamānesu āsaneshu acchissa”nti. Netam, bhikkhave, appasannānam vā pasādāya, pasannānam vā bhiyyobhāvāya...pe... vigarahitvā dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, theresu bhikkhūsu ukkuṭikam nisinnesu pavārayamānesu āsaneshu acchitabbaṭ. Yo accheyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, sabbeheva ukkuṭikam nisinnehi pavāretu”nti.

Tena kho pana samayena aññataro theroyāva sabbe pavārentīti [yāva sabbe pavārenti (syā.)] ukkuṭikam nisinnō āgamayamāno mucchito papati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, tadamantarā ukkuṭikam nisīditum yāva pavāreti, pavāretvā āsane nisīditunti.

Aphāsukavihāro niṭṭhito.

121. Pavāraṇābhedā

212. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi – “kati nu kho pavāraṇā”ti? Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Dvemā, bhikkhave, pavāraṇā – cātuddasikā ca pannarasikā ca. Imā kho, bhikkhave, dve pavāraṇāti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi – “kati nu kho pavāraṇākammānī”ti? [pavāraṇākammānī (syā.)] Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Cattārimāni, bhikkhave, pavāraṇākammānī – adhammena vaggam pavāraṇākammaṁ, adhammena samaggam pavāraṇākammaṁ, dhammena vaggam pavāraṇākammaṁ, dhammena samaggam pavāraṇākammaṁ. Tatra, bhikkhave, yadidam adhammena vaggam pavāraṇākammaṁ, na, bhikkhave, evarūpam pavāraṇākammaṁ kātabbam; na ca mayā evarūpam pavāraṇākammaṁ anuññātam. Tatra, bhikkhave, yadidam adhammena samaggam pavāraṇākammaṁ, na, bhikkhave, evarūpam pavāraṇākammaṁ kātabbam; na ca mayā evarūpam pavāraṇākammaṁ anuññātam. Tatra, bhikkhave, yadidam dhammena vaggam pavāraṇākammaṁ, na, bhikkhave, evarūpam pavāraṇākammaṁ kātabbam; na ca mayā evarūpam pavāraṇākammaṁ anuññātam. Tatra, bhikkhave, yadidam dhammena samaggam pavāraṇākammaṁ, evarūpam, bhikkhave, pavāraṇākammaṁ kātabbam; evarūpañca mayā pavāraṇākammaṁ anuññātam. Tasmātiha, bhikkhave, evarūpam pavāraṇākammaṁ karissāma yadidam dhammena samagganti, evañhi vo, bhikkhave, sikkhitabbanti.

Pavāraṇābhedā niṭṭhitā.

122. Pavāraṇādānānujānanā

213. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – “sannipatatha, bhikkhave. Saṅgho pavāressatī”ti. Evaṁ vutte aññataro bhikkhu bhagavantam etadavoca – “atthi, bhante, bhikkhu gilāno, so anāgato”ti. Anujānāmi, bhikkhave, gilānena bhikkhunā pavāraṇām dātum. Evañca pana, bhikkhave, dātabbā – tena gilānena bhikkhunā ekaṁ bhikkhum upasaṅkamitvā ekamsaṁ uttarāsaṅgam karitvā ukkuṭikam nisīditvā añjalim paggahetvā evamassa vacanīyo – “pavāraṇām dammi, pavāraṇām me hara, pavāraṇām me ārocehi, mamaṭṭhāya pavārehi”ti kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, dinnā hoti pavāraṇā; na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na dinnā hoti pavāraṇā. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalam. No ce labhetha, so, bhikkhave, gilāno bhikkhu mañcena vā pīṭhena vā saṅghamajjhe ānetvā pavāretabbam. Sace, bhikkhave, gilānupaṭṭhākānam bhikkhūnaṁ etadahosi – “sace kho mayam gilānam thānā cāvessāma, ābādho vā abhivaḍḍhissati, kālañkiriyyā vā bhavissatī”ti na, bhikkhave, gilāno bhikkhu thānā cāvetabbo. Saṅghena tattha gantvā pavāretabbam; na tveva vaggena saṅghena pavāretabbam. Pavāreyya ce, āpatti dukkaṭassa.

Pavāraṇahārako [pavāraṇahārako (syā.)] ce, bhikkhave, dinnāya pavāraṇāya tattheva pakkamati, aññassa dātabbā pavāraṇā. Pavāraṇahārako ce, bhikkhave, dinnāya pavāraṇāya tattheva vibbhamati... pe... kālañkaroti... sāmañero paṭijānāti... sikkham paccakkhātako paṭijānāti... antimavatthuṁ ajjhāpannako paṭijānāti... ummattako paṭijānāti... khittacitto paṭijānāti... vedanāṭṭo paṭijānāti... āpattiyā adassane ukkhittako paṭijānāti... āpattiyā appaṭikamme ukkhittako paṭijānāti... pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako paṭijānāti... pañḍako paṭijānāti... theyyasamvāsako paṭijānāti... titthiyapakkantako paṭijānāti... tiracchānagato paṭijānāti... mātughātako patijānāti... pitughātako paṭijānāti... arahantaghātako paṭijānāti... bhikkhunidūsako paṭijānāti... saṅghabhedako paṭijānāti ... lohituppādako paṭijānāti... ubhatobyāñjanako paṭijānāti, aññassa dātabbā pavāraṇā.

Pavāraṇahārako ce, bhikkhave, dinnāya pavāraṇāya antarāmagge pakkamati, anāhaṭā hoti pavāraṇā. Pavāraṇahārako ce, bhikkhave, dinnāya pavāraṇāya antarāmagge vibbhamati... pe... kālañkaroti... sāmañero paṭijānāti... sikkham paccakkhātako paṭijānāti... antimavatthuṁ ajjhāpannako paṭijānāti... ummattako paṭijānāti... khittacitto paṭijānāti... vedanāṭṭo paṭijānāti... āpattiyā adassane ukkhittako paṭijānāti... āpattiyā appaṭikamme ukkhittako paṭijānāti... pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako

paṭijānāti... pañdako paṭijānāti... theyyasamvāsako paṭijānāti... titthiyapakkantako paṭijānāti... tiracchānagato paṭijānāti... mātughātako paṭijānāti... pitughātako paṭijānāti... arahantaghātako paṭijānāti... bhikkhunidūsako paṭijānāti... saṅghabhedako paṭijānāti... lohituppādako paṭijānāti... ubhatobyājanako paṭijānāti, anāhaṭā hoti pavāraṇā.

Pavāraṇahārako ce, bhikkhave, dinnāya pavāraṇāya saṅghappatto pakkamati, āhaṭā hoti pavāraṇā. Pavāraṇahārako ce, bhikkhave, dinnāya pavāraṇāya saṅghappatto vibbhāmati... pe... kālamkaroti... sāmañero paṭijānāti... sikkham paccakkhātako paṭijānāti... antimavatthum ajjhāpannako patijānāti... ummattako paṭijānāti... khittacitto paṭijānāti... vedanāṭṭo paṭijānāti... āpattiyyā adassane ukkhittako paṭijānāti... āpattiyyā appatikamme ukkhittako patijānāti... pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako paṭijānāti... pañdako paṭijānāti... theyyasamvāsako paṭijānāti... titthiyapakkantako paṭijānāti... tiracchānagato paṭijānāti... mātughātako paṭijānāti... pitughātako paṭijānāti... arahantaghātako paṭijānāti... bhikkhunidūsako paṭijānāti... saṅghabhedako paṭijānāti... lohituppādako paṭijānāti... ubhatobyājanako paṭijānāti, āhaṭā hoti pavāraṇā.

Pavāraṇahārako ce, bhikkhave, dinnāya pavāraṇāya saṅghappatto sutto nāroceti, āhaṭā hoti pavāraṇā. Pavāraṇahārakassa anāpatti. Pavāraṇahārako ce, bhikkhave, dinnāya pavāraṇāya saṅghappatto pamatto nāroceti... pe... samāpanno nāroceti, āhaṭā hoti pavāraṇā. Pavāraṇahārakassa anāpatti.

Pavāraṇahārako ce, bhikkhave, dinnāya pavāraṇāya saṅghappatto sañcicca nāroceti, āhaṭā hoti pavāraṇā. Pavāraṇahārakassa āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya pavāraṇām dentena chandampi dātum, santi saṅghassa karaṇīyanti.

Pavāraṇādānānujānanā niṭṭhitā.

123. Nātakādiggahaṇakathā

214. Tena kho pana samayena aññataram bhikkhum tadahu pavāraṇāya nātakā gaṇhiṁsu. Bhagavato etamattham ārocesum. Idha pana, bhikkhave, bhikkhum tadahu pavāraṇāya nātakā gaṇhanti. Te nātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “īngha, tumhe āyasmanto imam bhikkhum muhuttam muñcatha, yāvāyam bhikkhu pavāreti”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, te nātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “īngha, tumhe āyasmanto muhuttam ekamantam hotha, yāvāyam bhikkhu pavāraṇam deti”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, te nātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “īngha, tumhe āyasmanto imam bhikkhum muhuttam nissīmaṇ netha, yāva saṅgo pavāreti”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, na tveva vaggena saṅghena pavāretabbam. Pavāreyya ce, āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhum tadahu pavāraṇāya rājāno gaṇhanti... pe... corā gaṇhanti ... dhuttā gaṇhanti... bhikkhupaccatthikā gaṇhanti. Te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “īngha, tumhe āyasmanto imam bhikkhum muhuttam muñcatha, yāvāyam bhikkhu pavāreti”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “īngha, tumhe āyasmanto muhuttam ekamantam hotha, yāvāyam bhikkhu pavāraṇam deti”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā – “īngha, tumhe āyasmanto imam bhikkhum muhuttam nissīmaṇ netha, yāva saṅgo pavāreti”ti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, na tveva vaggena saṅghena pavāretabbam. Pavāreyya ce, āpatti dukkaṭassāti.

Nātakādiggahaṇakathā niṭṭhitā.

124. Saṅghapavāraṇādippabhedā

215. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya pañca bhikkhū viharanti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘saṅghena pavāretabba’nti. Mayañcamhā pañca janā. Katham nu kho amhehi pavāretabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pañcannam saṅghe pavāretunti.

216. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya cattāro bhikkhū viharanti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – “bhagavatā anuññātam pañcannam saṅghe pavāretunti. Mayañcamhā cattāro janā. Katham nu kho amhehi pavāretabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, catunnam aññamaññam pavāretum. Evañca pana, bhikkhave, pavāretabbam. Byattena bhikkhunā paṭibalena te bhikkhū ñāpetabbā –

“Suṇantu me āyasmanto. Ajja pavāraṇā. Yadāyasmantānam pattakallam, mayam aññamaññam pavāreyyāmā”ti.

Therena bhikkhunā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā ukkuṭikam nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā – “aham, āvuso, āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadantu mam āyasmanto anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi...pe... tatiyampi aham, āvuso, āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadantu mam āyasmanto anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmī”ti.

Navakena bhikkhunā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā ukkuṭikam nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā – “aham, bhante, āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadantu mam āyasmanto anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi...pe... tatiyampi aham, bhante, āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadantu mam āyasmanto anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmī”ti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya tayo bhikkhū viharanti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – “bhagavatā anuññātam pañcannam saṅghe pavāretum, catunnam aññamaññam pavāretum. Mayañcamhā tayo janā. Katham nu kho amhehi pavāretabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, tiṇṇam aññamaññam pavāretum. Evañca pana, bhikkhave, pavāretabbam. Byattena bhikkhunā paṭibalena te bhikkhū ñāpetabbā –

“Suṇantu me āyasmantā. Ajja pavāraṇā. Yadāyasmantānam pattakallam, mayam aññamaññam pavāreyyāmā”ti.

Therena bhikkhunā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā ukkuṭikam nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā – “aham, āvuso, āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadantu mam āyasmantā anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi...pe... tatiyampi aham, āvuso, āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadantu mam āyasmantā anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmī”ti.

Navakena bhikkhunā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā ukkuṭikam nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā – “aham, bhante, āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadantu mam āyasmantā anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi...pe... tatiyampi aham, bhante, āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadantu mam āyasmantā anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmī”ti.

217. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya dve bhikkhū viharanti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – “bhagavatā anuññātam pañcannam saṅghe pavāretum, catunnam aññamaññam pavāretum, tiṇṇam aññamaññam pavāretum. Mayañcamhā dve janā. Katham nu kho amhehi pavāretabba”nti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dvinnam

aññamaññam pavāretum. Evañca pana, bhikkhave, pavāretabbam. Therena bhikkhunā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā ukkuṭikam nisiditvā añjaliṁ paggahetvā navo bhikkhu evamassa vacanīyo – “ahaṁ, āvuso, āyasmantam pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadatu mam āyasmā anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi...pe... tatiyampi ahaṁ, āvuso, āyasmantam pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadatu mam āyasmā anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmi”ti.

Navakena bhikkhunā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā ukkuṭikam nisiditvā añjaliṁ paggahetvā thero bhikkhu evamassa vacanīyo – “ahaṁ, bhante, āyasmantam pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadatu mam āyasmā anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi...pe... tatiyampi ahaṁ, bhante, āyasmantam pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisankāya vā. Vadatu mam āyasmā anukampam upādāya. Passanto paṭikarissāmi”ti.

218. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya eko bhikkhu viharati. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā anuññātam pañcannam saṅge pavāretum, catunnam aññamaññam pavāretum, tiṇam aññamaññam pavāretum, dvinnam aññamaññam pavāretum. Ahañcamhi ekako. Katham nu kho mayā pavāretabba”nti? Bhagavato etamatthaṁ ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya eko bhikkhu viharati. Tena, bhikkhave, bhikkhunā yattha bhikkhū paṭikkamanti upaṭṭhānasālāya vā maṇḍape vā rukkhamūle vā, so deso sammajjivtā pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpetvā āsanam paññapetvā padīpam katvā nisiditabbam. Sace aññe bhikkhū āgacchanti, tehi saddhim pavāretabbam; no ce āgacchanti, ‘ajja me pavāraṇā’ti adhiṭṭhatabbam. No ce adhiṭṭheyya, āpatti dukkaṭassa.

Tatra, bhikkhave, yattha pañca bhikkhū viharanti, na ekassa pavāraṇam āharityā

Catūhi saṅge pavāretabbam. Pavāreyyum ce, āpatti dukkaṭassa. Tatra, bhikkhave, yattha cattāro bhikkhū viharanti, na ekassa pavāraṇam āharityā tīhi aññamaññam pavāretabbam. Pavāreyyum ce, āpatti dukkaṭassa. Tatra, bhikkhave, yattha tayo bhikkhū viharanti, na ekassa pavāraṇam āharityā dvīhi aññamaññam pavāretabbam. Pavāreyyum ce, āpatti dukkaṭassa. Tatra, bhikkhave, yattha dve bhikkhū viharanti, na ekassa pavāraṇam āharityā ekena adhiṭṭhatabbam. Adhiṭṭheyya ce, āpatti dukkaṭassati.

Saṅghapavāraṇādippabheda niṭhitā.

125. Āpattipaṭikammavidhi

219. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu tadahu pavāraṇāya āpattim āpanno hoti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na sāpattikena pavāretabba’nti. Ahañcamhi āpattim āpanno. Katham nu kho mayā paṭipajjitatba”nti? Bhagavato etamatthaṁ ārocesum [ārocesi (ka.)].

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu tadahu pavāraṇāya āpattim āpanno hoti. Tena, bhikkhave, bhikkhunā ekam bhikkhum upasaṅkamitvā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā ukkuṭikam nisiditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo – “ahaṁ, āvuso, itthannāmam āpattim āpanno, tam paṭidesemī”ti. Tena vattabbo – “passasi”ti. Āma passāmīti. Ayatim samvareyyasīti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu tadahu pavāraṇāya āpattiyā vematiko hoti. Tena, bhikkhave, bhikkhunā ekam bhikkhum upasaṅkamitvā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā ukkuṭikam nisiditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo – “ahaṁ, āvuso, itthannāmāya āpattiyā vematiko; yadā nibbemati ko bhavissāmi tadā tam āpattim paṭikarissāmī”ti vatvā pavāretabbam; na tveva tappaccayā pavāraṇāya antarāyo kātabboti.

Āpattipaṭikammavidhi niṭhitā.

126. Āpattiāvikaraṇavidhi

220. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu pavārayamāno āpattim sarati. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na sāpattikena pavāretabba’nti. Ahañcamhi āpattim āpanno. Katham nu kho mayā paṭipajjitabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu pavārayamāno āpattim sarati. Tena, bhikkhave, bhikkhunā sāmanto bhikkhu evamassa vacanīyo – “ahañ, āvuso, itthannāmam āpattim āpanno. Ito vuṭṭhahitvā tam āpattim paṭikarissāmī”ti vatvā pavāretabbam; na tveva tappaccayā pavāraṇāya antarāyo kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu pavārayamāno āpattiyā vematiko hoti. Tena, bhikkhave,

Bhikkhunā sāmanto bhikkhu evamassa vacanīyo – “ahañ, āvuso, itthannāmāya āpattiyā vematiko; yadā nibbematiko bhavissāmi tadā tam āpattim paṭikarissāmī”ti vatvā pavāretabbam; na tveva tappaccayā pavāraṇāya antarāyo kātabboti.

Āpatti āvikaraṇavidhi niṭhitā.

127. Sabhāgāpattipaṭikammavidhi

221. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sabbo saṅgho sabhāgam āpattim āpanno hoti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘na sabhāgā āpatti desetabbā, na sabhāgā āpatti paṭiggahetabbā’ti. Ayañca sabbo saṅgho sabhāgam āpattim āpanno. Katham nu kho amhehi paṭipajjitabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sabbo saṅgho sabhāgam āpattim āpanno hoti. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukam pāhetabbo – gacchāvuso, tam āpattim paṭikaritvā āgaccha, mayam te santike tam āpattim paṭikarissāmāti. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho nāpetabbo –

“Suñātu me, bhante, saṅgho. Ayam sabbo saṅgho sabhāgam āpattim āpanno. Yadā aññam bhikkhum suddham anāpattikam passissati tadā tassa santike tam āpattim paṭikarissatī”ti vatvā pavāretabbam; na tveva tappaccayā pavāraṇāya antarāyo kātabbo.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sabbo saṅgho sabhāgāya āpattiyā vematiko hoti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho nāpetabbo –

“Suñātu me, bhante, saṅgho. Ayam sabbo saṅgho sabhāgāya āpattiyā vematiko. Yadā nibbematiko bhavissati tadā tam āpattim paṭikarissatī”ti vatvā, pavāretabbam, na tveva tappaccayā pavāraṇāya antarāyo kātabboti.

Sabhāgāpattipaṭikammavidhi niṭhitā.

Paṭhamabhāṇavāro niṭhito.

128. Anāpattipannarasakam

222. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū

sannipatiñsu, pañca vā atirekā vā. Te na jāniñsu “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavāresum. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchimṣu bahutarā. Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, tesam santike pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte, avuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte, avuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, tesam santike pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte, avuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, tesam santike pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, tesam santike pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, tesam santike pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte, sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte, sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, tesam santike pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, tesam santike pavāretabbam. Pavāritānam anāpatti.

Anāpattipannarasakaṁ niṭhitam.

129. Vaggāvaggasaññipannarasakam

223. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pavāretabbam. Pavāritānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgata”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbam. Pavāritānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū

sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbam. Pavāritānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇaya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino pavārenti. Tehi pavāritamatte...pe... avutthitāya parisāya...pe... ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya...pe... sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā...pe... samasamā...pe... thokatarā. Pavāritā suppavāritā, tesam santike pavāretabbam. Pavāritānam āpatti dukkaṭassa.

Vaggāvaggasaññīpannarasakam niṭṭhitam.

130. Vematikapannarasakam

224. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇaya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “kappati nu kho amhākam pavāretum, na nu kho kappati”ti vematikā pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pavāretabbam. Pavāritānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇaya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “kappati nu kho amhākam pavāretum, na nu kho kappati”ti vematikā pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbam. Pavāritānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇaya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “kappati nu kho amhākam pavāretum, na nu kho kappati”ti vematikā pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbam. Pavāritānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇaya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “kappati nu kho amhākam pavāretum, na nu kho kappati”ti vematikā pavārenti. Tehi pavāritamatte...pe... avuṭṭhitāya parisāya...pe... ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya...pe... sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā...pe... samasamā...pe... thokatarā. Pavāritā suppavāritā, tesam santike pavāretabbam. Pavāritānam āpatti dukkaṭassa.

Vematikapannarasakam niṭṭhitam.

131. Kukkuccapakatapannarasakam

225. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇaya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “kappateva amhākam pavāretum, nāmhākam na kappati”ti kukkuccapakatā pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pavāretabbam. Pavāritānam āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “kappateva amhākam̄ pavāretum, nāmhākam̄ na kappati”ti kukkuccapakatā pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “kappateva amhākam̄ pavāretum, nāmhākam̄ na kappati”ti kukkuccapakatā pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, avasesehi [avasesehi tesam̄ santike (ka.)] pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti dukkaṭassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “kappateva amhākam̄ pavāretum, nāmhākam̄ na kappati”ti kukkuccapakatā pavārenti. Tehi pavāritamatte,...pe... avuṭṭhitāya parisāya...pe... ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya...pe... sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā...pe... samasamā...pe... thokatarā. Pavāritā suppavāritā, tesam̄ santike pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti dukkaṭassa.

Kukkuccapakatapannarasakam̄ niṭṭhitam̄.

132. Bhedapurekkhārapannarasakam̄

226. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbam̄, pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, tesam̄ santike pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete,

vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, tesam̄ santike pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte, avuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā. Tehi, bhikkhave, bhikkhūhi puna pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte, avuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, tesam̄ santike pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, tesam̄ santike pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, tesam̄ santike pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, tesam̄ santike pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, tesam̄ santike pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, tesam̄ santike pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmim̄ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte, ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā. Pavāritā suppavāritā, tesam̄ santike pavāretabbam̄. Pavāritānam̄ āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā

Bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti. Te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Tehi pavāritamatte, sabbāya vuṭṭhitāya parisāya, athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā. Pavāritā suppavāritā, tesam santike pavāretabbam. Pavāritānam āpatti thullaccayassa.

Bhedapurekkhārapannarasakam niṭhitam.

Pañcavīsattikā niṭhitā.

133. Sīmottantikapeyyālam

227. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti, pañca vā atirekā vā. Te na jānanti “aññe āvāsikā bhikkhū antosīmam okkamantī”ti...pe... te na jānanti “aññe āvāsikā bhikkhū antosīmam okkantā”ti...pe... te na passanti aññe āvāsike bhikkhū antosīmam okkamante...pe... te na passanti aññe āvāsike bhikkhū antosīmam okkante...pe... te na suṇanti “aññe āvāsikā bhikkhū antosīmam okkamantī”ti...pe... te na suṇanti “aññe āvāsikā bhikkhū antosīmam okkantā”ti...pe....

Āvāsikena āvāsikā ekasatapañcasattati tikanayato, āvāsikena āgantukā, āgantukena āvāsikā, āgantukena āgantukā, peyyālamukhena satta tikasatāni honti.

Sīmokkantikapeyyālam niṭhitam.

134. Divasanānattam

228. Idha pana, bhikkhave, āvāsikānam bhikkhūnam cātuddaso hoti, āgantukānam pannaraso. Sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukeni āvāsikānam anuvattitabbam. Sace samasamā honti, āgantukeni āvāsikānam anuvattitabbam. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānam anuvattitabbam.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikānam bhikkhūnam pannaraso hoti, āgantukānam cātuddaso. Sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukeni āvāsikānam anuvattitabbam. Sace samasamā honti, āgantukeni āvāsikānam anuvattitabbam. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānam anuvattitabbam.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikānam bhikkhūnam pāṭipado hoti, āgantukānam pāṭipado. Sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukeni āvāsikānam nākāmā dātabbā sāmaggī; āgantukeni nissīmam gantvā pavāretabbam. Sace samasamā honti, āvāsikehi āgantukānam nākāmā dātabbā sāmaggī; āgantukeni nissīmam gantvā pavāretabbam. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānam sāmaggī vā dātabbā, nissīmam vā gantabbam.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikānam bhikkhūnam pannaraso hoti, āgantukānam pāṭipado. Sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukeni āvāsikānam sāmaggī vā dātabbā, nissīmam vā gantabbam. Sace samasamā honti, āgantukeni āvāsikānam sāmaggī vā dātabbā, nissīmam vā gantabbam. Sace āgantukā bahutarā honti, āgantukeni āvāsikānam nākāmā dātabbā sāmaggī; āvāsikehi nissīmam gantvā pavāretabbam.

Divasanānattam niṭhitam.

135. Liṅgādīdassanam

229. Idha pana, bhikkhave, āgantukā bhikkhū passanti āvāsikānam bhikkhūnam āvāsikākāram, āvāsikaliṅgam, āvāsikanimittam, āvāsikuddesam, suppaññattam mañcapītham bhisibibbohanam, pānīyam paribhojanīyam sapaṭhitam, pariveṇam susammaṭṭham; passitvā vematikā honti – “atthi nu kho āvāsikā bhikkhū, natthi nu kho”ti. Te vematikā na vicinanti, avicinitvā pavārenti. Āpatti dukkaṭassa...pe... te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā pavārenti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā ekato pavārenti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā pāṭekkam pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā – “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti – bhedapurekkhārā pavārenti. Āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, āgantukā bhikkhū suṇanti āvāsikānam bhikkhūnam āvāsikākāram, āvāsikaliṅgam, āvāsikanimittam, āvāsikuddesam, caṅkamantānam padasaddam, sajjhāyasaddam, ukkāsitasaddam, khipitasaddam; sutvā vematikā honti – “atthi nu kho āvāsikā bhikkhū, natthi nu kho”ti. Te vematikā na vicinanti, avicinitvā pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā pavārenti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā ekato pavārenti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā pāṭekkam pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti. Āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikā bhikkhū passanti āgantukānam bhikkhūnam āgantukākāram, āgantukaliṅgam, āgantukanimittam, āgantukuddesam, aññātakam pattam, aññātakam cīvaraṁ, aññātakam nisidānam, pādānam dhotam, udakanissekam; passitvā vematikā honti – “atthi nu kho āgantukā bhikkhū, natthi nu kho”ti. Te vematikā na vicinanti, avicinitvā pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā pavārenti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā ekato pavārenti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā pāṭekkam pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā – nassantete, vinassantete, ko tehi attho – bhedapurekkhārā pavārenti. Āpatti thullaccayassa.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikā bhikkhū suṇanti āgantukānam bhikkhūnam āgantukākāram,

Āgantukaliṅgam, āgantukanimittam, āgantukuddesam, āgacchantānam padasaddam, upāhanapappoṭanasaddam, ukkāsitasaddam, khipitasaddam; sutvā vematikā honti – “atthi nu kho āgantukā bhikkhū, natthi nu kho”ti. Te vematikā na vicinanti, avicinitvā pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā pavārenti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā ekato pavārenti. Anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā pāṭekkam pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā – nassantete, vinassantete, ko tehi attho – bhedapurekkhārā pavārenti. Āpatti thullaccayassa.

Lingādīdassanam niṭṭhitam.

136. Nānāsaṁvāsakādīhi pavāraṇā

230. Idha pana, bhikkhave, āgantukā bhikkhū passanti āvāsike bhikkhū nānāsaṁvāsake. Te samānasamvāsakadiṭṭhim paṭilabanti, samānasamvāsakadiṭṭhim paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato pavārenti. Anāpatti. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā ekato pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā pāṭekkam pavārenti. Anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, āgantukā bhikkhū passanti āvāsike bhikkhū samānasamvāsake. Te nānāsaṁvāsakadiṭṭhim paṭilabanti, nānāsaṁvāsakadiṭṭhim paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā pāṭekkam pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā ekato pavārenti. Anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikā bhikkhū passanti āgantuke bhikkhū nānāsamvāsake. Te samānasamvāsakadiṭṭhim paṭilabhamti, samānasamvāsakadiṭṭhim paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato pavārenti. Anāpatti. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā ekato pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā pāṭekkam pavārenti. Anāpatti.

Idha pana, bhikkhave, āvāsikā bhikkhū passanti āgantuke bhikkhū samānasamvāsake. Te nānāsamvāsakadiṭṭhim paṭilabhamti, nānāsamvāsakadiṭṭhim paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā pāṭekkam pavārenti. Āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā ekato pavārenti. Anāpatti.

Nānāsamvāsakādīhi pavāraṇā niṭṭhitā.

137. Na gantabbavāro

231. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko āvāso gantabbo, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko anāvāso gantabbo, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā.

Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko āvāso gantabbo, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko anāvāso gantabbo, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā.

Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā abhikkhuko āvāso gantabbo, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā abhikkhuko anāvāso gantabbo, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā.

Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso gantabbo, yatthassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko anāvāso gantabbo, yatthassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo, yatthassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā.

Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko āvāso gantabbo, yatthassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko anāvāso gantabbo, yatthassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko anāvāso vā anāvāso vā gantabbo, yatthassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā.

Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā

Vā sabhikkhuko āvāso gantabbo, yatthassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko anāvāso gantabbo, yatthassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā. Na, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo, yatthassu bhikkhū nānāsamvāsakā, aññatra saṅghena, aññatra antarāyā.

Na gantabbavāro niṭṭhito.

138. Gantabbavāro

232. Gantabbo, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso, yathassu bhikkhū samānasamvāsakā, yam jaññā “sakkomi ajjeva gantu”nti. Gantabbo, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko anāvāso...pe... sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā, yathassu bhikkhū samānasamvāsakā, yam jaññā “sakkomi ajjeva gantu”nti.

Gantabbo, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko āvāso...pe... sabhikkhuko anāvāso...pe... sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā, yathassu bhikkhū samānasamvāsakā, yam jaññā “sakkomi ajjeva gantu”nti.

Gantabbo, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko

Āvāso...pe... sabhikkhuko anāvāso...pe... sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā, yathassu bhikkhū samānasamvāsakā, yam jaññā “sakkomi ajjeva gantu”nti.

Gantabbavāro niṭṭhito.

139. Vajjanīyapuggalasandassanā

233. Na, bhikkhave, bhikkhuniyā nisinnaparisāya pavāretabbam. Yo pavāreyya, āpatti dukkaṭassa. Na, bhikkhave, sikkhamānāya...pe... na sāmañerassa...pe... na sāmañeriyā...pe... na sikkham paccakkhātakassa...pe... na antimavatthum ajjhāpannakassa nisinnaparisāya pavāretabbam. Yo pavāreyya, āpatti dukkaṭassa.

Na āpattiyā adassane ukhittakassa nisinnaparisāya pavāretabbam. Yo pavāreyya, yathādhammo kāretabbo. Na āpattiyā appaṭikamme ukhittakassa...pe... na pāpiṭikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukhittakassa nisinnaparisāya pavāretabbam. Yo pavāreyya, yathādhammo kāretabbo.

Na pañḍakassa nisinnaparisāya pavāretabbam. Yo pavāreyya, āpatti dukkaṭassa. Na theyyasamvāsakassa...pe... na titthiyapakkantakassa...pe... na tiracchānagatassa...pe... na mātughātakassa...pe... na pitughātakassa...pe... na arahantaghātakassa...pe... na bhikkhunidūsakassa ...pe... na saṅghabhedakassa...pe... na lohituppādakassa ...pe... na ubhatobyāñjanakassa nisinnaparisāya pavāretabbam. Yo pavāreyya, āpatti dukkaṭassa.

Na, bhikkhave, pārivāsikapavāraṇādānenā pavāretabbam, aññatra avuṭṭhitāya parisāya. Na ca, bhikkhave, appavāraṇāya pavāretabbam, aññatra saṅghasāmaggiyāti.

Vajjanīyapuggalasandassanā niṭṭhitā.

Dutiyabhāṇavāro niṭṭhito.

140. Dvevācikādipavāraṇā

234. Tena kho pana samayena kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya savarabhayaṁ ahosi. Bhikkhū nāsakkhiṁsu tevācikam pavāretum. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dvevācikam pavāretunti.

Bālhataram savarabhayaṁ ahosi. Bhikkhū nāsakkhiṁsu dvevācikam pavāretum. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, ekavācikam pavāretunti.

Bālhataram savarabhayaṁ ahosi. Bhikkhū nāsakkhiṁsu ekavācikam pavāretum. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, samānavassikam pavāretunti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya manussehi dānam dentehi yebhuyyena ratti khepitā hoti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – “manussehi dānam dentehi yebhuyyena ratti khepitā. Sace saṅgo tevācikam pavāressati, appavāritova saṅgo bhavissati, athāyam ratti vibhāyissati. Katham nu kho amhehi paṭipajjitattha”’nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya manussehi dānam dentehi yebhuyyena ratti khepitā hoti. Tatra ce, bhikkhave, bhikkhūnam evam hoti – “manussehi dānam dentehi yebhuyyena ratti khepitā. Sace saṅgo tevācikam pavāressati, appavāritova saṅgo bhavissati, athāyam ratti vibhāyissati”’ti, byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Manussehi dānam dentehi yebhuyyena ratti khepitā. Sace saṅgo tevācikam pavāressati, appavāritova saṅgo bhavissati, athāyam ratti vibhāyissati. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo dvevācikam, ekavācikam, samānavassikam pavāreyyā”’ti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya bhikkhūhi dhammaṁ bhaṇantehi... pe... suttantikehi suttantam saṅgāyantehi... vinayadharehi vinayam vinicchinantehi... dhammakathikehi dhammaṁ sākacchantehi... bhikkhūhi kalahaṁ karontehi yebhuyyena ratti khepitā hoti. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “bhikkhūhi kalahaṁ karontehi yebhuyyena ratti khepitā. Sace saṅgo tevācikam pavāressati, appavāritova saṅgo bhavissati, athāyam ratti vibhāyissati”’ti, byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Bhikkhūhi kalahaṁ karontehi yebhuyyena ratti khepitā. Sace saṅgo tevācikam pavāressati, appavāritova saṅgo bhavissati, athāyam ratti vibhāyissati. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo dvevācikam, ekavācikam, samānavassikam pavāreyyā”’ti.

Tena kho pana samayena kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya mahābhikkhusaṅgo sannipatito hoti, parittañca anovassikam [anovassakaṁ (ka.)] hoti, mahā ca meglo uggato hoti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – “ayam kho mahābhikkhusaṅgo sannipatito, parittañca anovassikam, mahā ca meglo uggato. Sace saṅgo tevācikam pavāressati, appavāritova saṅgo bhavissati, athāyam meglo pavassissati. Katham nu kho amhehi paṭipajjitattha”’nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya mahābhikkhusaṅgo sannipatito hoti, parittañca anovassikam hoti, mahā ca meglo uggato hoti. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho mahābhikkhusaṅgo sannipatito, parittañca anovassikam, mahā ca meglo uggato. Sace saṅgo tevācikam pavāressati, appavāritova saṅgo bhavissati, athāyam meglo pavassissati”’ti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Ayaṁ mahābhikkhusaṅgo sannipatito, parittañca anovassikam, mahā ca meglo uggato. Sace saṅgo tevācikam pavāressati, appavāritova saṅgo bhavissati, athāyam meglo pavassissati. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo dvevācikam, ekavācikam, samānavassikam pavāreyyā”’ti.

Idha pana, bhikkhave, aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya rājantarāyo hoti...pe... corantarāyo hoti... agyantarāyo hoti... udakantarāyo hoti... manussantarāyo hoti... amanussantarāyo hoti... vālantarāyo hoti... sarīsapantarāyo hoti... jīvitantarāyo hoti... brahmacariyantarāyo hoti. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, brahmacariyantarāyo. Sace saṅgo tevācikam pavāressati, appavāritova saṅgo bhavissati, athāyam brahmacariyantarāyo bhavissatī”’ti, byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgo. Ayaṁ brahmacariyantarāyo. Sace saṅgo tevācikam pavāressati,

appavāritova saṅgho bhavissati, athāyam brahma cariyantarāyo bhavissati. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho dvevācikam, ekavācikam, samānavassikam pavāreyyā’ti.

Dvevācikādipavāraṇā niṭhitā.

141. Pavāraṇāṭhapanam

235. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sāpattikā pavārenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, sāpattikena pavāretabbam. Yo pavāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, yo sāpattiko pavāreti, tassa okāsam kārāpetvā āpattiyā codetunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū okāsam kārāpiyamānā na icchanti okāsam kātum. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, okāsam akarontassa pavāraṇam ṭhapetum. Evañca pana, bhikkhave, ṭhapetabbā. Tadahu pavāraṇāya cātuddase vā pannarase vā tasmiṁ puggale sammukhībhūte saṅghamajjhe udāharitabbam – “suṇātu me, bhante, saṅgho. Itthannāmo puggalo sāpattiko. Tassa pavāraṇam ṭhapedi. Na tasmiṁ sammukhībhūte pavāretabba”nti. Ṭhapitā hoti pavāraṇāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū – puramhākam pesalā bhikkhū pavāraṇam ṭhapentīti – paṭikacceva suddhānam bhikkhūnam anāpattikānam avatthusmiṁ akāraṇe pavāraṇam ṭhapenti, pavāritānampi pavāraṇam ṭhapenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, suddhānam bhikkhūnam anāpattikānam avatthusmiṁ akāraṇe pavāraṇā ṭhapetabbā. Yo ṭhapeyya, āpatti dukkaṭassa. Na, bhikkhave, pavāritānampi pavāraṇā ṭhapetabbā. Yo ṭhapeyya, āpatti dukkaṭassa.

236. Evam kho, bhikkhave, ṭhapitā hoti pavāraṇā, evam aṭṭhapitā. Kathañca, bhikkhave, aṭṭhapitā hoti pavāraṇā? Tevācikāya ce, bhikkhave, pavāraṇāya bhāsitāya lapitāya pariyośitāya pavāraṇam ṭhapedi, aṭṭhapitā hoti pavāraṇā. Dvevācikāya ce, bhikkhave,... ekavācikāya ce, bhikkhave,... samānavassikāya ce, bhikkhave, pavāraṇāya bhāsitāya lapitāya pariyośitāya pavāraṇam ṭhapedi, aṭṭhapitā hoti pavāraṇā. Evam kho, bhikkhave, ṭhapitā hoti pavāraṇā.

Kathañca, bhikkhave, ṭhapitā hoti pavāraṇā? Tevācikāya, ce, bhikkhave, pavāraṇāya bhāsitāya lapitāya apariyośitāya pavāraṇam ṭhapedi, ṭhapitā hoti pavāraṇā. Dvevācikāya ce, bhikkhave,... ekavācikāya ce, bhikkhave,... samānavassikāya ce, bhikkhave, pavāraṇāya bhāsitāya lapitāya apariyośitāya pavāraṇam ṭhapedi, ṭhapitā hoti pavāraṇā. Evam kho, bhikkhave, ṭhapitā hoti pavāraṇā.

237. Idha pana, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya bhikkhu bhikkhussa pavāraṇam ṭhapedi. Tam ce bhikkhum aññe bhikkhū jānanti, “ayaṁ kho āyasmā aparisuddhakāyasamācāro, aparisuddhavacīsamācāro, aparisuddhājīvo, bālo, abyatto, na paṭibalo anuyuñjīyamāno anuyogam dātu”nti, ‘alam, bhikkhu, mā bhaṇḍanam, mā kalahaṁ, mā viggaham, mā vivāda’nti omadditvā saṅghena pavāretabbam.

Idha pana, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya bhikkhu bhikkhussa pavāraṇam ṭhapedi. Tam ce bhikkhum aññe bhikkhū jānanti, “ayaṁ kho āyasmā parisuddhakāyasamācāro, aparisuddhavacīsamācāro, aparisuddhājīvo, bālo, abyatto, na paṭibalo anuyuñjīyamāno anuyogam dātu”nti, ‘alam, bhikkhu, mā bhaṇḍanam, mā kalahaṁ, mā viggaham, mā vivāda’nti omadditvā saṅghena pavāretabbam.

Idha pana, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya bhikkhu bhikkhussa pavāraṇam ṭhapedi. Tam ce bhikkhum aññe bhikkhū jānanti, “ayaṁ kho āyasmā parisuddhakāyasamācāro, parisuddhavacīsamācāro, aparisuddhājīvo, bālo, abyatto, na paṭibalo anuyuñjīyamāno anuyogam dātu”nti, ‘alam, bhikkhu, mā bhaṇḍanam, mā kalahaṁ, mā viggaham, mā vivāda’nti omadditvā saṅghena pavāretabbam.

Idha pana, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya bhikkhu bhikkhussa pavāraṇam ṭhāpeti. Tam ce bhikkhum aññe bhikkhū jānanti, “ayam kho āyasmā parisuddhakāyasamācāro, parisuddhavacīsamācāro, parisuddhājīvo, bālo, abyatto, na paṭibalo anuyuñjīyamāno anuyogam dātu”nti, ‘alam, bhikkhu, mā bhañḍanam, mā kalahañam, mā viggaham, mā vivāda’nti omadditvā saṅghena pavāretabbam.

Idha pana, bhikkhave, tadahu pavāraṇāya bhikkhu bhikkhussa pavāraṇam ṭhāpeti. Tam ce bhikkhum aññe bhikkhū jānanti, “ayam kho āyasmā parisuddhakāyasamācāro, parisuddhavacīsamācāro, parisuddhājīvo, pañđito, byatto, paṭibalo anuyuñjīyamāno anuyogam dātu”nti, so evamassa vacanīyo, “yam kho tvam, āvuso, imassa bhikkhuno pavāraṇam ṭhāpesi, kimhi nam ṭhāpesi, sīlavipattiyā vā ṭhāpesi, ācāravipattiyā vā ṭhāpesi, diṭṭhivipattiyā vā ṭhāpesi”ti? So ce evam vadeyya – “sīlavipattiyā vā ṭhāpemi, ācāravipattiyā vā ṭhāpemi, diṭṭhivipattiyā vā ṭhāpemi”ti, so evamassa vacanīyo – “jānāsi panāyasmā sīlavipattim, jānāsi ācāravipattim, jānāsi diṭṭhivipatti”nti? So ce evam vadeyya – “jānāmi kho aham, āvuso, sīlavipattim, jānāmi ācāravipattim, jānāmi diṭṭhivipatti”nti, so evamassa vacanīyo – “katamā panāvuso, sīlavipatti, katamā ācāravipatti, katamā diṭṭhivipatti”ti? So ce evam vadeyya – “cattāri pārājikāni, terasa saṅghādisesā, ayam sīlavipatti; thullaccayam, pācittiyan, pātiñdesanīyan, dukkaṭam, dubbhāsitam, ayam ācāravipatti; micchādiṭṭhi, antaggāhikādiṭṭhi, ayam diṭṭhivipatti”ti, so evamassa vacanīyo – “yam kho tvam, āvuso, imassa bhikkhuno pavāraṇam ṭhāpesi, diṭṭhena vā ṭhāpesi, sutena vā ṭhāpesi, parisaṅkāya vā ṭhāpemi”ti? So ce evam vadeyya – “diṭṭhena vā ṭhāpemi, sutena vā ṭhāpemi, parisaṅkāya vā ṭhāpemi”ti, so evamassa vacanīyo – “yam kho tvam, āvuso, imassa bhikkhuno diṭṭhena pavāraṇam ṭhāpesi, kim te diṭṭham, kinti te diṭṭham, kadā te diṭṭham, kattha te diṭṭham, pārājikam ajjhāpajjanto diṭṭho, saṅghādisesam ajjhāpajjanto diṭṭho, thullaccayam... pācittiyan... pātiñdesanīyan... dukkaṭam... dubbhāsitam ajjhāpajjanto diṭṭho, kattha ca tvam ahosi, kattha cāyam bhikkhu ahosi, kiñca tvam karosi, kiñcāyam bhikkhu karoti”ti? So ce evam vadeyya – “na kho aham, āvuso, imassa bhikkhuno diṭṭhena pavāraṇam ṭhāpemi, apica sutena pavāraṇam ṭhāpemi”ti, so evamassa vacanīyo – “yam kho tvam, āvuso, imassa bhikkhuno sutena pavāraṇam ṭhāpesi, kim te sutam, kinti te sutam, kadā te sutam, kattha te sutam, pārājikam ajjhāpannoti sutam, saṅghādisesam ajjhāpannoti sutam, thullaccayam... pācittiyan... pātiñdesanīyan... dukkaṭam... dubbhāsitam ajjhāpannoti sutam, bhikkhussa sutam, bhikkhuniyā sutam, sikkhamānāya sutam, sāmañerassa sutam, sāmañeriyyā sutam, upāsakassa sutam, upāsikāya sutam, rājūnam sutam, rājamahāmattānam sutam, titthiyānam sutam, titthiyasāvakānam sutam”nti? So ce evam vadeyya – “na kho aham, āvuso, imassa bhikkhuno sutena pavāraṇam ṭhāpemi, apica parisaṅkāya pavāraṇam ṭhāpemi”ti, so evamassa vacanīyo – “yam kho tvam, āvuso, imassa bhikkhuno parisaṅkāya pavāraṇam ṭhāpesi, kim parisaṅkasi, kinti parisaṅkasi, kadā parisaṅkasi, kattha parisaṅkasi, pārājikam ajjhāpannoti parisaṅkasi, saṅghādisesam ajjhāpannoti parisaṅkasi, thullaccayam... pācittiyan... pātiñdesanīyan... dukkaṭam... dubbhāsitam ajjhāpannoti parisaṅkasi, bhikkhussa sutvā parisaṅkasi, bhikkhuniyā sutvā parisaṅkasi, sikkhamānāya sutvā parisaṅkasi, sāmañerassa sutvā parisaṅkasi, sāmañeriyyā sutvā parisaṅkasi, upāsakassa sutvā parisaṅkasi, upāsikāya sutvā parisaṅkasi, rājūnam sutvā parisaṅkasi, rājamahāmattānam sutvā parisaṅkasi, titthiyānam sutvā parisaṅkasi, titthiyasāvakānam sutvā parisaṅkasi”ti? So ce evam vadeyya – “na kho aham, āvuso, imassa bhikkhuno parisaṅkāya pavāraṇam ṭhāpemi, api ca ahampi na jānāmi kena panāham imassa bhikkhuno pavāraṇam ṭhāpemi”ti. So ce, bhikkhave, codako bhikkhu anuyogena viññūnam sabrahmacārīnam cittam na ārādheti, ananuvādo cudito bhikkhūti alam vacanāya. So ce, bhikkhave, codako bhikkhu anuyogena viññūnam sabrahmacārīnam cittam ārādheti, sānuvādo cudito bhikkhūti alam vacanāya. So ce, bhikkhave, codako bhikkhu amūlakena pārājikena anuddhañśitam paṭijānāti, saṅghādisesam āropetvā saṅghena pavāretabbam. So ce, bhikkhave, codako bhikkhu amūlakena saṅghādisesena anuddhañśitam paṭijānāti, yathādhammam kārāpetvā saṅghena pavāretabbam. So ce, bhikkhave, codako, bhikkhu amūlakena thullaccayena... pācittiyan... pātiñdesanīyan... dukkaṭena... dubbhāsitena anuddhañśitam paṭijānāti, yathādhammam kārāpetvā saṅghena pavāretabbam. So ce, bhikkhave, cudito bhikkhu pārājikam ajjhāpannoti paṭijānāti, nāsetvā saṅghena pavāretabbam. So ce, bhikkhave, cudito bhikkhu saṅghādisesam ajjhāpannoti paṭijānāti, saṅghādisesam āropetvā saṅghena pavāretabbam. So ce, bhikkhave, cudito bhikkhu thullaccayam... pācittiyan... pātiñdesanīyan... dukkaṭam... dubbhāsitam ajjhāpannoti paṭijānāti, yathādhammam kārāpetvā saṅghena pavāretabbam.

Pavāraṇāṭhapanam niṭhitam.

142. Thullaccayavatthukādi

238. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu tadahu pavāraṇāya thullaccayam ajjhāpanno hoti. Ekacce bhikkhū thullaccayadīṭṭhino honti, ekacce bhikkhū saṅghādisesadiṭṭhino honti. Ye te, bhikkhave, bhikkhū thullaccayadīṭṭhino, tehi so, bhikkhave, bhikkhu ekamantam apanetvā yathādhammaṁ kārāpetvā saṅgam upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo – “yam kho so, āvuso, bhikkhu āpattim āpanno, sāssa yathādhammaṁ paṭikatā. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo pavāreyyā”ti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu tadahu pavāraṇāya thullaccayam ajjhāpanno hoti. Ekacce bhikkhū thullaccayadīṭṭhino honti, ekacce bhikkhū pācittiyadīṭṭhino honti...pe... ekacce bhikkhū thullaccayadīṭṭhino honti, ekacce bhikkhū pātidesanīyadīṭṭhino honti... ekacce bhikkhū thullaccayadīṭṭhino honti, ekacce bhikkhū dukkaṭadīṭṭhino honti... ekacce bhikkhū thullaccayadīṭṭhino honti, ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti. Ye te, bhikkhave, bhikkhū thullaccayadīṭṭhino, tehi so, bhikkhave, bhikkhu ekamantam apanetvā yathādhammaṁ kārāpetvā saṅgam upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo – “yam kho so, āvuso, bhikkhu āpattim āpanno, sāssa yathādhammaṁ paṭikatā. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo pavāreyyā”ti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu tadahu pavāraṇāya pācittiyam ajjhāpanno hoti...pe... pātidesanīyam ajjhāpanno hoti... dukkaṭam ajjhāpanno hoti... dubbhāsitam ajjhāpanno hoti. Ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū saṅghādisesadiṭṭhino honti. Ye te, bhikkhave, bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino, tehi so, bhikkhave, bhikkhu ekamantam apanetvā yathādhammaṁ kārāpetvā saṅgam upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo – “yam kho so, āvuso, bhikkhu āpattim āpanno, sāssa yathādhammaṁ paṭikatā. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo pavāreyyā”ti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu tadahu pavāraṇāya dubbhāsitam ajjhāpanno hoti. Ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū thullaccayadīṭṭhino honti...pe... ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū pācittiyadīṭṭhino honti... ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū pātidesanīyadīṭṭhino honti... ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū dukkaṭadīṭṭhino honti. Ye te, bhikkhave, bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino, tehi so, bhikkhave, bhikkhu ekamantam apanetvā yathādhammaṁ kārāpetvā saṅgam upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo – “yam kho so, āvuso, bhikkhu āpattim āpanno, sāssa yathādhammaṁ paṭikatā. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgo pavāreyyā”ti.

Thullaccayavatthukādi niṭhitā.

143. Vatthuṭhapanādi

239. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu tadahu pavāraṇāya saṅghamajjhe udāhareyya – “suṇātu me, bhante, saṅgo. Idam vatthu paññāyatī, na puggalo. Yadi saṅghassa pattakallam, vatthum ṭhapetvā saṅgo pavāreyyā”ti. So evamassa vacanīyo – “bhagavatā kho, āvuso, visuddhānam pavāraṇā paññattā. Sace vatthu paññāyatī, na puggalo, idāneva nam vadehī”ti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu tadahu pavāraṇāya saṅghamajjhe udāhareyya – “suṇātu me, bhante, saṅgo. Ayam puggalo paññāyatī, na vatthu. Yadi saṅghassa pattakallam, puggalam ṭhapetvā saṅgo pavāreyyā”ti. So evamassa vacanīyo – “bhagavatā kho, āvuso, samaggānam pavāraṇā paññattā. Sace puggalo paññāyatī, na vatthu, idāneva nam vadehī”ti.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu tadahu pavāraṇāya saṅghamajjhe udāhareyya – “suṇātu me, bhante, saṅgo. Idam vatthu ca puggalo ca paññāyatī. Yadi saṅghassa pattakallam, vatthuñca puggalañca

ṭhapetvā saṅgo pavāreyyā”ti. So evamassa vacanīyo – “bhagavatā kho, āvuso, visuddhānañca samaggānañca pavāraṇā paññattā. Sace vatthu ca puggalo ca paññayati, idāneva nam vadehī”ti.

Pubbe ce, bhikkhave, pavāraṇāya vatthu paññayati, pacchā puggalo, kallam vacanāya. Pubbe ce, bhikkhave, pavāraṇāya puggalo paññayati, pacchā vatthu, kallam vacanāya. Pubbe ce, bhikkhave, pavāraṇāya vatthu ca puggalo ca paññayati, tam ce katāya pavāraṇāya ukkoteti, ukkotanakam pācittiyanti.

Vatthuṭhapanādi niṭṭhitā.

144. Bhaṇḍanakārakavatthu

240. Tena kho pana samayena sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū kosalesu janapade aññatarasmiṃ āvāse vassam upagacchiṁsu. Tesam sāmantā aññe bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅghe adhikaraṇakārakā vassam upagacchiṁsu – mayam tesam bhikkhūnaṁ vassamvuṭṭhānam pavāraṇāya pavāraṇam ṛhapessāmāti. Assosum kho te bhikkhū – “amhākaṁ kira sāmantā aññe bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅghe adhikaraṇakārakā vassam upagaṭā – mayam tesam bhikkhūnaṁ vassamvuṭṭhānam pavāraṇāya pavāraṇam ṛhapessāmā”ti. Katham nu kho amhehi paṭipajjitabbanti? Bhagavato etamattham ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū aññatarasmiṃ āvāse vassam upagacchanti. Tesam sāmantā aññe bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅghe adhikaraṇakārakā vassam upagacchanti – mayam tesam bhikkhūnaṁ vassamvuṭṭhānam pavāraṇāya pavāraṇam ṛhapessāmāti. Anujānāmi, bhikkhave, tehi bhikkhūhi dve tayo uposathe cātuddasike kātum – katham mayam tehi bhikkhūhi paṭhamataram pavāreyyāmāti. Te ce, bhikkhave, bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅghe adhikaraṇakārakā tam āvāsam āgacchanti, tehi, bhikkhave, āvāsikehi bhikkhūhi lahum lahum sannipatitvā pavāretabbam, pavāretvā vattabbā – “pavāritā kho mayam, āvuso; yathāyasmantā maññānti tathā karontū”ti. Te ce, bhikkhave, bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅghe adhikaraṇakārakā asamvihitā tam āvāsam āgacchanti, tehi, bhikkhave, āvāsikehi bhikkhūhi āsanam paññapetabbam, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipitabbam, paccuggantvā pattacīvaram paṭiggahetabbam, pānīyena paripucchitabbā; tesam vikkhitvā [vikkhipāpetvā (paṭivisodhakānam mati), ācikkhitvā (ka.)] nissīmaṁ gantvā pavāretabbam, pavāretvā vattabbā – “pavāritā kho mayam, āvuso; yathāyasmantā maññānti tathā karontū”ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalam. No ce labhetha, āvāsikena bhikkhunā byattena paṭibalena āvāsikā bhikkhū ñāpetabbā –

“Suṇantu me, āyasmanto [āyasmantā (ka.)], āvāsikā. Yadāyasmantānam pattakallam, idāni uposathaṁ kareyyāma, pātimokkhaṁ uddiseyyāma, āgame kāle pavāreyyāmā”ti. Te ce, bhikkhave, bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅghe adhikaraṇakārakā te bhikkhū evam vadeyyum – “sādhāvuso, idāneva no pavārethā”ti, te evamassu vacanīyā – “anissarā kho tumhe, āvuso, amhākaṁ pavāraṇāya; na tāva mayam pavāreyyāmā”ti. Te ce, bhikkhave, bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅghe adhikaraṇakārakā tam kālam anuvaseyyum, āvāsikena, bhikkhave, bhikkhunā byattena paṭibalena āvāsikā bhikkhū ñāpetabbā –

“Suṇantu me, āyasmanto, āvāsikā. Yadāyasmantānam pattakallam, idāni uposathaṁ kareyyāma, pātimokkhaṁ uddiseyyāma, āgame juñhe pavāreyyāmā”ti. Te ce, bhikkhave, bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅghe adhikaraṇakārakā te bhikkhū evam vadeyyum – “sādhāvuso, idāneva no pavāreyyāthā”ti, te evamassu vacanīyā – “anissarā kho tumhe, āvuso, amhākaṁ pavāraṇāya, na tāva mayam pavāreyyāmā”ti. Te ce, bhikkhave, bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅghe adhikaraṇakārakā tampi juñham anuvaseyyum, tehi, bhikkhave, bhikkhūhi sabbeheva āgame juñhe komudiyā cātumāsiniyā akāmā pavāretabbam.

Tehi ce, bhikkhave, bhikkhūhi pavāriyamāne gilāno agilānassa pavāraṇam ṭhapeti, so evamassa vacanīyo – “āyasmā kho gilāno. Gilāno ca ananuyogakkhamo vutto bhagavatā. Āgamehi, āvuso, yāva arogo hosi. Arogo ākaṅkhamāno codessasī”ti. Evañce vuccamāno codeti, anādariye pācittiyam. Tehi ce, bhikkhave, bhikkhūhi pavāriyamāne agilāno gilānassa pavāraṇam ṭhapeti, so evamassa vacanīyo – “ayam kho, āvuso, bhikkhu gilāno. Gilāno ca ananuyogakkhamo vutto bhagavatā. Āgamehi, āvuso, yāvāyaṁ bhikkhu arogo hoti. Arogam ākaṅkhamāno codessasī”ti. Evañce vuccamāno codeti, anādariye pācittiyam. Tehi ce, bhikkhave, bhikkhūhi pavāriyamāne gilāno gilānassa pavāraṇam ṭhapeti, so evamassa vacanīyo – “āyasmantā kho gilānā. Gilāno ca ananuyogakkhamo vutto bhagavatā. Āgamehi, āvuso, yāva arogā hotha. Arogo arogam ākaṅkhamāno codessasī”ti [[yāva arogo hoti, arogam ākaṅkhamāno codessasīti \(ka.\)](#)]. Evañce vuccamāno codeti, anādariye pācittiyam. Tehi ce, bhikkhave, bhikkhūhi pavāriyamāne agilāno agilānassa pavāraṇam ṭhapeti, ubho saṅghena samanuyuñjitvā samanugāhitvā [[samanubhāsityā \(sī.\)](#)] yathādhammam kārāpetvā saṅghena pavāretabbanti.

Bhaṇḍanakārakavatthu niṭhitam.

145. Pavāraṇāsaṅgaho

241. Tena kho pana samayena sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse vassam upagacchim̄su. Tesam samaggānam sammodamānānam avivadamānānam viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato hoti. Atha kho tesam bhikkhūnaṁ etadahosi – “amhākaṁ kho samaggānam sammodamānānam avivadamānānam viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato. Sace mayam idāni pavāressāma, siyāpi bhikkhū pavāretvā cārikam pakkameyyum. Evam mayam imamhā phāsuvihārā paribāhirā bhavissāma. Katham nu kho amhehi paṭipajjitattha”nti? Bhagavato etamatthaṁ ārocesum.

Idha pana, bhikkhave, sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū aññatarasmiṁ āvāse vassam upagacchanti. Tesam samaggānam sammodamānānam avivadamānānam viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato hoti. Tatra ce bhikkhūnaṁ evam hoti – “amhākaṁ kho samaggānam sammodamānānam avivadamānānam viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato. Sace mayam idāni pavāressāma, siyāpi bhikkhū pavāretvā cārikam pakkameyyum. Evam mayam imamhā phāsuvihārā paribāhirā bhavissāma”ti, anujānāmi, bhikkhave, tehi bhikkhūhi pavāraṇāsaṅgahaṁ kātum. Evañca pana, bhikkhave, kātabbo. Sabbeheva ekajjhām sannipatitabbam – sannipatitvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Amhākaṁ samaggānam sammodamānānam avivadamānānam viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato. Sace mayam idāni pavāressāma, siyāpi bhikkhū pavāretvā cārikam pakkameyyum. Evam mayam imamhā phāsuvihārā paribāhirā bhavissāma. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho pavāraṇāsaṅgahaṁ kareyya, idāni uposatham kareyya, pātimokkhām uddiseyya, āgame juñhe komudiyā cātumāsiniyā pavāreyya. Esā natti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Amhākaṁ samaggānam sammodamānānam avivadamānānam viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato. Sace mayam idāni pavāressāma, siyāpi bhikkhū pavāretvā cārikam pakkameyyum. Evam mayam imamhā phāsuvihārā paribāhirā bhavissāma. Saṅgho pavāraṇāsaṅgahaṁ karoti, idāni uposatham karissati, pātimokkhām uddisissati, āgame juñhe komudiyā cātumāsiniyā pavāressati. Yassāyasmato khamati pavāraṇāsaṅgahassa karaṇam, idāni uposatham karissati, pātimokkhām uddisissati, āgame juñhe komudiyā cātumāsiniyā pavāressati, so tuṇhassa; yassa nakhamati, so bhāseyya.

“Kato saṅghena pavāraṇāsaṅgaho, idāni uposatham karissati, pātimokkhām uddisissati, āgame juñhe komudiyā cātumāsiniyā pavāressati. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam dhārayāmī”ti.

Tehi ce, bhikkhave, bhikkhūhi kate pavāraṇāsaṅgahe aññataro bhikkhu evam vadeyya – “icchāmahaṁ, āvuso, janapadacārikam pakkamitum; atthi me janapade karaṇīya”nti, so evamassa vacanīyo – “sādhāvuso, pavāretvā gacchāhī”ti. So ce, bhikkhave, bhikkhu pavārayamāno aññatarassa bhikkhuno pavāraṇam ṭhapeti, so evamassa vacanīyo – “anissaro kho me tvam, āvuso, pavāraṇāya, na tāvāham pavāressāmī”ti. Tassa ce, bhikkhave, bhikkhuno pavārayamānassa aññataro bhikkhu tassa bhikkhuno pavāraṇam ṭhapeti, ubho saṅghena samanuyuñjitvā samanugāhitvā yathādhammaṁ kārāpetabbā. So ce, bhikkhave, bhikkhu janapade tam karaṇīyam tīretvā punadeva anto komudiyā cātumāsiniyā tam āvāsam āgacchatī, tehi ce, bhikkhave, bhikkhūhi pavāriyamāne aññataro bhikkhu tassa bhikkhuno pavāraṇam ṭhapeti, so evamassa vacanīyo – “anissaro kho me tvam, āvuso, pavāraṇāya; pavārito aha”nti. Tehi ce, bhikkhave, bhikkhūhi pavāriyamāne so bhikkhu aññatarassa bhikkhuno pavāraṇam ṭhapeti, ubho saṅghena samanuyuñjitvā samanugāhitvā yathādhammaṁ kārāpetvā saṅghena pavāretabbanti.

Pavāraṇāsaṅgaho niṭṭhito.

Pavāraṇākkhandhako catuttho.

146. Tassuddānam

Vassamvuṭṭhā kosalesu, agamum satthu dassanam;
Aphāsum pasusamvāsam, aññamaññānulomatā.

Pavārentā pañāmañca [pavārentāsane dve ca (sī. syā.)], kammaṁ gilānañātakā;
Rājā corā ca dhuttā ca, bhikkhupaccatthikā tathā.

Pañca catutayo dveko, āpanno vematī sari;
Sabbo saṅgho vematiko, bahū samā ca thokikā.

Āvāsikā cātuddasa, liṅgasamvāsakā ubho;
Gantabbam na nisinnāya, chandadāne pavāraṇā [chandadānapavāraṇā (ka.)].

Savarehi khepitā megho, antarā ca pavāraṇā;
Na icchanti puramhākam, aṭṭhapitā ca bhikkhuno.

Kimhi vāti katamañca, diṭṭhena sutasaṅkāya;
Codako cuditako ca, thullaccayaṁ vatthu bhaṇḍanam;
Pavāraṇāsaṅgaho ca, anissaro pavārayeti.

Imamhi khandhake vatthūni chacattārīsāti.

Pavāraṇākkhandhako niṭṭhito.

5. Cammakkhandhako

147. Soṇakoḷivisavatthu

242. Tena samayena buddho bhagavā rājagahe viharati gjjhakūte pabbate. Tena kho pana samayena rājā māgadho seniyo bimbisāro asītiyā gāmasahassesu issariyādhipaccam rajjam kāreti. Tena kho pana samayena campāyam soṇo nāma koḷiviso [koḷivīso (sī.)] setṭhiputto sukhumālo hoti. Tassa pādatalesu lomāni jātāni honti. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro tāni asīti gāmikasahassāni

sannipātāpetvā kenacideva karaṇīyena soṇassa koṇivisassa santike dūtam pāhesi – āgacchatu soṇo, icchāmi soṇassa āgatanti. Atha kho soṇassa koṇivisassa mātāpitaro soṇam koṇivisaṁ etadavocum – “rājā te, tāta soṇa, pāde dakkhitukāmo. Mā kho tvam, tāta soṇa, yena rājā tena pāde abhippasāreyyāsi. Rañño purato pallaṅkena nisīda. Nisinnassa te rājā pāde dakkhissati”ti. Atha kho soṇam koṇivisaṁ sivikāya ānesum. Atha kho soṇo koṇiviso yena rājā māgadho seniyo bimbisāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rājānam māgadham seniyam bimbisāram abhivādetvā rañño purato pallaṅkena nisīdi. Addasā kho rājā māgadho seniyo bimbisāro soṇassa koṇivisassa pādatalesu lomāni jātāni. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro tāni asīti gāmikasahassāni diṭṭhadhammike atthe anusāsitvā uyyojesi – “tumhe khvattha, bhaṇe, mayā diṭṭhadhammike atthe anusāsitā; gacchatha, tam bhagavantam payirupāsatha; so no bhagavā samparāyike atthe anusāsissati”ti.

Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni yena gjjhakūṭo pabbato tenupasaṅkamimsu. Tena kho pana samayena āyasmā sāgato bhagavato upaṭṭhāko hoti. Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni yenāyasmā sāgato tenupasaṅkamīsu, upasaṅkamitvā āyasmantam sāgatam etadavocum – “imāni, bhante, asīti gāmikasahassāni idhūpasaṅkantāni bhagavantam dassanāya; sādhu mayam, bhante, labheyāma bhagavantam dassanāyā”ti. “Tena hi tumhe āyasmanto muhuttam idheva tāva hotha, yāvāham bhagavantam paṭivedemī”ti. Atha kho āyasmā sāgato tesam asītiyā gāmikasahassānam purato pekkhamānānam pāṭikāya nimujjivtā bhagavato purato ummujjivtā bhagavantam etadavoca – “imāni, bhante, asīti gāmikasahassāni idhūpasaṅkantāni bhagavantam dassanāya; yassa dāni, bhante, bhagavā kālam maññatī”ti. “Tena hi tvam, sāgata, vihārapacchāyāyam āsanam paññapehi”ti. “Evam, bhante”ti kho āyasmā sāgato bhagavato paṭissuṇitvā pīṭham gahetvā bhagavato purato nimujjivtā tesam asītiyā gāmikasahassānam purato pekkhamānānam pāṭikāya ummujjivtā vihārapacchāyāyam āsanam paññapeti. Atha kho bhagavā vihārā nikkhāmitvā vihārapacchāyāyam paññatte āsane nisīdi. Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni yena bhagavā tenupasaṅkamīsu, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdīmsu. Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni āyasmantamyeva sāgatam samannāharanti, no tathā bhagavantam. Atha kho bhagavā tesam asītiyā gāmikasahassānam cetasā cetoparivitakkamaññāya āyasmantam sāgatam āmantesi – “tena hi tvam, sāgata, bhiyyosomattāya uttarimanussadhammam iddhipāṭihāriyam dassehi”ti. “Evam, bhante”ti kho āyasmā sāgato bhagavato paṭissuṇitvā vehāsam abbhuggantvā ākāse antalikkhe caṅkamatipi, tiṭṭhatipi, nisīdatipi, seyyampi kappeti, dhūmāyatipi [dhūpāyatipi (sī.), padhūpāyatipi (syā.)] pajjalatipi, antaradhāyatipi. Atha kho āyasmā sāgato ākāse antalikkhe anekavihitam uttarimanussadhammam iddhipāṭihāriyam dassetvā bhagavato pādesu sirasā nipatitvā bhagavantam etadavoca – “satthā me, bhante, bhagavā; sāvakohamasmi. Satthā me, bhante, bhagavā; sāvakohamasmi”ti. Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni “acchariyam vata bho! Abbhutam vata bho! Sāvakopi nāma evam mahiddhiko bhavissati, evam mahānubhāvo, aho nūna satthā”ti bhagavantamyeva samannāharanti, no tathā āyasmantam sāgatam.

Atha kho bhagavā tesam asītiyā gāmikasahassānam cetasā cetoparivitakkamaññāya anupubbim katham kathesi, seyyathidam – dānakatham sīlakatham saggakatham, kāmānam ādīnavam okāram saṅkilesam, nekkhamme ānisamsam pakāsesi. Yadā te bhagavā aññāsi kallacitte, muducitte, vinīvaraṇacitte, udaggacitte, pasannacitte, atha yā buddhānam sāmukkaṁsikā dhammadesanā, tam pakāsesi – dukkham, samudayam, nirodham, maggam. Seyyathāpi nāma suddham vattham apagatakālakam sammadeva rajanam paṭiggaṇheyya, evamevam tesam asītiyā gāmikasahassānam tasmiṃyeva āsane virajam vītamalam dhammadakkhum udapādi – “yañkiñci samudayadhammam, sabbam tam nirodhadhamma”nti. Te diṭṭhadhammā pattadhammā vidiṭadhammā pariyogālhadhammā tiṇṇavicikicchā vigatakathamkathā vesārajjappattā aparappaccaya satthusāsane bhagavantam etadavocum – “abhippantam, bhante, abhippantam, bhante. Seyyathāpi, bhante, nikkujjitam vā ukkujjeyya, paṭicchannam vā vivareyya, mūlhassa vā maggam ācikkheyya, andhakāre vā telapajjotam dhāreyya – “cakkhumanto rūpāni dakkhanti”ti, evamevam bhagavatā anekapariyāyena dhammo pakāsito. Ete mayam, bhante, bhagavantam saraṇam gacchāma. Dhammañca, bhikkhusaṅghañca. Upāsake no bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupete saraṇam gate”ti.

Soṇassa pabbajjā

243. Atha kho soṇassa koṇīvisassa etadahosi ‘yathā yathā kho aham bhagavatā dhammaṁ desitaṁ ājānāmi, nayidaṁ sukaram agāram ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇam ekantaparisuddhaṁ saṅkhalikhitaṁ brahmaṁcariyam caritum; yaṁnūnāhaṁ kesamassum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajeyya’nti. Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni bhagavato bhāsitam abhinanditvā anumoditvā utthāyāsanā bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkamisum. Atha kho soṇo koṇīviso acirapakkantesu tesu asītiyā gāmikasahassesa yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinno kho soṇo koṇīviso bhagavantaṁ etadavoca – “yathā yathāhaṁ, bhante, bhagavatā dhammaṁ desitaṁ ājānāmi, nayidaṁ sukaram agāram ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇam ekantaparisuddhaṁ saṅkhalikhitaṁ brahmaṁcariyam caritum. Icchāmahaṁ, bhante, kesamassum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajitum. Pabbajetu maṁ, bhante, bhagavā”ti. Alattha kho soṇo koṇīviso bhagavato santike pabbajjam, alattha upasampadaṁ. Acirupasampanno ca panāyasmā soṇo sītavane viharati. Tassa accāraddhavīryassa caṅkamato pādā bhijjim̄su. Caṅkamo lohitena phuṭo hoti, seyyathāpi gavāghātanam. [ito paraṁ yāva imassa vatthussa avasānam tāva pāṭho a. ni. 6.55 ādayo] Atha kho āyasmato soṇassa rahogatassa paṭisallīnassa evam cetaso parivitakko udapādi – “ye kho keci bhagavato sāvakā āraddhavīryā viharanti, aham tesam aññataro. Atha ca pana me nānupādāya āsavehi cittam vimuccati. Saṁvijjanti kho pana me kule bhogā; sakkā bhoge ca bhuñjituṁ, puññāni ca kātum. Yaṁnūnāhaṁ hīnāyāvattitvā bhoge ca bhuñjeyyam, puññāni ca kareyya’nti. Atha kho bhagavā āyasmato soṇassa cetasā cetoparivitakkamaññāya – seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitam vā bāhaṁ pasāreyya, pasāritam vā bāhaṁ samiñjeyya evameva – gjjhakūṭe pabbate antarahito sītavane pāturahosi. Atha kho bhagavā sambahulehi bhikkhūhi saddhiṁ senāsanacārikam āhiṇḍanto yenāyasmato soṇassa caṅkamo tenupasaṅkami. Addasā kho bhagavā āyasmato soṇassa caṅkamam lohitena phuṭam, disvāna bhikkhū āmantesi – “kassa nvāyam, bhikkhave, caṅkamo lohitena phuṭo, seyyathāpi gavāghātana”nti? “Āyasmato, bhante, soṇassa accāraddhavīryassa caṅkamato pādā bhijjim̄su. Tassāyam caṅkamo lohitena phuṭo, seyyathāpi gavāghātana”nti.

Atha kho bhagavā yenāyasmato soṇassa vihāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Āyasmāpi kho soṇo bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnam kho āyasmantaṁ soṇam bhagavā etadavoca – “nanu te, soṇa, rahogatassa paṭisallīnassa evam cetaso parivitakko udapādi – ‘ye kho keci bhagavato sāvakā āraddhavīryā viharanti, aham tesam aññataro. Atha ca pana me nānupādāya āsavehi cittam vimuccati. Saṁvijjanti kho pana me kule bhogā; sakkā bhoge ca bhuñjituṁ, puññāni ca kātum. Yaṁnūnāhaṁ hīnāyāvattitvā bhoge ca bhuñjeyyam, puññāni ca kareyya’nti? “Evam, bhante”ti. “Tām kiṁ maññasi, soṇa, kusalo tvam pubbe agārikabhūto vīñāya tantissare”ti? “Evam, bhante”ti. “Tām kiṁ maññasi, soṇa, yadā te vīñāya tantiyo accāyatā honti, api nu te vīñā tasmiṁ samaye saravatī vā hoti, kammaññā vā”ti? “No hetam, bhante”ti. “Tām kiṁ maññasi, soṇa, yadā te vīñāya tantiyo neva accāyatā honti nātisithilā, same guṇe patiṭṭhitā, api nu te vīñā tasmiṁ samaye saravatī vā hoti, kammaññā vā”ti? “No hetam, bhante”ti. “Tām kiṁ maññasi, soṇa, yadā te vīñāya tantiyo neva accāyatā honti nātisithilā, same guṇe patiṭṭhitā, api nu te vīñā tasmiṁ samaye saravatī vā hoti, kammaññā vā”ti? “Evam, bhante”ti. “Evameva kho, soṇa, accāraddhavīryam uddhaccāya samvattati, atilīnavīryam kosajjāya samvattati. Tasmātiha tvam, soṇa, vīriyasamataṁ adhiṭṭhaha, indriyānañca samataṁ paṭivijjha, tattha ca nimittam gaṇhāhī”ti. “Evam, bhante”ti kho āyasmā soṇo bhagavato paccassosi. Atha kho bhagavā āyasmantaṁ soṇam iminā ovādena ovaditvā – seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitam vā bāhaṁ pasāreyya, pasāritam vā bāhaṁ samiñjeyya evameva – sītavane āyasmato soṇassa sammukhe antarahito gjjhakūṭe pabbate pāturahosi. Atha kho āyasmā soṇo aparena samayena vīriyasamataṁ adhiṭṭhāsi, indriyānañca samataṁ paṭivijjhi, tattha ca nimittam aggahesi. Atha kho āyasmā soṇo, eko vūpakaṭṭho appamatto ṭāpī pahitatto viharanto, na cirasseva – yassatthāya kulaputtā sammadeva agārasmā anagāriyam pabbajanti – tadanuttaram brahmaṁcariyapariyosānam diṭṭheva dhamme sayam abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsi. ‘Khīṇā jāti, vusitam brahmaṁcariyam, kataṁ karaṇiyam, nāparam itthattāyā’ti abhiññāsi. Aññataro ca panāyasmā soṇo arahataṁ ahosi.

244. Atha kho āyasmato soṇassa arahattappattassa etadahosi – “yaṁnūnāhaṁ bhagavato santike aññam byākareyya”nti. Atha kho āyasmā soṇo yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantañ nisidi. Ekamantañ nisino kho āyasmā soṇo bhagavantam etadavoca – yo so, bhante, bhikkhu arahaṁ khīñāsavo vusitavā katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīñabhadhavaññojano sammadaññā vimutto, so chaṭṭhānāni adhimutto hoti – nekkhammādhimutto hoti, pavivekādhimutto hoti, abyāpajjādhimutto hoti, upādānakkhayādhimutto hoti, tañhakkhayādhimutto hoti, asammoḥādhimutto hoti.

“Siyā kho pana, bhante, idhekaccassa āyasmato evamassa – ‘kevalam saddhāmattakam nūna ayamāyasmā nissāya nekkhammādhimutto’ti, na kho panetam, bhante, evam daṭṭhabbam. Khīñāsavo, bhante, bhikkhu, vusitavā, katakaraṇīyo, karaṇīyamattānam asamanupassanto katassa vā paṭicayam khayā rāgassa vītarāgattā nekkhammādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā nekkhammādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā nekkhammādhimutto hoti.

“Siyā kho pana, bhante, idhekaccassa āyasmato evamassa – ‘lābhasakkārasilokam nūna ayamāyasmā nikāmayamāno pavivekādhimutto’ti. Na kho panetam, bhante, evam daṭṭhabbam. Khīñāsavo, bhante, bhikkhu, vusitavā, katakaraṇīyo, karaṇīyamattānam [karaṇīyam attano (aṅguttarapāliyam)] asamanupassanto katassa vā paṭicayam, khayā rāgassa vītarāgattā pavivekādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā pavivekādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā pavivekādhimutto hoti.

“Siyā kho pana, bhante, idhekaccassa āyasmato evamassa – ‘sīlabbataparāmāsam nūna ayamāyasmā sārato paccāgacchanto abyāpajjādhimutto’ti. Na kho panetam, bhante, evam daṭṭhabbam. Khīñāsavo, bhante, bhikkhu, vusitavā, katakaraṇīyo, karaṇīyamattānam asamanupassanto katassa vā paṭicayam, khayā rāgassa vītarāgattā abyāpajjādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā abyāpajjādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā abyāpajjādhimutto hoti.

“Khayā rāgassa vītarāgattā upādānakkhayādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā upādānakkhayādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā upādānakkhayādhimutto hoti.

“Khayā rāgassa vītarāgattā tañhakkhayādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā tañhakkhayādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā tañhakkhayādhimutto hoti.

“Khayā rāgassa vītarāgattā asammoḥādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā asammoḥādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā asammoḥādhimutto hoti.

“Evam sammā vimuttacittassa, bhante, bhikkhuno bhusā cepi cakkhuviññeyyā rūpā cakkhussa āpātham āgacchanti, nevassa cittam pariyādiyanti. Amissīkatamevassa cittam hoti, ṭhitam, āneñjappattam, vayañcassānupassati. Bhusā cepi sotaviññeyyā saddā...pe... ghānaviññeyyā gandhā... jivhāviññeyyā rasā... kāyaviññeyyā phoṭṭhabbā... manoviññeyyā dhammā manassa āpātham āgacchanti, nevassa cittam pariyādiyanti; amissīkatamevassa cittam hoti, ṭhitam, āneñjappattam, vayañcassānupassati. Seyyathāpi, bhante, selo pabbato acchiddo asusiro ekagghano, puratthimāya cepi disāya āgaccheyya bhusā vātavuṭṭhi, neva nam saṅkampeyya na sampakampeyya na sampavedheyya; pacchimāya cepi disāya āgaccheyya bhusā vātavuṭṭhi...pe... uttarāya cepi disāya...pe... dakkhināya cepi disāya āgaccheyya bhusā vātavuṭṭhi, neva nam saṅkampeyya na sampakampeyya na sampavedheyya, evameva kho, bhante, evam sammā vimuttacittassa bhikkhuno bhusā cepi cakkhuviññeyyā rūpā cakkhussa āpātham āgacchanti, nevassa cittam pariyādiyanti; amissīkatamevassa cittam hoti, ṭhitam, āneñjappattam, vayañcassānupassati. Bhusā cepi sotaviññeyyā saddā...pe... ghānaviññeyyā gandhā... jivhāviññeyyā rasā... kāyaviññeyyā phoṭṭhabbā... manoviññeyyā dhammā manassa āpātham āgacchanti, nevassa cittam pariyādiyanti; amissīkatamevassa cittam hoti, ṭhitam, āneñjappattam, vayañcassānupassati”’ti.

Nekkhammañ adhimuttassa, pavivekañca cetaso;
Abyāpajjādhimuttassa, upādānakkhayassa ca.

Tañhakkhayādhimuttassa, asammohañca cetaso;
Disvā āyatanuppādañ, sammā cittam vimuccati.

Tassa sammāvimuttassa, santacittassa bhikkhuno;
Katassa pañcayo natthi, karañyam na vijjati.

Selo yathā ekagghano, vātena na samīrati;
Evañ rūpā rasā saddā, gandhā phassā ca kevalā.

Iñthā dhammā aniñthā ca, na pavedhenti tādino;
Thitam cittañ vippamuttam, vayañcassānupassatīti.

Soñakolivisavatthu niñthitam.

148. Diguñādiupāhanapañikkhepo

245. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – “evam kho, bhikkhave, kulaputtā aññam byākaronti, attho ca vutto, attā ca anupanīto. Atha ca, panidhekacce moghapurisā hasamānakam, maññe, aññam byākaronti, te pacchā vighātañ āpajjantī”ti. Atha kho bhagavā āyasmantañ soñam āmantesi – “tvam khosi, soñā, sukhumālo. Anujānāmi te, soñā, ekapalāsikam upāhana”nti. “Aham kho, bhante, asītisakañavāhe hiraññam ohāya agārasmā anagāriyam pabbajito, sattahatthikañca anīkam. Athāham bhante ekapalāsikam ce upāhanam pariññāmi, tassa me bhavissanti vattāro ‘soño koliviso asītisakañavāhe hiraññam ohāya agārasmā anagāriyam pabbajito, sattahatthikañca anīkam. So dānāyam ekapalāsikāsu upāhanāsu satto”ti. Sace bhagavā bhikkhusaṅghassa anujānissati ahampi paribhuñjissāmi; no ce bhagavā bhikkhusaṅghassa anujānissati, ahampi na paribhuñjissāmī”ti. Atha kho bhagavā etasmiñ nidāne etasmiñ pakarañe dhammiñ kathañ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, ekapalāsikam upāhanam. Na, bhikkhave, diguñā upāhanā dhāretabbā. Na tiguñā upāhanā dhāretabbā. Na guñānguñūpāhanā [gāñānguñūpāhanā (bahūsu)] dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkañassā”ti.

Diguñādiupāhanapañikkhepo niñthito.

149. Sabbanīlikādipañikkhepo

246. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sabbanīlikā upāhanāyo dhārenti...pe... sabbapītikā upāhanāyo dhārenti... sabbalohitikā upāhanāyo dhārenti... sabbamañjiñthikā [sabbamañjetthikā (ka.)] upāhanāyo dhārenti ... sabbakañhā upāhanāyo dhārenti... sabbamahārañgarattā upāhanāyo dhārenti... sabbamahānāmarattā upāhanāyo dhārenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti, “seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Bhagavato etamattham ārocesuñ. Na, bhikkhave, sabbanīlikā upāhanā dhāretabbā...pe... na sabbapītikā upāhanā dhāretabbā, na sabbalohitikā upāhanā dhāretabbā, na sabbamañjiñthikā upāhanā dhāretabbā, na sabbakañhā upāhanā dhāretabbā, na sabbamahārañgarattā upāhanā dhāretabbā, na sabbamahānāmarattā upāhanā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkañassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū nīlakavaddhikā [vatthikā (st.)] upāhanāyo dhārenti, pītakavaddhikā upāhanāyo dhārenti, lohitakavaddhikā upāhanāyo dhārenti, mañjiñthikavaddhikā upāhanāyo dhārenti, kanhvaddhikā upāhanāyo dhārenti, mahārañgarattavaddhikā upāhanāyo dhārenti, mahānāmarattavaddhikā upāhanāyo dhārenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti, “seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Bhagavato etamattham ārocesuñ. Na, bhikkhave, nīlakavaddhikā upāhanā

dhāretabbā...pe... na pītakavaddhikā upāhanā dhāretabbā, na lohitakavaddhikā upāhanā dhāretabbā, na mañjīṭhikavaddhikā upāhanā dhāretabbā, na kañhavaddhikā upāhanā dhāretabbā, na mahāraṅgarattavaddhikā upāhanā dhāretabbā, na mahānāmarattavaddhikā upāhanā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū khallakabaddhā [...]bandhā (ka.)] upāhanāyo dhārenti...pe... puṭabaddhā upāhanāyo dhārenti, pāliguṇṭhimā upāhanāyo dhārenti, tūlapuṇṇikā upāhanāyo dhārenti, tittirapattikā upāhanāyo dhārenti, meṇḍavisāṇavaddhikā upāhanāyo dhārenti, ajavisāṇavaddhikā upāhanāyo dhārenti, vicchikālikā upāhanāyo dhārenti, morapiñcha [morapiñja (sī. syā.)] parisibbitā upāhanāyo dhārenti, citrā upāhanāyo dhārenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti, “seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, khallakabaddhā upāhanā dhāretabbā... pe... na putabaddhā upāhanā dhāretabbā, na pāliguṇṭhimā upāhanā dhāretabbā, na tūlapuṇṇikā upāhanā dhāretabbā, na tittirapattikā upāhanā dhāretabbā, na meṇḍavisāṇavaddhikā upāhanā dhāretabbā, na ajavisāṇavaddhikā upāhanā dhāretabbā, na vicchikālikā upāhanā dhāretabbā, na morapiñchaparisibbitā upāhanā dhāretabbā, na citrā upāhanā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sīhacammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti...pe... byagghacammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti, dīpicammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti, ajinacammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti, uddacammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti, majjāracammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti, kālakacammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti, luvakacammaparikkhaṭā [ulūkacammaparikkhaṭā (yojanā)] upāhanāyo dhārenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti, “seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, sīhacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā... pe... na byagghacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā, na dīpicammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā, na ajinacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā, na uddacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā, na majjāracammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā, na kālakacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā, na luvakacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

Sabbanīlikādipaṭikkhepo niṭṭhito.

150. Omukkaguṇaṅguṇūpāhanānujānanā

247. Atha kho bhagavā pubbañhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya rājagaham piṇḍāya pāvisi, aññatarena bhikkhunā pacchāsamañena. Atha kho so bhikkhu khañjamāno bhagavantam piṭṭhito piṭṭhito anubandhi. Addasā kho aññataro upāsako guṇaṅguṇūpāhanā ārohitvā bhagavantam dūratova āgacchantam; disvā upāhanā ārohitvā yena bhagavā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā yena so bhikkhu tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā taṁ bhikkhum abhivādetvā etadavoca – “kissa, bhante, ayyo khañjatī”ti? “Pādā me, āvuso, phalitā”ti [phalitā (ka.)]. “Handa, bhante, upāhanāyo”ti. “Alam, āvuso, paṭikkhittā bhagavatā guṇaṅguṇūpāhanā”ti. “Gaṇhāhetā, bhikkhu, upāhanāyo”ti. Atha kho bhagavā etasmim niḍāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, omukkam guṇaṅguṇūpāhanaṁ. Na, bhikkhave, navā guṇaṅguṇūpāhanā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Omukkaguṇaṅguṇūpāhanānujānanā niṭṭhitā.

151. Ajjhārāme upāhanapaṭikkhepo

248. Tena kho pana samayena bhagavā ajjhokāse anupāhano caṅkamati. Satthā anupāhano caṅkamatīti, therāpi bhikkhū anupāhanā caṅkamanti. Chabbaggiyā bhikkhū, satthari anupāhane caṅkamamāne, theresupi bhikkhūsu anupāhanesu caṅkamamānesu, saupāhanā caṅkamanti. Ye te

bhikkhū appicchā...pe... te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma chabbaggyā bhikkhū, satthari anupāhane cañkamamāne, theresupi bhikkhūsu anupāhanesu cañkamamānesu, saupāhanā cañkamissanti”ti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamatthaṁ ārocesum...pe... “saccam kira, bhikkhave, chabbaggyā bhikkhū, satthari anupāhane cañkamamāne, theresupi bhikkhūsu anupāhanesu cañkamamānesu, saupāhanā cañkamantī”ti? “Saccam, bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... “kathañhi nāma te, bhikkhave, moghapurisā, satthari anupāhane cañkamamāne, theresupi bhikkhūsu anupāhanesu cañkamamānesu, saupāhanā cañkamissanti. Ime hi nāma, bhikkhave, gihī odātavatthavasanakā abhijīvanikassa sippassa kāraṇā ācariyesu sagāravā sappatissā sabhāgavuttikā viharissanti. Idha kho tam, bhikkhave, sobhetha, yaṁ tumhe evam svākkhāte dhammadvinaye pabbajitā samānā ācariyesu ācariyamattesu upajjhāyesu upajjhāyamattesu agāravā appatissā asabhāgavuttikā [sagāravā saggatissā sabhāgavuttikā (ka.)] vihareyyātha. Netam, bhikkhave, appasannānam vā pasādāya...pe... vigarahitvā...pe... dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, ācariyesu ācariyamattesu upajjhāyesu upajjhāyamattesu anupāhanesu cañkamamānesu saupāhanena cañkamitabbaṁ. Yo cañkameyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca, bhikkhave, ajjhārāme upāhanā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

249. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno pādakhilābādho hoti. Tam bhikkhū pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmenti. Addasā kho bhagavā senāsanacārikam āhiṇḍanto te bhikkhū tam bhikkhum pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmente, disvāna yena te bhikkhū tenupasañkami, upasañkamitvā te bhikkhū etadavoca – “kim imassa, bhikkhave, bhikkhuno ābādho”ti? “Imassa, bhante, āyasmato pādakhilābādho; imam mayam pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmemā”ti. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, yassa pādā vā dukkhā, pādā vā phalitā, pādakhilo vā ābādho [pādakhilābādho vā (syā.)] upāhanaṁ dhāretu”nti.

Tena kho pana samayena bhikkhū adhotehi pādehi mañcampi pīṭhampi abhiruhanti; cīvarampi senāsanampi dussati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, ‘idāni mañcam vā pīṭham vā abhiruhissāmī’ti upāhanaṁ dhāretunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū rattiyā uposathaggampi sannisajjampi gacchantā andhakāre khāṇumpi kañṭakampi akkamanti; pādā dukkhā honti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, ajjhārāme upāhanaṁ dhāretum, ukkam, padīpam, kattaradaṇḍanti.

Ajjhārāme upāhanapaṭikkhepo niṭṭhito.

152. Kaṭṭhapādukādipaṭikkhepo

250. Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya kaṭṭhapādukāyo abhiruhitvā ajjhokāse cañkamanti, uccāsaddā mahāsaddā khaṭakhaṭasaddā, anekavihitam tiracchānakatham kathentā, seyyathidam [imā tiracchānakathāyo pāci. 508; dī. ni. 1.7; ma. ni. 2.223; sam. ni. 5.1080; a. ni. 10.69 ādayo] – rājakatham, corakatham, mahāmattakatham, senākatham, bhayakatham, yuddhakatham, annakatham, pānakatham, vatthakatham, sayanakatham, mālākatham, gandhakatham, nātikatham, yānakatham, gāmakatham, nigamakatham, nagarakatham, janapadakatham, itthikatham [itthikatham purisakatham (ka.)], sūrakatham, visikhākatham, kumbhaṭṭhānakatham, pubbatetakatham, nānattakatham, lokakkhāyikam, samuddakkhāyikam, itibhavābhavakatham iti vā; kīṭakampi akkamitvā mārenti, bhikkhūpi samādhimhā cāventi. Ye te bhikkhū appicchā...pe... te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma chabbaggyā bhikkhū rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya kaṭṭhapādukāyo abhiruhitvā ajjhokāse cañkamissanti, uccāsaddā mahāsaddā khaṭakhaṭasaddā anekavihitam tiracchānakatham kathentā, seyyathidam – rājakatham, corakatham...pe... itibhavābhavakatham iti vā, kīṭakampi akkamitvā māressanti, bhikkhūpi samādhimhā cāvessanti”ti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamatthaṁ ārocesum...pe... “saccam kira, bhikkhave,

chabbaggiyā bhikkhū rattiyā paccūsasamayam paccuṭṭhāya kaṭṭhapādukāyo abhiruhitvā ajjhokāse caṅkamanti, uccāsaddā mahāsaddā khaṭakhaṭasaddā, anekavihitam tiracchānakatham kathentā, seyyathidaṁ, – rājakatham, corakatham...pe... itibhavābhavakatham iti vā, kīṭakampi akkamitvā mārenti, bhikkhūpi samādhimhā cāventī’ti? “Saccam, bhagavā”ti...pe... vigarahitvā dhammiṁ katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, kaṭṭhapādukā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Atha kho bhagavā rājagahe yathābhiraṇtam viharitvā yena bārāṇasī tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena bārāṇasī tadavasari. Tatra sudam bhagavā bārāṇasiyam viharati isipatane migadāye. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū – bhagavatā kaṭṭhapādukā paṭikkhittāti – tālataruṇe chedāpetvā tālapattapādukāyo dhārenti; tāni tālataruṇāni chinnāni milāyanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samāṇa sakyaputtiyā tālataruṇe chedāpetvā tālapattapādukāyo dhāressanti; tāni tālataruṇāni chinnāni milāyanti; ekindriyam samāṇa sakyaputtiyā jīvam vihethenti”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum...pe... “saccam kira, bhikkhave, chabbaggiyā bhikkhū tālataruṇe chedāpetvā tālapattapādukāyo dhārenti; tāni tālataruṇāni chinnāni milāyantī”ti? Saccam bhagavāti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... kathañhi nāma te, bhikkhave, moghapurisā tālataruṇe chedāpetvā tālapattapādukāyo dhāressanti; tāni tālataruṇāni chinnāni milāyanti. Jīvasaññino hi, bhikkhave, manussā rukkhasmiṁ. Netam, bhikkhave, appasannānam vā pasādāya...pe... vigarahitvā dhammiṁ katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, tālapattapādukā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū ‘bhagavatā tālapattapādukā paṭikkhittāti veṭutaruṇe chedāpetvā veṭupattapādukāyo dhārenti. Tāni veṭutaruṇāni chinnāni milāyanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samāṇa sakyaputtiyā veṭutaruṇe chedāpetvā veṭupattapādukāyo dhāressanti. Tāni veṭutaruṇāni chinnāni milāyanti. Ekindriyam samāṇa sakyaputtiyā jīvam vihethenti”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum...pe... jīvasaññino hi, bhikkhave, manussā rukkhasmiṁ... pe... na, bhikkhave, veṭupattapādukā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

251. Atha kho bhagavā bārāṇasiyam yathābhiraṇtam viharitvā yena bhaddiyam tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena bhaddiyam tadavasari. Tatra sudam bhagavā bhaddiye viharati jātiyā vane. Tena kho pana samayena bhaddiyā bhikkhū anekavihitam pādukamaṇḍanānuyogamanuyuttā viharanti, tiṇapādukam karontipi kārāpentipi, muñjapādukam karontipi kārāpentipi, pabbajapādukam karontipi kārāpentipi, hintālapādukam karontipi kārāpentipi, kamalapādukam karontipi kārāpentipi, kambalapādukam karontipi kārāpentipi, riñcanti uddesam paripuccham adhisīlam adhicittam adhipaññam. Ye te bhikkhū appicchā...pe... te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma bhaddiyā bhikkhū anekavihitam pādukamaṇḍanānuyogamanuyuttā viharissanti, tiṇapādukam karissantipi kārāpessantipi, muñjapādukam karissantipi kārāpessantipi, pabbajapādukam karissantipi kārāpessantipi, hintālapādukam karissantipi kārāpessantipi, kamalapādukam karissantipi kārāpessantipi, kambalapādukam karissantipi kārāpessantipi, riñcissanti uddesam paripuccham adhisīlam adhicittam adhipaññā”nti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum...pe... “saccam kira, bhikkhave, bhaddiyā bhikkhū anekavihitam pādukamaṇḍanānuyogamanuyuttā viharanti, tiṇapādukam karontipi kārāpentipi...pe... riñcanti uddesam paripuccham adhisīlam adhicittam adhipaññā”nti? “Saccam, bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā... pe... “kathañhi nāma te, bhikkhave, moghapurisā anekavihitam pādukamaṇḍanānuyogamanuyuttā viharissanti, tiṇapādukam karissantipi kārāpessantipi...pe... riñcissanti uddesam paripuccham adhisīlam adhicittam adhipaññā. Netam, bhikkhave, appasannānam vā pasādāya...pe... vigarahitvā...pe... dhammiṁ katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, tiṇapādukā dhāretabbā, na muñjapādukā dhāretabbā, na pabbajapādukā dhāretabbā, na hintālapādukā dhāretabbā, na kamalapādukā dhāretabbā, na kambalapādukā dhāretabbā, na sovaṇṇamayā pādukā dhāretabbā, na rūpiyamayā pādukā dhāretabbā, na maṇimayā pādukā dhāretabbā, na veṭuriyamayā pādukā dhāretabbā, na phalikamayā pādukā

dhāretabbā, na kaṁsamayā pādukā dhāretabbā, na kācamayā pādukā dhāretabbā, na tipumayā pādukā dhāretabbā, na sīsamayā pādukā dhāretabbā, na tambalohamayā pādukā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca, bhikkhave, kāci saṅkamaniyā pādukā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, tisso pādukā dhuvaṭṭhāniyā asaṅkamaniyāyo – vaccapādukam, passāvapādukam, ācamanapāduka’nti.

252. Atha kho bhagavā bhaddiye yathābhīrantam viharitvā yena sāvatthi tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena sāvatthi tadavasari. Tatra sudam bhagavā sāvatthiyam viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū aciravatiyā nadiyā gāvīnam tarantīnam visāñesupi gañhanti, kaññesupi gañhanti, gīvāyapi gañhanti, cheppāpi gañhanti, piṭṭhipi abhiruhanti, rattacittāpi aṅgajātam chupanti, vacchatarimpi ogāhetvā mārenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – ‘‘kathañhi nāma samañā sakyaputtiyā gāvīnam tarantīnam visāñesupi gahessanti...pe... seyyathāpi gihī kāmabhogino’’ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum... pe... saccam kira, bhikkhave,...pe... saccam bhagavāti...pe... vigarahitvā...pe... dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – ‘‘na, bhikkhave, gāvīnam visāñesu gahetabbam, na kaññesu gahetabbam, na gīvāya gahetabbam, na cheppāya gahetabbam, na piṭṭhi abhiruhitabbā. Yo abhiruheyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca, bhikkhave, rattacittena aṅgajātam chupitabbam. Yo chupeyya, āpatti thullaccayassa. Na vacchatarī māreabbā. Yo māreyya, yathādhammo kāretabbo’’ti.

Kaṭṭhapādukādipaṭikkhepo niṭṭhito.

153. Yānādipaṭikkhepo

253. Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū yānena yāyanti, itthiyuttenapi purisantarena, purisayuttenapi itthantarena. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – ‘‘seyyathāpi gaṅgāmahiyāyā’’ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, yānena yāyitabbam. Yo yāyeyya, āpatti dukkaṭassāti. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu kosalesu janapade sāvatthim gacchanto bhagavantam dassanāya antarāmagge gilāno hoti. Atha kho so bhikkhu maggā okkamma aññatarasmiṁ rukkhamūle nisīdi. Manussā tam bhikkhum disvā etadavocum – ‘‘kaham, bhante, ayyo gamissatī’’ti? ‘‘Sāvatthim kho aham, āvuso, gamissāmi bhagavantam dassanāyā’’ti. ‘‘Ehi, bhante, gamissāmā’’ti. ‘‘Nāham, āvuso, sakkomi, gilānomhī’’ti. ‘‘Ehi, bhante, yānam abhiruhā’’ti. ‘‘Alam, āvuso, paṭikkhittam bhagavatā yāna’’nti kukkuccāyanto yānam nābhīruhi. Atha kho so bhikkhu sāvatthim gantvā bhikkhūnam etamattham ārocesi. Bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, gilānassa yānanti. Atha kho bhikkhūnam etadahosi – ‘‘itthiyuttam nu kho purisayuttam nu kho’’ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, purisayuttam hatthavaṭṭakanti.

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno yānugghātena bālhataram aphāsu ahosi. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sivikam pāṭaṅkinti.

Yānādipaṭikkhepo niṭṭhito.

154. Uccāsayanamahāsayanapaṭikkhepo

254. Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū uccāsayanamahāsayanāni dhārenti, seyyathidam – āsandim, pallaṅkam, gonakam, cittakam, paṭikam, paṭalikam, tūlikam, vikatikam, uddhalomim [undalomim (ka.), uddalomim (ka.)], ekantalomim, kaṭṭissam, koseyyam, kuttakam, hatthatharam, assatharam, rathatharam, ajinapaveṇim, kadalimigapavarapaccattharaṇam, sauttaracchadam, ubhatolohitakūpadhānanti. Manussā vihāracārikam āhiṇḍantā passitvā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – ‘‘seyyathāpi gihī kāmabhogino’’ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, uccāsayanamahāsayanāni dhāretabbāni, seyyathidam – āsandi, pallaṅko, gonako, cittako,

paṭikā, paṭalikā, tūlikā, vikatikā, uddhalomi, ekantalomi, kaṭṭissam, koseyyam, kuttakam, hatthattharam, assattharam, rathattharam, ajinapaveṇi, kadalimigapavarapaccattharaṇam, sauttaracchadam, ubhatolohitakūpadhānam. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

Uccāsayanamahāsayanapaṭikkhepo niṭṭhito.

155. Sabbacammaṇapaṭikkhepo

255. Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū – bhagavatā uccāsayanamahāsayanāni paṭikkhittānīti – mahācammāni dhārenti, sīhacammaṇ byagghacammaṇ dīpicammaṇ. Tāni mañcappamāṇenapi chinnāni honti, pīṭhappamāṇenapi chinnāni honti, antopi mañce paññattāni honti, bahipi mañce paññattāni honti, antopi pīṭhe paññattāni honti, bahipi pīṭhe paññattāni honti. Manussā vihāracārikam āhiṇḍantā passitvā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, mahācammāni dhāretabbāni, sīhacammaṇ byagghacammaṇ dīpicammaṇ. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū – bhagavatā mahācammāni paṭikkhittānīti – gocammāni dhārenti. Tāni mañcappamāṇenapi chinnāni honti, pīṭhappamāṇenapi chinnāni honti, antopi mañce paññattāni honti, bahipi mañce paññattāni honti, antopi pīṭhe paññattāni honti, bahipi pīṭhe paññattāni honti. Aññataropi pāpabhikkhu aññatarassa pāpupāsakassa kulūpako hoti. Atha kho so pāpabhikkhu pubbañhasamayaṇ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena tassa pāpupāsakassa nivesanam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Atha kho so pāpupāsako yena so pāpabhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tam pāpabhikkhuṇ abhivādetvā ekamantaṇ nisīdi. Tena kho pana samayena tassa pāpupāsakassa vacchako hoti taruṇako abhirūpo dassanīyo pāsādiko citro, seyyathāpi dīpicchāpo. Atha kho so pāpabhikkhu tam vacchakaṇ sakkaṭaṇ upanijjhāyati. Atha kho so pāpupāsako tam pāpabhikkhuṇ etadavoca – “kissa, bhante, ayyo imam vacchakaṇ sakkaṭaṇ upanijjhāyatī”ti? “Attho me, āvuso, imassa vacchakassa cammenā”ti. Atha kho so pāpupāsako tam vacchakaṇ vadhitvā cammaṇ vidhunitvā tassa pāpabhikkhuno pādāsi. Atha kho so pāpabhikkhu tam cammaṇ saṅghātiyā paṭicchādetvā agamāsi. Atha kho sā gāvī vacchagiddhini tam pāpabhikkhuṇ piṭṭhito piṭṭhito anubandhi. Bhikkhū evamāhaṇsu – “kissa tyāyam, āvuso, gāvī piṭṭhito piṭṭhito anubandhī”ti? “Ahampi kho, āvuso, na jānāmi kena [kenaci (ka.)] myāyam gāvī piṭṭhito piṭṭhito anubandhī”ti. Tena kho pana samayena tassa pāpabhikkhuno saṅghāti lohitena makkhitā hoti. Bhikkhū evamāhaṇsu – “ayam pana te, āvuso, saṅghāti kim katā”ti? Atha kho so pāpabhikkhu bhikkhūnaṇ etamattham ārocesi. “Kim pana tvam, āvuso, pāṇātipāte samādapesī”ti? “Evamāvuso”ti. Ye te bhikkhū appicchā te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma bhikkhu pāṇātipāte samādapessati, nanu bhagavatā anekapariyāyena pāṇātipāto garahito, pāṇātipātā veramaṇī pasatthā”ti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum.

Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe bhikkhusaṅgham sannipātāpetvā tam pāpabhikkhuṇ paṭipucchi – “saccam kira tvam, bhikkhu, pāṇātipāte samādapesī”ti? Saccam bhagavāti...pe... kathañhi nāma tvam, moghapurisa, pāṇātipāte samādapessasi, nanu mayā, moghapurisa, anekapariyāyena pāṇātipāto garahito, pāṇātipātā veramaṇī pasatthā. Netam, moghapurisa, appasannānam vā pasādāya...pe... vigarahitvā dhammīm kathaṇ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, pāṇātipāte samādapettabbam. Yo samādapeyya, yathādhammo kāretabbo. Na, bhikkhave, gocammaṇ dhāretabbam. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca, bhikkhave, kiñci cammaṇ dhāretabbam. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Sabbacammaṇapaṭikkhepo niṭṭhito.

156. Gihivikatānuññātādi

256. Tena kho pana samayena manussānaṁ mañcampi pīṭhampi commonaddhāni honti, cammavinaddhāni. Bhikkhū kukkuccāyantā nābhiniśidanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, gihivikatam abhinisīditum, na tveva abhinipajjitunti.

Tena kho pana samayena vihārā cammavaddhehi ogumphiyanti [ogumbhiyanti (ka.)]. Bhikkhū kukkuccāyantā nābhiniśidanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, bandhanamattam abhinisīditunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū saupāhanā gāmaṁ pavisanti. Manussā ujjhāyanti khyiyanti vipācenti – “seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, saupāhanena gāmo pavisitabbo. Yo paviseyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti, na sakkoti vinā upāhanena gāmaṁ pavisitum. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, gilānena bhikkhunā saupāhanena gāmaṁ pavisitunti.

Gihivikatānuññātādi niṭhitā.

157. Soṇakuṭikaṇṇavatthu

257. [udā. 46 sokasuttena samsanditvā passitabbam] Tena kho pana samayena āyasmā mahākaccāno avantīsu viharati kuraraghare [kururaghare (ka.)] papatake [papāte (sī. syā.) pavatthe (udā. 46)] pabbate. Tena kho pana samayena soṇo upāsako kuṭikanṇo āyasmato mahākaccānassa upaṭṭhāko hoti. Atha kho soṇo upāsako kuṭikanṇo yenāyasmā mahākaccāno tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantam mahākaccānam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho soṇo upāsako kuṭikanṇo āyasmantam mahākaccānam etadavoca – “yathā yathāham, bhante, ayyena mahākaccānena dhammaṁ desitaṁ ājānāmi, nayidaṁ sukaraṁ agāraṁ ajjhāvasatā ekantapariṇuṇṇam ekantaparisuddhaṁ saṅkhalikhitaṁ brahmaṭariyam caritum. Icchāmaḥam, bhante, kesamassum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajitum. Pabbājetu mām, bhante, ayyo mahākaccāno”ti. () [(evam vutte āyasmā mahākaccāyano soṇam upāsakam kuṭikanṇam etadavoca) (syā. udā. 46)] “Dukkaram kho, soṇa, yāvajīvam ekaseyyam ekabhattam brahmaṭariyam caritum. Ingha, tvam, soṇa, tattheva agārikabhūto buddhānam sāsanam anuyuñja, kālayuttam ekaseyyam ekabhattam brahmaṭariya”nti. Atha kho soṇassa upāsakassa kuṭikanṇassa yo ahosi pabbajjābhisaṅkhāro so paṭippassambhi. Dutiyampi kho soṇo upāsako kuṭikanṇo ...pe... tatiyampi kho soṇo upāsako kuṭikanṇo yenāyasmā mahākaccāno tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantam mahākaccānam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho soṇo upāsako kuṭikanṇo āyasmantam mahākaccānam etadavoca – “yathā yathāham, bhante, ayyena mahākaccānena dhammaṁ desitaṁ ājānāmi, nayidaṁ sukaraṁ agāraṁ ajjhāvasatā ekantapariṇuṇṇam ekantaparisuddhaṁ saṅkhalikhitaṁ brahmaṭariyam caritum. Icchāmaḥam, bhante, kesamassum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajitum. Pabbājetu mām, bhante, ayyo mahākaccāno”ti. Atha kho āyasmā mahākaccāno soṇam upāsakam kuṭikanṇam pabbājesi. Tena kho pana samayena avantidakkhiṇāpatho appabhikkhuko hoti. Atha kho āyasmā mahākaccāno tiṇṇam vassānam accayena kicchena kasirena tato tato dasavaggam bhikkhusaṅgham sannipātāpetvā āyasmantam soṇam upasampādesi.

Soṇakuṭikaṇṇavatthu niṭhitam.

158. Mahākaccānassa pañcavaraparidassanā

Atha kho āyasmato soṇassa vassamvuṭṭhassa rahogatassa paṭisallīnassa evam cetaso parivitakko udapādi – “sutoyeva kho me so bhagavā ediso ca ediso cāti, na ca mayā sammukhā dittho, gaccheyyāham tam bhagavantam dassanāya arahantam sammāsambuddham, sace mām upajjhāyo

anujāneyyā”ti. Atha kho āyasmā soṇo sāyanhasamayam paṭisallānā uṭṭhito yenāyasmā mahākaccāno tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ mahākaccānam abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinno kho āyasmā soṇo āyasmantaṁ mahākaccānam etadavoca – “idha mayham, bhante, rahogatassa paṭisallīnassa evam cetaso parivitakko udapādi – ‘suto yeva kho me so bhagavā ediso ca ediso cāti, na ca mayā sammukhā diṭṭho, gaccheyyāham tam bhagavantam dassanāya arahantam sammāsambuddham, sace maṇi upajjhāyo anujāneyyā’ti; gaccheyyāham, bhante, tam bhagavantam dassanāya arahantam sammāsambuddham, sace maṇi upajjhāyo anujānātī”ti. “Sādhu sādhu, soṇa. Gaccha tvam, soṇa, tam bhagavantam dassanāya arahantam sammāsambuddham. Dakkhissasi tvam, soṇa, tam bhagavantam pāsādikam pasādanīyam santindriyam santamānasam uttamadamatthasamatham amanuppattam dantam guttam yatindriyam nāgam. Tena hi tvam, soṇa, mama vacanena bhagavato pāde sirasā vanda – ‘upajjhāyo me, bhante, āyasmā mahākaccāno bhagavato pāde sirasā vandati’”ti. Evañca vadēhi – “avantidakkhiṇāpatho, bhante, appabhikkhuko, tiṇṇam me vassānam accayena kicchena kasirena tato tato dasavaggam bhikkhusaṅgham sannipātāpetvā upasampadam alattham; appeva nāma bhagavā avantidakkhiṇāpathē appatarena ganena upasampadam anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathē, bhante, kaṇhuttarā bhūmi kharā gokaṇṭakahatā; appeva nāma bhagavā avantidakkhiṇāpathē guṇaṅguṇūpāhanam anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathē, bhante, nahānagarukā manussā udakasuddhikā; appeva nāma bhagavā avantidakkhiṇāpathē dhuvanahānam anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathē, bhante, cammāni attharanāni, elakacammam ajacammam migacammam. Seyyathāpi, bhante, majjhimesu janapadesu eragū moragū majjārū [majjhārū (ka.)] jantū, evameva kho, bhante, avantidakkhiṇāpathē cammāni attharanāni, elakacammam ajacammam migacammam; appeva nāma bhagavā avantidakkhiṇāpathē cammāni attharanāni anujāneyya, elakacammam ajacammam migacammam. Etarahi, bhante, manussā nissīmagatānam bhikkhūnam cīvaraṁ denti – ‘imam cīvaraṁ itthannāmassa demā’”ti. Te āgantvā ārocenti – ‘itthannāmehi te, āvuso, manussehi cīvaraṁ dinna’nti te kukkuccāyantā na sādiyanti – ‘mā no nissaggiyam ahosi’ti; appeva nāma bhagavā cīvare paryāyam ācikkheyā’”ti. “Evam, bhante”ti kho āyasmā soṇo āyasmato mahākaccānassa paṭissutvā uṭṭhāyāsanā āyasmantaṁ mahākaccānam abhivādetvā padakkhiṇam katvā senāsanam saṃsāmetvā pattacīvaramādāya yena sāvatthi tena pakkāmi. Anupubbena yena sāvatthi jetavanam anāthapiṇḍikassa ārāmo yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Atha kho bhagavā āyasmantaṁ ānandaṁ āmantesi – “imassa, ānanda, āgantukassa bhikkhuno senāsanam paññāpehī”ti. Atha kho āyasmā ānando – “yassa kho maṇi bhagavā āṇāpeti, ‘imassa, ānanda, āgantukassa bhikkhuno senāsanam paññāpehī’ti, icchatī bhagavā tena bhikkhunā saddhim ekavihāre vatthum, icchatī bhagavā āyasmata soṇena saddhim ekavihāre vatthu”nti – yasmiṇ vihāre bhagavā viharati tasmiṇ vihāre āyasmato soṇassa senāsanam paññāpesi.

258. Atha kho bhagavā bahudeva rattim ajjhokāse vītināmetvā vihāram pāvisi. Āyasmāpi kho soṇo bahudeva rattim ajjhokāse vītināmetvā vihāram pāvisi. Atha kho bhagavā rattiyā pacčūsasamayam paccuṭṭhāya āyasmantaṁ soṇam ajjhesi – “paṭibhātu tam, bhikkhu, dhammo bhāsitu”nti. “Evam, bhante”ti kho āyasmā soṇo bhagavato paṭissuṇitvā sabbāneva aṭṭhakavaggikāni sarena abhāsi. Atha kho bhagavā āyasmato soṇassa sarabhaññapariyosāne abbhānumodi – “sādhu, sādhu, bhikkhu. Suggahitāni kho te, bhikkhu, aṭṭhakavaggikāni, sumanasikatāni sūpadhāritāni. Kalyāṇiyāpi vācāya samannāgato, vissaṭṭhāya, anelagalāya [anelagalāya (ka.)], atthassa viññāpaniyā. Kativassosi tvam, bhikkhū”ti? “Ekavassoham, bhagavā”ti. “Kissa pana tvam, bhikkhu, evam ciram akāsī”ti? “Ciram diṭṭho me, bhante, kāmesu ādīnavo, api ca sambādhā gharāvāsā bahukiccā bahukaraṇyā”ti. Atha kho bhagavā etamattham viditvā tāyam velāyam imam udānam udānesi –

[udā. 46 udānepi] “Disvā ādīnavam loke, ñatvā dhammaṁ nirūpadhim; Ariyo na ramatī pāpe, pāpe na ramatī suci”ti.

Atha kho āyasmā soṇo – paṭisammodati kho maṇi bhagavā, ayam khvassa kālo yam me upajjhāyo paridassīti – uṭṭhāyāsanā ekam̄sam uttarāsaṅgam karitvā bhagavato pādesu sirasā nipatitvā bhagavantam etadavoca – “upajjhāyo me, bhante, āyasmā mahākaccāno bhagavato pāde sirasā vandati, evañca vadeti

avantidakkhiṇāpatho, bhante, appabhikkhuko. Tiṇṇam me vassānam accayena kicchena kasirena tato tato dasavaggam bhikkhusaṅgham sannipātāpetvā upasampadām alattham, appeva nāma bhagavā avantidakkhiṇāpathe appatarena gaṇena upasampadām anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathe, bhante, kaṇhuttarā bhūmi kharā gokaṇṭakahatā; appeva nāma bhagavā avantidakkhiṇāpathe guṇaṅguṇūpāhanam anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathe, bhante, nahānagarukā manussā udakasuddhikā, appeva nāma bhagavā avantidakkhiṇāpathe dhuvanahānam anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathe, bhante, cammāni attharaṇāni, eļakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ. Seyyathāpi, bhante, majjhimesu janapadesu eragū moragū majjārū jantū, evameva kho, bhante, avantidakkhiṇāpathe cammāni attharaṇāni, eļakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ; appeva nāma bhagavā avantidakkhiṇāpathe cammāni attharaṇāni anujāneyya, eļakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ. Etarahi, bhante, manussā nissīmagatānam bhikkhūnam cīvaraṁ denti – ‘imam cīvaraṁ itthannāmassa demā’ti. Te āgantvā ārocenti – ‘itthannāmehi te, āvuso, manussehi cīvaraṁ dinna’nti. Te kukkuccāyantā na sādiyanti – ‘mā no nissaggiyam ahosī’ti; appeva nāma bhagavā cīvare pariyāyam ācikkheyā’’ti.

259. Atha kho bhagavā etasmim niḍāne etasmim pakaraṇe dhammim kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “avantidakkhiṇāpatho, bhikkhave, appabhikkhuko. Anujānāmi, bhikkhave, sabbapaccantimesu janapadesu vinayadharapañcamena gaṇena upasampadām. Tatime paccantimā janapadā – purathimāya disāya gajaṅgalam [[kajaṅgalam \(sī. syā.\)](#)] nāma nigamo, tassa parena mahāsālā, tato parā paccantimā janapadā, orato majjhe; purathimadakkhiṇāya disāya sallavatī [[salalavatī \(sī.\)](#)] nāma nadī, tato parā paccantimā janapadā, orato majjhe; dakkhiṇāya disāya setakaṇṇikam nāma nigamo, tato parā paccantimā janapadā, orato majjhe; pacchimāya disāya thūṇam nāma brāhmaṇagāmo, tato parā paccantimā janapadā, orato majjhe; uttarāya disāya usīraddhajo nāma pabbato, tato parā paccantimā janapadā, orato majjhe. Anujānāmi, bhikkhave, evarūpesu paccantimesu janapadesu vinayadharapañcamena gaṇena upasampadām. Avantidakkhiṇāpathe, bhikkhave, kaṇhuttarā bhūmi kharā gokaṇṭakahatā. Anujānāmi, bhikkhave, sabbapaccantimesu janapadesu guṇaṅguṇūpāhanam. Avantidakkhiṇāpathe, bhikkhave, nahānagarukā manussā udakasuddhikā. Anujānāmi, bhikkhave, sabbapaccantimesu janapadesu dhuvanahānam. Avantidakkhiṇāpathe, bhikkhave, cammāni attharaṇāni, eļakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ. Seyyathāpi, bhikkhave, majjhimesu janapadesu eragū moragū majjārū jantū, evameva kho, bhikkhave, avantidakkhiṇāpathe cammāni attharaṇāni, eļakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ. Anujānāmi, bhikkhave, sabbapaccantimesu janapadesu cammāni attharaṇāni, eļakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ. Idha pana, bhikkhave, manussā nissīmagatānam bhikkhūnam cīvaraṁ denti – ‘imam cīvaraṁ itthannāmassa demā’ti. Anujānāmi, bhikkhave, sāditum, na tāva tam gaṇanūpagam yāva na haththam gacchati’’ti.

Mahākaccānassa pañcavaraparidassanā niṭhitā.

Cammakkhandhako pañcamo.

159. Tassuddānam

Rājā ca māgadho soṇo, asītisahassissaro;
Sāgato gjjhakūṭasmiṁ, bahūm dasseti uttarīm.

Pabbajjāraddhabhijjimsu, vīṇam ekapalāsikam;
Nīlā pītā lohitikā, mañjiṭhā kaṇhameva ca.

Mahāraṅgamahānāmā, vaddhikā ca paṭikkhipi;
Khallakā puṭapāli ca, tūlatittirameṇḍajā.

Vicchikā moracitrā ca, sīhabyagghā ca dīpikā;
Ajinuddā majjārī ca, kālaluvakaparikkhaṭā.

Phalitupāhanā khilā, dhotakhāṇukhaṭakhaṭā;
Tālaveļutiṇam̄ ceva, muñjapabbajahintālā.

Kamalakambalasovaṇṇā, rūpikā maṇiveluriyā;
Phalikā kamṣakācā ca, tipusīsañca tambakā.

Gāvī yānaṁ gilāno ca, purisāyuttasivikā;
Sayanāni mahācammā, gocammehi ca pāpako.

Gihīnaṁ cammavaddhehi, pavisanti gilāyano;
Mahākaccāyano soṇo, sarena aṭṭhakavaggikam̄.

Upasampadan̄ pañcahi, guṇaṅguṇā dhuvasinā;
Cammattharaṇānuññāsi, na tāva gaṇanūpagam̄;
Adāsi me vare pañca, soṇattherassa nāyakoti.

Imamhi khandhake vatthūni tesat̄hi.

Cammakkhandhako niṭṭhito.

6. Bhesajjakkhandhako

160. Pañcabhesajjakathā

260. Tena samayena buddho bhagavā sāvatthiyam̄ viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena bhikkhūnam̄ sāradikena ābādhena phuṭṭhānam̄ yāgupi pītā uggacchat, bhattampi bhuttam̄ uggacchat. Te tena kisā honti, lūkhā, dubbaṇṇā, uppaṇḍuppanḍukajātā, dhamanisanthatagattā. Addasā kho bhagavā te bhikkhū kise lūkhe dubbanqe uppaṇḍuppanḍukajāte dhamanisanthatagatte, disvāna āyasmantam̄ ānandaṁ āmantesi – “kim nu kho, ānanda, etarahi bhikkhū kisā, lūkhā, dubbaṇṇā, uppaṇḍuppanḍukajātā, dhamanisanthatagattā”ti? “Etarahi, bhante, bhikkhūnam̄ sāradikena ābādhena phuṭṭhānam̄ yāgupi pītā uggacchat, bhattampi bhuttam̄ uggacchat. Te tena kisā honti, lūkhā, dubbaṇṇā, uppaṇḍuppanḍukajātā, dhamanisanthatagattā”ti. Atha kho bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evam̄ cetaso parivitakko udapādi – “etarahi kho bhikkhūnam̄ sāradikena ābādhena phuṭṭhānam̄ yāgupi pītā uggacchat, bhattampi bhuttam̄ uggacchat. Te tena kisā honti, lūkhā, dubbaṇṇā, uppaṇḍuppanḍukajātā, dhamanisanthatagattā. Kim nu kho aham̄ bhikkhūnam̄ bhesajjam anujāneyyam, yaṁ bhesajjañceva assa bhesajjasammatañca lokassa, āhāratthañca phareyya, na ca oḷāriko āhāro paññāyeyyā”ti? Atha kho bhagavato etadahosi – “imāni kho pañca bhesajjāni, seyyathidam – sappi, navanītam, telam, madhu, phāṇitam; bhesajjāni ceva bhesajjasammatañca lokassa, āhāratthañca pharanti, na ca oḷāriko āhāro paññāyati. Yaṁnūnāham bhikkhūnam̄ imāni pañca bhesajjāni anujāneyyam, kāle paṭiggahetvā kāle paribhuñjitu”nti. Atha kho bhagavā sāyanhasamayam̄ paṭisallānā vuṭṭhito etasmim̄ nidāne etasmim̄ pakaraṇe dhammiṇi kathaṇi katvā bhikkhū āmantesi – “idha mayham, bhikkhave, rahogatassa paṭisallīnassa evam̄ cetaso parivitakko udapādi – ‘etarahi kho bhikkhūnam̄ sāradikena ābādhena phuṭṭhānam̄ yāgupi pītā uggacchat, bhattampi bhuttam̄ uggacchat. Te tena kisā honti, lūkhā, dubbaṇṇā, uppaṇḍuppanḍukajātā, dhamanisanthatagattā. Kim nu kho aham̄ bhikkhūnam̄ bhesajjam anujāneyyam, yaṁ bhesajjañceva assa bhesajjasammatañca lokassa, āhāratthañca phareyya, na ca oḷāriko āhāro paññāyeyyā”ti. Tassa mayham, bhikkhave, etadahosi ‘imāni kho pañca bhesajjāni, seyyathidam – sappi, navanītam, telam, madhu, phāṇitam; bhesajjāni ceva bhesajjasammatañca lokassa, āhāratthañca pharanti, na ca oḷāriko āhāro paññāyati. Yaṁnūnāham bhikkhūnam̄ imāni pañca bhesajjāni anujāneyyam, kāle paṭiggahetvā kāle paribhuñjitu’nti. Anujānāmi, bhikkhave, tāni pañca bhesajjāni kāle paṭiggahetvā kāle paribhuñjitu”nti.

261. Tena kho pana samayena bhikkhū tāni pañca bhesajjāni kāle paṭiggahetvā kāle paribhuñjanti. Tesam yānipi tāni pākatikāni lūkhāni bhojanāni tānipi nacchādenti, pageva senesitāni [senesikāni (sī. syā.), senehikāni (yojanā)]. Te tena ceva sāradikena ābādhena phuṭṭhā, iminā ca bhattācchādakena [bhattācchannakena (ka.)], tadubhayena bhiyyosomattāya kisā honti, lūkhā, dubbaññā, uppañduppañḍukajātā, dhamanisanthatagattā. Addasā kho bhagavā te bhikkhū bhiyyosomattāya kise lūkhe dubbañne uppañduppañḍukajātē dhamanisanthatagatte, disvāna āyasmantam ānandam āmantesi – “kim nu kho, ānanda, etarahi bhikkhū bhiyyosomattāya kisā, lūkhā, dubbaññā, uppañduppañḍukajātā, dhamanisanthatagattā”ti? “Etarahi, bhante, bhikkhū tāni ca pañca bhesajjāni kāle paṭiggahetvā kāle paribhuñjanti. Tesam yānipi tāni pākatikāni lūkhāni bhojanāni tānipi nacchādenti, pageva senesikāni. Te tena ceva sāradikena ābādhena phuṭṭhā, iminā ca bhattācchādakena, tadubhayena bhiyyosomattāya kisā, lūkhā, dubbaññā, uppañduppañḍukajātā, dhamanisanthatagattā”ti. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim kathām katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, tāni pañca bhesajjāni paṭiggahetvā kālepi vikālepi paribhuñjitu”nti.

262. Tena kho pana samayena gilānānam bhikkhūnam vasehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, vasāni bhesajjāni – acchavasam, macchavasam, susukāvasam, sūkaravasam, gadrabhavasam – kāle paṭiggahitam kāle nippakkam [nipakkam (ka.)] kāle samsaṭṭham telaparibhōgena paribhuñjitu. Vikāle ce, bhikkhave, paṭiggahitam vikāle nippakkam vikāle samsaṭṭham, tam ce paribhuñjeyya, āpatti tiṇṇam dukkaṭānam. Kāle ce, bhikkhave, paṭiggahitam vikāle nippakkam vikāle samsaṭṭham, tam ce paribhuñjeyya, āpatti dvinnam dukkaṭānam. Kāle ce, bhikkhave, paṭiggahitam kāle nippakkam vikāle samsaṭṭham, tam ce paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Kāle ce, bhikkhave, paṭiggahitam kāle nippakkam kāle samsaṭṭham, tam ce paribhuñjeyya, anāpattī.

Pañcabhesajjakathā niṭhitā.

161. Mūlādibhesajjakathā

263. Tena kho pana samayena gilānānam bhikkhūnam mūlehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, mūlāni bhesajjāni – haliddim, siṅgiveram, vacam, vacattham [vacattham (sī. syā.)], ativisam, kaṭukarohiṇim, usīram, bhaddamuttakam, yāni vā panaññānipi atthi mūlāni bhesajjāni, neva khādanīye khādanīyattham pharanti, na bhojanīye bhojanīyattham pharanti, tāni – paṭiggahetvā yāvajīvam pariharitum; sati paccaye paribhuñjitu. Asati paccaye paribhuñjantassa āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena gilānānam bhikkhūnam mūlehi bhesajjehi piṭṭhehi attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, nisadām nisadapotakanti.

Tena kho pana samayena gilānānam bhikkhūnam kasāvehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, kasāvāni [kasāvabhesajjāni (ka.)] bhesajjāni – nimbakasāvam, kuṭajakasāvam, paṭolakasāvam, phaggavakasāvam, nattamālakasāvam, yāni vā panaññānipi atthi kasāvāni bhesajjāni neva khādanīye khādanīyattham pharanti, na bhojanīye bhojanīyattham pharanti, tāni – paṭiggahetvā yāvajīvam pariharitum; sati paccaye paribhuñjitu. Asati paccaye paribhuñjantassa āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena gilānānam bhikkhūnam paññehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, paññāni bhesajjāni – nimbapaññam, kutajapaññam, paṭolapaññam, sulasipaññam, kappāsapaññam, yāni vā panaññānipi atthi paññāni bhesajjāni, neva khādanīye khādanīyattham pharanti, na bhojanīye bhojanīyattham pharanti...pe....

Tena kho pana samayena gilānānam bhikkhūnam phalehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, phalāni bhesajjāni – bilaṅgam, pippalim, maricam,

harītakam, vibhītakam, āmalakam, goṭṭhaphalam [goṭṭhaphalam (syā.), koṭṭhaphalam (ka.)], yāni vā panaññānipi atthi phalāni bhesajjāni, neva khādanīye khādanīyattham pharanti, na bhojanīye bhojanīyattham pharanti...pe....

Tena kho pana samayena gilānānam bhikkhūnam jatūhi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, jatūni bhesajjāni – hiṅgum, hiṅgujatum, hiṅgusipāṭikam, takam, takapattim, takapanṇim, sajulasam, yāni vā panaññānipi atthi jatūni bhesajjāni, neva khādanīye khādanīyattham pharanti...pe....

Tena kho pana samayena gilānānam bhikkhūnam loṇehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, loṇāni bhesajjāni – sāmuddam, kālalonam, sindhavam, ubbhidam [ubbhiram (ka.)], bilam [bilālam (sī.)], yāni vā panaññānipi atthi loṇāni bhesajjāni, neva khādanīye khādanīyattham pharanti, na bhojanīye bhojanīyattham pharanti, tāni – paṭiggahetvā yāvajīvam pariharitum; sati paccaye paribhuñjantassa āpatti dukkaṭassati.

264. Tena kho pana samayena āyasmato ānandassa upajjhāyassa āyasmato belaṭṭhasīsassa thullakacchābādho hoti. Tassa lasikāya cīvarāni kāye lagganti, tāni bhikkhū udakena temetvā temetvā apakaḍḍhanti. Addasā kho bhagavā senāsanacārikam āhiṇḍanto te bhikkhū tāni cīvarāni udakena temetvā temetvā apakaḍḍhante, disvāna yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te bhikkhū etadavoca – “kim imassa, bhikkhave, bhikkhuno ābādho”ti? “Imassa, bhante, āyasmato thullakacchābādho, lasikāya cīvarāni kāye lagganti, tāni mayam udakena temetvā temetvā apakaḍḍhāmā”ti. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, yassa kaṇḍu vā, piṭakā vā, assāvo vā, thullakacchu vā ābādho, kāyo vā duggandho, cuṇṇāni bhesajjāni; agilānassa chakaṇam mattikam rajananippakkam. Anujānāmi, bhikkhave, udukkhalam musala”nti.

Tena kho pana samayena gilānānam bhikkhūnam cuṇṇehi bhesajjehi cālitehi attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, cuṇṇacālininti. Sanhehi attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dussacālininti.

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno amanussikābādho hoti. Tam ācariyupajjhāyā upaṭṭhahantā nāsakkhiṁsu arogam kātum. So sūkarasūnam gantvā āmakamamṣam khādi, āmakalohitam pivi. Tassa so amanussikābādho paṭippassambhi. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, amanussikābādhe āmakamamṣam āmakalohitanti.

265. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno cakkhurogābādho hoti. Tam bhikkhū pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmenti. Addasā kho bhagavā senāsanacārikam āhiṇḍanto te bhikkhū tam bhikkhum pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmente, disvāna yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te bhikkhū etadavoca – “kim imassa, bhikkhave, bhikkhuno ābādho”ti? “Imassa, bhante, āyasmato cakkhurogābādho. Imam mayam pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmemā”ti. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, añjanam – kālañjanam, rasañjanam, sotañjanam, gerukam, kapalla”nti. Añjanūpapisanehi attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, candanam, tagaram, kālānusāriyam, tālīsam, bhaddamuttakanti. Tena kho pana samayena bhikkhū piṭṭhāni añjanāni carukesupi [thālakesupi (sī. syā.)] sarāvakesupi nikhipanti; tiṇacuṇṇehipi pāmsukehipi okiriyanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, añjaninti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū uccāvacā añjanayo dhārenti – sovaṇṇamayam, rūpiyamayam. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, uccāvacā añjanī dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, aṭṭhimayam, dantamayam, visāṇamayam, naṭamayam, veṭumayam,

kaṭṭhamayam, jatumayam, phalamayam, lohamayam, saṅkhanābhimayanti.

Tena kho pana samayena añjaniyo apārutā honti, tiṇacūṇhehipi paṁsukehipi okiriyanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, apidhānanti. Apidhānam nipatati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, suttakena bandhitvā añjanīyā bandhitunti. Añjanī phalati [nipatati (ka.)]. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, suttakena sibbetunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū aṅguliyā añjanti, akkhīni dukkhāni honti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, añjanisalākanti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū uccāvacā añjanisalākāyo dhārenti – sovaṇṇamayam rūpiyamayam. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti, “seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, uccāvacā añjanisalākā dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, aṭṭhimayam...pe... saṅkhanābhimayanti.

Tena kho pana samayena añjanisalākā bhūmiyam patitā pharusā hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, salākaṭhāniyanti [salākodhāniyanti (sī. syā.)].

Tena kho pana samayena bhikkhū añjanimpi añjanisalākampi hatthena pariharanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, añjanithavikanti. Aṁsabaddhako na hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, aṁsabaddhakam bandhanasuttakanti.

266. Tena kho pana samayena āyasmato pilindavacchassa sīsābhītāpo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, muddhani telakanti. Nakhamaniyo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, natthukammanti. Natthu galati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, natthukaraṇinti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū uccāvacā natthukaraṇiyo dhārenti – sovaṇṇamayam rūpiyamayam. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti, “seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, uccāvacā natthukaraṇi dhāretabbā. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, aṭṭhimayam...pe... saṅkhanābhimayanti. Natthum visamam āsiñcanti [natthu visamam āsiñciyati (sī. syā.)]. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, yamakanatthukaraṇinti. Nakhamaniyo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dhūmaṁ pātunti. Taññeva vatṭīm ālimpetvā pivanti, kanṭho dahati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dhūmanettanti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū uccāvacāni dhūmanettāni dhārenti – sovaṇṇamayam rūpiyamayam. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – seyyathāpi gihī kāmabhoginoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, uccāvacāni dhūmanettāni dhāretabbāni. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, aṭṭhimayam...pe... saṅkhanābhimayanti.

Tena kho pana samayena dhūmanettāni apārutāni honti, pāṇakā pavisanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, apidhānanti.

Tena kho pana samayena bhikkhū dhūmanettāni hatthena pariharanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dhūmanettathavikanti. Ekato ghāmsiyanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, yamakathavikanti. Aṁsabaddhako na hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, aṁsabaddhakam bandhanasuttakanti.

267. Tena kho pana samayena āyasmato pilindavacchassa vātābādho hoti. Vejjā evamāhamsu – “telām pacitabba”nti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, telapākanti. Tasmiṁ

kho pana telapāke majjam pakkhipitabbam hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, telapāke majjam pakkhipitunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū atipakkhittamajjāni [[atikkhittamajjāni \(ka.\)](#)] telāni pacanti, tāni pivitvā majjanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, atipakkhittamajjam telam pātabbam. Yo piveyya, yathādhammo kāretabbo. Anujānāmi, bhikkhave, yasmim telapāke majjassa na vaṇṇo na gandho na raso paññāyati, evarūpam majjapakkhitam telam pātunti.

Tena kho pana samayena bhikkhūnam bahum atipakkhittamajjam telam pakkam hoti. Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “katham nu kho atipakkhittamajje tele paṭipajjitattha”’nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, abbhañjanam adhiṭṭhatunti.

Tena kho pana samayena āyasmato pilindavacchassa bahutaram telam pakkam hoti, telabhājanam na vijjati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, tīṇi tumbāni – lohatumbam, kaṭṭhatumbam, phalatumbanti.

Tena kho pana samayena āyasmato pilindavacchassa aṅgavāto hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sedakammanti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sambhārasedanti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, mahāsedanti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, bhaṅgodakanti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, udakakoṭṭhakanti.

Tena kho pana samayena āyasmato pilindavacchassa pabbavāto hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, lohitam mocetunti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, lohitam mocetvā visāṇena gāhetunti [[gahetunti \(sī. syā.\)](#)].

Tena kho pana samayena āyasmato pilindavacchassa pādā phalitā [[phalitā \(ka.\)](#)] honti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pādabbhañjananti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pajam abhisāñkaritunti.

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno gaṇḍabādho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, satthakammanti. Kasāvodakena attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, kasāvodakanti. Tilakakkena attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, tilakakkanti. Kabalikāya attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, kabalikanti. Vaṇabandhanacolena attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, vaṇabandhanacolanti. Vaṇo kaṇḍuvati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sāsapakuṭṭena [[sāsapakuḍdena \(sī. syā.\)](#)] phositunti. Vaṇo kilijittha. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dhūmaṁ kātunti. Vadḍhamāṇsaṁ vuṭṭhāti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, loṇasakkharikāya chinditunti. Vaṇo na ruhati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, vaṇatelanti. Telam galati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, vikāsikam sabbam vaṇapaṭikammanti.

268. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu ahinā daṭṭho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, cattāri mahāvikaṭāni dātum – gūtham, muttam, chārikam, mattikanti. Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “appatiggahitāni nu kho udāhu paṭiggahetabbāni”’ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sati kappiyakārake paṭiggahāpetum, asati kappiyakārake sāmaṇ gahetvā paribhuñjitunti.

Tena kho pana samayena aññatarena bhikkhunā visam pītam hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi bhikkhave gūtham pāyetunti. Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “appaṭiggahitam

nu kho udāhu paṭiggahetabbo”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, yam karonto paṭiggāñhāti, sveva paṭiggaho kato, na puna [kato pana (?)] paṭiggahetabboti.

269. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno gharadinnakābādho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sītāloliṁ pāyetunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu duṭṭhagahañiko hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, āmisakhāram pāyetunti.

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno pañḍurogābādho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, muttaharītakam pāyetunti.

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno chavidosābādho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, gandhālepam kātunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu abhisannakāyo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, virecanam pātunti. Acchakañjiyā attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, acchakañjinti. Akaṭayūsena attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, akaṭayūsanti. Kaṭākaṭena attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, kaṭākaṭanti. Paṭicchādanīyena attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, paṭicchādanīyanti.

Mūlādibhesajjakathā niṭṭhitā.

162. Pilindavacchavatthu

270. [idam vatthu pārā. 618 ādayo] Tena kho pana samayena āyasmā pilindavaccho rājagahe pabbhāram sodhāpeti leñam kattukāmo. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro yenāyasmā pilindavaccho tenupasañkami, upasañkamitvā āyasmantaṁ pilindavacchaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinno kho rājā māgadho seniyo bimbisāro āyasmantaṁ pilindavacchaṁ etadavoca – “kim, bhante, thero kārāpetū”ti? “Pabbhāram, mahārāja, sodhāpemi, leñam kattukāmo”ti. “Attho, bhante, ayyassa ārāmikenā”ti? “Na kho, mahārāja, bhagavatā ārāmiko anuññāto”ti. “Tena hi, bhante, bhagavantam paṭipucchitvā mama āroceyyāthā”ti. ‘Evam, mahārājā’ti kho āyasmā pilindavaccho rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa paccassosi. Atha kho āyasmā pilindavaccho rājānam māgadham seniyam bimbisāram dhammiyā kathāya sandassesi, samādapesi, samuttejesi, sampaham̄sesi. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro āyasmata pilindavacchena dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampaham̄sito utṭhāyāsanā āyasmanta pilindavacchaṁ abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi.

Atha kho āyasmā pilindavaccho bhagavato santike dūtam pāhesi – “rājā, bhante, māgadho seniyo bimbisāro ārāmikam dātukāmo. Katham nu kho, bhante, mayā paṭipajjitattha”nti? Atha kho bhagavā etasmin̄ nidāne etasmin̄ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, ārāmika”nti. Dutiyampi kho rājā māgadho seniyo bimbisāro yenāyasmā pilindavaccho tenupasañkami; upasañkamitvā āyasmanta pilindavacchaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinno kho rājā māgadho seniyo bimbisāro āyasmanta pilindavacchaṁ etadavoca – “anuññāto, bhante, bhagavatā ārāmiko”ti? “Evam, mahārājā”ti. “Tena hi, bhante, ayyassa ārāmikam dammi”ti. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro āyasmato pilindavacchassa ārāmikam paṭissutvā, vissaritvā, cirena satim paṭilabhitvā, aññataram sabbatthakam mahāmattam āmantesi – “yo mayā, bhaṇe, ayyassa ārāmiko paṭissuto, dinno so ārāmiko”ti? “Na kho, deva, ayyassa ārāmiko dinno”ti. “Kīva ciram nu kho, bhaṇe, ito [ito ratti (syā.)] hi tam hoti”ti? Atha kho so mahāmatto rattiyo gaṇetvā [viganetvā (sī.)] rājānam māgadham seniyam bimbisāram etadavoca – “pañca, deva, rattisatānī”ti. Tena hi, bhaṇe, ayyassa pañca

ārāmikasatāni dehīti. “Evam, devā”ti kho so mahāmatto rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa paṭissutvā āyasmato pilindavacchassa pañca ārāmikasatāni pādāsi, pātiyekko gāmo nivisi. ‘Ārāmikagāmakoti’pi nam āhamṣu, ‘pilindagāmako’tipi nam āhamṣu.

271. Tena kho pana samayena āyasmā pilindavaccho tasmiṁ gāmake kulūpako hoti. Atha kho āyasmā pilindavaccho pubbañhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya pilindagāmam piṇḍāya pāvisi. Tena kho pana samayena tasmiṁ gāmake ussavo hoti. Dārakā alaṅkatā mālākitā kīlanti. Atha kho āyasmā pilindavaccho pilindagāmake sapadānam piṇḍāya caramāno yena aññatarassa ārāmikassa nivesanam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Tena kho pana samayena tassā ārāmikiniyā dhītā aññe dārake alaṅkate mālākite passitvā rodati – ‘mālam me detha, alaṅkāram me dethā’ti. Atha kho āyasmā pilindavaccho tam ārāmikiniṁ etadavoca – “kissāyam dārikā rodatī”ti? “Ayam, bhante, dārikā aññe dārake alaṅkate mālākite passitvā rodati – ‘mālam me detha, alaṅkāram me dethā’ti. Kuto amhākam duggatānam mālā, kuto alaṅkāro”ti? Atha kho āyasmā pilindavaccho aññataraṁ tiṇḍupakam gahetvā tam ārāmikiniṁ etadavoca – “handimam tiṇḍupakam tassā dārikāya sīse paṭimuñcā”ti. Atha kho sā ārāmikinī tam tiṇḍupakam gahetvā tassā dārikāya sīse paṭimuñci. Sā ahosi suvaṇṇamālā abhirūpā, dassanīyā, pāsādikā; natthi tādisā raññopi antepure suvaṇṇamālā. Manussā rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa ārocesum – “amukassa, deva, ārāmikassa ghare suvaṇṇamālā abhirūpā, dassanīyā, pāsādikā; natthi tādisā devassapi antepure suvaṇṇamālā; kuto tassa duggatassa? Nissamṣayam corikāya ābhata”ti.

Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro tam ārāmikakulaṁ bandhāpesi. Dutiyampi kho āyasmā pilindavaccho pubbañhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya pilindagāmam piṇḍāya pāvisi. Pilindagāmake sapadānam piṇḍāya caramāno yena tassa ārāmikassa nivesanam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā pativissake pucchi – “kaham imam ārāmikakulaṁ gata”nti? “Etissā, bhante, suvaṇṇamālāya kāraṇā raññā bandhāpita”nti. Atha kho āyasmā pilindavaccho yena rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa nivesanam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro yenāyasmā pilindavaccho tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantam pilindavaccham abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnam kho rājānam māgadham seniyam bimbisāram āyasmā pilindavaccho etadavoca – “kissa, mahārāja, ārāmikakulaṁ bandhāpita”nti? “Tassa, bhante, ārāmikassa ghare suvaṇṇamālā abhirūpā, dassanīyā, pāsādikā; natthi tādisā amhākampi antepure suvaṇṇamālā; kuto tassa duggatassa? Nissamṣayam corikāya ābhata”ti. Atha kho āyasmā pilindavaccho rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa pāsādam suvaṇṇanti adhimucci; so ahosi sabbasovaṇṇamayo. “Idam pana te, mahārāja, tāva bahum suvaṇṇam kuto”ti? ‘Aññātam, bhante, ayyasseveso iddhānubhāvo’ti tam ārāmikakulaṁ muñcāpesi.

Manussā “ayyena kira pilindavacchena sarājikāya parisāya uttarimanussadhammaṁ iddhipāṭihāriyam dassita”nti attamanā abhippasannā āyasmato pilindavacchassa pañca bhesajjāni abhihariṁsu, seyyathidam – sappim, navanītam, telam, madhum [[sappi navanītam telam madhu \(ka.\)](#)], phāṇitam. Pakatiyāpi ca āyasmā pilindavaccho lābhī hoti pañcannaṁ bhesajjānam; laddhaṁ laddhaṁ parisāya vissajjeti. Parisā cassa hoti bāhullikā; laddhaṁ laddhaṁ kolambepi [[kolumbepi \(ka.\)](#)], ghaṭepi, pūretvā paṭisāmeti; parissāvanānīpi, thavikāyopi, pūretvā vātāpānesu laggeti. Tāni olīnavilīnāni tiṭṭhanti. Undūrehipi vihārā okiṇnavikiṇī honti. Manussā vihāracārikam āhiṇḍantā passitvā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “antokoṭṭhāgārikā ime samaṇā sakyaputtiyā, seyyathāpi rājā māgadho seniyo bimbisāro”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma bhikkhū evarūpāya bāhullāya cetessantī”ti. Atha kho te bhikkhū te anekapariyāyena vigarahitvā bhagavato etamattham ārocesum... pe... “saccam kira, bhikkhave, bhikkhū evarūpāya bāhullāya cetentī”ti? “Saccam bhagavāti... pe... vigarahitvā dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “yāni kho pana tāni gilānānam bhikkhūnam paṭisāyanīyāni bhesajjāni, seyyathidam – sappi, navanītam, telam, madhu, phāṇitam, tāni paṭiggaheṭvā sattāhaparamam sannidhikārakam paribhuñjitabbāni. Tam atikkāmayato yathādhammo kāretabbo”ti.

Pilindavacchavatthu nitthitam.

Bhesajjānuññātabhāñavāro niññhito pañhamo.

163. Guļādianujānanā

272. Atha kho bhagavā sāvathiyam yathābhīrantam viharitvā yena rājagahañ tena cārikam pakkāmi. Addasā kho āyasmā kañkhārevato antarāmagge guļakarañam, okkamitvā gule piṭṭhampi chārikampi pakkhipante, disvāna “akappiyo gulo sāmiso, na kappati gulo vikāle paribhuñjitu” nti kukkuccāyanto sapariso gulañ na paribhuñjati. Yepissa sotabbañ maññanti, tepi gulañ na paribhuñjanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Kimatthāya [kimatthiyā (ka.)], bhikkhave, gule piṭṭhampi chārikampi pakkhipantī? Thaddhatthāya [bandhanatthāya (sī. syā.)] bhagavāti. Sace, bhikkhave, thaddhatthāya gule piṭṭhampi chārikampi pakkhipanti, so ca gulotveva sañkham gacchatī. Anujānāmi, bhikkhave, yathāsukham gulañ paribhuñjitunti.

Addasā kho āyasmā kañkhārevato antarāmagge vacce muggam jātam, passitvā “akappiyā muggā; pakkāpi muggā jāyantī” kukkuccāyanto sapariso muggam na paribhuñjati. Yepissa sotabbañ maññanti, tepi muggam na paribhuñjanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Sace [sacepi (?)], bhikkhave, pakkāpi muggā jāyanti, anujānāmi, bhikkhave, yathāsukham muggam paribhuñjitunti.

273. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno udaravātābādho hoti. So loṇasovīrakam apāyi. Tassa so udaravātābādho paṭippassambhi. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, gilānassa loṇasovīrakam; agilānassa udakasambhinnam pānaparibhogena paribhuñjitu.

Gūlādianujānanā niṭṭhitā.

164. Antovutthādipatikkhepakathā

274. Atha kho bhagavā anupubbena cārikam caramāno yena rājagahaṁ tadavasari. Tatra sudam bhagavā rājagahe viharati veļuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena bhagavato udaravātābādho hoti. Atha kho āyasmā ānando – ‘pubbepi bhagavato udaravātābādho tekaṭulayāguyā phāsu hotī’ti – sāmam̄ tilampi, taṇḍulampi, muggampi viññāpetvā, anto vāsetvā, anto sāmam̄ pacitvā bhagavato upanāmesi – “pivatu bhagavā tekaṭulayāgu” nti. Jānantāpi tathāgatā pucchanti, jānantāpi na pucchanti; kālam̄ viditvā pucchanti, kālam̄ viditvā na pucchanti; atthasamhitam̄ tathāgatā pucchanti, no anatthasamhitam̄. Anatthasamhite setughāto tathāgatānam̄. Dvīhi ākārehi buddhā bhagavanto bhikkhū paṭipucchanti – dhammam̄ vā desessāma, sāvakānam̄ vā sikkhāpadanam̄ paññapessāmāti. Atha kho bhagavā āyasmantam̄ ānandam̄ āmantesi – “kutāyam̄, ānanda, yāgū”ti? Atha kho āyasmā ānando bhagavato etamattham̄ ārocesi. Vigarahi buddho bhagavā – ‘ananucchavikam̄, ānanda, ananulomikam̄, appatirūpam̄, assāmaṇakam̄, akappiyam̄, akaraṇīyam̄. Kathañhi nāma tvam̄, ānanda, evarūpāya bāhullāya cetessasi. Yadapi, ānanda, anto vuṭṭham̄ [vuṭṭham̄ (sī. syā. ka.)] tadapi akappiyam̄; yadapi anto pakkam̄ tadapi akappiyam̄; yadapi sāmam̄ pakkam̄, tadapi akappiyam̄. Netam̄, ānanda, appasannānam̄ vā pasādāya...pe... vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, anto vuṭṭham̄, anto pakkam̄, sāmam̄ pakkam̄ paribhuñjitabbam̄. Yo paribhuñjeya, āpatti dukkaṭassa. Anto ce, bhikkhave, vuṭṭham̄, anto pakkam̄, sāmam̄ pakkam̄ tañce paribhuñjeyya, āpatti tiṇṇam̄ dukkaṭānam̄. Anto ce, bhikkhave, vuṭṭham̄, anto pakkam̄, aññehi pakkam̄, tañce paribhuñjeyya, āpatti dvinnam̄ dukkaṭānam̄. Anto ce, bhikkhave, vuṭṭham̄, bahi pakkam̄, sāmam̄ pakkam̄, tañce paribhuñjeyya, āpatti dvinnam̄ dukkaṭānam̄. Bahi ce, bhikkhave, vuṭṭham̄, anto pakkam̄, sāmam̄ pakkam̄, tañce paribhuñjeyya, āpatti dvinnam̄ dukkaṭānam̄. Anto ce, bhikkhave, vuṭṭham̄, bahi pakkam̄, aññehi pakkam̄, tañce paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Bahi ce, bhikkhave, vuṭṭham̄, anto pakkam̄, aññehi pakkam̄, tañce paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Bahi ce, bhikkhave, vuṭṭham̄, bahi pakkam̄, sāmam̄ pakkam̄, tañce paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Bahi ce, bhikkhave, vuṭṭham̄, bahi pakkam̄, aññehi pakkam̄, tañce

paribhuñjeyya, anāpatti”’ti.

Tena kho pana samayena bhikkhū “bhagavatā sāmaṇḍpāko paṭikkhitto”ti puna pāke kukkuccāyanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, puna pākaṇ pacitunti.

Tena kho pana samayena rājagahaṁ dubbhikkhaṁ hoti. Manussā loṇampi, telampi, taṇḍulampi, khādanīyampi ārāmaṇ āharanti. Tāni bhikkhū bahi vāsentī; ukkapiṇḍakāpi khādanti, corāpi haranti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, anto vāsetunti. Anto vāsetvā bahi pācenti. Damakā parivārenti. Bhikkhū avissaṭṭhā paribhuñjanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, anto pacitunti. Dubbhikkhe kappiyakārakā bahutaraṁ haranti, appataram bhikkhūnaṁ denti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sāmaṇ pacitum. Anujānāmi, bhikkhave, anto vuṭṭham, anto pakkam, sāmaṇ pakkanti.

Antovuṭṭhādipaṭikkhepakathā niṭṭhitā.

165. Uggahitapaṭiggahaṇā

275. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū kāsīsu vassamvuṭṭhā rājagahaṁ gacchantā bhagavantam dassanāya antarāmagge na labhimṣu lūkhassa vā pañṭtassa vā bhojanassa yāvadatthaṁ pāripūriṁ; bahuñca phalakhādanīyam ahosi; kappiyakārako ca na ahosi. Atha kho te bhikkhū kilantarūpā yena rājagahaṁ veļuvanam kalandakanivāpo, yena bhagavā tenupasaṅkamimṣu, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Āciṇṇam kho panetam buddhānam bhagavantānam āgantukehi bhikkhūhi saddhiṁ paṭisammoditum. Atha kho bhagavā te bhikkhū etadavoca – “kacci, bhikkhave, khamanīyam, kacci yāpanīyam, kaccittha appakilamathena addhānam āgatā; kuto ca tumhe, bhikkhave, āgacchathā”ti? “Khamanīyam bhagavā, yāpanīyam bhagavā. Idha mayam, bhante, kāsīsu vassamvuṭṭhā rājagahaṁ āgacchantā bhagavantam dassanāya antarāmagge na labhimhā lūkhassa vā pañṭtassa vā bhojanassa yāvadatthaṁ pāripūriṁ; bahuñca phalakhādanīyam ahosi; kappiyakārako ca na ahosi; tena mayam kilantarūpā addhānam āgatā”ti. Atha kho bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammim kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, yattha phalakhādanīyam passati, kappiyakārako ca na hoti, sāmaṇ gahetvā, haritvā, kappiyakārake passitvā, bhūmiyam nikkipitvā, paṭiggahāpetvā paribhuñjitum. Anujānāmi, bhikkhave, uggahitam paṭiggahitu”nti.

276. Tena kho pana samayena aññatarassa brāhmaṇassa navā ca tilā navañca madhu uppānā honti. Atha kho tassa brāhmaṇassa etadahosi – “yaṁnūnāham nave ca tile navañca madhum buddhappamukhassa bhikkhusaṅghassa dadeyya”nti. Atha kho so brāhmaṇo yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavatā saddhiṁ paṭisammodi, sammodanīyam kathaṁ sāraṇīyam vītisāretvā ekamantaṁ atṭhāsi. Ekamantaṁ ṭhito kho so brāhmaṇo bhagavantam etadavoca – “adhivāsetu me bhavaṁ gotamo svātanāya bhattam, saddhiṁ bhikkhusaṅghenā”ti. Adhvāsesi bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho so brāhmaṇo bhagavato adhvāsanam viditvā pakkāmi. Atha kho so brāhmaṇo tassā rattiyā accayena pañṭitaṁ khādanīyam bhojanīyam paṭiyādāpetvā bhagavato kālam ārocāpesi – “kālo, bho gotama, niṭṭhitam bhatta”nti. Atha kho bhagavā pubbañhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya yena tassa brāhmaṇassa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi, saddhiṁ bhikkhusaṅghena. Atha kho so brāhmaṇo buddhappamukhaṁ bhikkhusaṅgham pañṭena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam bhuttāvīm onītapattapāṇīm ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnam kho tam brāhmaṇam bhagavā dhammiyā kathāya sandassetvā, samādapetvā, samuttejetvā, sampahamsetvā utṭhāyāsanā pakkāmi.

Atha kho tassa brāhmaṇassa acirapakkantassa bhagavato etadahosi – “yesam kho mayā atthāya buddhappamukho bhikkhusaṅgho nimantito, ‘nave ca tile navañca madhum dassāmī’ti, te mayā pamuṭṭhā dātum. Yaṁnūnāham nave ca tile navañca madhum kolambehi ca ghaṭehi ca ārāmaṇ

harāpeyya”nti. Atha kho so brāhmaṇo nave ca tile navañca madhuṁ kolambehi ca ghaṭehi ca ārāmaṇ harāpetvā yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā ekamantaṇ atṭhāsi. Ekamantaṇ ṭhito kho so brāhmaṇo bhagavantaṇ etadavoca – “yesam̄ kho mayā, bho gotama, atthāya buddhappamukho bhikkhusaṅgo nimantito, ‘nave ca tile navañca madhuṁ dassāmī’ti, te mayā pamuṭṭhā dātuṁ. Paṭiggaṇhātū me bhavam̄ gotamo nave ca tile navañca madhu”nti. Tena hi, brāhmaṇa, bhikkhūnaṇ dehīti. Tena kho pana samayena bhikkhū dubbhikkhe appamattakepi pavārenti, paṭisaṅkhāpi paṭikkhipanti, sabbo ca saṅgo pavārito hoti. Bhikkhū kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti. Paṭiggaṇhatha, bhikkhave, paribhuñjatha. Anujānāmi, bhikkhave, tato nīhaṭam̄ bhuttāvinā pavāritena anatirittam̄ paribhuñjitunti.

Uggahitapaṭiggaṇhaṇā niṭṭhitā.

166. Paṭiggaṇhitādianujānanā

277. [pāci. 295] Tena kho pana samayena āyasmato upanandassa sakyaputtassa upaṭṭhākakulam̄ saṅghassatthāya khādanīyam̄ pāhesi – ayyassa upanandassa dassetvā saṅghassa dātabbanti. Tena kho pana samayena āyasmā upanando sakyaputto gāmaṇ piṇḍāya paviṭṭho hoti. Atha kho te manussā ārāmaṇ gantvā bhikkhū pucchiṇsu – “kahaṇ, bhante, ayyo upanando”ti? “Esāvuso, āyasmā upanando sakyaputto gāmaṇ piṇḍāya paviṭṭho”ti. “Idam̄, bhante, khādanīyam̄ ayyassa upanandassa dassetvā saṅghassa dātabba”nti. Bhagavato etamattham̄ ārocesum̄. Tena hi, bhikkhave, paṭiggaṇhetvā nikkipathā yāva upanando āgacchatīti. Atha kho āyasmā upanando sakyaputto purebhattam̄ kulāni payirupāsitvā divā āgacchatīti. Tena kho pana samayena bhikkhū dubbhikkhe appamattakepi pavārenti, paṭisaṅkhāpi paṭikkhipanti, sabbo ca saṅgo pavārito hoti, bhikkhū kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti. Paṭiggaṇhatha, bhikkhave, paribhuñjatha. Anujānāmi, bhikkhave, purebhattam̄ paṭiggaṇhitam̄ bhuttāvinā pavāritena anatirittam̄ paribhuñjitunti.

278. Atha kho bhagavā rājagahe yathābhiraṇtam̄ viharitvā yena sāvatthi tena cārikam̄ pakkāmi. Anupubbena cārikam̄ caramāno yena sāvatthi tadavasari. Tatra sudam̄ bhagavā sāvatthiyam̄ viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmato sāriputtassa kāyaḍāhābādho hoti. Atha kho āyasmā mahāmoggallāno yenāyasmā sāriputto tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṇ sāriputtam̄ etadavoca – “pubbe te, āvuso sāriputta, kāyaḍāhābādho kena phāsu hotī”ti? “Bhisehi ca me, āvuso, muṭṭalikāhi cā”ti. Atha kho āyasmā mahāmoggallāno seyyathāpi nāma balavā puriso sammiñjitaṇ vā bāham̄ pasāreyya, pasāritaṇ vā bāham̄ samiñjeyya, evameva jetavane antarahito mandākiniyā pokkharaṇiyā tīre pāturaḥosi. Addasā kho aññataro nāgo āyasmantaṇ mahāmoggallānam̄ dūratova āgacchantam̄, disvāna āyasmantaṇ mahāmoggallānam̄ etadavoca – “etu kho, bhante, ayyo mahāmoggallāno. Svāgataṇ, bhante, ayyassa mahāmoggallānassa. Kena, bhante, ayyassa attho; kiṁ dammī”ti? “Bhisehi ca me, āvuso, attho, muṭṭalikāhi cā”ti. Atha kho so nāgo aññataram̄ nāgam̄ āñāpesi – “tena hi, bhaṇe, ayyassa bhise ca muṭṭalikāyo ca yāvadattham̄ dehī”ti. Atha kho so nāgo mandākiniṇ pokkharaṇiṇ ogāhetvā, soṇḍāya bhisañca muṭṭalikañca abbāhitvā, suvikkhālitam̄ vikkhāletvā, bhaṇḍikam̄ bandhitvā yenāyasmā mahāmoggallāno tenupasaṅkami. Atha kho āyasmā mahāmoggallāno – seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṇ vā bāham̄ pasāreyya, pasāritaṇ vā bāham̄ samiñjeyya, evameva – mandākiniyā pokkharaṇiyā tīre antarahito jetavane pāturaḥosi. Sopi kho nāgo mandākiniyā pokkharaṇiyā tīre antarahito jetavane pāturaḥosi. Atha kho so nāgo āyasmato mahāmoggallānassa bhise ca muṭṭalikāyo ca paṭiggaṇhāpetvā jetavane antarahito mandākiniyā pokkharaṇiyā tīre pāturaḥosi. Atha kho āyasmā mahāmoggallāno āyasmato sāriputtassa bhise ca muṭṭalikāyo ca upanāmesi. Atha kho āyasmato sāriputtassa bhise ca muṭṭalikāyo ca bhuttassa kāyaḍāhābādho paṭipassambhi. Bahū bhisā ca muṭṭalikāyo ca avasiṭṭhā honti. Tena kho pana samayena bhikkhū dubbhikkhe appamattakepi pavārenti, paṭisaṅkhāpi paṭikkhipanti, sabbo ca saṅgo pavārito hoti. Bhikkhū kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti. Paṭiggaṇhatha, bhikkhave, paribhuñjatha. Anujānāmi, bhikkhave, vanaṭṭham̄ pokkharaṭṭham̄ bhuttāvinā pavāritena anatirittam̄ paribhuñjitunti.

Tena kho pana samayena sāvatthiyam bahum phalakhādanīyam uppannam hoti, kappiyakārako ca na hoti. Bhikkhū kukkuccāyantā phalam na paribhuñjanti. Bhagavato etamatthañ ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, abījam nibbattabījam [nibbaṭtabījam (sī.), nibbaṭtabījam (syā.), nippaṭtabījam (ka.)] akatakappam phalam paribhuñjitunti.

Paṭiggahitādi anujānanā niṭhitā.

167. Satthakammaṭikkhepakathā

279. Atha kho bhagavā sāvatthiyam yathābhavitam viharitvā yena rājagahañ tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena rājagahañ tadavasari. Tatra sudañ bhagavā rājagahe viharati veluvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno bhagandalābādho hoti. Ākāsagotto veijo satthakammam karoti. Atha kho bhagavā senāsanacārikam āhiṇḍanto yena tassa bhikkhuno vihāro tenupasaṅkami. Addasā kho ākāsagotto veijo bhagavantañ dūratova āgacchantañ, disvāna bhagavantañ etadavoca – “āgacchatu bhavam gotamo, imassa bhikkhuno vaccamaggam passatu, seyyathāpi godhāmukha”nti. Atha kho bhagavā – “so mañ khvāyam moghapuriso uppāñdeti”ti – tatova paṭinivattitvā, etasmim nidāne etasmim pakarañe bhikkhusaṅgham sannipatāpetvā, bhikkhū paṭipucchi – “atthi kira, bhikkhave, amukasmiñ vihāre bhikkhu gilāno”ti? “Atthi bhagavā”ti. “Kiñ tassa, bhikkhave, bhikkhuno ābādho”ti? “Tassa, bhante, āyasmato bhagandalābādho, ākāsagotto veijo satthakammam karotī”ti. Vigarahi buddho bhagavā – “ananucchavikam, bhikkhave, tassa moghapurisassa, ananulomikam, appatirūpam, assāmañakam, akappiyam, akaraṇiyam. Kathañhi nāma so, bhikkhave, moghapuriso sambādhe satthakammam kārāpessati. Sambādhe, bhikkhave, sukhumā chavi, duropayo vaño, dupparihāram satthañ. Netam, bhikkhave, appasannānam vā pasādāya...pe... vigarahitvā...pe... dhammim kathañ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, sambādhe satthakammam kārāpetabbam. Yo kārāpeyya, āpatti thullaccayassā”ti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū – bhagavatā satthakammañ paṭikkhittanti – vatthikammam kārāpenti. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti kхиyyanti vipācenti – “kathañhi nāma chabbaggiyā bhikkhū vatthikammañ kārāpessantī”ti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamatthañ ārocesum. “Saccam kira, bhikkhave, chabbaggiyā bhikkhū vatthikammañ kārāpenti”ti? “Saccam bhagavā”ti...pe... vigarahitvā dhammim kathañ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, sambādhhassa sāmantā dvaṅgulā satthakammam vā vatthikammam vā kārāpetabbam. Yo kārāpeyya, āpatti thullaccayassā”ti.

Satthakammaṭikkhepakathā niṭhitā.

168. Manussamāmsapaṭikkhepakathā

280. Atha kho bhagavā rājagahe yathābhavitam viharitvā yena bārāṇasī tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena bārāṇasī tadavasari. Tatra sudañ bhagavā bārāṇasiyam viharati isipatane migadāye. Tena kho pana samayena bārāṇasiyam suppiyo ca upāsako suppiyā ca upāsikā ubhatopasannā honti, dāyakā, kārakā, saṅghupatīhākā. Atha kho suppiyā upāsikā ārāmañ gantvā vihārena vihāram pariveñena pariveñam upasaṅkamitvā bhikkhū pucchati – “ko, bhante, gilāno, kassa kiñ āhariyatū”ti? Tena kho pana samayena aññatarena bhikkhunā virecanam pītañ hoti. Atha kho so bhikkhu suppiyam upāsikam etadavoca – “mayā kho, bhagini, virecanam pītam. Attho me paṭicchādanīyenā”ti. “Suṭṭhu, ayya, āhariyissatī”ti gharam gantvā antevāsiñ āñāpesi – “gaccha, bhañe, pavattamāmsam jānāhī”ti. Evam, ayyeti kho so puriso suppiyāya upāsikāya paṭissuñitvā kevalakappam bārāṇasiñ āhiṇḍanto na addasa pavattamāmsam. Atha kho so puriso yena suppiyā upāsikā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā suppiyam upāsikam etadavoca – “natthayye pavattamāmsam. Māghāto ajā”ti. Atha kho suppiyāya upāsikāya etadahosi – “tassa kho gilānassa bhikkhuno paṭicchādanīyam alabhanṭassa ābādho vā abhivadḍhissati, kālaṅkiriya vā bhavissati. Na kho metam patirūpam yāham

paṭissuṇitvā na harāpeyya”nti. Potthanikam gahetvā ūrumaṁsaṁ ukkantitvā dāsiyā adāsi – “handa, je, imam maṁsaṁ sampādetvā amukasmim vihāre bhikkhu gilāno, tassa dajjāhi. Yo ca maṁ pucchati, ‘gilānā’ti paṭivedehi”ti. Uttarāsaṅgena ūruṁ veṭhetvā ovarakam pavisitvā mañcakē nipajji. Atha kho suppiyo upāsako gharam gantvā dāsim pucchi – “kahaṁ suppiyā”ti? “Esāyya ovarake nipannā”ti. Atha kho suppiyo upāsako yena suppiyā upāsikā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā suppiyam upāsikam etadavoca – “kissa nipannāsi”ti? “Gilānāmhi”ti. “Kim te ābādho”ti? Atha kho suppiyā upāsikā suppiyassa upāsakassa etamattham ārocesi. Atha kho suppiyo upāsako – acchariyam vata bho! Abbhutam vata bho! Yāva saddhāyam suppiyā pasannā, yatra hi nāma attanopi mamsāni pariccattāni! Kimpimāya [kim panimāya (sī. syā.)] aññam kiñci adeyyam bhavissatī – haṭṭho udaggo yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisidi. Ekamantam nisinno kho suppiyo upāsako bhagavantam etadavoca – “adhivāsetu me, bhante, bhagavā svātanāya bhattam, saddhiṁ bhikkhusaṅghenā”ti. Adhvāsesi bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho suppiyo upāsako bhagavato adhvāsanam viditvā utṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho suppiyo upāsako tassā rattiyā accayena pañītam khādanīyam bhojanīyam paṭiyādāpetvā bhagavato kālam ārocāpesi – “kālo, bhante, niṭhitam bhatta”nti. Atha kho bhagavā pubbañhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena suppiyassa upāsakassa nivesanam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisidi, saddhiṁ bhikkhusaṅghena. Atha kho suppiyo upāsako yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam aṭṭhāsi. Ekamantam ṛhitam kho suppiyam upāsakam bhagavā etadavoca – “kahaṁ suppiyā”ti? “Gilānā bhagavā”ti. “Tena hi āgacchatū”ti. “Na bhagavā ussahatī”ti. “Tena hi pariggahetvāpi ānethā”ti. Atha kho suppiyo upāsako suppiyam upāsikam pariggahetvā ānesi. Tassā, saha dassanena bhagavato, tāva mahāvaṇo ruļaho ahosi, succhavilomajāto. Atha kho suppiyo ca upāsako suppiyā ca upāsikā – “acchariyam vata bho! Abbhutam vata bho! Tathāgatassa mahiddhikatā mahānubhāvatā, yatra hi nāma saha dassanena bhagavato tāva mahāvaṇo ruļaho bhavissati, succhavilomajāto”ti – haṭṭhā udaggā buddhappamukham bhikkhusaṅgham pañītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam bhuttāvīm onītapattapāṇīm ekamantam nisidim̄su. Atha kho bhagavā suppiyāñca upāsakam suppiyāñca upāsikam dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahamsetvā utṭhāyāsanā pakkāmi.

Atha kho bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe bhikkhusaṅgham sannipātāpetvā bhikkhū

Paṭipucchi – “ko, bhikkhave, suppiyam upāsikam mamsam viññāpesi”ti? Evam vutte so bhikkhu bhagavantam etadavoca – “ahaṁ kho, bhante, suppiyam upāsikam mamsam viññāpesi”nti. “Āhariyittha bhikkhū”ti? “Āhariyittha bhagavā”ti. “Paribhuñji tvam bhikkhū”ti? “Paribhuñjāmaham bhagavā”ti. “Paṭivekkhi tvam bhikkhū”ti? “Nāhaṁ bhagavā paṭivekkhi”nti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... kathañhi nāma tvam, moghapurisa, appaṭivekkhitvā mamsam paribhuñjissasi. Manussamamsam kho tayā, moghapurisa, paribhuttam. Netam, moghapurisa, appasannānam vā pasādāya...pe... vigarahitvā dhammiṁ katham katvā bhikkhū āmantesi – “santi, bhikkhave, manussā saddhā pasannā, tehi attanopi mamsāni pariccattāni. Na, bhikkhave, manussamamsam paribhuñjitabbam. Yo paribhuñjeyya, āpatti thullaccayassa. Na ca, bhikkhave, appaṭivekkhitvā mamsam paribhuñjitabbam. Yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Manussamamsapaṭikkhepakathā niṭhitā.

169. Hatthimamsādipaṭikkhepakathā

281. Tena kho pana samayena rañño hatthī maranti. Manussā dubbhikkhe hatthimamsam paribhuñjanti, bhikkhūnam piṇḍāya carantānam hatthimamsam denti. Bhikkhū hatthimamsam paribhuñjanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samaṇā sakyaputtiyā hatthimamsam paribhuñjissanti. Rājaṅgam hatthī, sace rājā jāneyya, na nesam attamano assā”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, hatthimamsam paribhuñjitabbam. Yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena rañño assā maranti. Manussā dubbhikkhe assamamsam paribhuñjanti, bhikkhūnam piñdāya carantānam assamamsam denti. Bhikkhū assamamsam paribhuñjanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – ‘‘kathañhi nāma samañā sakyaputtiyā assamamsam paribhuñjissanti. Rājañgam assā, sace rājā jāneyya, na nesam attamano assā’’ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, assamamsam paribhuñjitabbam. Yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena manussā dubbhikkhe sunakhamamsam paribhuñjanti, bhikkhūnam piñdāya carantānam sunakhamamsam denti. Bhikkhū sunakhamamsam paribhuñjanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – ‘‘kathañhi nāma samañā sakyaputtiyā sunakhamamsam paribhuñjissanti, jeguccho sunakho paṭikūlo’’ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, sunakhamamsam paribhuñjitabbam. Yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena manussā dubbhikkhe ahimamsam paribhuñjanti, bhikkhūnam piñdāya carantānam ahimamsam denti. Bhikkhū ahimamsam paribhuñjanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – ‘‘kathañhi nāma samañā sakyaputtiyā ahimamsam paribhuñjissanti, jeguccho ahi paṭikūlo’’ti. Supassopi [suphasso (sī.)] nāgarājā yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam atthāsi. Ekamantam tħito kho supasso nāgarājā bhagavantam etadavoca – ‘‘santi, bhante, nāgā assaddhā appasannā. Te appamattakehipi bhikkhū viheṭheyyum. Sādhu, bhante, ayyā ahimamsam na paribhuñjeyyu’’nti. Atha kho bhagavā supassam nāgarājānam dhammiyā kathāya sandassesi...pe... padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammiyā kathām katvā bhikkhū āmantesi – ‘‘na, bhikkhave, ahimamsam paribhuñjitabbam. Yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassā’’ti.

Tena kho pana samayena luddakā sīham hantvā sīhamamsam [mamsam (ka.)] paribhuñjanti, bhikkhūnam piñdāya carantānam sīhamamsam denti. Bhikkhū sīhamamsam paribhuñjitvā araññe viharanti. Sīhā sīhamamsagandhena bhikkhū paripātentī. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, sīhamamsam paribhuñjitabbam. Yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena luddakā byaggham hantvā...pe... dīpiṁ hantvā...pe... accham hantvā... pe... taraccham hantvā taracchamamsam paribhuñjanti, bhikkhūnam piñdāya carantānam taracchamamsam denti. Bhikkhū taracchamamsam paribhuñjitvā araññe viharanti. Taracchā taracchamamsagandhena bhikkhū paripātentī. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, taracchamamsam paribhuñjitabbam. Yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Hatthimamsādipaṭikkhepakathā niṭṭhitā.

Suppiyabhāṇavāro niṭṭhito dutiyo.

170. Yāgumadhuṇḍakānujānanā

282. Atha kho bhagavā bārāṇasiyam yathābhīrantam viharitvā yena andhakavindam tena cārikam pakkāmi, mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṁ, aḍḍhatelasehi bhikkhusatehi. Tena kho pana samayena jānapadā manussā bahum loṇampi, telampi, taṇḍulampi, khādanīyampi sakaṭesu āropetvā buddhappamukhassa bhikkhusaṅghassa piṭṭhito piṭṭhito anubandhā honti – yadā paṭipāṭīm labhissāma tadā bhattam karissāmāti, pañcamattāni ca vighāsādasatāni. Atha kho bhagavā anupubbena cārikam caramāno yena andhakavindam tadavasari. Atha kho aññatarassa brāhmaṇassa paṭipāṭīm alabhaṇtassa etadahosi – ‘‘atītāni [adhikāni (sī. syā.)] kho me dve māsāni buddhappamukham bhikkhusaṅgham anubandhantassa ‘yadā paṭipāṭīm labhissāmi tadā bhattam karissāmī’’ti, na ca me paṭipāti labbhati, ahañcamhi ekattako [ekato (sī. syā.)], buhu ca me gharāvāsattho hāyati. Yamnūnāham bhattaggam olokeyyam; yam bhattagge nāssa, tam paṭiyādeyya’’nti. Atha kho so brāhmaṇo bhattaggam olokento dve nāddasa – yāguñca madhuṇḍakañca. Atha kho so brāhmaṇo yenāyasmā ānando tenupasaṅkami,

upasaṅkamitvā āyasmantam ānandam etadavoca – “idha me, bho ānanda, paṭipāṭīm alabhattassa etadahosi ‘atītāni kho me dve māsāni buddhappamukham bhikkhusaṅgham anubandhantassa, yadā paṭipāṭīm labhissāmi tadā bhattam karissāmīti. Na ca me paṭipāṭī labbhati, ahañcamhi ekattako, bahu ca me gharāvāsattho hāyati. Yamnūnāham bhattaggam olokeyyam; yam bhattagge nāssa, tam paṭiyādeyya’nti. So kho aham, bho ānanda, bhattaggam olokento dve nāddasam – yāguñca madhugolakañca. Sacāham, bho ānanda, paṭiyādeyyam yāguñca madhugolakañca, paṭiggañheyya me bhavam gotamo”ti? “Tena hi, brāhmaṇa, bhagavantam paṭipucchissāmī”ti. Atha kho āyasmā ānando bhagavato etamattham ārocesi. Tena hānanda, paṭiyādetūti. Tena hi, brāhmaṇa, paṭiyādehīti. Atha kho so brāhmaṇo tassā rattiyā accayena pahūtam yāguñca madhugolakañca paṭiyādāpetvā bhagavato upanāmesi – paṭiggañhātu me bhavam gotamo yāguñca madhugolakañcāti. Tena hi, brāhmaṇa, bhikkhūnam dehīti. Bhikkhū kukkuccāyantā na paṭiggañhanti. Paṭiggañhatha, bhikkhave, paribhuñjathāti. Atha kho so brāhmaṇo buddhappamukham bhikkhusaṅgham pahūtāya yāguyā ca madhugolakena ca sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam dhotahattham onītapattapāṇīm ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnaṁ kho tam brāhmaṇam bhagavā etadavoca –

“Dasayime, brāhmaṇa, ānisamsā yāguyā. Katame dasa? Yāgum dento āyum deti, vaṇṇam deti, sukham deti, balam deti, paṭibhānam deti, yāgu pītā khuddam [khudam (sī. syā.)] paṭihanati, pipāsam vineti, vātam anulometi, vatthim sodheti, āmāvasesam pāceti – ime kho, brāhmaṇa, dasānisamsā yāguyā”ti [pacchimā pañca ānisamsā a. ni. 5.207].

[a. ni. 4.58-59 thokam visadisam] Yo saññatānam paradattabhojinam;
Kālena sakkacca dadāti yāgum;
Dasassa ṭhānāni anuppavecchat;
Āyuñca vaṇṇañca sukham balañca.

Paṭibhānamassa upajāyate tato;
Khuddam pipāsañca byapaneti vātam;
Sodheti vatthim pariñāmeti bhuttam;
Bhesajjametam sugatena vaṇṇitam.

Tasmā hi yāgum alameva dātum;
Niccam manussena sukhathikena;
Dibbāni vā patthayatā sukhāni;
Manussasobhagyatamicchatā vāti.

Atha kho bhagavā tam brāhmaṇam imāhi gāthāhi anumoditvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, yāguñca madhugolakañcā”ti.

Yāgumadhugolakānūjanā niṭhitā.

171. Taruṇapasannamahāmattavatthu

283. Assosum kho manussā bhagavatā kira yāgu anuññātā madhugolakañcāti. Te kālasseva, bhojjayāgum paṭiyādenti madhugolakañca. Bhikkhū kālasseva bhojjayāguyā dhātā madhugolakena ca bhattagge na cittarūpam paribhuñjanti. Tena kho pana samayena aññatarena taruṇapasannena mahāmattena svātanāya buddhappamukho bhikkhusaṅgho nimantito hoti. Atha kho tassa taruṇapasannassa mahāmattassa etadahosi – “yamnūnāham adḍhatelasannam bhikkhusatānam adḍhatelasāni maṃsapātisatāni paṭiyādeyyam, ekamekassa bhikkhuno ekamekam maṃsapāṭīm upanāmeyya”nti. Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto tassā rattiyā accayena pañītam khādanīyam bhojanīyam paṭiyādāpetvā adḍhatelasāni ca maṃsapātisatāni, bhagavato kālam ārocāpesi – “kālo,

bhante, niṭṭhitam bhatta”nti. Atha kho bhagavā pubbañhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena tassa taruṇapasannassa mahāmattassa nivesanam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane niśidi, saddhiṁ bhikkhusaṅghena. Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto bhattagge bhikkhū parivisati. Bhikkhū evamāhaṁsu – “thokam, āvuso, dehi; thokam, āvuso, dehī”ti. ‘Mā kho tumhe, bhante, – ‘ayam taruṇapasanno mahāmatto’ti – thokam thokam paṭiggaṇhatha. Bahum me khādanīyam bhojanīyam paṭiyattam, adḍhatelasāni ca maṁsapātisatāni. Ekamekassa bhikkhuno ekamekam maṁsapātīm upanāmessāmīti. Paṭiggaṇhatha, bhante, yāvadattha”nti. ‘Na kho mayam, āvuso, etamkāraṇā thokam thokam paṭiggaṇhāma, api ca mayam kālasseva bhojjayāguyā dhātā madhugolakena ca. Tena mayam thokam thokam paṭiggaṇhāmā”ti. Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto ujjhāyati khiyyati vipāceti – “kathañhi nāma bhadantā mayā nimantitā aññassa bhojjayāgum paribhuñjissanti, na cāham paṭibalo yāvadattham dātu”nti kupito anattamano āsādanāpekkho bhikkhūnam patte pūrento agamāsi – bhuñjatha vā haratha vāti. Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto buddhappamukham bhikkhusaṅgham pañtena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam bhuttāvīm onītapattapāṇīm ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnam kho tam taruṇapasannam mahāmattam bhagavā dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahamsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

Atha kho tassa taruṇapasannassa mahāmattassa acirapakkantassa bhagavato ahudeva kukkuccam, ahu vippaṭisāro – “alabhā vata me, na vata me lābhā; dulladdham vata me, na vata me suladdham; yoham kupito anattamano āsādanāpekkho bhikkhūnam patte pūrento agamāsim – ‘bhuñjatha vā haratha vā’ti. Kim nu kho mayā bahum pasutam puññam vā apuññam vā”ti? Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho so taruṇapasanno mahāmatto bhagavantam etadavoca – “idha mayham, bhante, acirapakkantassa bhagavato ahudeva kukkuccam, ahu vippaṭisāro ‘alabhā vata me, na vata me lābhā; dulladdham vata me, na vata me suladdham; yoham kupito anattamano āsādanāpekkho bhikkhūnam patte pūrento agamāsim – bhuñjatha vā haratha vāti. Kim nu kho mayā bahum pasutam, puññam vā apuññam vā”ti? Kim nu kho mayā, bhante, bahum pasutam, puññam vā apuññam vā”ti? “Yadaggena tayā, āvuso, svātanāya buddhappamukho bhikkhusaṅgo nimantito tadaggena te bahum puññam pasutam. Yadaggena te ekamekena bhikkhunā ekamekam sittham paṭiggaṇitam tadaggena te bahum puññam pasutam, saggā te āraddhā”ti. Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto – “lābhā kira me, suladdham kira me, bahum kira mayā puññam pasutam, saggā kira me āraddhā”ti – haṭṭho udaggo uṭṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmim nidaṁ etasmim pakaraṇe bhikkhusaṅgham sannipātāpetvā bhikkhū paṭipucchi – “saccam kira, bhikkhave, bhikkhū aññatra nimantitā aññassa bhojjayāgum paribhuñjantī”ti? “Saccam, bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā... pe... kathāñhi nāma te, bhikkhave, moghapurisā aññatra nimantitā aññassa bhojjayāgum paribhuñjissanti. Netam, bhikkhave, appasannānam vā pasādāya... pe... vigarahitvā dhammim kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, aññatra nimantitena aññassa bhojjayāgum paribhuñjitabbā. Yo paribhuñjeyya, yathādhammo kāretabbo”ti.

Taruṇapasannamahāmattavatthu niṭṭhitam.

172. Belaṭṭhakaccānavatthu

284. Atha kho bhagavā andhakavinde yathābhiraṇtam viharitvā yena rājagaham tena cārikam pakkāmi, mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṁ, adḍhatelasehi bhikkhusatehi. Tena kho pana samayena belaṭṭho kaccāno rājagahā andhakavindam addhānamaggappaṭipanno hoti, pañcamattehi sakataṣatehi, sabbeheva guṇakumbhapūrehi. Addasā kho bhagavā belaṭṭham kaccānam dūratova āgacchantam, disvāna maggā okkamma aññatarasimī rukkhamūle nisīdi. Atha kho belaṭṭho kaccāno yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam aṭṭhāsi. Ekamantam ṭhito kho belaṭṭho kaccāno bhagavantam etadavoca – “icchāmaham, bhante, ekamekassa bhikkhuno ekamekam guṇakumbham dātu”nti. “Tena hi tvam, kaccāna, ekamyeva guṇakumbham āharā”ti. “Evaṁ, bhante”ti

kho belaṭṭho kaccāno bhagavato paṭissuṇitvā ekamyeva guṇakumbhaṁ ādāya yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam etadavoca – “ābhato [āhaṭo (sī. syā. ka.)], bhante, guṇakumbho; kathāhaṁ, bhante, paṭipajjāmī”ti? “Tena hi tvam, kaccāna, bhikkhūnaṁ guṇam dehī”ti. “Evam, bhante”ti kho belaṭṭho kaccāno bhagavato patissuṇitvā bhikkhūnaṁ guṇam datvā bhagavantam etadavoca – “dinno, bhante, bhikkhūnaṁ guṇo, bahu cāyam guṇo avasiṭṭho. Kathāhaṁ, bhante, paṭipajjāmī”ti? “Tena hi tvam, kaccāna, bhikkhūnaṁ guṇam yāvadattham dehī”ti. “Evam, bhante”ti kho belaṭṭho kaccāno bhagavato paṭissuṇitvā bhikkhūnaṁ guṇam yāvadattham datvā bhagavantam etadavoca – “dinno, bhante, bhikkhūnaṁ guṇo yāvadattho, bahu cāyam guṇo avasiṭṭho. Kathāhaṁ, bhante, paṭipajjāmī”ti? “Tena hi tvam, kaccāna, bhikkhū guṇehi santappehī”ti. “Evam, bhante”ti kho belaṭṭho kaccāno bhagavato paṭissuṇitvā bhikkhū guṇehi santappesi. Ekacce bhikkhū pattepi pūresum parissāvanānipi thavikāyopi pūresum. Atha kho belaṭṭho kaccāno bhikkhū guṇehi santappetvā bhagavantam etadavoca – “santappitā, bhante, bhikkhū guṇehi, bahu cāyam guṇo avasiṭṭho. Kathāhaṁ, bhante, paṭipajjāmī”ti? “Tena hi tvam, kaccāna, vighāsādānam guṇam dehī”ti. “Evam, bhante”ti kho belaṭṭho kaccāno bhagavato paṭissuṇitvā vighāsādānam guṇam datvā bhagavantam etadavoca – “dinno, bhante, vighāsādānam guṇo, bahu cāyam guṇo avasiṭṭho. Kathāhaṁ, bhante, paṭipajjāmī”ti? “Tena hi tvam, kaccāna, vighāsāde guṇehi santappehī”ti. “Evam, bhante”ti kho belaṭṭho kaccāno bhagavato paṭissuṇitvā vighāsāde guṇehi santappesi. Ekacce vighāsādā kolambepi ghaṭepi pūresum, piṭakānipi ucchaṅgepi pūresum. Atha kho belaṭṭho kaccāno vighāsāde guṇehi santappetvā bhagavantam etadavoca – “santappitā, bhante, vighāsādā guṇehi, bahu cāyam guṇo avasiṭṭho. Kathāhaṁ, bhante, paṭipajjāmī”ti? “Nāhaṇ tam, kaccāna, passāmi sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrahmaṇiyā pajāya sadevamanussāya yassa so guṇo paribhutto sammā pariṇāmam gaccheyya, aññatra tathāgatassa vā tathāgatasāvakassa vā. Tena hi tvam, kaccāna, tam gulam appaharite vā chaddhehi, appāṇake vā udake opilāpehī”ti. “Evam, bhante”ti kho belaṭṭho kaccāno bhagavato paṭissuṇitvā tam guṇam appāṇake udake opilāpeti. Atha kho so guṇo udake pakkhitto cicciṭāyatī ciṭīcīṭāyatī padhūpāyati [sandhūpāyati (sī. syā.)] sampadhūpāyati. Seyyathāpi nāma phālo divasāmsantatto udake pakkhitto cicciṭāyatī ciṭīcīṭāyatī padhūpāyati sampadhūpāyati, evameva so guṇo udake pakkhitto cicciṭāyatī ciṭīcīṭāyatī padhūpāyati sampadhūpāyati.

Atha kho belaṭṭho kaccāno saṃviggo lomahaṭṭhajāto yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnassa kho belaṭṭhassa kaccānassa bhagavā anupubbim katham kathesi, seyyathidam – “dānakatham sīlakatham saggakatham, kāmānam ādīnavam okāram saṅkilesam, nekkhamme ānisamsam pakāsesi. Yadā bhagavā aññāsi belaṭṭham kaccānam kallacittam, muducittam, vinīvaraṇacittam, udaggacittam, pasannacittam, atha yā buddhānam sāmukkāmsikā dhammadesanā, tam pakāsesi...pe... evameva belaṭṭhassa kaccānassa tasmiṃyeva āsane virajam vītamalam dhammadakkhum udapādi – yam kiñci samudayadhammam sabbam tam nirodhadhammanti. Atha kho belaṭṭho kaccāno diṭṭhadhammo pattadhammo veditadhammo pariyogālhadhammo tiṇṇaviciciccho vigatakathāmīkatho vesārajjappato aparappaccayo satthusāsane bhagavantam etadavoca – “abhikkantam, bhante. Abhikkantam, bhante. Seyyathāpi, bhante, nikujijitam vā ukkujjeyya...pe... evamevam kho bhagavatā anekapariyāyena dhammo pakāsito. Esāhaṁ, bhante, bhagavantam saraṇam gacchāmi, dhammañca, bhikkhusaṅghañca. Upāsakanam maṇi bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupetam saraṇagata”nti.

Atha kho bhagavā anupubbena cārikam caramāno yena rājagahaṁ tadavasari. Tatra sudam bhagavā rājagahe viharati veļuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena rājagahe guṇo ussanno hoti. Bhikkhū – gilānasseva bhagavatā guṇo anuññāto, no agilānassāti – kukkuccāyantā guṇam na bhuñjanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, gilānassa guṇam, agilānassa guṇodakanti.

Belaṭṭhakaccānavatthu niṭṭhitam.

173. Pāṭaligāmavatthu

285. [ito param mahāva. 286-287 ‘tiṇṇā medhāvino janā’ti pāṭho dī. ni. 2.148; udā. 76 ādayo] Atha kho bhagavā rājagahe yathābhiraṇtaṁ viharitvā yena pāṭaligāmo tena cārikam pakkāmi, mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṁ, aḍḍhatelasehi bhikkhusatehi. Atha kho bhagavā anupubbena cārikam caramāno yena pāṭaligāmo tadavasari. Assosum kho pāṭaligāmikā upāsakā – “bhagavā kira pāṭaligāmam anuppatto”ti. Atha kho pāṭaligāmikā upāsakā yena bhagavā tenupasaṅkamiṣu, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdiṣu. Ekamantam nisinne kho pāṭaligāmike upāsake bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi, samādapesi, samuttejesi, sampahāṃsesi. Atha kho pāṭaligāmikā upāsakā bhagavatā dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejitā sampahāṃsitā bhagavantam etadavocum – “adhivāsetu no, bhante, bhagavā āvasathāgāram saddhiṁ bhikkhusaṅghenā”ti. Adhvāsesi bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho pāṭaligāmikā upāsakā bhagavato adhvāsanam viditvā uṭṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā yena āvasathāgāram tenupasaṅkamiṣu, upasaṅkamitvā sabbasantharim āvasathāgāram santharitvā, āsanāni paññapetvā, udakamaṇikam patiṭṭhāpetvā, telapadīpaṁ āropetvā yena bhagavā tenupasaṅkamiṣu, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam atṭhaṃsu. Ekamantam ṣṭhitā kho pāṭaligāmikā upāsakā bhagavantam etadavocum – “sabbasantharisanthataṁ, bhante, āvasathāgāram. Āsanāni paññattāni. Udakamaṇiko patiṭṭhāpito. Telapadīpo āropito. Yassadāni, bhante, bhagavā kālam maññatī”ti.

Atha kho bhagavā nivāsetvā pattacīvaramādāya saddhiṁ bhikkhusaṅghena yena āvasathāgāram tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā pāde pakkhāletvā āvasathāgāram pavisitvā majjhimaṇam thambham nissāya purathābhīmukho nisīdi. Bhikkhusaṅghopī kho pāde pakkhāletvā āvasathāgāram pavisitvā pacchimam bhittim nissāya purathābhīmukho nisīdi, bhagavantamyeva purakkhatvā. Pāṭaligāmikāpi kho upāsakā pāde pakkhāletvā āvasathāgāram pavisitvā puratthimam bhittim nissāya pacchimābhīmukhā nisīdiṣu, bhagavantamyeva purakkhatvā. Atha kho bhagavā pāṭaligāmike upāsake āmantesi –

[dī. ni. 3.316; a. ni. 5.213 ādayo], Gahapatayo, ādīnavā dussīlassa sīlavipattiyā. Katame pañca? Idha, gahapatayo, dussīlo sīlavipanno pamādādhikaraṇam mahatiṁ bhogajāniṁ nigacchatī. Ayam paṭhamo ādīnavo dussīlassa sīlavipattiyā. Puna caparam, gahapatayo, dussīlassa sīlavipannassa pāpako kittisaddo abbhuggacchatī. Ayam dutiyo ādīnavo dussīlassa sīlavipattiyā. Puna caparam, gahapatayo, dussīlo sīlavipanno yaññadeva parisam upasaṅkamati, yadi khattiyyaparisam, yadi brāhmaṇaparisam, yadi gahapatiparisam, yadi samaṇaparisam, avisārado upasaṅkamati mañkubhūto. Ayam tatiyo ādīnavo dussīlassa sīlavipattiyā. Puna caparam, gahapatayo, dussīlo sīlavipanno sammūlho kālamkaroti. Ayam catuttho ādīnavo dussīlassa sīlavipattiyā. Puna caparam, gahapatayo, dussīlo sīlavipanno kāyassa bhedā param marañā apāyam duggatim vinipātam nirayam upapajjati. Ayam pañcamo ādīnavo dussīlassa sīlavipattiyā. Ime kho, gahapatayo, pañca ādīnavā dussīlassa sīlavipattiyā.

[dī. ni. 3.316; a. ni. 5.213 ādayo] “Pañcime, gahapatayo, ānisamṣā sīlavato sīlasampadāya. Katame pañca? Idha, gahapatayo, sīlavā sīlasampanno appamādādhikaraṇam mahantaṁ bhogakkhandham adhicacchatī. Ayam paṭhamo ānisamso sīlavato sīlasampadāya. Puna caparam, gahapatayo, sīlavato sīlasampannassa kalyāṇo kittisaddo abbhuggacchatī. Ayam dutiyo ānisamso sīlavato sīlasampadāya. Puna caparam, gahapatayo, sīlavā sīlasampanno yaññadeva parisam upasaṅkamati, yadi khattiyyaparisam, yadi brāhmaṇaparisam, yadi gahapatiparisam, yadi samaṇaparisam, visārado upasaṅkamati amañkubhūto. Ayam tatiyo ānisamso sīlavato sīlasampadāya. Puna caparam, gahapatayo, sīlavā sīlasampanno asammūlho kālamkaroti. Ayam catuttho ānisamso sīlavato sīlasampadāya. Puna caparam, gahapatayo, sīlavā sīlasampanno kāyassa bhedā param marañā sugatim saggam lokam upapajjati. Ayam pañcamo ānisamso sīlavato sīlasampadāya. Ime kho, gahapatayo, pañca ānisamṣā sīlavato sīlasampadāyāti.

Atha kho bhagavā pāṭaligāmike upāsake bahudeva rattim dhammiyā kathāya sandassetvā

samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uyyojesi – “abhippantā kho, gahapatayo, ratti. Yassadāni tumhe kālam maññathā”ti. “Evam, bhante”ti, kho pāṭaligāmikā upāsakā bhagavato paṭissuṇitvā utthāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkamiṁsu. Atha kho bhagavā acirapakkantesu pāṭaligāmikesu upāsakesu suññāgāraṁ pāvisi.

Pāṭaligāmavatthu niṭhitam.

174. Sunidhavassakāravatthu

286. Tena kho pana samayena sunidhavassakārā magadhamahāmattā pāṭaligāme nagaram māpentī vajjīnam paṭibāhāya. Addasā kho bhagavā ratiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena sambahulā devatāyo pāṭaligāme vatthūni pariggāṇhantiyo. Yasmiṁ padese mahesakkhā devatā vatthūni pariggāṇhanti, mahesakkhānaṁ tattha rājūnam rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetum. Yasmiṁ padese majjhimā devatā vatthūni pariggāṇhanti, majjhimānaṁ tattha rājūnaṁ rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetum. Yasmiṁ padese nīcā devatā vatthūni pariggāṇhanti, nīcānaṁ tattha rājūnaṁ rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetum. Atha kho bhagavā āyasmantam ānandam āmantesi – “ke nu kho te, ānanda, pāṭaligāme nagaram māpentī”ti? “Sunidhavassakārā, bhante, magadhamahāmattā pāṭaligāme nagaram māpentī vajjīnam paṭibāhāyā”ti. Seyyathāpi, ānanda, devehi tāvatiṁsehi saddhiṁ mantetvā, evameva kho, ānanda, sunidhavassakārā magadhamahāmattā pāṭaligāme nagaram māpentī vajjīnam paṭibāhāya. Idhāhaṁ, ānanda, ratiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya addasam dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena sambahulā devatāyo pāṭaligāme vatthūni pariggāṇhantiyo. Yasmiṁ padese mahesakkhā devatā vatthūni pariggāṇhanti, mahesakkhānaṁ tattha rājūnaṁ rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetum. Yasmiṁ padese majjhimā devatā vatthūni pariggāṇhanti, majjhimānaṁ tattha rājūnaṁ rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetum. Yasmiṁ padese nīcā devatā vatthūni pariggāṇhanti, nīcānaṁ tattha rājūnaṁ rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetum. Yāvatā, ānanda, ariyam āyatanam, yāvatā vanippatho, idam agganagaram bhavissati pāṭaliputtam puṭabhedanam. Pāṭaliputtassa kho, ānanda, tayo antarāyā bhavissanti – aggiro vā udakato vā abbhantarato vā mithubhedāti.

Atha kho sunidhavassakārā magadhamahāmattā yena bhagavā tenupasaṅkamim̄su, upasaṅkamitvā bhagavatā saddhiṁ sammodim̄su, sammodanīyam katham sāraṇīyam vītisāretvā ekamantam attham̄su. Ekamantam ṭhitā kho sunidhavassakārā magadhamahāmattā bhagavantam etadavocum – “adhivāsetu no bhavam gotamo ajjatanāya bhattam saddhiṁ bhikkhusaṅghenā”ti. Adhivāsesi bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho sunidhavassakārā magadhamahāmattā bhagavato adhivāsanam viditvā pakkamim̄su. Atha kho sunidhavassakārā magadhamahāmattā pañṭitam khādanīyam bhojanīyam paṭiyādāpetvā bhagavato kālam ārocāpesum – “kālo, bho gotama, niṭhitam bhatta”nti. Atha kho bhagavā pubbañhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaraṇādāya yena sunidhavassakārānaṁ magadhamahāmattānaṁ parivesanā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṅghena. Atha kho sunidhavassakārā magadhamahāmattā buddhappamukham bhikkhusaṅgham pañṭitenā khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam bhuttāvīm onītapattapāṇīm ekamantam nisīdim̄su. Ekamantam nisinne kho sunidhavassakāre magadhamahāmatte bhagavā imāhi gāthāhi anumodi –

“Yasmiṁ padese kappeti, vāsam paṇḍitajātiyo;
Sīlavantettha bhojetvā, saññate brahmacārayo [brahmacārino (syā.)].

“Yā tattha devatā āsum, tāsam dakkhiṇamādise;
Tā pūjītā pūjayanti, mānitā mānayanti nam.

“Tato nam anukampanti, mātā puttamva orasam;
Devatānukampito poso, sadā bhadrāni passatī”ti.

Atha kho bhagavā sunidhvassakāre magadhamahāmatte imāhi gāthāhi anumoditvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Tena kho pana samayena sunidhvassakārā magadhamahāmattā bhagavantam piṭhitō piṭhitō anubandhā honti, “yenajja samaṇo gotamo dvārena nikhamissati, tam gotamadvāram nāma bhavissati; yena titthena gaṅgam nadīṁ uttarissati, tam gotamatitham nāma bhavissatī”ti. Atha kho bhagavā yena dvārena nikhami, tam gotamadvāram nāma ahosi. Atha kho bhagavā yena gaṅgā nadī tenupasaṅkami. Tena kho pana samayena gaṅgā nadī pūrā hoti samatittikā kākapeyyā. Manussā aññe nāvam pariyesanti, aññe ulumpam pariyesanti, aññe kullaṁ bandhanti orā pāram gantukāmā. Addasā kho bhagavā te manusse aññe nāvam pariyesante, aññe ulumpam pariyesante, aññe kullaṁ bandhante orā pāram gantukāme, disvāna seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṁ vā bāham pasāreyya, pasāritam vā bāham samiñjeyya, evameva kho gaṅgāya nadiyā orimatīre antarahito pārimatīre paccuṭṭhāsi saddhim bhikkhusaṅghena. Atha kho bhagavā etamattham viditvā tāyam velāyam imam udānam udānesi –

“Ye taranti aṇṇavam saram;
Setum katvāna visajja pallalāni;
Kullañhi jano bandhati;
Tiṇṇā medhāvino janā”ti.

Sunidhvassakāravatthu niṭhitam.

175. Koṭigāme saccakathā

287. Atha kho bhagavā yena koṭigāmo tenupasaṅkami. Tatra sudam bhagavā koṭigāme viharati. Tatra kho bhagavā bhikkhū āmantesi – [dī. ni. 2.155] “catunnaṁ, bhikkhave, ariyasaccānaṁ ananubodhā appativedhā evamidaṁ dīghamaddhānaṁ sandhāvitam saṁsaritam mamañceva tumhākañca. Katamesam catunnaṁ? Dukkhassa, bhikkhave, ariyasaccassa ananubodhā appativedhā evamidaṁ dīghamaddhānaṁ sandhāvitam saṁsaritam mamañceva tumhākañca. Dukkhasamudayassa ariyasaccassa...pe... dukkhanirodhassa ariyasaccassa...pe... dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya ariyasaccassa ananubodhā appativedhā evamidaṁ dīghamaddhānaṁ sandhāvitam saṁsaritam mamañceva tumhākañca. Tayidam, bhikkhave, dukkham ariyasaccam anubuddham paṭividdham, dukkhasamudayaṁ [dukkhasamudayo (syā.)] ariyasaccam anubuddham paṭividdham, dukkhanirodham [dukkhanirodho (syā.)] ariyasaccam anubuddham paṭividdham, ucchinnā bhavatañhā, khīṇā bhavanetti, natthidāni punabbhavo”ti.

Catunnaṁ ariyasaccānaṁ, yathābhūtam adassanā;
Saṁsitaṁ dīghamaddhānaṁ, tāsu tāsveva jātisu.

Tāni etāni diṭṭhāni, bhavanetti samūhatā;
Ucchinnam mūlam dukkhassa, natthidāni punabbhavoti.

Koṭigāme saccakathā niṭhitā.

176. Ambapālīvatthu

288. [dī. ni. 2.161 ādayo] Assosi kho ambapālī gaṇikā – bhagavā kira koṭigāmam anuppattoti. Atha kho ambapālī gaṇikā bhadrāni bhadrāni yānāni yojāpetvā bhadram bhadram yānam abhiruhitvā bhadrehi bhadrehi yānehi vesāliyā niyyāsi bhagavantam dassanāya. Yāvatikā yānassa bhūmi, yānena gantvā, yānā paccorohitvā, pattikāva yena bhagavā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnam kho ambapālim gaṇikam bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahamṣesi. Atha kho ambapālī gaṇikā bhagavatā dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejītā sampahamṣitā bhagavantam etadavoca – “adhivāsetu me,

bhante, bhagavā svātanāya bhattam saddhiṁ bhikkhusaṅghenā”ti. Adhvāsesi bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho ambapālī gaṇikā bhagavato adhvāsanam viditvā uṭṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi.

Ambapālīvatthu niṭṭhitam.

177. Licchavīvatthu

289. [dī. ni. 2.161 ādayo] Assosum kho vesālikā licchavī – bhagavā kira koṭigāmam anuppattoti. Atha kho vesālikā licchavī bhadrāni bhadrāni yānāni yojāpetvā bhadram bhadram yānam abhiruhitvā bhadrehi bhadrehi yānehi vesāliyā niyyāsum bhagavantam dassanāya. Appekacce licchavī nīlā honti nīlavaṇṇā nīlavatthā nīlālaṅkārā, appekacce licchavī pītā honti pītavaṇṇā pītavatthā pītālaṅkārā, appekacce licchavī lohitā honti lohitavaṇṇā lohitavatthā lohitālaṅkārā, appekacce licchavī odātā honti odātavaṇṇā odātavatthā odātālaṅkārā. Atha kho ambapālī gaṇikā daharānam daharānam licchavīnam īsāya īsam yugam cakkena cakkam akkhena akkham paṭivatthesi [pativattesi (ka.)]. Atha kho te licchavī ambapālim gaṇikam etadavocum – “kissa, je ambapāli, daharānam daharānam [amhākam daharānam daharānam (sī. syā.)] licchavīnam īsāya īsam yugam cakkena cakkam akkhena akkham paṭivatthesi”ti? “Tathā hi pana mayā, ayyaputtā, svātanāya buddhappamukho bhikkhusaṅgo nimantito”ti. “Dehi, je ambapāli, amhākam etam bhattam satasahassenā”ti. “Sacepi me, ayyaputtā, vesālim sāharam dajjeyyātha, neva dajjāham tam bhatta”nti. Atha kho te licchavī aṅgulim phoṭesum – “jitamhā vata, bho, ambakāya, parājitatamha vata, bho, ambakāyā”ti. Atha kho te licchavī yena bhagavā tenupasaṅkamim̄su. Addasā kho bhagavā te licchavī dūratova ḍagacchante, disvāna bhikkhū āmantesi – “yehi, bhikkhave, bhikkhūhi devā tāvatiṁsā adiṭṭhapubbā, oloketha, bhikkhave, licchavīparisam; apaloketha, bhikkhave, licchavīparisam; upasamharatha, bhikkhave, licchavīparisam tāvatiṁsāparisa”nti. Atha kho te licchavī yāvatikā yānassa bhūmi, yānena gantvā yānā paccorohitvā pattikāva yena bhagavā tenupasaṅkamim̄su; upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdim̄su. Ekamantam nisinne kho te licchavī bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampaham̄sesi. Atha kho te licchavī, bhagavatā dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejītā sampaham̄sitā bhagavantam etadavocum – “adhivāsetu no, bhante, bhagavā svātanāya bhattam saddhiṁ bhikkhusaṅghenā”ti. “Adhvūṭṭhomhi, licchavī, svātanāya ambapāliyā gaṇikāya bhatta”nti. Atha kho te licchavī aṅgulim phoṭesum – “jitamha vata, bho, ambakāya, parājitatamha vata, bho, ambakāyā”ti. Atha kho te licchavī bhagavato bhāsitam abhinanditvā anumoditvā uṭṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkamim̄su.

Atha kho bhagavā koṭigāme yathābhīrantam viharitvā [mahāparinibbānasutte anusandhi aññathā āgato] yena nātikā [nādikā (sī. syā.)] tenupasaṅkami. Tatra sudam bhagavā nātike viharati giñjakāvasathe. Atha kho ambapālī gaṇikā tassā rattiyā accayena sake ārāme pañītam khādanīyam bhojanīyam paṭiyādāpetvā bhagavato kālam ārocāpesi – “kālo, bhante, niṭṭhitam bhatta”nti. Atha kho bhagavā pubbañhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena ambapāliyā gaṇikāya parivesanā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṅghena. Atha kho ambapālī gaṇikā buddhappamukham bhikkhusaṅgham pañītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam bhuttāvīm onītapattapāṇīm ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnā kho ambapālī gaṇikā bhagavantam etadavoca – “imāham, bhante, ambavānam buddhappamukhassa bhikkhusaṅghassa dammī”ti. Patiggahesi bhagavā ārāmam. Atha kho bhagavā ambapālim gaṇikam dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampaham̄setvā uṭṭhāyāsanā yena mahāvanam tenupasaṅkami. Tatra sudam bhagavā vesāliyam viharati mahāvane kūṭāgarasālāyam.

Licchavīvatthu niṭṭhitam.

Licchavibhāṇavāro niṭṭhito tatiyo.

178. Sīhasenāpativatthu

290. [a. ni. 8.12 ādayo] Tena kho pana samayena abhiññātā abhiññātā licchavī sandhāgāre [santhāgāre (sī. syā.)] sannisinnā sannipatitā anekapariyāyena buddhassa vaṇṇam bhāsanti, dhammassa vaṇṇam bhāsanti, saṅghassa vaṇṇam bhāsanti. Tena kho pana samayena sīho senāpati nigaṇṭhasāvako tassam pariśāyam nisinno hoti. Atha kho sīhassa senāpatissa etadahosi – “nissamsayam kho so bhagavā arahaṁ sammāsambuddho bhavissati, tathā hime abhiññātā abhiññātā licchavī santhāgāre sannisinnā sannipatitā anekapariyāyena buddhassa vaṇṇam bhāsanti, dhammassa vaṇṇam bhāsanti, saṅghassa vaṇṇam bhāsanti. Yaṁnūnāhaṁ tam bhagavantam dassanāya upasaṅkameyyam arahantam sammāsambuddha”nti. Atha kho sīho senāpati yena nigaṇṭho nāṭaputto tenupasaṅkamī, upasaṅkamitvā nigaṇṭham nāṭaputtam etadavoca – “icchāmahaṁ, bhante, samaṇam gotamam dassanāya upasaṅkamitu”nti. “Kim pana tvam, sīha, kiriya vādo samāno akiriya vādaṁ samaṇam gotamam dassanāya upasaṅkamissasi? Samaṇo hi, sīha, gotamo akiriya vādo akiriya āya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī”ti. Atha kho sīhassa senāpatissa yo ahosi gamikābhisaṅkhāro bhagavantam dassanāya, so paṭippassambhi. Dutiyampi kho abhiññātā abhiññātā licchavī sandhāgāre sannisinnā sannipatitā anekapariyānena buddhassa vaṇṇam bhāsanti, dhammassa vaṇṇam bhāsanti, saṅghassa vaṇṇam bhāsanti. Dutiyampi kho sīhassa senāpatissa etadahosi – “nissamsayam kho so bhagavā arahaṁ sammāsambuddho bhavissati, tathā hime abhiññātā abhiññātā licchavī sandhāgāre sannisinnā sannipatitā anekapariyāyena buddhassa vaṇṇam bhāsanti, dhammassa vaṇṇam bhāsanti, saṅghassa vaṇṇam bhāsanti. Yaṁnūnāhaṁ tam bhagavantam dassanāya upasaṅkameyyam arahantam sammāsambuddha”nti. Dutiyampi kho sīho senāpati yena nigaṇṭho nāṭaputto tenupasaṅkamī, upasaṅkamitvā nigaṇṭham nāṭaputtam etadavoca – “icchāmahaṁ, bhante, samaṇam gotamam dassanāya upasaṅkamitu”nti. “Kim pana tvam, sīha, kiriya vādo samāno akiriya vādaṁ samaṇam gotamam dassanāya upasaṅkamissasi? Samaṇo hi, sīha, gotamo akiriya vādo akiriya āya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī”ti. Dutiyampi kho sīhassa senāpatissa yo ahosi gamikābhisaṅkhāro bhagavantam dassanāya, so paṭippassambhi. Tatiyampi kho abhiññātā abhiññātā licchavī sandhāgāre sannisinnā sannipatitā anekapariyāyena buddhassa vaṇṇam bhāsanti, dhammassa vaṇṇam bhāsanti, saṅghassa vaṇṇam bhāsanti. Tatiyampi kho sīhassa senāpatissa etadahosi – “nissamsayam kho so bhagavā arahaṁ sammāsambuddho bhavissati, tathā hime abhiññātā abhiññātā licchavī sandhāgāre sannisinnā sannipatitā anekapariyāyena buddhassa vaṇṇam bhāsanti, dhammassa vaṇṇam bhāsanti, saṅghassa vaṇṇam bhāsanti. Kiñhi me karissanti nigaṇṭhā apalokitā vā anapalokitā vā? Yaṁnūnāhaṁ anapaloketvāva nigaṇṭhe tam bhagavantam dassanāya upasaṅkameyyam arahantam sammāsambuddha”nti.

Atha kho sīho senāpati pañcahi rathasatehi divā divassa vesāliyā niyyāsi bhagavantam dassanāya. Yāvatikā yānassa bhūmi, yānena gantvā yānā paccorohitvā pattikova yena bhagavā tenupasaṅkamī; upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho sīho senāpati bhagavantam etadavoca – “sutam me tam, bhante, ‘akiriya vādo samaṇo gotamo akiriya āya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī’ti. Ye te, bhante, evamāhamṣu ‘akiriya vādo samaṇo gotamo, akiriya āya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī’ti. Kacci te, bhante, bhagavato vuttavādino, na ca bhagavantam abhūtena abbhācikkhanti, dhammassa cānudhammaṁ byākaronti, na ca koci sahadhammiko vādānuvādo gārayham thānam āgacchat? Anabbhakkhātukāmā hi mayam, bhante, bhagavanta”nti.

291. “Atthi, sīha, pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya – akiriya vādo samaṇo gotamo, akiriya āya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetīti. Atthi, sīha, pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya – kiriya vādo samaṇo gotamo kiriya āya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetīti. Atthi, sīha, pariyāyo yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya – ucchedavādo samaṇo gotamo ucchedāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetīti. Atthi, sīha, pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya – jegucchī samaṇo gotamo, jegucchitāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetīti. Atthi, sīha, pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya – venayiko samaṇo gotamo, vinayāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetīti. Atthi, sīha, pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya – tapassī samaṇo gotamo, tapassitāya dhammaṁ deseti, tena ca

sāvake vinetīti. Atthi, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – apagabbho samaṇo gotamo, apagabbhatāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti. Atthi, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – assattho samaṇo gotamo, assāsāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti.

292. “Katamo ca, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – akiriyavādo samaṇo gotamo, akiriyāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti? Ahañhi, sīha, akiriyam vadāmi kāyaduccaritassa vacīduccaritassa manoduccaritassa; anekavihitānam pāpakānam akusalānam dhammānam akiriyam vadāmi. Ayam kho, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – akiriyavādo samaṇo gotamo, akiriyāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti.

“Katamo ca, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – kiriyavādo samaṇo gotamo, kiriyāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti? Ahañhi, sīha, kiriyam vadāmi kāyasucaritassa vacīsucaritassa manosucaritassa, anekavihitānam kusalānam dhammānam kiriyam vadāmi. Ayam kho, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – kiriyavādo samaṇo gotamo, kiriyāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti.

“Katamo ca, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – ucchedavādo samaṇo gotamo, ucchedāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti? Ahañhi, sīha, ucchedam vadāmi rāgassa dosassa mohassa; anekavihitānam pāpakānam akusalānam dhammānam ucchedam vadāmi. Ayam kho, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – ucchedavādo samaṇo gotamo ucchedāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti.

“Katamo ca, sīha, pariyāyo yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – jegucchī samaṇo gotamo, jegucchitāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti? Ahañhi, sīha, jigucchāmi kāyaduccaritenā vacīduccaritenā manoduccaritenā; anekavihitānam pāpakānam akusalānam dhammānam samāpattiyā jigucchāmi. Ayam kho, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – jegucchī samaṇo gotamo, jegucchitāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti.

“Katamo ca, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – venayiko samaṇo gotamo, vinayāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti? Ahañhi, sīha, vinayāya dhammaṇ desemi rāgassa dosassa mohassa; anekavihitānam pāpakānam akusalānam dhammānam vinayāya dhammaṇ desemi. Ayam kho, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – venayiko samaṇo gotamo, vinayāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti.

“Katamo ca, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – tapassī samaṇo gotamo, tapassitāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti? Tapanīyāham, sīha, pāpake akusale dhamme vadāmi – kāyaduccaritām vacīduccaritām manoduccaritām. Yassa kho, sīha, tapanīyā pāpākā akusalā dhammā pahīnā ucchinnamūlā tālāvatthukatā anabhāvaṅkatā āyatim anuppādadhammā, tamahām tapassīti vadāmi. Tathāgatassa kho, sīha, tapanīyā pāpākā akusalā dhammā pahīnā ucchinnamūlā tālāvatthukatā anabhāvaṅkatā āyatim anuppādadhammā. Ayam kho, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya “tapassī samaṇo gotamo tapassitāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetī”ti.

“Katamo ca, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – apagabbho samaṇo gotamo apagabbhatāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti? Yassa kho, sīha, āyatim gabbhaseyyā punabbhavābhinibbatti pahīnā ucchinnamūlā tālāvatthukatā anabhāvaṅkatā āyatim anuppādadhammā, tamahām apagabbhoti vadāmi. Tathāgatassa kho, sīha, āyatim gabbhaseyyā punabbhavābhinibbatti pahīnā ucchinnamūlā tālāvatthukatā anabhāvaṅkatā āyatim anuppādadhammā. Ayam kho, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyyāyena sammā vadamāno vadeyya – apagabbho samaṇo gotamo, apagabbhatāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti.

“Katamo ca, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya – assattho samaṇo gotamo assāsāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti? Ahañhi, sīha, assattho paramena assāsenā, assāsāya dhammaṇ desemi, tena ca sāvake vinemi. Ayam kho, sīha, pariyāyo, yena maṃ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya – assattho samaṇo gotamo assāsāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetīti.

293. Evam vutte sīho senāpati bhagavantam etadavoca – “abхikkantam, bhante...pe... upāsakam maṃ bhagavā dhāretu ajjatagge pānupetam saraṇam gata”nti. “Anuviccakāram [anuvijjakāram (ka.)] kho, sīha, karohi; anuviccakāro tumhādisānam nātamanussānam sādhu hotīti. “Imināpāham, bhante, bhagavato bhiyyosomattāya attamano abhiraddho, yaṃ maṃ bhagavā evamāha – ‘anuviccakāram kho, sīha, karohi; anuviccakāro tumhādisānam nātamanussānam sādhu hotīti. Mamañhi, bhante, aññatitthiyā sāvakam labhitvā kevalakappam vesālim paṭākam parihareyyum – ‘sīho kho amhākam senāpati sāvakattam upagato’ti. Atha ca pana maṃ bhagavā evamāha – ‘anuviccakāram kho, sīha, karohi; anuviccakāro tumhādisānam nātamanussānam sādhu hotīti. Esāham, bhante, dutiyampi bhagavantam saraṇam gacchāmi dhammañca bhikkhusaṅghañca. Upāsakam maṃ bhagavā dhāretu ajjatagge pānupetam saraṇam gata”nti. “Dīgharattam kho te, sīha, nigañthānam opānabhūtam kulaṃ, yena nesam upagatānam piñḍakam dātabbam maññeyyāsi”ti. “Imināpāham, bhante, bhagavato bhiyyosomattāya attamano abhiraddho, yaṃ maṃ bhagavā evamāha – ‘dīgharattam kho te, sīha, nigañthānam opānabhūtam kulaṃ, yena nesam upagatānam piñḍakam dātabbam maññeyyāsi’ti. Sutam me tam, bhante, samaṇo gotamo evamāha – ‘mayhameva dānam dātabbam, na aññesam dānam dātabbam; mayhameva sāvakānam dānam dātabbam, na aññesam sāvakānam dānam dātabbam; mayhameva dinnam mahapphalam, na aññesam dinnam mahapphalam; mayhameva sāvakānam dinnam mahapphalam, na aññesam sāvakānam dinnam mahapphala’nti. Atha ca pana maṃ bhagavā nigañthesupi dāne samādapeti. Api ca, bhante, mayameththa kālam jānissāma. Esāham, bhante, tatiyampi bhagavantam saraṇam gacchāmi dhammañca bhikkhusaṅghañca. Upāsakam maṃ bhagavā dhāretu ajjatagge pānupetam saraṇam gata”nti.

Atha kho bhagavā sīhassa senāpatissa anupubbim katham kathesi, seyyathidam – dānakatham... pe... aparappaccayo satthusāsane bhagavantam etadavoca – “adhibāsetu me, bhante, bhagavā svātanāya bhattam saddhim bhikkhusaṅghenā”ti. Adhibāsesi bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho sīho senāpati bhagavato adhibāsanam viditvā uṭṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi.

294. Atha kho sīho senāpati aññataram purisam āñāpesi – “gaccha, bhaṇe, pavattamaṇsam jānāhī”ti. Atha kho sīho senāpati tassā rattiyā accayena pañītam khādanīyam bhojanīyam paṭiyādāpetvā bhagavato kālam ārocāpesi – ‘kālo, bhante, niṭhitam bhatta’nti. Atha kho bhagavā pubbañhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya yena sīhassa senāpatissa nivesanam tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhim bhikkhusaṅghena.

Tena kho pana samayena sambahulā nigañthā vesāliyam rathikāya rathikam siñghātakena siñghātakam bāhā paggayha kandanti – “ajja sīhena senāpatinā thūlam pasum vadhitvā samaṇassa gotamassa bhattam katam, tam samaṇo gotamo jānam uddissakatam maṇsam paribhuñjati paṭiccasakamma”nti. Atha kho aññataro puriso yena sīho senāpati tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā sīhassa senāpatissa upakanṇake ārocesi ‘yagghe, bhante, jāneyyāsi, ete sambahulā nigañthā vesāliyam rathikāya rathikam siñghātakena siñghātakam bāhā paggayha kandanti – ‘ajja sīhena senāpatinā thūlam pasum vadhitvā samaṇassa gotamassa bhattam katam, tam samaṇo gotamo jānam uddissakatam maṇsam paribhuñjati paṭiccasakamma’’nti. “Alam ayyo, dīgharattampi te āyasmantā avaṇṇakāmā buddhassa, avaṇṇakāmā dhammassa, avaṇṇakāmā saṅghassa; na ca pana te āyasmantā jiridanti tam bhagavantam asatā tucchā musā abhūtena abbhācikkhantā; na ca mayam jīvitahetupi sañcicca pāṇam jīvitā voropeyyāmā”ti. Atha kho sīho senāpati buddhappamukham bhikkhusaṅgham pañītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam bhuttāvīm onītapattapāṇīm ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnam kho sīham senāpatim bhagavā dhammiyā kathāya sandassetvā

samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhayāsanā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmīm
nidāne etasmīm pakaraṇe dhammīm kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, jā nam
uddissakataṁ maṁsaṁ paribhuñjitabbam. Yo paribhuñjeyya āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave,
tikotiparisuddhaṁ macchamaṁsaṁ – adiṭhaṁ assutaṁ aparisaṅkita”nti.

Sīhasenāpativatthu niṭṭhitam.

179. Kappiyabhūmianujānanā

295. Tena kho pana samayena vesālī subhikkhā hoti susassā sulabhapiṇḍā, sukarā uñchena
paggahena yāpetum. Atha kho bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evam cetaso parivitakko udapādi –
“yāni tāni mayā bhikkhūnam anuññātāni dubbhikkhe dussasse dullabhapinđe anto vuṭṭham anto pakkam
sāmaṁ pakkam uggahitapaṭiggahitakam tato nīhaṭam purebhattam paṭiggahitam vanaṭṭham
pokkharaṭṭham, ajjāpi nu kho tāni bhikkhū paribhuñjanti”ti. Atha kho bhagavā sāyanhasamayaṁ
paṭisallānā vuṭṭhito āyasmantam ānandam āmantesi – “yāni tāni, ānanda, mayā bhikkhūnam anuññātāni
dubbhikkhe dussasse dullabhapinđe anto vuṭṭham anto pakkam sāmaṁ pakkam uggahitapaṭiggahitakam
tato nīhaṭam purebhattam paṭiggahitam vanaṭṭham pokkharaṭṭham, ajjāpi nu kho tāni bhikkhū¹
paribhuñjanti”ti? “Paribhuñjanti bhagavā”ti. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe
dhammīm kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “yāni tāni, bhikkhave, mayā bhikkhūnam anuññātāni
dubbhikkhe dussasse dullabhapinđe anto vuṭṭham anto pakkam sāmaṁ pakkam uggahitapaṭiggahitakam
tato nīhaṭam purebhattam paṭiggahitam vanaṭṭham pokkharaṭṭham, tānāham ajjatagge paṭikkhipāmi. Na,
bhikkhave, anto vuṭṭham anto pakkam sāmaṁ pakkam uggahitapaṭiggahitakam paribhuñjitabbam. Yo
paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca, bhikkhave, tato nīhaṭam purebhattam paṭiggahitam vanaṭṭham
pokkharaṭṭham bhuttāvinā pavāritena anatirittam paribhuñjitabbam. Yo paribhuñjeyya, yathādhammo
kāretabbo”ti.

Tena kho pana samayena jānapadā manussā bahum loṇampi, telampi, taṇḍulampi, khādanīyampi
sakaṭesu āropetvā bahārāmakotṭhake sakaṭaparivatṭam karitvā accanti – yadā paṭipāṭīm labhissāma,
tadā bhattam karissāmāti. Mahā ca megho uggato hoti. Atha kho te manussā yenāyasmā ānando
tenupasaṅkamīsu, upasaṅkamitvā āyasmantam ānandam etadavocum – “idha, bhante ānanda, bahum
loṇampi, telampi, taṇḍulampi, khādanīyampi sakaṭesu āropitā tiṭṭhanti, mahā ca megho uggato; kathaṁ
nu kho, bhante ānanda, paṭipajjitattha”nti? Atha kho āyasmā ānando bhagavato etamatthaṁ ārocesi.
“Tena hānanda, saṅgho paccantimam vihāram kappiyabhūmīm sammannitvā tattha vāsetu, yam saṅgho
ākaṅkhati vihāram vā adḍhayogam vā pāsādam vā hammiyam vā guham vā. Evañca pana, bhikkhave,
sammannitabbā. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho itthannāmam vihāram
kappiyabhūmīm sammanneyya, esā ñatti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Saṅgho itthannāmam vihāram kappiyabhūmīm sammannati.
Yassāyasmato khamati itthannāmassa vihārassa kappiyabhūmiyā sammuti, so tuṇhassa; yassa
nakhamati, so bhāseyya.

“Sammato saṅghena itthannāmo vihāro kappiyabhūmi. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam
dhārayāmī”ti.

Tena kho pana samayena manussā tattheva sammutiyā [sammatikāya (syā.)] kappiyabhūmiyā
yāguyo pacanti, bhattāni pacanti, sūpāni sampādenti, maṁsaṇi koṭṭenti, kaṭṭhāni phālenti. Assosi kho
bhagavā rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya uccāsaddam mahāsaddam kākoravasaddam, sutvāna
āyasmantam ānandam āmantesi – “kim nu kho so, ānanda, uccāsaddo mahāsaddo kākoravasaddo”ti?
“Etarahi, bhante, manussā tattheva sammutiyā kappiyabhūmiyā yāguyo pacanti, bhattāni pacanti, sūpāni

sampādenti, maṃsāni koṭṭenti, kaṭṭhāni phälenti. So eso, bhagavā, uccāsaddo mahāsaddo kākoravasaddo”ti. Atha kho bhagavā etasmīm niḍāne etasmīm pakaraṇe dhammīm kathaṇ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, sammuti [sammatikā (syā.)] kappiyabhūmi paribhuñjitatbā. Yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi, bhikkhave, tisso kappiyabhūmiyo – ussāvanantikam gonisādikam gahapati”nti.

Tena kho pana samayena āyasmā yasojo gilāno hoti. Tassatthāya bhesajjāni āhariyanti. Tāni bhikkhū bahi vāsentī. Ukkapiṇḍikāpi khādanti, corāpi haranti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sammutim kappiyabhūmīm paribhuñjitum. Anujānāmi, bhikkhave, catasso kappiyabhūmiyo – ussāvanantikam gonisādikam gahapatiṃ sammutinti.

Kappiyabhūmianujānanā niṭṭhitā.

Sīhabhāṇavāro niṭṭhito catuttho.

180. Menḍakagahapativatthu

296. Tena kho pana samayena bhaddiyanagare menḍako gahapati paṭivasati. Tassa evarūpo iddhānubhāvo hoti – sīsaṃ nahāyitvā dhaññāgāraṇam sammajjāpetvā bahidvāre nisīdati, antalikkhā dhaññassa dhārā opatitvā dhaññāgāraṇam pūreti. Bhariyāya evarūpo iddhānubhāvo hoti – ekaṃyeva ālhakathālikam upanisīditvā ekañca sūpabhiñjanakam [sūpabhiñjarakam (sī.)] dāsakammakaraporisam bhattena parivisati, na tāva tam kхиyyati [khīyati (sī. syā.)] yāva sā na vuṭṭhāti. Puttassa evarūpo iddhānubhāvo hoti – ekaṃyeva sahassathavikam gaheṭvā dāsakammakaraporisassa chamāsikam vetanam deti, na tāva tam kхиyyati yāvassa hatthagatā. Suṇisāya evarūpo iddhānubhāvo hoti – ekaṃyeva catudonikam piṭakam upanisīditvā dāsakammakaraporisassa chamāsikam bhattam deti, na tāva tam kхиyyati yāva sā na vuṭṭhāti. Dāsassa evarūpo iddhānubhāvo hoti – ekena naṅgalena kasantassa satta sītāyo gacchanti”ti. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro – “amhākam kira vijite bhaddiyanagare menḍako gahapati paṭivasati. Tassa evarūpo iddhānubhāvo – sīsaṃ nahāyitvā dhaññāgāraṇam sammajjāpetvā bahidvāre nisīdati, antalikkhā dhaññassa dhārā opatitvā dhaññāgāraṇam pūreti. Bhariyāya evarūpo iddhānubhāvo – ekaṃyeva ālhakathālikam upanisīditvā ekañca sūpabhiñjanakam dāsakammakaraporisam bhattena parivisati, na tāva tam kхиyyati yāva sā na vuṭṭhāti. Puttassa evarūpo iddhānubhāvo – ekaṃyeva sahassathavikam gaheṭvā dāsakammakaraporisassa chamāsikam vetanam deti, na tāva tam kхиyyati yāvassa hatthagatā. Suṇisāya evarūpo iddhānubhāvo – ekaṃyeva catudonikam piṭakam upanisīditvā dāsakammakaraporisassa chamāsikam bhattam deti, na tāva tam kхиyyati yāva sā na vuṭṭhāti. Dāsassa evarūpo iddhānubhāvo – ekena naṅgalena kasantassa satta sītāyo gacchanti”ti. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro aññataram sabbatthakam mahāmattam āmantesi – “amhākam kira, bhaṇe, vijite bhaddiyanagare menḍako gahapati paṭivasati. Tassa evarūpo iddhānubhāvo – sīsaṃ nahāyitvā dhaññāgāraṇam sammajjāpetvā bahidvāre nisīdati, antalikkhā dhaññassa dhārā opatitvā dhaññāgāraṇam pūreti. Bhariyāya...pe... puttassa... suṇisāya... dāsassa evarūpo iddhānubhāvo, ekena naṅgalena kasantassa satta sītāyo gacchanti”ti. Gaccha, bhaṇe, jānāhi. Yathā mayā sāmaṇ diṭṭho, evam tava diṭṭho bhavissati”ti.

297. Evam, devāti kho so mahāmatto rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa paṭissuṇitvā caturaṅginiyā senāya yena bhaddiyam tena pāyāsi. Anupubbena yena bhaddiyam yena menḍako gahapati tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā menḍakam gahapatiṃ etadavoca – “ahañhi, gahapati, raññā āñatto ‘amhākam kira, bhaṇe, vijite bhaddiyanagare menḍako gahapati paṭivasati, tassa evarūpo iddhānubhāvo, sīsaṃ nahāyitvā...pe... bhariyāya... puttassa... suṇisāya... dāsassa evarūpo iddhānubhāvo, ekena naṅgalena kasantassa satta sītāyo gacchanti”ti, gaccha, bhaṇe, jānāhi. Yathā mayā sāmaṇ diṭṭho, evam tava diṭṭho bhavissati”ti. Passāma te, gahapati, iddhānubhāva”nti. Atha kho

meñdako gahapati sīsam nahāyitvā dhaññāgāram sammajjāpetvā bahidvāre nisīdi, antalikkhā dhaññassa dhārā opatitvā dhaññāgāram pūresi. “Dīttho te, gahapati, iddhānubhāvo. Bhariyāya te iddhānubhāvam passissāmā”ti. Atha kho meñdako gahapati bhariyam āñāpesi – “tena hi caturaṅginim senam bhattena parivisā”ti. Atha kho meñdakassa gahapatissa bhariyā ekamyeva ālhakathālikam upanisīditvā ekañca sūpabhiñjanakam caturaṅginim senam bhattena parivisi, na tāva tam khiyyati, yāva sā na vuṭṭhāti. “Dīttho te, gahapati, bhariyāyapi iddhānubhāvo. Puttassa te iddhānubhāvam passissāmā”ti. Atha kho meñdako gahapati puttam āñāpesi – “tena hi caturaṅginiyā senāya chamāsikam vetanam dehi”ti. Atha kho meñdakassa gahapatissa putto ekamyeva sahassathavikam gahetvā caturaṅginiyā senāya chamāsikam vetanam adāsi, na tāva tam khiyyati, yāvassa hatthagatā. “Dīttho te, gahapati, puttassapi iddhānubhāvo. Suñisāya te iddhānubhāvam passissāmā”ti. Atha kho meñdako gahapati suñisam āñāpesi – “tena hi caturaṅginiyā senāya chamāsikam bhattam dehi”ti. Atha kho meñdakassa gahapatissa suñisā ekamyeva catudonikam piṭakam upanisīditvā caturaṅginiyā senāya chamāsikam bhattam adāsi, na tāva tam khiyyati yāva sā na vuṭṭhāti. “Dīttho te, gahapati, suñisāyapi iddhānubhāvo. Dāsassa te iddhānubhāvam passissāmā”ti. “Mayham kho, sāmi, dāsassa iddhānubhāvo khette passitabbo”ti. “Alam, gahapati, dīttho te dāsassapi iddhānubhāvo”ti. Atha kho so mahāmatto caturaṅginiyā senāya punadeva rājagahañchi. Yena rājā māgadho seniyo bimbisāro tenupasañkami; upasañkamitvā rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa etamatthañ ārocesi.

298. Atha kho bhagavā vesāliyam yathābhīrantam viharitvā yena bhaddiyam tena cārikam pakkāmi mahatā bhikkhusaṅghena saddhim addhātelasehi bhikkhusatehi. Atha kho bhagavā anupubbena cārikam caramāno yena bhaddiyam tadavasari. Tatra sudam bhagavā bhaddiye viharati jātiyā vane. Assosi kho meñdako gahapati – “samañō khalu bho gotamo sakyaputto sakyakulā pabbajito bhaddiyam anuppatto bhaddiye viharati jātiyā vane. Tam kho pana bhagavantam gotamam evam kalyāṇo kittisaddo abbhuggato – ‘itipi so bhagavā araham sammāsambuddho vijjācaranasampanno sugato lokavidū anuttaro purisadamasārathi satthā devamanussānam buddho bhagavā’ [bhagavāti (ka.)]. So imam lokam sadevakam samārakam sabrahmakam sassamañabrāhmaṇim pajam sadevamanussam sayam abhiññā sacchikatvā pavedeti. So dhammaṇ deseti ādikalyāṇam majjhēkalyāṇam pariyośānakalyāṇam sāttham sabyañjanam kevalaparipuṇṇam parisuddham brahmacariyam pakāseti. Sādhu kho pana tathārūpānam arahatañ dassanāñ hoti”ti. Atha kho meñdako gahapati bhadrāni bhadrāni yānāni yojāpetvā bhadram bhadram yānam abhiruhitvā bhadrehi bhadrehi yānehi bhaddiyā niyyāsi bhagavantam dassanāya. Addasam̄su kho sambahulā titthiyā meñdakam gahapatiñ dūratova āgacchantam, disvāna meñdakam gahapatim etadavocum – “kaham tvam, gahapati, gacchasī”ti? “Gacchāmaham, bhante, bhagavantam [idañ padam sī. syā. potthakesu natthi] samañnam gotamam dassanāyā”ti. “Kīm pana tvam, gahapati, kiriyavādo samāno akiriyavādañ samañnam gotamam dassanāya upasañkamissasi? Samañō hi, gahapati, gotamo akiriyavādo akiriyāya dhammaṇ deseti, tena ca sāvake vinetī”ti. Atha kho meñdakassa gahapatissa etadahosi – “nissam̄sayam, kho so bhagavā araham sammāsambuddho bhavissati, yathayime titthiyā usūyantī”ti. Yāvatikā yānassa bhūmi, yānena gantvā yānā paccorohityā pattikova yena bhagavā tenupasañkami, upasañkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnassa kho meñdakassa gahapatissa bhagavā anupubbim kathañ kathesi, seyyathidam – dānakatham...pe... aparappaccayo satthusāsane bhagavantam etadavoca – “abhiññatam, bhante... pe... upāsakanam mam bhagavā dhāretu ajjatagge pāñupetam sarañnam gatam. Adhivāsetu ca me, bhante, bhagavā svātanāya bhattam saddhim bhikkhusaṅghenā”ti. Adhivāsesi bhagavā tuñhībhāvena. Atha kho meñdako gahapati bhagavato adhivāsanam viditvā utthāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi.

Atha kho meñdako gahapati tassā rattiyā accayena panītam khādanīyam bhojanīyam paṭiyādāpetvā bhagavato kālam ārocāpesi – “kālo, bhante, niññhitam bhatta”nti. Atha kho bhagavā pubbañhasamayañ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena meñdakassa gahapatissa nivesanam tenupasañkami; upasañkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhim bhikkhusaṅghena. Atha kho meñdakassa gahapatissa bhariyā ca putto ca suñisā ca dāso ca yena bhagavā tenupasañkamim̄su, upasañkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdim̄su. Tesam bhagavā anupubbim kathesi, seyyathidam – dānakatham...pe...

aparappaccayā satthusāsane bhagavantam etadavocum – “abхikkantam, bhante...pe...ete mayam, bhante, bhagavantam saraṇam gacchāma dhammañca bhikkhusaṅghañca. Upāsake no bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupete saraṇam gate”ti. Atha kho meñdako gahapati buddhappamukham bhikkhusaṅgham paññtena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam bhuttāvīm onītapattapāñīm ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho meñdako gahapati bhagavantam etadavoca – “yāva, bhante, bhagavā bhaddiye viharati tāva aham buddhappamukhassa bhikkhusaṅghassa dhuvabhattēnā”ti. Atha kho bhagavā meñdakam gahapatim dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahañsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

Meñdakagahapativattha niññhitam.

181. Pañcagorasādianujānanā

299. Atha kho bhagavā bhaddiye yathābhīrantam viharitvā meñdakam gahapatim anāpucchā yena aṅguttarāpo tena cārikam pakkāmi mahatā bhikkhusaṅghena saddhim adñhatelasehi bhikkhusatehi. Assosi kho meñdako gahapati – “bhagavā kira yena aṅguttarāpo tena cārikam pakkanto mahatā bhikkhusaṅghena saddhim adñhatelasehi bhikkhusatehī”ti. Atha kho meñdako gahapati dāse ca kammakare ca āñāpesi – “tena hi, bhañe, bahum loñampi, telampi, tañḍulampi, khādanīyampi sakātesu āropetvā āgacchatha, adñhatelasāni ca gopālakasatāni adñhatelasāni ca dhenusatāni ādāya āgacchantu, yattha bhagavantam passissāma tattha taruñena [dhāruñhena (sī. syā.)] khīrena bhojessāmā”ti. Atha kho meñdako gahapati bhagavantam antarāmagge kantāre sambhāvesi. Atha kho meñdako gahapati yena bhagavā tenupasañkami; upasañkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam atthāsi. Ekamantam thito kho meñdako gahapati bhagavantam etadavoca – “adhivāsetu me, bhante, bhagavā svātanāya bhattam saddhim bhikkhusaṅghenā”ti. Adhvāsesi bhagavā tuññibhāvena. Atha kho meñdako gahapati bhagavato adhvāsanam viditvā bhagavantam abhivādetvā padakkhinam katvā pakkāmi.

Atha kho meñdako gahapati tassā rattiyā accayena panītam khādanīyam bhojanīyam pañiyādāpetvā bhagavato kālam ārocāpesi – “kālo, bhante, niññhitam bhatta”nti. Atha kho bhagavā pubbañhasamayañ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena meñdakassa gahapatissa parivesanā tenupasañkami; upasañkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhim bhikkhusaṅghena. Atha kho meñdako gahapati adñhatelasāni gopālakasatāni āñāpesi – “tenahi, bhañe, ekamekam dhenum gahetvā ekamekassa bhikkhuno upatiññhatha taruñena khīrena bhojessāmā”ti. Atha kho meñdako gahapati buddhappamukham bhikkhusaṅgham paññtena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappesi sampavāresi, taruñena ca khīrena. Bhikkhū kukkuccāyantā khīram na pañggāñhanti. Pañggāñhatha, bhikkhave, paribhuñjathāti. Atha kho meñdako gahapati buddhappamukham bhikkhusaṅgham paññtena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā taruñena ca khīrena bhagavantam bhuttāvīm onītapattapāñīm ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho meñdako gahapati bhagavantam etadavoca – “santi, bhante, maggā kantārā, appodakā appabhakkhā, na sukarā apātHEYyena gantum. Sādhu, bhante, bhagavā bhikkhūnam pātHEYyam anujānātū”ti. Atha kho bhagavā meñdakam gahapatim dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahañsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakarañe dhammiyam katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, pañca gorase – khīram, dadhiñ, takkam, navanītam, sappiñ. Santi, bhikkhave, maggā kantārā appodakā appabhakkhā, na sukarā apātHEYyena gantum. Anujānāmi, bhikkhave, pātHEYyam pariyesitum tañḍulo tañḍulathikena, muggo muggatthikena, māso māsatthikena, loñam loñatthikena, guļo gulatthikena, telam telatthikena, sappi sappitthikena. Santi, bhikkhave, manussā, saddhā pasannā, te kappiyakārakānam hatthe hiraññam upanikkhipanti – ‘iminā ayyassa yam kappiyam tam dethā’ti. Anujānāmi, bhikkhave, yam tato kappiyam tam sāditum; na tvevāham, bhikkhave, kenaci pariyyāyena jātarūparajatañ sāditabbam pariyesitabbanti vadāmī’ti.

Pañcagorasādianujānanā niññhitā.

182. Keñiyajatilavatthu

300. [ma. ni. 2.396 ādayo; su. ni. selasuttampi passitabbam] Atha kho bhagavā anupubbena cārikam caramāno yena āpañam tadavasari. Assosi kho keñiyo jañilo – “samañ khalu bho gotamo sakyaputto sakyakulā pabbajito āpañam anuppatto, tam kho pana bhavantam gotamam evam kalyāño kittisaddo abbhuggato... pe... sādhu kho pana tathārūpānam arahatañ dassanam hoti”ti. Atha kho keñiyassa jañilassa etadahosi – “kim nu kho ahañ samañassa gotamassa harāpeyya”nti. Atha kho keñiyassa jañilassa etadahosi – “yepi kho te brāhmañānam [ayam pātho dī. ni. 1.285, 526, 536; ma. ni. 2.427; a. ni. 5.191-192 ādayo] pubbakā isayo mantānam kattāro mantānam pavattāro, yesamidam etarahi brāhmañā porāñam mantapadam gītam pavuttañ samihitam, tadanugāyanti tadanubhāsanti, bhāsitamanubhāsanti, vācitamanuvācenti, seyyathidam – atthako vāmako vāmadevo vessāmitto yamataggi [yamadaggi (ka.)] aṅgraso bhāradvājo vāsethō kassapo bhagu [ayam pātho dī. ni. 1.285, 526, 536; ma. ni. 2.427; a. ni. 5.191-192 ādayo], rattūparatā viratā vikālabhojanā, te evarūpāni pānāni sādiyim̄su. Samañopi gotamo rattūparato virato vikālabhojanā, arahati samanopi gotamo evarūpāni pānāni sādiyitu”nti pahūtām pānām pañiyādāpetvā kājehi gāhāpetvā yena bhagavā tenupasañkami; upasañkamitvā bhagavatā saddhim sammodi; sammodanīyam katham sārañyam vītisāretvā ekamantañ atthāsi. Ekamantañ thito kho keñiyo jañilo bhagavantam etadavoca – “pañiggañhātu me bhavañ gotamo pāna”nti. Tena hi, keñiya, bhikkhūnañ dehīti. Atha kho keñiyo jañilo bhikkhūnañ deti. Bhikkhū kukkuccāyantā na pañiggañhanti. Pañiggañhatha, bhikkhave, paribhūñjathāti. Atha kho keñiyo jañilo buddhappamukham bhikkhusaṅgham pahūtehi pānehi sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam dhotahattham onītapattapāñim ekamantañ nisīdi. Ekamantañ nisinnam kho keñiyam jañilañ bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampaham̄sesi. Atha kho keñiyo jañilo bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampaham̄sito bhagavantam etadavoca – “adhibāsetu me bhavañ gotamo svātanāya bhattam saddhim bhikkhusaṅghenā”ti. Mahā kho, keñiya, bhikkhusaṅgho adđhatelasāni bhikkhusatāni, tvañca brāhmañesu abhippasannoti. Dutiyampi kho keñiyo jañilo bhagavantam etadavoca – “kiñcāpi kho, bho gotama, mahā bhikkhusaṅgho adđhatelasāni bhikkhusatāni, ahañca brāhmañesu abhippasanno, adhibāsetu me bhavañ gotamo svātanāya bhattam saddhim bhikkhusaṅghenā”ti. Mahā kho, keñiya, bhikkhusaṅgho adđhatelasāni bhikkhusatāni, tvañca brāhmañesu abhippasannoti. Tatiyampi kho keñiyo jañilo bhagavantam etadavoca – “kiñcāpi kho, bho gotama, mahā bhikkhusaṅgho adđhatelasāni bhikkhusatāni, ahañca brāhmañesu abhippasanno, adhibāsetu bhavañ gotamo svātanāya bhattam saddhim bhikkhusaṅghenā”ti. Adhibāsesi bhagavā tuñhībhāvena. Atha kho keñiyo jañilo bhagavato adhibāsanam viditvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmim̄ nidāne etasmim̄ pakarañe dhammiñ katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, attha pānāni – ambapānām jambupānām cocapānām mocapānām madhūkapānām [madhupānām (sī. syā.)] muddikapānām sālūkapānām phārusakapānām. Anujānāmi, bhikkhave, sabbam phalarasam̄ ṭhapetvā dhaññaphalarasam̄. Anujānāmi, bhikkhave, sabbam pattarasam̄ ṭhapetvā dākarasam̄. Anujānāmi, bhikkhave, sabbam puppharasarām ṭhapetvā madhūkapuppharasam̄. Anujānāmi, bhikkhave, ucchurasa”nti.

Atha kho keñiyo jañilo tassā rattiyanā accayena sake assame pañītam khādanīyam bhojanīyam pañiyādāpetvā bhagavato kālam ārocāpesi – “kālo, bho gotama, niññhitam bhatta”nti. Atha kho bhagavā pubbañhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya yena keñiyassa jañilassa assamo tenupasañkami; upasañkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhim bhikkhusaṅghena. Atha kho keñiyo jañilo buddhappamukham bhikkhusaṅgham pañītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam bhuttāvīm onītapattapāñim ekamantañ nisīdi. Ekamantañ nisinnam kho keñiyam jañilañ bhagavā imāhi gāthāhi anumodi –

“Aggihuttamukhā yaññā, sāvittī chandaso mukham; Rājā mukham manussānām, nadīnām sāgaro mukham.

“Nakkhattānām mukham cando, ādicco tapatañ mukham;

Puññam ākañkhamānānam saṅgo, ve yajataṁ mukha''nti.

Atha kho bhagavā keṇiyam jaṭilam imāhi gāthāhi anumoditvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

Keṇiyajaṭilavatthu niṭṭhitam.

183. Rojamallavatthu

301. Atha kho bhagavā āpaṇe yathābhīrantam viharitvā yena kusinārā tena cārikam pakkāmi mahatā bhikkhusaṅghena saddhim adḍhatelasehi bhikkhusatehi. Assosum kho kosiñārakā mallā – “bhagavā kira kusināram āgacchatī mahatā bhikkhusaṅghena saddhim adḍhatelasehi bhikkhusatehī”ti. Te saṅgaram [saṅkaram (ka.)] akamsu – “yo bhagavato paccuggamanam na karissati, pañcasatānissa daṇḍo”ti. Tena kho pana samayena rojo mallo āyasmato ānandassa sahāyo hoti. Atha kho bhagavā anupubbēna cārikam caramāno yena kusinārā tadavasari. Atha kho kosiñārakā mallā bhagavato paccuggamanam akamsu. Atha kho rojo mallo bhagavato paccuggamanam karitvā yenāyasmā ānando tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantam ānandam abhivādetvā ekamantam aṭṭhāsi. Ekamantam ṭhitam kho rojam mallam āyasmā ānando etadavoca – “ulāram kho te idam, āvuso roja, yaṁ tvam bhagavato paccuggamanam akāsi”ti. “Nāhaṁ, bhante ānanda, bahukato buddhe vā dhamme vā saṅge vā; api ca nātīhi saṅgaro kato – ‘yo bhagavato paccuggamanam na karissati, pañcasatānissa daṇḍo’”ti; so kho aham, bhante ānanda, nātīnam daṇḍabhyā evāhaṁ bhagavato paccuggamanam akāsinti. Atha kho āyasmā ānando anattamano ahosi’ kathañhi nāma rojo mallo evam vakkhatī’ti? Atha kho āyasmā ānando yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisidi. Ekamantam nisino kho āyasmā ānando bhagavantam etadavoca – “ayam, bhante, rojo mallo abhiññāto nātamanusso. Mahatthiko kho pana evarūpānam nātamanussānam imasmiṁ dhammavinaye pasādo. Sādhu, bhante, bhagavā tathā karoti, yathā rojo mallo imasmiṁ dhammavinaye pasīdeyyā”ti. “Na kho tam, ānanda, dukkaram tathāgatena, yathā rojo mallo imasmiṁ dhammavinaye pasīdeyyā”ti.

Atha kho bhagavā rojam mallam mettena cittena pharitvā uṭṭhāyāsanā vihāram pāvisi. Atha kho rojo mallo bhagavato mettena cittena phuṭṭho, seyyathāpi nāma gāvīm taruṇavaccho, evameva, vihārena vihāram parivenēna pariveṇam upasaṅkamitvā bhikkhū pucchatī – “kahaṁ nu kho, bhante, etarahi so bhagavā viharati araham sammāsambuddho, dassanakāmā hi mayam tam bhagavantam arahantam sammāsambuddha”ti. “Esāvuso roja, vihāro samvutadvāro, tena appasaddo upasaṅkamitvā ataramāno ālindam pavisitvā ukkāsitvā aggalam ākoṭehi, vivarissati te bhagavā dvāra”ti. Atha kho rojo mallo yena so vihāro samvutadvāro, tena appasaddo upasaṅkamitvā ataramāno ālindam pavisitvā ukkāsitvā aggalam ākotesi. Vivari bhagavā dvāram. Atha kho rojo mallo vihāram pavisitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisidi. Ekamantam nisinnassa kho rojassa mallassa bhagavā anupubbim katham kathesi, seyyathidaṁ – dānakatham...pe... aparappaccayo satthusāsane bhagavantam etadavoca – “sādhu, bhante, ayyā mamaññeva paṭiggaṇheyum cīvaraṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhāram, no aññesa”ti. “Yesam kho, roja, sekkhena nāñena sekkhena dassanena dhammo ditṭho seyyathāpi tayā, tesampi evam hoti – ‘aho nūna ayyā amhākaññeva paṭiggaṇheyum cīvaraṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhāram, no aññesa’ti. Tena hi, roja, tava ceva paṭiggaṇhissanti aññesañcā”ti.

302. Tena kho pana samayena kusinārāyam paññitānam bhattānam bhattapatipāti aṭṭhitā hoti. Atha kho rojassa mallassa paṭipātim alabhantassa etadahosi – “yamnūnāham bhattaggam olokeyyam, yaṁ bhattagge nāssa, tam paṭiyādeyya”ti. Atha kho rojo mallo bhattaggam olokento dve nāddasa – dākañca piṭṭhakhādanīyañca. Atha kho rojo mallo yenāyasmā ānando tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā ayasmantam ānandam etadavoca – “idha me, bhante ānanda, paṭipātim alabhantassa etadahosi – ‘yamnūnāham bhattaggam olokeyyam, yaṁ bhattagge nāssa, tam paṭiyādeyya’ti. So kho aham, bhante ānanda, bhattaggam olokento dve nāddasam – dākañca piṭṭhakhādanīyañca. Sacāhaṁ, bhante ānanda, paṭiyādeyyam dākañca piṭṭhakhādanīyañca, paṭiggaṇheyya me bhagavā”ti? “Tena hi, roja,

bhagavantam paṭipucchissāmī”ti. Atha kho āyasmā ānando bhagavato etamattham ārocesi. “Tena hānanda, paṭiyādetū”ti. “Tena hi, roja, paṭiyādehi”ti. Atha kho rojo mallo tassā rattiya accayena pahūtam dākañca piṭṭhakhādanīyañca paṭiyādāpetvā bhagavato upanāmesi “paṭiggaṇhātu me, bhante, bhagavā dākañca piṭṭhakhādanīyañcā”ti. “Tena hi, roja, bhikkhūnam dehi”ti. Atha kho rojo mallo bhikkhūnam deti. Bhikkhū kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti. “Paṭiggaṇhatha, bhikkhave, paribhuñjathā”ti. Atha kho rojo mallo buddhappamukham bhikkhusaṅgham pahūtehi dākehi ca piṭṭhakhādanīyehi ca sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantam dhotahattham onītapattapāṇīm ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnaṁ kho rojam mallam bhagavā dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṇsetvā utṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, sabbañca dākam sabbañca piṭṭhakhādanīya”nti.

Rojamallavatthu niṭhitam.

184. Vuḍḍhapabbajitavatthu

303. Atha kho bhagavā kusinārāyam yathābhīrantam viharitvā yena ātumā tena cārikam pakkāmi mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṁ adḍhatelasehi bhikkhusatehi. Tena kho pana samayena aññataro vuḍḍhapabbajito ātumāyam paṭivasati nahāpitapubbo. Tassa dve dārakā honti, mañjukā paṭibhāneyyakā, dakkhā pariyodātasippā sake ācariyake nahāpitakamme. Assosi kho so vuḍḍhapabbajito – “bhagavā kira ātumām āgacchati mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṁ adḍhatelasehi bhikkhusatehi”ti. Atha kho so vuḍḍhapabbajito te dārake etadavoca – “bhagavā kira, tātā, ātumām āgacchati mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṁ adḍhatelasehi bhikkhusatehi. Gacchatha tumhe, tātā, khurabhaṇḍam ādāya nāliyāvāpakena anugharakaṁ anugharakaṁ āhiṇḍatha, lonampi, telampi, taṇḍulampi, khādanīyampi saṃharatha, bhagavato āgatassa yāgupānam karissāmā”ti. “Evam, tātā”ti kho te dārakā tassa vuḍḍhapabbajitassa paṭissuṇitvā khurabhaṇḍam ādāya nāliyāvāpakena anugharakaṁ anugharakaṁ āhiṇḍanti, loṇampi, telampi, taṇḍulampi, khādanīyampi saṃharantā. Manussā te dārake mañjuke paṭibhāneyyake passitvā yepi na kārāpetukāmā tepi kārāpentī, kārāpetvāpi bahum denti. Atha kho te dārakā bahum loṇampi, telampi, taṇḍulampi, khādanīyampi saṃhariṁsu.

Atha kho bhagavā anupubbena cārikam caramāno yena ātumā tadavasari. Tatra sudam bhagavā ātumāyam viharati bhusāgāre. Atha kho so vuḍḍhapabbajito tassā rattiya accayena pahūtam yāgum paṭiyādāpetvā bhagavato upanāmesi – “paṭiggaṇhātu me, bhante, bhagavā yāgu”nti. Jānantāpi tathāgatā pucchanti...pe... sāvakānam vā sikkhāpadam paññapessāmāti. Atha kho bhagavā tam vuḍḍhapabbajitam etadavoca – “kutāyam, bhikkhu yāgū”ti? Atha kho so vuḍḍhapabbajito bhagavato etamattham ārocesi. Vigarahi buddho bhagavā, “ananucchavikam, moghapurisa, ananulomikam appatirūpam assāmaṇakam akappiyam akaraṇīyam. Kathañhi nāma tvam, moghapurisa, pabbajito akappiye samādapessasi [samādapesi (ka.)]. Netam, moghapurisa, appasannānam vā pasādāya...pe... vigarahitvā dhammiṁ katham katvā bhikkhū āmantesi ‘na, bhikkhave, pabbajitena akappiye samādapetabbam, yo samādapeyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca, bhikkhave, nahāpitapubbena khurabhaṇḍam pariharitabbam. Yo parihareyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Atha kho bhagavā ātumāyam yathābhīrantam viharitvā yena sāvatthi tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena sāvatthi tadavasari. Tatra sudam bhagavā sāvatthiyam viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena sāvatthiyam bahum phalakhādanīyam uppannaṁ hoti. Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “kim nu kho bhagavatā phalakhādanīyam anuññātam, kim ananuññāta”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. “Anujānāmi, bhikkhave, sabbam phalakhādanīya”nti.

304. Tena kho pana samayena saṅghikāni bijāni puggalikāya bhūmiyā ropiyanti, puggalikāni bijāni saṅghikāya bhūmiyā ropiyanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Saṅghikāni, bhikkhave, bijāni

puggalikāya bhūmiyā ropitāni bhāgam datvā paribhuñjitabbāni. Puggalikāni bijāni saṅghikāya bhūmiyā ropitāni bhāgam datvā paribhuñjitabbānīti.

Vuḍḍhapabbajitavatthu niṭṭhitam.

185. Catumahāpadesakathā

305. Tena kho pana samayena bhikkhūnam kismiñci kismiñci thāne kukkuccam uppajjati – “kim nu kho bhagavatā anuññātam, kim ananuññāta”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. “Yam, bhikkhave, mayā ‘idam na kappati’ti appatikkhittam tañce akappiyam anulometi, kappiyam paṭibāhati, tam vo na kappati. Yam, bhikkhave, mayā ‘idam na kappati’ti appatikkhittam tañce kappiyam anulometi, akappiyam paṭibāhati, tam vo kappati. Yam, bhikkhave, mayā ‘idam kappati’ti ananuññātam tañce akappiyam anulometi, kappiyam paṭibāhati, tam vo na kappati. Yam, bhikkhave, mayā ‘idam kappati’ti ananuññātam, tañce kappiyam anulometi, akappiyam paṭibāhati, tam vo kappati’ti.

Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “kappati nu kho yāvakālikena yāmakālikam, na nu kho kappati? Kappati nu kho yāvakālikena sattāhakālikam, na nu kho kappati? Kappati nu kho yāvakālikena yāvajīvikam, na nu kho kappati? Kappati nu kho yāmakālikena sattāhakālikam, na nu kho kappati? Kappati nu kho yāmakālikena yāvajīvikam, na nu kho kappati? Kappati nu kho sattāhakālikena yāvajīvikam, na nu kho kappati’ti? Bhagavato etamattham ārocesum. “Yāvakālikena, bhikkhave, yāmakālikam, tadahu paṭiggahitam kāle kappati, vikāle na kappati. Yāvakālikena, bhikkhave, sattāhakālikam, tadahu paṭiggahitam kāle kappati, vikāle na kappati. Yāvakālikena, bhikkhave, yāvajīvikam, tadahu paṭiggahitam kāle kappati, vikāle na kappati. Yāmakālikena, bhikkhave, sattāhakālikam, tadahu paṭiggahitam yāme kappati, yāmātikkante na kappati. Yāmakālikena, bhikkhave, yāvajīvikam, tadahu paṭiggahitam yāme kappati, yāmātikkante na kappati. Sattāhakālikena, bhikkhave, yāvajīvikam paṭiggahitam, sattāham kappati, sattāhātikkante na kappati’ti.

Catumahāpadesakathā niṭṭhitā.

Bhesajjakkhandhako chaṭṭho.

186. Tassuddānam

Sāradike vikālepi, vasam mūle piṭṭhehi ca;
Kasāvehi paññam phalam, jatu loṇam chakaṇañca.

Cuṇṇam cālini maṇṣañca, añjanam upapisanī [upapim sanī (sī.), upapim sanam (syā.)];
Añjanī uccāpārutā, salākā salākaṭhāni [salākodhanī (sī. syā.)].

Thavikam̄sabaddhakam̄ suttam̄, muddhanitelanathu ca;
Natthukaraṇī dhūmañca, nettañcāpidhanatthavi.

Telapākesu majjañca, atikkhittam abbhañjanam;
Tumbam̄ sedam̄ sambhārañca, mahā bhangodakam tathā.

Dakakoṭham̄ lohitañca, visāṇam̄ pādabbhañjanam;
Pajjam̄ sattham̄ kasāvañca, tilakakkam̄ kabañikam.

Coḷam̄ sāsapakuṭṭañca, dhūma sakkarikāya ca;
Vaṇatelañcā vikāsikam̄, vikaṭañca paṭiggaham.

Gūtham̄ karonto loļiñca, khāram̄ muttaharītakam̄;
Gandhā virecanañceva, acchākaṭam̄ kaṭākaṭam̄.

Paṭicchādani pabbhārā, ārāma sattāhena ca;
Guļam̄ muggam̄ sovīrañca, sāmampākā punāpace.

Punānuññāsi dubbhikkhe, phalañca tilakhādanī;
Purebhattam̄ kāyadāho, nibbattañca bhagandalam̄.

Vatthikammañca suppiñca, manussamam̄sameva ca;
Hatthiassā sunakho ca, ahi sīhañca dīpikam̄ [hatthiassasunakhāhi, sīhabhyaggahañca dīpikam̄ (sī.)].

Acchataracchamam̄sañca, paṭipāti ca yāgu ca;
Tarunam̄ aññatra gulam̄, sunidhāvasathāgāram̄.

Gaṅgā koṭisaccakathā, ambapālī ca licchavī;
Uddissa katañ subhikkham̄, punadeva paṭikkhipi.

Megho yaso meñdako, ca gorasam̄ pātheyyakena ca;
Keñi ambo jambu coca, mocamadhumuddikasālukam̄.

Phārusakā dākapiṭṭham̄, ātumāyam̄ nahāpito;
Sāvatthiyam̄ phalam̄ bījañ, kismiñ ṭhāne ca kāliketi.

Imamhi khandhake vatthū ekasatañ chavatthu.

Bhesajjakkhandhako niṭṭhito.

7. Kathinakkhandhako

187. Kathinānujānanā

306. Tena samayena buddho bhagavā sāvatthiyam̄ viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena tiñsamattā pāveyyakā [pāṭheyakā (sī. syā.)] bhikkhū, sabbe āraññikā sabbe piñḍapātikā sabbe pañskukūlikā sabbe tecīvarikā sāvatthim̄ āgacchantā bhagavantam̄ dassanāya upakaṭṭhāya vassūpanāyikāya nāsakkhim̄su sāvatthiyam̄ vassūpanāyikam̄ sambhāvetum; antarāmagge sākete vassam̄ upagacchiñsu. Te ukkañṭhitarūpā vassam̄ vasiñsu – āsanneva no bhagavā viharati ito chasu yojanisu, na ca mayam̄ labhāma bhagavantam̄ dassanāyāti. Atha kho te bhikkhū vassam̄vuṭṭhā, temāsaccayena katāya pavāraṇāya, deve vassante, udakasaṅgahe udakacikkhalle okapuññehi cīvarehi kilantarūpā yena sāvatthi jetavanam̄ anāthapiṇḍikassa ārāmo, yena bhagavā tenupasañkamim̄su; upasañkamitvā bhagavantam̄ abhivādetvā ekamantam̄ nisīdiñsu. Āciññam̄ kho panetam buddhānam̄ bhagavantānam̄ āgantukehi bhikkhūhi saddhim̄ paṭisammoditum. Atha kho bhagavā te bhikkhū etadavoca – “kacci, bhikkhave, khamanīyam̄, kacci yāpanīyam̄, kacci samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukam̄ vassam̄ vasittha, na ca piñḍakena kilamitthā”ti? “Khamanīyam̄, bhagavā; yāpanīyam̄, bhagavā; samaggā ca mayam̄, bhante, sammodamānā avivadamānā vassam̄ vasimhā, na ca piñḍakena kilamimhā. Idha mayam̄, bhante, tiñsamattā pāveyyakā bhikkhū sāvatthim̄ āgacchantā bhagavantam̄ dassanāya upakaṭṭhāya vassūpanāyikāya nāsakkhim̄sā sāvatthiyam̄ vassūpanāyikam̄ sambhāvetum, antarāmagge sākete vassam̄ upagacchimhā. Te mayam̄, bhante, ukkañṭhitarūpā vassam̄ vasimhā – ‘āsanneva no bhagavā viharati ito chasu yojanisu, na ca mayam̄ labhāma bhagavantam̄

dassanāyā'ti. Atha kho mayam, bhante, vassamvuṭṭhā, temāsaccayena katāya pavāraṇāya, deve vassante, udakasaṅgahe udakacikkhalle okapuṇṇehi cīvarehi kilantarūpā addhānam āgatāti. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe dhammīm katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, vassamvuṭṭhānam bhikkhūnam kathinam [*kathinam (sī. syā.)*] attharitum. Atthatakathinānam vo, bhikkhave, pañca kappissanti – anāmantacāro, asamādānacāro, gaṇabhojanam, yāvadatthacīvaraṁ, yo ca tattha cīvaruppādo so nesam bhavissatī. Atthatakathinānam vo, bhikkhave, imāni pañca kappissanti. Evañca pana, bhikkhave, kathinam attharitabbam. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgo nāpetabbo –

307. “Suṇātu me, bhante, saṅgho. Idam saṅghassa kathinadussam uppannam. Yadi saṅghassa pakkallam, saṅgho imam kathinadussam itthannāmassa bhikkhuno dadeyya kathinam attharitum. Esā ñatti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Idam saṅghassa kathinadussam uppannam. Saṅgho imam kathinadussam itthannāmassa bhikkhuno deti kathinam attharitum. Yassāyasmato khamati imassa kathinadussassa itthannāmassa bhikkhuno dānam kathinam attharitum, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Dinnam idam saṅghena kathinadussam itthannāmassa bhikkhuno kathinam attharitum. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam dhārayāmī”ti.

308. “Evam kho, bhikkhave, atthataṁ hoti kathinam, evam anatthataṁ. Kathañca pana, bhikkhave, anatthataṁ hoti kathinam? Na ullikhitamattena atthataṁ hoti kathinam, na dhovanamattena atthataṁ hoti kathinam, na cīvaravicāraṇamattena [*na gaṇṭusakaraṇamattena (ka.)*] atthataṁ hoti kathinam, na chedanamattena atthataṁ hoti kathinam, na bandhanamattena atthataṁ hoti kathinam, na ovaṭṭiyakaraṇamattena [*na ovaṭṭeyyakaraṇamattena (sī. syā.), na ovadeyyakaraṇamattena (ka.)*] atthataṁ hoti kathinam, na kaṇḍusakaraṇamattena atthataṁ hoti kathinam, na dalhikkammakaraṇamattena atthataṁ hoti kathinam, na anuvātakaraṇamattena atthataṁ hoti kathinam, na paribhaṇḍakaraṇamattena atthataṁ hoti kathinam, na ovaddheyyakaraṇamattena atthataṁ hoti kathinam, na kambalamaddanamattena atthataṁ hoti kathinam, na nimittakatena atthataṁ hoti kathinam, na parikathākatena atthataṁ hoti kathinam, na kukkukatena atthataṁ hoti kathinam, na sannidhikatena atthataṁ hoti kathinam, na nissaggiyena atthataṁ hoti kathinam, na akappakatena atthataṁ hoti kathinam, na aññatra saṅghāṭiyā atthataṁ hoti kathinam, na aññatra uttarāsaṅgena atthataṁ hoti kathinam, na aññatra antaravāsakena atthataṁ hoti kathinam, na aññatra pañcakena vā atirekapañcakena vā tadaheva sañchinnena samanḍalīkatena atthataṁ hoti kathinam, na aññatra puggalassa atthārā atthataṁ hoti kathinam; sammā ceva atthataṁ hoti kathinam, tañce nissīmaṭho anumodati, evampi anatthataṁ hoti kathinam. Evam kho, bhikkhave, anatthataṁ hoti kathinam.

309. “Kathañca, bhikkhave, atthataṁ hoti kathinam? Ahatena atthataṁ hoti kathinam, ahatakappena atthataṁ hoti kathinam, pilotikāya atthataṁ hoti kathinam, paṃsukūlena atthataṁ hoti kathinam, pāpanikena atthataṁ hoti kathinam, animittakatena atthataṁ hoti kathinam, aparikathākatena atthataṁ hoti kathinam, akukkukatena atthataṁ hoti kathinam, asannidhikatena atthataṁ hoti kathinam, anissaggiyena atthataṁ hoti kathinam, kappakatena atthataṁ hoti kathinam, saṅghāṭiyā atthataṁ hoti kathinam, uttarāsaṅgena atthataṁ hoti kathinam, antaravāsakena atthataṁ hoti kathinam, pañcakena vā atirekapañcakena vā tadaheva sañchinnena samanḍalīkatena atthataṁ hoti kathinam, puggalassa atthārā atthataṁ hoti kathinam; sammā ce atthataṁ hoti kathinam, tañce sīmaṭho anumodati, evampi atthataṁ hoti kathinam. Evam kho, bhikkhave, atthataṁ hoti kathinam.

310. “Kathañca, bhikkhave, ubbhataṁ hoti kathinam? Aṭṭhimā, bhikkhave, mātikā kathinassa ubbhārāya – pakkamanantikā, niṭṭhānantikā, sanniṭṭhānantikā, nāsanantikā, savanantikā, āsāvacchedikā, sīmātikkantikā, sahubbhārā”ti [*saubbhārāti (ka.)*].

Kathinānūjānanā niṭṭhitā.

188. Ādāyasattakam

311. Bhikkhu athatakathino katacīvaram ādāya pakkamati – “na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno pakkamanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “nevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa tam cīvaram kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati – “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaram kāreti. So katacīvaro suṇāti “ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathina”nti. Tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati – “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaram kāreti. So katacīvaro – “paccessam paccessa”nti – bahiddhā kathinuddhāram vītināmeti. Tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati – “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaram kāreti. So katacīvaro – “paccessam paccessa”nti – sambhunāti kathinuddhāram. Tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro.

Ādāyasattakam niṭṭhitam [...dutiyam niṭṭhitam (ka.)].

189. Samādāyasattakam

312. Bhikkhu athatakathino katacīvaram samādāya pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno pakkamanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram samādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram samādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram samādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa tam cīvaram kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram samādāya pakkamati – “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaram kāreti. So katacīvaro suṇāti – “ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathina”nti. Tassa bhikkhuno

savanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaraṁ samādāya pakkamati – “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro – “paccessam paccessa”nti – bahiddhā kathinuddhāram vītināmeti. Tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaraṁ samādāya pakkamati – “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro – “paccessam paccessa”nti – sambhuṇāti kathinuddhāram. Tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro.

Samādāyasattakam niṭṭhitam.

190. Ādāyachakkam

313. Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “nevimap cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassam tam cīvaraṁ kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro suṇāti – “ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathina”nti. Tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro “paccessam paccessa”nti bahiddhā kathinuddhāram vītināmeti. Tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro “paccessam paccessa”nti sambhuṇāti kathinuddhāram. Tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro.

Ādāyachakkam niṭṭhitam.

191. Samādāyachakkam

314. Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “nevimap cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ

kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro suṇāti – “ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathina”nti. Tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro “paccessam paccessa”nti bahiddhā kathinuddhāram vītināmeti. Tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro “paccessam paccessa”nti sambhuñāti kathinuddhāram. Tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro.

Samādāyachakkam niṭhitam.

192. Ādāyapannarasakam

315. Bhikkhu athatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “nevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti –

“Idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Tikam.

Bhikkhu athatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “nevimam cīvaraṁ kāressa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Tikam.

Bhikkhu athatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati anadhiṭhitena; nevassa hoti “paccessa”nti, na panassa hoti “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati anadhiṭhitena; nevassa hoti “paccessa”nti, na

panassa hoti “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “nevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati anadhiṭhitena; nevassa hoti “paccessa”nti, na panassa hoti “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa tam cīvaram kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Tikam.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati “paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati “paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “nevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati “paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa tam cīvaram kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaram kāreti. So katacīvaro sunāti – “ubbhataṃ kira tasmiṃ āvāse kathina”nti. Tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaram kāreti. So katacīvaro “paccessam paccessa”nti – bahiddhā kathinuddhāram vītināmeti. Tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvaram ādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaram kāreti. So katacīvaro – “paccessam paccessa”nti sambhuñāti kathinuddhāram. Tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro.

Chakkam.

Ādāyapannarasakam niṭṭhitam.

193. Samādāyapannarasakādi

316. Bhikkhu athatakathino cīvaram samādāya pakkamati...pe....

(Ādāyavārasadisaṁ evam vitthāretabbam.)

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro...pe....

(Samādāyavārasadisaṁ evam vitthāretabbam.)

Samādāyapannarasakādi niṭṭhitā.

194. Vippakatasamādāyapannarasakam

317. Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “nevimap cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Tikam.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimap cīvaraṁ kāressa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “nevimap cīvaraṁ kāressa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimap cīvaraṁ kāressa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Tikam.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati anadhiṭhitena; nevassa hoti – “paccessa”nti, na panassa hoti – “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimap cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati anadhiṭhitena; nevassa hoti – “paccessa”nti, na panassa hoti – “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “nevimap cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati anadhiṭhitena; nevassa hoti – “paccessa”nti, na panassa hoti – “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimap cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Tikam.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimap cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessa”nti. Tassa

bahisīmagatassa evam hoti – “nevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimaṁ cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa tam cīvaram kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaram kāreti. So katacīvaro suṇāti – “ubbhatam kira tasmiṁ āvāse kathina”nti. Tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaram kāreti. So katacīvaro – “paccessam paccessa”nti bahiddhā kathinuddhāram vītināmeti. Tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvaram kāreti. So katacīvaro – “paccessam paccessa”nti sambhuṇāti kathinuddhāram. Tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro.

Chakkam.

Vippakatasamādāyapannarasakam niṭhitam.

Ādāyabhāṇavāro.

195. Anāsādo lasakam

318. Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati. So bahisīmagato tam cīvarāsam payirupāsatī. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “idhevimaṁ cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa bhikkhuno niṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati. So bahisīmagato tam cīvarāsam payirupāsatī. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “nevimaṁ cīvaram kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati. So bahisīmagato tam cīvarāsam payirupāsatī. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “idhevimaṁ cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa tam cīvaram kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimaṁ cīvarāsam payirupāsissam, na paccessa”nti. So tam cīvarāsam payirupāsatī. Tassa sā cīvarāsā upacchijjati. Tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati “na paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam payirupāsatī. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “idhevimaṁ cīvaram kāressa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa bhikkhuno niṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati “na paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam payirupāsatī. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “nevimaṁ cīvaram kāressa”nti.

Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati “na paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam̄ payirupāsatī. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam̄ hoti – “idhevimam̄ cīvaraṁ kāressa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ kayiramānam̄ nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam̄ hoti – “idhevimam̄ cīvarāsam̄ payirupāsissa”nti. So tam cīvarāsam̄ payirupāsatī. Tassa sā cīvarāsā upacchijjati. Tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro.

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati anadhiṭṭhitena; nevassa hoti – “paccessanti, na panassa hoti – “na paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam̄ payirupāsatī. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam̄ hoti – “idhevimam̄ cīvaraṁ kāressam̄, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati anadhiṭṭhitena; nevassa hoti – “paccessa”nti, na panassa hoti – “na paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam̄ payirupāsatī. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam̄ hoti – “nevimaṁ cīvaraṁ kāressam̄, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati anadhiṭṭhitena; nevassa hoti – “paccessa”nti, na panassa hoti – “na paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam̄ payirupāsatī. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam̄ hoti – “idhevimam̄ cīvaraṁ kāressam̄, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ kayiramānam̄ nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati anadhiṭṭhitena; nevassa hoti – “paccessa”nti, na panassa hoti – “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam̄ hoti – “idhevimam̄ cīvarāsam̄ payirupāsissam̄, na paccessa”nti. So tam cīvarāsam̄ payirupāsatī. Tassa sā cīvarāsā upacchijjati. Tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro.

Anāsādoləsakam̄ [anāsādvādasakam̄ (sī.)] niṭṭhitam̄.

196. Āsādoləsakam̄

319. Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam̄ payirupāsatī. Āsāya labhati, anāsāya na labhati. Tassa evam̄ hoti – “idhevimam̄ cīvaraṁ kāressam̄, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam̄ payirupāsatī. Āsāya labhati, anāsāya na labhati. Tassa evam̄ hoti – “nevimaṁ cīvaraṁ kāressam̄, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam̄ payirupāsatī. Āsāya labhati, anāsāya na labhati. Tassa evam̄ hoti – “idhevimam̄ cīvaraṁ kāressam̄, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ kayiramānam̄ nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam̄ hoti – “idhevimam̄ cīvarāsam̄ payirupāsissam̄, na paccessa”nti. So tam cīvarāsam̄ payirupāsatī. Tassa sā cīvarāsā upacchijjati. Tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato suṇāti – “ubbhatam kira tasmiṁ āvāse kathina”nti. Tassa evam hoti – “yato tasmiṁ āvāse ubbhatam kathinam, idhevimam cīvarāsam payirupāsissa”nti. So tam cīvarāsam payirupāsati. Āsāya labhati, anāsāya na labhati. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato suṇāti – “ubbhatam kira tasmiṁ āvāse kathina”nti. Tassa evam hoti – “yato tasmiṁ āvāse ubbhatam kathinam, idhevimam cīvarāsam payirupāsissa”nti. So tam cīvarāsam payirupāsati. Āsāya labhati, anāsāya na labhati. Tassa evam hoti – “nevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato suṇāti – “ubbhatam kira tasmiṁ āvāse kathina”nti. Tassa evam hoti – “yato tasmiṁ āvāse ubbhatam kathinam, idhevimam cīvarāsam payirupāsissa”nti. So tam cīvarāsam payirupāsati. Āsāya labhati, anāsāya na labhati. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato suṇāti – “ubbhatam kira tasmiṁ āvāse kathina”nti. Tassa evam hoti – “yato tasmiṁ āvāse ubbhatam kathinam, idhevimam cīvarāsam payirupāsissam, na paccessa”nti. So tam cīvarāsam payirupāsati. Tassa sā cīvarāsā upacchijjati. Tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam payirupāsati. Āsāya labhati, anāsāya na labhati. So tam cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro suṇāti – “ubbhatam kira tasmiṁ āvāse kathina”nti. Tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam hoti – “idhevimam cīvarāsam payirupāsissam, na paccessa”nti. So tam cīvarāsam payirupāsati. Tassa sā cīvarāsā upacchijjati. Tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam payirupāsati. Āsāya labhati, anāsāya na labhati. So tam cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro “paccessam paccessa”nti – bahiddhā kathinuddhāram vītināmeti. Tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessa”nti. So bahisīmagato tam cīvarāsam payirupāsati. Āsāya labhati, anāsāya na labhati. So tam cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro “paccessam paccessa”nti – sambhuṇāti kathinuddhāram. Tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro.

Āsādoļasakam niṭṭhitam.

197. Karanīyadoləsakam

320. Bhikkhu athatakathino kenacideva karanīyena pakkamati. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. So tam cīvarāsam payirupāsati. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino kenacideva karanīyena pakkamati. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. So tam cīvarāsam payirupāsati. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “nevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. So tam cīvarāsam payirupāsat. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa tam cīvaram kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvarāsam payirupāsissam, na paccessa”nti. So tam cīvarāsam payirupāsat. Tassa sā cīvarāsā upacchijjati. Tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. So tam cīvarāsam payirupāsat. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. So tam cīvarāsam payirupāsat. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “nevimam cīvaram kāressa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. So tam cīvarāsam payirupāsat. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa tam cīvaram kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvarāsam payirupāsissa”nti. So tam cīvarāsam payirupāsat. Tassa sā cīvarāsā upacchijjati. Tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati anadhiṭṭhitena; nevassa hoti – “paccessa”nti, na panassa hoti – “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. So tam cīvarāsam payirupāsat. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati anadhiṭṭhitena; nevassa hoti – “paccessa”nti, na panassa hoti – “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. So tam cīvarāsam payirupāsat. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “nevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati anadhiṭṭhitena; nevassa hoti – “paccessa”nti, na panassa hoti – “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. So tam cīvarāsam payirupāsat. Anāsāya labhati, āsāya na labhati. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvaram kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaram kāreti. Tassa tam cīvaram kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati anadhiṭṭhitena; nevassa hoti – “paccessa”nti, na panassa hoti – “na paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvarāsam payirupāsissam, na paccessa”nti. So tam cīvarāsam payirupāsat. Tassa sā cīvarāsā upacchijjati. Tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro.

Karaṇīyadoləsakam niṭṭhitam.

198. Apavilāyananavakam

321. Bhikkhu athatakathino disamgamiko pakkamati cīvarapaṭivīsam apavilāyamāno [apavinayamāno (sī.), apacinayamāno (ka.)]. Tamenam disaṅgataṁ bhikkhū pucchanti – “kaham tvam, āvuso, vassamvuṭṭho, kattha ca te cīvarapaṭivīso”ti? So evam vadeti – “amukasmim āvāse vassamvuṭṭhomhi. Tattha ca me cīvarapaṭivīso”ti. Te evam vadanti – “gacchāvuso, tam cīvaraṁ āhara, mayam te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. So tam āvāsam gantvā bhikkhū pucchati – “kaham me, āvuso, cīvarapaṭivīso”ti? Te evam vadanti – “ayam te, āvuso, cīvarapaṭivīso; kaham gamissasi”ti? So evam vadeti – “amukam nāma [amukañca (ka.)] āvāsam gamissāmi, tattha me bhikkhū cīvaraṁ karissantī”ti. Te evam vadanti – “alam, āvuso, mā agamāsi. Mayam te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino disamgamiko pakkamati...pe... “nevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino disamgamiko pakkamati...pe... “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

322. Bhikkhu athatakathino disamgamiko pakkamati cīvarapativīsam apavilāyamāno. Tamenam disamgataṁ bhikkhū pucchanti – “kaham tvam, āvuso, vassamvuṭṭho, kattha ca te cīvarapativīso”ti? So evam vadeti – “amukasmim āvāse vassamvuṭṭhomhi, tattha ca me cīvarapativīso”ti. Te evam vadanti – “gacchāvuso, tam cīvaraṁ āhara, mayam te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. So tam āvāsam gantvā bhikkhū pucchati – “kaham me, āvuso, cīvarapativīso”ti? Te evam vadanti – “ayam te, āvuso, cīvarapativīso”ti. So tam cīvaraṁ ādāya tam āvāsam gacchati. Tamenam antarāmagge bhikkhū pucchanti – “āvuso, kaham gamissasi”ti? So evam vadeti – “amukam nāma āvāsam gamissāmi, tattha me bhikkhū cīvaraṁ karissantī”ti. Te evam vadanti – “alam, āvuso, mā agamāsi, mayam te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. Tassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino disamgamiko pakkamati cīvarapativīsam apavilāyamāno. Tamenam disamgataṁ bhikkhū pucchanti – “kaham tvam, āvuso, vassamvuṭṭho, kattha ca te cīvarapativīso”ti? So evam vadeti – “amukasmim āvāse vassamvuṭṭhomhi, tattha ca me cīvarapativīso”ti. Te evam vadanti – “gacchāvuso, tam cīvaraṁ āhara, mayam te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. So tam āvāsam gantvā bhikkhū pucchati – “kaham me, āvuso, cīvarapativīso”ti? Te evam vadanti – “ayam te, āvuso, cīvarapativīso”ti. So tam cīvaraṁ ādāya tam āvāsam gacchati. Tamenam antarāmagge bhikkhū pucchanti – “āvuso, kaham gamissasi”ti? So evam vadeti – “amukam nāma āvāsam gamissāmi, tattha me bhikkhū cīvaraṁ karissantī”ti. Te evam vadanti – “alam, āvuso, mā agamāsi, mayam te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. Tassa evam hoti – “nevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭṭhanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu athatakathino disamgamiko pakkamati...pe... “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa tam cīvaraṁ kayiramānam nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

323. Bhikkhu athatakathino disamgamiko pakkamati cīvarapativīsam apavilāyamāno. Tamenam disamgataṁ bhikkhū pucchanti – “kaham tvam, āvuso, vassamvuṭṭho, kattha ca te cīvarapativīso”ti? So evam vadeti – “amukasmim āvāse vassamvuṭṭhomhi, tattha ca me cīvarapativīso”ti. Te evam vadanti – “gacchāvuso, tam cīvaraṁ āhara, mayam te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. So tam āvāsam gantvā bhikkhū pucchati – “kaham me, āvuso, cīvarapativīso”ti? Te evam vadanti – “ayam te, āvuso, cīvarapativīso”ti. So tam cīvaraṁ ādāya tam āvāsam gacchati. Tassa tam āvāsam gatassa evam hoti – “idhevimam cīvaraṁ kāressam, na paccessa”nti. So tam cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭṭhanantiko

kathinuddhāro.

Bhikkhu attatakathino disam̄gamiko pakkamati...pe... “nevimam̄ cīvaraṁ kāressam̄, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu attatakathino disam̄gamiko pakkamati...pe... “idhevimam̄ cīvaraṁ kāressam̄, na paccessa”nti. So tam̄ cīvaraṁ kāreti. Tassa tam̄ cīvaraṁ kayiramānam̄ nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Apavilāyananavakam̄ niṭhitam̄.

199. Phāsuvihārapañcakam̄

324. Bhikkhu attatakathino phāsuvihāriko cīvaraṁ ādāya pakkamati – “amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam̄ hoti – “idhevimam̄ cīvaraṁ kāressam̄, na paccessa”nti. So tam̄ cīvaraṁ kāreti. Tassa bhikkhuno niṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu attatakathino phāsuvihāriko cīvaraṁ ādāya pakkamati – “amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam̄ hoti – “nevimam̄ cīvaraṁ kāressam̄, na paccessa”nti. Tassa bhikkhuno sanniṭhānantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu attatakathino phāsuvihāriko cīvaraṁ ādāya pakkamati – “amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, paccessa”nti. Tassa bahisīmagatassa evam̄ hoti – “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressam̄, na paccessa”nti. So tam̄ cīvaraṁ kāreti. Tassa tam̄ cīvaraṁ kayiramānam̄ nassati. Tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu attatakathino phāsuvihāriko cīvaraṁ ādāya pakkamati – “amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, paccessa”nti. So bahisīmagato tam̄ cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro – “paccessam̄ paccessa”nti bahiddhā kathinuddhāram̄ vītināmeti. Tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro.

Bhikkhu attatakathino phāsuvihāriko cīvaraṁ ādāya pakkamati – “amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukam̄ nāma āvāsam̄ gamissāmi; tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, paccessa”nti. So bahisīmagato tam̄ cīvaraṁ kāreti. So katacīvaro “paccessam̄ paccessa”nti sambhuṇāti kathinuddhāram̄. Tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro.

Phāsuvihārapañcakam̄ niṭhitam̄.

200. Palibodhāpalibodhakathā

325. Dveme, bhikkhave, kathinassa palibodhā, dve apalibodhā. Katame ca, bhikkhave, dve kathinassa palibodhā? Āvāsapalibodho ca cīvarapalibodho ca. Kathañca, bhikkhave, āvāsapalibodho hoti? Idha, bhikkhave, bhikkhu vasati vā tasmiṁ āvāse, sāpekkho vā pakkamati “pacceṣa”nti. Evaṁ kho, bhikkhave, āvāsapalibodho hoti. Kathañca, bhikkhave, cīvarapalibodho hoti? Idha, bhikkhave, bhikkhuno cīvaraṁ akataṁ vā hoti vippakataṁ vā, cīvarāsā vā anupacchinnā. Evaṁ kho, bhikkhave, cīvarapalibodho hoti. Ime kho, bhikkhave, dve kathinassa palibodhā.

Katame ca, bhikkhave, dve kathinassa apalibodhā? Āvāsaapalibodho ca cīvaraapalibodho ca. Kathañca, bhikkhave, āvāsaapalibodho hoti? Idha, bhikkhave, bhikkhu pakkamati tamhā āvāsā cattena vantena muttena anapekkho [anapekkhena (ka.)] “na pacceṣa”nti. Evaṁ kho, bhikkhave, āvāsaapalibodho hoti. Kathañca, bhikkhave, cīvaraapalibodho hoti? Idha, bhikkhave, bhikkhuno cīvaraṁ kataṁ vā hoti, naṭṭham vā vinaṭṭham vā daḍḍham vā, cīvarāsā vā upacchinnā. Evaṁ kho, bhikkhave, cīvaraapalibodho hoti. Ime kho, bhikkhave, dve kathinassa apalibodhāti.

Palibodhāpalibodhakathā niṭṭhitā.

Kathinakkhandhako niṭṭhito sattamo.

201. Tassuddānam

Timṣa pāveyyakā bhikkhū, sāketukkaṇṭhitā vasum;
Vassamvuṭṭhokapuṇṇehi, agamum jinadassanam.

Idam vatthu kathinassa, kappissanti ca pañcakā;
Anāmantā asamācārā, tatheva gaṇabhojanam.

Yāvadatthañca uppādo, atthatānam bhavissati;
Ñatti evatthatañceva, evañceva anatthatam.

Ullikhi dhovanā ceva, vicāranañca chedanam;
Bandhano vaṭṭi kaṇḍusa, daļhīkammānuvātikā.

Paribhaṇḍam ovaddheyam, maddanā nimittam kathā;
Kukku sannidhi nissaggi, na kappaññatra te tayo.

Aññatra pañcātireke, sañchinnena samanḍalī;
Nāññatra puggalā sammā, nissīmaṭṭhonumodati.

Kathinānatthataṁ hoti, evaṁ buddhena desitaṁ;
Ahatākappapiloti, paṁsu pāpañikāya ca.

Animittāparikathā, akukku ca asannidhi;
Anissaggi kappakate, tathā ticīvarena ca.

Pañcake vātireke vā, chinne samanḍalīkate;
Puggalassatthārā sammā, sīmaṭṭho anumodati.

Evaṁ kathinattharaṇam, ubbhārassaṭṭhamātikā;
Pakkamananti niṭṭhānam, sanniṭṭhānañca nāsanam.

Savanam āsāvacchedi, sīmā sahubbhāraṭṭhamī;
Katacīvaramādāya, “na paccessa”nti gacchati.

Tassa tam kathinuddhārā,e hoti pakkamanantiko;
Ādāya cīvaram yāti, nissīme idam cintayi.

“Kāressam na paccessa”nti, niṭṭhāne kathinuddhāro;
Ādāya nissīmam neva, “na paccessa”nti mānaso.

Tassa tam kathinuddhāro, sanniṭṭhānantiko bhave;
Ādāya cīvaram yāti, nissīme idam cintayi.

“Kāressam na paccessa”nti, kayiram tassa nassati;
Tassa tam kathinuddhāro, bhavati nāsanantiko.

Ādāya yāti “paccessam”, bahi kāreti cīvaram;
Katacīvaro suṇāti, ubbhataṁ kathinam tahiṁ.

Tassa tam kathinuddhāro, bhavati savanantiko;
Ādāya yāti “paccessam”, bahi kāreti cīvaram.

Katacīvaro bahiddhā, nāmeti kathinuddhāram;
Tassa tam kathinuddhāro, sīmātikkantiko bhave.

Ādāya yāti “paccessam”, bahi kāreti cīvaram;
Katacīvaro paccessam, sambhoti kathinuddhāram.

Tassa tam kathinuddhāro, saha bhikkhūhi jāyati;
Ādāya ca samādāya, satta-sattavidhā gati.

Pakkamanantikā natthi, chakke vippakate [chatthe vippakatā (sī.), chaccā vippakathā (ka.)]
gati;
Ādāya nissīmagataṁ, kāressam iti jāyati.

Niṭṭhānam sanniṭṭhānañca, nāsanañca ime tayo;
Ādāya “na paccessa”nti, bahisīme karomiti.

Niṭṭhānam sanniṭṭhānampi, nāsanampi idam tayo;
Anadhiṭṭhitena nevassa, heṭṭhā tīṇi nayāvidhi.

Ādāya yāti paccessam, bahisīme karomiti;
“Na paccessa”nti kāreti, niṭṭhāne kathinuddhāro.

Sanniṭṭhānam nāsanañca, savanasīmātikkamā;
Saha bhikkhūhi jāyetha, evam pannarasam gati.

Samādāya vippakatā, samādāya punā tathā;
Ime te caturo vārā, sabbe pannarasavidhi.

Anāsāya ca āsāya, karāṇīyo ca te tayo;

Nayato tam vijāneyya, tayo dvādasa dvādasa.

Apavilānā navettha [apavilāyamāneva (syā.), apavinā nava cettha (sī.)], phāsu pañcavidhā tahiṁ; Palibodhāpalibodhā, uddānam nayato katanti.

Imamhi khandhake vatthū dolasakapeyyālamukhāni ekasatam aṭṭhārasa.

Kathinakkhandhako niṭṭhito.

8. Cīvarakkhandhako

202. Jīvakavatthu

326. Tena samayena buddho bhagavā rājagahe viharati veļuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena vesālī iddhā ceva hoti phitā [phītā (bahūsu)] ca bahujanā ca ākiṇñamanussā ca subhikkhā ca; satta ca pāsādasahassāni satta ca pāsādasatāni satta ca pāsādā; satta ca kūṭāgārasahassāni satta ca kūṭāgārasatāni satta ca kūṭāgārāni; satta ca ārāmasahassāni satta ca ārāmasatāni satta ca ārāmā; satta ca pokkharaṇīsahassāni satta ca pokkharaṇīsatāni satta ca pokkharaṇīyo; ambapālī ca gaṇikā abhirūpā hoti dassanīyā pāsādikā paramāya vaṇṇapokkharatāya samannāgatā, padakkhiṇā [padakkhā (syā.)] nacce ca gīte ca vādite ca, abhisatā atthikānam atthikānam manussānam paññāsāya ca rattim gacchatī; tāya ca vesālī bhiyyosomattāya upasobhati. Atha kho rājagahako negamo vesālim agamāsi kenacideva karaṇīyena. Addasā kho rājagahako negamo vesālim iddhañceva phitañca bahujanañca ākiṇñamanussañca subhikkhañca; satta ca pāsādasahassāni satta ca pāsādasatāni satta ca pāsāde; satta ca kūṭāgārasahassāni satta ca kūṭāgārasatāni satta ca kūṭāgārāni; satta ca ārāmasahassāni satta ca ārāmasatāni satta ca ārāme; satta ca pokkharaṇīsahassāni satta ca pokkharaṇīsatāni satta ca pokkharaṇīyo; ambapāliñca gaṇikām abhirūpām dassanīyām pāsādikām paramāya vaṇṇapokkharatāya samannāgataṁ, padakkhiṇām [padakkham (syā.)] nacce ca gīte ca vādite ca, abhisatām atthikānam atthikānam manussānam paññāsāya ca rattim gacchanti, tāya ca vesālim bhiyyosomattāya upasobhantim.

327. Atha kho rājagahako negamo vesāliyam tam karaṇīyam tīretvā punadeva rājagahañ paccaṅgañchi. Yena rājā māgadho seniyo bimbisāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rājānam māgadham seniyam bimbisāram etadavoca – “vesālī, deva, iddhā ceva phitā ca bahujanā ca ākiṇñamanussā ca subhikkhā ca; satta ca pāsādasahassāni...pe... tāya ca vesālī bhiyyosomattāya upasobhati. Sādhu, deva, mayampi gaṇikām vuṭṭhāpessāmā”ti [vuṭṭhāpeyyāma (ka.)]. “Tena hi, bhaṇe, tādisim kumārim jānātha yam tumhe gaṇikām vuṭṭhāpeyyāthā”ti. Tena kho pana samayena rājagahe sālavatī nāma kumāri abhirūpā hoti dassanīyā pāsādikā paramāya vaṇṇapokkharatāya samannāgatā. Atha kho rājagahako negamo sālavatīm kumārim gaṇikām vuṭṭhāpesi. Atha kho sālavatī gaṇikā nacirasseva padakkhiṇā ahosi nacce ca gīte ca vādite ca, abhisatā atthikānam atthikānam manussānam paṭisatena ca rattim gacchatī. Atha kho sālavatī gaṇikā nacirasseva gabbinī ahosi. Atha kho sālavatiyā gaṇikāya etadahosi – “itthī kho gabbinī purisānam amanāpā. Sace maññ koci jānissati sālavatī gaṇikā gabbinīti, sabbo me sakkāro bhañjissati [parihāyissati (sī. syā.)]. Yamnūnāham gilānam paṭivedeyya”nti. Atha kho sālavatī gaṇikā dovārikām ānāpesi – “mā, bhaṇe dovārika, koci puriso pāvisi. Yo ca maññ pucchatī, ‘gilānā’ti paṭivedehī”ti. “Evam, ayye”ti kho so dovāriko sālavatiyā gaṇikāya paccassosi. Atha kho sālavatī gaṇikā tassa gabbhassa paripākamanvāya puttām vijāyi. Atha kho sālavatī gaṇikā dāsim ānāpesi – “handā, je, imam dārakām kattarasuppe pakkipitvā nīharitvā saṅkārakūṭe chaḍdehī”ti. “Evam, ayye”ti kho sā dāsī sālavatiyā gaṇikāya paṭissutvā tam dārakām kattarasuppe pakkipitvā nīharitvā saṅkārakūṭe chaḍdesi.

328. Tena kho pana samayena abhayo nāma rājakumāro kālasseva rājupaṭṭhānam gacchanto addasa tam dārakam kākehi samparikiṇṇam, disvāna manusse pucchi – “kim etam, bhaṇe, kākehi samparikiṇṇa”nti? “Dārako, devā”ti. “Jīvati, bhaṇe”ti? “Jīvati, devā”ti. “Tena hi, bhaṇe, tam dārakam amhākam antepuram netvā dhātīnam detha posetu”nti. “Evam, devā”ti kho te manussā abhayassa rājakumārassa paṭissutvā tam dārakam abhayassa rājakumārassa antepuram netvā dhātīnam adamṣu – “posethā”ti. Tassa jīvatī ‘jīvako’ti nāmam akamṣu. Kumārena posāpitoti ‘komārabhacco’ti nāmam akamṣu. Atha kho jīvako komārabhacco nacirasseva viññutam pāpuṇi. Atha kho jīvako komārabhacco yena abhayo rājakumāro tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā abhayam rājakumāram etadavoca – “kā me, deva, mātā, ko pitā”ti? “Ahampi kho te, bhaṇe jīvaka, mātaram na jānāmi; api cāham te pitā; mayāsi [mayāpi (ka.)] posāpito”ti. Atha kho jīvakassa komārabhaccassa etadahosi – “imāni kho rājakulāni na sukarāni asippena upajīvitum. Yamnūnāham sippam sikkheyya”nti.

329. Tena kho pana samayena takkasilāyam [takkasilāyam (ka.)] disāpāmokkho vejjo paṭivasati. Atha kho jīvako komārabhacco abhayaṁ rājakumāram anāpucchā yena takkasilā tena pakkāmi. Anupubbena yena takkasilā, yena vejjo tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā tam vejjam etadavoca – “icchāmahaṁ, ācariya, sippam sikkhitu”nti. “Tena hi, bhaṇe jīvaka, sikkhassū”ti. Atha kho jīvako komārabhacco bahuñca gaṇhāti lahuñca gaṇhāti suṭṭhu ca upadhāreti, gahitañcassa na sammussati [na pamussati (sī. syā.)]. Atha kho jīvakassa komārabhaccassa sattannam vassānam accayena etadahosi – “ahaṁ, kho bahuñca gaṇhāmi lahuñca gaṇhāmi suṭṭhu ca upadhāremi, gahitañca me na sammussati, satta ca me vassāni adhīyatassa, nayimassa sippassa anto paññāyati. Kadā imassa sippassa anto paññāyissati”ti. Atha kho jīvako komārabhacco yena so vejjo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tam vejjam etadavoca – “ahaṁ kho, ācariya, bahuñca gaṇhāmi lahuñca gaṇhāmi suṭṭhu ca upadhāremi, gahitañca me na sammussati, satta ca me vassāni adhīyatassa, nayimassa sippassa anto paññāyati. Kadā imassa sippassa anto paññāyissati”ti? “Tena hi, bhaṇe jīvaka, khanittim ādāya takkasilāya samantā yojanā āhiṇḍitvā yam kiñci abhesajjam passeyyāsi tam āharā”ti. “Evam, ācariyā”ti kho jīvako komārabhacco tassa vejassa paṭissutvā khanittim ādāya takkasilāya samantā yojanā āhiṇḍanto na kiñci abhesajjam addasa. Atha kho jīvako komārabhacco yena so vejjo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tam vejjam etadavoca – “āhiṇḍantomhi, ācariya, takkasilāya samantā yojanā, na kiñci [āhiṇṭanto na kiñci (ka.)] abhesajjam addasa”nti. “Susikkhitosi, bhaṇe jīvaka. Alām te ettakam jīvikāyā”ti jīvakassa komārabhaccassa parittam pātheyyam pādāsi. Atha kho jīvako komārabhacco tam parittam pātheyyam ādāya yena rāgagahaṁ tena pakkāmi. Atha kho jīvakassa komārabhaccassa tam parittam pātheyyam antarāmagge sākete parikkhayam agamāsi. Atha kho jīvakassa komārabhaccassa etadahosi – “ime kho maggā kantārā appodakā appabhakkhā, na sukarā apātheyyena gantum. Yamnūnāham pātheyyam pariyeseyya”nti.

Jīvakavatthu niṭṭhitam.

203. Setṭhibhariyāvatthu

330. Tena kho pana samayena sākete setṭhibhariyāya sattavassiko sīsābādho hoti. Bahū mahantā mahantā disāpāmokkhā vejja āgantvā nāsakkhiṁsu arogam kātum. Bahum hiraññam ādāya agamāmsu. Atha kho jīvako komārabhacco sāketaṁ pavisitvā manusse pucchi – “ko, bhaṇe, gilāno, kam tikičchāmī”ti? “Etissā, ācariya, setṭhibhariyāya sattavassiko sīsābādho; gaccha, ācariya, setṭhibhariyam tikičchāhī”ti. Atha kho jīvako komārabhacco yena setṭhissa gahapatissa nivesanam tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā dovārikam āñāpesi – “gaccha, bhaṇe dovārika, setṭhibhariyāya pāvada – ‘vejjo, ayye, āgato, so tam daṭṭhukāmo’”ti. “Evam, ācariyā”ti kho so dovāriko jīvakassa komārabhaccassa paṭissutvā yena setṭhibhariyā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā setṭhibhariyam etadavoca – “vejjo, ayye, āgato; so tam daṭṭhukāmo”ti. “Kīdiso, bhaṇe dovārika, vejjo”ti? “Daharako, ayye”ti. “Alām, bhaṇe dovārika, kim me daharako vejjo karissati? Bahū mahantā mahantā disāpāmokkhā vejja āgantvā nāsakkhiṁsu arogam kātum. Bahum hiraññam ādāya agamāmsū”ti. Atha kho so dovāriko yena jīvako komārabhacco tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā jīvakam komārabhaccam etadavoca – “setṭhibhariyā,

ācariya, evamāha – ‘alam, bhaṇe dovārika, kiṁ me daharako vejjo karissati? Bahū mahantā mahantā disāpāmokkhā vejjā āgantvā nāsakkhiṁsu arogam kātum. Bahum hiraññam adāya agamamṣū’’ti. “Gaccha, bhaṇe dovārika, setṭhibhariyāya pāvada – ‘vejjo, ayye, evamāha – mā kira, ayye, pure kiñci adāsi. Yadā arogā ahosi tadā yam iccheyyāsi tam dajjeyyāsi’’ti. “Evam, ācariyā”ti kho so dovāriko jīvakassa komārabhaccassa paṭissutvā yena setṭhibhariyā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā setṭhibhariyam etadavoca – ‘vejjo, ayye, evamāha – ‘mā kira, ayye, pure kiñci adāsi. Yadā arogā ahosi tadā yam iccheyyāsi tam dajjeyyāsi’’ti. “Tena hi, bhaṇe dovārika, vejjo āgacchatū’’ti. “Evam, ayye”ti kho so dovāriko setṭhibhariyāya paṭissutvā yena jīvako komārabhacco tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā jīvakam komārabhaccam etadavoca – “setṭhibhariyā tam, ācariya, pakkosatī”ti.

Atha kho jīvako komārabhacco yena setṭhibhariyā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā setṭhibhariyāya vikāram sallakkhetvā setṭhibhariyam etadavoca – “pasatena, ayye, sappinā attho”ti. Atha kho setṭhibhariyā jīvakassa komārabhaccassa pasataṁ sappiṁ dāpesi. Atha kho jīvako komārabhacco tam pasataṁ sappiṁ nānābhesajjhēhi nippacitvā setṭhibhariyam mañcake uttānam nipātētvā [nipajjāpetvā (sī. syā.)] natthuto adāsi. Atha kho tam sappiṁ natthuto dinnam mukhato uggañchi. Atha kho setṭhibhariyā paṭiggahe niṭhubhitvā dāsim āñāpesi – “handā, je, imam sappiṁ picunā gañhāhī”ti. Atha kho jīvakassa komārabhaccassa etadahosi – “acchariyam [acchariyam vata bho (syā.)] yāva lūkhāyam gharanī, yatra hi nāma imam chaḍḍanīyadhammam sappiṁ picunā gāhāpessati. Bahukāni ca me mahagghāni [mahagghāni mahagghāni (sī. syā.)] bhesajjāni upagatāni. Kimpi māyam kiñci [kañci (syā.)] deyyadhammam dassatī”ti. Atha kho setṭhibhariyā jīvakassa komārabhaccassa vikāram sallakkhetvā jīvakam komārabhaccam etadavoca – “kissa tvam, ācariya, vimanosī”ti? Idha me etadahosi – “acchariyam yāva lūkhāyam dharañī, yatra hi nāma imam chaḍḍanīyadhammam sappiṁ picunā gāhāpessati. Bahukāni ca me mahagghāni sajjāni upagatāni. Kimpi māyam kiñci deyyadhammam dassatī”ti. “Mayam kho, ācariya, āgārikā nāma upajānāmetassa samyamassa. Varametam sappi dāsānam vā kammakarānam vā pādabbhañjanam vā padīpakaraṇe vā āsittam. Mā kho tvam, ācariya, vimano ahosi. Na te deyyadhammo hāyissatī”ti. Atha kho jīvako komārabhacco setṭhibhariyāya sattavassikam sīsābādhām ekeneva natthukammena apakaḍḍhi. Atha kho setṭhibhariyā arogā samānā jīvakassa komārabhaccassa cattāri sahassāni pādāsi. Putto – mātā me arogā ṛhitāti cattāri sahassāni pādāsi. Suṇisā – sassu me arogā ṛhitāti cattāri sahassāni pādāsi. Setṭhi gahapati – bhariyā me arogā ṛhitāti cattāri sahassāni pādāsi dāsañca dāsiñca assarathañca.

Atha kho jīvako komārabhacco tāni soṭasasahassāni adāya dāsañca dāsiñca assarathañca yena rājagahaṁ tena pakkāmi. Anupubbena yena rājagahaṁ yena abhayo rājakumāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā abhayaṁ rājakumāram etadavoca – “idaṁ me, deva, paṭhamakammam soṭasasahassāni dāso ca dāsī ca assaratho ca. Paṭiggañhātu me devo posāvanika”nti. “Alam, bhaṇe jīvaka; tuyhameva hotu. Amhākaññeva antepure nivesanam māpehi”ti. “Evam, devā”ti kho jīvako komārabhacco abhayassa rājakumārassa paṭissutvā abhayassa rājakumārassa antepure nivesanam māpesi.

Setṭhibhariyāvatthu niṭhitam.

204. Bimbisārarājavatthu

331. Tena kho pana samayena rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa bhagandalābādho hoti. Sāṭakā lohitena makkhiyanti. Deviyo disvā uppāñdenti – “utunī dāni devo, puppham devassa uppānnam, na ciram [nacirasseva (syā.)] devo vijāyissatī”ti. Tena rājā mañku hoti. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisārō abhayaṁ rājakumāram etadavoca – “mayham kho, bhaṇe abhaya, tādiso ābādho, sāṭakā lohitena makkhiyanti, deviyo mam disvā uppāñdenti – ‘utunī dāni devo, puppham devassa uppānnam, na ciram devo vijāyissatī’ti. Ingha, bhaṇe abhaya, tādisam vejjam jānāhi yo mam tikičcheyyā”ti. “Ayaṁ, deva, amhākam jīvako vejjo taruṇo bhadrako. So devam tikičchissatī”ti. “Tena hi, bhaṇe abhaya, jīvakam vejjam āñāpehi; so mam tikičchissatī”ti. Atha kho abhayo rājakumāro jīvakam komārabhaccam āñāpesi – “gaccha, bhaṇe jīvaka, rājānam tikičchāhī”ti. “Evam, devā”ti kho

jīvako komārabhacco abhayassa rājakumārassa paṭissutvā nakhena bhesajjam ādāya yena rājā māgadho seniyo bimbisāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rājānam māgadham seniyam bimbisāram etadavoca – “ābādham te, deva, passāmā”ti [passāmīti (syā.)]. Atha kho jīvako komārabhacco rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa bhagandalābādham ekeneva ālepena apakaḍdhī. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro arogo samāno pañca itthisatāni sabbālaṅkāram bhūsāpetvā omuñcāpetvā puñjam kārāpetvā jīvakam komārabhaccam etadavoca – “etam, bhaṇe jīvaka, pañcannam itthisatānam sabbālaṅkāram tuyham hotū”ti. “Alam, deva, adhikāram me devo saratū”ti. “Tena hi, bhaṇe jīvaka, mañ upaṭṭhaha, itthāgārañca, buddhappamukhañca bhikkhusaṅgha”nti. “Evam, devā”ti kho jīvako komārabhacco rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa paccassosi.

Bimbisārarājavatthu niṭṭhitam.

205. Rājagahaseṭṭhivatthu

332. Tena kho pana samayena rājagahakassa setṭhissa sattavassiko sīsābādho hoti. Bahū mahantā mahantā disāpāmokkhā vejja ḁagantvā nāsakkhiṁsu arogam kātum. Bahum hiraññam ādāya agamamsu. Api ca, vejjehi paccakkhāto hoti. Ekacce vejja evamāhaṁsu – “pañcamam divasam setṭhi gahapati kālam karissatī”ti. Ekacce vejja evamāhaṁsu – “sattamam divasam setṭhi gahapati kālam karissatī”ti. Atha kho rājagahakassa negamassa etadahosi – “ayam kho setṭhi gahapati bahūpakāro rañño ceva negamassa ca. Api ca, vejjehi paccakkhāto. Ekacce vejja evamāhaṁsu – ‘pañcamam divasam setṭhi gahapati kālam karissatī’ti. Ekacce vejja evamāhaṁsu – ‘sattamam divasam setṭhi gahapati kālam karissatī’ti. Ayañca rañño jīvako veijo taruṇo bhadrako. Yamenūna mayam rājānam jīvakam vejjam yāceyyāma setṭhim gahapatim tikicchitu”nti. Atha kho rājagahako negamo yena rājā māgadho seniyo bimbisāro tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā rājānam māgadham seniyam bimbisāram etadavoca – “ayam, deva, setṭhi gahapati bahūpakāro devassa ceva negamassa ca; api ca, vejjehi paccakkhāto. Ekacce vejja evamāhaṁsu – pañcamam divasam setṭhi gahapati kālam karissatīti. Ekacce vejja evamāhaṁsu – sattamam divasam setṭhi gahapati kālam karissatīti. Sādhu devo jīvakam vejjam āñāpetu setṭhim gahapatim tikicchitu”nti.

Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro jīvakam komārabhaccam āñāpesi – “gaccha, bhaṇe jīvaka, setṭhim gahapatim tikicchāhi”ti. “Evam, devā”ti kho jīvako komārabhacco rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa paṭissutvā yena setṭhi gahapati tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā setṭhissa gahapatissa vikāram sallakkhetvā setṭhim gahapatim etadavoca – “sace tvam, gahapati, arogo bhaveyyāsi [sacāhaṁ tam gahapati arogāpeyyaṁ (sī.), sacāhaṁ tam gahapati arogam kareyyaṁ (syā.)] kiṁ me assa deyyadhammo”ti? “Sabbaṁ sāpateyyañca te, ācariya, hotu, ahañca te dāso”ti. “Sakkhissasi pana tvam, gahapati, ekena passena sattamāse nipajjitu”nti? “Sakkomaham, ācariya, ekena passena sattamāse nipajjitu”nti. “Sakkhissasi pana tvam, gahapati, dutiyena passena sattamāse nipajjitu”nti? “Sakkomaham, ācariya, dutiyena passena sattamāse nipajjitu”nti. “Sakkhissasi pana tvam, gahapati, uttāno sattamāse nipajjitu”nti? “Sakkomaham, ācariya, uttāno sattamāse nipajjitu”nti.

Atha kho jīvako komārabhacco setṭhim gahapatim mañcake nipātētvā [nipajjāpetvā (sī. syā.)] mañcake [mañcakena (sī.)] sambandhitvā sīsacchavim uppātētvā [phāletvā (sī.)] sibbinim vināmetvā dve pāñake nīharityvā mahājanassa dassesi – “passathayye [passesyātha (sī.), passatha (syā.), passathayyo (ka.)], ime dve pāñake, ekam khuddakam ekam mahallakam. Ye te ācariyā evamāhaṁsu – pañcamam divasam setṭhi gahapati kālam karissatīti – tehāyam mahallako pāñako diṭṭho. Pañcamam divasam setṭhissa gahapatissa matthalungam pariyādiyissati. Matthalungassa pariyādānā setṭhi gahapati kālam karissati. Sudiṭṭho tehi ācariyehi. Ye te ācariyā evamāhaṁsu – sattamam divasam setṭhi gahapati kālam karissatīti – tehāyam khuddako pāñako diṭṭho. Sattamam divasam setṭhissa gahapatissa matthalungam pariyādiyissati. Matthalungassa pariyādānā setṭhi gahapati kālam karissati. Sudiṭṭho tehi ācariyehi”ti. Sibbinim sampaṭipātētvā sīsacchavim sibbitvā ālepam adāsi. Atha kho setṭhi gahapati sattāhassa accayena jīvakam komārabhaccam etadavoca – “nāham, ācariya, sakkomi ekena passena sattamāse

nipajitu”nti. “Nanu me tvam, gahapati, paṭissuṇi – sakkomahaṁ, ācariya, ekena passena sattamāse nipajitu”nti? “Saccāhaṁ, ācariya, paṭissuṇim, apāhaṁ marissāmi, nāhaṁ sakkomi ekena passena sattamāse nipajitu”nti. “Tena hi tvam, gahapati, dutiyena passena sattamāse nipajjāhī”ti. Atha kho setṭhi gahapati sattāhassa accayena jīvakam komārabhaccam etadavoca – “nāhaṁ, ācariya, sakkomi dutiyena passena sattamāse nipajitu”nti. “Nanu me tvam, gahapati, paṭissuṇi – sakkomahaṁ, ācariya, dutiyena passena sattamāse nipajitu”nti? “Saccāhaṁ, ācariya, paṭissuṇim, apāhaṁ marissāmi, nāhaṁ, ācariya, sakkomi dutiyena passena sattamāse nipajitu”nti. “Tena hi tvam, gahapati, uttāno sattamāse nipajjāhī”ti. Atha kho setṭhi gahapati sattāhassa accayena jīvakam komārabhaccam etadavoca – “nāhaṁ, ācariya, sakkomi uttāno sattamāse nipajitu”nti. “Nanu me tvam, gahapati, paṭissuṇi – sakkomahaṁ, ācariya, uttāno sattamāse nipajitu”nti? “Saccāhaṁ, ācariya, paṭissuṇim, apāhaṁ marissāmi, nāhaṁ sakkomi uttāno sattamāse nipajitu”nti. “Aham ce tam, gahapati, na vadeyyam, ettakampi tvam na nipajjeyyāsi, api ca paṭikacceva mayā nñāto – tīhi sattāhehi setṭhi gahapati arogo bhavissatīti. Uṭhehi, gahapati, arogosi. Jānāsi kiṁ me deyyadhammo”ti? “Sabbam sāpateyyañca te, ācariya, hotu, ahañca te dāso”ti. “Alam, gahapati, mā me tvam sabbam sāpateyyam adāsi, mā ca me dāso. Rañño satasahassam dehi, mayhaṁ satasahassa”nti. Atha kho setṭhi gahapati arogo samāno rañño satasahassam adāsi, jīvakassa komārabhaccassa satasahassam.

Rājagahaseṭṭhivatthu niṭhitam.

206. Setṭhiputtavatthu

333. Tena kho pana samayena bārāṇaseyyakassa setṭhiputtassa mokkhacikāya kīlantassa antaganṭhābādho hoti, yena yāgupi pītā na sammā pariṇāmam gacchat, bhattampi bhuttam na sammā pariṇāmam gacchat, uccāropi passāvopi na paguṇo. So tena kiso hoti lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto. Atha kho bārāṇaseyyakassa setṭhissa etadahosi – “mayhaṁ kho puttassa tādiso ābādho, yena yāgupi pītā na sammā pariṇāmam gacchat, bhattampi bhuttam na sammā pariṇāmam gacchat, uccāropi passāvopi na paguṇo. So tena kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto. Yamnūnāhaṁ rājagahaṁ gantvā rājānam jīvakam vejjam yāceyyam puttam me tikitthitum”nti. Atha kho bārāṇaseyyako setṭhi rājagahaṁ gantvā yena rājā māgadho seniyo bimbisāro tenupasaṅkami, upasankamitvā rājānam māgadhām seniyam bimbisāram etadavoca – “mayhaṁ kho, deva, puttassa tādiso ābādho, yena yāgupi pītā na sammā pariṇāmam gacchat, bhattampi bhuttam na sammā pariṇāmam gacchat, uccāropi passāvopi na paguṇo. So tena kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto. Sādhū devo jīvakam vejjam āñāpetu puttam me tikitthitum”nti.

Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro jīvakam komārabhaccam āñāpesi – “gaccha, bhaṇe jīvaka, bārāṇasim gantvā bārāṇaseyyakam setṭhiputtam tikitthāhī”ti. “Evam, devā”ti kho jīvako komārabhacco rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa paṭissutvā bārāṇasim gantvā yena bārāṇaseyyako setṭhiputto tenupasaṅkami, upasankamitvā bārāṇaseyyakassa setṭhiputtassa vikāram sallakkhetvā janam ussāretvā tirokaraṇiyam parikkhipitvā thambhe ubbandhitvā [upanibandhitvā (sī. syā.)] bhariyam purato ṭhāpetvā udaracchavim uppātetvā antaganṭhim nīharitvā bhariyāya dassesi – “passa te sāmikassa ābādham, iminā yāgupi pītā na sammā pariṇāmam gacchat, bhattampi bhuttam na sammā pariṇāmam gacchat, uccāropi passāvopi na paguṇo; imināyam kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto”ti. Antaganṭhim vinivethetvā antāni paṭipavesetvā udaracchavim sibbitvā ālepam adāsi. Atha kho bārāṇaseyyako setṭhiputto nacirasseva arogo ahosi. Atha kho bārāṇaseyyako setṭhi ‘putto me arogo ṭhito’ti [arogāpitoti (sī.)] jīvakassa komārabhaccassa soḷasasahassāni pādāsi. Atha kho jīvako komārabhacco tāni soḷasasahassāni ādāya punadeva rājagahaṁ paccāgañchi.

Setṭhiputtavatthu niṭhitam.

207. Pajjotarājavatthu

334. Tena kho pana samayena rañño [ujjeniyam rañño (syā.)] pajjotassa pañdurogābādho hoti. Bahū mahantā mahantā disāpāmokkhā vejjā āgantvā nāsakkhiṁsu arogam kātum. Bahum hirañnam ādāya agamam̄su. Atha kho rājā pajjoto rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa santike dūtam pāhesi – “mayham kho tādiso abādho, sādhu devo jīvakam vejjam āñāpetu, so mañ tikičchissati”ti. Atha kho rājā māgadho seniyo bimbisāro jīvakam komārabhaccam āñāpesi – “gaccha, bhaṇe jīvaka; ujjenim gantvā rājānam pajjotam tikičchāhī”ti. “Evam, devā”ti kho jīvako komārabhacco rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa paṭissutvā ujjenim gantvā yena rājā pajjoto tenupasañkami; upasañkamitvā rañño pajjotassa vikāram sallakkhetvā rājānam pajjotam etadavoca – “sappim dehi [idaṁ padadvayam sī. syā. potthakesu natthi], sappim deva, nippacissāmi. Tam devo pivissatī”ti. “Alam, bhaṇe jīvaka, yañ te sakkā vinā sappinā arogam kātum tam karohi. Jegucchañ me sappi, paṭikūla”nti. Atha kho jīvakassa komārabhaccassa etadahosi – “imassa kho rañño tādiso abādho, na sakkā vinā sappinā arogam kātum. Yamnūnāham sappim nippaceyyam kasāvavaññam kasāvagandham kasāvarasa”nti. Atha kho jīvako komārabhacco nānābhesajjehi sappim nippaci kasāvavaññam kasāvagandham kasāvarasam. Atha kho jīvakassa komārabhaccassa etadahosi – “imassa kho rañño sappi pītam pariñamentam uddekam dassati. Cañdojam rājā ghātāpeyyāpi mañ. Yamnūnāham paṭikacceva āpuccheyya”nti. Atha kho jīvako komārabhacco yena rājā pajjoto tenupasañkami, upasañkamitvā rājānam pajjotam etadavoca – “mayam kho, deva, vejjā nāma tādisena muhuttena mūlāni uddharāma bhesajjāni samharāma. Sādhu devo vāhanāgāresu ca dvāresu ca āñāpetu – yena vāhanena jīvako icchatī tena vāhanena gacchatu, yena dvārena icchatī tena dvārena gacchatu, yañ kālam icchatī tam kālam gacchatu, yañ kālam icchatī tam kālam pavisatū”ti. Atha kho rājā pajjoto vāhanāgāresu ca dvāresu ca āñāpesi – “yena vāhanena jīvako icchatī tena vāhanena gacchatu, yena dvārena icchatī tena dvārena gacchatu, yañ kālam icchatī tam kālam gacchatu, yañ kālam icchatī tam kālam pavisatū”ti.

Tena kho pana samayena rañño pajjotassa bhaddavatikā nāma hatthinikā paññāsayojanikā hoti. Atha kho jīvako komārabhacco rañño pajjotassa sappim [tam sappim (syā.)] upanāmesi – “kasāvam devo pivatū”ti. Atha kho jīvako komārabhacco rājānam pajjotam sappim pāyetvā hatthisālam gantvā bhaddavatikāya hatthinikāya nagaramhā nippati.

Atha kho rañño pajjotassa tam sappi pītam pariñāmentam uddekañ adāsi. Atha kho rājā pajjoto manusse etadavoca – “duṭṭhena, bhaṇe, jīvakena sappiñ pāyitomhi. Tena hi, bhaṇe, jīvakam vejjam vicinathā”ti. “Bhaddavatikāya, deva, hatthinikāya nagaramhā nippatito”ti. Tena kho pana samayena rañño pajjotassa kāko nāma dāso saṭṭhiyojaniko hoti, amanussena paṭicca jāto. Atha kho rājā pajjoto kākam dāsam āñāpesi – “gaccha, bhaṇe kāka, jīvakam vejjam nivattehi – rājā tam, ācariya, nivattāpetīti. Ete kho, bhane kāka, vejjā nāma bahumāyā. Mā cassa kiñci patiggahesi”ti.

Atha kho kāko dāso jīvakam komārabhaccam antarāmagge kosambiyam sambhāvesi

Pātarāsaṁ karontam. Atha kho kāko dāso jīvakam komārabhaccam etadavoca – “rājā tam, ācariya, nivattāpeti”ti. “Āgamehi, bhaṇe kāka, yāva bhuñjāma [bhuñjāmi (sī. syā.)]. Handa, bhaṇe kāka, bhuñjassū”ti. “Alam, ācariya, raññāmhi āṇatto – ete kho, bhaṇe kāka, vejjā nāma bahumāyā, mā cassa kiñci paṭiggahesi”ti. Tena kho pana samayena jīvako komārabhacco nakhena bhesajjam olumpetvā āmalakañca khādati pānīyañca pivati. Atha kho jīvako komārabhacco kākam dāsam etadavoca – “handā, bhaṇe kāka, āmalakañca khāda pānīyañca pivassū”ti. Atha kho kāko dāso – ayam kho vejjo āmalakañca khādati pānīyañca pivati, na arahati kiñci pāpakaṁ hotunti – upaḍḍhāmalakañca khādi pānīyañca apāyi. Tassa tam upaḍḍhāmalakaṁ khāditam tattheva nicchāresi. Atha kho kāko dāso jīvakam komārabhaccam etadavoca – “atthi me, ācariya, jīvita”nti? “Mā, bhaṇe kāka, bhāyi, tvam ceva arogo bhavissasi rājā ca. Caṇḍo so rājā ghātāpeyyāpi mam, tenāham na nivattāmi”ti bhaddavatikam hatthinikam kākassa niyyādetvā yena rājagahaṁ tena pakkāmi. Anupubbena yena rājā māgadho seniyo bimbisāro tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā rañño māgadhassa seniyassa bimbisārassa etamattham

ārocesi. “Suṭṭhu, bhaṇe jīvaka, akāsi yampi na nivatto, caṇḍo so rājā ghātāpeyyāpi ta”’nti. Atha kho rājā pajjoto arogo samāno jīvakassa komārabhaccassa santike dūtam pāhesi – “āgacchatu jīvako, varam dassāmī”’ti. “Alam, ayyo [deva (syā.)], adhikāram me devo saratū”’ti.

Pajjotarājavatthu niṭṭhitam.

208. Siveyyakadussayugakathā

335. Tena kho pana samayena rañño pajjotassa siveyyakam dussayugam uppannam hoti – bahūnam [bahunnam (sī. syā.)] dussānam bahūnam dussayugānam bahūnam dussayugasatānam bahūnam dussayugasahassānam bahūnam dussayugasatasahassānam aggañca seṭṭhañca mokkhañca uttamañca pavarañca. Atha kho rājā pajjoto tam siveyyakam dussayugam jīvakassa komārabhaccassa pāhesi. Atha kho jīvakassa komārabhaccassa etadahosi – “idam kho me siveyyakam dussayugam raññā pajjotena pahitam – bahūnam dussānam bahūnam dussayugānam bahūnam dussayugasatānam bahūnam dussayugasahassānam bahūnam dussayugasatasahassānam aggañca seṭṭhañca mokkhañca uttamañca pavarañca. Nayidañ añño koci paccārahati aññatra tena bhagavatā arahatā sammāsambuddhena, raññā vā māgadhena seniyena bimbisārenā”’ti.

Siveyyakadussayugakathā niṭṭhitā.

209. Samattim̄savirecanakathā

336. Tena kho pana samayena bhagavato kāyo dosābhishanno hoti. Atha kho bhagavā āyasmantam ānandam āmantesi – “dosābhishanno kho, ānanda, tathāgatassa kāyo. Icchati tathāgato virecanam pātu”’nti. Atha kho āyasmā ānando yena jīvako komārabhacco tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā jīvakam komārabhaccam etadavoca – “dosābhishanno kho, āvuso jīvaka, tathāgatassa kāyo. Icchati tathāgato virecanam pātu”’nti. “Tena hi, bhante ānanda, bhagavato kāyam katipāham sinehethā”’ti. Atha kho āyasmā ānando bhagavato kāyam katipāham sinehetvā yena jīvako komārabhacco tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā jīvakam komārabhaccam etadavoca – “siniddho kho, āvuso jīvaka, tathāgatassa kāyo. Yassa dāni kālam maññasi”’ti. Atha kho jīvakassa komārabhaccassa etadahosi – “na kho metam patirūpam yoham bhagavato olārikam virecanam dadeyya”’nti. Tīṇi uppalahatthāni nānābhesajjehi paribhāvetvā yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā ekam uppalahattham bhagavato upanāmesi – “imam, bhante, bhagavā paṭhamam uppalahattham upasininghatu. Idam bhagavantam dasakkhattum virecessatī”’ti. Dutiyam uppalahattham bhagavato upanāmesi – “imam, bhante, bhagavā dutiyam uppalahattham upasininghatu. Idam bhagavantam dasakkhattum virecessatī”’ti. Tatiyam uppalahattham bhagavato upanāmesi – “imam, bhante, bhagavā tatiyam uppalahattham upasininghatu. Idam bhagavantam dasakkhattum virecessatī”’ti. Evam bhagavato samattim̄sāya virecanam bhavissatīti. Atha kho jīvako komārabhacco bhagavato samattim̄sāya virecanam datvā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho jīvakassa komārabhaccassa bahi dvārakoṭṭhakā nikkhantassa etadahosi – “mayā kho bhagavato samattim̄sāya virecanam dinnaṁ. Dosābhishanno tathāgatassa kāyo. Na bhagavantam samattim̄sakkhattum virecessati, ekūnattim̄sakkhattum bhagavantam virecessati. Api ca, bhagavā viritto nahāyissati. Nahātam bhagavantam sakīm virecessati. Evam bhagavato samattim̄sāya virecanam bhavissatī”’ti. Tena hānanda, uṇhodakam paṭiyādehī”’ti. “Evam, bhante”’ti kho āyasmā ānando bhagavato paṭissunitvā uṇhodakam paṭiyādesi.

Atha kho bhagavā jīvakassa komārabhaccassa cetasā cetoparivitakkamaññāya āyasmantam ānandam āmantesi – “idhānanda, jīvakassa komārabhaccassa bahi dvārakoṭṭhakā nikkhantassa etadahosi – ‘mayā kho bhagavato samattim̄sāya virecanam dinnaṁ. Dosābhishanno tathāgatassa kāyo. Na bhagavantam samattim̄sakkhattum virecessati, ekūnattim̄sakkhattum bhagavantam virecessati. Api ca, bhagavā viritto nahāyissati. Nahātam bhagavantam sakīm virecessati. Evam bhagavato samattim̄sāya virecanam bhavissatī”’ti. Tena hānanda, uṇhodakam paṭiyādehī”’ti. “Evam, bhante”’ti kho āyasmā ānando bhagavato paṭissunitvā uṇhodakam paṭiyādesi.

Atha kho jīvako komārabhacco yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho jīvako komārabhacco bhagavantam etadavoca – “viritto, bhante, bhagavā”ti? “Virittomhi, jīvakā”ti. Idha mayhaṁ, bhante, bahi dvārakoṭṭhakā nikkhantassa etadahosi – “mayā kho bhagavato samattimśāya virecanam dinnam. Dosābhisanno tathāgatassa kāyo. Na bhagavantam samattimśakkhattum virecessati, ekūnattimśakkhattum bhagavantam virecessati. Api ca, bhagavā viritto nahāyissati. Nahātam bhagavantam sakiṁ virecessati. Evam bhagavato samattimśāya virecanam bhavissatī”ti. Nahāyat, bhante, bhagavā, nahāyat sugatoti. Atha kho bhagavā uṇhodakam nahāyi. Nahātam bhagavantam sakiṁ virecesi. Evam bhagavato samattimśāya virecanam ahosi. Atha kho jīvako komārabhacco bhagavantam etadavoca – “yāva, bhante, bhagavato kāyo pakatatto hoti, alam [aham tāva yūsapinṭapātenāti (sī.), alam yūsapinṭakenāti (syā.)] yūsapinḍapātenā”ti.

Samattimśavirecanakathā niṭṭhitā.

210. Varayācanākathā

337. Atha kho bhagavato kāyo nacirasseva pakatatto ahosi. Atha kho jīvako komārabhacco tam siveyyakam dussayugam ādāya yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho jīvako komārabhacco bhagavantam etadavoca – “ekāham, bhante, bhagavantam varam yācāmī”ti. “Atikkantavarā kho, jīvaka, tathāgatā”ti. “Yañca, bhante, kappati yañca anavajja”nti. “Vadehi, jīvakā”ti. “Bhagavā, bhante, pañsukūliko, bhikkhusaṅgho ca. Idam me, bhante, siveyyakam dussayugam raññā pajjotena pahitaṁ – bahūnaṁ dussānam bahūnaṁ dussayugānam bahūnaṁ dussayugasatānam bahūnaṁ dussayugasahassānam bahūnaṁ dussayugasatasahassānam aggañca setṭhañca mokkhañca uttamañca pavarañca. Paṭiggaṇhātū me, bhante, bhagavā siveyyakam dussayugam; bhikkhusaṅghassa ca gahapaticīvaraṁ anujānātū”ti. Paṭiggahesi bhagavā siveyyakam dussayugam. Atha kho bhagavā jīvakaṁ komārabhaccam dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahamṣesi. Atha kho jīvako komārabhacco bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahamṣito utṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, gahapaticīvaraṁ. Yo icchatī, pañsukūliko hotu. Yo icchatī, gahapaticīvaraṁ sādiyatū. Itarītarenapāham [paham (sī.), cāham (syā.)], bhikkhave, santutṭhim vanṇemī”ti.

Assosum kho rājagahe manussā – “bhagavatā kira bhikkhūnam gahapaticīvaraṁ anuññāta”nti. Te ca manussā haṭṭhā ahesum udaggā “idāni kho mayam dānāni dassāma puññāni karissāma, yato bhagavatā bhikkhūnam gahapaticīvaraṁ anuññāta”nti. Ekāheneva rājagahe bahūni cīvarasahassāni uppajjim̄su.

Assosum kho jānapadā manussā – “bhagavatā kira bhikkhūnam gahapaticīvaraṁ anuññāta”nti. Te ca manussā haṭṭhā ahesum udaggā – “idāni kho mayam dānāni dassāma puññāni karissāma, yato bhagavatā bhikkhūnam gahapaticīvaraṁ anuññāta”nti. Janapadepi ekāheneva bahūni cīvarasahassāni uppajjim̄su.

Tena kho pana samayena saṅghassa pāvāro uppanno hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pāvāranti.

Koseyyapāvāro uppanno hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, koseyyapāvāranti.

Kojavam uppannam hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, kojavanti.

Varayācanākathā niṭṭhitā.

Paṭhamabhāṇavārō niṭṭhito.

211. Kambalānujānanādikathā

338. Tena kho pana samayena kāsirājā jīvakassa komārabhaccassa addhakāsikam kambalam pāhesi upaḍḍhakāsinam khamamānam. Atha kho jīvako komārabhacco tam addhakāsikam kambalam ādāya yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho jīvako komārabhacco bhagavantam etadavoca – “ayam me, bhante, addhakāsiko kambalo kāsiraññā pahito upaḍḍhakāsinam khamamāno. Paṭiggañhātu me, bhante, bhagavā kambalam, yam mamassa dīgharattam hitāya sukhāyā”ti. Paṭiggahesi bhagavā kambalam. Atha kho bhagavā jīvakam komārabhaccam dhammiyā kathāya sandassesi...pe... padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmim nidañne etasmim pakaraṇe dhammim kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, kambala”nti.

339. Tena kho pana samayena saṅghassa uccāvacāni cīvarāni uppannāni honti. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi – “kim nu kho bhagavatā cīvaraṁ anuññātam, kim ananuññāta”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, cha cīvarāni – khomam kappāsikam koseyyam kambalam sāṇam bhaṅganti.

340. Tena kho pana samayena ye te bhikkhū gahapaticīvaraṁ sādiyanti te kukkuccāyantā paṃsukūlam na sādiyanti – ekaṃyeva bhagavatā cīvaraṁ anuññātam, na dveti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, gahapaticīvaraṁ sādiyantena paṃsukūlampi sādiyitum; tadubhayenapāham, bhikkhave, santutṭhim vaṇṇemīti.

Kambalānujānanādikathā niṭṭhitā.

212. Paṃsukūlapariyesanakathā

341. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti. Ekacce bhikkhū susānam okkamīṣu paṃsukūlāya, ekacce bhikkhū nāgumesum. Ye te bhikkhū susānam okkamīṣu paṃsukūlāya te paṃsukūlāni labhiṇsu. Ye te bhikkhū nāgumesum te evamāhaṁsu – “amhākampi, āvuso, bhāgām dethā”ti. Te evamāhaṁsu – “na mayam, āvuso, tumhākam bhāgām dassāma. Kissā tumhe nāgamithā”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, nāgamentānam nākāmā bhāgām dātunti.

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti. Ekacce bhikkhū susānam okkamīṣu paṃsukūlāya, ekacce bhikkhū āgumesum. Ye te bhikkhū susānam okkamīṣu paṃsukūlāya te paṃsukūlāni labhiṇsu. Ye te bhikkhū āgumesum te evamāhaṁsu – “amhākampi, āvuso, bhāgām dethā”ti. Te evamāhaṁsu – “na mayam, āvuso, tumhākam bhāgām dassāma. Kissā tumhe na okkamithā”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, āgamentānam akāmā bhāgām dātunti.

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti. Ekacce bhikkhū paṭhamam susānam okkamīṣu paṃsukūlāya, ekacce bhikkhū pacchā okkamīṣu. Ye te bhikkhū paṭhamam susānam okkamīṣu paṃsukūlāya te paṃsukūlāni labhiṇsu. Ye te bhikkhū pacchā okkamīṣu te na labhiṇsu. Te evamāhaṁsu – “amhākampi, āvuso, bhāgām dethā”ti. Te evamāhaṁsu – “na mayam, āvuso, tumhākam bhāgām dassāma. Kissā tumhe pacchā okkamithā”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pacchā okkantānam nākāmā bhāgām dātunti.

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti. Te sadisā susānam okkamīṣu pamsukūlāya. Ekacce bhikkhū pamsukūlāni labhiṁsu, ekacce bhikkhū na labhiṁsu. Ye te bhikkhū na labhiṁsu, te evamāhaṁsu – “amhākampi, āvuso, bhāgām dethā”ti. Te evamāhaṁsu – “na mayam, āvuso, tumhākām bhāgām dassāma. Kissa tumhe na labhitthā”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sadisānam okkantānam akāmā bhāgām dātunti.

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū kosalesu janapade addhānamaggappatipannā honti. Te katikām katvā susānam okkamīṣu pamsukūlāya. Ekacce bhikkhū pamsukūlāni labhiṁsu, ekacce bhikkhū na labhiṁsu. Ye te bhikkhū na labhiṁsu te evamāhaṁsu – “amhākampi, āvuso, bhāgām dethā”ti. Te evamāhaṁsu – “na mayam, āvuso, tumhākām bhāgām dassāma. Kissa tumhe na labhitthā”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, katikām katvā okkantānam akāmā bhāgām dātunti.

Pamsukūlapariyesanakathā niṭhitā.

213. Cīvarapaṭiggāhakasammutikathā

342. Tena kho pana samayena manussā cīvaraṁ ādāya ārāmam āgacchanti. Te paṭiggāhakām alabhamānā paṭiharanti. Cīvaraṁ parittam uppajjati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgataṁ bhikkhum cīvarapaṭiggāhakām sammannitum – yo na chandāgatim gaccheyya, na dosāgatim gaccheyya, na mohāgatim gaccheyya, na bhayāgatim gaccheyya, gahitāgahitañca jāneyya. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbo. Paṭhamam bhikkhu yācitabbo; yācītvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Yadi saṅghassa pattakallam saṅgho itthannāmam bhikkhum cīvarapaṭiggāhakām sammanneyya. Esā nātti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Saṅgho itthannāmam bhikkhum cīvarapaṭiggāhakām sammannati. Yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno cīvarapaṭiggāhakassa sammuti, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Sammato saṅghena itthannāmo bhikkhu cīvarapaṭiggāhako. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam dhārayāmī”ti.

Tena kho pana samayena cīvarapaṭiggāhakā bhikkhū cīvaraṁ paṭiggahetvā tattheva ujjhitvā pakkamanti. Cīvaraṁ nāssati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgataṁ bhikkhum cīvaranidahakām sammannitum – yo na chandāgatim gaccheyya, na dosāgatim gaccheyya, na mohāgatim gaccheyya, na bhayāgatim gaccheyya, nihitānihitañca jāneyya. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbo. Paṭhamam bhikkhu yācitabbo; yācītvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho itthannāmam bhikkhum cīvaranidahakām sammanneyya. Esā nātti. “Suṇātu me, bhante, saṅgho. Saṅgho itthannāmam bhikkhum cīvaranidahakām sammannati. Yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno cīvaranidahakassa sammuti, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Sammato saṅghena itthannāmo bhikkhu cīvaranidahako. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam dhārayāmī”ti.

Cīvarapaṭiggāhakasammutikathā niṭhitā.

214. Bhañḍāgārasammutiādikathā

343. Tena kho pana samayena cīvaranidahako bhikkhu mañḍapepi rukkhamūlepi nibbakosepi cīvaram nidahati, undūrehipi upacikāhipi khajjanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, bhañḍāgāram sammannitum, yam saṅgho ākañkhati vihāram vā adḍhayogam vā pāsādam vā hammiyam vā guham vā. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbo. Byattena bhikkhunā pañibalena saṅgho ñāpetabbo –

“Sunñātu me, bhante, saṅgho. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho itthannāmam vihāram bhañḍāgāram sammanneyya. Esā ñatti.

“Sunñātu me, bhante, saṅgho. Saṅgho itthannāmam vihāram bhañḍāgāram sammannati. Yassāyasmato khamati itthannāmassa vihārassa bhañḍāgārassa sammuti, so tuñhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Sammato saṅghena itthannāmo vihāro bhañḍāgāram. Khamati saṅghassa, tasmā tuñhī, evametam dhārayāmī”ti.

Tena kho pana samayena saṅghassa bhañḍāgāre cīvaram aguttam hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pañcahañgehi samannāgataṁ bhikkhum bhañḍāgārikam sammannitum – yo na chandāgatim gaccheyya, na dosāgatim gaccheyya, na mohāgatim gaccheyya, na bhayāgatim gaccheyya, guttāguttañca jāneyya. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbo. Pañhamam bhikkhu yācitabbo; yācitvā byattena bhikkhunā pañibalena saṅgho ñāpetabbo –

“Sunñātu me, bhante, saṅgho. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho itthannāmam bhikkhum bhañḍāgārikam sammanneyya. Esā ñatti.

“Sunñātu me, bhante, saṅgho. Saṅgho itthannāmam bhikkhum bhañḍāgārikam sammannati. Yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno bhañḍāgārikassa sammuti, so tuñhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Sammato saṅghena itthannāmo bhikkhu bhañḍāgāriko. Khamati saṅghassa, tasmā tuñhī, evametam dhārayāmī”ti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū bhañḍāgārikam vuñṭhpenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, bhañḍāgāriko vuñṭhpetabbo. Yo vuñṭhpayya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena saṅghassa bhañḍāgāre cīvaram ussannam hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sammukhībhūtena saṅghena bhājetunti.

Tena kho pana samayena saṅgho cīvaraṁ bhājento kolāhalam akāsi. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pañcahañgehi samannāgataṁ bhikkhum cīvarabhājakam sammannitum – yo na chandāgatim gaccheyya, na dosāgatim gaccheyya, na mohāgatim gaccheyya, na bhayāgatim gaccheyya, bhājītabhājītañca jāneyya. Evañca pana, bhikkhave, sammannitabbo. Pañhamam bhikkhu yācitabbo; yācitvā byattena bhikkhunā pañibalena saṅgho ñāpetabbo –

“Sunñātu me, bhante, saṅgho. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho itthannāmam bhikkhum cīvarabhājakam sammanneyya. Esā ñatti.

“Sunñātu me, bhante, saṅgho. Saṅgho itthannāmam bhikkhum cīvarabhājakam sammannati. Yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno cīvarabhājakassa sammuti, so tuñhassa; yassa

nakkhamati, so bhāseyya.

“Sammato saṅghena itthannāmo bhikkhu cīvarabhājako. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam dhārayāmī”ti.

Atha kho cīvarabhājakānam bhikkhūnam etadahosi – “katham nu kho cīvaraṁ bhājetabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, paṭhamam uccinītvā tulayitvā vaṇṇāvaṇṇam katvā bhikkhū gaṇetvā vaggam bandhitvā cīvarapaṭīvīsam ṭhapetunti.

Atha kho cīvarabhājakānam bhikkhūnam etadahosi – “katham nu kho sāmaṇerānam cīvarapaṭīvīso dātabbo”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sāmaṇerānam upaḍḍhapaṭīvīsam dātunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sakena bhāgena uttaritukāmo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, uttarantassa sakam bhāgam dātunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu atirekabhāgena uttaritukāmo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, anukkhepe dinne atirekabhāgam dātunti.

Atha kho cīvarabhājakānam bhikkhūnam etadahosi – “katham nu kho cīvarapaṭīvīso dātabbo, āgatapaṭipātiyā [āgatāgatapaṭipātiyā (ka.)] nu kho udāhu yathāvuḍḍha”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, vikalake tosetvā kusapātam kātunti.

Bhaṇḍāgārasammutiādikathā niṭṭhitā.

215. Cīvararajanakathā

344. Tena kho pana samayena bhikkhū chakaṇenapi paṇḍumattikāyapi cīvaraṁ rajanti. Cīvaraṁ dubbaṇṇam hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, cha rajaṇāni – mūlarajanam, kandharajanam, tacarajanam, pattarajanam, puppharajanam, phalarajananti.

Tena kho pana samayena bhikkhū sītudakāya [sītundikāya (sī.), sītūdakāya (syā.)] cīvaraṁ rajanti. Cīvaraṁ duggandham hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, rajaṇam pacitum cullam rajaṇakumbhīnti. Rajaṇam uttariyati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, uttarālumpam [uttarālupam (yojanā), uttarālupam (syā.)] bandhitunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū na jānanti rajaṇam pakkam vā apakkam vā. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, udake vā nakhapiṭṭhikāya vā thevakam dātunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū rajaṇam oropentā kumbhiṁ āviñchanti [āviñjanti (sī.), āvaṭṭanti (syā.)]. Kumbhi bhijjati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, rajaṇuṇkam [rajaṇaṇuṇkam (yojanā)] daṇḍakathālakanti.

Tena kho pana samayena bhikkhūnaṁ rajaṇabhājanam na saṃvijjati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, rajaṇakolambam rajaṇaṭhānti.

Tena kho pana samayena bhikkhū pātiyāpi pattepi cīvaraṁ omaddanti. Cīvaraṁ paribhijjati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, rajaṇadoṇikanti.

Tena kho pana samayena bhikkhū chamāya cīvaraṁ pattharanti. Cīvaraṁ paṃsukitam hoti.

Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, tiṇasanthārakanti.

Tiṇasanthārako upacikāhi khajjati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, cīvaravaṁsam cīvararajjunti.

Majjhena laggenti. Rajanam ubhato galati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, kaṇṭe bandhitunti.

Kaṇṭo jīrati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, kaṇṭasuttakanti.

Rajanam ekato galati. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, samparivattakam samparivattakam rajetum, na ca acchinne theve pakkamitunti.

Tena kho pana samayena cīvaraṁ pharusam hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, udake osāretunti.

Tena kho pana samayena cīvaraṁ patthinnam hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pāṇīnā ākoṭetunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū acchinnakāni cīvarāni dhārenti dantakāsāvāni. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – seyyathāpi nāma [seyyathāpi (?)] gihī kāmabhoginoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, acchinnakāni cīvarāni dhāretabbāni. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

Cīvararajanakathā niṭṭhitā.

216. Chinnakacīvarānūjānanā

345. Atha kho bhagavā rājagahe yathābhīrantam viharitvā yena dakkhiṇāgiri tena cārikaṁ pakkāmi. Addasā kho bhagavā magadhakhettaṁ acchibaddham [accibaddhaṁ (sī. syā.), acchibandhaṁ (ka.)] pālibaddham mariyādabaddham siṅghāṭakabaddham, disvāna āyasmantam ānandaṁ āmantesi – “passasi no tvam, ānanda, magadhakhettaṁ acchibaddham pālibaddham mariyādabaddham siṅghāṭakabaddha”nti? “Evam, bhante”ti. “Ussahasi tvam, ānanda, bhikkhūnaṁ evarūpāni cīvarāni samvidahitu”nti? “Ussahāmi, bhagavā”ti. Atha kho bhagavā dakkhiṇāgirismim yathābhīrantam viharitvā punadeva rājagahaṁ paccāgañchi. Atha kho āyasmā ānando sambahulānam bhikkhūnam cīvarāni samvidahitvā yena bhagavā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā bhagavantam etadavoca – “passatu me [passatha tumhe (ka.)], bhante, bhagavā cīvarāni samvidahitānī”ti. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim kathām katvā bhikkhū āmantesi – “paṇḍito, bhikkhave, ānando; mahāpañño, bhikkhave, ānando; yatra hi nāma mayā saṅkhittena bhāsitassa vitthārena attham ājānissati, kusimpi nāma karissati, aḍḍhakusimpi nāma karissati, maṇḍalampi nāma karissati, aḍḍhamāṇḍalampi nāma karissati, vivatṭampi nāma karissati, anuvivatṭampi nāma karissati, gīveyyakampi nāma karissati, jaṅgheyyakampi nāma karissati, bāhantampi nāma karissati, chinnakam bhavissati, satthalūkham samaṇasāruppam paccathikānañca anabhicchitaṁ. Anujānāmi, bhikkhave, chinnakam saṅghāṭim chinnakam uttarāsangam chinnakam antaravāsaka”nti.

Chinnakacīvarānūjānanā niṭṭhitā.

217. Ticīvarānūjānanā

346. Atha kho bhagavā rājagahe yathābhīrantam viharitvā yena vesālī tena cārikam pakkāmi. Addasa kho bhagavā antarā ca rājagahaṁ antarā ca vesālim addhānamaggappaṭipanno sambahule

bhikkhū cīvarehi ubbhaṇḍite [ubbhaṇḍīkate (syā.)] sīsepi cīvarabhisim karitvā khandhepi cīvarabhisim karitvā katiyāpi cīvarabhisim karitvā āgacchante, disvāna bhagavato etadahosi – “atilahum kho ime moghapurisā cīvare bāhullāya āvattā. Yamnūnāham bhikkhūnaṁ cīvare sīmaṁ bandheyyam, mariyādaṁ ṭhapeyya”nti. Atha kho bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena vesālī tadavasari. Tatra sudam bhagavā vesāliyam viharati gotamake cetiye. Tena kho pana samayena bhagavā sītāsu hemantikāsu rattīsu antaraṭṭhakāsu himapātasamaye rattim ajjhokāse ekacīvaro nisīdi. Na bhagavantam sītam ahosi. Nikkhante paṭhame yāme sītam bhagavantam ahosi. Dutiyam bhagavā cīvaraṁ pārupi. Na bhagavantam sītam ahosi. Nikkhante majjhime yāme sītam bhagavantam ahosi. Tatiyam bhagavā cīvaraṁ pārupi. Na bhagavantam sītam ahosi. Nikkhante pacchime yāme uddhaste aruṇe nandimukhiyā rattiyā sītam bhagavantam ahosi. Catuttham bhagavā cīvaraṁ pārupi. Na bhagavantam sītam ahosi. Atha kho bhagavato etadahosi – “yepi kho te kulaputtā imasmiṁ dhammadvinaye sītalukā sītabhīrukā tepi sakkonti ticīvarena yāpetum. Yamnūnāham bhikkhūnaṁ cīvare sīmaṁ bandheyyam, mariyādaṁ ṭhapeyyam, ticīvaraṁ anujāneyya”nti. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “idhāhaṁ, bhikkhave, antarā ca rājagahaṁ antarā ca vesālim addhānamaggappaṭipanno addasaṁ sambahule bhikkhū cīvarehi ubbhaṇḍite sīsepi cīvarabhisim karitvā khandhepi cīvarabhisim karitvā katiyāpi cīvarabhisim karitvā āgacchante, disvāna me etadahosi – ‘atilahum kho ime moghapurisā cīvare bāhullāya āvattā. Yamnūnāham bhikkhūnaṁ cīvare sīmaṁ bandheyyam, mariyādaṁ ṭhapeyya’nti. Idhāhaṁ, bhikkhave, sītāsu hemantikāsu rattīsu antaraṭṭhakāsu himapātasamaye rattim ajjhokāse ekacīvaro nisīdim. Na mam sītam ahosi. Nikkhante paṭhame yāme sītam mam ahosi. Dutiyāhaṁ cīvaraṁ pārupim. Na mam sītam ahosi. Nikkhante majjhime yāme sītam mam ahosi. Tatiyāhaṁ cīvaraṁ pārupim. Na mam sītam ahosi. Nikkhante pacchime yāme uddhaste aruṇe nandimukhiyā rattiyā sītam mam ahosi. Catutthāhaṁ cīvaraṁ pārupim. Na mam sītam ahosi. Tassa mayhaṁ, bhikkhave, etadahosi – “yepi kho te kulaputtā imasmiṁ dhammadvinaye sītalukā sītabhīrukā tepi sakkonti ticīvarena yāpetum. Yamnūnāham bhikkhūnaṁ cīvare sīmaṁ bandheyyam, mariyādaṁ ṭhapeyyam, ticīvaraṁ anujāneyya”nti. Anujānāmi, bhikkhave, ticīvaraṁ – diguṇam saṅghātiṁ, ekacciyam uttarāsaṅgam, ekacciyam antaravāsaka”nti.

Ticīvarānujānanā niṭhitā.

218. Atirekacīvarakathā

347. [pārā. 461] Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū bhagavatā ticīvaraṁ anuññātanti aññeneva ticīvarena gāmaṁ pavisanti, aññena ticīvarena ārāme acchanti, aññena ticīvarena nahānam otaranti. Ye te bhikkhū appicchā te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma chabbaggiyā bhikkhū atirekacīvaraṁ dhāressantī”ti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, atirekacīvaraṁ dhāretabbaṁ. Yo dhāreyya, yathādhammo kāretabbo”ti.

[pārā. 461] Tena kho pana samayena āyasmato ānandassa atirekacīvaraṁ uppannam hoti. Āyasmā ca ānando tam cīvaraṁ āyasmato sāriputtassa dātukāmo hoti. Āyasmā ca sāriputto sākete viharati. Atha kho āyasmato ānandassa etadahosi – “bhagavatā sikkhāpadam paññattam ‘na atirekacīvaraṁ dhāretabba’nti. Idañca me atirekacīvaraṁ uppannam. Ahañcimam cīvaraṁ āyasmato sāriputtassa dātukāmo. Āyasmā ca sāriputto sākete viharati. Katham nu kho mayā paṭipajjitattha”nti? Bhagavato etamattham ārocesi. “Kīvacirām panānanda, sāriputto āgacchissatī”ti? “Navamam vā, bhagavā, divasam, dasamam vā”ti. Atha kho bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, dasāhaparamam atirekacīvaraṁ dhāretu”nti.

Tena kho pana samayena bhikkhūnaṁ atirekacīvaraṁ uppannam hoti. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi – “katham nu kho amhehi atirekacīvare paṭipajjitattha”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, atirekacīvaraṁ vikappetunti.

348. Atha kho bhagavā vesāliyam yathābhīrantam viharitvā yena bārāṇasī tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena bārāṇasī tadavasari. Tatra sudam bhagavā bārāṇasiyam viharati isipatane migadāye. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno antaravāsako chiddo hoti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – “bhagavatā ticīvaraṁ anuññātam – diguṇā saṅghāṭi, ekacciyo uttarāsaṅgo, ekacciyo antaravāsako. Ayañca me antaravāsako chiddo. Yaññūnāham aggalaṁ acchupeyyam, samantato duptaṭṭam bhavissati, majjhe ekacciya”nti. Atha kho so bhikkhu aggalaṁ acchupesi. Addasā kho bhagavā senāsanacārikam āhiṇḍanto tam bhikkhum aggalaṁ acchupentam [acchupantam (ka.)], disvāna yena so bhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tam bhikkhum etadavoca – “kim tvam, bhikkhu, karosi”ti? “Aggalaṁ, bhagavā, acchupemī”ti. “Sādhu sādhu, bhikkhu; sādhu kho tvam, bhikkhu, aggalaṁ acchupesī”ti. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe dhammīm kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, ahatānam dussānam ahatakappānam diguṇam saṅghāṭim, ekacciyaṁ uttarāsaṅgam, ekacciyaṁ antaravāsakam; utuddhaṭānam dussānam catugguṇam saṅghāṭim, diguṇam uttarāsaṅgam, diguṇam antaravāsakam; pañṣukūle yāvadattham; pāpanike ussāho karaṇīyo. Anujānāmi, bhikkhave, aggalaṁ tunnam ovaṭṭikam kaṇḍusakam dalhīkamma”nti.

Atirekacīvarakathā niṭhitā.

219. Visākhāvatthu

349. Atha kho bhagavā bārāṇasiyam yathābhīrantam viharitvā yena sāvatthi tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena sāvatthi tadavasari. Tatra sudam bhagavā sāvatthiyam viharati jetavane anāthapīṇḍikassa ārāme. Atha kho visākhā migāramātā yena bhagavā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnam kho visākham migāramātaram bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampaham̄sesi. Atha kho visākhā migāramātā, bhagavatā dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejītā sampaham̄sitā, bhagavantam etadavoca – “adhivāsetu me, bhante, bhagavā svātanāya bhattam saddhim bhikkhusaṅgenā”ti. Adhvāsesi bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho visākhā migāramātā bhagavato adhvāsanam viditvā uṭṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi.

Tena kho pana samayena tassā rattiyā accayena cātuddīpiko mahāmegho pāvassi. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – “yathā, bhikkhave, jetavane vassati evam catūsu dīpesu vassati. Ovassāpetha, bhikkhave, kāyam. Ayañ pacchimako cātuddīpiko mahāmegho”ti. “Evam, bhante”ti kho te bhikkhū bhagavato paṭissuṇitvā nikkhittacīvarā kāyam ovassāpenti. Atha kho visākhā migāramātā pañītam khādanīyam bhojanīyam paṭiyādāpetvā dāsim āñāpesi – “gaccha, je. Ārāmañ gantvā kālam ārocehi – kālo, bhante, niṭhitam bhatta”nti. “Evam, ayye”ti kho sā dāsi visākhāya migāramātuyā paṭissuṇitvā ārāmañ gantvā addasa bhikkhū nikkhittacīvare kāyam ovassāpente, disvāna ‘natthi ārāme bhikkhū, ājīvakā kāyam ovassāpenti’ti yena visākhā migāramātā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā visākham migāramātaram etadavoca – “natthayye, ārāme bhikkhū, ājīvakā kāyam ovassāpenti”ti. Atha kho visākhāya migāramātuyā pañditāya viyattāya medhāviniyā etadahosi – “nissamsayañ kho ayyā nikkhittacīvarā kāyam ovassāpenti. Sāyam bālā maññittha – natthi ārāme bhikkhū, ājīvakā kāyam ovassāpenti”ti, puna dāsim āñāpesi – “gaccha, je. Ārāmañ gantvā kālam ārocehi – kālo, bhante, niṭhitam bhatta”nti. Atha kho te bhikkhū gattāni sītim karitvā [sīṭikaritvā (syā.)] kallakāyā cīvarāni gahetvā yathāvihāram pavisiñsu. Atha kho sā dāsi ārāmañ gantvā bhikkhū apassantī ‘natthi ārāme bhikkhū, suñño ārāmo’ti yena visākhā migāramātā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā visākham migāramātaram etadavoca – “natthayye, ārāme bhikkhū, suñño ārāmo”ti. Atha kho visākhāya migāramātuyā pañditāya viyattāya medhāviniyā etadahosi – “nissamsayañ kho ayyā gattāni sītim karitvā kallakāyā cīvarāni gahetvā yathāvihāram paviṭṭhā. Sāyam bālā maññittha – natthi ārāme bhikkhū, suñño ārāmo”ti, puna dāsim āñāpesi – “gaccha, je. Ārāmañ gantvā kālam ārocehi – kālo, bhante, niṭhitam bhatta”nti.

350. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – “sandahatha [sannahatha (sī. syā.)], bhikkhave, pattacīvaram; kālo bhattassā”ti. “Evam, bhante”ti kho te bhikkhū bhagavato paccassosum. Atha kho bhagavā pubbañhasamayañ nivāsetvā pattacīvaramādāya – seyyathāpi nāma balavā puriso sammiñjitam vā bāham pasāreyya, pasāritañ vā bāham samiñjeyya, evameva – jetavane antarahito visākhāya migāramātuyā koṭṭhake pātūrahosi. Nisīdi bhagavā paññatte āsane saddhiñ bhikkhusaṅghena. Atha kho visākhā migāramātā – “acchariyam vata bho! Abbhutam vata bho! Tathāgatassa mahiddhikatā mahānubhāvatā, yatra hi nāma jaṇukamattesupi oghesu pavattamānesu, kaṭimattesupi oghesu pavattamānesu, na hi nāma ekabhikkhussapi [pavattamānesu na ekabhikkhussapi (?)] pādā vā cīvarāni vā allāni bhavissantī”ti – haṭṭhā udaggā buddhappamukham bhikkhusaṅgham paññitena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā bhagavantañ bhuttāvīñ onītapattapāñīñ ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnā kho visākhā migāramātā bhagavantañ etadavoca – “aṭṭhāhañ, bhante, bhagavantañ varāni yācāmī”ti. “Atikkantavarā kho, visākhe, tathāgatā”ti. “Yāni ca, bhante, kappiyāni yāni ca anavajjānī”ti. “Vadehi, visākhe”ti. “Icchāmahāñ, bhante, saṅghassa yāvajīvam vassikasāṭikam dātum, āgantukabhattam dātum, gamikabhattam dātum, gilānabhattam dātum, gilānupaṭṭhākabhattam dātum, gilānabhesajjam dātum, dhuvayāgum dātum, bhikkhunisaṅghassa udakasāṭikam dātu”nti. “Kim pana tvam, visākhe, atthavasam sampassamānā tathāgatañ aṭṭha varāni yācasī”ti?

“Idhāhañ, bhante, dāsim āñāpesim – ‘gaccha, je. Ārāmam gantvā kālam ārocehi – kālo, bhante, niṭṭhitam bhatta’”nti. Atha kho sā, bhante, dāsi ārāmam gantvā addasa bhikkhū nikkhittacīvare kāyam ovassāpente, disvāna “natthi ārāme bhikkhū, ājīvakā kāyam ovassāpentī”ti yenāhañ tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā mam etadavoca – “natthayye, ārāme bhikkhū, ājīvakā kāyam ovassāpentī”ti. Asuci, bhante, naggiyam jeguccham paṭikūlam. Imāhañ, bhante, atthavasam sampassamānā icchāmi saṅghassa yāvajīvam vassikasāṭikam dātum.

“Puna caparam, bhante, āgantuko bhikkhu na vīthikusalo na gocarakusalo kilanto piṇḍāya carati. So me āgantukabhattam bhuñjitvā vīthikusalo gocarakusalo akilanto piṇḍāya carissati. Imāhañ, bhante, atthavasam sampassamānā icchāmi saṅghassa yāvajīvam āgantukabhattam dātum.

“Puna caparam, bhante, gamiko bhikkhu attano bhattam pariyesamāno satthā vā vihāyissati, yattha vā vāsam gantukāmo bhavissati tattha vikāle upagacchissati, kilanto addhānam gamissati. So me gamikabhattam bhuñjitvā satthā na vihāyissati, yattha vāsam gantukāmo bhavissati tattha kāle upagacchissati, akilanto addhānam gamissati. Imāhañ, bhante, atthavasam sampassamānā icchāmi saṅghassa yāvajīvam gamikabhattam dātum.

“Puna caparam, bhante, gilānassa bhikkhuno sappāyāni bhojanāni alabhantassa ābādho vā abhivadḍhissati, kālamkiriyā vā bhavissati. Tassa me gilānabhattam bhuttassa ābādho na abhivadḍhissati, kālamkiriyā na bhavissati. Imāhañ, bhante, atthavasam sampassamānā icchāmi saṅghassa yāvajīvam gilānabhattam dātum. “Puna caparam, bhante, gilānupaṭṭhāko bhikkhu attano bhattam pariyesamāno gilānassa ussūre bhattam nīharissati, bhattacchedam karissati. So me gilānupaṭṭhākabhattam bhuñjitvā gilānassa kālena bhattam nīharissati, bhattacchedam na karissati. Imāhañ, bhante, atthavasam sampassamānā icchāmi saṅghassa yāvajīvam gilānupaṭṭhākabhattam dātum.

“Puna caparam, bhante, gilānassa bhikkhuno sappāyāni bhesajjāni alabhantassa ābādho vā abhivadḍhissati, kālamkiriyā vā bhavissati. Tassa me gilānabhesajjam paribhuttassa ābādho na abhivadḍhissati, kālamkiriyā na bhavissati. Imāhañ, bhante, atthavasam sampassamānā icchāmi saṅghassa yāvajīvam gilānabhesajjam dātum.

“Puna caparam, bhante, bhagavatā andhakavinde dasānisamse sampassamānena yāgu anuññātā. Tyāhañ, bhante, ānisamse sampassamānā icchāmi saṅghassa yāvajīvam dhuvayāgum dātum.

“Idha, bhante, bhikkhuniyo aciravatiyā nadiyā vesiyāhi saddhim naggā ekatitthe nahāyanti. Tā, bhante, vesiyā bhikkhuniyo uppañdesum – ‘kim nu kho nāma tumhākam, ayye, daharānam [daharānam daharānam (sī.)] brahmacariyam ciṇṭena, nanu nāma kāmā paribhuñjitabbā; yadā jinjā bhavissatha tada brahmacariyam carissatha. Evam tumhākam ubho atthā pariggahitā bhavissantī’ti. Tā, bhante, bhikkhuniyo vesiyāhi uppañdiyamānā maṅkū ahesum. Asuci, bhante, mātugāmassa naggiyam jeguccham paṭikūlam. Imāham, bhante, athavasam sampassamānā icchāmi bhikkhunisaṅghassa yāvajīvam udakasātikam dātu’’nti.

351. “Kim pana tvam, visākhe, ānisamsam sampassamānā tathāgataṁ aṭṭha varāni yācasī”ti?
 “Idha, bhante, disāsu vassamvuṭṭhā bhikkhū sāvatthim āgacchissanti bhagavantaṁ dassanāya. Te bhagavantaṁ upasaṅkamitvā pucchissanti – ‘itthannāmo, bhante, bhikkhu kālaṅkato, tassa kā gati ko abhisamparāyo’ti? Tam bhagavā byākarissati sotāpattiphale vā sakadāgāmiphale vā anāgāmiphale vā arahatte vā. Tyāham upasaṅkamitvā pucchissāmi – ‘āgatapubbā nu kho, bhante, tena ayyena sāvatthī’ti? Sace me vakkhanti – ‘āgatapubbā tena bhikkhunā sāvatthī’ti niṭṭhamettha gacchissāmi – nissamsayam me paribhuttaṁ tena ayyena vassikasātikā vā āgantukabhettam vā gamikabhettam vā gilānabhettam vā gilānupaṭṭhākabhettam vā gilānabhesajjam vā dhuvayāgu vāti. Tassā me tadanussarantiyā pāmuujjam jāyissati, pamuditāya pīti jāyissati, pītimanāya kāyo passambhissati, passaddhakāyā sukham vediyissāmi, sukhiniyā cittam samādhiyissati. Sā me bhavissati indriyabhāvanā balabhāvanā bojjhangabhāvanā. Imāham, bhante, ānisamsam sampassamānā tathāgataṁ aṭṭha varāni yācāmī”ti.
 “Sādu sādu, visākhe; sādu kho tvam, visākhe, imam ānisamsam sampassamānā tathāgataṁ aṭṭha varāni yācasī. Anujānāmi te, visākhe, aṭṭha varāni”ti. Atha kho bhagavā visākham migāramātarām imāhi gāthāhi anumodi –

“Yā annapānaṁ dadatippamoditā;
 Sīlūpapannā sugatassa sāvikā;
 Dadāti dānaṁ abhibhuya maccharam;
 Sovaggikam sokanudam sukhāvaham.

“Dibbaṁ sā labhate āyum [dibbaṁ balam sā labhate ca āyum (sī. syā.)];
 Āgamma maggam virajam anaṅgaṇam;
 Sā puññakāmā sukhinī anāmayā;
 Saggamhi kāyamhi ciram pamodati”ti.

352. Atha kho bhagavā visākham migāramātarām imāhi gāthāhi anumoditvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe dhammīm kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, vassikasātikam, āgantukabhettam, gamikabhettam, gilānabhettam, gilānupaṭṭhākabhettam, gilānabhesajjam, dhuvayāgu, bhikkhunisaṅghassa udakasātika”nti.

Visākhāvatthu niṭṭhitam.

Visākhābhāṇavāro niṭṭhito.

220. Nisīdanādianujānanā

353. Tena kho pana samayena bhikkhū pañītāni bhojanāni bhuñjivā muṭṭhassatī asampajānā niddam okkamanti. Tesam muṭṭhassatīnam asampajānānam niddam okkamantānam supinantena asuci muccati, senāsanam asucinā makkhyati. Atha kho bhagavā āyasmaṭā ānandena pacchāsamaṇena senāsanacārikam āhiṇḍanto addasa senāsanam asucinā makkhitam, disvāna āyasmantam ānandam āmantesi – “kim etam, ānanda, senāsanam makkhita”nti? “Etarahi, bhante, bhikkhū pañītāni bhojanāni bhuñjivā muṭṭhassatī asampajānā niddam okkamanti. Tesam muṭṭhassatīnam asampajānānam niddam okkamantānam supinantena asuci muccati; tayidam, bhagavā, senāsanam asucinā makkhita”nti.

“Evametam, ānanda, evametam, ānanda. Muccati hi, ānanda, muṭṭhassatīnam asampajānānam niddam okkamantānam supinantena asuci. Ye te, ānanda, bhikkhū upaṭṭhitassatī sampajānā niddam okkamanti, tesam asuci na muccati. Yopi te, ānanda, puthujjanā kāmesu vītarāgā, tesampi asuci na muccati. Aṭṭhānametam, ānanda, anavakāso yam arahato asuci mucceyyā”ti. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe dhammiṃ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi – “idhāham, bhikkhave, ānandena pacchāsamaṇena senāsanacārikam āhiṇḍanto addasam senāsanam asucinā makkhitam, disvāna ānandam āmantesi ‘kim etam, ānanda, senāsanam makkha’nti? ‘Etarahi, bhante, bhikkhū pañītāni bhojanāni bhuñjītvā muṭṭhassatī asampajānā niddam okkamanti. Tesam muṭṭhassatīnam asampajānānam niddam okkamantānam supinantena asuci muccati; tayidam, bhagavā, senāsanam asucinā makkha’nti. ‘Evametam, ānanda, evametam, ānanda, muccati hi, ānanda, muṭṭhassatīnam asampajānānam niddam okkamantānam supinantena asuci. Ye te, ānanda, bhikkhū upaṭṭhitassatī sampajānā niddam okkamanti, tesam asuci na muccati. Yopi te, ānanda, puthujjanā kāmesu vītarāgā tesampi asuci na muccati. Aṭṭhānametam, ānanda, anavakāso yam arahato asuci mucceyyā”ti.

“Pañcime, bhikkhave, ādīnavā muṭṭhassatissa asampajānassa niddam okkamato – dukkham supati, dukkham paṭibujjhati, pāpakam supinam passati, devatā na rakkhanti, asuci muccati. Ime kho, bhikkhave, pañca ādīnavā muṭṭhassatissa asampajānassa niddam okkamato.

“Pañcime, bhikkhave, ānisamsā upaṭṭhitassatissa sampajānassa niddam okkamato – sukham supati, sukham paṭibujjhati, na pāpakam supinam passati, devatā rakkhanti, asuci na muccati. Ime kho, bhikkhave, pañca ānisamsā upaṭṭhitassatissa sampajānassa niddam okkamato.

“Anujānāmi, bhikkhave, kāyaguttiyā cīvaraguttiyā senāsanaguttiyā nisīdana”nti.

Tena kho pana samayena atikhuddakam nisīdanam na sabbam senāsanam samgopeti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, yāvamahantam paccattharaṇam ākaṅkhati tāvamahantam paccattharaṇam kātunti.

354. Tena kho pana samayena āyasmato ānandassa upajjhāyassa āyasmato belaṭṭhasīsassa thullakacchābādho hoti. Tassa lasikāya cīvarāni kāye lagganti. Tāni bhikkhū udakena temetvā apakaḍḍhanti. Addasā kho bhagavā senāsanacārikam āhiṇḍanto te bhikkhū tāni cīvarāni udakena temetvā apakaḍḍhante, disvāna yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upaṅkamitvā te bhikkhū etadavoca – “kim imassa, bhikkhave, bhikkhuno ābādho”ti? “Imassa, bhante, āyasmato thullakacchābādho. Lasikāya cīvarāni kāye lagganti. Tāni mayam udakena temetvā temetvā apakaḍḍhāmā”ti. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe dhammiṃ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, yassa kaṇḍu vā piṭakā vā assāvo vā thullakacchu vā ābādho kaṇḍuppaṭicchādi”nti.

355. Atha kho visākhā migāramātā mukhapuñchanacoḷam [[mukhapuñjanacoḷam \(ka.\)](#)] ādāya yena bhagavā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnā kho visākhā migāramātā bhagavantam etadavoca – “paṭīgganhātū me, bhante, bhagavā mukhapuñchanacoḷam, yam mamassa dīgharattam hitāya sukhāyā”ti. Paṭīggahesi bhagavā mukhapuñchanacoḷam. Atha kho bhagavā visākham migāramātaram dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahamṣesi. Atha kho visākhā migāramātā bhagavatā dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejītā sampahamṣitā utthāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaraṇe dhammiṃ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi – “anujānāmi, bhikkhave, mukhapuñchanacolaka”nti [[mukhapuñchanacolanti \(syā.\)](#)].

356. Tena kho pana samayena rojo mallo āyasmato ānandassa sahāyo hoti. Rojassa mallassa khomapilotikā āyasmato ānandassa hatthe nikkhittā hoti. Āyasmato ca ānandassa khomapilotikāya attho hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgatassa vissāsam

gahetuṁ – sandiṭṭho ca hoti, sambhatto ca, ālapito ca, jīvati ca, jānāti ca, gahite me attamano bhavissatīti. Anujānāmi, bhikkhave, imehi pañcahaṅgehi samannāgatassa vissāsaṁ gahetunti.

357. Tena kho pana samayena bhikkhūnam paripuṇṇam hoti ticīvaram. Attho ca hoti parissāvanehipi thavikāhipi. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, parikkhāracolakanti.

Nisīdanādianujānanā niṭhitā.

221. Pacchimavikappanupagacīvarādikathā

358. Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “yāni tāni bhagavatā anuññātāni ticīvaranti vā vassikasātikāti vā nisīdananti vā paccattharaṇanti vā kaṇḍuppaṭicchādīti vā mukhapuñchanacolanti vā parikkhāracolanti vā, sabbāni tāni adhiṭṭhātabbāni nu kho, udāhu, vikappetabbānī”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, ticīvaram adhiṭṭhātum na vikappetum; vassikasātikam vassānam cātumāsam adhiṭṭhātum, tato param vikappetum; nisīdanam adhiṭṭhātum na vikappetum; paccattharaṇam adhiṭṭhātum na vikappetum; kaṇḍuppaṭicchādīm yāvaābādhā adhiṭṭhātum tato param vikappetum; mukhapuñchanacolam adhiṭṭhātum na vikappetum; parikkhāracolam adhiṭṭhātum na vikappetunti.

Atha kho bhikkhūnam etadahosi – “kittakam pacchimam nu kho cīvaram vikappetabba”nti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, āyāmena atṭhaṅgulaṁ sugataṅgulena caturāngulavitthataṁ pacchimam cīvaram vikappetunti.

359. Tena kho pana samayena āyasmato mahākassapassa pañcukūlakato garuko hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, suttalūkham kātunti. Vikaṇṇo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, vikaṇṇam uddharitunti. Suttā okiriyanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, anuvātam paribhaṇḍam āropetunti.

Tena kho pana samayena saṅghātiyā pattā lujjanti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, atṭhapadakam kātunti.

360. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno ticīvare kayiramāne sabbam chinnakam nappahoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dve chinnakāni ekam acchinnakanti.

Dve chinnakāni ekam acchinnakam nappahoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, dve acchinnakāni ekam chinnakanti.

Dve acchinnakāni ekam chinnakam nappahoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, anvādhikampi āropetum, na ca, bhikkhave, sabbam acchinnakam dhāretabbam. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

361. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno bahum cīvaram uppannam hoti. So ca tam cīvaram mātāpitūnam dātukāmo hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Mātāpitāroti [mātāpitūnam] kho (sī.)] kho, bhikkhave, dadamāne [vadamāno (ka.), vadāmāne (?)] kim vadeyyāma? Anujānāmi, bhikkhave, mātāpitūnam dātum. Na ca, bhikkhave, saddhādeyyam vinipātētabbam. Yo vinipāteyya, āpatti dukkaṭassāti.

362. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu andhavane cīvaram nikhipitvā santaruttarena gāmam piṇḍaya pāvisi. Corā tam cīvaram avaharim̄su. So bhikkhu duccolo hoti lūkhacīvaro. Bhikkhū

evamāhaṁsu – “kissa tvam, āvuso, duccoļo lūkhacīvarosī”ti? “Idhāham [so aham (katthaci)], āvuso, andhavane cīvaraṁ nikhipitvā santaruttarena gāmam piṇḍāya pāvisim. Corā tam cīvaraṁ avahariṁsu. Tenāham duccoļo lūkhacīvaro”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, santaruttarena gāmo pavisitabbo. Yo paviseyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena āyasmā ānando assatiyā santaruttarena gāmaṁ piṇḍāya pāvisi. Bhikkhū āyasmantam ānandaṁ etadavocum – “nanu, āvuso ānanda, bhagavatā paññattam – ‘na santaruttarena gāmo pavisitabbo’ti? Kissā tvam, āvuso ānanda, santaruttarena gāmaṁ paviṭṭho’ti? “Saccam, āvuso, bhagavatā paññattam – ‘na santaruttarena gāmo pavisitabbo’ti. Api cāham assatiyā paviṭṭho’ti. Bhagavato etamattham ārocesum.

Pañcime, bhikkhave, paccayā saṅghātiyā nikkhepāya – gilāno vā hoti, vassikasaṅketam vā hoti, nadīpāram gantum vā hoti, aggalaṭuttivihāro vā hoti, atthatakathinam vā hoti. Ime kho, bhikkhave, pañca paccayā saṅghātiyā nikkhepāya.

Pañcime, bhikkhave, paccayā uttarāsaṅgassa nikkhepāya...pe... antaravāsakassa nikkhepāya – gilāno vā hoti, vassikasaṅketam vā hoti, nadīpāram gantum vā hoti, aggalaṭuttivihāro vā hoti, atthatakathinam vā hoti. Ime kho, bhikkhave, pañca paccayā uttarāsaṅgassa antaravāsakassa nikkhepāya.

Pañcime, bhikkhave, paccayā vassikasāṭikāya nikkhepāya – gilāno vā hoti, nissīmam gantum vā hoti, nadīpāram gantum vā hoti, aggalaṭuttivihāro vā hoti, vassikasāṭikā akatā vā hoti vippakatā vā. Ime kho, bhikkhave, pañca paccayā vassikasāṭikāya nikkhepāyati.

Pacchimavikappanupagacīvarādikathā niṭṭhitā.

222. Saṅghikacīvaruppādakathā

363. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu eko vassam vasi. Tattha manussā saṅghassa demāti cīvarāni adam̄su. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – ‘bhagavatā paññattam ‘catuvaggo pacchimo saṅgho’ti. Ahañcamhi ekako. Ime ca manussā saṅghassa demāti cīvarāni adam̄su. Yamnūnāham imāni saṅghikāni cīvarāni sāvatthim hareyya’nti. Atha kho so bhikkhu tāni cīvarāni ādāya sāvatthim gantvā bhagavato etamattham ārocesi. “Tuyheva, bhikkhu, tāni cīvarāni yāva kathinassa ubbhārāyā”ti. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu eko vassam vasati. Tattha manussā saṅghassa demāti cīvarāni denti. Anujānāmi, bhikkhave, tasseva tāni cīvarāni yāva kathinassa ubbhārāyātī.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu utukālam eko vasi. Tattha manussā saṅghassa demāti cīvarāni adam̄su. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi – ‘bhagavatā paññattam ‘catuvaggo pacchimo saṅgho’ti. Ahañcamhi ekako. Ime ca manussā saṅghassa demāti cīvarāni adam̄su. Yamnūnāham imāni saṅghikāni cīvarāni sāvatthim hareyya’nti. Atha kho so bhikkhu tāni cīvarāni ādāya sāvatthim gantvā bhikkhūnam etamattham ārocesi. Bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, sammukhībhūtena saṅghena bhājetum. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu utukālam eko vasati. Tattha manussā saṅghassa demāti cīvarāni denti. Anujānāmi, bhikkhave, tena bhikkhunā tāni cīvarāni adhiṭṭhatum – “mayhimāni cīvarānī”ti. Tassa ce, bhikkhave, bhikkhuno tam cīvaraṁ anadhiṭṭhite añño bhikkhu āgacchat, samako dātabbo bhāgo. Tehi ce, bhikkhave, bhikkhūhi tam cīvaraṁ bhājiyamāne, apātite kuse, añño bhikkhu āgacchat, samako dātabbo bhāgo. Tehi ce, bhikkhave, bhikkhūhi tam cīvaraṁ bhājiyamāne, pātite kuse, añño bhikkhu āgacchat, nākāmā dātabbo bhāgoti.

Tena kho pana samayena dve bhātikā therā, āyasmā ca isidāso āyasmā ca isibhaṭo, sāvatthiyam vassamvuṭṭhā aññatarām gāmakāvāsam agamaṁsu. Manussā cirassāpi therā āgatāti sacīvarāni bhattāni adam̄su. Āvāsikā bhikkhū there pucchiṁsu – “imāni, bhante, saṅghikāni cīvarāni there āgamma uppānāni, sādiyissanti therā bhāga”nti. Therā evamāhaṁsu – “yathā kho mayam, āvuso, bhagavatā

dhammam desitam ājānāma, tumhākamyeva tāni cīvarāni yāva kathinassa ubbhārāyā”ti.

Tena kho pana samayena tayo bhikkhū rājagahe vassam vasanti. Tattha manussā saṅghassa

Demāti cīvarāni denti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – “bhagavatā paññattam ‘catuvaggo pacchimo saṅgo’ti. Mayañcamhā tayo janā. Ime ca manussā saṅghassa demāti cīvarāni denti. Katham nu kho amhehi paṭipajjitattha”nti? Tena kho pana samayena sambahulā therā, āyasmā ca nilavāsī āyasmā ca sānavāsī āyasmā ca gotako āyasmā ca bhagu āyasmā ca phalikasantāno, pāṭaliputte viharanti kukkuṭārāme. Atha kho te bhikkhū pāṭaliputtam gantvā there pucchiṁsu. Therā evamāhaṁsu – “yathā kho mayam āvuso bhagavatā dhammam desitam ājānāma, tumhākamyeva tāni cīvarāni yāva kathinassa ubbhārāyā”ti.

Saṅghikacīvaruppādakathā niṭṭhitā.

223. Upanandasakyaputtavatthu

364. Tena kho pana samayena āyasmā upanando sakyaputto sāvatthiyam vassamvuṭṭho aññataram gāmakāvāsam agamāsi. Tattha ca bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu. Te evamāhaṁsu – “imāni kho, āvuso, saṅghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāga”nti? “Āmāvuso, sādiyissāmī”ti. Tato cīvarabhāgam gahetvā aññam āvāsam agamāsi. Tatthapi bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu. Tepi evamāhaṁsu – “imāni kho, āvuso, saṅghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāga”nti? “Āmāvuso, sādiyissāmī”ti. Tatopi cīvarabhāgam gahetvā aññam āvāsam agamāsi. Tatthapi bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu. Tepi evamāhaṁsu – “imāni kho, āvuso, saṅghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāga”nti? “Āmāvuso, sādiyissāmī”ti. Tatopi cīvarabhāgam gahetvā mahantaṁ cīvarabhaṇḍikam ādāya punadeva sāvatthiṁ paccāgañchi. Bhikkhū evamāhaṁsu – “mahāpuññosi tvam, āvuso upananda, bahum te cīvaraṁ uppanna”nti. “Kuto me, āvuso, puññam? Idhāham, āvuso, sāvatthiyam vassamvuṭṭho aññataram gāmakāvāsam agamāsim. Tattha bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu. Te mam evamāhaṁsu – ‘imāni kho, āvuso, saṅghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāga’nti? ‘Āmāvuso, sādiyissāmī’ti. Tato cīvarabhāgam gahetvā aññam āvāsam agamāsim. Tatthapi bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu. Tepi mam evamāhaṁsu – ‘imāni kho, āvuso, saṅghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāga’nti? ‘Āmāvuso, sādiyissāmī’ti. Tatopi cīvarabhāgam gahevā aññam āvāsam agamāsim. Tatthapi bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu. Tepi mam evamāhaṁsu – ‘imāni kho, āvuso, saṅghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāga’nti? ‘Āmāvuso, sādiyissāmī’ti. Tatopi cīvarabhāgam aggahesim. Evam me bahum cīvaraṁ uppannanti. “Kīm pana tvam, āvuso upananda, aññatra vassamvuṭṭho aññatra cīvarabhāgam sādiyī”ti? “Evamāvuso”ti. Ye te bhikkhū appicchā...pe... te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma āyasmā upanando sakyaputto aññatra vassamvuṭṭho aññatra cīvarabhāgam sādiyissatī”ti. Bhagavato etamattham ārocesum...pe... “saccam kira tvam, upananda, aññatra vassamvuṭṭho aññatra cīvarabhāgam sādiyī”ti? “Saccam bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... kathañhi nāma tvam, moghapurisa, aññatra vassamvuṭṭho aññatra cīvarabhāgam sādiyissasi. Netam, moghapurisa, appasannānam vā pasādāya...pe... vigarahitvā...pe... dhammiṁ katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, aññatra vassamvuṭṭhenā aññatra cīvarabhāgo sāditabbo. Yo sādiyeyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Tena kho pana samayena āyasmā upanando sakyaputto eko dvīsu āvāsesu vassam vasi – “evam me bahum cīvaraṁ uppajjissatī”ti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – “katham nu kho āyasmato upanandassa sakyaputtassa cīvarapaṭivīso dātabbo”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Detha, bhikkhave, moghapurisassa ekādhippāyam. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu eko dvīsu āvāsesu vassam vasati – “evam me bahum cīvaraṁ uppajjissatī”ti. Sace amutra upaḍḍham amutra upaḍḍham vasati, amutra upaḍḍho amutra upaḍḍho cīvarapaṭivīso dātabbo. Yattha vā pana bahutaram vasati, tato cīvarapaṭivīso dātabboti.

Upanandasakyaputtavatthu niṭṭhitam.

224. Gilānavatthukathā

365. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno kucchivikārābādho hoti. So sake muttakarīse palipanno seti. Atha kho bhagavā āyasmatā ānandena pacchāsamaṇena senāsanacārikam āhiṇḍanto yena tassa bhikkhuno vihāro tenupasaṅkami. Addasā kho bhagavā tam bhikkhum sake muttakarīse palipannam sayamānam, disvāna yena so bhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tam bhikkhum etadavoca – “kim te, bhikkhu, ābādho”ti? “Kucchivikāro me, bhagavā”ti. “Atthi pana te, bhikkhu, upaṭṭhāko”ti? “Natthi, bhagavā”ti. “Kissa tam bhikkhū na upaṭṭhentī”ti? “Aham kho, bhante, bhikkhūnam akārako; tena mām bhikkhū na upaṭṭhentī”ti. Atha kho bhagavā āyasmantam ānandam āmantesi – “gacchānanda, udakam āhara, imam bhikkhum nahāpessāmā”ti. “Evam, bhante”ti kho āyasmā ānando bhagavato paṭissuṇitvā udakam āhari. Bhagavā udakam āsiñci. Āyasmā ānando paridhovi. Bhagavā sīsato aggahesi. Āyasmā ānando pādāto uccāretvā mañcakē nipātesum. Atha kho bhagavā etasmīm nidāne etasmīm pakaranē bhikkhusaṅgham sannipātāpetvā bhikkhū paṭipucchi – “atthi, bhikkhave, amukasmiṃ vihāre bhikkhu gilāno”ti? “Atthi, bhagavā”ti. “Kim tassa, bhikkhave, bhikkhuno ābādho”ti? “Tassa, bhante, āyasmato kucchivikārābādho”ti. “Atthi pana, bhikkhave, tassa bhikkhuno upaṭṭhāko”ti? “Natthi, bhagavā”ti. “Kissa tam bhikkhū na upaṭṭhentī”ti? “Eso, bhante, bhikkhu bhikkhūnam akārako; tena tam bhikkhū na upaṭṭhentī”ti. “Natthi vo, bhikkhave, mātā, natthi pitā, ye vo upaṭṭhaheyyum. Tumhe ce, bhikkhave, aññamaññam na upaṭṭhahissatha, atha ko carahi upaṭṭhahissati? Yo, bhikkhave, mām upaṭṭhaheyya so gilānam upaṭṭhaheyya. Sace upajjhāyo hoti, upajjhāyena yāvajīvam upaṭṭhātabbo; vuṭṭhānamassa āgametabbam. Sace ācariyo hoti, ācariyena yāvajīvam upaṭṭhātabbo; vuṭṭhānamassa āgametabbam. Sace saddhivihāriko hoti, saddhivihārikenā yāvajīvam upaṭṭhātabbo; vuṭṭhānamassa āgametabbam. Sace antevāsiko hoti, antevāsikena yāvajīvam upaṭṭhātabbo; vuṭṭhānamassa āgametabbam. Sace samānupajjhāyako hoti, samānupajjhāyakenā yāvajīvam upaṭṭhātabbo; vuṭṭhānamassa āgametabbam. Sace samānācariyako hoti, samānācariyakenā yāvajīvam upaṭṭhātabbo; vuṭṭhānamassa āgametabbam. Sace na hoti upajjhāyo vā ācariyo vā saddhivihāriko vā antevāsiko vā samānupajjhāyako vā samānācariyako vā saṅghena upaṭṭhātabbo. No ce upaṭṭhaheyya, āpatti dukkaṭassa”.

366. Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato gilāno dūpaṭṭho hoti – asappāyakārī hoti, sappāye mattam na jānāti, bhesajjam na paṭisevitā hoti, atthakāmassa gilānupaṭṭhākassa yathābhūtam ābādhām nāvikattā hoti ‘abhikkamantam vā abhikkamatīti, paṭikkamantam vā paṭikkamatīti, ṭhitam vā ṭhito’ti, uppānānam sārīrikānam vedanānam dukkhānam tibbānam kharānam kaṭukānam asātānam amanāpānam pāṇaharānam anadhivāsakajātiko hoti. Imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato gilāno dūpaṭṭho hoti.

Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato gilāno sūpaṭṭho hoti – sappāyakārī hoti, sappāye mattam jānāti, bhesajjam paṭisevitā hoti, atthakāmassa gilānupaṭṭhākassa yathābhūtam ābādhām āvikattā hoti ‘abhikkamantam vā abhikkamatīti, paṭikkamantam vā paṭikkamatīti, ṭhitam vā ṭhito’ti, uppānānam sārīrikānam vedanānam dukkhānam tibbānam kharānam kaṭukānam asātānam amanāpānam pāṇaharānam adhvivāsakajātiko hoti. Imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato gilāno sūpaṭṭho hoti.

Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato gilānupaṭṭhāko nālam gilānam upaṭṭhātum – na paṭibalo hoti bhesajjam saṃvidhātum, sappāyāsappāyam na jānāti, asappāyam upanāmeti sappāyam apanāmeti, āmisantaro gilānam upaṭṭhāti no mettacitto, jeguccī hoti uccāram vā passāvam vā khelem vā vantam vā nīhātum, na paṭibalo hoti gilānam kālena kālam dhammiyā kathāya sandassetum samādapetum samuttejetum sampahaṇsetum. Imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato gilānupaṭṭhāko nālam gilānam upaṭṭhātum.

Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato gilānupaṭṭhāko alaṁ gilānam upaṭṭhātum – paṭibalo hoti bhesajjam saṃvidhātum, sappāyāsappāyam jānāti, asappāyam apanāmeti sappāyam upanāmeti, mettacitto gilānam upaṭṭhāti no āmisantaro, ajegucchī hoti uccāram vā passāvam vā kheḷam vā vantam vā nīhātum, paṭibalo hoti gilānam kālena kālam dhammiyā kathāya sandassetum samādapetum samuttejetum sampahaṇsetum. Imehi kho, bhikkhave, pañcahaṅgehi samannāgato gilānupaṭṭhāko alaṁ gilānam upaṭṭhātunti.

Gilānavatthukathā niṭṭhitā.

225. Matasantakakathā

367. Tena kho pana samayena dve bhikkhū kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti. Te aññataram āvāsam upagacchiṁsu. Tattha aññataro bhikkhu gilāno hoti. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi – “bhagavatā kho, āvuso, gilānupaṭṭhānam vanṇitam. Handa, mayam, āvuso, imam bhikkhūm upaṭṭhahemā”ti. Te tam upaṭṭhahimsu. So tehi upaṭṭhahiyamāno kālamakāsi. Atha kho te bhikkhū tassa bhikkhuno pattacīvaramādāya sāvatthim gantvā bhagavato etamatthaṁ ārocesum. “Bhikkhussa, bhikkhave, kālaṅkate saṅgho sāmī pattacīvare, apica gilānupaṭṭhākā bahūpakārā. Anujānāmi, bhikkhave, saṅghena ticīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānam dātum. Evañca pana, bhikkhave, dātabbaṁ. Tena gilānupaṭṭhākena bhikkhunā saṅgham upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo – ‘itthannāmo, bhante, bhikkhu kālaṅkato. Idam tassa ticīvarañca patto cā’”ti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho ñāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Itthannāmo bhikkhu kālaṅkato. Idam tassa ticīvarañca patto ca. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho imam ticīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānam dadeyya. Esā ñatti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Itthannāmo bhikkhu kālaṅkato. Idam tassa ticīvarañca patto ca. Saṅgho imam ticīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānam deti. Yassāyasmato khamati imassa ticīvarassa ca pattassa ca gilānupaṭṭhākānam dānam, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Dinnaṁ idam saṅghena ticīvarañca patto ca gilānupaṭṭhākānam. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī”ti.

368. Tena kho pana samayena aññataro sāmañero kālaṅkato hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesum. Sāmañerassa, bhikkhave, kālaṅkate saṅgho sāmī pattacīvare, api ca gilānupaṭṭhākā bahūpakārā. Anujānāmi, bhikkhave, saṅghena cīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānam dātum. Evañca pana, bhikkhave, dātabbaṁ. Tena gilānupaṭṭhākena bhikkhunā saṅgham upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo – “itthannāmo, bhante, sāmañero kālaṅkato, idam tassa cīvarañca patto cā’”ti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho ñāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Itthannāmo sāmañero kālaṅkato. Idam tassa cīvarañca patto ca. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho imam cīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānam dadeyya. Esā ñatti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Itthannāmo sāmañero kālaṅkato. Idam tassa cīvarañca patto ca. Saṅgho imam cīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānam deti. Yassāyasmato khamati imassa cīvarassa ca pattassa ca gilānupaṭṭhākānam dānam, so tuṇhassa; yassa nakkhamati, so bhāseyya.

“Dinnaṁ idam saṅghena cīvarañca patto ca gilānupaṭṭhākānam. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī”ti.

369. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu ca sāmañero ca gilānam upaṭṭhahimsu. So tehi upaṭṭhahiyamāno kālamakāsi. Atha kho tassa gilānupaṭṭhākassa bhikkhuno etadahosi – “katham nu kho

gilānupaṭṭhākassa sāmañerassa cīvara-paṭivīso dātabbo”ti? Bhagavato etamattham ārocesum. Anujānāmi, bhikkhave, gilānupaṭṭhākassa sāmañerassa samakam paṭivīsam dātunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu bahubhaṇḍo bahuparikkhāro kālaṅkato hoti. Bhagavato etamattham ārocesum. Bhikkhussa, bhikkhave, kālāṅkate saṅgho sāmī pattañcavare, api ca gilānupaṭṭhākā bahūpakārā. Anujānāmi, bhikkhave, saṅghena ticīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānam dātum. Yam tattha lahubhaṇḍam lahubarikkhāram tam sammukhībhūtena saṅghena bhājetum. Yam tattha garubhaṇḍam garuparikkhāram tam āgatānāgatassa cātuddisassa saṅghassa avissajjikam avebhaṅgikanti.

Matasantakakathā niṭṭhitā.

226. Naggiyapaṭikkhepakathā

370. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu naggo hutvā yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam etadavoca – “bhagavā, bhante, anekapariyāyena appicchassa santuṭṭhassa sallekhatta dhutassa pāsādikassa apacayassa vīriyārambhassa vaṇṇavādī. Idam, bhante, naggiyam anekapariyāyena appicchatāya santuṭṭhitāya sallekhatta dhutatāya [dhutattāya (ka.)] pāsādikatāya apacayāya vīriyārambhāya samvattati. Sādhu, bhante, bhagavā bhikkhūnam naggiyam anujānātū”ti. Vigarahi buddho bhagavā – “ananucchavikam, moghapurisa, ananulomikam appatirūpam assāmaṇakam akappiyam akaraṇīyam. Kathañhi nāma tvam, moghapurisa, naggiyam titthiyasamādānam samādiyissasi. Netam, moghapurisa, appasannānam vā pasādāya...pe...” vigarahitvā dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, naggiyam titthiyasamādānam samādiyitabbam. Yo samādiyeyya, āpatti thullaccayassā”ti.

Naggiyapaṭikkhepakathā niṭṭhitā.

227. Kusacīrādipaṭikkhepakathā

371. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu kusacīram nivāsetvā...pe... vākacīram nivāsetvā...pe... phalakacīram nivāsetvā...pe... kesakambalam nivāsetvā...pe... vālakambalam nivāsetvā...pe... ulūkapakkham nivāsetvā...pe... ajinakkhipam nivāsetvā yena bhagavā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā bhagavantam etadavoca – “bhagavā, bhante, anekapariyāyena appicchassa santuṭṭhassa sallekhatta dhutassa pāsādikassa apacayassa vīriyārambhassa vaṇṇavādī. Idam, bhante, ajinakkhipam anekapariyāyena appicchatāya santuṭṭhitāya sallekhatta dhutatāya pāsādikatāya apacayāya vīriyārambhāya samvattati. Sādhu, bhante, bhagavā bhikkhūnam ajinakkhipam anujānātū”ti. Vigarahi buddho bhagavā – “ananucchavikam, moghapurisa, ananulomikam appatirūpam assāmaṇakam akappiyam akaraṇīyam. Kathañhi nāma tvam, moghapurisa, ajinakkhipam titthiyadhajam dhāressasi. Netam, moghapurisa, appasannānam vā pasādāya...pe... vigarahitvā...pe... dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, ajinakkhipam titthiyadhajam dhāretabbam. Yo dhāreyya, āpatti thullaccayassā”ti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu akkanālam nivāsetvā...pe... potthakam nivāsetvā yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam etadavoca – “bhagavā, bhante, anekapariyāyena appicchassa santuṭṭhassa sallekhatta dhutassa pāsādikassa apacayassa vīriyārambhassa, vaṇṇavādī. Ayam, bhante, potthako anekapariyāyena appicchatāya santuṭṭhitāya sallekhatta dhutatāya pāsādikatāya apacayāya vīriyārambhāya samvattati. Sādhu, bhante, bhagavā bhikkhūnam potthakam anujānātū”ti. Vigarahi buddho bhagavā – “ananucchavikam, moghapurisa, ananulomikam appatirūpam assāmaṇakam akappiyam akaraṇīyam. Kathañhi nāma tvam, moghapurisa, potthakam nivāsettabbo. Yo nivāseyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Kusacīrādipaṭikkhepakathā niṭhitā.

228. Sabbanīlakādipaṭikkhepakathā

372. Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū sabbanīlakāni cīvarāni dhārenti...pe... sabbapītakāni cīvarāni dhārenti...pe... sabbalohitakāni cīvarāni dhārenti...pe... sabbamañjiṭṭhakāni [sabbamañjetṭhakāni (sī. syā.)] cīvarāni dhārenti...pe... sabbakaṇhāni cīvarāni dhārenti ...pe... sabbamahāraṅgarattāni cīvarāni dhārenti...pe... sabbamahānāmarattāni cīvarāni dhārenti...pe... acchinnadasāni cīvarāni dhārenti...pe... dīghadasāni cīvarāni dhārenti...pe... pupphadasāni cīvarāni dhārenti...pe... phaṇadasāni [phaladasāni (ka.)] cīvarāni dhārenti...pe... kañcukam dhārenti...pe... tirīṭakam dhārenti...pe... veṭhanam dhārenti. Manussā ujjhāyanti khyiyanti vipācenti – “kathañhi nāma samanā sakyaputtiyā veṭhanam dhāressanti, seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na, bhikkhave, sabbanīlakāni cīvarāni dhāretabbāni, na sabbapītakāni cīvarāni dhāretabbāni, na sabbalohitakāni cīvarāni dhāretabbāni, na sabbamañjiṭṭhakāni cīvarāni dhāretabbāni, na sabbakaṇhāni cīvarāni dhāretabbāni, na sabbamahāraṅgarattāni cīvarāni dhāretabbāni, na sabbamahānāmarattāni cīvarāni dhāretabbāni, na acchinnadasāni cīvarāni dhāretabbāni, na dīghadasāni cīvarāni dhāretabbāni, na pupphadasāni cīvarāni dhāretabbāni, na phaṇadasāni cīvarāni dhāretabbāni, na kañcukam dhāretabbam, na tirīṭakam dhāretabbam, na veṭhanam dhāretabbam. Yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

Sabbanīlakādipaṭikkhepakathā niṭhitā.

229. Vassamvuṭṭhānam anuppannacīvarakathā

373. Tena kho pana samayena vassamvuṭṭhā bhikkhū anuppanne cīvare pakkamantipi, vibbhamantipi, kālampi karonti, sāmañerāpi paṭijānanti, sikkham paccakkhātakāpi paṭijānanti, antimavatthum ajjhāpannakāpi paṭijānanti, ummattakāpi paṭijānanti, khittacittāpi paṭijānanti, vedanāṭṭapi paṭijānanti, āpattiyā adassane ukkhittakāpi paṭijānanti, āpattiyā appaṭikamme ukkhittakāpi paṭijānanti, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittakāpi paṭijānanti, pañḍakāpi paṭijānanti, theyyasamvāsakāpi paṭijānanti, titthiyapakkantakāpi paṭijānanti, tiracchānagatāpi paṭijānanti, mātughātakāpi paṭijānanti, pitughātakāpi paṭijānanti, arahantaghātakāpi paṭijānanti, bhikkhunidūsakāpi paṭijānanti, saṅghabhedakāpi paṭijānanti, lohituppādakāpi paṭijānanti, ubhatobyāñjanakāpi paṭijānanti. Bhagavato etamattham ārocesum.

374. Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭho bhikkhu anuppanne cīvare pakkamati, sante patirūpe gāhake dātabbam.

Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭho bhikkhu anuppanne cīvare vibbhamati, kālam karoti, sāmañero paṭijānāti, sikkham paccakkhātako paṭijānāti, antimavatthum ajjhāpannako paṭijānāti, saṅgo sāmī.

Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭho bhikkhu anuppanne cīvare ummattako paṭijānāti, khittacitto paṭijānāti, vedanāṭṭo paṭijānāti, āpattiyā adassane ukkhittako paṭijānāti, āpattiyā appaṭikamme ukkhittako paṭijānāti, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako paṭijānāti, sante patirūpe gāhake dātabbam.

Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭho bhikkhu anuppanne cīvare pañḍako paṭijānāti, theyyasamvāsako paṭijānāti, titthiyapakkantako paṭijānāti, tiracchānagato paṭijānāti, mātughātako paṭijānāti, pitughātako paṭijānāti, arahantaghātako paṭijānāti, bhikkhunidūsako paṭijānāti, saṅghabhedako paṭijānāti, lohituppādako paṭijānāti, ubhatobyāñjanako paṭijānāti, saṅgo sāmī.

375. Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭho bhikkhu uppanne cīvare abhājite pakkamati, sante patirūpe gāhake dātabbam.

Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭho bhikkhu uppanne cīvare abhājite vibbhamati, kālam karoti, sāmañero paṭijānāti, sikkham paccakkhātako paṭijānāti, antimavatthum ajjhāpannako paṭijānāti, saṅgho sāmī.

Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭho bhikkhu uppanne cīvare abhājite ummattako paṭijānāti. Khittacitto paṭijānāti, vedanāṭṭo paṭijānāti, āpattiyā adassane ukhittako paṭijānāti, āpattiyā appatikamme ukhittako paṭijānāti, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukhittako paṭijānāti, sante patirūpe gāhake dātabbam.

Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭho bhikkhu uppanne cīvare abhājite paṇḍako paṭijānāti, theyyasamvāsako paṭijānāti, titthiyapakkantako paṭijānāti, tiracchānagato paṭijānāti, mātughātako paṭijānāti, pitughātako paṭijānāti, arahantaghātako paṭijānāti, bhikkhunidūsako paṭijānāti, saṅghabhedako paṭijānāti, lohituppādako paṭijānāti, ubhatobyañjanako paṭijānāti, saṅgho sāmī.

Vassam vuṭṭhānam anuppannacīvarakathā niṭṭhitā.

230. Saṅghe bhinne cīvaruppādakathā

376. Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭhānam bhikkhūnam anuppanne cīvare saṅgho bhijjati. Tattha manussā ekasmiṃ pakkhe udakam denti, ekasmiṃ pakkhe cīvaraṃ denti – saṅghassa demāti. Saṅghassevetam.

Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭhānam bhikkhūnam anuppanne cīvare saṅgho bhijjati. Tattha manussā ekasmiṃ pakkhe udakam denti, tasmiṃyeva pakkhe cīvaraṃ denti – saṅghassa demāti. Saṅghassevetam.

Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭhānam bhikkhūnam anuppanne cīvare saṅgho bhijjati. Tattha manussā ekasmiṃ pakkhe udakam denti, ekasmiṃ pakkhe cīvaraṃ denti – pakkhassa demāti. Pakkhassevetam.

Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭhānam bhikkhūnam anuppanne cīvare saṅgho bhijjati. Tattha manussā ekasmiṃ pakkhe udakam denti, tasmiṃyeva pakkhe cīvaraṃ denti – pakkhassa demāti. Pakkhassevetam.

Idha pana, bhikkhave, vassamvuṭṭhānam bhikkhūnam uppanne cīvare abhājite saṅgho bhijjati. Sabbesam samakam bhājetabbanti.

Saṅghe bhinne cīvaruppādakathā niṭṭhitā.

231. Duggahitasuggahitādikathā

377. Tena kho pana samayena āyasmā revato aññatarassa bhikkhuno hatthe āyasmato sāriputtassa cīvaraṃ pāhesi – “imam cīvaraṃ therassa dehī”ti. Atha kho so bhikkhu antarāmagge āyasmato revatassa vissāsā tam cīvaraṃ aggahesi. Atha kho āyasmā revato āyasmatā sāriputtena samāgantvā pucchi – “aham, bhante, therassa cīvaraṃ pāhesim. Sampattam tam cīvara”nti? “Nāham tam, āvuso, cīvaraṃ passāmī”ti. Atha kho āyasmā revato tam bhikkhum etadavoca – “aham, āvuso, āyasmato hatthe therassa cīvaraṃ pāhesim. Kaham tam cīvara”nti? “Aham, bhante, āyasmato vissāsā tam cīvaraṃ aggahesi”nti. Bhagavato etamattham ārocesum.

378. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṃ pahiṇati – “imam cīvaraṃ itthannāmassa dehī”ti. So antarāmagge yo pahiṇati tassa vissāsā gaṇhāti. Suggahitam. Yassa pahiyyati

tassa vissāsā gaṇhāti. Duggahitam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati – “imam cīvaraṁ itthannāmassa dehi”ti. So antarāmagge yassa pahiyyati tassa vissāsā gaṇhāti. Duggahitam. Yo pahiṇati tassa vissāsā gaṇhāti. Suggahitam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati – “imam cīvaraṁ itthannāmassa dehi”ti. So antarāmagge suṇāti – yo pahiṇati so kālaṅkatoti. Tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti. Svādhīṭhitam. Yassa pahiyyati tassa vissāsā gaṇhāti. Duggahitam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati – “imam cīvaraṁ itthannāmassa dehi”ti. So antarāmagge suṇāti – yassa pahiyyati so kālaṅkatoti. Tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti. Dvādhīṭhitam. Yo pahiṇati tassa vissāsā gaṇhāti. Suggahitam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati – “imam cīvaraṁ itthannāmassa dehi”ti. So antarāmagge suṇāti – ubho kālaṅkatāti. Yo pahiṇati tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti. Svādhīṭhitam. Yassa pahiyyati tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti. Dvādhīṭhitam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati – “imam cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti. So antarāmagge yo pahiṇati tassa vissāsā gaṇhāti. Duggahitam. Yassa pahiyyati tassa vissāsā gaṇhāti. Suggahitam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati – “imam cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti. So antarāmagge yassa pahiyyati tassa vissāsā gaṇhāti. Suggahitam. Yo pahiṇati tassa vissāsā gaṇhāti. Duggahitam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati – “imam cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti. So antarāmagge suṇāti – “yo pahiṇati so kālaṅkato”ti. Tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti. Dvādhīṭhitam. Yassa pahiyyati tassa vissāsā gaṇhāti. Suggahitam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati – “imam cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti. So antarāmagge suṇāti – “yassa pahiyyati so kālaṅkato”ti. Tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti. Svādhīṭhitam. Yo pahiṇati tassa vissāsā gaṇhāti. Duggahitam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati – “imam cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti. So antarāmagge suṇāti – “ubho kālaṅkatā”ti. Yo pahiṇati tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti. Dvādhīṭhitam. Yassa pahiyyati tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti. Svādhīṭhitam.

Duggahitasuggahitādikathā niṭṭhitā.

232. Aṭṭhacīvaraṁātikā

379. Aṭṭhimā, bhikkhave, mātikā cīvarassa uppādāya – sīmāya deti, katikāya deti, bhikkhāpaññattiyā deti, saṅghassa deti, ubhatosaṅghassa deti, vassamvuṭṭhasaṅghassa deti, ādissa deti, puggalassa deti.

Sīmāya deti – yāvatikā bhikkhū antosīmagatā tehi bhājetabbam. Katikāya deti – sambahulā āvāsā samānalābhā honti ekasmiṁ āvāse dinne sabbattha dinnam hoti. Bhikkhāpaññattiyā deti, yattha saṅghassa dhuvakārā kariyyanti, tattha deti. Saṅghassa deti, sammukhībhūtena saṅghena bhājetabbam. Ubhatosaṅghassa deti, bahukāpi bhikkhū honti, eka bhikkhunī hoti, upaḍḍham dātabbam, bahukāpi bhikkhuniyo honti, eko bhikkhu hoti, upaḍḍham dātabbam. Vassamvuṭṭhasaṅghassa deti, yāvatikā

bhikkhū tasmīm āvāse vassamvuṭṭhā, tehi bhājetabbam. Ādissa deti, yāguyā vā bhatte vā khādanīye vā cīvare vā senāsane vā bhesajje vā. Puggalassa deti, “imam cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti.

Aṭṭhacīvaraṁātikā niṭṭhitā.

Cīvarakkhandhako aṭṭhamo.

233. Tassuddānam

Rājagahako negamo, disvā vesāliyam gaṇīm;
Puna rājagaham gantvā, rañño tam paṭivedayi.

Putto sālavatikāya, abhayassa hi atrajo;
Jīvatīti kumārena, saṅkhāto jīvako iti.

So hi takkasīlam gantvā, uggahetvā mahābhiso;
Sattavassikaābādhām, natthukammena nāsayi.

Rañño bhagandalābādhām, ālepena apākaḍḍhi;
Mamañca itthāgrañca, buddhasaṅgham cupaṭṭhahi.

Rājagahako ca sethi, antaganṭhi tikičchitam;
Pajjotassa mahārogam, ghatapānena nāsayi.

Adhikārañca siveyyam, abhisannam sinehati;
Tīhi uppalahatthehi, samattiṁsavirecanam.

Pakatattam varaṁ yāci, siveyyañca paṭiggaḥi;
Cīvarañca gihidānam, anuññāsi tathāgato.

Rājagahe janapade bahum, uppajji cīvaraṁ;
Pāvāro kosiyañceva, kojavō adḍhakāsikam.

Uccāvacā ca santuṭṭhi, nāgamedāgamedsum ca;
Paṭhamam pacchā sadisā, katikā ca paṭiharum.

Bhañḍāgāram aguttañca, vuṭṭhāpenti tatheva ca;
Ussannam kolāhalañca, katham bhāje katham dade.

Sakātirekabhāgena, paṭivīso katham dade;
Chakañena sītudakā [sītundī ca (sī.), sītuñhi ca (katthaci)], uttaritu na jānare.

Āropentā bhājanañca, pātiyā ca chamāya ca;
Upacikāmajjhē jīranti, ekato patthinnena ca.

Pharusačchinnačchibandhā, addasāsi ubbhañḍite;
Vīmañcītā sakyamuni, anuññāsi ticīvaraṁ.

Aññena atirekena, uppajji chiddameva ca;
Cātuddīpo varaṁ yāci, dātum vassikasāṭikam.

Āgantugamigilānam, upaṭṭhākañca bhesajjam;
Dhuvam udakasātiñca, pañṭam atikhuddakam.

Thullakacchumukham khomam, paripuṇṇam adhiṭṭhanam;
Pacchimam kato garuko, vikanño puttamokiri.

Lujjanti nappahonti, ca anvādhikam bahūni ca;
Andhavane assatiyā, eko vassam utumhi ca.

Dve bhātukā rājagahe, upanando puna dvisu;
Kucchivikāro gilāno, ubho ceva gilānakā [gilāyanā (ka.)].

Naggā kusā vākacīram, phalako kesakambalam;
Vālāulūkapakkhañca, ajinam akkanālakam.

Potthakam nīlapītañca, lohitam mañjiṭhena ca;
Kañhā mahāraṅganāma, acchinnadasikā tathā.

Dīghapupphaphaṇadasā, kañcutirīṭaveṭhanam;
Anuppanne pakkamati, saṅgho bhijjati tāvade.

Pakkhe dadanti saṅghassa, āyasmā revato pahi;
Vissāsagāhādhiṭhāti, aṭṭha cīvaramātikāti.

Imamhi khandhake vatthū channavuti.

Cīvarakkhandhako niṭṭhito.

9. Campeyyakkhandhako

234. Kassapagottabhikkhuvatthu

380. Tena samayena buddho bhagavā campāyam viharati gaggarāya pokkharaṇiyā tīre. Tena kho pana samayena kāśīsu janapade vāsabhagāmo nāma hoti. Tattha kassapagotto nāma bhikkhu āvāsiko hoti tantibaddho ussukkam āpanno – kinti anāgatā ca pesalā bhikkhū ḍagaccheyyūm, āgatā ca pesalā bhikkhū phāsu vihareyyūm, ayañca āvāso vuddhiṃ viruḷhiṃ vepullam āpajjeyyāti. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū kāśīsu cārikam caramānā yena vāsabhagāmo tadavasarum. Addasā kho kassapagotto bhikkhu te bhikkhū dūratova ḍagacchante, disvāna āsanam paññapesi, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipi, paccuggantvā pattacīvaram paṭiggahesi, pāñyena āpucchi, nahāne ussukkam akāsi, ussukkampi akāsi yāguyā khādanīye bhattasmiṃ. Atha kho tesam āgantukānam bhikkhūnam etadahosi – “bhaddako kho ayañ, āvuso, āvāsiko bhikkhu nahāne ussukkam karoti, ussukkampi karoti yāguyā khādanīye bhattasmiṃ. Handa, mayam, āvuso, idheva vāsabhagāme nivāsañ kappemā”ti. Atha kho te āgantukā bhikkhū tattheva vāsabhagāme nivāsañ kappesum.

Atha kho kassapagottassa bhikkhuno etadahosi – “yo kho imesam āgantukānam bhikkhūnam āgantukakilamatho so paṭippassaddho. Yepime gocare appakataññuno tedānime gocare pakataññuno. Dukkaram kho pana parakulesu yāvajīvam ussukkam kātum, viññatti ca manussānam amanāpā. Yaññūnāham na ussukkam kareyyam yāguyā khādanīye bhattasmi”nti. So na ussukkam akāsi yāguyā khādanīye bhattasmi. Atha kho tesam āgantukānam bhikkhūnam etadahosi – “pubbe khvāyam, āvuso, āvāsiko bhikkhu nahāne ussukkam akāsi, ussukkampi akāsi yāguyā khādanīye bhattasmi. Sodānāyam

na ussukkam̄ karoti yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Duṭṭhadānāyam̄, āvuso, āvāsiko bhikkhu. Handa, mayam̄, āvuso, āvāsikam̄ [imaṁ āvāsikam̄ (syā.)] bhikkhuṁ ukkhipāmā’ti. Atha kho te āgantukā bhikkhū sannipatitvā cassapagottam̄ bhikkhuṁ etadavocum – “pubbe kho tvam̄, āvuso, nahāne ussukkam̄ karosi, ussukkampi karosi yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Sodāni tvam̄ na ussukkam̄ karosi yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Āpattiṁ tvam̄, āvuso, āpanno. Passasetam̄ āpatti”nti? “Natthi me, āvuso, āpatti, yamaham̄ passeyya”nti. Atha kho te āgantukā bhikkhū cassapagottam̄ bhikkhuṁ āpattiyā adassane ukkhipiṁsu.

Atha kho cassapagottassa bhikkhuno etadahosi – “aham̄ kho etam̄ na jānāmi ‘āpatti vā esā anāpatti vā, āpanno camhi [vamhi (?)] anāpanno vā, ukkhitto camhi anukkhitto vā, dhammikena vā adhammikena vā, kuppena vā akuppena vā, ṭhānārahena vā aṭṭhānārahena vā’. Yamenūnāham̄ campam̄ gantvā bhagavantam̄ etamattham̄ puccheyya”nti. Atha kho cassapagotto bhikkhu senāsanam̄ saṁsāmetvā pattacīvaramādāya yena campā tena pakkāmi. Anupubbena yena campā yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam̄ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Āciṇḍam̄ kho panetam̄ buddhānam̄ bhagavantānam̄ āgantukehi bhikkhūhi saddhim̄ paṭisammoditum̄. Atha kho bhagavā cassapagottam̄ bhikkhuṁ etadavoca – “kacci, bhikkhu, khamanīyam̄, kacci yāpanīyam̄, kacci appakilamathena addhānam̄ āgato, kuto ca tvam̄, bhikkhu, āgacchasi”nti? “Khamanīyam̄, bhagavā; yāpanīyam̄, bhagavā; appakilamathena cāham̄, bhante, addhānam̄ āgato. Atthi, bhante, kāsīsu janapade vāsabhagāmo nāma. Tatthāham̄, bhagavā, āvāsiko tantibaddho ussukkam̄ āpanno – ‘kinti anāgatā ca pesalā bhikkhū āgaccheyyam̄, āgatā ca pesalā bhikkhū phāsu vihareyyam̄, ayañca āvāso vuddhiṁ viruḷhiṁ vepullam̄ āpajjeyyā’ti. Atha kho, bhante, sambahulā bhikkhū kāsīsu cārikam̄ caramānā yena vāsabhagāmo tadavasarum̄. Addasam̄ kho aham̄, bhante, te bhikkhū dūratova āgacchante, disvāna āsanam̄ paññapesim̄, pādodakam̄ pādapīṭham̄ pādakathalikam̄ upanikkhipim̄, paccuggantvā pattacīvaram̄ paṭiggahesim̄, pānīyena apucchim̄, nahāne ussukkam̄ akāsim̄, ussukkampi akāsim̄ yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Atha kho tesam̄, bhante, āgantukānam̄ bhikkhūnam̄ etadahosi – ‘bhaddako kho ayam̄ āvuso āvāsiko bhikkhu nahāne ussukkam̄ karoti, ussukkampi karoti yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Handa, mayam̄, āvuso, idheva vāsabhagāme nivāsam̄ kappemā’ti. Atha kho te, bhante, āgantukā bhikkhū tattheva vāsabhagāme nivāsam̄ kappesum̄. Tassa mayham̄, bhante, etadahosi – ‘yo kho imesaṁ āgantukānam̄ bhikkhūnam̄ āgantukākilamatho so paṭippassaddho. Yepime gocare appakataññuno tedānime gocare pakataññuno. Dukkaram̄ kho pana parakulesu yāvajīvam̄ ussukkam̄ kātum̄, viññatti ca manussānam̄ amanāpā. Yamenūnāham̄ na ussukkam̄ kareyyam̄ yāguyā khādanīye bhattasmi’nti. So kho aham̄, bhante, na ussukkam̄ akāsim̄ yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Atha kho tesam̄, bhante, āgantukānam̄ bhikkhūnam̄ etadahosi – ‘pubbe khvāyam̄, āvuso, āvāsiko bhikkhu nahāne ussukkam̄ karoti, ussukkampi karoti yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Sodānāyam̄ na ussukkam̄ karoti yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Duṭṭhadānāyam̄, āvuso, āvāsiko bhikkhu. Handa, mayam̄, āvuso, āvāsikam̄ bhikkhuṁ ukkhipāmā’ti. Atha kho te, bhante, āgantukā bhikkhū sannipatitvā mam̄ etadavocum – ‘pubbe kho tvam̄, āvuso, nahāne ussukkam̄ karosi, ussukkampi karosi yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Sodāni tvam̄ na ussukkam̄ karosi yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Āpattiṁ tvam̄, āvuso, āpanno. Passasetam̄ āpatti’nti? ‘Natthi me, āvuso, āpatti yamaham̄ passeyya’nti. Atha kho te, bhante, āgantukā bhikkhū mam̄ āpattiyā adassane ukkhipiṁsu. Tassa mayham̄, bhante, etadahosi – ‘aham̄ kho etam̄ na jānāmi ‘āpatti vā esā anāpatti vā, āpanno camhi anāpanno vā, ukkhitto camhi anukkhitto vā, dhammikena vā adhammikena vā, kuppena vā akuppena vā, ṭhānārahena vā aṭṭhānārahena vā’. Yamenūnāham̄ campam̄ gantvā bhagavantam̄ etamattham̄ puccheyya”nti. Tato aham̄, bhagavā, āgacchāmī’ti. “Anāpatti esā, bhikkhu, nesā āpatti. Anāpannosi, nasi āpanno. Anukkhittosi, nasi ukkhitto. Adhammikenāsi kammena ukkhitto kuppena aṭṭhānārahena. Gaccha tvam̄, bhikkhu, tattheva vāsabhagāme nivāsam̄ kappehī”nti. “Evam̄, bhante”ti kho cassapagotto bhikkhu bhagavato paṭissuṇitvā uṭṭhayāsanā bhagavantam̄ abhivādetvā padakkhiṇam̄ katvā yena vāsabhagāmo tena pakkāmi.

381. Atha kho tesam̄ āgantukānam̄ bhikkhūnam̄ ahudeva kukkuccam̄, ahu vippaṭisāro – “alābhā vata no, na vata no lābhā, dulladdham̄ vata no, na vata no suladdham̄, ye mayam̄ suddham̄ bhikkhuṁ anāpattikam̄ avatthusmiṁ akāraṇe ukkhipimhā. Handa, mayam̄, āvuso, campam̄ gantvā bhagavato

santike accayam̄ accayato desemā”ti. Atha kho te āgantukā bhikkhū senāsanam̄ saṃsāmetvā pattacīvaramādāya yena campā tena pakkamīsu. Anupubbena yena campā yena bhagavā tenupasaṅkamīsu, upasaṅkamitvā bhagavantam̄ abhivādetvā ekamantañam nisīdiñsu. Āciṇñam̄ kho panetañ buddhānam̄ bhagavantānam̄ āgantukehi bhikkhūhi saddhiñ paṭisammoditum̄. Atha kho bhagavā te bhikkhū etadavoca – “kacci, bhikkhave, khamanīyam̄, kacci yāpanīyam̄, kaccittha appakilamathena addhānam̄ āgatā, kuto ca tumhe, bhikkhave, āgacchathā”ti? “Khamanīyam̄, bhagavā; yāpanīyam̄, bhagavā; appakilamathena ca mayam̄, bhante, addhānam̄ āgatā. Atthi, bhante, kāśīsu janapade vāsabhagāmo nāma. Tato mayam̄, bhagavā, āgacchāmā”ti. “Tumhe, bhikkhave, āvāsikam̄ bhikkhum̄ ukkhipitthā”ti? “Evam̄, bhante”ti. “Kismiñ, bhikkhave, vatthusmiñ kāraṇe”ti? “Avatthusmiñ, bhagavā, akāraṇe”ti. Vigarahi buddho bhagavā – “ananucchavikam̄, moghapurisā, ananulomikam̄ appatirūpam̄ assāmañakam̄ akappiyam̄ akarañiyam̄. Kathañhi nāma tumhe, moghapurisā, suddham̄ bhikkhum̄ anāpattikam̄ avatthusmiñ akāraṇe ukkhipissatha. Netam̄, moghapurisā, appasannānam̄ vā pasādāya...pe...” vigarahitvā dhammim̄ katham̄ katvā bhikkhū āmantesi – “na, bhikkhave, suddho bhikkhu anāpattiko avatthusmiñ akāraṇe ukkhipitabbo. Yo ukkhipeyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Atha kho te bhikkhū uṭṭhāyāsanā ekamsam̄ uttarāsaṅgam̄ karitvā bhagavato pādesu sirasā nipatitvā bhagavantam̄ etadavocum̄ – “accayo no, bhante, accagamā yathābale yathāmūlhe yathāakusale, ye mayam̄ suddham̄ bhikkhum̄ anāpattikam̄ avatthusmiñ akāraṇe ukkhipimhā. Tesam̄ no, bhante, bhagavā accayam̄ accayato paṭiggañhātū āyatim̄ samvarāyā”ti. “Taggha, tumhe, bhikkhave, accayo accagamā yathābale yathāmūlhe yathāakusale, ye tumhe suddham̄ bhikkhum̄ anāpattikam̄ avatthusmiñ akāraṇe ukkhipitha. Yato ca kho tumhe, bhikkhave, accayam̄ accayato disvā yathādhammañ paṭikarotha, tam̄ vo mayam̄ paṭiggañhāma. Vuddhihesā, bhikkhave, ariyassa vinaye yo accayam̄ accayato disvā yathādhammañ paṭikaroti, āyatim̄ [āyatim̄ ca (sī.)] saṃvaram̄ āpajjati”ti.

Kassapagottabhikkhuvatthu niṭṭhitam̄.

235. Adhammena vaggādikammakathā

382. Tena kho pana samayena campāyam̄ bhikkhū evarūpāni kammāni karonti – adhammena vaggakammam̄ karonti, adhammena samaggakammañ karonti; dhammena vaggakammam̄ karonti, dhammapatirūpakena vaggakammañ karonti; dhammapatirūpakena samaggakammañ karonti; ekopi ekañ ukkhipati, ekopi dve ukkhipati, ekopi sambahule ukkhipati, ekopi saṅgham̄ ukkhipati; dvepi ekañ ukkhipanti, dvepi dve ukkhipanti, dvepi sambahule ukkhipanti, dvepi saṅgham̄ ukkhipanti; sambahulāpi ekañ ukkhipanti; sambahulāpi dve ukkhipanti, sambahulāpi sambahule ukkhipanti, sambahulāpi saṅgham̄ ukkhipanti; saṅghopī saṅgham̄ ukkhipati. Ye te bhikkhū appicchā...pe... te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma campāyam̄ bhikkhū evarūpāni kammāni karissanti – adhammena vaggakammañ karissanti, adhammena samaggakammañ karissanti, dhammena vaggakammañ karissanti, dhammapatirūpakena vaggakammañ karissanti, dhammapatirūpakena samaggakammañ karissanti, ekopi ekañ ukkhipissati, ekopi dve ukkhipissati, ekopi sambahule ukkhipissati, ekopi saṅgham̄ ukkhipissati, dvepi ekañ ukkhipissanti, dvepi dve ukkhipissanti, dvepi sambahule ukkhipissanti, dvepi saṅgham̄ ukkhipissanti, sambahulāpi ekañ ukkhipissanti, sambahulāpi dve ukkhipissanti, sambahulāpi sambahule ukkhipissanti, sambahulāpi saṅgham̄ ukkhipissanti, saṅghopī saṅgham̄ ukkhipissati”ti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham̄ ārocesuñ...pe... “saccam̄ kira, bhikkhave, campāyam̄ bhikkhū evarūpāni kammāni karonti – adhammena vaggakammañ karonti...pe... saṅghopī saṅgham̄ ukkhipati”ti? “Saccam̄, bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā – “ananucchavikam̄, bhikkhave, tesam̄ moghapurisānam̄ ananulomikam̄ appatirūpam̄ assāmañakam̄ akappiyam̄ akarañiyam̄. Kathañhi nāma te, bhikkhave, moghapurisā evarūpāni kammāni karissanti – adhammena vaggakammañ karissanti...pe... saṅghopī saṅgham̄ ukkhipissati. Netam̄, bhikkhave, appasannānam̄ vā pasādāya...pe... vigarahitvā...pe... dhammim̄ katham̄ katvā bhikkhū āmantesi –

383. “Adhammena ce, bhikkhave, vaggakammañ akammañ na ca karañiyam, adhammena [adhammena ce bhikkhave (syā.)] samaggakammañ akammañ na ca karañiyam, dhammena vaggakammañ akammañ na ca karañiyam; dhammapatirūpakena vaggakammañ akammañ na ca karañiyam, dhammapatirūpakena samaggakammañ akammañ na ca karañiyam; ekopi ekam ukkhipati akammañ na ca karañiyam, ekopi dve ukkhipati akammañ na ca karañiyam, ekopi sambahule ukkhipati akammañ na ca karañiyam, ekopi sañgham ukkhipati akammañ na ca karañiyam; dvepi ekam ukkhipanti akammañ na ca karañiyam, dvepi dve ukkhipanti akammañ na ca karañiyam, dvepi sambahule ukkhipanti akammañ na ca karañiyam, dvepi sañgham ukkhipanti akammañ na ca karañiyam; sambahulāpi ekam ukkhipanti akammañ na ca karañiyam, sambahulāpi dve ukkhipanti akammañ na ca karañiyam, sambahulāpi sambahule ukkhipanti akammañ na ca karañiyam, sambahulāpi sañgham ukkhipanti akammañ na ca karañiyam; sañghopi sañgham ukkhipati akammañ na ca karañiyam.

384. “Cattārimāni, bhikkhave, kammāni – adhammena vaggakammañ, adhammena samaggakammañ, dhammena vaggakammañ, dhammena samaggakammañ. Tatra, bhikkhave, yadidañ adhammena vaggakammañ, idam, bhikkhave, kammañ adhammattā vaggattā kuppam aṭṭhānārahañ; na, bhikkhave, evarūpañ kammañ kātabbam, na ca mayā evarūpañ kammañ anuññātam. Tatra, bhikkhave, yadidañ adhammena samaggakammañ, idam, bhikkhave, kammañ adhammattā kuppam aṭṭhānārahañ; na, bhikkhave, evarūpañ kammañ kātabbam, na ca mayā evarūpañ kammañ anuññātam. Tatra, bhikkhave, yadidañ dhammena vaggakammañ, idam, bhikkhave, kammañ vaggattā kuppam aṭṭhānārahañ; na, bhikkhave, evarūpañ kammañ kātabbam, na ca mayā evarūpañ kammañ anuññātam. Tatra, bhikkhave, yadidañ dhammena samaggakammañ, idam, bhikkhave, kammañ dhammattā samaggattā akuppam ṭhānārahañ; evarūpañ, bhikkhave, kammañ kātabbam, evarūpañca mayā kammañ anuññātam. Tasmātiha, bhikkhave, evarūpañ kammañ karissāma yadidañ dhammena samagganti – evañhi vo, bhikkhave, sikkhitabba”nti.

Adhammena vaggādikammakathā niṭhitā.

236. Ñattivipannakammādikathā

385. Tena kho pana samayena chabbaggyā bhikkhū evarūpāni kammāni karonti – adhammena vaggakammañ karonti, adhammena samaggakammañ karonti; dhammena vaggakammañ karonti, dhammapatirūpakena vaggakammañ karonti, dhammapatirūpakena samaggakammañ karonti; ñattivipannampi kammañ karonti anussāvanasampannam, anussāvanavipannampi kammañ karonti ñattisampannam, ñattivipannampi anussāvanavipannampi kammañ karonti; aññatrāpi dhammā kammañ karonti, aññatrāpi vinayā kammañ karonti, aññatrāpi satthusāsanā kammañ karonti; paṭikuṭṭhakatampi kammañ karonti adhammikam kuppam aṭṭhānārahañ. Ye te bhikkhū appicchā...pe... te ujjhayanti khīyyanti vipācenti – “kathañhi nāma chabbaggyā bhikkhū evarūpāni kammāni karissanti – adhammena vaggakammañ karissanti, adhammena samaggakammañ karissanti; dhammena vaggakammañ karissanti, dhammapatirūpakena vaggakammañ karissanti, dhammapatirūpakena samaggakammañ karissanti; ñattivipannampi kammañ karissanti anussāvanasampannam, anussāvanavipannampi kammañ karissanti ñattisampannam, ñattivipannampi anussāvanavipannampi kammañ karissanti; aññatrāpi dhammā kammañ karissanti, aññatrāpi vinayā kammañ karissanti, aññatrāpi satthusāsanā kammañ karissanti; paṭikuṭṭhakatampi kammañ karissanti adhammikam kuppam aṭṭhānāraha”nti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesum...pe... “saccam kira, bhikkhave, chabbaggyā bhikkhū evarūpāni kammāni karonti – adhammena vaggakammañ karonti...pe... paṭikuṭṭhakatampi kammañ karonti adhammikam kuppam aṭṭhānāraha”nti? “Saccam, bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... vigarahitvā dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi –

386. “Adhammena ce, bhikkhave, vaggakammañ akammañ na ca karañiyam; adhammena samaggakammañ akammañ na ca karañiyam; dhammena vaggakammañ akammañ na ca karañiyam;

dhammapatirūpakena vaggakammañ akammañ na ca karañiyam; dhammapatirūpakena samaggakammañ akammañ na ca karañiyam. Ñattivipannañce, bhikkhave, kammañ anussāvanasampannañ akammañ na ca karañiyam; anussāvanavipannañce, bhikkhave, kammañ ñattisampannañ akammañ na ca karañiyam; ñattivipannañce, bhikkhave, kammañ anussāvanavipannañ akammañ na ca karañiyam; aññatrāpi dhammā kammañ akammañ na ca karañiyam; aññatrāpi vinayā kammañ akammañ na ca karañiyam; aññatrāpi satthusāsanā kammañ akammañ na ca karañiyam; pañkuññakatañce, bhikkhave, kammañ adhammikam kuppam atthānārahañ akammañ na ca karañiyam.

387. Chayimāni, bhikkhave, kammāni – adhammakammam, vaggakammañ, samaggakammañ, dhammapatirūpakena vaggakammañ, dhammapatirūpakena samaggakammañ, dhammena samaggakammañ.

Katamañca, bhikkhave, adhammakammam? Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme ekāya ñattiyyā kammañ karoti, na ca kammavācam anussāveti – adhammakammam. Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme dvīhi ñattīhi kammañ karoti, na ca kammavācam anussāveti – adhammakammam. Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme ekāya kammavācāya kammañ karoti, na ca ñattim thapeti – adhammakammam. Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme dvīhi kammavācāhi kammañ karoti, na ca ñattim thapeti – adhammakammam. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme ekāya ñattiyyā kammañ karoti, na ca kammavācam anussāveti – adhammakammam. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme dvīhi ñattīhi kammañ karoti, na ca kammavācam anussāveti – adhammakammam. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme tīhi ñattīhi kammañ karoti, na ca kammavācam anussāveti – adhammakammam. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme catūhi ñattīhi kammañ karoti, na ca kammavācam anussāveti – adhammakammam. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme ekāya kammavācāya kammañ karoti, na ca ñattim thapeti – adhammakammam. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme dvīhi kammavācāhi kammañ karoti, na ca ñattim thapeti – adhammakammam. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme tīhi kammavācāhi kammañ karoti, na ca ñattim thapeti – adhammakammam. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme catūhi kammavācāhi kammañ karoti, na ca ñattim thapeti – adhammakammam. Idam vuccati, bhikkhave, adhammakammam.

Katamañca, bhikkhave, vaggakammañ? Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā te anāgatā honti, chandārahānañ chando anāhañ hoti, sammukhībhūtā pañkkosanti – vaggakammañ. Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā te āgatā honti, chandārahānañ chando anāhañ hoti, sammukhībhūtā pañkkosanti – vaggakammañ. Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā te āgatā honti, sammukhībhūtā pañkkosanti – vaggakammañ. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā te anāgatā honti, chandārahānañ chando anāhañ hoti, sammukhībhūtā pañkkosanti – vaggakammañ. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā te āgatā honti, chandārahānañ chando anāhañ hoti, sammukhībhūtā pañkkosanti – vaggakammañ. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā te āgatā honti, chandārahānañ chando anāhañ hoti, sammukhībhūtā pañkkosanti – vaggakammañ. Idam vuccati, bhikkhave, vaggakammañ.

Katamañca, bhikkhave, samaggakammam? Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānañ chando āhañ hoti, sammukhībhūtā na pañkkosanti – samaggakammañ. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānañ chando āhañ hoti, sammukhībhūtā na pañkkosanti – samaggakammañ. Idam vuccati, bhikkhave, samaggakammañ.

Katamañca, bhikkhave, dhammapatirūpakena vaggakammañ? Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme pañhamam kammavācam anussāveti, pacchā ñattim thapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā te anāgatā honti, chandārahānañ chando anāhañ hoti, sammukhībhūtā na pañkkosanti – dhammapatirūpakena

vaggakammañ. Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme pañhamam kammavācañ anussāveti, pacchā ñattim thapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā te āgatā honti, chandārahānañ chando anāhañ hoti, sammukhībhūtā pañkkosanti – dhammapatirūpakena vaggakammañ. Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme pañhamam kammavācañ anussāveti, pacchā ñattim thapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā te āgatā honti, chandārahānañ chando āhañ hoti, sammukhībhūtā pañkkosanti – dhammapatirūpakena vaggakammañ. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme pañhamam kammavācañ anussāveti, pacchā ñattim thapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā te anāgatā honti, chandārahānañ chando anāhañ hoti, sammukhībhūtā pañkkosanti – dhammapatirūpakena vaggakammañ. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme pañhamam kammavācañ anussāveti, pacchā ñattim thapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā te āgatā honti, chandārahānañ chando anāhañ hoti, sammukhībhūtā pañkkosanti – dhammapatirūpakena vaggakammañ. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme pañhamam kammavācañ anussāveti, pacchā ñattim thapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā te āgatā honti, chandārahānañ chando āhañ hoti, sammukhībhūtā pañkkosanti – dhammapatirūpakena vaggakammañ. Idam vuccati, bhikkhave, dhammapatirūpakena vaggakammañ.

Katamañca, bhikkhave, dhammapatirūpakena samaggakammañ? Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme pañhamam kammavācañ anussāveti, pacchā ñattim thapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānañ chando āhañ hoti, sammukhībhūtā na pañkkosanti – dhammapatirūpakena samaggakammañ. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme pañhamam kammavācañ anussāveti, pacchā ñattim thapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā te āgatā honti, chandārahānañ chando āhañ hoti, sammukhībhūtā na pañkkosanti – dhammapatirūpakena samaggakammañ. Idam vuccati, bhikkhave, dhammapatirūpakena samaggakammañ.

Katamañca, bhikkhave, dhammena samaggakammañ? Ñattidutiye ce, bhikkhave, kamme pañhamam ñattim thapeti, pacchā ekāya kammavācāya kammam karoti, yāvatikā bhikkhū kammappattā te āgatā honti, chandārahānañ chando āhañ hoti, sammukhībhūtā na pañkkosanti – dhammena samaggakammañ. Ñatticatutthe ce, bhikkhave, kamme pañhamam ñattim thapeti, pacchā tīhi kammavācāhi kammam karoti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānañ chando āhañ hoti, sammukhībhūtā na pañkkosanti, dhammena samaggakammañ. Idam vuccati, bhikkhave, dhammena samaggakammañ.

Ñattivipannakammādikathā niñhitā.

237. Catuvaggakarañādikathā

388. Pañca sañghā – catuvaggo bhikkhusaṅgho pañcavaggo bhikkhusaṅgho, dasavaggo bhikkhusaṅgho, vīsativaggo bhikkhusaṅgho, atirekavīsativaggo bhikkhusaṅgho. Tatra, bhikkhave, yvāyam catuvaggo bhikkhusaṅgho, thapetvā tīni kammāni – upasampadam pavāraṇam abbhānam, dhammena samaggo sabbakammesu kammappatto. Tatra, bhikkhave, yvāyam pañcavaggo bhikkhusaṅgho, thapetvā dve kammāni – majjhimesu janapadesu upasampadam abbhānam, dhammena samaggo sabbakammesu kammappatto. Tatra, bhikkhave, yvāyam dasavaggo bhikkhusaṅgho, thapetvā ekañ kammam – abbhānam, dhammena samaggo sabbakammesu kammappatto. Tatra, bhikkhave, yvāyam vīsativaggo bhikkhusaṅgho dhammena samaggo sabbakammesu kammappatto. Tatra, bhikkhave, yvāyam atirekavīsativaggo bhikkhusaṅgho dhammena samaggo sabbakammesu kammappatto.

389. Catuvaggakarañānce, bhikkhave, kammam bhikkhunicatuttho kammañ kareyya – akammam na ca karañyam. Catuvaggakarañānce, bhikkhave, kammañ sikkhamānacatuttho kammañ kareyya... akammam na ca karañyam...pe.... Sāmañeracatuttho kammañ kareyya... akammañ na ca karañyam. Sāmañeracatuttho kammañ kareyya... akammañ na ca karañyam. Sikkhamāñ paccakkhātakacatuttho kammañ kareyya... akammañ na ca karañyam. Antimavatthum ajjhāpannakacatuttho kammañ

kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Āpattiyā adassane ukhittakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Āpattiyā appaṭikamme ukhittakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Pāpikāya dīṭhiyā appaṭinissagge ukhittakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Pañḍakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam.

Theyyasaṁvāsakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Titthiyapakkantakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Tiracchānagatacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Mātughātakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam.

Pitughātakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Arahantaghātakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Bhikkhunidūsakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam.

Lohituppādakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Ubhatobyāñjanakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Nānāsaṁvāsakacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam.

Iddhiyā vehāse thitacatuttho kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Yassa saṅgho kammaṁ karoti, tamcatuttho kammaṁ kareyya ... akammaṁ na ca karaṇīyam.

Catuvaraṇam.

390. Pañcavaggakaraṇañce, bhikkhave, kammaṁ bhikkhunipañcamo kammaṁ kareyya... akammaṁ na ca karaṇīyam. Pañcavaggakaraṇañce, bhikkhave, kammaṁ sikkhamānapañcamo kammaṁ kareyya... pe.... Sāmañerapañcamo kammaṁ kareyya... sāmañeripañcamo kammaṁ kareyya ... sikkham paccakkhātakapañcamo kammaṁ kareyya... antimavatthum ajjhāpannakapañcamo kammaṁ kareyya... āpattiyā adassane ukhittakapañcamo kammaṁ kareyya... āpattiyā appaṭikamme ukhittakapañcamo kammaṁ kareyya... pañḍakapañcamo kammaṁ kareyya... theyyasaṁvāsakapañcamo kammaṁ kareyya... titthiyapakkantakapañcamo kammaṁ kareyya... tiracchānagatapañcamo kammaṁ kareyya... mātughātakapañcamo kammaṁ kareyya... pitughātakapañcamo kammaṁ kareyya... arahantaghātakapañcamo kammaṁ kareyya... bhikkhunidūsakapañcamo kammaṁ kareyya... saṅghabhedakapañcamo kammaṁ kareyya... lohituppādakapañcamo kammaṁ kareyya... ubhatobyāñjanakapañcamo kammaṁ kareyya... nānāsaṁvāsakapañcamo kammaṁ kareyya... nānāsīmāya thitapañcamo kammaṁ kareyya... iddhiyā vehāse thitapañcamo kammaṁ kareyya... yassa saṅgho kammaṁ karoti, tampañcamo kammaṁ kareyya – akammaṁ na ca karaṇīyam.

Pañcavaggakaraṇam.

391. Dasavaggakaraṇañce, bhikkhave, kammaṁ bhikkhunidasamo kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyam. Dasavaggakaraṇañce, bhikkhave, kammaṁ sikkhamānadasamo kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyam... pe.... Dasavaggakaraṇañce, bhikkhave, kammaṁ yassa saṅgho kammaṁ karoti, tamdasamo kammaṁ kareyya – akammaṁ na ca karaṇīyam.

Dasavaggakaraṇam.

392. Vīsativaggakaraṇañce, bhikkhave, kammaṁ bhikkhunivīso kammaṁ kareyya – akammaṁ na ca karaṇīyam. Vīsativaggakaraṇañce, bhikkhave, kammaṁ sikkhamānavīso kammaṁ kareyya ... pe... sāmañeravīso kammaṁ kareyya... sāmañerivīso kammaṁ kareyya... sikkham paccakkhātakavīso kammaṁ kareyya... antimavatthum ajjhāpannakavīso kammaṁ kareyya... āpattiyā adassane ukhittakavīso kammaṁ kareyya... āpattiyā appaṭikamme ukhittakavīso kammaṁ kareyya... pāpikāya dīṭhiyā appaṭinissagge ukhittakavīso kammaṁ kareyya... pañḍakavīso kammaṁ kareyya... theyyasaṁvāsakavīso kammaṁ kareyya... titthiyapakkantakavīso kammaṁ kareyya... tiracchānagatavīso kammaṁ kareyya... mātughātakavīso kammaṁ kareyya... pitughātakavīso kammaṁ kareyya... arahantaghātakavīso kammaṁ kareyya... bhikkhunidūsakavīso kammaṁ kareyya...

saṅghabhedakavīso kammaṁ kareyya... lohituppādakavīso kammaṁ kareyya...
ubhatobyañjanakavīso kammaṁ kareyya... nānāsaṁvāsakavīso kammaṁ kareyya... nānāsīmāya
ṭhitavīso kammaṁ kareyya... iddhiyā vehāse ṭhitavīso kammaṁ kareyya... yassa saṅgo kammaṁ
karoti, tamvīso kammaṁ kareyya – akammaṁ na ca karaṇīyam.

Vīsativaggakaraṇam.

Catuvaggakaraṇādikathā niṭṭhitā.

238. Pārivāsikādikathā

393. Pārivāsikacatuttho ce, bhikkhave, parivāsam dadeyya, mūlāya paṭikasseyya, mānattam dadeyya, tamvīso abbheyya – akammaṁ na ca karaṇīyam. Mūlāya paṭikassanārahacatuttho ce, bhikkhave, parivāsam dadeyya, mūlāya paṭikasseyya, mānattam dadeyya, tamvīso abbheyya – akammaṁ na ca karaṇīyam. Mānattārahacatuttho ce, bhikkhave, parivāsam dadeyya, mūlāya paṭikasseyya, mānattam dadeyya, tamvīso abbheyya – akammaṁ na ca karaṇīyam.
Mānattacārikacatuttho ce, bhikkhave, parivāsam dadeyya, mūlāya paṭikasseyya, mānattam dadeyya, tamvīso abbheyya – akammaṁ na ca karaṇīyam. Abbhānārahacatuttho ce, bhikkhave, parivāsam dadeyya, mūlāya paṭikasseyya, mānattam dadeyya, tamvīso abbheyya – akammaṁ na ca karaṇīyam.

394. Ekaccassa, bhikkhave, saṅghamajjhe paṭikkosanā ruhati, ekaccassa na ruhati. Kassa ca, bhikkhave, saṅghamajjhe paṭikkosanā na ruhati? Bhikkhuniyā, bhikkhave, saṅghamajjhe paṭikkosanā na ruhati. Sikkhamānāya, bhikkhave...pe... sāmañerassa, bhikkhave... sāmañeriyā, bhikkhave... sikkhāpaccakkhātakassa bhikkhave... antimavatthum ajjhāpannakassa, bhikkhave ... ummattakassa, bhikkhave... khittacittassa, bhikkhave... vedanāttāssa, bhikkhave... āpattiyyā adassane ukkhittakassa, bhikkhave... āpattiyyā appaṭikamme ukkhittakassa, bhikkhave... pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittakassa, bhikkhave... pañḍakassa, bhikkhave... theyyasamvāsakassa, bhikkhave... titthiyapakkantakassa, bhikkhave ... tirachchānagatassa bhikkhave... mātughātakassa, bhikkhave... pitughātakassa, bhikkhave... arahantaghātakassa, bhikkhave... bhikkhunidūsakassa, bhikkhave... saṅghabhedakassa, bhikkhave... lohituppādakassa, bhikkhave... ubhatobyañjanakassa, bhikkhave... nānāsaṁvāsakassa, bhikkhave... nānāsīmāya ṭhitassa, bhikkhave... iddhiyā vehāse ṭhitassa, bhikkhave, yassa saṅgo kammaṁ karoti, tassa ca [tassa (syā.)], bhikkhave, saṅghamajjhe paṭikkosanā na ruhati. Imesam kho, bhikkhave, saṅghamajjhe paṭikkosanā na ruhati.

Kassa ca, bhikkhave, saṅghamajjhe paṭikkosanā ruhati? Bhikkhussa, bhikkhave, pakatattassa

Samānasamvāsakassa samānasīmāya ṭhitassa antamaso ānantarikassāpi [ānantarikassāpi (syā.)] bhikkhuno viññāpentassa saṅghamajjhe paṭikkosanā ruhati. Imassa kho, bhikkhave, saṅghamajjhe paṭikkosanā ruhati.

Pārivāsikādikathā niṭṭhitā.

239. Dvenissāraṇādikathā

395. Dvemā, bhikkhave, nissāraṇā. Atthi, bhikkhave, puggalo appatto nissāraṇam. Tañce saṅgo nissāreti, ekacco sunissārito, ekacco dunnissārito. Katamo ca, bhikkhave, puggalo appatto nissāraṇam, tañce saṅgo nissāreti – dunnissārito? Idha pana, bhikkhave, bhikkhu suddho hoti anāpattiko. Tañce saṅgo nissāreti – dunnissārito. Ayaṁ vuccati, bhikkhave, puggalo appatto nissāraṇam, tañce saṅgo nissāreti – dunnissārito.

Katamo ca, bhikkhave, puggalo appatto nissāraṇam, tañce saṅgo nissāreti – sunissārito? Idha

pana, bhikkhave, bhikkhu bālo hoti abyatto āpattibahulo anapadāno, gihisamṣaṭho viharati ananulomikehi gihisamṣaggehi, tañce saṅgho nissāreti – sunissārīto. Ayam vuccati, bhikkhave, puggalo appatto nissāraṇam, tañce saṅgho nissāreti – sunissārīto.

396. Dvemā, bhikkhave, osāraṇā. Atthi, bhikkhave, puggalo appatto osāraṇam tañce saṅgho osāreti, ekacco sosārito, ekacco dosārito. Katamo ca, bhikkhave, puggalo appatto osāraṇam, tañce saṅgho osāreti – dosārito? Pañdako, bhikkhave, appatto osāraṇam, tañce saṅgho osāreti – dosārito. Theyyasamvāsako, bhikkhave, appatto osāraṇam, tañce saṅgho osāreti – dosārito. Titthiyapakkantako, bhikkhave...pe... tiracchānagato, bhikkhave... mātughātako, bhikkhave... pitughātako, bhikkhave... arahantaghātako, bhikkhave... bhikkhunidūsako, bhikkhave... saṅghabhedako, bhikkhave... lohituppādako, bhikkhave... ubhatobyāñjanako, bhikkhave, appatto, osāraṇam, tañce saṅgho osāreti – dosārito. Ayam vuccati, bhikkhave, puggalo appatto osāraṇam, tañce saṅgho osāreti – dosārito. Ime vuccanti, bhikkhave, puggalā appattā osāraṇam, te ce saṅgho osāreti – dosāritā.

Katamo ca, bhikkhave, puggalo appatto osāraṇam, tañce saṅgho osāreti – sosārito? Hatthacchinno, bhikkhave, appatto osāraṇam, tañce saṅgho osāreti, sosārito. Pādacchinno, bhikkhave...pe... hatthapādacchinno, bhikkhave... kaṇṇacchinno, bhikkhave... nāsacchinno, bhikkhave... kaṇṇanāśacchinno, bhikkhave... aṅgulicchinno, bhikkhave... aḷacchinno, bhikkhave... kaṇḍaracchinno, bhikkhave... phaṇahatthako, bhikkhave... khujjo, bhikkhave... vāmano, bhikkhave... galagaṇḍī, bhikkhave... lakkhaṇāhato, bhikkhave... kasāhato, bhikkhave... likhitako, bhikkhave... sīpadiko, bhikkhave... pāparogī, bhikkhave... parisadūsako, bhikkhave... kāṇo, bhikkhave... kuṇī, bhikkhave... khañjo, bhikkhave... pakkhahato, bhikkhave... chinniriyāpatho, bhikkhave... jarādubbalo, bhikkhave... andho, bhikkhave... mūgo, bhikkhave... badhiro, bhikkhave... andhamūgo, bhikkhave... andhabadhiro, bhikkhave... mūgabadhiro, bhikkhave... andhamūgabadro, bhikkhave, appatto osāraṇam, tañce saṅgho osāreti – sosārito. Ayam vuccati, bhikkhave, puggalo appatto osāraṇam, tañce saṅgho osāreti – sosārito. Ime vuccanti, bhikkhave, puggalā appattā osāraṇam, te ce saṅgho osāreti – sosāritā.

Dvenissāraṇādikathā niṭṭhitā.

Vāsabhagāmabhāṇavāro niṭṭhito paṭhamo.

240. Adhammakammādikathā

397. Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa na hoti āpatti daṭṭhabbā. Tamenam codeti saṅgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, passasetam āpatti”nti? So evam vadeti – “natthi me, āvuso, āpatti, yamaham passeyya”nti. Tam saṅgho āpattiyā adassane ukkhipati – adhammakammaṇam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa na hoti āpatti paṭikātabbā. Tamenam codeti saṅgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, paṭikarohi tam āpatti”nti. So evam vadeti – “natthi me, āvuso, āpatti, yamayam paṭikareyya”nti. Tam saṅgho āpattiyā appaṭikamme ukkhipati – adhammakammaṇam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa na hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā. Tamenam codeti saṅgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “pāpikā te, āvuso, diṭṭhi, paṭinissajjetam pāpikam diṭṭhi”nti. So evam vadeti – “natthi me, āvuso, pāpikā diṭṭhi, yamaham paṭinissajjeyya”nti. Tam saṅgho pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhipati – adhammakammaṇam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa na hoti āpatti daṭṭhabbā, na hoti āpatti paṭikātabbā. Tamenam codeti saṅgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, passasetam āpatti? Paṭikarohi tam āpatti”nti. So evam vadeti – “natthi me, āvuso, āpatti, yamaham passeyyaṁ. Natthi me,

āvuso, āpatti, yamaham paṭikareyya”nti. Tam saṅgo adassane vā appaṭikamme vā ukkhipati – adhammakammam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa na hoti āpatti daṭṭhabbā, na hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā. Tamenam codeti saṅgo vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, passasetam āpattim? Pāpikā te diṭṭhi, paṭinissajjetam pāpikam diṭṭhi”nti. So evam vadeti – “natthi me, āvuso, āpatti, yamaham passeyyam; natthi me, āvuso, pāpikā diṭṭhi, yamaham paṭinissajjeyya”nti. Tam saṅgo adassane vā appaṭinissagge vā ukkhipati – adhammakammam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa na hoti āpatti paṭikātabbā, na hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā. Tamenam codeti saṅgo vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, paṭikarohi tam āpattim; pāpikā te diṭṭhi, paṭinissajjetam pāpikam diṭṭhi”nti. So evam vadeti – “natthi me, āvuso, āpatti, yamaham paṭikareyyam. Natthi me, āvuso, pāpikā diṭṭhi, yamaham paṭinissajjeyya”nti. Tam saṅgo appaṭikamme vā appaṭinissagge vā ukkhipati – adhammakammam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa na hoti āpatti daṭṭhabbā, na hoti āpatti paṭikātabbā, na hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā. Tamenam codeti saṅgo vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, passasetam āpattim? Paṭikarohi tam āpattim; pāpikā te diṭṭhi, paṭinissajjetam pāpikam diṭṭhi”nti. So evam vadeti – “natthi me, āvuso, āpatti, yamaham passeyyam. Natthi me, āvuso, āpatti, yamaham paṭikareyyam. Natthi me, āvuso, pāpikā diṭṭhi, yamaham paṭinissajjeyya”nti. Tam saṅgo adassane vā appaṭikamme vā appaṭinissagge vā ukkhipati – adhammakammam.

398. Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa hoti āpatti daṭṭhabbā. Tamenam codeti. Saṅgo vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, passasetam āpatti”nti? So evam vadeti – “āmāvuso, passāmī”ti. Tam saṅgo āpattiyā adassane ukkhipati – adhammakammam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa hoti āpatti paṭikātabbā. Tamenam codeti saṅgo vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, paṭikarohi tam āpatti”nti. So evam vadeti – “āmāvuso, paṭikarissāmī”ti. Tam saṅgo āpattiyā appaṭikamme ukkhipati – adhammakammam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā. Tamenam codeti saṅgo vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “pāpikā te, āvuso, diṭṭhi; paṭinissajjetam pāpikam diṭṭhi”nti. So evam vadeti – “āmāvuso, paṭinissajjissāmī”ti. Tam saṅgo pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhipati – adhammakammam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti āpatti paṭikātabbā...pe... hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā...pe... hoti āpatti paṭikātabbā, hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā...pe... hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti āpatti paṭikātabbā, hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā. Tamenam codeti saṅgo vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, passasetam āpattim? Paṭikarohi tam āpattim; pāpikā te diṭṭhi, paṭinissajjetam pāpikam diṭṭhi”nti. So evam vadeti – “āmāvuso, passāmī, āma paṭikarissāmī, āma paṭinissajjissāmī”ti. Tam saṅgo adassane vā appaṭikamme vā appaṭinissagge vā ukkhipati – adhammakammam.

399. Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa hoti āpatti daṭṭhabbā. Tamenam codeti saṅgo vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, passasetam āpatti”nti? So evam vadeti – “natthi me, āvuso, āpatti, yamaham paṭikareyya”nti. Tam saṅgo āpattiyā adassane ukkhipati – dhammakammam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa hoti āpatti paṭikātabbā. Tamenam codeti saṅgo vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, paṭikarohi tam āpatti”nti. So evam vadeti – “natthi me, āvuso, āpatti, yamaham paṭikareyya”nti. Tam saṅgo āpattiyā appaṭikamme ukkhipati – dhammakammam.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā. Tamenam̄ codeti saṅgo vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “pāpikā te, āvuso, diṭṭhi, paṭinissajjetā pāpikām̄ diṭṭhi” nti. So evam̄ vadeti – “natthi me, āvuso, pāpikā diṭṭhi, yamahām̄ paṭinissajjeyya” nti. Tam̄ saṅgo pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhipati – dhammakammam̄.

Idha pana, bhikkhave, bhikkhussa hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti āpatti paṭikātabbā...pe...

Hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā...pe... hoti āpatti paṭikātabbā, hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā ...pe... hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti āpatti paṭikātabbā, hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā. Tamenam̄ codeti saṅgo vā sambahulā vā ekapuggalo vā – “āpattim̄ tvam̄, āvuso, āpanno, passasetam̄ āpattim̄? Paṭikarohi tam̄ āpattim̄. Pāpikā te diṭṭhi, paṭinissajjetā pāpikām̄ diṭṭhi” nti. So evam̄ vadeti – “natthi me, āvuso, āpatti, yamahām̄ passeyyam̄. Natthi me, āvuso, āpatti yamahām̄ paṭikareyyam̄. Natthi me, āvuso, pāpikā diṭṭhi, yamahām̄ paṭinissajjeyya” nti. Tam̄ saṅgo adassane vā appaṭikamme vā appaṭinissagge vā ukkhipati – dhammakammanti.

Adhammakammādikathā niṭṭhitā.

241. Upālipucchākathā

400. Atha kho āyasmā upāli yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam̄ abhivādetvā ekamantam̄ niśidi. Ekamantam̄ nisinno kho āyasmā upāli bhagavantam̄ etadavoca – “yo nu kho, bhante, samaggo saṅgo sammukhākaraṇīyam̄ kammaṁ asammukhā karoti, dhammakammam̄ nu kho tam̄, bhante, vinayakamma” nti? “Adhammakammam̄ tam̄, upāli, avinayakamma” nti. “Yo nu kho, bhante, samaggo saṅgo paṭipucchākaraṇīyam̄ kammaṁ appaṭipucchā karoti...pe... paṭiññāyakaraṇīyam̄ kammaṁ apaṭiññāya karoti... sativinayārahassa amūlhavinayam̄ deti... amūlhavinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti... tassapāpiyasikākammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti... tajjanīyakammārahassa niyassakammam̄ karoti ... niyassakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti... pabbājanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti... paṭisāraṇīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti... ukkhepanīyakammārahassa parivāsam̄ deti... parivāsārahaṁ mūlāya paṭikassati... mūlāya paṭikassanārahassa mānattam̄ deti... mānattārahaṁ abbheti... abbhānārahaṁ upasampādeti, dhammakammam̄ nu kho tam̄, bhante, vinayakamma” nti? “Adhammakammam̄ tam̄, upāli, avinayakamma”.

“Yo kho, upāli, samaggo saṅgo sammukhākaraṇīyam̄ kammaṁ asammukhā karoti, evam̄ kho, upāli, adhammakammam̄ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṅgo sātisāro hoti. Yo kho, upāli, samaggo saṅgo paṭipucchākaraṇīyam̄ kammaṁ appaṭipucchā karoti...pe... paṭiññāyakaraṇīyam̄ kammaṁ apaṭiññāya karoti... sativinayārahassa amūlhavinayam̄ deti... amūlhavinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti... tassapāpiyasikākammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti... tajjanīyakammārahassa niyassakammam̄ karoti... niyassakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti... pabbājanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti... paṭisāraṇīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti... ukkhepanīyakammārahassa parivāsam̄ deti... parivāsārahaṁ mūlāya paṭikassati... mūlāya paṭikassanārahassa mānattam̄ deti... mānattārahaṁ abbheti... abbhānārahaṁ upasampādeti, evam̄ kho, upāli, adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ. Evañca pana saṅgo sātisāro hotī” ti.

401. “Yo nu kho, bhante, samaggo saṅgo sammukhākaraṇīyam̄ kammaṁ sammukhā karoti, dhammakammam̄ nu kho tam̄, bhante, vinayakamma” nti? “Dhammakammam̄ tam̄, upāli, vinayakamma” nti. “Yo nu kho, bhante, samaggo saṅgo paṭipucchākaraṇīyam̄ kammaṁ paṭipucchā karoti...pe... paṭiññāyakaraṇīyam̄ kammaṁ paṭiññāya karoti... sativinayārahassa sativinayam̄ deti... amūlhavinayārahassa amūlhavinayam̄ deti... tassapāpiyasikākammārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti... tajjanīyakammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti... niyassakammārahassa niyassakammam̄

karoti... pabbājanīyakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti... paṭisāraṇīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti... ukkhepanīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti... parivāsārahassa parivāsaṁ deti mūlāyapaṭikassanārahaṁ mūlāya paṭikassati... mānattārahassa mānattam deti... abbhānārahaṁ abbheti... upasampadārahaṁ upasampādeti, dhammakammaṁ nu kho tam, bhante, vinayakamma”nti? “Dhammakammaṁ tam, upāli, vinayakammaṁ.

“Yo kho, upāli, samaggo saṅgho sammukhākaraṇīyam kammaṁ sammukhā karoti, evam kho, upāli, dhammakammaṁ hoti vinayakammaṁ. Evañca pana saṅgho anatisāro hoti. Yo kho, upāli, samaggo saṅgho paṭipucchākaraṇīyam kammaṁ paṭipucchā karoti... paṭiññāyakaraṇīyam kammaṁ paṭiññāya karoti... sativinayārahassa sativinayaṁ deti... amūlhavinayārahassa amūlhavinayaṁ deti... tassapāpiyasikākammārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti... tajjanīyakammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti... niyassakammārahassa niyassakammaṁ karoti... pabbājanīyakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti... ukkhepanīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti... parivāsārahassa parivāsaṁ deti... mūlāyapaṭikassanārahaṁ mūlāya paṭikassati... mānattārahassa mānattam deti... abbhānārahaṁ abbheti... upasampadārahaṁ upasampādeti, evam kho, upāli, dhammakammaṁ hoti vinayakammaṁ. Evañca pana saṅgho anatisāro hotī”ti.

402. “Yo nu kho, bhante, samaggo saṅgho sativinayārahassa amūlhavinayaṁ deti, amūlhavinayārahassa sativinayaṁ deti, dhammakammaṁ nu kho tam, bhante, vinayakamma”nti? “Adhammakammaṁ tam, upāli, avinayakamma”nti. “Yo nu kho, bhante, samaggo saṅgho amūlhavinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti, tassapāpiyasikākammārahassa amūlhavinayaṁ deti...pe... tassapāpiyasikākammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti, tajjanīyakammārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti... tajjanīyakammārahassa niyassakammaṁ karoti, niyassakammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti... niyassakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti, pabbājanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti, paṭisāraṇīyakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti... paṭisāraṇīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti, ukkhepanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti... ukkhepanīyakammārahassa parivāsaṁ deti, parivāsārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti... parivāsārahaṁ mūlāya paṭikassati, mūlāyapaṭikassanārahaṁ parivāsaṁ deti... mūlāyapaṭikassanārahaṁ mānattam deti, mānattārahaṁ mūlāya paṭikassati... mānattārahaṁ abbheti, abbhānārahaṁ mānattam deti... abbhānārahaṁ upasampādeti, upasampadārahaṁ abbheti, dhammakammaṁ nu kho tam, bhante, vinayakamma”nti? “Adhammakammaṁ tam, upāli, avinayakamma”nti.

“Yo kho, upāli, samaggo saṅgho sativinayārahassa amūlhavinayaṁ deti, amūlhavinayārahassa sativinayaṁ deti, evam kho, upāli, adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ. Evañca pana saṅgho sātisāro hoti. Yo kho, upāli, samaggo saṅgho amūlhavinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti, tassapāpiyasikākammārahassa amūlhavinayaṁ deti...pe... tassapāpiyasikākammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti, tajjanīyakammārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti... tajjanīyakammārahassa niyassakammaṁ karoti, niyassakammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti... niyassakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti, pabbājanīyakammārahassa niyassakammaṁ karoti... pabbājanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti, paṭisāraṇīyakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti... paṭisāraṇīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti, ukkhepanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti... ukkhepanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti... ukkhepanīyakammārahassa parivāsaṁ deti, parivāsārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti... parivāsārahaṁ mūlāya paṭikassati, mūlāyapaṭikassanārahaṁ mānattam deti, mānattārahaṁ mūlāya paṭikassati – mānattārahaṁ abbheti, abbhānārahaṁ mānattam deti... abbhānārahaṁ upasampādeti, upasampadārahaṁ abbheti, evam kho, upāli, adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ. Evañca pana saṅgho sātisāro hotī”ti.

403. “Yo nu kho, bhante, samaggo saṅgho sativinayārahassa sativinayam deti, amūl̄havinayārahassa amūl̄havinayam deti, dhammakammaṁ nu kho tam, bhante, vinayakamma”nti? “Dhammakammaṁ tam, upāli, vinayakamma”nti. “Yo nu kho, bhante, samaggo saṅgho amūl̄havinayārahassa amūl̄havinayam deti...pe... tassapāpiyasikākammārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti...pe... tajjanīyakammārahassa tajjanīyakammam karoti...pe... niyassakammārahassa niyassakammaṁ karoti...pe... pabbājanīyakammārahassa pabbājanīyakammam karoti...pe... paṭisāraṇīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammam karoti...pe... ukkhepanīyakammārahassa ukkhepanīyakammam karoti...pe... parivāsārahassa parivāsam deti...pe... mūlāyapaṭikassanāraham mūlāya paṭikassati...pe... mānattārahassa mānattam deti...pe... abbhānāraham abbheti, upasampadāraham upasampādeti, dhammakammaṁ nu kho tam, bhante, vinayakamma”nti? “Dhammakammaṁ tam, upāli, vinayakammam”.

“Yo kho, upāli, samaggo saṅgho sativinayārahassa sativinayam deti, amūl̄havinayārahassa amūl̄havinayam deti, evam kho, upāli, dhammakammaṁ hoti vinayakammam. Evañca pana saṅgho anatisāro hoti. Yo kho, upāli, samaggo saṅgho amūl̄havinayārahassa amūl̄havinayam deti ...pe... tassapāpiyasikākammārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti...pe... tajjanīyakammārahassa tajjanīyakammam karoti...pe... niyassakammārahassa niyassakammaṁ karoti...pe... pabbājanīyakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti...pe... paṭisāraṇīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammam karoti...pe... ukkhepanīyakammārahassa ukkhepanīyakammam karoti...pe... parivāsārahassa parivāsam deti...pe... mūlāya paṭikassanāraham mūlāya paṭikassati...pe... mānattārahassa mānattam deti...pe... abbhānāraham abbheti, upasampadāraham upasampādeti, evam kho, upāli, dhammakammaṁ hoti vinayakammam. Evañca pana saṅgho anatisāro hoti”ti.

404. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – yo kho, bhikkhave, samaggo saṅgho sativinayārahassa amūl̄havinayam deti, evam kho, bhikkhave, adhammakammaṁ hoti avinayakammam. Evañca pana saṅgho sātisāro hoti. Yo kho, bhikkhave, samaggo saṅgho sativinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti...pe... sativinayārahassa tajjanīyakammam karoti... sativinayārahassa niyassakammaṁ karoti... sativinayārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti... sativinayārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti... sativinayārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti ... sativinayārahassa parivāsam deti... sativinayāraham mūlāya paṭikassati... sativinayārahassa mānattam deti... sativinayāraham abbheti... sativinayāraham upasampādeti, evam kho, bhikkhave, adhammakammaṁ hoti avinayakammam. Evañca pana saṅgho sātisāro hoti.

405. Yo kho, bhikkhave, samaggo saṅgho amūl̄havinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti, evam kho, bhikkhave, adhammakammaṁ hoti avinayakammam. Evañca pana saṅgho sātisāro hoti. Yo kho, bhikkhave, samaggo saṅgho amūl̄havinayārahassa tajjanīyakammam karoti...pe... amūl̄havinayārahassa niyassakammaṁ karoti... amūl̄havinayārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti... amūl̄havinayārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti... amūl̄havinayārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti... amūl̄havinayārahassa parivāsam deti... amūl̄havinayāraham mūlāya paṭikassati... amūl̄havinayārahassa mānattam deti... amūl̄havinayāraham abbheti... amūl̄havinayāraham upasampādeti... amūl̄havinayārahassa sativinayam deti, evam kho, bhikkhave, adhammakammaṁ hoti avinayakammam. Evañca pana saṅgho sātisāro hoti.

406. Yo kho, bhikkhave, samaggo saṅgho tassapāpiyasikākammārahassa tajjanīyakammam karoti...pe... tajjanīyakammārahassa... niyassakammārahassa... pabbājanīyakammārahassa... paṭisāraṇīyakammārahassa... ukkhepanīyakammārahassa... parivāsāraham... mūlāyapaṭikassanārahassa... mānattāraham... abbhānāraham... upasampadārahassa sativinayam deti, evam kho, bhikkhave, adhammakammaṁ hoti avinayakammam. Evañca pana saṅgho sātisāro hoti. Yo kho, bhikkhave, samaggo saṅgho upasampadārahassa amūl̄havinayam deti...pe... upasampadārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti... upasampadārahassa tajjanīyakammam karoti... upasampadārahassa niyassakammaṁ karoti... upasampadārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti... upasampadārahassa

paṭisāraṇīyakammam karoti... upasampadārahassa ukkhepanīyakammam karoti...
upasampadārahassa parivāsam deti... upasampadārahaṁ mūlāya paṭikassati... upasampadārahassa
mānattam deti... upasampadārahaṁ abbheti, evam kho, bhikkhave, adhammakammam hoti
avinayakammam. Evañca pana saṅgo satisāro hotīti.

Upālipucchākathā niṭṭhitā.

Upālipucchābhāṇavāro niṭṭhito dutiyo.

242. Tajjanīyakammakathā

407. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhañdanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṅghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu bhañdanakārako kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṅghe adhikaraṇakārako. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato adhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato adhammena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammapatirūpakena samaggā.

408. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhañdanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṅghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu bhañdanakārako kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṅghe adhikaraṇakārako. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – adhammena samaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato adhammena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – adhammena vaggā.

409. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhañdanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṅghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu bhañdanakārako kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṅghe adhikaraṇakārako. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammapatirūpakena samaggā.

dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato adhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – adhammena samaggā.

410. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhañdanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṅghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu bhañdanakārako kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṅghe adhikaraṇakārako. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammapatirūpakena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato adhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato adhammena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammena vaggā.

411. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhañdanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṅghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu bhañdanakārako kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṅghe adhikaraṇakārako. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammapatirūpakena samaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato adhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato adhammena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato dhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammam karonti – dhammapatirūpakena vaggā.

Tajjanīyakammakathā niṭṭhitā.

243. Niyassakammakathā

412. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bālo hoti abyatto āpattibahulo anapadāno, gihisamsaṭṭho viharati ananulomikehi gihisamsaggehi. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu bālo abyatto āpattibahulo anapadāno, gihisamsaṭṭho viharati ananulomikehi gihisamsaggehi. Handassa mayam niyassakammam karomā”ti. Te tassa niyassakammam karonti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena niyassakammakato adhammena vaggehi. Handassa mayam niyassakammam karomā”ti. Te tassa

niyassakammaṁ karonti – adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Yathā hetṭhā, tathā cakkam kātabbam.

Niyassakammakathā niṭṭhitā.

244. Pabbājanīyakammakathā

413. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu kuladūsako hoti pāpasamācāro. Tatra ce bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayaṁ kho, āvuso, bhikkhu kuladūsako pāpasamācāro. Handassa mayaṁ pabbājanīyakammam karomā”ti. Te tassa pabbājanīyakammam karonti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayaṁ kho, āvuso, bhikkhu saṅghena pabbājanīyakammakato adhammena vaggehi. Handassa mayaṁ pabbājanīyakammam karomā”ti. Te tassa pabbājanīyakammaṁ karonti – adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Cakkam kātabbam.

Pabbājanīyakammakatā niṭṭhitā.

245. Paṭisāraṇīyakammakathā

414. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu gihī akkosati paribhāsatī. Tatra ce bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayaṁ kho, āvuso, bhikkhu gihī akkosati paribhāsatī. Handassa mayaṁ paṭisāraṇīyakammam karomā”ti. Te tassa paṭisāraṇīyakammam karonti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayaṁ kho, āvuso, bhikkhu saṅghena paṭisāraṇīyakammakato adhammena vaggehi. Handassa mayaṁ paṭisāraṇīyakammam karomā”ti. Te tassa paṭisāraṇīyakammaṁ karonti – adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Cakkam kātabbam.

Paṭisāraṇīyakammakathā niṭṭhitā.

246. Adassane ukkhepanīyakammakathā

415. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu āpattim āpajjivā na icchatī āpattiṁ passitum. Tatra ce bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayaṁ kho, āvuso, bhikkhu āpattim āpajjivā na icchatī āpattiṁ passitum. Handassa mayaṁ āpattiyā adassane ukkhepanīyakammam karomā”ti. Te tassa āpattiyā adassane ukkhepanīyakammam karonti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayaṁ kho, āvuso, bhikkhu saṅghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakato adhammena vaggehi. Handassa mayaṁ āpattiyā adassane ukkhepanīyakammam karomā”ti. Te tassa āpattiyā adassane ukkhepanīyakammam karonti – adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Cakkam kātabbam.

Adassane ukkhepanīyakammakathā niṭṭhitā.

247. Appaṭikamme ukkhepanīyakammakathā

416. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu āpattim āpajjitvā na icchatī āpattim paṭikātum. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu āpattim āpajjitvā na icchatī āpattim paṭikātum. Handassa mayam āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammam karomā”ti. Te tassa āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammam karonti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammakato adhammena vaggehi. Handassa mayam āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammam karomā”ti. Te tassa āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammam karonti – adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Cakkam kātabbam.

Appaṭikamme ukkhepanīyakammakathā niṭhitā.

248. Appaṭinissagge ukkhepanīyakammakathā

417. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu na icchatī pāpikam diṭṭhim paṭinissajjituṁ. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu na icchatī pāpikam diṭṭhim paṭinissajjituṁ. Handassa mayam pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammam karomā”ti. Te tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammam karonti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammakato adhammena vaggehi. Handassa mayam pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammam karomā”ti. Te tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammam karonti – adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Cakkam kātabbam.

Appaṭinissagge ukkhepanīyakammakathā niṭhitā.

249. Tajjanīyakammapaṭippassaddhikathā

418. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham adhammena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham adhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham dhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammam

paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena samaggā.

419. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – adhammena samaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham adhammena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham dhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – adhammena vaggā.

420. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham dhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddham dhammapatirūpakena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddham dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddham dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – adhammena vaggā.

421. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham dhammapatirūpakena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddham dhammapatirūpakena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena samaggā.

tajjanīyakammam paṭippassambhenti – adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham adhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammam paṭippassambhenti – adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham adhammena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammam paṭippassambhenti – dhammena vaggā.

422. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammam paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena samaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham dhammapatirūpakena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammam paṭippassambhenti – adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham adhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammam paṭippassambhenti – adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham adhammena samaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammam paṭippassambhenti – dhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena tajjanīyakammam paṭippassaddham dhammena vaggehi. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammam paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena vaggā.

Tajjanīyakammapaṭippassaddhikathā niṭhitā.

250. Niyassakammapaṭippassaddhikathā

423. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena niyassakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, niyassassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena niyassakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, niyassassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam niyassakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa niyassakammam paṭippassambhenti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena niyassakammam paṭippassaddham adhammena vaggehi. Handassa mayam niyassakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa niyassakammam paṭippassambhenti – adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Cakkam kātabbam.

Niyassakammapaṭippassaddhikathā niṭhitā.

251. Pabbājanīyakammapaṭippassaddhikathā

424. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena pabbājanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, pabbājanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena pabbājanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, pabbājanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam pabbājanīyakammam

paṭippassambhemā”ti. Te tassa pabbājanīyakammaṁ paṭippassambhenti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena pabbājanīyakammaṁ paṭippassaddham adhammena vaggehi. Handassa mayam pabbājanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa pabbājanīyakammaṁ patippassambhenti – adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Cakkam kātabbam.

Pabbājanīyakammapaṭippassaddhikathā niṭhitā.

252. Paṭisāraṇīyakammapaṭippassaddhikathā

425. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena paṭisāraṇīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, paṭisāraṇīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena paṭisāraṇīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, paṭisāraṇīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam paṭisāraṇīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa paṭisāraṇīyakammaṁ paṭippassambhenti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena paṭisāraṇīyakammaṁ paṭippassaddham adhammena vaggehi. Handassa mayam paṭisāraṇīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa paṭisāraṇīyakammaṁ patippassambhenti – adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Cakkam kātabbam.

Paṭisāraṇīyakammapaṭippassaddhikathā niṭhitā.

253. Adassane ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā

426. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, āpattiyā adassane ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, āpattiyā adassane ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnam evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ paṭippassaddham adhammena vaggehi. Handassa mayam āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti. Te tassa āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti – adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Cakkam kātabbam.

Adassane ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā niṭhitā.

254. Appaṭikamme ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā

427. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyassa kammassa

paṭipassaddhiṃ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṃ evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyassa kammassa paṭipassaddhiṃ yācati. Handassa mayam āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammam paṭipassambhemā”ti. Te tassa āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṃ paṭipassambhenti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnaṃ evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṃ paṭipassaddhaṃ – adhammena vaggehi. Handassa mayam āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṃ paṭipassambhemā”ti. Te tassa āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṃ paṭipassambhenti – adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Cakkam kātabbam.

Appaṭikamme ukkhepanīyakammaṭippassaddhikathā niṭhitā.

255. Appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṭippassaddhikathā

428. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyassa kammassa paṭipassaddhiṃ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṃ evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyassa kammassa paṭipassaddhiṃ yācati. Handassa mayam pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṃ paṭipassambhemā”ti. Te tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṃ paṭipassambhenti – adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññam āvāsam gacchati. Tatthapi bhikkhūnaṃ evam hoti – “imassa kho, āvuso, bhikkhuno saṅghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṃ paṭipassaddhaṃ – adhammena vaggehi. Handassa mayam pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṃ paṭipassambhemā”ti. Te tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṃ paṭipassambhenti... adhammena samaggā...pe... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā...pe....

Cakkam kātabbam.

Appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṭippassaddhikathā niṭhitā.

256. Tajjanīyakammavivādakathā

429. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṅge adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṃ evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu bhaṇḍanakārako...pe... saṅge adhikaraṇakārako. Handassa mayam tajjanīyakammaṃ karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṃ karonti – adhammena vaggā. Tatraṭṭho saṅgho vivadati – “adhammena vaggakammaṃ, adhammena samaggakammaṃ, dhammena vaggakammaṃ, dhammapatirūpakena vaggakammaṃ, dhammapatirūpakena samaggakammaṃ, akataṃ kammaṃ dukkaṭam kammaṃ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṃsu – “adhammena vaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṃsu – “akataṃ kammaṃ dukkaṭam kammaṃ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino.

430. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti...pe... saṅge adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṃ evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu bhaṇḍanakārako...pe... saṅge adhikaraṇakārako. Handassa mayam tajjanīyakammaṃ karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammaṃ karonti – adhammena samaggā. Tatraṭṭho saṅgho vivadati – “adhammena vaggakammaṃ, adhammena

samaggakammam, dhammena vaggakammañ, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akatañ kammañ dukkañam kammañ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhañsu – “adhammena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhañsu – “akatañ kammañ dukkañam kammañ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino.

431. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhañdanakārako hoti...pe... sañghe adhikarañakārako. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayañ kho, āvuso, bhikkhu bhañdanakārako...pe... sañghe adhikarañakārako handassa mayam tajjanīyakammañ karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammañ karonti – dhammena vaggā. Tatrañho sañghe vivadati – “adhammena vaggakammañ, adhammena samaggakammañ, dhammena vaggakammañ, dhammapatirūpakena vaggakammañ, dhammapatirūpakena samaggakammam, akatañ kammañ dukkañam kammañ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhañsu – “dhammena vaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhañsu – “akatañ kammañ dukkañam kammañ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino.

432. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhañdanakārako hoti...pe... sañghe adhikarañakārako. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayañ kho, āvuso, bhikkhu bhañdanakārako...pe... sañghe adhikarañakārako. Handassa mayam tajjanīyakammañ karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammañ karonti – dhammapatirūpakena vaggā. Tatrañho sañghe vivadati – “adhammena vaggakammañ, adhammena samaggakammañ, dhammena vaggakammañ, dhammapatirūpakena vaggakammañ, dhammapatirūpakena samaggakammañ, akatañ kammañ dukkañam kammañ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhañsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhañsu – “akatañ kammañ dukkañam kammañ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino.

433. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bhañdanakārako hoti...pe... sañghe adhikarañakārako. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayañ kho, āvuso, bhikkhu bhañdanakārako hoti...pe... sañghe adhikarañakārako. Handassa mayam tajjanīyakammañ karomā”ti. Te tassa tajjanīyakammañ karonti – dhammapatirūpakena samaggā. Tatrañho sañghe vivadati – “adhammena vaggakammañ, adhammena samaggakammañ, dhammena vaggakammañ, dhammapatirūpakena vaggakammañ, dhammapatirūpakena samaggakammañ, akatañ kammañ dukkañam kammañ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhañsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhañsu – “akatañ kammañ dukkañam kammañ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino.

Tajjanīyakammavādakathā niññitā.

257. Niyassakammavādakathā

434. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu bālo hoti abyatto āpattibahulo anapadāno, gihisamṣattho viharati ananulomikehi gihisamṣaggehi. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayañ kho, āvuso, bhikkhu bālo abyatto āpattibahulo anapadāno, gihisamṣattho viharati ananulomikehi gihisamṣaggehi. Handassa mayam niyassakammañ karomā”ti. Te tassa niyassakammañ karonti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatrañho sañghe vivadati – “adhammena vaggakammañ, adhammena samaggakammañ, dhammena vaggakammañ, dhammapatirūpakena vaggakammañ, dhammapatirūpakena samaggakammañ, akatañ kammañ dukkañam kammañ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhañsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhañsu – “akatañ kammañ dukkañam kammañ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino. Ime pañca vārā samkhittā.

Niyassakammavivādakathā niṭhitā.

258. Pabbājanīyakammavivādakathā

435. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu kuladūsako hoti pāpasamācāro. Tatra ce bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu kuladūsako pāpasamācāro. Handassa mayam pabbājanīyakammam karomā”ti. Te tassa pabbājanīyakammam karonti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṅgo vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammaṁ dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammaṁ dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino. Ime pañca vārā samkhittā.

Pabbājanīyakammavivādakathā niṭhitā.

259. Paṭisāraṇīyakammavivādakathā

436. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu gihī akkosati paribhāsatī. Tatra ce bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu gihī akkosati paribhāsatī. Handassa mayam paṭisāraṇīyakammam karomā”ti. Te tassa paṭisāraṇīyakammam karonti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṅgo vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammaṁ dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammaṁ dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino. Ime pañca vārā samkhittā.

Paṭisāraṇīyakammavivādakathā niṭhitā.

260. Adassane ukkhepanīyakammavivādakathā

437. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu āpattim āpajjivtā na icchatī āpattim passitum. Tatra ce bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu āpattim āpajjivtā na icchatī āpattim passitum. Handassa mayam āpattiyā adassane ukkhepanīyakammam karomā”ti. Te tassa āpattiyā adassane ukkhepanīyakammam karonti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṅgo vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammaṁ dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammaṁ dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino. Ime pañca vārā samkhittā.

Adassane ukkhepanīyakammavivādakathā niṭhitā.

261. Appaṭikamme ukkhepanīyakammavivādakathā

438. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu āpattim āpajjivtā na icchatī āpattim paṭikātum. Tatra ce

bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu āpattim āpajjivā na icchatī āpattim paṭikātum. Handassa mayam āpattiya appaṭikamme ukkhepanīyakammañ karomā”ti. Te tassa āpattiya appaṭikamme ukkhepanīyakammañ karonti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṅgho vivadati – “adhammena vaggakammañ, adhammena samaggakammañ, dhammena vaggakammañ, dhammapatirūpakena vaggakammañ, dhammapatirūpakena samaggakammañ, akatañ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbañ kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti; ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akatañ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbañ kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino. Ime pañca vārā saṃkhittā.

Appaṭikamme ukkhepanīyakammavivādakathā niṭhitā.

262. Appaṭinissagge ukkhepanīyakammavivādakathā

439. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu na icchatī pāpikam diṭṭhim paṭinissajjituṁ. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu na icchatī pāpikam diṭṭhim paṭinissajjituṁ. Handassa mayam pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammañ karomā”ti. Te tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammañ karonti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṅgho vivadati – “adhammena vaggakammañ, adhammena samaggakammañ, dhammena vaggakammañ, dhammapatirūpakena vaggakammañ, dhammapatirūpakena samaggakammañ, akatañ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbañ kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akatañ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbañ kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino. Ime pañca vārā saṃkhittā.

Appaṭinissagge ukkhepanīyakammavivādakathā niṭhitā.

263. Tajjanīyakammapaṭippassaddhikathā

440. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomañ pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomañ pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam tajjanīyakammañ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammañ paṭippassambhenti – adhammena vaggā. Tatraṭṭho saṅgho vivadati – “adhammena vaggakammañ, adhammena samaggakammañ, dhammena vaggakammañ, dhammapatirūpakena vaggakammañ, dhammapatirūpakena samaggakammañ, akatañ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbañ kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “adhammena vaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akatañ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbañ kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino.

441. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomañ pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomañ pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam tajjanīyakammañ paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammañ paṭippassambhenti – adhammena samaggā. Tatraṭṭho saṅgho vivadati – “adhammena vaggakammañ, adhammena samaggakammañ, dhammena vaggakammañ, dhammapatirūpakena vaggakammañ, dhammapatirūpakena samaggakammañ, akatañ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbañ kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “adhammena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akatañ kammam dukkaṭam

kammam puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

442. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammam paṭippassambhenti – dhammena vaggā. Tatraṭṭho saṅgo vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammaṁ dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammena vaggakamma”nti ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammam dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

443. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammam paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena vaggā. Tatraṭṭho saṅgo vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammaṁ dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena vaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammam dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

444. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam tajjanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa tajjanīyakammam paṭippassambhenti – dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṅgo vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammaṁ dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammam dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

Tajjanīyakammapaṭippassaddhikathā niṭhitā.

264. Niyassakammapaṭippassaddhikathā

445. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena niyassakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, niyassassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena niyassakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, niyassassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam niyassakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa niyassakammam paṭippassambhenti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṅgo vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammaṁ dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammam dukkaṭam kammaṁ puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. Imepi [ime (sī. syā. evamuparipi)] pañca vārā samkhittā.

Niyassakammaṭipassaddhikathā niṭhitā.

265. Pabbājanīyakammaṭipassaddhikathā

446. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena pabbājanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, pabbājanīyassa kammassa paṭipassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena pabbājanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, pabbājanīyassa kammassa paṭipassaddhim yācati. Handassa mayam pabbājanīyakammam paṭipassambhemā”ti. Te tassa pabbājanīyakammam paṭipassambhenti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭho saṅgo vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino. Imepi pañca vārā samkhittā.

Pabbājanīyakammaṭipassaddhikathā niṭhitā.

266. Paṭisāraṇīyakammaṭipassaddhikathā

447. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena paṭisāraṇīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, paṭisāraṇīyassa kammassa paṭipassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena paṭisāraṇīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, paṭisāraṇīyassa kammassa paṭipassaddhim yācati. Handassa mayam paṭisāraṇīyakammam paṭipassambhemā”ti. Te tassa paṭisāraṇīyakammam paṭipassambhenti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭho saṅgo vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbam kamma”nti. Ime tattha bhikkhū dhammadvādino. Imepi pañca vārā samkhittā.

Paṭisāraṇīyakammaṭipassaddhikathā niṭhitā.

267. Adassane ukkhepanīyakammaṭipassaddhikathā

448. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu saṅghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, āpattiyā adassane ukkhepanīyassa kammassa paṭipassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu saṅghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, āpattiyā adassane ukkhepanīyassa kammassa paṭipassaddhim yācati. Handassa mayam āpattiyā adassane ukkhepanīyakammam paṭipassambhemā”ti. Te tassa āpattiyā adassane ukkhepanīyakammam paṭipassambhenti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭho saṅgo vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbam kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbam kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino. Imepi pañca vārā

sañkhittā.

Adassane ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā niṭhitā.

268. Appaṭikamme ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā

449. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu sañghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu sañghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭho sañgho vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbaṁ kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbaṁ kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino. Imepi pañca vārā sañkhittā.

Appaṭikamme ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā niṭhitā.

269. Appaṭinissagge ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā

450. Idha pana, bhikkhave, bhikkhu sañghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Tatra ce bhikkhūnam evam hoti – “ayam kho, āvuso, bhikkhu sañghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomam pāteti, netthāram vattati, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhim yācati. Handassa mayam pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammam paṭippassambhemā”ti. Te tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammam paṭippassambhenti – adhammena vaggā...pe... adhammena samaggā... dhammena vaggā... dhammapatirūpakena vaggā... dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭho sañgho vivadati – “adhammena vaggakammam, adhammena samaggakammam, dhammena vaggakammam, dhammapatirūpakena vaggakammam, dhammapatirūpakena samaggakammam, akataṁ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbaṁ kamma”nti. Tatra, bhikkhave, ye te bhikkhū evamāhaṁsu – “dhammapatirūpakena samaggakamma”nti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu – “akataṁ kammam dukkaṭam kammam puna kātabbaṁ kamma”nti, ime tattha bhikkhū dhammadvādino. Imepi pañca vārā sañkhittā.

Appaṭinissagge ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā niṭhitā.

Campeyyakkhandhako navamo.

270. Tassuddānam

Campāyam bhagavā āsi, vatthu vāsabhagāmake;
Āgantukānamussukkam, akāsi icchitabbake [icchitabbako (ka.)].

Pakataññunoti ñatvā, ussukkam na karī tadā;

Ukkhitto na karotīti, sāgamā jinasantike.

Adhammena vaggakammañ, samaggam adhammena ca;
Dhammena vaggakammañca, patirūpakena vaggikam.

Patirūpakena samaggam, eko ukkhipatekakam;
Eko ca dve sambahule, sañgham ukkhipatekako.

Duvepi sambahulāpi, sañgho sañghañca ukkhipi;
Sabbaññupavaro sutvā, adhammanti pañikkhipi.

Ñattivippannam yam kammañ, sampannañ anusāvanam;
Anussāvanavippannam, sampannañ ñattiyā ca yam.

Ubhayena vipannañca, aññatra dhammadmeva ca;
Vinayā satthu pañkuññham, kuppam aññārahikam.

Adhammavaggam samaggam, dhamma patirūpāni ye duve;
Dhammadneva ca sāmaggim, anuññāsi tathāgato.

Catuvaggo pañcavaggo, dasavaggo ca vīsatī;
Parovīsativaggo ca [atirekavīsativaggo (syā.)], sañgho pañcavidho tathā.

Thapetvā upasampadam, yañca kammañ pavārañam;
Abbhānakammaña saha, catuvaggehi kammiko.

Duve kamme thapetvāna, majjhadesūpasampadam;
Abbhānam pañcavaggiko, sabbakammesu kammiko.

Abbhānekam thapetvāna, ye bhikkhū dasavaggikā;
Sabbakammakaro sañgho, vīso sabbattha kammiko.

Bhikkhunī sikkhamānā, ca sāmañero sāmañerī;
Paccakkhātantimavatthū, ukkhittāpattidassane.

Appañikamme diññiyā, paññako theyyasañvāsakam;
Titthiyā tiracchānagatam, mātu pitu ca ghātakam.

Arahañ bhikkhunīdūsi, bhedakam lohituppādam;
Byañjanam nānāsañvāsam, nānāsīmāya iddhiyā.

Yassa sañgho kare kammañ, hontete catuvīsatī;
Sambuddhena pañikkhittā, na hete gañapūrakā.

Pārivāsikacatuttho, parivāsam dadeyya vā;
Mūlā mānattamabbheyā, akammam na ca karañam.

Mūlā arahamānattā, abbhānārahameva ca;
Na kammakārakā pañca, sambuddhena pakāsitā.

Bhikkhunī sikkhamānā ca, sāmañero sāmañerikā;
Paccakkhantimaummañattā, khittāvedanadassane.

Appatikamme diṭṭhiyā, pañḍakāpi ca byañjanā [ito parañ syāmamūle diyañdhagāthāhi abhabbapuggalā samattam dassitā];
Nānāsamvāsakā sīmā, vehāsam yassa kamma ca.

Aṭṭhārasannametesam, pañikkosam na ruhati;
Bhikkhussa pakatattassa, ruhati pañikkosanā.

Suddhassa dunnisārito, bālo hi sunissārito;
Pañdako theyasamvāso, pakkanto tiracchānagato.

Mātu pitu arahanta, dūsako sañghabhedako;
Lohituppādako ceva, ubhatobyāñjano ca yo.

Ekādasannam etesam, osāraṇam na yujjati;
Hatthapādañ tadubhayam, kaññanāsañ tadūbhayam.

Añguli alakañḍaram, phañam khujjo ca vāmano;
Gañḍī lakkhañkasā, ca likhitako ca sīpadī.

Pāpā parisakāṇo ca, kuṇī khañjo hatopi ca;
Iriyāpathadubbalo, andho mūgo ca badhiro.

Andhamūgandhabadhiro mūgabadhirañeva ca;
Andhamūgababhiro ca, dvattimsete anūnakā.

Tesam osāraṇam hoti, sambuddhena pakāsitam;
Daṭṭhabbā pañikātabbā, nissajjetā na vijjati.

Tassa ukkhepanā kammā, satta honti adhammikā;
Āpannam anuvattantam, satta tepi adhammikā.

Āpannam nānuvattantam, satta kammā sudhammikā;
Sammukhā pañipucchā ca, pañiññaya ca kāraṇā.

Sati amūlhapāpikā, tajjanīniyassena ca;
Pabbājanīya pañisāro, ukkheparivāsa ca.

Mūlā mānattaabbhānā, tatheva upasampadā;
Aññam kareyya aññassa, soñasete adhammikā.

Tam tam kareyya tam tassa, soñasete sudhammikā;
Paccāropeyya aññaññam, soñasete adhammikā.

Dve dve tammūlakam tassa [dve dve mūlā katā kassa (syā.), dodotamūlakantassa (ka.)], tepi soñasa dharmikā;
Ekekamūlakam cakkam, “adhamma” nti jinobrvi.

Akāsi tajjanīyam kammam, saṅgo bhañdanakārako;
Adhammena vaggakammañ, aññañam āvāsam gacchi so.

Tatthādhammena samaggā, tassa tajjanīyam karum;
Aññattha vaggādhammena, tassa tajjanīyam karum.

Patirūpena vaggāpi, samaggāpi tathā karum;
Adhammena samaggā ca, dhammena vaggameva ca.

Patirūpakena vaggā ca, samaggā ca ime padā;
Ekekamūlakam katvā, cakkam bandhe vicakkhaṇo.

Bālā byattassa niyassam, pabbāje kuladūsakam;
Paṭisāraṇīyam kammam, kare akkosakassa ca.

Adassanāppaṭikamme, yo ca diṭṭhim na nissajje;
Tesam ukkhepanīyakammañ, satthavāhena bhāsitañ.

Upari nayakammānam [upavinayakammānam (syā.), ukkhepanīyakammānam (ka.)] pañño tajjanīyam naye;
Tesamyeva anulomam, sammā vattati yācīte [yācati (syā.), yācito (sī.)].

Passaddhi tesam kammānam, heṭṭhā kammanayena ca;
Tasmim tasmim tu kammesu, tatraṭṭho ca vivadati.

Akatañ dukkaṭañceva, punakātabbakanti ca;
Kamme passaddhiyā cāpi, te bhikkhū dhammadvādino.

Vipattibyādhite disvā, kammappatte mahāmuni;
Paṭipassaddhimakkhāsi, sallakattova osadhanti.

Imamhi khandhake vatthūni chattiñsāti.

Campeyyakkhandhako niṭṭhito.

10. Kosambakkhandhako

271. Kosambakavivādakathā

451. Tena samayena buddho bhagavā kosambiyam viharati ghositārāme. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu āpattim āpanno hoti. So tassā āpattiyā āpattidiṭṭhi [āpattidiṭṭhī (sī.)] hoti; aññe bhikkhū tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhino honti. So aparena samayena tassā āpattiyā anā pattidiṭṭhi hoti; aññe bhikkhū tassā āpattiyā āpattidiṭṭhino honti. Atha kho te bhikkhū tam bhikkhum etadavocum – “āpattim tvam, āvuso, āpanno, passasetam āpatti”nti? “Natthi me, āvuso, āpatti yamaham passeyya”nti. Atha kho te bhikkhū sāmaggim labhitvā tam bhikkhum āpattiyā adassane ukkhipimṣu. So ca bhikkhu bahussuto hoti āgatāgamō dhammadharo vinayadharo mātikādharo paññito byatto medhāvī lajjī kukkuccako sikkhākāmo. Atha kho so bhikkhu sandiṭṭhe sambhatte bhikkhū upasaṅkamitvā etadavoca – “anāpatti esā, āvuso, nesā āpatti. Anāpannomhi, namhi āpanno. Anukkhittomhi, namhi ukkhitto. Adhammikenamhi kammañna ukkhitto kuppena atthānārahena. Hotha me āyasmanto dhammato vinayato pakkhā”ti. Alabhi kho so bhikkhu sandiṭṭhe sambhatte bhikkhū pakkhe. Jānapadānampi sandiṭṭhānam

sambhattānam bhikkhūnam santike dūtam pāhesi – anāpatti esā, āvuso, nesā āpatti. Anāpannomhi, namhi āpanno. Anukhittomhi, namhi ukkhitto. Adhammikenamhi kammena ukkhitto kuppena atṭhānārahena. Hontu me āyasmanto dhammadto vinayato pakkhā’ti. Alabhi kho so bhikkhu jānapadepi sandītthe sambhatte bhikkhū pakkhe. Atha kho te ukkittānuvattakā bhikkhū yena ukkhepakā bhikkhū tenupasaṅkamītsu, upasaṅkamitvā ukkhepake bhikkhū etadavocum – “anāpatti esā, āvuso, nesā āpatti. Anāpanno eso bhikkhu, neso bhikkhu āpanno. Anukhittto eso bhikkhu, neso bhikkhu ukkhitto. Adhammikena kammena ukkhitto kuppena atṭhānārahena”ti. Evam vutte ukkhepakā bhikkhū ukkittānuvattake bhikkhū etadavocum – “āpatti esā āvuso, nesā anāpatti. Āpanno eso bhikkhu, neso bhikkhu anāpanno. Ukkhitto eso bhikkhu, neso bhikkhu anukhittto. Dhammikena kammena ukkhitto akuppena thānārahena. Mā kho tumhe āyasmanto etañ ukkittakam bhikkhum anuvattittha anuparivārethā”ti. Evampi kho te ukkittānuvattakā bhikkhū ukkhepakehi bhikkhūhi vuccamānā tatheva tam ukkittakam bhikkhum anuvattītsu anuparivāresum.

452. Atha kho aññataro bhikkhu yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho so bhikkhu bhagavantam etadavoca – “idha, bhante, aññataro bhikkhu āpattiñ āpanno ahosi. So tassā āpattiyā āpattidiṭṭhi ahosi, aññe bhikkhū tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhino ahesum. So aparena samayena tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhi ahosi, aññe bhikkhū tassā āpattiyā āpattidiṭṭhino ahesum. Atha kho te, bhante, bhikkhū tam bhikkhum etadavocum – ‘āpattim tvam, āvuso, āpanno, passasetam āpatti’nti? “Natthi me, āvuso, āpatti yamaham passeyya”nti. Atha kho te, bhante, bhikkhū sāmaggim labhitvā tam bhikkhum āpattiyā adassane ukkhipiñtsu. So ca, bhante, bhikkhu bahussuto āgatāgamō dhammadharo vinayadharo mātikādharo paññito byatto medhāvī lajjī kukkuccako sikkhākāmo. Atha kho so, bhante, bhikkhu sandītthe sambhatte bhikkhū upasaṅkamitvā etadavoca – ‘anāpatti esā, āvuso; nesā āpatti. Anāpannomhi, namhi āpanno. Anukhittomhi, namhi ukkhitto. Adhammikenamhi kammena ukkhitto kuppena atṭhānārahena. Hotha me āyasmanto dhammadto vinayato pakkhā’ti. Alabhi kho so, bhante, bhikkhu sandītthe sambhatte bhikkhū pakkhe.

Jānapadānampi sandīthānam sambhattānam bhikkhūnam santike dūtam pāhesi – ‘anāpatti esā, āvuso; nesā āpatti. Anāpannomhi, namhi āpanno. Anukhittomhi, namhi ukkhitto. Adhammikenamhi kammena ukkhitto kuppena atṭhānārahena. Hontu me āyasmanto dhammadto vinayato pakkhā’ti. Alabhi kho so, bhante, bhikkhu jānapadepi sandītthe sambhatte bhikkhū pakkhe. Atha kho te, bhante, ukkittānuvattakā bhikkhū yena ukkhepakā bhikkhū tenupasaṅkamītsu, upasaṅkamitvā ukkhepake bhikkhū etadavocum – ‘anāpatti esā, āvuso; nesā āpatti. Anāpanno eso bhikkhu, neso bhikkhu āpanno. Anukhittto eso bhikkhu, neso bhikkhu ukkhitto. Adhammikena kammena ukkhitto kuppena atṭhānārahena”ti. Evam vutte te, bhante, ukkhepakā bhikkhū ukkittānuvattake bhikkhū etadavocum – ‘āpatti esā, āvuso; nesā anāpatti. Āpanno eso bhikkhu, neso bhikkhu anāpanno. Ukkhitto eso bhikkhu, neso bhikkhu anukhittto. Dhammikena kammena ukkhitto akuppena thānārahena. Mā kho tumhe āyasmanto etañ ukkittakam bhikkhum anuvattittha anuparivārethā”ti. Evampi kho te, bhante, ukkittānuvattakā bhikkhū ukkhepakehi bhikkhūhi vuccamānā tatheva tam ukkittakam bhikkhum anuvattanti anuparivārentī”ti.

453. Atha kho bhagavā ‘bhinno bhikkhusaṅgo, bhinno bhikkhusaṅgo’ti – utṭhāyāsanā yena ukkhepakā bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi, nisajja kho bhagavā ukkhepake bhikkhū etadavoca – “mā kho tumhe, bhikkhave, ‘paṭibhāti no, paṭibhāti no’ti yasmiñ vā tasmiñ vā bhikkhum ukkhipitabbam maññittha”.

“Idha pana, bhikkhave, bhikkhu āpattim āpanno hoti. So tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhi hoti, aññe bhikkhū tassā āpattiyā āpattidiṭṭhino honti. Te ce, bhikkhave, bhikkhū tam bhikkhum evam jānanti – ‘ayam kho āyasmā bahussuto āgatāgamō dhammadharo vinayadharo mātikādharo paññito byatto medhāvī lajjī kukkuccako sikkhākāmo. Sace mayam imam bhikkhum āpattiyā adassane ukkhipissāma, na mayam iminā bhikkhunā saddhim uposatham karissāma, vinā iminā bhikkhunā uposatham karissāma, bhavissati saṅghassa tatonidānam bhaṇḍanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇa’nti, bhedagarukehi, bhikkhave, bhikkhūhi na so bhikkhu āpattiyā adassane ukkhipitabbo.

“Idha pana, bhikkhave, bhikkhu āpattim āpanno hoti. So tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhi hoti, aññe bhikkhū tassā āpattiyā āpattidiṭṭhino honti. Te ce, bhikkhave, bhikkhu tam bhikkhum evam jānanti – ‘ayam kho āyasmā bahussuto āgatāgamō dhammadharo vinayadharo mātikādharo paṇḍito byatto medhāvī lajjī kukkuccako sikkhākāmo. Sace mayam imam bhikkhum āpattiyā adassane ukkhipissāma, na mayam iminā bhikkhunā saddhim pavāressāma, vinā iminā bhikkhunā saṅghakammam karissāma. Na mayam iminā bhikkhunā saddhim saṅghakammam karissāma, vinā iminā bhikkhunā saṅghakammam karissāma. Na mayam iminā bhikkhunā saddhim āsane nisidissāma, vinā iminā bhikkhunā āsane nisidissāma. Na mayam iminā bhikkhunā saddhim yāgupāne nisidissāma, vinā iminā bhikkhunā yāgupāne nisidissāma. Na mayam iminā bhikkhunā saddhim bhattachge nisidissāma, vinā iminā bhikkhunā bhattachge nisidissāma. Na mayam iminā bhikkhunā saddhim ekacchanne vasissāma, vinā iminā bhikkhunā ekacchanne vasissāma. Na mayam iminā bhikkhunā saddhim yathāvuḍḍham abhivādanam paccuṭṭhānam añjalikammañ sāmīcikammañ karissāma, vinā iminā bhikkhunā yathāvuḍḍham abhivādanam paccuṭṭhānam añjalikammañ sāmīcikammañ karissāma. Bhavissati saṅghassa tatonidānam bhañdanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇa’nti, bhedagarukehi, bhikkhave, bhikkhūhi na so bhikkhu āpattiyā adassane ukkhipitabbo”ti.

454. Atha kho bhagavā ukkhepakānam bhikkhūnam etamattham bhāsitvā uṭṭhāyāsanā yena ukhittānuvattakā bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisidi, nisajja kho bhagavā ukhittānuvattake bhikkhū etadavoca – “mā kho tumhe, bhikkhave, āpattim āpajjivtā ‘nāmha āpannā, nāmha āpannā’ti āpattim na paṭikātabbam maññittha”.

“Idha pana, bhikkhave, bhikkhu āpattim āpanno hoti. So tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhi hoti, aññe bhikkhū tassā āpattiyā āpattidiṭṭhino honti. So ce, bhikkhave, bhikkhu te bhikkhū evam jānāti – ‘ime kho āyasmanto [āyasmantā (ka.)] bahussutā āgatāgamā dhammadharā vinayadharā mātikādharā paṇḍitā byattā medhāvino lajjino kukkuccakā sikkhākāmā, nālam mamañ vā kāraṇā aññesam vā kāraṇā chandā dosā mohā bhayā agatim gantum. Sace mañ ime bhikkhū āpattiyā adassane ukkhipissanti, na mayā saddhim uposatham karissanti, vinā mayā uposatham karissanti, bhavissati saṅghassa tatonidānam bhañdanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇa’nti, bhedagarukena, bhikkhave, bhikkhunā paresampi saddhāya sā āpatti desetabbā.

“Idha pana, bhikkhave, bhikkhu āpattim āpanno hoti. So tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhi hoti, aññe bhikkhū tassā āpattiyā āpattidiṭṭhino honti. So ce, bhikkhave, bhikkhu te bhikkhū evam jānāti – ‘ime kho āyasmanto bahussutā āgatāgamā dhammadharā vinayadharā mātikādharā paṇḍitā byattā medhāvino lajjino kukkuccakā sikkhākāmā, nālam mamañ vā kāraṇā aññesam vā kāraṇā chandā dosā mohā bhayā agatim gantum. Sace mañ ime bhikkhū āpattiyā adassane ukkhipissanti, na mayā saddhim pavāressanti, vinā mayā pavāressanti. Na mayā saddhim saṅghakammam karissanti, vinā mayā saṅghakammam karissanti. Na mayā saddhim āsane nisidissanti, vinā mayā āsane nisidissanti. Na mayā saddhim yāgupāne nisidissanti, vinā mayā yāgupāne nisidissanti. Na mayā saddhim bhattachge nisidissanti vinā mayā bhattachge nisidissanti. Na mayā saddhim ekacchanne vasissanti, vinā mayā ekacchanne vasissanti. Na mayā saddhim yathāvuḍḍham abhivādanam paccuṭṭhānam añjalikammañ sāmīcikammañ karissanti, vinā mayā yathāvuḍḍham abhivādanam paccuṭṭhānam añjalikammañ sāmīcikammañ karissanti, bhavissati saṅghassa tatonidānam bhañdanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇa’nti, bhedagarukena, bhikkhave, bhikkhunā paresampi saddhāya sā āpatti desetabbā’ti. Atha kho bhagavā ukhittānuvattakānam bhikkhūnam etamattham bhāsitvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

455. Tena kho pana samayena ukhittānuvattakā bhikkhū tattheva antosīmāya uposatham karonti, saṅghakammam karonti. Ukkhepakā pana bhikkhū nissīmam gantvā uposatham karonti, saṅghakammam karonti. Atha kho aññataro ukkhepako bhikkhu yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantañ nisidi. Ekamantañ nisinno kho so bhikkhu bhagavantam etadavoca – “te, bhante, ukhittānuvattakā bhikkhū tattheva antosīmāya uposatham karonti,

saṅghakammāṁ karonti. Mayam pana ukkhepakā bhikkhū nissīmam gantvā uposathaṁ karoma, saṅghakammāṁ karomā”ti. “Te ce, bhikkhu, ukkhattānuvattakā bhikkhū tattheva antosīmāya uposathaṁ karissanti, saṅghakammāṁ karissanti, yathā mayā ñatti ca anussāvanā ca paññattā, tesam tāni kammāni dhammikāni kammāni bhavissa”ti akuppāni ṭhanārahāni. Tumhe ce, bhikkhu, ukkhepakā bhikkhū tattheva antosīmāya uposathaṁ karissatha, saṅghakammāṁ karissatha, yathā mayā ñatti ca anussāvanā ca paññattā, tumhākampi tāni kammāni dhammikāni kammāni bhavissanti akuppāni ṭhanārahāni. Tam kissa hetu? Nānāsamvāsakā ete [te (syā.)] bhikkhū [bhikkhu (sī. syā.)] tumhehi, tumhe ca tehi nānāsamvāsakā.

“Dvemā, bhikkhu, nānāsamvāsakabhūmiyo – attanā vā attānam nānāsamvāsakam karoti, samaggo vā nam saṅgo ukkhipati adassane vā appaṭikamme vā appaṭinissagge vā. Imā kho, bhikkhu, dve nānāsamvāsakabhūmiyo. Dvemā, bhikkhu, samānasamvāsakabhūmiyo – attanā vā attānam samānasamvāsam karoti, samaggo vā nam saṅgo ukkhitam osāreti adassane vā appaṭikamme vā appaṭinissagge vā. Imā kho, bhikkhu, dve samānasamvāsakabhūmiyo”ti.

456. Tena kho pana samayena bhikkhū bhattagge antaraghare bhañḍanajātā kalahajātā vivādāpannā aññamaññam ananulomikam kāyakammām vacīkammām upadāmsenti, hatthaparāmāsam karonti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma samañā sakyaputtiyā bhattagge antaraghare bhañḍanajātā kalahajātā vivādāpannā aññamaññam ananulomikam kāyakammām vacīkammām upadāmsessanti, hatthaparāmāsam karissantī”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti – “kathañhi nāma bhikkhū bhattagge antaraghare bhañḍanajātā kalahajātā vivādāpannā aññamaññam ananulomikam kāyakammām vacīkammām upadāmsessanti, hatthaparāmāsam karissantī”ti. Atha kho te bhikkhū bhagavato etamattham ārocesuṁ...pe... “saccam kira, bhikkhave, bhikkhū bhattagge antaraghare bhañḍanajātā...pe... hatthaparāmāsam karontī”ti? “Saccam, bhagavā”ti. Vigarahi buddho bhagavā...pe... vigarahitvā dhammiyā katham katvā bhikkhū āmantesi – “bhinne, bhikkhave, saṅghe adhammiyāyamāne [adhammiyamāne (sī. syā. katthaci) adhammiyamāne (ka.)] asammodikāya vattamānāya [-“asammodikāvattamānāya” iti atṭhakathāyam samvāṇetabbapāṭho] ‘ettāvatā na aññamaññam ananulomikam kāyakammām vacīkammām upadāmsessāma, hatthaparāmāsam karissāmā’ti āsane nisīditabbaṁ. Bhinne, bhikkhave, saṅghe dhammiyāyamāne sammodikāya vattamānāya āsanantarikāya nisīditabba”ti.

457. [ma. ni. 3.236 thokam visadisam] Tena kho pana samayena bhikkhū saṅghamajjhe bhañḍanajātā kalahajātā vivādāpannā aññamaññam mukhasattīhi vitudantā viharanti. Te na sakkonti tam adhikaraṇam vūpasametuṁ. Atha kho aññataro bhikkhu yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam atṭhāsi. Ekamantam thito kho so bhikkhu bhagavantam etadavoca – “idha, bhante, bhikkhū saṅghamajjhe bhañḍanajātā kalahajātā vivādāpannā aññamaññam mukhasattīhi vitudantā viharanti. Te na sakkonti tam adhikaraṇam vūpasametuṁ. Sādhu, bhante, bhagavā yena te bhikkhū tenupasaṅkamatu anukampam upādāyā”ti. Adhivāsesi bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho bhagavā yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi, nisajja kho bhagavā te bhikkhū etadavoca – “alam, bhikkhave, mā bhañḍanam mā kalahanam mā viggahaṇam mā vivāda”nti. Evaṁ vutte aññataro adhammavādī bhikkhu bhagavantam etadavoca – “āgametu, bhante, bhagavā dhammassāmī; apposukko, bhante, bhagavā dīṭṭhadhammasukhavihāramanuyutto viharatu. Mayametena bhañḍanena kalahena viggahena vivādena paññayissāmā”ti. Dutiyampi kho bhagavā te bhikkhū etadavoca – “alam, bhikkhave, mā bhañḍanam mā kalahanam mā viggahaṇam mā vivāda”nti. Dutiyampi kho so adhammavādī bhikkhu bhagavantam etadavoca – “āgametu, bhante, bhagavā dhammassāmī; apposukko, bhante, bhagavā dīṭṭhadhammasukhavihāramanuyutto viharatu. Mayametena bhañḍanena kalahena viggahena vivādena paññayissāmā”ti.

Kosambakavivādakathā niṭhitā.

272. Dīghāvuvatthu

458. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesi – “bhūtapubbam, bhikkhave, bārāṇasiyam [vajirabuddhiṭikā oloketabbā] brahmadatto nāma kāsirājā ahosi adhho mahaddhano mahābhogo mahabbalo mahāvāhano mahāvijito paripuṇṇakosakoṭṭhāgāro. Dīghīti nāma kosalarājā ahosi daliddo appadhano appabhogo appabalo appavāhano appavijito aparipuṇṇakosakoṭṭhāgāro. Atha kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā caturaṅginim senam sannayhitvā dīghītim kosalarājānam abbhuyyāsi. Assosi kho, bhikkhave, dīghīti kosalarājā – “brahmadatto kira kāsirājā caturaṅginim senam sannayhitvā mamam abbhuyyāto”ti. Atha kho, bhikkhave, dīghītissa kosalarañño etadahosi – “brahmadatto kāsirājā adhho mahaddhano mahābhogo mahabbalo mahāvāhano mahāvijito paripuṇṇakosakoṭṭhāgāro, aham panamhi daliddo appadhano appabhogo appabalo appavāhano appavijito aparipuṇṇakosakoṭṭhāgāro, nāham paṭibalo brahmadattena kāsirañña ekasaṅghātampi sahitum. Yamnūnāham paṭikacceva nagaramhā nippateyya”nti.

Atha kho, bhikkhave, dīghīti kosalarājā mahesim ādāya paṭikacceva nagaramhā nippati. Atha kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā dīghītissa kosalarañño balañca vāhanañca janapadañca kosañca koṭṭhārañca abhivijiya ajjhāvasati. Atha kho, bhikkhave, dīghīti kosalarājā sapajāpatiko yena vārāṇasī tena pakkāmi. Anupubbena yena bārāṇasī tadavasari. Tatra sudam, bhikkhave, dīghīti kosalarājā sapajāpatiko bārāṇasiyam aññatarasmiñ pacantime okāse kumbhakāranivesane aññātakavesena paribbājakacchannena paṭivasati. Atha kho, bhikkhave, dīghītissa kosalarañño mahesī nacirasseva gabbhinī ahosi. Tassā evarūpo dohaļo uppanno hoti – “icchatī sūriyassa uggamanakāle caturaṅginim senam sannaddham vammikam subhūme ṛhitam passitum, khaggānañca dhovanam pātum”. Atha kho, bhikkhave, dīghītissa kosalarañño mahesī dīghītim kosalarājānam etadavoca – “gabbhinīmhi, deva. Tassā me evarūpo dohaļo uppanno – icchāmi sūriyassa uggamanakāle caturaṅginim senam sannaddham vammikam [vammitam (sī.)] subhūme ṛhitam passitum, khaggānañca dhovanam pātu”nti. “Kuto, devi, amhākam duggatānam caturaṅginī senā sannaddhā vammikā subhūme ṛhitā, khaggānañca dhovanam pātu”nti [khaggānañca dhovananti (sī. syā.)] “sacāham, deva, na labhissāmi, marissāmī”ti.

459. Tena kho pana samayena, brahmadattassa kāsirañño purohito brāhmaṇo dīghītissa kosalarañño sahāyo hoti. Atha kho, bhikkhave, dīghīti kosalarājā yena brahmadattassa kāsirañño purohito brāhmaṇo tenupasañkami, upasañkamitvā brahmadattassa kāsirañño purohitam brāhmaṇam etadavoca – “sakhī te, samma, gabbhinī. Tassā evarūpo dohaļo uppanno – icchatī sūriyassa uggamanakāle caturaṅginim senam sannaddham vammikam subhūme ṛhitam passitum, khaggānañca dhovanam pātu”nti. “Tena hi, deva, mayampi devim passāmā”ti. Atha kho, bhikkhave, dīghītissa kosalarañño mahesī yena brahmadattassa kāsirañño purohito brāhmaṇo tenupasañkami. Addasā kho, bhikkhave, brahmadattassa kāsirañño purohito brāhmaṇo dīghītissa kosalarañño mahesim dūratova āgacchantim, disvāna utthāyāsanā ekaṁsam uttarāsaṅgam karitvā yena dīghītissa kosalarañño mahesī tenañjalim pañāmetvā tikkhattum udānam udānesi – “kosalarājā vata bho kucchigato, kosalarājā vata bho kucchigato”ti. Attamanā [avimanā (sī. syā. katthaci)], devi, hohi. Lacchasi sūriyassa uggamanakāle caturaṅginim senam sannaddham vammikam subhūme ṛhitam passitum, khaggānañca dhovanam pātunti.

Atha kho, bhikkhave, brahmadattassa kāsirañño purohito brāhmaṇo yena brahmadatto kāsirājā tenupasañkami, upasañkamitvā brahmadattam kāsirājānam etadavoca – “tathā, deva, nimittāni dissanti, sve sūriyuggamanakāle caturaṅginī senā sannaddhā vammikā subhūme titthatu, khaggā ca dhoviyantū”ti. Atha kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā manusse āñāpesi – “yathā, bhaṇe, purohito brāhmaṇo āha tathā karothā”ti. Alabhi kho, bhikkhave, dīghītissa kosalarañño mahesī sūriyassa uggamanakāle caturaṅginim senam sannaddham vammikam subhūme ṛhitam passitum, khaggānañca dhovanam pātum. Atha kho, bhikkhave, dīghītissa kosalarañño mahesī tassa gabbhassa paripākamanvāya puttam vijāyi. Tassa dīghāvūti nāmañ akamṣu. Atha kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro nacirasseva viññutam pāpuṇi. Atha kho, bhikkhave, dīghītissa kosalarañño etadahosi – “ayam kho brahmadatto kāsirājā bahuno amhākam anathassa kārako, iminā amhākam balañca vāhanañca janapado

ca koso ca koṭṭhāgārañca acchinnam, sacāyam amhe jānissati, sabbeva tayo ghātāpessati, yamnūnāham dīghāvum kumāram bahinagare vāseyya”nti. Atha kho bhikkhave dīghīti kosalarājā dīghāvum kumāram bahinagare vāsesi. Atha kho bhikkhave dīghāvu kumāro bahinagare paṭivasanto nacirasseva sabbasippāni sikkhi.

460. Tena kho pana samayena dīghītissa kosalarañño kappako brahmadatte kāsiraññe paṭivasati. Addasā kho, bhikkhave, dīghītissa kosalarañño kappako dīghītim kosalarājānam sapajāpatikam bārāṇasiyam aññatarasmiṁ paccantime okāse kumbhakāranivesane aññātakavesena paribbājakacchannena paṭivasantam, disvāna yena brahmadatto kāsirājā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā brahmadattam kāsirājānam etadavoca – “dīghīti, deva, kosalarājā sapajāpatiko bārāṇasiyam aññatarasmiṁ paccantime okāse kumbhakāranivesane aññātakavesena paribbājakacchannena paṭivasatī”ti. Atha kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā manusse āñāpesi – “tena hi, bhaṇe, dīghītim kosalarājānam sapajāpatikam ānethā”ti. “Evam, devā”ti kho, bhikkhave, te manussā brahmadattassa kāsirañño paṭissutvā dīghītim kosalarājānam sapajāpatikam ānesum. Atha kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā manusse āñāpesi – “tena hi, bhaṇe, dīghītim kosalarājānam sapajāpatikam daļhāya rajjuyā pacchābāham gālhabandhanam bandhitvā khuramuṇḍam karitvā kharassarena pañavena rathikāya rathikam singhāṭakena singhāṭakam parinetvā dakkhiṇena dvārena nikkhāmetvā dakkhiṇato nagarassa catudhā chinditvā catuddisā bilāni nikkipathā”ti. “Evam, devā”ti kho, bhikkhave, te manussā brahmadattassa kāsirañño paṭissutvā dīghītim kosalarājānam sapajāpatikam daļhāya rajjuyā pacchābāham gālhabandhanam bandhitvā khuramuṇḍam karitvā kharassarena pañavena rathikāya rathikam singhāṭakena singhāṭakam parinenti.

Atha kho, bhikkhave, dīghāvussa kumārassa etadahosi – “ciramdiṭṭhā kho me mātāpitaro. Yamnūnāham mātāpitaro passeyya”nti. Atha kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro bārāṇasim pavisitvā addasa mātāpitaro daļhāya rajjuyā pacchābāham gālhabandhanam bandhitvā khuramuṇḍam karitvā kharassarena pañavena rathikāya rathikam singhāṭakena singhāṭakam parinente, disvāna yena mātāpitaro tenupasaṅkami. Addasā kho, bhikkhave, dīghīti kosalarājā dīghāvum kumāram dūratova āgacchantam; disvāna dīghāvum kumāram etadavoca – “mā kho tvam, tāta dīghāvu, dīgham passa, mā rassam. Na hi, tāta dīghāvu, verena verā sammanti; averena hi, tāta dīghāvu, verā sammantī”ti. Evam vutte, bhikkhave, te manussā dīghītim kosalarājānam etadavocum – “ummattako ayam dīghīti kosalarājā vippalapati. Ko imassa dīghāvu? Kam ayam evamāha – ‘mā kho tvam, tāta dīghāvu, dīgham passa, mā rassam. Na hi, tāta dīghāvu, verena verā sammanti; averena hi, tāta dīghāvu, verā sammantī’ti. “Nāham, bhaṇe, ummattako vippalapāmi, api ca yo viññū so vibhāvessatī”ti. Dutiyampi kho, bhikkhave...pe... tatiyampi kho, bhikkhave, dīghīti kosalarājā dīghāvum kumāram etadavoca – “mā kho tvam, tāta dīghāvu, dīgham passa, mā rassam. Na hi, tāta dīghāvu, verena verā sammanti; averena hi, tāta dīghāvu, verā sammantī”ti. Tatiyampi kho, bhikkhave, te manussā dīghītim kosalarājānam etadavocum – “ummattako ayam dīghīti kosalarājā vippalapati. Ko imassa dīghāvu? Kam ayam evamāha – mā kho tvam, tāta dīghāvu, dīgham passa, mā rassam. Na hi, tāta dīghāvu, verena verā sammanti; averena hi, tāta dīghāvu, verā sammantī”ti. “Nāham, bhaṇe, ummattako vippalapāmi, api ca yo viññū so vibhāvessatī”ti. Atha kho, bhikkhave, te manussā dīghītim kosalarājānam sapajāpatikam rathikāya rathikam singhāṭakena singhāṭakam parinetvā dakkhiṇena dvārena nikkhāmetvā dakkhiṇato nagarassa catudhā chinditvā catuddisā bilāni nikkipitvā gumbam ṭhāpetvā pakkamīṣu. Atha kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro bārāṇasim pavisitvā suram nīharitvā gumbiye pāyesi. Yadā te mattā ahesum patitā, atha kaṭṭhāni saṃkaḍḍhitvā citakam karitvā mātāpitūnam sarīram citakam āropetvā aggim datvā pañjaliko tikkhattum citakam padakkhiṇam akāsi.

461. Tena kho pana samayena brahmadatto kāsirājā uparipāsādavaragato hoti. Addasā kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā dīghāvum kumāram pañjalikam tikkhattum citakam padakkhiṇam karontam, disvānassa etadahosi – “nissamṣayaṁ kho so manusso dīghītissa kosalarañño nāti vā sālohitō vā, aho me anatthato, na hi nāma me koci ārocessatī”ti. Atha kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro araññam gantvā yāvadattham kanditvā roditvā khappam [bappam (sī. syā.)] puñchitvā bārāṇasim pavisitvā

antepurassa sāmantā hatthisālam gantvā hatthācariyam etadavoca – “icchāmaham, ācariya, sippam sikkhitu”nti. “Tena hi, bhaṇe māṇavaka, sikkhassū”ti. Atha kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro rattiya paccūsasamayam paccuṭṭhāya hatthisālāyam mañjunā sarena gāyi, vīṇañca vādesi. Assosi kho, bhikkhave, brahmaddatto kāsirājā rattiya paccūsasamayam paccuṭṭhāya hatthisālāyam mañjunā sarena gītam vīṇañca vāditam, sutvāna manusse pucchi – “ko, bhaṇe, rattiya paccūsasamayam paccuṭṭhāya hatthisālāyam mañjunā sarena gāyi, vīṇañca vādesi”ti? “Amukassa, deva, hatthācariyassa antevāsī māṇavako rattiya paccūsasamayam paccuṭṭhāya hatthisālāyam mañjunā sarena gāyi, vīṇañca vādesi”ti. “Tena hi, bhaṇe, tam māṇavakam ānethā”ti. “Evam, devā”ti kho, bhikkhave, te manussā brahmaddattassa kāsirañño paṭissutvā dīghāvum kumāram ānesum. “Tvaṁ bhaṇe māṇavaka, rattiya paccūsasamayam paccuṭṭhāya hatthisālāyam mañjunā sarena gāyi, vīṇañca vādesi”ti? “Evam, devā”ti. “Tena hi tvaṁ, bhaṇe māṇavaka, gāyassu, vīṇañca vādehi”ti. “Evam, devā”ti kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro brahmaddattassa kāsirañño paṭissutvā ārādhāpekkho mañjunā sarena gāyi, vīṇañca vādesi. “Tvaṁ, bhaṇe māṇavaka, mam upaṭṭhahā”ti. “Evam, devā”ti kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro brahmaddattassa kāsirañño paccassosi. Atha kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro brahmaddattassa kāsirañño pubbuṭṭhāyī ahosi pacchānipātī kiñkārapaṭīssāvī manāpacārī piyavādī. Atha kho, bhikkhave, brahmaddatto kāsirājā dīghāvum kumāram nacirasseva abbhantarime vissāsikatthāne thapesi.

462. Atha kho, bhikkhave, brahmaddatto kāsirājā dīghāvum kumāram etadavoca – “tena hi, bhaṇe māṇavaka, ratham yojehi, migavam gamissām”ti. “Evam, devā”ti kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro brahmaddattassa kāsirañño paṭissutvā ratham yojetvā brahmaddattam kāsirājānam etadavoca – “yutto kho te, deva, ratho, yassa dāni kālam maññasī”ti. Atha kho, bhikkhave, brahmaddatto kāsirājā ratham abhiruhi. Dīghāvu kumāro ratham pesesi. Tathā tathā ratham pesesi yathā aññeneva senā agamāsi aññeneva ratho. Atha kho, bhikkhave, brahmaddatto kāsirājā dūram gantvā dīghāvum kumāram etadavoca – “tena hi, bhaṇe māṇavaka, ratham muñcassu, kilantomhi, nipajjissām”ti. “Evam, devā”ti kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro brahmaddattassa kāsirañño paṭissutvā ratham muñcivā pathaviyam pallañkena nisīdi. Atha kho, bhikkhave, brahmaddatto kāsirājā dīghāvussa kumārassa ucchaṅge sīsam katvā seyyam kappesi. Tassa kilantassa muhuttakeneva niddā okkami. Atha kho, bhikkhave, dīghāvussa kumārassa etadahosi – “ayaṁ kho brahmaddatto kāsirājā bahuno amhākam anatthassa kārako. Iminā amhākam balañca vāhanañca janapado ca koso ca koṭṭhāgārañca acchinnam. Iminā ca me mātāpitaro hatā. Ayaṁ khvassa kālo yoham veram appeyya”nti kosiyā khaggam nibbāhi. Atha kho, bhikkhave, dīghāvussa kumārassa etadahosi – “pitā kho mañ marañakāle avaca ‘mā kho tvaṁ, tāta dīghāvu, dīgham passa, mā rassam. Na hi, tāta dīghāvu, verena verā sammanti; averena hi, tāta dīghāvu, verā sammanti’ti. Na kho metam patirūpam, yvāham pituvacanam atikkameyya”nti kosiyā khaggam pavesesi. Dutiyampi kho, bhikkhave, dīghāvussa kumārassa etadahosi – “ayaṁ kho brahmaddatto kāsirājā bahuno amhākam anatthassa kārako, imino amhākam balañca vāhanañca janapado ca koso ca koṭṭhāgārañca acchinnam, iminā ca me mātāpitaro hatā, ayaṁ khvassa kālo yoham veram appeyya”nti kosiyā khaggam nibbāhi. Dutiyampi kho, bhikkhave, dīghāvussa kumārassa etadahosi – “pitā kho mañ marañakāle avaca ‘mā kho tvaṁ tāta dīghāvu, dīgham passa, mā rassam, na hi tāta dīghāvu verena verā sammanti; averena hi, tāta dīghāvu, verā sammanti’ti. Na kho metam patirūpam, yvāham pituvacanam atikkameyya”nti. Punadeva kosiyā khaggam pavesesi. Tatiyampi kho, bhikkhave, dīghāvussa kumārassa etadahosi – “ayaṁ kho brahmaddatto kāsirājā bahuno amhākam anatthassa kārako. Iminā amhākam balañca vāhanañca janapado ca koso ca koṭṭhāgārañca acchinnam. Iminā ca me mātāpitaro hatā. Ayaṁ khvassa kālo yoham veram appeyya”nti kosiyā khaggam nibbāhi. Tatiyampi kho, bhikkhave, dīghāvussa kumārassa etadahosi – “pitā kho mañ marañakāle avaca ‘mā kho tvaṁ, tāta dīghāvu, dīgham passa, mā rassam. Na hi, tāta dīghāvu, verena verā sammanti; averena hi, tāta dīghāvu, verā sammanti’ti. Na kho metam patirūpam, yvāham pituvacanam atikkameyya”nti punadeva kosiyā khaggam pavesesi. Atha kho, bhikkhave, brahmaddatto kāsirājā bhīto ubbiggo ussañkī utrasto sahasā vuṭṭhāsi. Atha kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro brahmaddattam kāsirājānam etadavoca – “kissa tvaṁ, deva, bhīto ubbiggo ussañkī utrasto sahasā vuṭṭhāsi”ti? Idha mañ, bhaṇe māṇavaka, dīghītissa kosalarañño putto dīghāvu kumāro supinantena khaggena paripātesi. Tenāham bhīto ubbiggo ussañkī utrasto sahasā vuṭṭhāsinti. Atha kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro vāmena hatthena brahmaddattassa kāsirañño sīsam parāmasitvā dakkhiṇena hatthena khaggam nibbāhetvā brahmaddattam kāsirājānam

etadavoca – “aham kho so, deva, dīghītissa kosalarañño putto dīghāvu kumāro. Bahuno tvam amhākam anatthassa kārako. Tayā amhākam balañca vāhanañca janapado ca koso ca koṭhāgārañca acchinnañ. Tayā ca me mātāpitaro hatā. Ayañ khvassa kālo yvāham veram appeyya”nti. Atha kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā dīghāvussa kumārassa pādesu sirasā nipativā dīghāvum kumāram etadavoca – “jīvitam me, tāta dīghāvu, dehi. Jīvitam me, tāta dīghāvu, dehī”ti. “Kyāham ussahāmi devassa jīvitam dātum? Devo kho me jīvitam dadeyyā”ti. “Tena hi, tāta dīghāvu, tvañceva me jīvitam dehi, ahañca te jīvitam dammī”ti. Atha kho, bhikkhave, brahmadatto ca kāsirājā dīghāvu ca kumāro aññamaññassa jīvitam adamṣu, pāniñca aggahesum, sapathañca akamṣu addūbhāya [adrūbhāya, adubbhāya (ka.)].

Atha kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā dīghāvum kumāram etadavoca – “tena hi, tāta dīghāvu, ratham yojehi, gamissāmā”ti. “Evam, devā”ti kho, bhikkhave, dīghāvu kumāro brahmadattassa kāsirañño paññutvā ratham yojetvā brahmadattam kāsirājanam etadavoca – “yutto kho te, deva, ratho, yassa dāni kālam maññasī”ti. Atha kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā ratham abhiruhi. Dīghāvu kumāro ratham pesesi. Tathā tathā ratham pesesi yathā yathā nacirasseva senāya samāgañchi. Atha kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā bārāṇasim pavisitvā amacce pārisajje sannipātāpetvā etadavoca – “sace, bhañe, dīghītissa kosalarañño puttam dīghāvum kumāram passeyyātha, kinti nañ kareyyāthā”ti? Ekacce evamāhamṣu – “mayam, deva, hatthe chindeyyāma. Mayam, deva, pāde chindeyyāma. Mayam, deva, hatthapāde chindeyyāma. Mayam, deva, kaññe chindeyyāma. Mayam, deva, nāsam chindeyyāma. Mayam, deva, kaññanāsam chindeyyāma. Mayam, deva, sīsam chindeyyāmā”ti. “Ayañ kho, bhañe, dīghītissa kosalarañño putto dīghāvu kumāro. Nāyam labbhā kiñci kātum. Iminā ca me jīvitam dinnam, mayā ca imassa jīvitam dinna”ti.

463. Atha kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā dīghāvum kumāram etadavoca – “yam kho te, tāta dīghāvu, pitā marañakāle avaca ‘mā kho tvam, tāta dīghāvu, dīgham passa, mā rassam. Na hi, tāta dīghāvu, verena verā sammanti; averena hi, tāta dīghāvu, verā sammantī’ti, kim te pitā sandhāya avacā”ti? “Yam kho me, deva, pitā marañakāle avaca ‘mā dīgha’nti mā ciram veram akāsīti. Imam kho me, deva, pitā marañakāle avaca mā dīghanti. Yam kho me, deva, pitā marañakāle avaca ‘mā rassa’nti mā khippam mittehi bhijjithā”ti. Imam kho me, deva, pitā marañakāle avaca mā rassanti. Yam kho me, deva, pitā marañakāle avaca “na hi, tāta dīghāvu, verena verā sammanti, averena hi, tāta dīghāvu, verā sammantī”ti devena me mātāpitaro hatāti. Sacāham devam jīvitā voropeyyam, ye devassa athakāmā te mam jīvitā voropeyyum, ye me athakāmā te te jīvitā voropeyyum – evam tam veram verena na vūpasameyya. Idāni ca pana me devena jīvitam dinnam, mayā ca devassa jīvitam dinnam. Evam tam veram averena vūpasantañ. Imam kho me, deva, pitā marañakāle avaca – na hi, tāta dīghāvu, verena verā sammanti; averena hi, tāta dīghāvu, verā sammantī”ti. Atha kho, bhikkhave, brahmadatto kāsirājā – “acchariyam vata bho! Abbhutam vata bho! Yāva paññito ayañ dīghāvu kumāro, yatra hi nāma pituno samkhittena bhāsitassa vitthārena attham ājānissatī”ti pettikam balañca vāhanañca janapadañca kosañca koṭhāgārañca paññapādesi, dhītarāñca adāsi. Tesañhi nāma, bhikkhave, rājūnam ādinnadaññānam ādinnasatthānam evarūpam khantisoraccam bhavissati. Idha kho pana tam, bhikkhave, sobhetha yam tumhe evam svākkhāte dhammadvinaye pabbajitā samānā khamā ca bhaveyyātha soratā cāti? Tatiyampi kho bhagavā te bhikkhū etadavoca – “alam, bhikkhave, mā bhañdanam mā kalaham mā viggaham mā vivāda”ti. Tatiyampi kho so adhammavādī bhikkhu bhagavantam etadavoca – “āgametu, bhante, bhagavā dhammassāmī; appossukko, bhante, bhagavā diññhadhammasukhavihāramanuyutto viharatu. Mayametena bhañdanena kalahena viggahena vivādena paññayissāmā”ti. Atha kho bhagavā – pariyādinnarūpā kho ime moghapurisā, nayime sukarā saññāpetunti – uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

Dīghāvubhāñavāro niññhito paññamo.

464. [ma. ni. 3.236] Atha kho bhagavā pubbañhasamayañ nivāsetvā pattacīvaramādāya kosambīñ piññāya pāvisi. Kosambiyam piññāya caritvā pacchābhattam piññapātapañkkanto senāsanam saññāmetvā pattacīvaramādāya sañghamajjhe ḥitakova imā gāthāyo abhāsi –

[ma. ni. 3.237] “Puthusaddo samajano, na bālo koci maññatha;
Saṅghasmiṁ bhijjamānasmiṁ, nāññam bhiyyo amaññarum.

[ma. ni. 3.237] “Parimuṭṭhā paṇḍitābhāsā, vācāgocarabhāṇino;
Yāvicchanti mukhāyāmam, yena nītā na tam vidū.

[ma. ni. 3.237] “Akkocchi maṁ avadhi maṁ, ajini maṁ ahāsi me;
Ye ca tam upanayhanti, veram tesam na sammati.

[ma. ni. 3.237] “Akkocchi maṁ avadhi maṁ, ajini maṁ ahāsi me;
Ye ca tam nupanayhanti, veram tesūpasammati.

[ma. ni. 3.237] “Na hi verena verāni, sammantīdha kudācanam;
Averena ca sammanti, esadhammo sanantano.

[ma. ni. 3.237] “Pare ca na vijānanti, mayamettha yamāmase;
Ye ca tattha vijānanti, tato sammanti medhagā.

[ma. ni. 3.237] “Aṭṭhicchinnā pāṇaharā, gavāssadhanahārino;
Raṭṭham vilumpamānām, tesampi hoti saṅgati.

“Kasmā tumhāka no siyā;
[ma. ni. 3.237] “Sace labhetha nipakam sahāyam;
Saddhimcaram sādhuvihāri dhīram;
Abhibhuyya sabbāni parissayāni;
Careyya tenattamano satīmā.

[ma. ni. 3.237] “No ce labhetha nipakam sahāyam;
Saddhim caram sādhuvihāri dhīram;
Rājāva raṭṭham vijitam pahāya;
Eko care mātaṅgaraññeva nāgo.

[ma. ni. 3.237] “Ekassa caritaṁ seyyo;
Natthi bāle sahāyatā;
Eko care na ca pāpāni kayirā;
Appossukko mātaṅgaraññeva nāgo”’ti.

Dīghāvuvatthu niṭṭhitam.

273. Bālakaloṇakagamanakathā

465. Atha kho bhagavā saṅghamajjhe ṛhitakova imā gāthāyo bhāsitvā yena bālakaloṇakagāmo [bālakaloṇakāragāmo (sī. syā.)] tenupasaṅkami. Tena kho pana samayena āyasmā bhagu bālakaloṇakagāme viharati. Addasā kho āyasmā bhagu bhagavantaṁ dūratova ḍagacchantaṁ, disvāna āsanam paññapesi, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipi, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahesi. Nisīdi bhagavā paññatte āsane, nisajja kho bhagavā pāde pakkhālesi. Āyasmāpi kho bhagu bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnam kho āyasmantaṁ bhagum bhagavā etadavoca – “kacci, bhikkhu, khamaṇīyam; kacci yāpanīyam, kacci piṇḍakena na kilamasī”’ti? “Khamaṇīyam, bhagavā, yāpanīyam, bhagavā; na cāham, bhante, piṇḍakena kilamāmī”’ti. Atha kho bhagavā āyasmantaṁ bhagum dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahamsetvā uṭṭhāyāsanā yena pācīnavamsadāyo tenupasaṅkami.

Bālakaloṇakagamanakathā niṭhitā.

274. Pācīnavamṣadāyagamanakathā

466. [ma. ni. 1.325 ādayo passitabbam] Tena kho pana samayena āyasmā ca anuruddho āyasmā ca nandijo āyasmā ca kimilo [kimbilo (sī. syā.)] pācīnavamṣadāye viharanti. Addasā kho dāyapālo bhagavantam dūratova āgacchantam, disvāna bhagavantam etadavoca – “mā, samaṇa, etaṁ dāyam pāvisi. Santettha tayo kulaṭuttā attakāmarūpā viharanti. Mā tesam aphāsumakāsi”ti. Assosi kho āyasmā anuruddho dāyapālassa bhagavatā saddhiṁ mantayamānassa, sutvāna dāyapālam etadavoca – “māvuso, dāyapāla, bhagavantam vāresi. Satthā no bhagavā anuppatto”ti. Atha kho āyasmā anuruddho yenāyasmā ca nandijo āyasmā ca kimilo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantañca nandiyam āyasmantañca kimilam etadavoca – “abhippamathāyasmanto abhippamathāyasmanto, satthā no bhagavā anuppatto”ti. Atha kho āyasmā ca anuruddho āyasmā ca nandijo āyasmā ca kimilo bhagavantam paccuggantvā eko bhagavato pattacīvaraṁ paṭiggahesi, eko āsanam paññapesi, eko pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipi. Nisidi bhagavā paññatte āsane, nisajja kho bhagavā pāde pakkhālesi. Tepi kho āyasmanto bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisidim̄su. Ekamantam nisinnam kho āyasmantam anuruddham bhagavā etadavoca – “kacci vo, anuruddhā, khamanīyam, kacci yāpanīyam; kacci piṇḍakena na kilamathā”ti? “Khamanīyam bhagavā, yāpanīyam bhagavā; na ca mayam, bhante, piṇḍakena kilamāmā”ti.

“Kacci pana vo anuruddhā samaggā sammodamānā avivadamānā khīrodakībhūtā aññamaññam piyacakkhūhi sampassantā viharathā”ti? “Taggha mayam, bhante, samaggā sammodamānā avivadamānā khīrodakībhūtā aññamaññam piyacakkhūhi sampassantā viharāmā”ti. “Yathā kathaṁ pana tumhe, anuruddhā, samaggā sammodamānā avivadamānā khīrodakībhūtā aññamaññam piyacakkhūhi sampassantā viharathā”ti? “Idha mayham, bhante, evam hoti – ‘lābhā vata me, suladdham vata me, yoham evarūpehi sabrahmacārīhi saddhiṁ viharāmī’”ti. Tassa mayham, bhante, imesu āyasmantesu mettam kāyakammaṁ paccupaṭṭhitam āvi ceva raho ca; mettam vacīkammam... mettam manokammam paccupaṭṭhitam āvi ceva raho ca. Tassa mayham, bhante, evam hoti – “‘yamnūnāham sakam cittam nikkipitvā imesamyeva āyasmantānam cittassa vasena vatteyya’nti. So kho aham, bhante, sakam cittam nikkipitvā imesamyeva āyasmantānam cittassa vasena vattāmi. Nānā hi kho no, bhante, kāyā, ekañca pana maññe citta”ti.

Āyasmāpi kho nandijo...pe... āyasmāpi kho kimilo bhagavantam etadavoca – “mayhampi kho, bhante, evam hoti – ‘lābhā vata me, suladdham vata me, yoham evarūpehi sabrahmacārīhi saddhiṁ viharāmī’”ti. Tassa mayham, bhante, imesu āyasmantesu mettam kāyakammaṁ paccupaṭṭhitam āvi ceva raho ca; mettam vacīkammaṁ mettam manokammaṁ paccupaṭṭhitam āvi ceva raho ca. Tassa mayham, bhante, evam hoti ‘yamnūnāham sakam cittam nikkipitvā imesamyeva āyasmantānam cittassa vasena vatteyya’nti. So kho aham, bhante, sakam cittam nikkipitvā imesamyeva āyasmantānam cittassa vasena vattāmi. Nānā hi kho no, bhante, kāyā, ekañca pana maññe cittanti. Evam kho mayam, bhante, samaggā sammodamānā avivadamānā khīrodakībhūtā aññamaññam piyacakkhūhi sampassantā viharāmā”ti.

“Kacci pana vo, anuruddhā, appamattā ātāpino pahitattā viharathā”ti? “Taggha mayam, bhante, appamattā ātāpino pahitattā viharāmā”ti. “Yathā kathaṁ pana tumhe, anuruddhā, appamattā ātāpino pahitattā viharathā”ti? “Idha, bhante, amhākam yo paṭhamam gāmato piṇḍāya paṭikkamati so āsanam paññapeti, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam upanikkhipati, avakkārapātiṁ dhovitvā upaṭṭhāpeti, pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti. Yo pacchā gāmato piṇḍāya paṭikkamati, sace hoti bhuttāvaseso, sace ākaṅkhati bhuñjati, no ce ākaṅkhati appaharite vā chaḍdeti. Appānake vā udake opilāpeti. So āsanam uddharati, pādodakam pādapīṭham pādakathalikam paṭisāmeti, avakkārapātiṁ dhovitvā paṭisāmeti, pānīyam paribhojanīyam paṭisāmeti, bhattaggam sammajjati. Yo passati pānīyaghāṭam vā paribhojanīyaghāṭam vā vaccaghaṭam vā rittam tucchaṭam so upaṭṭhāpeti. Sacassa hoti avisayham, hatthavikārena dutiyam āmantetvā hatthavilaṅghakena upaṭṭhāpema, na tveva mayam, bhante,

tappaccayā vācam bhindāma. Pañcāhikam kho pana mayam, bhante, sabbarattim dhammiyā kathāya sannisidāma. Evaṁ kho mayam, bhante, appamattā ātāpino pahitattā viharāmā”ti.

Pācinavamsadāyagamanakathā niṭhitā.

275. Pālileyyakagamanakathā

467. [udā. 35 ādayo thokam visadisam] Atha kho bhagavā āyasmantañca anuruddham āyasmantañca nandiyam āyasmantañca kimilam dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahamsetvā uṭṭhayāsanā yena pālileyyakam [pārileyyakam (sī. syā.)] tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena pālileyyakam tadavasari. Tatra sudam bhagavā pālileyyake viharati rakkhitavanasanđe bhaddasālamūle. Atha kho bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evam cetaso parivitakko udapādi – “aham kho pubbe ākiṇno na phāsu vihāsim tehi kosambakehi [kosabbhikehi (syā.)] bhikkhūhi bhañdanakārakehi kalahakārakehi vivādakārakehi bhassakārakehi saṅghe adhikaraṇakārakehi. Somhi etarahi eko adutiyo sukham phāsu viharāmi aññatreva tehi kosambakehi bhikkhūhi bhañdanakārakehi kalahakārakehi vivādakārakehi bhassakārakehi saṅghe adhikaraṇakārakehi”ti.

Aññataropi kho hatthināgo ākiṇṇo viharati hatthīhi hatthikālabhehi hatthicchāpehi, chinnaggāni ceva tiṇāni khādati, obhaggobhaggañcassa sākhābhaṅgam khādanti, āvilāni ca pānīyāni pivati, ogāhā cassa otīṇnassa hatthiniyo kāyam upanighamṣantiyo gacchanti. Atha kho tassa hatthināgassa etadahosi – “aham kho ākiṇṇo viharāmi hatthīhi hatthikālabhehi hatthicchāpehi, chinnaggāni ceva tiṇāni khādāmi, obhaggobhaggañca me sākhābhaṅgam khādanti, āvilāni ca pānīyāni pivāmi, ogāhā ca me otīṇnassa hatthiniyo kāyam upanighamṣantiyo gacchanti. Yaṁnūnāham ekova ganasmā vūpakaṭṭho vihareyya”nti. Atha kho so hatthināgo yūthā apakkamma yena pālileyyakam rakkhitavanasanđo bhaddasālamūlam yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā sonḍāya bhagavato pānīyam paribhojanīyam upaṭṭhāpeti, appaharitañca karoti. Atha kho tassa hatthināgassa etadahosi – “aham kho pubbe ākiṇṇo na phāsu vihāsim hatthīhi hatthikālabhehi hatthicchāpehi, chinnaggāni ceva tiṇāni khādim, obhaggobhaggañca me sākhābhaṅgam khādim, āvilāni ca pānīyāni apāyim ogāhā ca me otīṇnassa [ogāhañcassa otīṇnassa (syā.), ogāhā cassa uttiṇnassa (sī.)] hatthiniyo kāyam upanighamṣantiyo agamamsu. Somhi etarahi eko adutiyo sukham phāsu viharāmi aññatreva hatthīhi hatthīhi hatthikālabhehi hatthicchāpehi”ti.

Atha kho bhagavā attano ca pavivekam viditvā tassa ca hatthināgassa cetasā cetoparivitakkamaññaya tāyam velāyam imam udānam udānesi –

[udā. 35] “Etam [evaṁ (ka.)] nāgassa nāgena, īśādantassa hatthino; Sameti cittam cittena, yadeko ramatī vane”ti.

Atha kho bhagavā pālileyyake yathābhīrantam viharitvā yena sāvatthi tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena sāvatthi tadavasari. Tatra sudam bhagavā sāvatthiyam viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme. Atha kho kosambakā upāsakā – “ime kho ayyā kosambakā bhikkhū bahuno amhākam anatthassa kārakā. Imehi ubbālho bhagavā pakkanto. Handa mayam ayye kosambake bhikkhū neva abhivādeyyāma, na paccuṭṭheyāma, na añjalikammam sāmīcikammam kareyyāma, na sakkareyyāma, na garum kareyyāma, na māneyyāma, na bhajeyyāma, na pūjeyyāma, upagatānampi piṇḍakam na dajjeyyāma – evam ime amhehi asakkariyamānā agarukariyamānā amāniyamānā abhajiyamānā apūjiyamānā asakkārapakatā pakkamissanti vā vibbhamissanti vā bhagavantam vā pasādēssanti”ti. Atha kho kosambakā upāsakā kosambake bhikkhū neva abhivādesum, na paccuṭṭhesum, na añjalikammam sāmīcikammam akaṁsu, na sakkariṁsu, na garum kariṁsu, na mānesum, na bhajesum na pūjesum, upagatānampi piṇḍakam na adam̄su. Atha kho kosambakā bhikkhū kosambakehi upāsakehi asakkariyamānā agarukariyamānā amāniyamānā abhajiyamānā apūjiyamānā

asakkārapakatā evamāhamṣu – “handā mayam, āvuso, sāvatthim gantvā bhagavato santike imam adhikaraṇam vūpasameyyāmā”ti.

Pālileyyakagamanakathā niṭṭhitā.

276. Aṭṭhārasavatthukathā

468. Atha kho kosambakā bhikkhū senāsanam samsāmetvā pattacīvaramādāya yena sāvatti tenupasaṅkamim̄su. Assosi kho āyasmā sāriputto – “te kira kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅge adhikaraṇakārakā sāvatthim āgacchantī”ti. Atha kho āyasmā sāriputto yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho āyasmā sāriputto bhagavantam etadavoca – “te kira, bhante, kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅge adhikaraṇakārakā sāvatthim āgacchanti. Kathāham, bhante, tesu bhikkhūsu paṭipajjāmī”ti? “Tena hi tvam, sāriputta, yathā dhammo tathā tiṭṭhāhī”ti. “Kathāham, bhante, jāneyyam dhammam vā adhammam vā”ti?

Aṭṭhārasahi kho, sāriputta, vatthūhi adhammavādī jānitabbo. Idha, sāriputta, bhikkhu adhammam dhammoti dīpeti, dhammam vā adhammoti dīpeti; avinayam vinayoti dīpeti, vinayam avinayoti dīpeti; abhāsitam alapitam tathāgatena bhāsitam lapitam tathāgatenāti dīpeti, bhāsitam lapitam tathāgatena abhāsitam alapitam tathāgatenāti dīpeti; anāciṇṇam tathāgatena āciṇṇam tathāgatenāti dīpeti, āciṇṇam tathāgatena anāciṇṇam tathāgatenāti dīpeti; apaññattam tathāgatena paññattam tathāgatenāti dīpeti, paññattam tathāgatena apaññattam tathāgatenāti dīpeti; anāpattim āpattīti dīpeti, āpattim anāpattīti dīpeti; lahukam āpattim garukā āpattīti dīpeti, garukam āpattim lahukā āpattīti dīpeti; sāvasesam āpattim anavasesā āpattīti dīpeti, anavasesam āpattim sāvasesā āpattīti dīpeti; duṭṭhullam āpattim aduṭṭhullā āpattīti dīpeti, aduṭṭhullam āpattim duṭṭhullā āpattīti dīpeti – imehi kho, sāriputta, aṭṭhārasahi vatthūhi adhammavādī jānitabbo.

Aṭṭhārasahi ca kho, sāriputta, vatthūhi dhammavādī jānitabbo. Idha, sāriputta, bhikkhu adhammam adhammoti dīpeti, dhammam vā dhammoti dīpeti; avinayam avinayoti dīpeti, vinayam vinayoti dīpeti; abhāsitam alapitam tathāgatena abhāsitam alapitam tathāgatenāti dīpeti, bhāsitam lapitam tathāgatena bhāsitam lapitam tathāgatenāti dīpeti; anāciṇṇam tathāgatena anāciṇṇam tathāgatenāti dīpeti, āciṇṇam tathāgatena āciṇṇam tathāgatenāti dīpeti; apaññattam tathāgatena apaññattam tathāgatenāti dīpeti, paññattam tathāgatena paññattam tathāgatenāti dīpeti; anāpattim anāpattīti dīpeti, āpattim āpattīti dīpeti; lahukam āpattim lahukā āpattīti dīpeti, garukam āpattim garukā āpattīti dīpeti; sāvasesam āpattim sāvasesā āpattīti dīpeti, anavasesam āpattim anavasesā āpattīti dīpeti; duṭṭhullam āpattim duṭṭhullā āpattīti dīpeti, aduṭṭhullam āpattim aduṭṭhullā āpattīti dīpeti – imehi kho, sāriputta, aṭṭhārasahi vatthūhi dhammavādī jānitabboti.

469. Assosi kho āyasmā mahāmoggallāno...pe... assosi kho āyasmā mahākassapo... assosi kho āyasmā mahākaccāno... assosi kho āyasmā mahākotthiko ... assosi kho āyasmā mahākappino... assosi kho āyasmā mahācundo... assosi kho āyasmā anuruddho... assosi kho āyasmā revato ... assosi kho āyasmā upāli... assosi kho āyasmā ānando... assosi kho āyasmā rāhulo – “te kira kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅge adhikaraṇakārakā sāvatthim āgacchantī”ti. Atha kho āyasmā rāhulo yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho āyasmā rāhulo bhagavantam etadavoca – “te kira, bhante, kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅge adhikaraṇakārakā sāvatthim āgacchanti. Kathāham, bhante, tesu bhikkhūsu paṭipajjāmī”ti? “Tena hi tvam, rāhula, yathā dhammo tathā tiṭṭhāhī”ti. “Kathāham, bhante, jāneyyam dhammam vā adhammam vā”ti?

Aṭṭhārasahi kho, rāhula, vatthūhi adhammavādī jānitabbo. Idha, rāhula, bhikkhu adhammam

dhammoti dīpeti, dhammam̄ adhammoti dīpeti; avinayam̄ vinayoti dīpeti, vinayam̄ avinayoti dīpeti; abhāsitam̄ alapitam̄ tathāgatena bhāsitam̄ lapitam̄ tathāgatenāti dīpeti, bhāsitam̄ lapitam̄ tathāgatena abhāsitam̄ alapitam̄ tathāgatenāti dīpeti; anāciṇṇam̄ tathāgatena āciṇṇam̄ tathāgatenāti dīpeti, āciṇṇam̄ tathāgatena anāciṇṇam̄ tathāgatenāti dīpeti; apaññattam̄ tathāgatenāti dīpeti, paññattam̄ tathāgatena apaññattam̄ tathāgatenāti dīpeti; anāpattim̄ āpattīti dīpeti, āpattim̄ anāpattīti dīpeti; lahukam̄ āpattim̄ garukā āpattīti dīpeti, garukam̄ āpattim̄ lahukā āpattīti dīpeti; sāvasesam̄ āpattim̄ anavasesā āpattīti dīpeti, anavasesam̄ āpattim̄ sāvasesā āpattīti dīpeti; duṭṭhullam̄ āpattim̄ aduṭṭhullā āpattīti dīpeti, aduṭṭhullam̄ āpattim̄ duṭṭhullā āpattīti dīpeti – imehi kho, rāhula, atṭhārasahi vatthūhi adhammavādī jānitabbo.

Aṭṭhārasahi ca kho, rāhula, vatthūhi dhammavādī jānitabbo. Idha, rāhula, bhikkhu adhammam̄ adhammoti dīpeti, dhammam̄ dhammoti dīpeti; avinayam̄ avinayoti dīpeti, vinayam̄ vinayoti dīpeti; abhāsitam̄ alapitam̄ tathāgatena abhāsitam̄ alapitam̄ tathāgatenāti dīpeti, bhāsitam̄ lapitam̄ tathāgatena bhāsitam̄ lapitam̄ tathāgatenāti dīpeti; anāciṇṇam̄ tathāgatena anāciṇṇam̄ tathāgatenāti dīpeti, āciṇṇam̄ tathāgatena āciṇṇam̄ tathāgatenāti dīpeti; apaññattam̄ tathāgatena apaññattam̄ tathāgatenāti dīpeti, paññattam̄ tathāgatena paññattam̄ tathāgatenāti dīpeti; anāpattim̄ anāpattīti dīpeti, āpattim̄ āpattīti dīpeti; lahukam̄ āpattim̄ lahukā āpattīti dīpeti, garukam̄ āpattim̄ garukā āpattīti dīpeti; sāvasesam̄ āpattim̄ sāvasesā āpattīti dīpeti, anavasesam̄ āpattim̄ anavasesā āpattīti dīpeti; duṭṭhullam̄ āpattim̄ aduṭṭhullā āpattīti dīpeti, aduṭṭhullam̄ āpattim̄ duṭṭhullā āpattīti dīpeti – imehi kho, rāhula, atṭhārasahi vatthūhi dhammavādī jānitabbi.

470. Assosi kho mahāpajāpati [mahāpajāpatī (sī. syā.)] gotamī – “te kira kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅge adhikaraṇakārakā sāvatthim̄ āgacchantī”ti. Atha kho mahāpajāpati gotamī yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam̄ abhivādetvā ekamantam̄ atṭhāsi. Ekamantam̄ thitā kho mahāpajāpati gotamī bhagavantam̄ etadavoca – “te kira, bhante, kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅge adhikaraṇakārakā sāvatthim̄ āgacchanti. Kathāham̄, bhante, tesu bhikkhūsu paṭipajjāmī”ti? “Tena hi tvam̄, gotami, ubhayattha dhammam̄ suṇa. Ubhayattha dhammam̄ sutvā ye tattha bhikkhū dhammavādino tesam̄ diṭṭhiñca khantiñca ruciñca ādāyañca rocehi. Yañca kiñci bhikkhunisaṅghena bhikkhusaṅghato paccāsīsitabbaṁ sabbam̄ tam̄ dhammavāditova paccāsīsitabba”nti.

471. Assosi kho anāthapiṇḍiko gahapati – “te kira kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅge adhikaraṇakārakā sāvatthim̄ āgacchantī”ti. Atha kho anāthapiṇḍiko gahapati yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam̄ abhivādetvā ekamantam̄ nisīdi. Ekamantam̄ nisinno kho anāthapiṇḍiko gahapati bhagavantam̄ etadavoca – “te kira, bhante, kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅge adhikaraṇakārakā sāvatthim̄ āgacchanti. Kathāham̄, bhante, tesu bhikkhūsu paṭipajjāmī”ti? “Tena hi tvam̄, gahapati, ubhayattha dānam̄ dehi. Ubhayattha dānam̄ datvā ubhayattha dhammam̄ suṇa. Ubhayattha dhammam̄ sutvā ye tattha bhikkhū dhammavādino tesam̄ diṭṭhiñca khantiñca ruciñca ādāyañca rocehī”ti.

472. Assosi kho visākhā migāramātā – “te kira kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅge adhikaraṇakārakā sāvatthim̄ āgacchantī”ti. Atha kho visākhā migāramātā yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam̄ abhivādetvā ekamantam̄ nisīdi. Ekamantam̄ nisinnā kho visākhā migāramātā bhagavantam̄ etadavoca – “te kira, bhante, kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅge adhikaraṇakārakā sāvatthim̄ āgacchanti. Kathāham̄, bhante, tesu bhikkhūsu paṭipajjāmī”ti? “Tena hi tvam̄, visākhe, ubhayattha dānam̄ dehi. Ubhayattha dānam̄ datvā ubhayattha dhammam̄ suṇa. Ubhayattha dhammam̄ sutvā ye tattha bhikkhū dhammavādino tesam̄ diṭṭhiñca khantiñca ruciñca ādāyañca rocehī”ti.

473. Atha kho kosambakā bhikkhū anupubbena yena sāvatthi tadavasarum̄. Atha kho āyasmā

sāriputto yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho āyasmā sāriputto bhagavantam etadavoca – “te kira, bhante, kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṅghe adhikaraṇakārakā sāvatthim anuppattā. Katham nu kho, bhante, tesu bhikkhūsu senāsane [senāsanesa (ka.), senāsanam (syā.)] paṭipajjitattha”nti? “Tena hi, sāriputta, vivittam senāsanam dātabba”nti. “Sace pana, bhante, vivittam na hoti, katham paṭipajjitattha”nti? “Tena hi, sāriputta, vivittam katvāpi dātabbam, na tvevāham, sāriputta, kenaci pariyāyena vuḍḍhatarassa bhikkhuno senāsanam paṭibāhitabbanti vadāmi. Yo paṭibāheyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

“Āmise pana, bhante, katham paṭipajjitattha”nti? “Āmisam kho, sāriputta, sabbesam samakam bhājetabba”nti.

Aṭṭhārasavatthukathā niṭṭhitā.

277. Osāraṇānujānanā

474. Atha kho tassa ukhittakassa bhikkhuno dhammañca vinayañca paccavekkhantassa etadahosi – “āpatti esā, nesā anāpatti. Āpannomhi, namhi anāpanno. Ukkhittomhi, namhi anukkhitto. Dhammadikenamhi kammena ukhitto akuppena thānārahena”ti. Atha kho so ukhittako bhikkhu yena ukhittānuvattakā bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā ukhittānuvattake bhikkhū etadavoca – “āpatti esā, āvuso; nesā anāpatti. Āpannomhi, namhi anāpanno. Ukkhittomhi, namhi anukkhitto. Dhammadikenamhi kammena ukhitto akuppena thānārahena. Etha mam āyasmanto osārethā”ti. Atha kho te ukhittānuvattakā bhikkhū tam ukhittakaṁ bhikkhum ādāya yena bhagavā tenupasaṅkamim̄su, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdim̄su. Ekamantam nisinnā kho te bhikkhū bhagavantam etadavocum – “ayam, bhante, ukhittako bhikkhu evamāha – ‘āpatti esā, āvuso; nesā anāpatti. Āpannomhi, namhi anāpanno. Ukkhittomhi, namhi anukkhitto. Dhammadikenamhi kammena ukhitto akuppena thānārahena. Etha mam āyasmanto osārethā”ti. Katham nu kho, bhante, paṭipajjitattha”nti? “Āpatti esā, bhikkhave; nesā anāpatti. Āpanno eso bhikkhu, neso bhikkhu anāpanno. Ukkhitto eso bhikkhu, neso bhikkhu anukkhitto. Dhammadikenamhi kammena ukhitto akuppena thānārahena. Yato ca kho so, bhikkhave, bhikkhu āpanno ca ukhitto ca passati ca, tena hi, bhikkhave, tam bhikkhum osārethā”ti.

Osāraṇānujānanā niṭṭhitā.

278. Saṅgasāmaggikathā

475. Atha kho te ukhittānuvattakā bhikkhū tam ukhittakaṁ bhikkhum osāretvā yena ukhhepakā bhikkhū tenupasaṅkamim̄su, upasaṅkamitvā ukhhepake bhikkhū etadavocum – “yasmim, āvuso, vatthusmim ahosi saṅghassa bhaṇḍanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇam, so eso bhikkhu āpanno ca ukhitto ca passi [passī (itipi)] ca osārito ca. Handa mayam, āvuso, tassa vatthussa vūpasamāya saṅgasāmaggim karomā”ti.

Atha kho te ukhhepakā bhikkhū yena bhagavā tenupasaṅkamim̄su, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdim̄su. Ekamantam nisinnā kho te bhikkhū bhagavantam etadavocum – “te, bhante, ukhittānuvattakā bhikkhū evamāham̄su – ‘yasmim, āvuso, vatthusmim ahosi saṅghassa bhaṇḍanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇam, so eso bhikkhu āpanno ca ukhitto ca passi ca osārito ca. Handa mayam, āvuso, tassa vatthussa vūpasamāya saṅgasāmaggim karomā”ti. Katham nu kho, bhante, paṭipajjitattha”nti? Yato ca kho so, bhikkhave, bhikkhu āpanno ca ukhitto ca passi ca osārito ca, tena hi, bhikkhave, saṅgo tassa vatthussa vūpasamāya saṅgasāmaggim karotu. Evañca pana, bhikkhave, kātabbā. Sabbeheva ekajjhām sannipatitabbam gilānehi ca agilānehi ca. Na kehici chando dātabbo. Sannipatitvā byattena bhikkhunā

paṭibalena saṅgho nāpetabbo –

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Yasmim vatthusmīm ahosi saṅghassa bhaṇḍanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇam, so eso bhikkhu āpanno ca ukkhitto ca passi ca osārito ca. Yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho tassa vatthussa vūpasamāya saṅghasāmaggim kareyya. Esā nātti.

“Suṇātu me, bhante, saṅgho. Yasmim vatthusmīm ahosi saṅghassa bhaṇḍanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇam, so eso bhikkhu āpanno ca ukkhitto ca passi ca osārito ca. Saṅgho tassa vatthussa vūpasamāya saṅghasāmaggim karoti. Yassāyasmato khamati tassa vatthussa vūpasamāya saṅghasāmaggiyā karaṇam, so tuṇhassa, yassa nakhamati so bhāseyya.

“Katā saṅghena tassa vatthussa vūpasamāya saṅghasāmaggī. Nihato saṅghabhedo, nihatā saṅgharāji, nihatā saṅghavavatthānam, nihatā saṅghanānākaraṇam. Khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam dhārayāmī”ti.

Tāvadeva uposatho kātabbo, pātimokkhām uddisitabbanti.

Saṅghasāmaggīkathā niṭṭhitā.

279. Upāli-saṅghasāmaggī-pucchā

476. Atha kho āyasmā upāli yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam niśidi. Ekamantam nisinno kho āyasmā upāli bhagavantam etadavoca – “yasmim, bhante, vatthusmīm hoti saṅghassa bhaṇḍanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇam, saṅgho tam vatthum avinicchinitvā amūlā mūlam gantvā saṅghasāmaggim karoti, dhammikā nu kho sā, bhante, saṅghasāmaggī”ti? “Yasmim, upāli, vatthusmīm hoti saṅghassa bhaṇḍanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇam, saṅgho tam vatthum avinicchinitvā amūlā mūlam gantvā saṅghasāmaggim karoti, adhammikā sā, upāli, saṅghasāmaggī”ti.

“Yasmim pana, bhante, vatthusmīm hoti saṅghassa bhaṇḍanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇam, saṅgho tam vatthum vinicchinitvā mūlā mūlam gantvā saṅghasāmaggim karoti, dhammikā nu kho sā, bhante, saṅghasāmaggī”ti?
“Yasmim, upāli, vatthusmīm hoti saṅghassa bhaṇḍanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇam, saṅgho tam vatthum vinicchinitvā mūlā mūlam gantvā saṅghasāmaggim karoti, dhammikā sā, upāli, saṅghasāmaggī”ti.

“Kati nu kho, bhante, saṅghasāmaggiyo”ti? “Dvemā, upāli, saṅghasāmaggiyo – atthupāli, saṅghasāmaggī atthāpetā byañjanupetā; atthupāli, saṅghasāmaggī atthupetā ca byañjanupetā ca. Katamā ca, upāli, saṅghasāmaggī atthāpetā byañjanupetā? Yasmim, upāli, vatthusmīm hoti saṅghassa bhaṇḍanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇam, saṅgho tam vatthum avinicchinitvā amūlā mūlam gantvā saṅghasāmaggim karoti, ayam vuccati, upāli, saṅghasāmaggī atthāpetā byañjanupetā. Katamā ca, upāli, saṅghasāmaggī atthupetā ca byañjanupetā ca? Yasmim, upāli, vatthusmīm hoti saṅghassa bhaṇḍanam kalaho viggaho vivādo saṅghabhedo saṅgharāji saṅghavavatthānam saṅghanānākaraṇam, saṅgho tam vatthum vinicchinitvā mūlā mūlam gantvā saṅghasāmaggim karoti, ayam vuccati, upāli, saṅghasāmaggī atthupetā ca byañjanupetā ca. Imā kho, upāli, dve saṅghasāmaggiyo”ti.

477. Atha kho āyasmā upāli utṭhāyāsanā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā yena bhagavā tenañjalim

pañāmetvā bhagavantam gāthāya ajjhabhāsi –

“Saṅghassa kiccesu ca mantanāsu ca;
Atthesu jātesu vinicchayesu ca;
Kathaṃpakārodha naro mahatthiko;
Bhikkhu katham hotidha paggahārahoti.

“Anānuvajjo paṭhamena sīlato;
Avekkhitācāro susamvutindriyo;
Paccatthikā nūpavadanti dhammadto;
Na hissa tam hoti vadeyyu yena nam.

“So tādiso sīlavisuddhiyā ṭhito;
Visārado hoti visayha bhāsatī;
Nacchambhati parisagato na vedhati;
Attham na hāpeti anuyutam bhaṇam.

“Tatheva pañham parisāsu pucchito;
Na ceva pajjhāyati na mañku hoti;
So kālāgataṃ byākarārahaṇam vaco;
Rañjeti viññūparisam vicakkhaṇo.

“Sagāravo vuḍḍhataresu bhikkhusu;
Ācerakamhi ca sake visārado;
Alam pametum paguṇo kathetave;
Paccatthikānañca viraddhikovido.

“Paccatthikā yena vajanti niggaham;
Mahājano saññapanañca gacchatī;
Sakañca ādāyamayaṇam na riñcati;
Viyākaram [so byākaram (sī.), veyyākaram (syā.)] pañhamanūpaghātikam.

“Dūteyyakammesu alam samuggaho;
Saṅghassa kiccesu ca āhu nam yathā;
Karam vaco bhikkhugāṇena pesito;
Aham karomīti na tena maññati.

“Āpajjati yāvatakesu vatthusu;
Āpattiyā hoti yathā ca vuṭṭhiti;
Ete vibhaṅgā ubhayassa svāgatā;
Āpatti vuṭṭhānapadassa kovidō.

“Nissāraṇam gacchatī yāni cācaram;
Nissārito hoti yathā ca vattanā [vatthunā (sī. syā.)];
Osāraṇam tamvusitassa jantuno;
Etampi jānāti vibhaṅgakovidō.

“Sagāravo vuḍḍhataresu bhikkhusu;
Navesu theresu ca majjhimesu ca;
Mahājanassatthacarodha pañdito;
So tādiso bhikkhu idha paggahāraho”ti.

Upālisāṅghasāmaggīpucchā niṭṭhitā.

Kosambakakkhandhako dasamo.

280. Tassuddānam

Kosambyam jinavaro, vivādāpattidassane;
Nukkhipeyya yasmīm tasmīm, saddhāyāpatti desaye.

Antosīmāyam tattheva, bālakañceva vaṁsadā;
Palileyyā ca sāvatthi, sāriputto ca kolito.

Mahākassapakaccānā, koṭṭhiko kappinenā ca;
Mahācundo ca anuruddho, revato upāli cubho.

Ānando rāhulo ceva, gotamīnāthapiṇḍiko;
Senāsanām vivittañca, āmisām samakampi ca.

Na kehi chando dātabbo, upāliparipucchito;
Anānuvajjo sīlena, sāmaggī jinasāsaneti.

Kosambakakkhandhako niṭṭhito.

Mahāvaggapāli niṭṭhitā.